נרי השבת

חיברתיו וערכתיו בחסד ה' עלי
יגאל נרי

©
כל הזכויות שמורות
בכל ענייני הספר ניתן לפנות למחבר

יגאל נוי

פלא' 0527-137-807

מייל w7137807w@gmail.com

מענה הלכתי בין השעות 16:00 - 18:00 בלבד.

ניתן לתרום לזיכוי הרבים:
בנק דיסקונט סניף 2 עפולה מספר חשבון 212168 ע"ש יגאל נוי
מספר ביט: 0543402864

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion
Council of Torah Sages
Jerusalem

יצחק יוסף
הראשון לציון
מועצת חכמי התורה
ירושלים

בס״ד, ד׳ טבת תשפ״ו, 148/פ״ו

דברי ברכה

הובא לפני גיליונות מהספר **״נוי השבת״**, מערכות של דברי הלכה ואגדה משולבים יחדיו, לשלחן השבת, ערוכות בטוב טעם, ובשפה צחה וברה, דברים השווים לכל נפש, ומתוקים מדבש ונופת צופים, מעשי ידי אמן נטע נאמן, היקר והנעלה שוקד באהלה של תורה, שמן תורק שמו הרב **יגאל נוי** שליט״א.

ומידי עברי ראיתי שטרח ויגע בדברים נפלאים וערבים מאד, ושילב אגדה והלכה, בשפה נעימה וצחה, אמנם מקוצר הזמן לא יכולתי לעבור על ההלכות שבספר, אך ראיתי שציין שההלכות ערוכות על פי הפסקים שנתבארו בסדרת הספרים ילקוט יוסף.

והנה תועלת מרובה יש בספר כזה, כי שולחן השבת צריך להיות סביב דברי תורתינו הקדושה, ואחרי כן לשיר יחדיו זמירות שבת, וכן מנהג רבים וגם טובים מקדמת דנא מדורי דורות, שבתוך סעודת שבת, האבות והבנים אומרים חידושי תורה, ובפרט בענייני פרשת השבוע. ורמז על זה הפייטן לאמר: ותינוק ללמדו ספר, למנצח בנגינות, ולהגות באמרי שפר בכל פנות ומחנות, ומה לנו אמרי שפר יותר מחידושים והגיגים ודברי חידוד בפרשיות התורה.

ואפילו בימי החול צריך לומר דברי תורה על שולחנו, שכל שלחן שאין עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים, וכמבואר בפ״ג דאבות. ובריקאנטי (דברים ח, י) כתב, אמרו רבותינו ז״ל, עשרה דברים הנוהגים תוך הסעודה, ובכולם יש טעם נעלם, כמו שהשיבו בישיבה של מעלה: האחד לתקן השלחן על מזונו שאוכל וכו׳, והתשיעית, להיות על שולחנו דברי תורה, שכל שולחן שאין בו דברי תורה האוכל ממנו כאילו אוכל מזבחי מתים. כי הקב״ה חולק מזונות לכל בריה ביום ובלילה, לעליונים ולתחתונים, והברכה נשפעת לנבראים כולם מן השכינה, וכמו שמלאכי השרת אומרים שירה לפני הקב״ה

הלשכה: ישיבת חזון עובדיה ירושלים | טל׳: 02-5378010, פקס: 02-5377748
The office: Yeshivat Hazon Ovadya Jerusalem, Israel | Tel: 02-5378010, Fax: 02-5377748
דוא״ל: lishkatmaran@gmail.com

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion
Council of Torah Sages
Jerusalem

יצחק יוסף
הראשון לציון
מועצת חכמי התורה
ירושלים

כשהן ניזונין מזיו השכינה, כן ישראל צריכים להודות לפני הקב״ה ולעסוק בדברי תורה בשעת אכילתן. ע״כ.

ובזוהר רות מבואר, שצריך לומר ד״ת על השלחן, ואם אין לו עם מי, יסמוך על ברהמ״ז. וכך מבואר ברש״י (פרקי אבות שם): ורגילין בני אדם לפטור עצמן בברהמ״ז. אך רבינו יונה שם כתב, כי ישיבת שלשה אנשים נקראת חבורה, שהם מזמנין בברהמ״ז, ואין להתחבר להן ואין ד״ת ביניהם, שהיא פריקת עול התורה שאוכלין ושותין ונהנים וזכירת התורה לא תעלה על לבבם, אוי להם אוי להנאתם. ע״כ. ומבואר דלא סגי בברהמ״ז. גם השל״ה הק׳ כתב, שילמד משנה או הלכה או אגדה או ספרי מוסר, ואינו יוצא י״ח במה שמברך ברהמ״ז. ובחיי אדם כתב, שעכ״פ יאמר איזה מזמור, וטוב לומר אחר המוציא מזמור ה׳ רועי לא אחסר וכו׳, שהוא ד״ת ותפלה על מזונותיו. והו״ד במשנ״ב.

ובכה״ח (סי׳ קנז או׳ טז) הביא מ״ש במגיד מישרים (פר׳ בהר), שאם יהרהר במשניות בשעת אכילה, תחשב אכילתו ושתייתו כקרבנות ונסכים לפני הקב״ה, ותמיד בהליכתך בדרך או בשדה או בים בכל מקום שתמצא תהרהר בהם זולת במקום מטונף. ומ״ש במשניות, הוא מפני שמרן ז״ל היה רגיל בהם, וה״ה בד״ת אחרים.

ובבא״ח (פר׳ בהר או׳ א) הביא משם האר״י ז״ל בשער המצוות, שצריך לזכור בתוך אכילתו חרבן ביהמ״ק, וכו׳ וגם יזהר לומר בתוך הסעודה פטום הקטורת ופרק איזהו מקומן וכו׳. ולכן הזהירו חז״ל ללמוד בד״ת על השלחן ״אפי׳ בחול״. ע״ש. וע׳ בשו״ת רבבות אפרים (סי׳ קלד) במ״ש לדון באומר ד״ת על השלחן לאחר ברהמ״ז, אם מהני כדי שלא יהיה נחשב כאוכל מזבחי מתים.

והנה בספר דברי תורה ח״ה (אות נד) כתב, שבסעודת מצוה א״צ לומר ד״ת. ולכן הרבה צדיקים אין אומרים ד״ת על השלחן בשבת. וגם הצדיקים שאומרים ד״ת, הוא בשביל דהוי עונג שבת. ע״כ. ולדינא יש לפלפל בזה, אך עכ״פ בודאי שיש ענין לומר דברי תורה לבני ביתו בליל שבת, כי לא ניתנו שבתות וימים טובים לעם ישראל אלא כדי שיעסקו בתורה. וכן מבואר בבן איש חי (פרשת וירא אות ב׳), שטוב שילמדו על השלחן בליל שבת

הלשכה: ישיבת חזון עובדיה ירושלים | טל׳: 02-5378010, פקס: 02-5377748
The office: Yeshivat Hazon Ovadya Jerusalem, Israel | Tel: 02-5378010, Fax: 02-5377748
Email: lishkatmaran@gmail.com :דוא״ל

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion
Council of Torah Sages
Jerusalem

יצחק יוסף
הראשון לציון
מועצת חכמי התורה
ירושלים

ארבע פרקים ראשונים של משנה דשבת, והשאר יגמור ביום. ואם קשה עליו הלימוד בליל שבת, ילמוד לפחות פרק אחד, וכנז׳ בשעה״כ. וטוב לומר ד״ת לבני ביתו בליל שבת על ענין הפרשה, וכן היה מנהגו של [אביו] עט״ר זלה״ה בד״ת על השלחן. ע״כ.

ובשו״ת תורה לשמה (סי׳ תעו) דן במי שדרכו ללמוד בתוך הסעודה על השלחן איזה לימוד מלשונות הזוהר, אימתי טוב לעשות הלימוד אם קודם אכילתו, דהיינו אחר שאכל כזית המוציא קודם סעודתו, או״ד אחר כל סעודתו. ומן הסברא נראה דעדיף טפי להקדים הלימוד, שהוא מזון הנפש, לסעודה שהיא מזון הגוף. ויש צד לומר ג״כ דעדיף לסמוך הלימוד הקדוש לברהמ״ז. והשיב, הלימוד יעשנו אחר גמר סעודתו, שכן מצינו בספר הכוונות (למהר״ח ויטאל, זלה״ה בסדר ליל שבת) שאחר האכילה היה נוהג מורי ז״ל לומר פזמון אחד בקול נעים וכו׳, ואחר הפזמון יקרא כמה פרקי משנה ממסכת שבת וכו׳, ולפעמים כשהיה מורי ז״ל טרוד בעסק התורה על השלחן עם בני אדם, לא היה קורא רק פרק אחד בכל סעודה, ואח״כ תטול ידיך במים אחרונים וכו׳. ע״ש. נמצא שהיה נוהג האר״י ז״ל לעשות הלימוד וכל דברי תורה שצריך לומר על השלחן אחר גמר הסעודה, סמוך למים אחרונים. וכן מבואר עוד בספר הכוונות (בדרושי ר״ה) שטוב לקרוא על השלחן קודם שיטול ידיו למים אחרונים, מסכת ר״ה שהם ד׳ פרקים של משנה וכו׳. ע״ש.

ואיתא בזוה״ק (פ׳ בשלח דף מז ע״ב), ודבר דבר, בגין דההיא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא, מאן דמזמין אושפיזא ביה בעי לאשתדלא ולא באחרא, תא חזי, ההוא מלה דנפיק מפומיה דבר נש סלקא ואתער אתערותא לעילא אי לטב אי לביש, ומאן דיתיב בענוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול, דהא פגים פגימו ביומא קדישא, מאן דיתיב בהילולא דמלכא לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק באחרא, ובכל יומא בעי לאחזאה עובדא ולאתערא אתערותא ממה דאצטריך, ובשבת במלי דשמיא ובקדושא דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא. ע״כ. ומבואר שיש ליזהר מדיבור חול בשבת בפרט בשעת הסעודות של שבת, שאז הוא כביכול נמצא על שלחן המלך.

אולם בגמ׳ (שבת קיג:) דרשו ודבר דבר, שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול. ובירושלמי (שבת פט״ו ה״ג) איתא שאפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות, וכ״פ מרן

הלשכה: ישיבת חזון עובדיה ירושלים | טל׳: 02-5378010, פקס: 02-5377748
The office: Yeshivat Hazon Ovadya Jerusalem, Israel | Tel: 02-5378010, Fax: 02-5377748
Email: lishkatmaran@gmail.com :דוא״ל

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion
Council of Torah Sages
Jerusalem

יצחק יוסף
הראשון לציון
מועצת חכמי התורה
ירושלים

בש"ע (סי' שז ס"א). ומשמע שאם אינו מרבה אין בזה איסור. [וכתב בפמ"ג שם (משז"ז אות א) שהרי גם בחול אסור לספר שיחה בטילה, וכל השח עובר בעשה (יומא יט:), וצ"ל דמיירי לספר שמועות שמתענג בהם חבירו, דבחול שרי, ובשבת כיון שאין לו ענג אסור].

ובתוס' (שבת קיג:) כתבו, שלא יהא דיבורך של שבת כדבורך של חול, אומר ר"ת דהיינו כדאמר במדרש (ויק"ר פ' לד) רשב"י הוה ליה אימא סבתא דהות מישתעיא סגיא, אמר לה אימא שבתא הוא, שתקה, משמע שאין לדבר בשבת כמו בחול. ובירושל' אמרי' בטורח התירו בשאלת שלום בשבת. ע"כ. וכ"כ הרשב"א שם מירושלמי, שאפי' דבור בעלמא לרבות בו כדרך שהוא מרבה לדבר בחול אסור, והביא מעשה דרשב"י.

ומעשה זה הובא ג"כ בזוה"ק (פ' בראשית דף לב ע"א) האי דיבור אקרי שבת, ובגין דשבת אקרי דבור, דבור דחול אסור בשבת, [וכך הוה עביד ר"ש כד חמי לאמיה דהות משתעיא, הוה אמר לה אמא שתוקי שבת הוא ואסיר, בגין דדבור דא בעיא לשלטאה ולא אחרא וכו', ע"כ. ומדברי הזוה"ק משמע שאפי' דיבור בעלמא אסור, אף שאינו מרבה בזה. וזה כמשמעות ד' הזוהר במעשה הנז"ל. אלא שבדברי הזוהר שם י"ל שעיקר הקפידא בשעת הסעודה.

והמאירי (שבת שם) כתב, ודבר דבר שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, שלא יוציא דבריו לבטלה ובעסקי הבאי וכ"ש במקח וממכר וחשבונות אלא בד"ת, ואם אינו כדאי לדברי תורה, יתעסק בנפלאות השם ובמצותיו וכיו"ב בענינים אלו, ודרך צחות אמרו בירושלמי אמיה דרשב"י כד הות מישתעיא סגין הוה א"ל שבת היום. ועכ"פ לענין הלכה דיבור חול סתמא אין בו איסור.

וז"ל החיד"א בספר לב דוד (פרק כב) הובא בכה"ח פלאג'י (סי' כט ס"י): ומזה תשכיל, אם בחול כשמדבר דברים בטלים עושה רושם ואתעד לעילא, ויש לו בטילין הרבה כנגדו, מה יהיה בשבת, כי העולמות כלולים זה בזה, כמ"ש רבינו האר"י ז"ל, דהעם הארץ בחול פוגם למטה בעשיה, ובשבת שהעולמות כלולים, גם פגם עם הארץ מגיע עד האצילות, ונמצא הפגם יתר מאד, אי מצד קדושת שבת, שנצטוינו ודבר דבר, וזהעובר על דברי

הלשכה: ישיבת חזון עובדיה ירושלים | טל': 02-5378010, פקס: 02-5377748
The office: Yeshivat Hazon Ovadya Jerusalem, Israel | Tel: 02-5378010, Fax: 02-5377748
Email: lishkatmaran@gmail.com :דוא"ל

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion
Council of Torah Sages
Jerusalem

יצחק יוסף
הראשון לציון
מועצת חכמי התורה
ירושלים

קבלה, והוא חטא כפול, ואי משום הזמן, שהחטא בשבת פוגם הרבה, שהעולמות כלולים, ואם הם דברים אסורים, כמו לשון הרע ואביזריה, אז יהיה עון חמור כעבות העגלה, וכ״ש אם מדברים דברי תהו, שנמשכים בצי״ר של פגעים, ודבקים בסטרא אחרא, ובת קול יוצאת מהר חורב, ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות וכו׳, ע״כ.

וכתב הגרח״פ שם, ומן האמור מפה קדוש מדבר, אתה תדין דאין לקרות גאזיטאס [עיתונים] בשבת, כי הוא איסור גדול, ממה נפשך, אם אינו הכרח לו, עובר על ודברת בם, ובשבת הוא מחלל, ואם הוא נצרך לידע, הרי הוא כדברים של משא ומתן, ושבח לאל יתברך, בעירנו אזמיר יגן עליה אלוהים, נזהרים כולם בזה שלא לקרות גאזיטאס [עיתונים] בשבת. ע״כ.

ואסיים בברכה, יה״ר שחפץ ה׳ בידו יצלח, ויפוצו מעיינותיו חוצה, להגדיל תורה ולהאדירה, בבריאות גופא ונהורא מעליא, שובע שמחות וכל טוב.

בברכת התורה,

יצחק יוסף
הראשון לציון

הלשכה: ישיבת חזון עובדיה ירושלים | טל׳: 02-5378010, פקס: 02-5377748
The office: Yeshivat Hazon Ovadya Jerusalem, Israel | Tel: 02-5378010, Fax: 02-5377748
דוא"ל: Email: lishkatmaran@gmail.com

David Yosef
The Rishon Lezion Cheif Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

ב"ה, כ"ח כסלו. תשפ"ו לפ"ק

דברי ברכה

הובאו לפני גליונות הספר **"נוי השבת"**, מעשה ידי היקר והנעלה, שוקד באהלה של תורה, לילה כיום יאיר כחשכה כאורה, האברך החשוב, חכו ממתקים וכולו מחמדים, כש"ת הרב ר' **יגאל נוי** שליט"א, אבן יקרה בעיר מגדל העמק ת"ו.

עברתי בין בתריו, וראיתי כי ליקט ואסף איש טהור בענין שבת קודש הן בהלכה בדברים המצויים, והן דברי חיזוק ועצות טובות, כדי שיוכלו להרגיש ולחוש גדולת וקדושת היום הקדוש, וידועים דברי חז"ל על מצות עונג שבת ומתן שכרה, ואם כי לענין שמחה בשבת, דנים הפוסקים אם יש מצות שמחה בשבת או שאינה אלא רק מצות "עונג", ומכל מקום כשמענג את השבת במאכל ומשתה כראוי ממילא בא לידי שמחה, ועיין עוד מה שכתבנו בזה בהלכה ברורה חלק יג (סימן רמב סעיף ה) ובשו"ת אוצרות יוסף שבסוף הספר (סימן א אות ו - ז). ויש מעלה בספר שלפנינו שמחדיר לכלל הציבור את הדרך לקבלת ושמירת השבת בשמחה ובטוב לבב, וההורים צריכים להשכיל ולהבין היטב, כי שמירת השבת במתיקות ונועם עם יציקת תוכן וערכים לתורה ומצוות במהלכה, הינו נכס לבניו ולבאים אחריו לשמירת המצוות במתיקות וחדוה, ואשרי הזוכה לכך. וניכר הדבר כי רצונו של המחבר עז לזכות את הרבים וערך הדברים בלשון השוה לכל נפש בתוספת מעשיות לקרב הלבבות, וזכות הרבים תלוי בו, ולפעלא טבא אמינא איישר חיליה לאורייתא.

מה שכתב בענין מנה חמה בשבת, ראה עוד מה שכתבנו בהלכה ברורה הלכות אפיה ובישול בשבת (סימן שיח סעיף קעה) ע"ש.

והנני מברך את המחבר, שיזכה לברך על המוגמר, ויפוצו מעיינותיו חוצה, ויחבר עוד חיבורים נפלאים ומועילים לזכות את הרבים, וימשיך להגדיל תורה ולהאדירה מתוך נחת ושלוה עושר וכבוד וכל טוב, אמן.

בברכת התורה
דוד יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

בית הרבנות הראשית | רחוב אהליאב 5, ירושלים, ת.ד. 36016, מיקוד 9446778 | טל: 02-5313190 | פקס: 02-5371305
The Chief Rabbinate House, 5 Aholiav St., Jerusalem 9446778, Israel, P.O.B. 36016 | Tel. 02-5313190 | Fax. 02-5371305
E-mail: rabbis@rab.gov.il :דוא"ל

ישיבת
שערי תורה
ישיבה לצעירים מצויינים מיסודו של הגרמ"י לפקוביץ זצוק"ל

ישיבת
שערי תורה
ישיבה לצעירים מצוינים

בס"ד

פרשת ויצא לסדר "ושמרתיך בכל אשר תלך"

מכתב ברכה

באתי להעיד נאמנה בשער בת רבים על ידידי וחביבי הרה"ג ר' יגאל נוי שליט"א אשר עומד להוציא לאור עולם חיבור נפלא אשר בשם "נוי השבת" יקרא, המכיל בתוכו כל הלכות שבת המצויות כמעט בכל בית, והכל נכתב בטוב טעם ודעת בשפה ברורה ובנעימה השוה לכל נפש, כנאה וכיאה לו.

וכאן המקום לומר שמן שמיא זכו למחבר שליט"א להוציא ספר שיש בו כדי לזכות את הרבים בדקדוקי הלכות שבת וקיומם, וזה מעלה זכרונות מהשנים הטובות והמליאות עת לומדו בישיבתינו הקדושה שעמל שנים רבות בתורה ויראת שמים טהורה ועשה לילות כימים להגיע לרוממות רוחנית, עם שאיפות גדולות וב"ה הלך ונתעלה בתורה ויראה, באמונה וביטחון, ובמידות תרומיות, ונתקיים בו "נפש עמל עמילה לו", וזכה לסיים את הש"ס מספר פעמים ועוד היד נטויה בע"ה, והכל עשה ועושה באצילות נפש ובענות חן.

יהי רצון וחפץ ה' בידו יצלח להמשיך לזכות את הרבים עוד בחיבורים נוספים לתועלת הכלל ויפוצו מעיינותיו חוצה בבריאות גופא ונהורא מעליא ויזכה לגדל את בניו ובנותיו בנחת ובשלוה ויקויים בו הכתוב "כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה" עד בא הגואל במהרה וישמיענו בפיו בשורה מהא-ל הגדול והנורא ויפתח לנו שערי אורה אמן.

בברכת "עשות ספרים אין קץ"

מוקירו ומעריכו בהערכה רבה

ש. י. גודיוב

ישיבת שערי תורה
ראש הישיבה
שלמה יגודיוב

רח' הרב חכם פינת בן יהודה – אור עקיבא | טלפקס משרד: 04-6263241

Rabbi Yitzchak David Grossman
Chief Rabbi of Migdal Ha'Emek
Member, Chief Rabbinate Council
Dean, Migdal Ohr Institutions

הרב יצחק דוד גרוסמן
רב העיר - מגדל העמק.
חבר מועצת הרבנות הראשית
נשיא מוסדות מגדל-אור

בס"ד

כ' לחודש כסלו תשפ"ו

מכתב ברכה

מע"כ

האברך החשוב יקר שבערכין

אשר בתורת השם יהגה יומם ולילה

הרה"ג ר' יגאל נוי שליט"א

רב שלומים וכל טוב סלה

שמחתי לשמוע שמע"כ עומד להוציא לאור את ספרו החשוב "נוי השבת" ובו מובאים הלכות שבת הלכה למעשה בשילוב סיפורים ועצות טובות לשבת מענגת.

ואמינא לפעלא טבא איישר, והנני לבו"כ מעומק הלב שחפץ ה' בידו יצליח להפיץ מעיינותיו חוצה בזיכוי הרבים, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אמן

בידידות נאמנה

ובברכת התורה

הרב יצחק דוד גרוסמן

O.B. 173
Migdal Ha'Emek ISRAEL 23101

Tel: 04-6541418 טל:
Fax: 04-6546847 פקס:

ת.ד. 173
מגדל העמק 23101

בס"ד

מר חשוון תשפ"ו

מכתב ברכה

נפל נהורא בי מדרשא, ספרו הבהיר והנהיר השווה לכל נפש, של ידידנו וחביבנו היקר והנעלה, זך השכל והרעיון, אבן יקרה בעירנו "מגדל העמק" ת"ו ובכולל "חסדי רחל", שקדן ומוכתר במידות נעלות, ומזכה הרבים הגדול **הרה"ג יגאל נוי שליט"א**

אתי ומתניתא בידיה הספר החשוב "**נוי השבת**" על כל הלכות שבת, והכולל רעיונות וסיפורים נפלאים המושכים את לב הקורא.

בעוברי על רוב הספר התפעלתי מהסגנון הנפלא אשר אפילו תלמידי חכמים שעוסקים בעיון רב בהלכות שבת ימצאו תועלת גדולה בספר זה.

חובה שספר זה יהיה בכל בית על מנת להרגיש מהי מעלתה וקדושתה של שבת קודש.

הנני לברך את הרב המחבר שליט"א שחפץ ה' בידו יצלח להמשיך לשקוד על דלתות התורה והיראה ולרוות נחת מכל יוצאי חלציו, ולהמשיך לזכות את הרבים בבריאות איתנה ונהורא מעליא אמן.

בידידות ובאהבה רבה ומעריכו כערכו הרב.

יוסף לוי

כולל חסדי רחל
רחי הנשיאים 43
בנשות הרב יוסף לוי

סיפור אישי מרתק ביותר!!

מחיאות כפיים סוערות לקב"ה על הנס שעשה עמנו! אבא! תודה ענקית! 9

נקודות למחשבה!!!

מעלת השבת:

יש לך אומץ להגיד לנשיא ארצות הברית "קח את המתנה שלך ותעוף לי מהעיניים?" 15

בינינו! עם יד על הלב! מי נהנה יותר בשבת? 17

(אגב! האם הבן או הבת המתבגרים שלי זקוקים לחיבוק ונשיקה?) 18

"מגיע לי על הטיפול בבנך 250 ש"ח! אני לא מבין למה שילמת לי 1,000 ש"ח?" 315

הכנות לכבוד שבת:

ליל הכלולות מתקרב בצעדי ענק!! איך מתכוננים אליו? 23

תעשו חשבון גס כמה פסיעות אתה פוסע לכבוד שבת? שכר פסיעות 22

כמה אפשר להרוויח בתספורת אחת ובהחלפת טיטולים? 31

הגעת לטבול במקווה? רגע אחד! תבדוק שניה אחת אם אתה מספיק נקי ... 33

אל תכנסו למקלחת בשנייה האחרונה! 35

יש לך אירוע משפחתי בערב? מאיזו שעה אתה מפסיק לאכול? 37

מה נאבד לחתן ולכלה להתחתן ביום שישי בבוקר? 38

תגידו את האמת! האם יש בבית שלכם לחץ ומתח בכניסת שבת? יש לי סגולה בשבילכם 40

אל תפחד להוציא הוצאות לכבוד שבת! הבוס משלם הכל!! הוצאות שבת ... 48

אתה חובבן של יין? אל תתפשר על יין פשוט! תתפנק על משהו משובח! ... 116

טיפ קטן מניסיוני האישי - דיסקונקי 24

"אההחח... חלות של שבת! גן עדן!!!" 42

מיועד ל"עם סגולה" - סגולות ל"הפרשת חלה" -בדוק ומנוסה!!! 43

פניה נרגשת לבעל היקר! 44

"אוווווף..... איזה כפרת עוונות!!" 25

"נו כבר... צא מהמטבח! אתה ממש מפריע!!" 26

אבא של שבת מושבת! שינה ביום שישי! אפשרי או חסר סיכוי? 28

איך קורה מצב שחתן בן 22 לא יודע איך תופסים מגב? תפקיד למתבגר לכבוד שבת 29

האם כדאי להתפנק ביום חול על גלידה או עוגת גבינה עסיסית שאתה רגיל לאכול בשבת? 21

אתם נוסעים לבית מלון? תהנו! רק תקדישו דקה אחת מחשבה! 68

קשה לך לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום? לוקח לך הרבה זמן? קצת סבלנות! 51

האם עדיף לך לקרוא פרק שירה או להכין אוכל לבעלך ולילדים? 52

האם מומלץ להנחית על הילד לקרוא את כל הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום או בהדרגה? 53

שלום בית:

"פשש... באיזו כניסה דרמטית ובליווי תזמורת נכנסת בליל שבת!" לפעמים יש מצוה להתעלם! 170

"וואי... כמה רעש אתה עושה! תשתוק כבר! תוריד את הקול!" לא לשמור בבטן! 172

(אגב! פניה נרגשת לבחור/ה מתמודדים בדור כזה של שיגעונות) 172

תגידו! פעם שמעתם על אפר"ת? מי זאת אפרת?? איך מעבירים ביקורת? ..174

"אני ממש המום! איך שכחת להכין לי את ה"חציל במיונז" שאני אוהב? לא לעשות עסק מכל דבר! 177

"ריבונו של עולם! מה יתן לך שיברכו על בורקסים ובוטנים באזכרה שלי?" תעשו ביחד שינוי כיוון! 178

"תודה ענקית על התרומה שלך! ותודה גדולה לכלב הטוב שלך!!" תחשבו טוב לפני כל מעשה! 277

"מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה צדיק! רק פעם אחת התגבר עליך יצר הרע!!" להעיר ברמז! 180

"רגע אחד! טעיתי! בעצם הוא לא יכול לעמוד! הוא קצת צולע!!" פגעת? נא לתקן!! 183

"רחמים! נודף ממך ריח... תתקלח ותבוא לשיעור!!" מה גרם לסגירת שיעור תורה? 185

"הוא הרס לי את החיים! לא אסלח לו לעולם! מצידי שיישאר ערירי כל החיים!!" לשמור על הפה! 188

"מוריה! אל תעזי להתקרב לבית שלי! את הרסת לי את החיים!!" אסור לצחוק על חשבון השני 190

"אבא'לה! יש לי בקשה אחת לפני שאעזוב את העולם!!" מה ביקש הבחור להגיד בהלוויתו? 193

"אמא'לה! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!" השקעה באחד יחיד ומיוחד! 195

רעש מוזר בארון הקודש! הרב פותח את הארון, ומי יוצאת משם?? הגשמת ציפיות 198

"יוסי הצדיק! אתה בחור מקסים! מה גרם לך לחלל את השבת הקדושה?" אסור להתייאש! 200

"אבא מתוק שלי! אני מתבייש ממך! לא ידעתי להעריך את המתנות שאתה נותן לי בכל רגע!" 203

תוספת שבת:

מצפים לילדים, זיווג הגון או פרנסה בשפע? סגולה בדוקה ומנוסה!!! 71

רוצה לקבל תוספת שבת? אשריך! אבל לא בכל מחיר!! 73

הדלקת נרות:

"אין מצב בעולם שאני מכסה את השער היפה שלי!!" סיפור אישי מרתק ומרגש ממקור ראשון 60

שעת רצון שאין כדוגמתה! אל תחמיצי את השעה! 57

סגולות לאישה עקרה - בא נעשה רגע סדר עדיפויות! 58

ברח מהשבי ורוץ לאבא שאוהב אותך! אפילו אם אתה בטוח שה' לא מבסוט ממך!! 59

קדושת בית הכנסת:

"קובי! שמעת איזה שיר חדש יצא היום?" האם בית הכנסת זהו מקום של חדשות? 78

האם בגלל כמה מילים חסרות תועלת בבית הכנסת מתו מ-י-ל-י-ו-נ-י-ם? סיפור מרתק!! 80

אתם סקרנים לשמוע מה מרוויח מי ששותק בבית הכנסת? 82

אתם יודעים מה? תעשו ניסיון! מבטיח לכם! תראו ישועות מעל הטבע!! 84

נתקלת בבית הכנסת בעלונים שיש בהם תמונות של נשים וכדומה? מה לעשות? 90

פתיחת סניף "סופר פארם" בכניסה לבית הכנסת! איפה צריך להמתין לבעל / אבא? 98

ילדים בבית הכנסת:

האם בית הכנסת הוא מקום מגרש משחקים לילדים? 85

בקשה מיוחדת אליך אבא יקר!! 86

הילד מפריע לאישה בבית? האם בית הכנסת הוא ביבי סיטר? אז מה לעשות? 87

דרשת הרב בבית הכנסת:

קשה לך לשבת בדרשה של הרב? מעיק עליך? כבד מדי? 92

הדרשה של הרב לא עניינה אותך! האם ללכת לפרגן לו? 93

שולחן שבת:

סוד ה"חצי שעה" - הבית על גלגלים? יש לי פתרון מושלם! 101

אני לא מתחיל "שלום עליכם" אם אין כאן דממה!!! 107

"אשת חיל מי ימצא?" אשתי! אין עלייך!! 107

"אשרי הגבר" בעל יקר! אין כמוך!! 108

אבא יקר! מחכים לך בבית! 98

הזמנתם אורחים לשבת? זהירות!!! 104

למה הילדים לא רגועים בשולחן שבת? 105

הילד/ה כמעט לא נמצא/ת בשולחן שבת! האם כדאי לי להעיר? סיפור מרתק!! 109

אחת מהיושבות בשולחן שבת הגיעה עם לבוש לא צנוע! האם לשאוג עליה כדי שתחליף ביגוד? 122

מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה צדיק! רק פעם אחת התגבר עליך יצר הרע! ביקורת בלי לפגוע 123

האם כדאי לשכנע את הילד שיאכל חמין? 114

האם מפריע לכם שמישהו מכניס את המזלג האישי שלו לצלחת המרכזית? 120

תגיד לי! למה כשאני מדבר דברי תורה כולם מפטפטים ומשחקים במזלגות? לדרשן ולמשפחה 150

מתחשק לכם להתענג בשולחן שבת? חידון משפחתי. מומלץ בחום!! 113

"תגיד לי ר' יואל! האם אתם מנתחים אנשים בשולחן שבת?" 392

"שמעת? יוסי חטף התקף לב בגלל החתונה של הבת שלו!" אסור לבשר בשורות רעות! 394

סליחה! למה אני צריכה לנקות את השולחן אחרי הסעודה! שהאורחים ינקו!! 164

קשה לי לשטוף כלים בשבת! האם אני יכולה להשתמש בכלים חד פעמיים? 158

חמות / אמא מדהימה ומסורה! יש לי סוד ענק לספר לך! 166

סעודה רביעית:

קשה לך לאכול סעודה רביעית? אל תפספס אותה! יש בה המון סגולות! יש לי עצה פשוטה 257

האם הגאון מוילנא ויתר על סעודה רביעית בגלל שהקיא? 258

האם אשת הגאון מוילנא נהגה נכון בכך שרצתה לוותר על סעודה ד' בגלל תענית הפסקה? 259

חשיבות הברכות:

בחיים לא שמעתי שאני חייבת לברך כל יום מאה ברכות!! "המצאת המאה לנשים" 130

איך ניתן לדעת אם השלמתי מאה ברכות בשבת? "המצאת המאה לגברים" 134

"אם ברכת "שהכל" עובדת בומבה על טנק, יש מצב שהיא לא תעבוד על אבטיח ישראלי?" 137

המצוות מתגלגלות ליד הידיים! איך ניתן לזכות את הרבים במאה ברכות בשבת? רעיון גאוני! 133

רוצים טיפ קטן שאולי יעזור לכם לא לשכוח לברך? 156

ברכת המזון:

"תוך שעתיים אתה חופר כאן בור בעומק שני מטר! לא הצלחת? אתה מת במקום!!" 160

מחפשים ישועות בנרות? יש לי סגולה בדוקה ומנוסה! 163

תפילות שבת:

באיזו שעה כדאי להכריז על זמן תפילת שחרית של שבת? 206

קשה לך לקום בבוקר לתפילה? אין לך חשק? יש לי כמה טיפים שיעזרו לך 207

מה אתה עושה בזמן שהגבאי מוכר את המצוות? 214

זכית להיות בעל קורא? אשריך! יש לך המון זכויות! יש לי כמה טיפים בשבילך 217

לימוד תורה בשבת:

הסוד הענק נחשף!! רוצים להיות מיליארדרים? כמה שווה שעת לימוד תורה בשבת? 228

"אמא יקרה שלי! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!" עוצמה של אמא/ אישה. סיפור מרגש! 230

"צדיק! מתחנן אליך! אל תאכזב אותי! תן לי להיות שותף בקניה שלך!!" כיפת הברזל של התורה 231

זיכוי הרבים:

איך אני יכול/ה לשמח את הקב"ה? סיפור מרתק ומחזק ביותר!! 234

קיבלת מהקב"ה כישרונות מיוחדים? תנצל אותם עד הסוף! 237

זיכוי היחיד:

אל תעשה הנחות לעצמך! תשקיע הרבה בזיכוי היחיד שלך! בעצמך! 239

קדושת השבת:

האם זה נכון להוריד את בגדי הפאר של השבת בבוקר או בצהריים? 244

קדושת הנשמה:

"סליחה אדוני! מה אכפת לך מה אני עושה בדירה שלך?" 389

פתיחת חשבון בנק - האם עדיף ללכת לפתוח חשבון במקום רחוק וצנוע או מתחת לבית? 403

"חוף משפחות" - האם מותר ללכת עם המשפחה להנות שם? 406

"שייט בקיאקים" - מותר או אסור? האם יש בעיה בכך? 407

תוכן העניינים

הכנות לשבת 21

מעלת המתעסק בצרכי שבת ◆ זריזות והכנה לכבוד שבת ◆ מצות עונג שבת לגברים ונשים ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ הליכה לקניות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ טעימת התבשילים ◆ פינוי קורי עכביש ◆ הכנה בעצמו לכבוד שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ליל הכלולות מתקרב בצעדי ענק!! איך מתכוננים אליו? ◆ טיפ קטן מניסיוני האישי - דיסקונקי ◆ אווווף... איזה כפרת עוונות! ◆ נו כבר... צא מהמטבח! אתה ממש מפריע! ◆ זיעה של ערב שבת ◆ התרת נדרים וקללות בערב שבת ◆ זמן התרת נדרים ◆ שינה בערב שבת ◆ נקודה למחשבה!!! טיפ קטן ◆ אבא של שבת מושבת!! ◆ נקודה למחשבה!!! תפקיד למתבגר ◆ כיבוס ביום שישי ◆ תליית כביסה סמוך לשבת ◆ מתי כדאי להסתפר לכבוד שבת ◆ נטילה לאחר תספורת ◆ ענית "אמן" בתספורת וגזירת ציפורניים ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ טבילה ביום שישי וסגולותיה ◆ טבילה לאחר קריאת שמו"ת ◆ טבילת אב עם בנו ◆ שירותים לפני הטבילה ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ עוד נקודה למחשבה!!! ◆ גזירת ציפורניים ◆ נטילה לאחר ציפורניים ◆ זריקת ציפורניים ◆ מקלחת ◆ סדר הרחיצה ◆ סיבון הגוף ◆ מקלחת ביום חמישי ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נעליים חדשות לכבוד שבת ◆ בגדים לכבוד שבת ◆ ניקיון ושטיפת הבית ◆ מלאכה ביום שישי ◆ סעודה ביום שישי ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ סעודת מצוה ביום שישי ◆

נקודה למחשבה!!! ◆ סעודת ברית מילה ביום שישי ◆ אכילת פירות ובשר ביום שישי ◆ נסיעה ביום שישי ◆ פריסת מפה ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ שעון שבת: הארכת הכיבוי בשעון שבת ◆ הקדמת הכיבוי ◆ שעון שבת כבוי ◆ הורדת מתג של שעון שבת כבוי ◆ תנאי הכרחי מערב שבת ◆ זהירות בשעון שבת! ◆ מנחה של ערב שבת ◆ חיפוש בכיסי הבגדים ◆ התחלת מלאכה סמוך לשבת ◆ הפעלת מכונת כביסה סמוך לשבת ◆ אפיית חלות וקניה מהמאפיה ◆ נקודה למחשבה!!! "אההה... חלות של שבת! גן עדן!!!" ◆ סגולות להפרשת חלה ◆ פניה נרגשת לבעל היקר.

סדר הפרשת חלה 45

על מי מוטלת מצות הפרשת חלה ◆ איך מפרישים חלה ◆ מה מברכים על ההפרשה ◆ הפרשה בעמידה או בישיבה ◆ מה כדאי להגיד לאחר ההפרשה ◆ מאיזה סוג עיסה מפרישים חלה ◆ הפרשת חלה מעיסה של עוגה ◆ צירוף קמחים שונים לחיוב חלה ◆ צירוף עיסות שונות שאין בכל אחת מהן שיעור ◆ הפרשת חלה לאחר האפיה.

הוצאות שבת 48

הריווח של האדם מהוצאות שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ הזמנת אורחים ◆ הוצאות בגדי שבת ומפות שולחן ◆ הוצאות מים וחשמל.

שניים מקרא ואחד תרגום 50

מי תיקן קריאת שמו"ת ◆ שכרו של הקורא שמו"ת ◆ גילוי עתידות דרך שמו"ת ◆ קריאת שמו"ת חובה או רשות ◆ הדרך הנכונה לקרוא שמו"ת ◆ סדר שמו"ת- האם חייב לקרוא לפי הסדר ◆ חיוב טעמי המקרא ◆ לימוד פירוש רש"י ◆ שכרו של הלומד פירוש רש"י ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ קשה לך לקרוא שמו"ת? אין לך זמן? 2 עצות טובות ◆ חיוב נשים בקריאת שמו"ת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ חיוב ילדים בקריאת שמו"ת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ שתיה בקריאת שמו"ת ◆ ברכת "אשר יצר" בקריאת שמו"ת ◆ אמירת שלום או הפסקה לדבר מצוה בקריאת שמו"ת ◆ חיוב קריאת הפטרת השבוע ◆ מה לומר לאחר ההפטרה ◆ קריאת שמו"ת בליל שבת ◆ קריאת שמו"ת בחזרת הש"צ ◆ סוף זמן קריאת שמו"ת.

הדלקת נרות 56

סגולות הדלקת נרות שבת ◆ צדקה בזמן ההדלקה ◆ על מה כדאי להתפלל לאחר ההדלקה ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ סגולות לאשה עקרה ◆ נקודה למחשבה!!! ◆

נקודה נוספת למחשבה!!! ◆ "אין מצב בעולם שאני מכסה את השער היפה שלי!!" סיפור אישי מרתק ומרגש ממקור ראשון ◆ על מי מוטלת מצות הדלקת הנרות ◆ מקום ההדלקה ◆ מי צריך להכין את הנרות ◆ באיזה שמן כדאי להדליק ◆ אור חשמל: האם מותר לברך על אור חשמל ◆ אור חשמל: האם עדיף לברך על פנס חשמלי ◆ אור חשמל: ברכה על אור שירותים או אמבטיה ◆ תחילת זמן הדלקת נרות שבת ◆ סוף זמן ההדלקה ◆ קיבלה שבת בפלג המנחה - איסור עשיית מלאכה ◆ מנחה לאחר הדלקת הנרות ◆ אורחים בחדר פרטי - מקום ההדלקה ◆ לובי של בית מלון ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ הדלקה מנר לנר ◆ סילוק היד מהנר ◆ כיבוי הנר ברוח הפה ◆ כיבוי החשמל בהדלקה ◆ כוונת האישה להוציא את בני ביתה בהדלקה ◆ חיוב בנות רווקות בהדלקה ◆ בעל הנמצא מחוץ לבית ◆ בחורי ישיבה ◆ מצות תוספת שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נקודה נוספת למחשבה!!! ◆ קבלת שבת במחשבה או בפה ◆ מלאכה לאחר תוספת שבת ◆ שכח לחבר פלאטה לאחר קבלת שבת ◆ האם בעל נגרר אחרי אשתו בקבלת שבת ◆ ברכה בקול רם ◆ ברכה לפני ההדלקה ◆ דיבור לאחר הברכה ◆ אכילה ושתיה לאחר ההדלקה ◆ אכילה ושתיה לילד קטן ◆ החלפת טיטול ליד נר שבת ◆ החלפת טיטול לאור החשמל ◆ טלטול נרות שבת לאחר שכבו.

קדושת בית הכנסת 78

"קובי! שמעת איזה שיר חדש יצא היום?" האם בית הכנסת זהו מקום של חדשות? ◆ האם בגלל כמה מילים חסרות תועלת בבית הכנסת מתו מ-י-ל-י-ו-נ-י-ם? סיפור מרתק!! ◆ אתם סקרנים לשמוע מה מרוויח מי ששותק בבית הכנסת? ◆ אתם יודעים מה? תעשו ניסיון! מבטיח לכם! תראו ישועות מעל הטבע!!.

הבאת ילדים לבית הכנסת 85

האם בית הכנסת הוא מקום מגרש משחקים לילדים? ◆ בקשה מיוחדת אליך אבא יקר!! ◆ הילד מפריע לאישה בבית? האם בית הכנסת הוא בייבי סיטר? אז מה לעשות?.

קבלת שבת 89

זמן קבלת שבת ◆ "בואי כלה" לאיזה צד צריך להתכופף ◆ לא התפלל מנחה והגיע זמן בין השמשות ◆ לא התפלל מנחה והציבור קיבלו שבת ◆ לא התפלל מנחה ושמע "ברכו" של ערבית ◆ לא התפלל מנחה וענה "ברכו" של ערבית ◆ דיבור באמצע אמירת "שיר השירים" ◆ לעיין בעלונים בזמן התפילה ◆ נקודה למחשבה!!!.

דרשת הרב בבית הכנסת 92

קשה לך לשבת בדרשה של הרב? מעיק עליך? כבד מדי? ◆ הדרשה של הרב לא עניינה אותך! האם ללכת לפרגן לו?.

תפילת ערבית של שבת 94

דיבור בבית הכנסת בשבת ◆ עמידה בקדיש של ערבית ◆ אמירת "וינוחו בה", "בו", "בם" ◆ טעה ואמר "אתה חונן" במקום "אתה קידשת" ◆ התפלל בטעות תפילה של יום חול.

ברכת מעין שבע 96

הרהור תשובה ◆ מעלתו של האומר "ויכולו" בליל שבת ◆ אמירת "יום השישי" לאחר תפילת שבע ◆ אמירת "ויכולו" בעמידה ובקול רם ◆ דיבור בזמן אמירת "ויכולו" ◆ אמירת "ויכולו" לאדם יחיד ◆ למהר בתפילה כדי להספיק "ויכולו" עם הציבור ◆ ברכת מעין שבע בבית פרטי ◆ ברכת מעין שבע בבית כנסת שאינו קבוע ◆ כריעה בברכת מעין שבע ◆ הרואה את חבירו בשבת מה יאמר לו ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נקודה נוספת למחשבה!!!.

ליל שבת בחיק המשפחה 101

איך צריך להכנס לבית בליל שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נשיקת ידי ההורים ◆ נשיקת ידי חם או חמות ◆ מעלת ברכת הבנים בליל שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ זהירות בדיבור בשבת.

שולחן שבת: נקודות למחשבה!!! 105

למה הילדים לא רגועים בשולחן שבת? ◆ אני לא מתחיל "שלום עליכם" אם אין כאן דממה! ◆ "אשת חיל מי ימצא?" אשתי! אין עלייך!! ◆ "אשרי הגבר" בעל יקר! אין כמוך!! ◆ הילד/ה כמעט לא נמצא/ת בשולחן שבת! האם כדאי לי להעיר?? ◆ מתחשק לכם להתענג בשולחן שבת? חידון משפחתי! ◆ האם כדאי לשכנע את הילד שיאכל חמין?.

הלכות קידוש 116

זמן הקידוש עת רצון ◆ סגולות הקידוש בליל שבת ◆ סגולה למאור עיניים ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ חיוב נשים בקידוש ◆ שבע או עייף - להתעכב עם הקידוש ◆ קידוש ואכילה לאחר פלג המנחה ◆ כיסוי החלות בזמן הקידוש ◆ כיסוי במפה

צבעונית ◆ כיסוי דק או שקוף ◆ כיסוי עוגות וזיתים ◆ כיסוי הנראה מהצדדים ◆ שבת חתן כשיש שם הרבה שולחנות ◆ עד מתי הפת צריכה להיות מכוסה ◆ שטיפת הכוס ◆ שטיפת כוס נקיה ◆ קידוש על כוס מלאה ◆ מזיגת יין במים ◆ מה לומר בזמן המזיגה ◆ קידוש על כוס מקרטון או פלסטיק ◆ קידוש על כוס פגומה או סדוקה ◆ אמירת "מזמור לדוד" לפני הקידוש ◆ לענות "ברוך הוא וברוך שמו" בקידוש ◆ כמות יין שצריך המקדש לשתות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ שתיית יין ברציפות ◆ טעימת המסובים מכוס הקידוש ◆ ברכת "על הגפן" לאחר הקידוש ◆ אורחים בלי כיפה ◆ נשים בלי כיסוי ראש או חוסר צניעות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ אישה עם פאה נכרית בקידוש ◆ לא כיון בקידוש ◆ מה צריכים המקדש והשומעים לעשות בקידוש ◆ קטן שלא שמע קידוש בליל שבת ◆ בליעת גלולה לפני הקידוש ◆ קידוש עם כובע ◆ באיזה יד צריך להחזיק את הכוס ◆ בליעת אותיות של המקדש ◆ דיבור של המסובין לאחר הקידוש ◆ דיבור של המקדש לאחר הקידוש ◆ ברכת נפשות לאחר שתית משקים לאחר הקידוש ◆ בן המארח את אביו במה יכבדו ◆ מחלל שבת לתאבון ◆ מחלל שבת בפרהסיא ◆ הזמנת מחלל שבת ◆ האם יין של קידוש פוטר יין בסעודה ◆ אכילת גלידה בסעודה.

השלמת מאה ברכות **130**

קישוט השולחן ◆ מאה ברכות - חובה או חסידות ◆ חיוב נשים במאה ברכות ◆ נקודה מאוד חשובה למחשבה!!! ◆ ממתי עד מתי סופרים את חשבון המאה ברכות ◆ איך משלימים את הברכות החסרות בשבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ בירך ברכות הריח לפני הסעודה - האם יכול לברך לאחר ברכת המזון ◆ ספירת מאה ברכות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ הבאת הפירות לאחר ברכת המזון ◆ יציאה מהבית כדי לחזור ולברך ◆ סוגי בשמים שכדאי לברך עליהם.

חשיבות הברכות **137**

"אם ברכת "שהכל" עובדת בומבה על טנק, יש מצב שהיא לא תעבוד על אבטיח ישראלי?".

נטילת ידיים לסעודה **141**

איך נוטלים ידיים לסעודה ◆ מקום הגעת המים בנטילה ◆ שיעור אכילה לנטילת ידיים ◆ שכח לברך לפני הניגוב ◆ ניגוב ידיים בזמן הברכה ◆ דיבור לאחר הנטילה קודם הברכה ◆ דיבור או מעשה לאחר הנטילה והניגוב ◆ התחיל ליטול ידיים ושמע דברים שבקדושה ◆ התעסקות בדבר קטן בין נטילה לברכת המוציא ◆ נטילה סמוך למקום האכילה.

לחם משנה ובציעת הפת.....144

הבאת מלח לשולחן ◆ החייבים בלחם משנה ◆ אמירת "ברוך הוא וברוך שמו" ◆ סדר ברכת המוציא ולחם משנה ◆ יציאה ידי חובת המוציא ולחם משנה לפני שנטל ידיים ◆ חיוב קטנים בלחם משנה ◆ לא טעם מהלחם משנה ◆ חלות שנדבקו בתנור והפרידן ◆ חלה קפואה ◆ צירוף עוגה או צנימים ללחם משנה ◆ הבאת החלות לשולחן ◆ מהיכן יבצע את הפת ◆ חלה שנשרפה קצת ◆ תווית הדבוקה לפת ◆ טיבול הפת במלח ◆ טעימת המסובים לפני הבוצע ◆ דיבר הבוצע בין הברכה לטעימה ◆ דיבר השומע בין הברכה לטעימה ◆ שתיקה בין הברכה לטעימה ◆ דיבר בזמן לעיסת הפת ◆ שיעור הפת שיבצע לו ולאשתו ◆ זריקת הפת למסובים ◆ שיעור זמן האכילה.

שירי שבת.....149

מנהג לשיר שירי שבת ◆ הזכרת שם ה' ◆ שירת נשים בנוכחות גברים מבני משפחתה.

דברי תורה על השולחן.....150

אמירת דברי תורה על שולחן שבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נקודה נוספת למחשבה!!!.

קידוש במקום סעודה.....153

שמע קידוש ולא אכל לאחר הקידוש ◆ אכילת אורז, פירות ושאר משקים.

סעודות שבת.....154

אכילת בשר ◆ אכילת דגים ◆ נטילת ידיים בין דגים לבשר ◆ סעודה חלבית ◆ אכילת ביצים ◆ שכח "רצה והחליצנו" בשלושת הסעודות ◆ שכח "רצה והחליצנו" בסעודה שניה - באיזה מקרה אינו חוזר לברך ◆ שכח "רצה והחליצנו" כשהתחיל בסעודה ג' מבעוד יום ונמשך עד הלילה ◆ מסתפק אם הזכיר "רצה והחליצנו" ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ הזכרת שבת בברכת מעין שלוש ◆ נגיעה במקומות המכוסים בזמן הסעודה ◆ נקודה למחשבה!!!.

ברכת המזון.....159

כובע בברכת המזון ◆ כיסוי הסכינים בברכת המזון ◆ נתינת מאכל למי שאינו מברך ◆ צירוף מחלל שבת לזימון.

מעלת ברכת המזון.....160

"תוך שעתיים אתה חופר כאן בור בעומק שני מטר! לא הצלחת? אתה מת במקום!!" ◆ מחפשים ישועות בנרות? יש לי סגולה בדוקה ומנוסה.

הגעתם להתארח? נקודות חשובות מאוד למחשבה!!!

סליחה! למה אני צריכה לנקות את השולחן אחרי הסעודה! שהאורחים ינקו!! ◆ חמות או אמא מדהימה ומסורה! יש לי סוד ענק לספר לך!.

שלום בית.....170

"פשש... באיזו כניסה דרמטית ובליווי תזמורת נכנסת בליל שבת!" ◆ "וואי... כמה רעש אתה עושה! תשתוק כבר! תוריד את הקול!" ◆ (אגב! פניה נרגשת לבחור/ה מתמודדים בדור כזה של שיגעונות) ◆ תגידו! פעם שמעתם על אפר"ת? מי זאת אפרת?? ◆ אני ממש המום! איך שכחת להכין לי את ה"חציל במיונז" שאני אוהב? ◆ "ריבונו של עולם! מה יתן לך שיברכו על בורקסים ובוטנים באזכרה שלי?" ◆ "מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה צדיק! רק פעם אחת התגבר עליך יצר הרע!!" ◆ רגע אחד! טעיתי! בעצם הוא לא יכול לעמוד! הוא קצת צולע!! ◆ רחמים! נודף ממך ריח... תתקלח ותבוא לשיעור!! ◆ הוא הרס לי את החיים! לא אסלח לו לעולם! מצידי שיישאר ערירי כל החיים!!" ◆ "מוריה! אל תעזי להתקרב לבית שלי! את הרסת לי את החיים!!" ◆ "אבא'לה! יש לי בקשה אחת לפני שאעזוב את העולם!!" ◆ "אמא'לה! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!" ◆ רעש מוזר בארון הקודש! הרב פותח את הארון, ומי יוצאת משם?? ◆ "יוסי הצדיק! אתה בחור מקסים! מה גרם לך לחלל את השבת הקדושה?" ◆ "אבא מתוק שלי! אני מתבייש ממך! לא ידעתי להעריך את המתנות שאתה נותן לי בכל רגע!".

תפילת שחרית של שבת.....206

נקודה למחשבה!!! ◆ אם רואה שסוף זמן קריאת שמע מתקרב ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ מעלת טבילה בשבת בבוקר ◆ טבילה במים חמים או פושרים ◆ הפרדת חוטי הציצית ◆ להאריך בניגונים בתפילה ◆ כפילות מילים או אותיות לצורך המנגינה ◆ השלמת המזמורים לאחר התפילה ◆ הגיע מאוחר לתפילה על אלו קטעים ידלג ◆ סגולת נשמת כל חי ◆ קדיש או קדושה לאחר "גאל ישראל" ◆ "וקרא זה אל זה ואמר" לאיזה צד לפנות.

קריאת התורה.....214

מכירת מצוות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ כיבוד בפתיחת ההיכל ◆ השלמת "בריך שמיה" ◆ סגולתה ומעלתה של הוצאת וחיבוק ספר תורה ◆ קבלת ונתינת ספר התורה ◆ הבטה בספר התורה ◆ מאיזו דרך צריך לעלות לספר תורה ◆ מספר העולים לספר תורה ◆ כמה פעמים כדאי לעלות לתורה ◆ מעלת העולה לתורה

◆ מגלח זקנו בתער ◆ מחלל שבת בפרהסיא ◆ לעלות לתורה ילד קטן ◆ עלית לוי במקום כהן ◆ מה יעשה העולה לתורה בברכה ובקריאה ◆ קריאה בלחש עם בעל הקורא ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ עמידה על רגליו בזמן הקריאה ◆ מבטאים שונים ◆ אחיזה בקלף בלי מטפחת ◆ יציאה מבית הכנסת בקריאת התורה ◆ "אמת תורתנו הקדושה" בסוף הקריאה ◆ לעלות קרובי משפחה בזה אחר זה ◆ לעלות אב ובנו או שני אחים לעלית משלים ומפטיר ◆ למי שייך הקדיש שלאחר הקריאה ◆ עמידת הבן לאביו כשעולה לתורה.

מפטיר והפטרה 221

הראוי לעלות למפטיר והפטרה ◆ למי מועילה עליית המפטיר ◆ קטן לעליית מפטיר והפטרה ◆ "ברוך הוא וברוך שמו" ו"אמן" על ברכות ההפטרה ◆ אמירת "גואלנו ה' צבאות" ◆ קריאת הפטרה מספר תורה או מהחומש ◆ ברכת הגומל ◆ מי יעשה השכבה לנפטר ◆ הזכרת שם האבא או האמא בהשכבה ◆ מתי יש לעשות השכבה.

תפילת מוסף 223

סוף זמן תפילת מוסף ◆ חיוב נשים בתפילת מוסף ◆ נשיקות בבית הכנסת ◆ סיפור ◆ נשיקת ידי אביו או רבו.

קידושא רבא (קידוש של יום) 225

שתיית קפה או תה לפני תפילת שחרית ◆ אכילה לפני תפילת שחרית ◆ נשים - אכילה ושתיה לפני תפילת שחרית ◆ ילדים - אכילה לפני תפילת שחרית ◆ ילדים - אכילה ושתיה לאחר תפילת שחרית לפני הקידוש ◆ שבת חתן - מה מותר לאכול ◆ טעם מהיין של הקידוש - ברכה על שאר משקים ◆ ישיבה או עמידה בקידוש ◆ סעודה בבית הכנסת.

לימוד תורה בשבת 228

הסוד הענק נחשף!! רוצים להיות מיליארדרים? כמה שווה שעת לימוד תורה בשבת? ◆ "אמא יקרה שלי! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!" עוצמה של אמא/ אישה. סיפור מרגש! ◆ "צדיק! מתחנן אליך! אל תאכזב אותי! תן לי להיות שותף בקניה שלך!!" כיפת הברזל של התורה.

זיכוי הרבים 234

נקודה למחשבה!!! ◆ שכרו של מזכה הרבים בשיעורי תורה.

זיכוי היחיד 239

נקודה למחשבה!!!.

לימוד תורה בשבת 243

מה צריך התלמיד חכם ללמד את העם ◆ למה נתן הקב"ה שבתות וימים טובים ◆ מעלת המחדש חידושי תורה בשבת ◆ מה שואל הקב"ה את הנשמה במוצאי שבת ◆ שינת צהרים בשבת ◆ נקודה למחשבה!!!.

סעודה שלישית 246

חיוב נשים בסעודה ג' ◆ אכילת פת בסעודה ג' ◆ שתיית יין בסעודה ג' ◆ מילת "הזה" באמירת "רצה והחליצנו" לאחר צאת הכוכבים ◆ אכילת דגים וביצים בסעודה ג' ◆ התחיל לאכול מזונות לפני השקיעה ◆ להתחיל סעודה ג' לאחר השקיעה ◆ פינוי השולחן לאחר סעודה ג'.

ערבית של מוצאי שבת 248

זמן תפילה ◆ שכר המאריך באמירת "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" ◆ "אתה חוננתנו" בקול ◆ לא אמר "אתה חוננתנו".

מוצאי שבת 249

שכרו של המבדיל במוצאי שבת ◆ חיוב נשים בהבדלה ◆ בעל ששמע הבדלה - אם עדיף שאשתו תבדיל ◆ הבדלה על כוס חד פעמי ◆ הבדלה על משקאות שונים ◆ באיזו יד יחזיק את הכוס והבשמים ◆ שתיית נשים מכוס ההבדלה ◆ חיוב קטן בהבדלה ◆ מילוי הכוס ביין ◆ כמות היין שצריך לשתות ◆ הוצאת שבת כדעת רבינו תם ◆ הוצאת שבת כדעת רבינו תם באיסורים מדרבנן ◆ לומר לחבירו שאינו מקפיד על ר"ת לעשות מלאכה בשבילו ◆ מלאכה לפני ההבדלה ◆ אוכל סעודה ג' - לומר לחבירו שיעשה בשבילו מלאכה ◆ אכילה ושתיה לפני ההבדלה ◆ הבדלה בישיבה או בעמידה.

בשמים להבדלה 253

הטעם שמברכים על הבשמים בהבדלה ◆ סוגי בשמים לברך עליהם בהבדלה ◆ פתיחת בשמים הנמצאים בקופסא ◆ הרחת בשמים לפני ההבדלה.

ברכת בורא מאורי האש 254

הטעם שמברכים על האש בהבדלה ◆ חיוב נשים בברכת מאורי האש ◆ ברכת הנר מרחוק ◆ היכן להסתכל בזמן הדלקת הנר ◆ הדלקת סיגריה או נר חול מנר

ההבדלה ◆ ברכה על אור החשמל ◆ דיבר לפני שהמבדיל טעם מהיין ◆ ברכת הנר והבשמים בעצמו או מאדם אחר ◆ קשה לו לשתות מהיין ◆ אמירת פסוקים לאחר ההבדלה ◆ מנהגים שונים לאחר ההבדלה ◆ כמה סגולות לאחר ההבדלה.

סעודה רביעית 257

נקודה למחשבה!!! ◆ שכרו וסגולותיו של הסועד סעודה ד' ◆ סיפור על הגר"א ◆ מדוע נקראת סעודה של דוד המלך ◆ ראשי התיבות של "מחב"ש לעצבותם" ◆ סעודה ד' חובה או חסידות ◆ חיוב נשים בסעודה ד' ◆ סיפור על אשת הגר"א ◆ כיצד מקיימים סעודה ד' ◆ כוונה באכילת מזונות לפני סעודה ד' ◆ אכילת סעודה ג' וד' ביחד ◆ זמן סעודה ד' ◆ מלאכה ולימוד תורה לפני סעודה ד' ◆ מגדול או מגדיל ◆ זמן הורדת בגדי שבת ◆ וידוי במוצאי שבת.

הלכות מוקצה 262

טעם איסור מוקצה ◆ נגיעה במוקצה ◆ הוצאת קליפות בידו מהמפה או השולחן ◆ הרמת בנו כשיש בידו אבן או כסף ◆ שכח ולקח מוקצה בידו ◆ מנורה שכבתה ע"י שעון שבת ורוצה להשאירה כבויה.

כלי שמלאכתו להיתר 264

מהו כלי שמלאכתו להיתר ◆ טלטול בלי צורך ◆ טלטול אוכל וספרי קודש ◆ תרופות וויטמינים ◆ אגרטל עם פרחים ◆ עציץ עם עפר הגדלים בו פרחי נוי ◆ עיתונים ◆ בגדים ותכשיטים ◆ משקפת ◆ נייר העומד לכתיבה או מחברת ריקה.

כלי שמלאכתו לאיסור 267

מהו כלי שמלאכתו לאיסור ◆ נמצא לידו כלי שמלאכתו להיתר ◆ טלטול ע"י הערמה ◆ טלטול כלי לכבוד האורחים ◆ מפתח של רכב ◆ כלי שמשתמשים בו לאיסור ולהיתר ◆ העברת כלי שמלאכתו לאיסור מיד ליד או לתת לחבירו ◆ העברת פלאפון המצלצל בשבת ממקום למקום ◆ תפילין ◆ סולם ◆ הזזת מאוורר ◆ טלטול תנור חימום דולק או מיחם ◆ הורדת בגדים רטובים מהחבל בבין השמשות.

מוקצה מחמת חסרון כיס 271

מהו מוקצה מחמת חסרון כיס ◆ הקפדה - תלויה בבעלים או ברוב העולם ◆ כלים או אוכלים העומדים לסחורה ◆ מצלמה ◆ כרטיס אשראי, כרטיס קופת חולים, רב קו ותעודת זהות.

מוקצה מחמת גופו 273

מהו מוקצה מחמת גופו ◆ קליפות של גרעינים וגרעיני פירות ◆ פח אשפה ◆ פח אשפה עם חיישנים ◆ פינוי משולש בכיור לפח ◆ שערות ראש או זקן ◆ שכח כסף בכיס ורוצה ללבוש את הבגד ◆ מצא כסף בכיס בזמן שלובשו ◆ כדור או כדור פינג פונג ◆ ניפוח בלון, כדור, כרית גומי וכדומה ◆ משחקים לגדולים כמו מונופול, דמקה וכדומה ◆ רכיבת אופניים ותלת אופן ◆ אופניים חשמליות ◆ רכיבה על קורקינט ◆ קופסאות שימורים שלא נפתחו מערב שבת ◆ קופסאות שימורים ריקות ובקבוקים ריקים ◆ אבקת קפה, קקאו, עלי תה, ביצה חיה ◆ טלטול בעלי חיים או עופות שמגדלים לנוי ◆ האם מותר לגדל תוכי בבית ◆ תוכי האכלת יד ◆ הוצאת כלב לטיול ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נתינת אוכל לבעלי חיים ◆ סיפור ◆ טלטול אקווריום שיש בו דגים ◆ נתינת אוכל לדגים והוספת מים ◆ מצות שילוח הקן בשבת ◆ תולעים הנמצאים סמוך לפי הטבעת ◆ פרעוש הנמצא על בשרו ◆ כלי זכוכית ושאר כלים שנשברו בשבת ◆ החזרת ידית דלת שנשברה ◆ כפתור שנפל מהבגד ◆ פתיחת וסגירת כיסוי של הניקוז.

בסיס לדבר האסור 282

מהו בסיס לדבר האסור ◆ פתיחת מגירה שיש בה חפצי היתר וחפצי איסור ◆ ניעור מוקצה הנמצא על דבר המותר ◆ אולר שיש בו סכין וגם חפצי איסור ◆ מחזיק מפתחות שיש בו מפתח רכב ומפתחות מותרים ◆ חפץ מותר שהונח על מוקצה ◆ הניח מוקצה על חפץ מותר של חבירו ◆ אישה שהניחה מוקצה על חפץ מותר של בעלה ◆ הניח מוקצה על אוכל.

גרף של רעי 284

מהו גרף של רעי ◆ פינוי פח אשפה מהבית ◆ דבר מטונף המפריע לעוברים ושבים ברחוב.

ביטול כלי מהיכנו 285

מהו איסור ביטול כלי מהיכנו ◆ פיצוח גרעינים והנחתם בצלחת ריקה ◆ הנחת קליפות אגוזים בתוך פח אשפה ריק ◆ הוצאת טלית משקית התפילין ◆ הנחת כלי כדי לקבל מים הנוטפים מהמזגן.

אמירה לגוי 287

טעם איסור אמירה לגוי ◆ אמירה לגוי שיעשה בשבילו מלאכה האסורה מדרבנן ◆ אמירה לגוי בערב שבת שיעשה מלאכה בשבילו בשבת ◆ הנאה ממלאכה שעשה

הגוי לישראל בשבת ◆ רמז לגוי שיעשה מלאכה בשבילו ◆ למחות בגוי שעושה מלאכה בשבילו ◆ שכח להוציא מנורה מהמקרר - אמירה לגוי ◆ קצר חשמלי בבית הכנסת או בישיבה ◆ כבה החשמל במקום סעודה של רבים ◆ לומר לגוי לחמם תבשיל לח על פלאטה ◆ קצר חשמלי בבית וקשה לאכול או ללמוד בחושך ◆ שבת חתן - כבה החשמל ◆ קשה להירדם עם אור דלוק בחדר ◆ חום גדול - הדלקת מזגן ◆ חום גדול מאוד - הדלקת מזגן על ידי ישראל ◆ כיבוי מזגן ◆ אמירה לקטן שידליק מזגן ◆ שבות דשבות במקום מצוה דרבנן או כשיש לו הנאת הגוף ◆ כיבוי מנוע בחולה שהביאו אותו לבית חולים ◆ שטיפת כלים על ידי גוי לאחר סעודה ג'.

חולה שיש בו סכנה 292

מעלת המחלל שבת לצורך חולה שיש בו סכנה ◆ ספק סכנה ◆ חילול שבת על ידי ישראל גדול או גוי או קטן ◆ חילול שבת בשינוי ◆ לסמוך על רופא שאינו שומר תורה ומצות ◆ דלקת עיניים או דקירות בעין ◆ נשיכת כלב שוטה או הכשת נחש ועקרב ◆ עקיצת צרעה או דבורה ◆ בליעת רעל או חפץ מסוכן ◆ שבירת דלת או מעלית שנעלה ◆ ילד קטן שאבד או משוטט ברחוב ◆ סכנת אבר ◆ נשמטה עצם פרק יד או רגל ◆ מכת ברזל או חתך עמוק ◆ חום גבוה לחולה או תינוק ◆ הגדרת תינוק שיש לו חום ◆ חום נמוך מאוד או חוסר תגובה ◆ מרגיש שנשקפת סכנה לחייו ◆ חשש סכנה - להתקשר או לנסוע לרופא ◆ רופא ששומע צלצול טלפון בביתו ◆ תשלום לרופא ◆ רשימת מרשם ◆ נסיעה לבית החולים עם קרוב משפחה ◆ נסיעת רופא וחזרתו לבית ◆ המשך טיפול לחולה שיצא מכלל סכנה ◆ התאבדות ◆ חילול שבת על גוי ◆ חילול שבת על מחלל שבת בפרהסיא ◆ גוסס ◆ קביעת יום לניתוח.

יולדת בשבת 299

דירה קרובה לבית החולים ◆ מתי מחללים שבת על יולדת ◆ מי רשאי להצטרף לנסיעה לבית החולים ◆ תפילת הדרך וברכת הגומל ◆ פסקו הצירים - חזרה לבית ◆ שינוי בנסיעה ◆ כיבוי המנוע ◆ ניתוח קיסרי בשבת ◆ זריקת אפידורל ◆ כמה ימים נקראת היולדת חולה שיש בה סכנה ◆ איך סופרים את הימים האלו ◆ צלצול בפעמון לקריאת אחות ◆ הדלקת נרות שבת ליולדת בבית חולים ◆ ריבוי חלב - חליבה בידיים ◆ ריבוי חלב - משאבה חשמלית או ידנית ◆ שימוש בקונכייה.

דיני הנולד בשבת 303

חילול שבת על עובר ◆ אלו מלאכות מותר לעשות לתינוק הנולד בשבת.

ברית מילה בשבת.....304

נולד ביום שישי לאחר השקיעה ◆ נולד במוצאי שבת לאחר השקיעה ◆ תינוק הנמצא באינקובטור ◆ ברית מילה שלא בזמנה ◆ ברית מילה לניתוח קיסרי או לידת מלקחיים וכדומה ◆ טלטול סכין וכלי מילה בשבת ◆ טלטול עורלת התינוק.

חולה שאין בו סכנה.....306

מי נחשב חולה שאין בו סכנה ◆ מיחוש בלבד ◆ כדורים לשיכוך כאבים ◆ חילול שבת על ידי ישראל ◆ חילול שבת על ידי גוי ◆ ילד קטן - עד מתי נחשב חולה שאין בו סכנה ◆ כדורי ויטמינים ◆ לבקש בקשה כשלוקח תרופות ◆ בליעת כדורי שינה או הפגת שינה ◆ קריעת נייר העוטף את הגלולה ◆ עצירות - אכילת פירות משלשלים או לעשות חוקן ◆ עצירות - לקיחת סמי רפואה וכדומה ◆ טחורים - ישיבה במים חמים ◆ חש בראשו - שתיית קפה עם סוכרזית ◆ זריקת אינסולין ותלישת צמר גפן ◆ בדיקת סוכר ◆ לקיחת טיפות אף, משחה או טבק לנזלת חריפה ◆ מכשיר אדים לקושי נשימתי ◆ טיפות עיניים לכאב או דלקת עיניים ◆ טפטוף לתוך העין לצורך עדשות מגע ◆ כאבים במקום פנימי ◆ כאב שיניים - כדורי הרגעה או עראק וכדומה ◆ צרבת - אכילת ירקות או לקיחת כדורים ◆ ריח הפה - התזת ספריי ◆ נקע - קומפרסים או חבישה ◆ חיתוך תחבושת גדולה ◆ עצירת דם - נתינת אבקה ◆ מכה נפוחה - לחיצה בכף או להשרות במים קרים ◆ מריחת משחה - לתינוק שנתאדם בשרו, בקיעת שיניים וכאב גב ◆ עשיית מסאז' בשבת ◆ נתינת בקבוק עם מים חמים על הבטן ◆ נתינת פלסטר ונוזל חיטוי על הפצע ◆ אכילה ושתיה לחולה לפני התפילה.

משטרה בשבת.....314

מרדף אחרי גנבים ◆ גנב הפורץ לדירה - להזעיק משטרה ◆ פריצה לחנות או בנק ◆ לקיחת טביעת אצבע.

שלושים ותשע מלאכות שבת.....315

נקודה למחשבה!!!.

מלאכת זורע.....317

אכילה בגינה - נטילת ידיים ◆ כיור לרחיצת ידיים ◆ נתינת עצי בשמים או הדסים במים ◆ פתיחת חלונות בית שיש בו עציצים ופרחים.

מלאכת חורש.....318

הובלת עגלת תינוק על חול, עפר או עשבים ◆ טאטוא ושטיפת הבית ◆ משחק גולות או חמש אבנים על הקרקע.

מלאכת מעמר 319

איסוף סוכריות בבית הכנסת ◆ איסוף צעצועים שהתפזרו בחדר.

מלאכת קוצר 320

הליכה על עשבים ◆ ישיבה או שכיבה על דשא ◆ הרחת הדס או פירות מחוברים ◆ טיול בגינה של פירות והריח ריח טוב ◆ חיתוך עצי בשמים ביד או בסכין ◆ הנחת גרעין אבוקדו או שעועית בצלחת מים ◆ הוצאת הגרעין או השעועית מהמים ◆ נדנדה המחוברת לעץ.

מלאכת דש וסחיטה 322

סחיטת פירות ◆ סחיטת פירות לכוס סוכר ◆ נתינת סוכר על חצאי אשכולית ◆ הכנת לימונדה ◆ שימוש במגבונים לחים ◆ שבירת ארטיק ◆ נתינת קרח לכוס יין או מים ◆ רחיצת ידיים בסבון קשה או במי סבון ◆ הזרמת מים על קוביות קרח ◆ ניגוב מים שנשפכו על השולחן במגבת או בנייר ◆ ניגוב שולחן או רצפה במגב ◆ ניקוי משקפיים.

מלאכת בורר 325

באיזו דרך מותר לברור בשבת ◆ מה הכוונה ברירת אוכל מתוך פסולת לאלתר ◆ ברירת פסולת ביד אחת או כשבורר חלק מהפסולת ◆ ברירת אוכל לאלתר בכף או מזלג ◆ ברר לאלתר ונשאר לסעודה אחרת ◆ ברירת פסולת מועטת מאוכל ◆ ברר פסולת מאוכל בטעות וחזר ועירב באוכל ◆ אשכול עם ענבים רקובים ◆ חיתוך תפוח או אגס שחלקו רקוב ◆ כרפס שיש בו גם עלים רקובים ◆ הוצאת עוקץ הפרי ◆ שני מיני אוכלים מעורבים ורוצה מין אחד ◆ קערת פירות ורוצה פרי הנמצא בתחתית הקערה ◆ ברירה לצורך אחרים ◆ ברירה לצורך בהמתו ◆ סלט עגבניות שמעורב בו בצל לצורך חבירו ◆ מין אחד שיש בו חתיכות גדולות וקטנות ◆ חלקים שונים בעוף ◆ חלבון וחלמון ◆ קילוף ביצה, שום או בצל לאוכלם לאחר זמן ◆ קילוף תפוחים, תפוזים או עור של עוף לאוכלם לאחר זמן ◆ שימוש במקלף ◆ הסרת גרעיני הפירות או תווית שעל החלות בזמן אכילה ◆ זריקת גרעיני אבטיח או מלון בידיו ◆ ברירת עצמות דגים בזמן אכילה ◆ תלישת נוצות קטנות של עוף ◆ ברירת בגדים, כלים או ספרים ◆ מיון משחקים לאחר ששיחקו בהם ◆ ברירת סכו"ם להניחו בתא מיוחד ◆ גבאי בית הכנסת - ברירת ספרים ◆ שימוש במלחיה עם גרגרי אורז ◆ שטיפת פירות מהריסוס או הלכלוך שעליהם ◆ שימוש בקומקום תה עם מסננת שיש בתוכו עלים ◆ מצקת עם חורים ◆ שפיכת מים מתוך גביעי שמנת, לבן או קופסאות שימורים ◆ משקה שנפל לתוכו זבוב או פקק של בקבוק ◆ הוצאת גרעיני לימון שנפלו לתוך סלט או לכוס תה.

מלאכת זורה.....333

הברחת זבובים ויתושים על ידי זילוף פליט ◆ שימוש בבושם או מטהר אויר ◆ נתינת בושם על שערות או זקן ◆ נתינת בושם או דאודורנט על הגוף והריח עובר לבגד.

מלאכת טוחן.....334

ריסוק בננה או ירקות בשיני המזלג ◆ חיתוך ירקות דק דק ◆ חיתוך בשר מבושל דק דק ◆ פומפייה ◆ מקצץ ביצים ◆ סלייסר ◆ לפורר לחם או לחתוך ירקות דק דק להאכלת בהמתו ◆ ניקוי בגד שהתלכלך בבוץ ◆ ניקוי נעל שהתלכלכה בבוץ.

מלאכת לש.....336

הכנת מיונז ◆ הוספת תבלינים לחילבה ◆ הכנת מטרנה ◆ הכנת ג'לי ◆ נתינת אבקה על שיניים תותבות.

מלאכת מבשל.....338

עשיית צנימים ◆ שפיכת מרק רותח מכלי ראשון על פת ◆ שפיכת מים חמים מכלי ראשון על בקבוק חלב של תינוק ◆ הכנת קפה, נס קפה או קקאו ◆ הכנת נס קפה בטעמים ◆ שיעור של יד סולדת בו ◆ נתינת אטריות או שקדי מרק במרק חם ◆ הכנת מנה חמה ◆ נתינת מלח לתוך תבשיל ◆ נתינת חלב קר לכוס קפה רותח ◆ הכנת תה עם עלי תה ◆ הכנת תה עם שקית תה ◆ נתינת נענע או פלח לימון לתוך כוס תה חם ◆ נתינת תבלינים לכלי שני ◆ חימום תבשיל יבש או רובו יבש על פלאטה ◆ הגדרת תבשיל שרובו יבש ◆ חימום תבשיל שרובו יבש על הפלאטה ורוצה להנות מהרוטב ◆ חימום תבשיל לח או רובו לח על פלאטה ◆ נתינת תבשיל עם שומן או רוטב קרוש על פלאטה ◆ הזזת תבשיל רותח ממקום למקום בפלאטה ◆ נתינת תבשיל שרובו לח על פלאטה או תנור כבויים עם שעון שבת ◆ נתינת תבשיל שאינו מבושל כל צרכו מערב שבת על פלאטה ◆ נתינת תבשיל שאינו מבושל כל צרכו מערב שבת על פלאטה כבויה שתידלק בשבת ◆ נתינת מאכל מבושל בתוך מרק חם הנמצא על הפלאטה ◆ חימום סופגנייה עם ריבה על הפלאטה ◆ חימום עוגת סופלה על הפלאטה ◆ הוצאה מהתבשיל הנמצא על הפלאטה בכף או מצקת ◆ בישול בכלי שני ◆ נתינת פשטידה עם בשר ושומן על הפלאטה ◆ הטמנת ביצים או שקית עם אורז בחמין מערב שבת ◆ הטמנת הסיר מערב שבת עם מגבת וכדומה ◆ חימום בקבוק חלב קר בתוך מים חמים ◆ הטמנת מים רותחים בטרמוס ◆ הנחת מרק או דייסה צוננים על המיחם להפשירם ◆ שפיכת מים חמים על כוס רטובה ◆ שפיכת מים רותחים על תבשיל שהורידו אותו מהאש ◆ שפיכת מים חמים מכלי ראשון לתוך מים קרים שבכוס

◆ שפיכת מים קרים לתוך מים חמים שבכלי ראשון ◆ פלאטה חשמלית שכבתה - להעביר לפלאטה אחרת ◆ פתח סיר של תבשיל שאינו מבושל כל צרכו - אכילה מהתבשיל ◆ כיסוי סיר שיש בו עצמות שאינן מבושלות ◆ פתיחת ברז של מים חמים שהתחממו על ידי דוד שמש או בוילר חשמלי ◆ חמין שעומד להישרף - איך ניתן לשמור עליו ◆ טפטוף מהסיר על הפלאטה ◆ נתינת תבשיל מערב שבת בתנור אפיה ◆ נתינת תבשיל מערב שבת בתנור עם טרמוסטט ◆ החזרת תבנית של עופות ותפוחי אדמה לתנור דולק.

מלאכת צובע 351

צחצוח נעליים ◆ נתינת צבע או פודרה על הפנים ◆ נתינת אודם על השפתיים ◆ צביעת ציפורניים עם לק ◆ הרכבת משקפיים שהצבע משתנה בשמש ◆ שיזוף בשמש ◆ צביעה באוכל ושתיה ◆ הזרמת מים על סבוניה בשירותים ◆ טיטול מחליף צבעים.

מלאכות קושר ומתיר 354

קשרים האסורים והמותרים בשבת ◆ בכמה ימים נחשב הקשר כקשר של קיימא ◆ קשירת שני קשרים זה על זה ◆ הוספה על קשר הקשור מערב שבת ◆ קשירת קשר ועניבה על גביו ◆ קשירת עניבה לכבוד שבת ◆ קשירת שני קשרים במטפחת ראש ◆ אזיקונים ◆ קשירת שקית אשפה.

מלאכת גוזז 356

גזיזת שערות או ציפורניים ◆ תלישת ציפורן או רצועות עור שפירשו מהאצבע ◆ קינוח האף ◆ נקיון שיער הבנות ◆ סירוק וחלוקת השיער ◆ חפיפת השיער עם מים וסבון ◆ שפשוף שערות הזקן ◆ גירוד השערות.

מלאכות קורע ומחתך 358

חיתוך נייר טואלט ◆ נקיון שירותים מלוכלך ◆ מכשיר חשמלי לייבוש הידיים וכדומה ◆ חיתוך עוגה שכתוב עליה אותיות ◆ קריעת שקית מאכל במקום האותיות ◆ חיתוך פירות, ירקות ועוגה בגודל מסוים.

מלאכת תופר 360

מתיחת חוט שהתרופף ◆ השחלת שרוך בנעל ◆ חיבור חלקי בגד על ידי סיכת ביטחון ◆ רוכסן (ריצ' ראצ') ◆ שימוש בטיטולים ◆ סגירת טיטולים וקופסאות והשלכתם לאשפה.

מלאכות צד וחובל 362

סגירת חלון על ציפור שנכנסה לבית ◆ סגירת קופסא שיש בה זבובים, יתושים ופרעושים ◆ הריגת פרעוש, פשפש וצירעה ◆ הריגת זבובים ויתושים ◆ נתינת סם מוות לפני זבובים ויתושים ◆ הריגת כינים ◆ הריגת תולעים הנמצאים בפי הטבעת ◆ הריגת נחשים או כלב שוטה ◆ הריגת נמלים ◆ צידת עכברים על ידי מצודה או רעל ◆ הזרמת מים על חרקים הנמצאים בחלל האסלה ◆ צביטת לחי של ילד.

מלאכות ממחק וממרח 365

מריחת משחה על מכה של חולה ◆ מריחת קרם ידיים, ווזלין או קרם פנים ◆ נתינת ג'ל לעיצוב השיער ◆ סיכת שמן על הידיים ◆ ממרח באוכל ◆ מריחת ממרחים על פרוסת לחם ◆ מזרק קצפת.

מלאכות כותב ומוחק 367

רישום אותיות או העברת קו על חלון שיש עליו אדים ◆ רישום אותיות באצבעו על שולחן נקי או רישום באוויר ◆ הליכה על חול עם נעליים שרשום עליהן אותיות ◆ פתיחת ספר שכתוב על חודי הדפים אותיות ◆ פתיחת ארון קודש שכתובים על דלתותיו פסוקים ◆ רישום בציפורן על ספר וקיפול קצה הדף לסימן ◆ מנעול מספרים ◆ רחיצת ידיים שכתובים עליהן אותיות ◆ משחק פאזל.

מלאכת בונה 369

הסרת והחזרת הדלתות ממקומן ◆ הגבהה והנמכת סטנדר או כיסא ◆ מקל מטאטא או מגב שיצא ממקומו ◆ משחק לגו ◆ עשיית אוהל בשבת ◆ הגדלת אוהל פתוח מערב שבת ◆ פריסת סדין או פתיחת גגון לעגלה של תינוק ◆ חישוב הקמטים והכיווצים ◆ עשית אוהל משמיכות ◆ שימוש במטריה פתוחה מערב שבת ◆ תליית וילון או פרוכת ◆ פתיחת כיסא, מיטה או שולחן מתקפל ועריסת תינוק ◆ פריסת מפת שולחן ◆ נתינת ניילון על כובע להגנה מהגשמים ◆ קליעת שיער.

מלאכת מלבן 372

ניקוי כתם במים ◆ ניקוי בגד או נעל שהתלכלכו ◆ סחיטת בגד שנרטב במים או בשאר משקים וטלטולו ◆ שטיפת ידיים על סמרטוט הנמצא בכיור ◆ תליית כביסה ◆ ניגוב ידיים במגבת ◆ תליית מגבות שנרטבו בשבת ◆ תליית בגד שנרטב מעט או שיש בו זיעה ◆ שטיפת מפת ניילון, פיטמת בקבוק או מוצץ ◆ תליית בגד או מעיל שנרטב ◆ הורדת בגדים מחבל הכביסה ◆ הוצאת תבשיל או נוצה שנדבקו לבגד.

מלאכות מכבה ומבעיר 375

פתיחת או סגירת דלק שבצידה נר דולק ◆ פתיחת מקרר ששכח להסיר את הנורה ◆ פתיחת מקרר שמסופק אם הוציא את הנורה ◆ סגירת מקרר שפתח אותו בטעות ויש בו נורה דולקת ◆ פתיחת מקרר כשהמנוע פועל ◆ מצלמות המוצבות ברחוב ובבית ◆ הפסקת חשמל - אכילה מהתבשילים שהתחממו.

מלאכת מכה בפטיש 377

הפרדת חוטי ציצית שהסתבכו ◆ פתיחת כיור שנסתם עם משאבה או מים רותחים ◆ קיפול טלית בשבת ◆ לסדר כובע שהתקמט ◆ שמירת עדשות מגע בנוזל שלהן ◆ הוצאת חוט שנתפס ברוכסן ◆ חיתוך שקית חלב ושקיות מזון במספריים ◆ שימוש בקנקומט ◆ פתיחת בקבוקי שתיה ומיץ ענבים ◆ פתיחת קופסאות שימורים וסרדינים ◆ פתיחת פחית שתיה ◆ הפרדת גביעי אשל וכדומה ◆ חיתוך חתיכת פלסטיק המחברת זוג גרביים או כפפות ◆ קיפול מפיונים ◆ עשיית צורות מיוחדות על אבטיח וכדומה ◆ הדבקת מתלה על ארון ◆ הכנסת מים לתבנית הקפאה.

הנאה ממעשה שבת 381

אוכל שהובא ברכב לבית הכנסת בשבת ◆ הנאה ממים שמגיעים לבית על ידי משאבה.

השמעת קול 382

השמעת קול בכלי שיר ושריקה בפה ◆ שימוש בפעמון או משרוקית ◆ הנאה משמיעת רדיו, שירים וכדומה בשבת ◆ שימוש במכונת שמיעה ◆ פעמוני ספר תורה ◆ דלת שתלויים עליה פעמונים ◆ הקשה על טבעת קבועה בדלת המשמיעה קול ◆ משחקים המשמיעים קול ◆ לכוון שעון מעורר שיצלצל בשבת ◆ מחיאת כפיים וריקוד ◆ הכאה בכף, מזלג וכדומה על שולחן ◆ הכאה באצבע האגודל עם האצבע האמצעית.

טבילת כלים בשבת 385

כבישת מאכלים בשבת 386

מליחת בשר וביצה מבושלים ◆ מליחת סלט ירקות ◆ פיזור סוכר על תותים.

עשיית חפציו בשבת 387

טעם האיסור בעשיית חפציו בשבת ◆ הסתכלות בחלון ראווה ◆ ראיית דירה שרוצה לקנות או לשכור ◆ לראות מה חסר בבית כדי לקנות לאחר השבת ◆ קבלת כסף

על בייבי סיטר ◆ קבלת כסף על חזנות והשגחת כשרות ◆ קבלת כסף על טיפול של רופא או מיילדת ◆ קבלת כסף על שהות אורחים במלון או דירה ◆ חלוקת כרטיסים לילדים ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ נתינת מתנה לחבירו ◆ נתינת מתנה לצורך מצוה ◆ מכירת עליות לספר תורה ◆ לדבר עם תלמיד חכם שילמד את בנו ביום חול ◆ הרהור בעסקיו בשבת ◆ תכנון בשבת ◆ דיבורים בטלים בשבת ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ חישוב הוצאות שכבר שילם ◆ לענות על השאלה "כמה עלה מוצר זה?" ◆ חישוב סעודות מצוה ◆ עזרה למחלל שבת בחיפוש כתובת ◆ המתנה בתחנת אוטובוס ◆ לספר לחבירו דבר מצער ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ ביקור חולים וניחום אבלים ◆ השאלת חפצים.

קריאה בשטרי הדיוטות 397

קריאה בשטרי חוב וחשבונות ◆ קריאת מודעות של מצוה או מסחר ◆ קריאה בלוח מודעות דיגיטלי ◆ קריאת שמות של רחובות, חנויות ואריזות מזון ◆ קריאה בקיר שיש עליו צורות עם כיתוב ◆ הסתכלות באלבום תמונות או תמונות של רבנים ◆ חלוקת קבלות של בית הכנסת, הזמנה לאירוע וכדומה ◆ קריאה בספרים ובקומיקס ◆ קריאת עיתונים ◆ ספרי בישול ◆ דף קשר לתלמידים.

רחיצה בשבת 400

מקלחת בשבת ◆ מים שהתחממו בשבת על ידי דוד שמש או שעון שבת ◆ מים שהתחממו על ידי בוילר חשמלי ◆ טבילה במקווה בשבת ◆ רגיל להתקלח בכל יום ◆ סחיטת שערות ◆ צחצוח שיניים ◆ נתינת כלי עם מים חמים על בטנו ◆ רחיצת פניו, ידיו ושערות ראשו וזקנו במי בושם ◆ ניקוי אבק מהרהיטים ומהנעליים.

ריצה והתעמלות בשבת 403

ריצה ופסיעה גסה בשבת ◆ ריצה מחשש גשמים, פחד מכלבים או מפני פריצות ◆ נקודה למחשבה!!! ◆ ריצה למניעת מחלות לב וכדומה ◆ עשיית דיאטה בשבת ◆ יציאה לטיול ◆ בחורים, ילדים ומבוגרים המתענגים בריצה ◆ מחבואים, תופסת וקפיצה בחבל לילדים ◆ ריצה לצורך ראיית דבר שמתענג בו ◆ תרגילי התעמלות ◆ כניסה לבריכת שחייה ◆ נקודה למחשבה!!!.

הוצאה בשבת 410

טלטול והוצאת חפצים במקום שיש עירוב ◆ טלטול במקום שאין עירוב או מי שלא סומך על העירוב ◆ דרך מלבוש ◆ הוצאת תכשיטים ◆ דבר המשמש את הבגד ◆ כיסוי לבגד ◆ משקפיים ◆ מכשיר שמיעה ◆ פלטה או סתימה זמנית וכדומה בשיניים ◆ פרוטזה, נכה עם קביים, הליכה עם מקל ◆ צורך רפואה - תחבושת,

גבס, חגורת בריאות או חגורת גב, צמר גפן באוזניים, נשברה ידו ונותן בגד להחזקת היד בבגד ◆ נעליים - נעלי בית, קבקבים, סנדלים, ספידה ומדרסים ◆ יציאה עם מאכל בפיו ◆ הוצאת ילדים ◆ טלטול מפתח.

הכנה משבת לחול.....413

הכנה משבת לחול או לשבת הבאה ◆ שטיפת כלים ◆ שטיפת כלים לצורך סעודה הבאה וצריך רק חלק מהכלים ◆ שטיפת כלים כשמסופק אם ישתמש בהם ◆ הכנה למבחן ◆ הכנת ספר תורה לקריאה ◆ שינה בשבת לצורך מוצאי שבת ◆ נקיון כלים עם סוגי תכשירים ◆ שטיפת כוס הקידוש ◆ נתינת מים בסיר שיש בו שאריות אוכל ◆ הנחת כלים במדיח כלים ◆ החזרת אוכל למקרר לאחר סעודה ג' ◆ סידור המיטות ◆ החלפת בגדים לפיג'מה ◆ הכנסת בגדים למכונת כביסה.

שקילה ומדידה בשבת.....417

טעם איסור שקילה ומדידה בשבת ◆ מדידת כמות אוכל לתינוק ◆ כפית מיוחדת למדידה ◆ משקל מכני ◆ מדידת גביע ◆ שעון חול.

מעלית, מדרגות נעות ודלת חשמלית בשבת.....419

שימוש במעלית ◆ שימוש במדרגות נעות ◆ דלת חשמלית.

לתועלת הלומדים:

כאשר נכתב במקור ההלכה בסוגריים א' - ו' - הכוונה לספר חזון עובדיה שבת ו' חלקים. לדוגמא: (ב', מו') הכוונה לחזון עובדיה שבת ב' עמוד מו').
כאשר נכתב חלק א' - ד' (ח"א - ח"ד) - הכוונה לספר ילקוט יוסף שבת כרך א' ד' חלקים.

כאשר נכתב כרך ב' (חדש), כרך ג', כרך ד', כרך ה' - הכוונה לילקוט יוסף כרך ב' - ה'.

לוח ראשי תיבות:

יבי"א - יביע אומר. ילקו"י - ילקוט יוסף. ה"ב - הלכה ברורה. מ"ב - משנה ברורה.

הקדמה

אין מילים בפי להודות לקב"ה על הזכות שזיכני לשבת באוהלה של תורה, ולשקוד על התורה יומם ולילה. אין בעולם דבר גדול יותר מאשר לעסוק בדבר הכי יקר וחשוב לקב"ה. זכות עצומה לשבת ולהגות יום יום בתורה הקדושה שבזכותה העולם קיים כמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". אם יש קיום לעולם, אם הכל זורם על מי מנוחות, נפנים לעצמינו היטב היטב, רק בזכות דבר אחד: לימוד התורה הקדושה! אין משהו אחר! איזו זכות ענקית יש לאדם שזוכה ללמוד תורה או לפחות קובע עיתים לתורה, איזו זכות יש לאישה ששולחת את בעלה ובניה בשמחה ובחיוך ללמוד תורה, העולם עומד עליכם.

"נוי השבת" - לאיזה צורך חיברתי את הספר? האם חסרים ספרים בנושא שבת?

ברוך ה' זכה עם ישראל בתלמידי חכמים רבים, ספרים בלי סוף יוצאים לאור בנושא השבת ובעוד נושאים רבים. כל אחד עשה את המקסימום שלו כדי לזכות את הרבים במה שה' חנן אותו. ספרים רבים התחברו בנושא שמירת וקדושת השבת, במעלת וחשיבות השבת, הלכות שבת בעיון ובפלפול, וגם הלכה למעשה בלי פלפול בדעות הראשונים והאחרונים, אלא נטו הלכה למעשה כדי שידע כל יהודי מה עליו לעשות בשבת קודש.

הקב"ה רצה לזכות אותנו במצוות, ולכן נתן לנו מתנה גדולה ועצומה! נתן לנו הלכות שבת שהן רבות מאוד. יהודי יכול לשבת כל החיים שלו וללמוד רק הלכות שבת, ולעולם הוא לא יסיים אותן. בכל רגע נתון ביום השבת, אתה צריך לדעת מה לעשות! מי שלא ילמד את ההלכות ואת כל הפרטים, פשוט לא ידע מה עליו לעשות, כמו שכתב המשנה ברורה בהקדמה להלכות שבת בשם יערת הדבש: מי שלא ילמד את כל הלכות השבת היטב היטב, אין סיכוי במציאות שיצליח להינצל מחילול שבת.

שנים רבות חיפשתי ספר שיתמצת בתוכו את כל הלכות שבת המצויות, כדי שאדע בפשטות מה עלי לעשות לפני השבת ובתוך השבת. חיפשתי ספר שיגיש לי הלכה פשוטה וברורה בלי פלפולים ובלי דעות ראשונים ואחרונים ובלי מקרים שאינם מצויים. וברוך ה' גם מצאתי! ישנם המון ספרים רבים שמגישים לך הלכה

למעשה, אבל חיפשתי ספר שיש בתוכו גם חומרות למי שירצה להחמיר, וגם עצות וטיפים להכנות לכבוד שבת. בהרבה בתים יש לחץ אדיר ביום שישי, בין הבעל והאישה ובין ההורים לילדים. האווירה בבית מאוד מתוחה ולחוצה, וחבל שההכנות לשבת נעשות מתוך היסטריה ובלבול ולא מתוך כיף ותענוג. תשאלו את עצמכם האם כיף לכם בשולחן שבת? האם אתם נהנים מהילדים המתוקים שלכם? האווירה בשולחן השבת נעימה או הילדים רבים ביניהם כל הזמן ואתם רוצים שרק תיגמר הסעודה וזהו! שילכו כבר לישון?!, לכן השתדלתי בס"ד לתת מענה פרקטי בכל מיני עצות וראיונות כדי שתהיה לכולנו שבת מהנה ומענגת.

החלטתי בס"ד להרים את הכפפה, ולכתוב ספר שיש בתוכו את כל הלכות שבת המצויות בלבד! בלי לבלבל את הקורא בכל מיני דעות ופלפולים או כל מיני מקרים שאינם מצויים או דברים הידועים לכולם ואין בהם שום חידוש, אלא נטו הלכה למעשה. בסוף כל הלכה מופיע המקור ההלכתי. נשענתי על פסקי מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל וכן על ספרי ילקוט יוסף, הלכה ברורה, שיבת ציון ועוד הרבה פוסקים ספרדים ואשכנזים.

חשוב לדעת: כל יהודי צריך לדעת את ההלכה מהמקורות והטעמים שלה ולא להסתמך על ספרי קיצורים שונים. כאשר יש לך זמן, תפתח גמרא, טור ובית יוסף, שולחן ערוך ונושאי כליו, משנה ברורה ושו"תים למיניהם, כדי שתדע את ההלכה על בוריה. אך מכיוון שהלכות שבת הן ארוכות ורבות מאוד, בסופו של דבר איך תדע מה עושים למעשה? לכן תייחד לעצמך זמן קצר במשך היום כדי לעבור על הלכות שבת, שברוך ה' זכינו ויש לנו את המתנה הזו פעם בשבוע, עד שתהיה לך ידיעה ברורה בהלכות שבת. מה טוב ומה נעים אם תלמד עם אשתך וילדיך את ההלכות האלו, כדי לזכות לחנך את האוצרות שהקב"ה נתן לכם איך יהודי צריך להתנהג בשבת קודש. אבל! תדעו לכם! אין מעלה עצומה כמו זיכוי הרבים, לפתוח שיעור הלכתי בנושא שבת, כדי ללמד את עם ישראל איך מנצלים את השבת לעונג ושמחה וללימוד תורה! יש המון משפחות שעדיין לא זכו לטעות את טעמה האמיתי של השבת! ויש משפחות שכבר שומרות את השבת, אבל הן לא יודעות מה מותר ומה אסור לעשות בשבת הקדושה! השיעור הזה שתזכו לפתוח, יפתח להם צוהר לדעת הלכות שבת, לקבל טיפים וראיונות על הכנה לשבת ועל שולחן שבת מפנק בחברת הילדים, לשמוע עצות על שלום בית אמיתי, לשמוע סיפורים על מעלת וקדושת השבת ועוד ועוד. אשריכם! אני מקנא בזכויות שלכם!!.

קראתי את שם הספר "נוי השבת" כדי לרמוז את שם משפחתי נוי, ובעז"ה על ידי שנפנים ונרגיש כמה שהשבת הקדושה היא נוי ויופי לעם ישראל, וזו היא מתנה יפה וטובה שנתן לנו הקב"ה במתנה, נזכה שבזכות שמירת השבת, הקב"ה יגאל אותנו גאולת עולמים, ויקרב את ביאת משיח צדקנו ובנין בית מקדשנו, וכמו שהבטיחו חז"ל (מסכת שבת דף קיח:) "אם ישמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים".

המחמיר תבוא עליו ברכה

כתב הפלא יועץ (ערך חסידות): מי שאוהב את הקב"ה אהבה עזה באמת, ורוצה לעשות נחת רוח לפני הקב"ה, ראוי לו להתנהג בחסידות ובחומרות, ולא יהיה לו קשה להחמיר בדבר שיכול להחמיר בו. כמובן צריך לדעת שרק אם מתאפשר להחמיר תחמיר, אבל במקום שלא מתאפשר להחמיר אין לך להחמיר, וברור שאסור להחמיר על חשבון אנשים אחרים.

כל אחד מאיתנו אוהב את הקב"ה אהבה עזה! כולנו רוצים לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים! הקב"ה אוהב מי שעושה יותר ממה שהוא חייב לעשות. על כל הלכה שראיתי בה חומרא, שלחתי את הקורא היקר עם מספר לשולי העמוד, ובכך אין הפרעה של החומרות במהלך לימוד ההלכה. אם החלטת להחמיר, אשריך! תבוא עליך ברכה! תרד לתחתית העמוד ושם תוכל למצוא את החומרא הקשורה להלכה. אני לא מתיימר להגיד שכתבתי את כל החומרות, כיון שאין להן סוף! אלא רק מה שראיתי במהלך הלימוד הוספתי. אדרבא! אם מצאת חומרא נוספת שלא כתבתי, אשמח להוסיפה למהדורה הבאה בלי נדר.

נקודה למחשבה!!!

שילבתי בס"ד במהלך כתיבת ההלכות, כל מיני נקודות למחשבה, דברים שלא תמיד מדברים עליהם, טיפים ורעיונות, סיפורים יפים, איך מתכוננים לשבת בכיף?, שלום בית, סגולות, שולחן שבת מרתק ומפנק עם הילדים, אוירה טובה בשבת, חשיבות הברכות, זיכוי הרבים וזיכוי היחיד, קדושת השבת וקדושת הנשמה, ועוד המון מתנות!!.

השתדלתי מאוד לכתוב את הנקודות בשפה נעימה ועממית ובגובה העיניים, כדי שתרגיש אותי מדבר ממש אליך!.

שאלה ותשובה

כתב בספר דרך פקודיך (מצות עשה כא' אות ב', לרה"ג צבי אלימלך מדינוב זצוק"ל): אם אתה רוצה לחקוק משהו מסוים אצל האדם, תעשה זאת בצורה של שאלה ותשובה ולא בדרך של הודעה בלבד.

כתבתי את הספר בס"ד בצורת של שאלה ותשובה, כדי שהלכות השבת יחקקו לנו בעצמות! כדי שכל הזמן נזכור את ההלכה! שכל השבוע נחיה את קדושת וחשיבות השבת הקדושה.

מודה אני לפניך...

בראש ובראשונה אודה לקב"ה על הזכות הנפלאה שזיכה אותי להוציא את הספר "נוי השבת". כידוע שאין דבר בעולם זז בלי תפילה מעומק הלב. אין יום שאני לא מתפלל לקב"ה כמה פעמים, שייתן לי סייעתא דשמיא בחיבור זה, שחס ושלום לא תצא תקלה מתחת ידי ושלא אכשל בדבר הלכה. אנחנו סך הכל בני אדם, ובני אדם טועים. אני תפילה לקב"ה שאזכה בחיבור זה לזכות את הרבים, ונזכה כולנו להנות מיופייה וממתיקותה של השבת! מהמתנה הנפלאה שנתן לנו הקב"ה! שנזכה לדעת את כל הלכות השבת כמו שצריך, ונשמור כמה שאפשר על האוצר הגנוז של הקב"ה.

אין מילים בפי להודות להורים המדהימים שלי מור אבי היקר הרב יוסף נוי שליט"א ואמי מורתי היקרה שמחה תחי' שהם בשבילי לסמל ודוגמא לתורה, חסד ויראת שמים טהורה! כבר מגיל קטן חינכו אותי עם שאר אחיי ואחיותיי (עשרה בלי עין הרע) לאהבת ה', לאהבת התורה שאין כדוגמתה, לאהבת תלמידי חכמים, לניצול הזמן, לתפילה מעומק הלב, לאהבת הבריות, לאהבת ועשיית חסד מכל הלב, ליראת שמים נדירה ולמידות טובות, והכל בנחת ובשמחה, במאור פנים ובחיוך רחב.

יש לי אהבה מיוחדת לשבת קודש בזכות הוריי הנפלאים והמדהימים. כל שבת בבית משפחת ההורים היא שבת נדירה! כל שבת היא שבת חדשה שעדיין לא הייתה. בכל שבת יש אווירה מיוחדת בבית. ההרגשה הכי טובה שיש בעולם. הבית מצוחצח ומבריק. כולם לבושים בבגדי שבת חגיגיים במהלך כל השבת. השפע האדיר שיש בסעודות השבת, בלי לחסוך אגורה אחת לכבוד שבת קודש כדי שלא יחסר כלום ושכל אחד יתרגש וייהנה מהשבת. אפילו בסעודה שלישית שבדרך כלל בהרבה בתים יש נטייה קצת להוריד הילוך ולהסתפק במה שנשאר משאריות השבת, בבית הוריי שיהיו בריאים מכינים שפע של מאכלים מבושלים,

סוגי דגים למיניהם, והכל בטוב טעם. אבל העולה על הכל היא האווירה ה-מ-י-ו-ח-ד-ת בשולחן השבת! שירי שבת מכל הסוגים, דברי תורה מתוקים מדבש הנשמעים ממור אבי שליט"א, סיפורים מרתקים על גדולי ישראל וחידושים פשוטים בפרשת השבוע. כל אחד קטן וגדול נהנה מדברי התורה המתוקה. בחיים לא שמעתי אותם מעירים למי שלא נמצא בשולחן השבת וכדומה. כל ילד קטן או גדול מקבל את הבמה שלו להשמיע דברי תורה או סיפור, ולבסוף גורף שירות ותשבחות מכולם. זכיתי לגדול בבית כזה מושלם באווירה כזו נפלאה ומרוממת, בוודאי שאהבתי לשבת נזקפת לזכותם.

הקב"ה לא עוזב לעולם את חסידיו! הם מסרו נפש לכבוד הקב"ה לגדל דור של תלמידי חכמים ויראי שמים, (דוגמא אחת: כאשר הייתי בר מצווה לא הייתה להוריי אפשרות לקנות לי כובע וחליפה, מה עשתה אימי הצדקת? היא מכרה את התכשיטים שאבא קנה לה לחג, ובהסכמתו קנתה לי את הכובע והחליפה, איזו אהבת התורה!!!. כמובן שיש לי בלי סוף דוגמאות) זיכה אותם הקב"ה בבנים ובחתנים אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים אמיתיים ובבנות ובכלות צדיקות וצנועות אוהבות תורה וחסד ועושות בלי סוף כדי להגדיל כבוד שמים בעולם.

אברך את הוריי המקסימים כה ייתן להם ה' וכה יוסיף, שמחה וברכה, שימשיכו לרוות נחת רוח מכל יוצאי חלציהם, שפע של טובה ובריאות שלימה בטוב ובנעימים, ושיזכו להמשיך להגדיל תורה וחסד.

תודה מיוחדת לחמי וחמותי היקרים הרב מרדכי מור יוסף שליט"א ורעייתו שולמית חיה שתחי'. זיכה אותי הקב"ה להיכנס למשפחה נפלאה, משפחה של תורה וחסד, יראת שמים ומידות טובות. זכו חמי וחמותי לגדל משפחה לתפארת, כל בנייך לימודי ה', בן וחתנים אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים אמיתיים ובבנות ובכלה, כולן צדיקות וצנועות, אוהבות תורה וחסד. מודה להם מאוד שעסקו בגידולה ובחינוכה של אשתי היקרה, חינוך על אדני התורה והיראה, חינוך של אהבת התורה ויראת שמים טהורה, חינוך של צניעות ופשטות. יהי רצון שימשיכו לרוות נחת רוח מכל יוצאי חלציהם, וייתן להם כח ובריאות להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה מתוך שמחה ובריאות איתנה.

תודה גדולה למורי ורבי ראש ישיבת "שערי תורה" המפוארת, מעמיד תלמידים הרבה לכבוד ולתפארת הגאון הגדול הרה"ג שלמה יגודיוב שליט"א שחינך אותי רבות בשנים על אדני התורה והיראה, הדריך אותנו בדרך נכונה וישרה ללימוד התורה בעיון ובבקיאות, בהלכה, מוסר והשקפה נכונה. לא אשכח את שיחותיו

הנפלאות והמרתקות שחיזקו אותנו לעבודת ה' ולמידות תרומיות. דאג לרוחניות ולגשמיות שלנו מתוך שמחה ומאור פנים. תמיד עודד ודרבן אותנו לסיים את הש"ס בהבנה טובה וברורה עד החתונה. השקיע הרב שליט"א את כל כולו למעננו, וברוך ה' זכה הרב לגדל דורות ישרים מבורכים, דורות של תלמידי חכמים ויראי שמים לעבודת ה'. כל מי שיכנס בשערי הישיבה, יזכה לראות בחורי חמד בני עליה הלומדים בהתמדה גדולה ובולעים בשקיקה כל מילה של תורה, בזכותו של ראש הישיבה המשקיע ימים ולילות לתת תשומת לב לכל אחד מהבחורים ולדאוג לו כבן ממש. ראש הישיבה משקיע באמירת שיעורים יומיים ושיעורים כלליים בשפה נעימה וברורה ובעיון רב ברמה גבוהה ביותר. יהי רצון שימשיך הרב להגדיל תורה ולהאדירה ולרוות נחת רות מכל תלמידיו מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא.

תודה גדולה לראש הכולל הרה"ג יוסף לוי שליט"א שמחנך אותנו לתורה, מוסר ויראת שמים, להשקפה טובה ומידות טובות, שיעורים מאלפים ושיחות מרתקות, והכל מתוך חיוך, שמחה ומאור פנים לכל אחד ואחד. יהי רצון שיזכה להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה בנחת ובשמחה, וימשיך להפיץ מעיינותיו חוצה מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא.

תודה גדולה לאחי הגדול בחכמה ובמניין הרה"ג איתן נוי שליט"א המדריך אותנו בדרך נכונה וישרה בעצות טובות ומחכימות לעבודת ה' ולאמונה תמימה ש"אין עוד מלבדו". זיכני ה' באח תלמיד חכם ויראת ה' היא אוצרו, בעל מידות טובות ונדירות, חיוך, שמחה ומאור פנים לכל אחד הם מנת חלקו. מפרגן ומעודד לכל דבר שבקדושה. ביקשתי ממנו שיפנה זמן לעבור על הספר, ויאיר את הארותיו המחכימות בהלכה ובדיוק הדברים, וברוך ה' שהסכים לעבור על הספר. אברך אותו בברכת הדיוט שימשיך להגדיל תורה ולהאדירה, ויפוצו מעיינותיו חוצה, שירווה נחת רוח מכל יוצאי חלציו, מתוך בריאות ושמחה.

ישר כח גדול לעורכי העיתון "מקומי דתי" (ר' אלעזר בן חיים הי"ו, ר' ניר אנקונינה הי"ו ור' משה ויצמן הי"ו) שנתנו לי במה גדולה ומכובדת של כתיבה בנושא שבת ושלום בית בטור שבועי מיוחד כדי לזכות את הרבים בסיפורים מרתקים ומעניינים, בעצות מחכימות וברעיונות נפלאים לשבת מיוחדת ולשלום בית אמיתי. ייתן להם ה' שפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות, נחת רוח מכל יוצאי חלציהם, ימשיכו להגדיל תורה ולהאדירה ולזכות את הרבים, ויפוצו מעיינותיהם חוצה, ובכל הארץ יצא קוום.

תודה מיוחדת לגברת שירה חיון תחי' שהשקיעה מזמנה בעיצוב הכריכה המושלמת והמושקעת של הספר, כדי לתת תחושה נפלאה של אווירת שבת מלכותית. הקב"ה זיכה אותה בכשרונות נדירים ומיוחדים בעיצוב וגרפיקה איכותיים ומקצועיים, ואת כישוריה היא נתנה במתנת חינם לצורך זיכוי הרבים. יהי רצון שימשיכו היא ובעלה הרב בן ציון שליט"א לגדל את ילדיהם לתורה ויראת שמים טהורה וירוו נחת מכל יוצאי חלציהם, ובעז"ה תמשיך לגדל ולחנך את בנות ישראל לתורה, מצוות, דרך ארץ וצניעות בדרך אימותינו הקדושות והטהורות.

תודה ענקית אקבע לנוות ביתי רעייתי היקרה הרבנית רות נוי תחי' שבלעדיה לא היה כלום! בזכות מסירותה הרבה לבית ולטיפול בילדים המתוקים שה' חנן אותנו, ובזכות העידוד והתמיכה שלה תמיד בלימוד התורה ובכתיבת טורים בנושאי שבת ושלום בית וכמובן בכתיבת הספר, זכיתי לשבת באוהלה של תורה ולהגות בה יומם ולילה בלי הפרעות וכן זכיתי להוציא את הספר לאור עולם. ישר כח גדול מגיע לה על שעברה על כל הספר מבחינה דקדוקית והלכתית והאירה את הארותיה המחכימות, וכיוונה אותי להלכות מצויות ושכיחות. הקב"ה ימשיך לזכות אותנו יחד לרוות נחת רוח מכל יוצאי חלצינו ונזכה לגדל ולחנך אותם על אדני התורה, היראה והחסד מתוך בריאות איתנה כדי לעשות נחת רוח לה' יתברך שלא עוזב אותנו לרגע, ונמשיך בעז"ה לזכות את הרבים בשיעורים ובהדרכת החתנים והכלות.

תפילה חמה מעומק ליבי אשא לבוראינו שאזכה להמשיך ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, ואזכה להגדיל תורה ולהאדירה, לזכות את הרבים ולקדש את שמו יתברך בעולם, ולא אכשל בדבר הלכה, ולא תצא תקלה מתחת ידי, ואזכה לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא ומתוך ישוב הדעת, נחת ושמחה לעבודת ה' יתברך.

יגאל נוי בן לאבי מורי ועטרת ראשי הרב יוסף נוי שליט"א
ר"ח מר חשון תשפ"ו

סיפור אישי - מרתק ומחזק ביותר!!!

מחיאות כפיים סוערות לקב"ה על הנס הגלוי שעשה עימנו! אבא! תודה ענקית!!!

אין במה מכובדת יותר מבמה זו להודות לקב"ה על כל הניסים והנפלאות שעושה איתנו כל שניה ושניה! אין לנו שמץ של מושג אלו חסדים עושה איתנו הקב"ה כל רגע ורגע, פשוט התרגלנו לשגרת החיים ולבריאות המובנת מאליה. אם היינו עוצרים רגע אחד וחושבים איך הגוף שלנו עובד לבד!! בלי שום עזרה חיצונית! עיניים רואות, אוזניים שומעות, לב פועם, והרשימה ארוכה מאוד... לא היינו מפסיקים להודות לה'! האם עמדת פעם ואמרת תודה לה' על הפעילות של הכבד והמעיים? של הלב והריאות? האם אנחנו יודעים בכלל מה תפקידם? האם פעם עצרת את מרוץ החיים להגיד תודה על 248 אברים שעובדים במלוא המרץ בלי יציאה לפגרה ולנופש! חשבת פעם על פעילות של 365 גידים?! מתי אנחנו מתחילים להעריך את הבריאות? כאשר יש פקשוש במערכת! פתאום השריר שלך נתפס, תקפה אותך חולשה בלתי נתפסת, כאבים איומים בגוף... לפתע הגוף מתחיל לזגזג, רק אז אנחנו מודים לקב"ה על הבריאות. רק מי שמסתובב בבתי חולים מבין היטב כמה צריך להודות לה' על שגרה ברוכה של בריאות!!.

קוראים אהובים! רציתי לשתף אתכם בחסד עצום שעשה עימנו הקב"ה!

התרגלנו שלאחר תשעה חודשי הריון, מארגנים תיק לבית חולים למשך יומיים - שלושה, האשה יולדת בחסדי שמים, וזהו! חוזרים הבייתה בשמחה לחיק המשפחה! יקיריי ואהובייי! בואו נעצור רגע אחד ונחשב מסלול מחדש! נכניס היטב למוח! זה בכלל לא ברור! לא מובן מאליו! גם רעייתי ואני התרגלנו לכך 7 פעמים ב - 7 לידות שהכל התנהל על מי מנוחות, פשוט תענוג! הולכים לבית חולים וחוזרים בידיים מלאות. עד שפעם אחת קלטנו שילד מגיע לעולם עטוף בתוך ים של ניסים ונפלאות מידיו האוהבות והרחמניות של בורא העולם. בלידה האחרונה ראינו

בעיניים שכדי לחזור לבית, צריך טונות של רחמי שמים שלא יהיו הפתעות לא נעימות בדרך...

(אגב! נקודה חשובה לאשה היקרה!!!

דעי לך! רק את והקב"ה יודעים איזה קושי יש בהריון ובלידה (אין כאן המקום להרחיב...) זכרי היטב את המשפט האדיר של הסטייפלר שאמר (ספר קריינא דאיגרתא החדש מכתב רנ'): כמו שנקצב מראש השנה ועד ראש השנה כמה כסף תרוויח השנה, כך נקצב בתחילת השנה כמה צער וייסורים יהיו לך! רק האדם יחליט לאיפה לנתב את הייסורים והכאבים! האם על שלל סבל ועגמת נפש באלף ואחד דברים (אני לא צריך לספר לכם מה עובר על כל אחד...) או על צער של הריון, לידה וטיפול בילדים! אבל יש לך ילד ביד לנצח נצחים!!! (כמובן יש מקרים שחייב התערבות של רופא ורב מוסמך כגון קושי גופני או נפשי!) אל תחשבי לשניה אחת שהילד הזה לוקח ממך אגורה אחת! הוא מביא לכם רק שפע ענק לבית! הבאתם נשמה טהורה לעולם, אין מצב שהקב"ה יעזוב אתכם להתמודד לבד!!!).

רק חבל שאני מקדים את המאוחר! כדאי שנתחיל מתחילת הסיפור!

חבר'ה! המצב קשה ביותר! אנחנו מזהים כמה מומים בלב!!

בשעה טובה לאחר שנולדה לנו בת בכורה, זיכנו ה' בשבעה בנים רצופים כן ירבו! כמה צדקו חכמינו כשאמרו "בת ראשונה סימן יפה לבנים..." ברוך ה' עבר עלינו הריון תקין (גם הבעל שותף קצת במהלך ההריון...), ובמוצאי שבת כד' סיון תשפ"ד נולד בנינו המתוק. השמחה היתה גדולה, ההכנות בבית לקראת בא היולדת והבייבי, היו בעיצומן. שלטים נתלו בבית, קישוטים עיטרו את הבית ונפרסו מקיר לקיר, מכתבי ברכה של הילדים היו מוכנים על השולחן, בקיצור! נשאר רק לחכות לשובם לבית. התיקים היו ארוזים לקראת היציאה מבית החולים, ואנחנו כפסע מהיציאה.

נתבקשנו לערוך בדיקה שגרתית לקראת השחרור ביום שלישי בצהריים, ופתאום! תפנית בעלילה! פניו של הד"ר השתנו: "לא ברור לי מה קורה כאן! משהו בלב של הילד לא תקין! דחוף ללכת לעשות אקו לב ובדיקות

מעמיקות!" לאחר מספר דקות שארכו כנצח, יוצא הד"ר מחדרו, ובפנים חתומות מודיע: "חבר'ה! המצב קשה מאוד! חמור ביותר! אנחנו מזהים כמה מומים קשים בלב הקטן של בנכם!". בתוך 3 דקות שמענו לפחות 17 פעמים ש"המצב קשה מאוד..." (כידוע לכם שחלק מהרופאים "אלופים" בלנפח, ובלי טיפת רגש, וברוב המקרים לא דובים ולא יער! במקרה שלנו באמת המצב היה ממש קריטי).

נקראנו בדחיפות לחדרו של הפרופסור הראשי, שאמר בנחרצות: "תחליטו בהקדם! האם להתחיל סדרה ארוכה של ניתוחים", ותנחשו מה האופציה הנוספת? ה' ישמור! לוותר על המתנה שה' נתן לנו! (כן! מה שאתם שומעים! לא פחות ולא יותר!) כמובן שעל המקום שללנו את הרעיון ההזוי הזה, ואמרנו: "אין מצב בעולם שאנחנו מוותרים עליו!!!". אני לא מאחל לאף אחד לעבור את הסיוט הזה! היינו המומים, מזועזעים, חטפנו את השוק של החיים, ודמעות רבות נשפכו להן החוצה! קיבלנו מהקב"ה "לטיפה חזקה", וכבר למחרת ביום רביעי הטיסו אותנו לבית החולים "שיבא - תל השומר" (איך אמר לי מישהו בבית החולים? שיב"א ראשי תיבות: **א**ין **ש**ום **י**אוש **ב**עולם) כשהתינוק המתוק שלנו מונשם ומורדם.

אחים אהובים שלי! לא באתי חס ושלום לצער אתכם, אלא ללמוד איתכם ביחד איך מתמודדים עם "משבר גדול". ובכן! בסופו של אותו יום שלישי, היום של טירוף הדעת, והבכי הבלתי פוסק, הלכתי עם אשתי לים הקרוב לבית החולים, ולאחר שנרגענו קצת, אמרנו ביחד "מזמור לתודה", ו"נשמת כל חי". רק היה חסר לי אם מישהו היה רואה אותנו, הוא היה בטוח שאנחנו 2 משוגעים: "הבן שלהם בטיפול נמרץ, וההורים אומרים תודה..? פשוט השתבשו! לא נורמלים!".

דעו לכם אהובי! מותר לבכות, ולהתפרק מבכי! זה לא מוריד לכם גרם אחד מהאמונה התמימה! מי שלא בוכה במצבים כאלה, חייב טיפול דחוף! אבל!!! תקשיבו טוב! אסור לשקוע בבכי ובצער! גמרתם לבכות? זהו! עד כאן! עכשיו מתחילים לפרוח ולצמוח, לא נשארים בשום אופן למטה בדכדוך ובדיכאון! אומרים לה' מיליון תודות על הניסיון שהוא נותן לנו, וכמובן מתפללים לישועה גדולה. (לא לשכוח! בתקופה קשה כזו צריכים בני הזוג לחזק אחד את השני, לתמוך ולעודד ולתת כח כדי לעבור את

התקופה הזו בשלום!) נזכור היטב! הצער הזה לא הגיע מאיזה שכן שנתן לנו בעיטה, זהו האבא הכי רחמן ואוהב שלנו, רק הוא יודע מה טוב לנו, ומעמיד אותנו בניסיון שרק אנחנו מסוגלים לעמוד בו, וצריך לדעת שלכל ניסיון יש "פג תוקף"! תקופה מסוימת ובעזרת ה' הכל עובר. וגם אם עכשיו רואים "שחור בעיניים", ויש לנו מלא דברים מוזרים וממש לא מובנים, נדע! זה הדבר שהכי טוב בשבילנו, ובסוף התהליך הקב"ה יגלה לכל אחד מאיתנו כל מה שלא הבנו כל החיים, ואז נגיד: "אהה.... עכשיו אני מבין ה-כ-ל, ואוי לי אם היה קורה משהו אחר!". כמה רגוע ושמח האדם המאמין! הוא לא יחפש להאשים אף אחד במה שקרה, כי זו הדרך וזו התוכנית, ולא יעזור לך כלום! רק השתדלות צריך לעשות, וכל השאר לא באחריותך!! תשאיר לקב"ה לטפל לך בעניינים!.

ברוך ה' ראינו הרבה ניסים בתקופה הקצרה הזו, לדוגמא כמו שאמר לנו הד"ר: "רק שתדעו! אם הייתם מגיעים אתו לבית, כבר לא היה את מי להצילי! המקרה היה אבוד!".

הייתי צמוד למיטה של בני המתוק תקופה ארוכה הכוללת ימי חול ושבתות רצופות בלי הפסקה, כמעט בלי אפשרות לצאת החוצה לתפילות וכדומה, אבל ברוך ה' תקופה כזו של חיזוק באמונה לא היתה לי כל חיי! אתה מרגיש את הקב"ה זורם לך בעורקים! תחושה של קירבה אדירה לה'! אין לך טיפת בחירה או החלטה על כל פיפס שקורה לך! הקב"ה מוביל ומנהל אותך ורק תסמוך עליו בעיניים עצומות!.

בנינו עבר ניתוח ראשון מיד כשהגענו לבית החולים כדי להציל את חייו ולאט לאט התאושש מהניתוח ולאחר כמעט חודשיים יצאנו מבית החולים לבית וכמובן לערוך לו ברית מילה שלא זכינו לעשות בזמן ונקרא שמו בישראל "ישי".

קבעו לנו ניתוח נוסף לגיל חצי שנה. הגענו לאשפוז וחיכינו לניתוח שנקבע למחרת. דעו לכם! אין מקום ברחבי הארץ שלא התפלל על "ישי בן רות רבקה", כל אחד ואחת התחזקו לרפואתו בתפילה, שמירת שבת, תפילין, טהרת המשפחה, צניעות, כיסוי ראש ועוד... בשעה 8:00 בבוקר הוא נכנס לניתוח ביחד עם בערך 15 אנשי צוות! (לא נתפס במוח!), ובשעה 14:00 היה צריך להסתיים הניתוח. והנה בשעה 14:30 רעייתי שואלת אותי:

"תגיד! למה יש עיכוב? למה לא מוציאים אותו?" וכדרכם של גברים אני עונה לה בנחת: "ניתוח זה לא שחור לבן! יש עיכובים למיניהם! בעזרת ה' הוא יצא בקרוב!" אך הרגשה של אמא זו הרגשה עוצמתית! והיא צדקה. לאחר שעה וחצי יוצא הד"ר מחדר הניתוח, הפנים שלו היו חתומות ואדומות והוא הודיע לנו שהניתוח היה מאוד קשה ומסובך, ובמהלך הניתוח הלב הפסיק לפעום ונאלצו לבצע החייאה כדי להחזיר את ישי לחיים, וברוך ה' הצליחו לייצב את המצב אבל צריך הרבה תפילות שהכל יעבור בשלום, כי המצב ממש לא מלבב.

נאלמנו דום! היינו המומים! לא ידענו איך לעכל את הבשורה! לאחר שעתיים החזירו את ישי לחדר עם כמויות של מכשירים. ובתוך יומיים הוא עבר ניתוח נוסף ו.. תקשיבו טוב! עוד שתי החייאות חוץ מהחייאה אחת שעבר במהלך הניתוח. רק שתבינו! ילדים אחרים במחלקה שלנו שעברו חצי ממה שהוא עבר לא שרדו את החיים ולצערנו הם נפטרו! השתדלנו להתחזק מאוד באמונה ובתפילה לקב"ה ובהרגשה שבנינו נמצא בידיים הכי אוהבות שיש בעולם, בידיים של אבא שלו שדואג לו יותר מכולנו!.

בחסדי שמים ובניסי ניסים, הנסיך שלנו התאושש מהניתוח ומכל ההחייאות שעבר, ולאחר כמה שבועות השתחררנו לבית בידיים מלאות עם ילד בריא ועם המון המון אמונה וביטחון באבא יחיד ומיוחד שדואג לנו ואוהב אותנו יותר ממה שאנחנו אוהבים את עצמנו.

בינתיים ישי לוקח תרופות קבועות ומגיע לביקורים בבית החולים, ובעז"ה בגיל 3 שנים בערך מצפה לו ניתוח נוסף. הקב"ה הוא כל יכול ובקלות יכול לחסוך מישי שלנו את הניתוח הזה מתוך בריאות שלימה.

אנא! התפללו על ישי בן רות רבקה, ומי שיכול/ה לקבל כל קבלה לרפואתו נשמח מאוד!!

אני לא רוצה להאריך יותר מדי, למרות שאני יכול לחבר ספר על כל התקופה שהיינו בבית החולים. רק דבר אחד רציתי:

להודות לך ה' יתברך על כל הטוב שאתה משפיע עלינו כל רגע ורגע! אין מילים בפינו להודות לך על המתנה הענקית שנתת לנו בחינם

בתוספת של עוד שבעה אוצרות (בינתיים..!) שנתת לנו. אנחנו מתפללים בלי סוף שנזכה לגדל את כולם מתוך אהבה ואחווה להיות עבדים נאמנים שלך ולעשות את רצונך ונזכה לגדל את כולם לתורה מצות ויראת שמים אמיתית וטהורה כמו שאתה רוצה, ושנזכה תמיד להודות לך על אין סוף טובות שאתה גומל איתנו ונאמין בך באמונה שלימה שכל מה שאתה עושה הוא רק לטובתנו.

אבא! אוהב אותך מאוד מאוד!! תודה ענקית על ה-כ-ל!!

מעלת השבת

נקודה למחשבה!!!

יש לך אומץ להגיד לנשיא ארצות הברית "קח את המתנה שלך ותעוף לי מהעיניים?"

פעם שמעתם על הגביר הנודע מר לב לבייב הי"ו? עשיר מפורסם נצר לעדת הבוכרים, יהודי שתורם רבות מהונו כדי להעמיד את התורה והיהדות ברחבי תבל! אשריו ואשרי חלקו!.

כידוע מר לב לבייב רכש בזמנו את חברת "אפריקה ישראל", שבבעלותה של החברה נמצא גם הנכס הגדול "קניון רמת אביב" שבעבורו שילם 750 מיליון דולר טבין ותקילין. לאחר הרכישה הפכו כל הנכסים להיות תחת חסותו ובבעלותו של הגביר לבייב.

עכשיו אני רוצה להכניס אתכם מאחורי הקלעים של רכישת קניון רמת אביב. מר לבייב קיבל את הנכס ומיד כינס את מנהלי הקניון והודיע להם חגיגית: "עכשיו הקניון נמצא בבעלותי, וכמנהל הקניון אני קובע שהקניון יהיה סגור בשבת קודש! שום תנועה חריגה אני לא רוצה לראות במהלך השבת בקניון שלי! כל החנויות יהיו סגורות עד מוצאי שבת לא דקה אחת לפני כן!" כולם היו המומים! "מה קרה? עד עכשיו הכל היה פתוח בשבת! מה הוא נפל עלינו פתאום כרעם ביום בהיר? מה יהיה עם הפרנסה של בעלי החנויות? מי ישלם להם? מה בגלל דוס אחד כולם צריכים להפסיד??!".

לבייב לא התחשב באף אחד! הוא היה חדור מטרה! אף אחד לא יעצור אותו גם בעד כל מחיר שבעולם! הוא נלחם על כל הקופה! על הכבוד של אבא שבשמים הוא לא מתפשר! בלית ברירה פנו לראש העיר, שכמובן התנגד בכל תוקף על סגירת הקניון בשבת. הוא קרא מיד למר לבייב, והודיע לו: "מר לבייב! עם כל הכבוד וההערכה שיש לי אליך! אין

מצב שהקניון יהיה סגור בשבת! הקניון צריך לשרת את כלל הציבור, והרוב המוחץ של הציבור אינם שומרים תורה ומצות והם מעוניינים בקניון פתוח בשבת! בפרט שבתוך הרדיוס של הקניון בשטח של כמה קילומטרים אין בכלל דתיים! מה נראה לך שבגללך הקניון יהיה סגור? תקשיב לי טוב! אם תסגור את הקניון, אשלול לך לאלתר את רישיון העסק!".

מר לבייב לא נבהל. הוא פנה לראש העיר ואמר: "סליחה אדוני! הקניון עכשיו בבעלותי! אני אחליט אם הוא יהיה פתוח או סגור! הפרנסה שלי היא משמים ומי שלא רוצה לפתוח אצלי חנות, זכותו המלאה! אם בכל אופן אתה מתנגד, אין לי שום בעיה, אני מוכן לבוא איתך לבית משפט ולהציג את הטענות שלי, ונראה עם מי יהיה הצדק!!". ראש העיר לא וויתר והזמין אותו לבית המשפט. למר לבייב היו עורכי דין רבים שרצו לייצג אותו בבית המשפט, אך הוא היה נחוש ללכת לבד בכוחות עצמו ולייצג את הקב"ה בבית המשפט. שופט בג"ץ בזמנו היה מר אהרון ברק, הוא פנה לגביר ושאל אותו: "מה ההיגיון שהקניון יהיה נעול בשבת? מה נראה לך שהקניון נמצא בבני ברק?"

לבייב נשא תפילה לקב"ה שישים לו את המילים המתאימות בפה. הוא ניגש לדוכן ואמר: "אדוני כבוד השופט! אני רוצה לשאול אותך שאלה קטנה! תאר לך שנשיא ארצות הברית מגיע ארצה לביקור כבוד, וכל הכבישים והדרכים נחסמות לכבודו ולכבוד פמלייתו, ולפתע מודיעים לך כבוד השופט שהנשיא בדרך אליך, הוא רוצה לפגוש אותך בבית שלך! כולך מרוגש לשמע הבשורה הטובה! והנה אתה מביט מהחלון ואת מי אתה רואה בכניסה לבית שלך? את נשיא ארצות הברית שהגיע עד לפתח ביתך! אתה ניגש לדלת ופותח אותה והנשיא לוחץ לך את היד. אתה מזמין אותו לשבת על הספה היוקרתית, מגיש לו קפה ומאפה חם, אך הנשיא עוצר הכל ומודיע לך בלחש באוזן: "כבוד השופט ברק! הבאתי לך מתנה מיוחדת במינה! מתנה שכל הטוב של אמריקה נמצא בתוכה!".

הוא מוציא מהכיס עטיפה צבעונית מרהיבה ביופייה, ומגיש לך אותה בכבוד ובהערכה. אתה לוקח את העטיפה, מסתכל עליה בבוז ובזלזול, מיישר מבט לפרצופו של הנשיא ואומר לו: "סליחה אדוני! קח את המתנה שלך ותעוף לי מהעיניים! לא רוצה לא אותך ולא את המתנה שלך!!" תגיד

לי כבוד השופט! איך היו מסתכלים עליך ברחבי העולם? כמה בזיון היית סופג בכל מקום! לזלזל במתנה שהביא לך הנשיא בתוך הבית שלך? תתבייש לך!!! הנשיא הגיע עד לפתח הבית שלך ואתה מסלק אותו בביזיון! הביא לך את המתנה הכי יקרה שלו ואתה בועט בה?!.

מר לבייב סיים את דבריו, והגביה את קולו: "כבוד השופט! הקב"ה אומר לנו שיש לו מתנה טובה המונחת לו במקום הכי סודי ומסתורי שיש בעולם, והוא רוצה לתת אותה רק לנו ולא לאף אומה אחרת, ומה אנשים עושים? אומרים לקב"ה: "ריבונו של עולם! תעוף לנו מהעיניים! לא רוצים אותך ולא את המתנה שלך!!" תגיד לי! האם יש פגיעה יותר גדולה מזו? האם יש דבר יותר מעליב מזה? אני לא רוצה להיות שותף בפגיעה הקשה שפוגעים באבא שלי, ואת הקניון שרכשתי בכספי הפרטי לא אפתח בשבת!!".

לבייב סיים את דבריו עם דמעות בעיניים, והשופט פסק על המקום "הקניון יהיה סגור בשבת!!". אם מלך העולם אומר לך שהמתנה הכי גדולה שלו היא שבת, אנחנו צריכים לקחת את השבת ולנשק ולחבק אותה ולנצל כל רגע מהיום הקדוש הזה כמובן גם לפינוק, אבל לא נשכח לנצל אותו גם ללימוד תורה ולקיום מצות השבת.

נקודה למחשבה!!!

בינינו! עם יד על הלב! מי נהנה יותר בשבת?

"מתנה טובה יש לי בבית גנזיי ואני רוצה לתת אותה לעם ישראל!" הקב"ה מכריז שיש לו מתנה טובה שהוא שומר אותה אצלו רק לבנים האהובים שלו! הקב"ה יודע היטב שאם הוא לא יעשה לנו מעצורים, אנחנו לעולם לא נעצור! אנחנו נשתעבד לעבודה ולעסק ונרצה לגרוף עוד כמה שקלים! הקב"ה ברא אותנו ורק הוא יודע שאם הוא לא יעשה לנו "סטופ" אנחנו נישאב לפלאפון ולחדשות וכל אחד ירוץ למה שמסקרן אותו ולעולם לא נשב בשקט! אבל הגוף שלנו זקוק נואשות למנוחה לאחר שבוע עמוס של עבודה! קימה בהשכמת הבוקר, עבודה מסביב לשעון, ריצה לקניות

וסידורים, ולאחר יום של עבודת פרך, האדם נזרק למיטה עייף וסחוט מעמל היום! הילד מבקש קצת יחס אבל אין לנו כח וסבלנות לענות לו! האשה רוצה לצאת קצת לטייל ולדבר ביחד! להנות מעט מבעלה! להחליף חוויות מהיום שעבר עליה! אבל למי יש כח? רק דבר אחד אתה רוצה "מקלחת נעימה ולקפוץ למיטה!".

הילד קולט שההורים שלו לא מתייחסים אליו, הוא יחפש מישהו אחר שיתן לו חום ואהבה, ולצערנו הוא ימצא הרבה כאלה, אך לא תמיד הם יהיו החברים שאתם אוהבים! הבעל רוצה קצת לשבת לפטפט עם אשתו, אך הוא נתקע במשפט הידוע "אני עייפה! נדבר מחר!". עכשיו ברצינות! איזה סוג חיים אלה? נחשוב קצת! האם באנו לעולם בשביל לעבוד בלי הגבלה רק כדי שיהיה לנו מה לאכול? כל בר דעת מבין שאם נשלחתי לעולם, יש בכך מטרה עצומה ולא רק כדי לנסות לעשות ביזנס ולהרוויח כמה דולרים במאמצים כבירים! זה ממש לא הגיוני לסבול כל כך הרבה רק בשביל להרוויח כמה פרוטות!!

אומר לנו הקב"ה: "אהובי! אתם כל כך חשובים לי! אני ממש אוהב אתכם! תדאגו לגוף ולנפש שלכם! אני מוכן לעזור לכם! קחו יום אחד בשבוע, ביום הזה אין עסקים! אין מסחר! הפלאפון יחכה בסבלנות בצד עד לאחר צאת השבת! אל תלכו לשום מקום! תשבו ביחד עם בן הזוג ותהנו אחד עם השני! תפנו את הזמן כדי להיות עם הילדים! לשמוע אותם, לתת להם הרגשה שכל הפוקוס והזרקורים מופנים אליהם! הם גולת הכותרת! תנו להם הרגשה שגם עשרות הציורים שהם מביאים מהגן שאולי בכלל לא מעניינים אתכם, הם יצירת מופת! תקשיבו לסיפורי פרשת השבוע שלהם ואל תדברו באמצע שהם מדברים! צריך לזכור היטב! גם ילדים קטנים נפגעים מכך שמפריעים להם באמצע הדברים! הם מרגישים שהם משעממים ולא מעניינים, ופעם אחרת הם לא ירצו יותר לדבר ולספר, יתכן שהם יקבלו החלטה שלעולם לא ידברו עוד מול משפחה או בפני ציבור! זו אחריות גדולה וכבדה! תנו להם במה ותרעיפו עליהם המון חום ואהבה!.

(אגב! אני חייב להדגיש! לפעמים הורים חושבים שאם הבן או הבת כבר גדולים ונמצאים בתקופת ההתבגרות, זהו! הם יותר לא זקוקים לחום ואהבה! "מה נראה לך שאני אנשק את הבן שלי? הוא כבר גדול!" "מה

אתה חושב שאני צריכה לחבק את הבת שלי? היא לא מראה שזה בכלל מעניין אותה!!"

אהובי! תדעו לכם! אין לכם מושג לכמה נשיקות וחיבוקים הבן או הבת שלכם זקוקים! הם צריכים את הקירבה הזו יותר מילד קטן! הם חייבים לשמוע כל הזמן פירגונים ומחמאות בלי הגבלה! הילד מתחיל להכיר את עצמו ואת העולם ואין לו מספיק כלים להתמודד עם המציאות החדשה שהוא נקלע אליה! אסור לעזוב אותו לבד בזמנים קשים אלו, גם אם נראה לכם שהוא מסתדר לבד! הוא פשוט מתבייש לבקש נשיקה או חיבוק חם, אחרת יחשבו עליו שהוא תינוק ועדיין הוא נשאר ילד קטן הזקוק ל"צומי"! תרעיפו עליו אהבה בלי סוף, אפילו אם בהתחלה הוא יתנגד! אתם תראו לאט לאט כמה שהוא חייב את התמיכה הזו. מבטיח לכם! כאשר הבן/ת יתבגרו הם יודו לכם מאוד שלא הפקרתם אותם במצבים לא פשוטים!).

תשירו יחד שירי שבת המוכרים לכולם, ותלמדו אותם שירים חדשים שהם עדיין לא מכירים. אם אתם יודעים מיהו הרב שחיבר את השיר, תספרו עליו איזה ספרים הוא חיבר, איזו קהילה הוא הנהיג. אם אתם בקיאים יותר בדמות שלו, אפשר לספר עליו סיפורים על מידות טובות ויראת שמים ובכך תחדירו עמוק בליבם של בני המשפחה מי היו גדולי ישראל, וכמה הנהגות טובות אפשר ללמוד מהם.

מה עושה היהודי שעדיין לא זכה להכיר את השבת? הוא עדיין עסוק בחדשות הלעוסות שאין בהם טיפת חידוש והכל חוזר על עצמו: מה עשה היום ראש הממשלה, היכן הוא ביקר, ואיך תקפו אותו האופוזיציה... כמה מפגינים היו עם ה"אחים לנשק" ומה התחדש בפוליטיקה... כמה מחבלים נהרגו היום מאש כוחותינו ומה עשתה היוע"משית.. את כל הזמן שהם בזבזו במהלך השבת על פרשנויות שווא למיניהן, את כל מה שמכרו להם במהלך השבת, אתם תדעו את הסיכום הסופי במוצאי שבת!.

חבר'ה! אני לא יודע על איזה חדשות הם מדברים! הכל ישן נושן! מה שהיה הוא שיהיה! מה שאתה צריך וחשוב לך לדעת, בסופו של יום אתה תדע! תרצה או לא תרצה! אין ענין לטחון וללעוס כל היום את אותם דברים! אתם נהניתם בשבת קודש והתפנקתם בדברי תורה, שירי שבת, חוויה משפחתית בתוספת של אכילה, שתיה, קינוחים ושינה טובה, והם היו עסוקים בדמיונות פורחים באוויר!!.

קיבלנו מתנה מהקב"ה בואו נתפוס אותה בשתי ידיים ונהנה מיום המנוחה. אני כרגע לא מתעסק בקדושתה של השבת, ובמעלותיה הרוחניות העצומות שמגיעות אלינו בכל שבוע מחדש, ובחיזוק האמונה בבריאת העולם על ידי בורא העולם אלא רק על מנוחת הגוף והנפש, על מילוי המצברים וההתחדשות לקראת השבוע הבא! על הניתוק של יום אחד בשבוע מכל מה שמשתולל בחוץ, ועל הקשר המשפחתי החם והאוהב שאנו זוכים לו בעוצמה רבה ביום השבת! אני ממש מתמלא ברחמים על כל אח ואחות שעדיין לא זכו להנות ביום השבת! תנסו ותראו!! מבטיח לכם! לא תתחרטו לעולם! תטעמו ותבינו!!.

הכנות לשבת

מעלת המתעסק בצרכי שבת - מה גודל שכרו?

כתב החפץ חיים (שם עולם סוף פרק ד') בשם גדול הדור אחד: מי ששומר שבת בעולם הזה, והתחייב בעוונותיו עונש בגיהנם, לא יענש בגיהנם ביום השבת, וכן בערב שבת, מזמן שהתחיל להתעסק בצרכי שבת, מתנוצצת עליו קדושת השבת, וזכות השבת תגן עליו שלא יענש בגיהנם.

זריזות והכנה לכבוד השבת - מתי יש להכין את צרכי השבת?

מצוה חשובה מאד להזדרז כמיטב יכולתו להכין ביום שישי את צרכי השבת, ואפילו איזה דבר קטן, וכל המרבה בהכנה לכבוד שבת, הרי זה משובח, אבל דברים הדורשים הכנה גדולה כגון הכנת תבשילים שאין זמן ביום שישי להכין אותם או קניית מצרכים לכבוד השבת יעשה אותם ביום חמישי (א', א', ג', יז').

עונג שבת - האם יש מצוה להתענג בשבת?

מצוה חשובה מאוד מן התורה להתענג בשבת (א', א'). וכל אחד קובע לעצמו מה גורם לו עונג בשבת (ח"א, נב'). וגם נשים חייבות במצות עונג שבת (כף החיים סימן רמב' א"א).

נקודה למחשבה!!!

האם כדאי להתפנק ביום חול על גלידה או עוגת גבינה עסיסית שאתה רגיל לאכול בשבת?

לכל אחד ואחת מאיתנו יש אוכל או שתיה שהוא אוהב ומתענג עליו בשבת. יש כאלה שבשר מסוים מפנק אותם בשבת. יש אחת שעוגת גבינה עסיסית שווה לה יותר מהכל! ויש אחד שגלידה חלבית בבוקר שבת לא מתקרבת לבשר ויין משובחים! זו זכותך! השבת ניתנה לעונג!

אם תקשיבו לעצת ידיד, אני מציע לכם! אם ביום חול תיפגשו באותה גלידה או עוגת גבינה וכדומה שעושה לכם עונג שבת, תשתדלו שלא לאכול אותה ביום חול! תשמרו אותה לשבת בלבד! אתם תראו איזה תענוג יהיה לכם כשמהמאכל האהוב עליכם שמור רק לשבת! אם אתם רגילים לשתות שתיה מתוקה ביום חול, תשתדלו למעט בה (חוץ מהנושא הבריאותי!) כדי שתוכלו להתענג עליה בשבת! אם תאכל את אותה גלידה ביום שלישי, איזה תענוג יהיה לך ללקק אותה גם ביום שבת? תשמרו את כל הפינוקים רק לשבת כדי שתהנו מהשבת במקסימום!!.

הליכה לקניות - מה כדאי להזכיר בהליכה לקניות?

מי שהולך לקניות לכבוד שבת, יאמר "הריני הולך לקנות לכבוד שבת", כיון שעל ידי הדיבור של האדם, הקדושה שורה על אותו דבר (כף החיים סימן רנ' אות ב'). וכן בכל דבר שמכין לכבוד שבת כמו מאכלים וכדומה, יזכיר "לכבוד שבת קודש" (שו"ת תורה לשמה סימן תקכ').

נקודה למחשבה!!!

תעשו חשבון גס כמה פסיעות אתם פוסעים לכבוד שבת?

ראיתי חידוש בספר פלא יועץ (ערך הכנה): כאשר אתם הולכים לקנות או להכין צרכי שבת, יש לכם שכר על כל פסיעה ופסיעה! בדיוק כמו שאדם הולך לבית כנסת, ומקבל שכר על כל צעד וצעד שהולך לכבוד ה' יתברך, כך על כל צעד וצעד שהולך כדי לכבד את השבת, מרוויח שכר! תעשו פעם אחת חשבון גס כמה פסיעות פסעתם לכבוד השבת, ריצה לקניות בסופר ולמאפיה, ריצה לסידורים לכבוד שבת, עושים ספונג'ה ביום שישי והולכים בכל שטח הבית המון צעדים! תחשבו על זה! על כל פסיעה מרוויחים שכר לנצח נצחים. אל תתאכזבו מהזמן הרב שאתם משקיעים על כל הריצות הללו, ממתין לכם שכר אין סופי על כל השקעה הכי קטנה לכבודה של השבת הקדושה!.

טעימת התבשילים - האם יש ענין לטעום מהתבשילים ביום שישי?

מצוה לטעום מהתבשילים ביום שישי, כדי שידע שהתבשילים יהיו טעימים וערבים לכבוד השבת, ומי שטועם את התבשילים, מאריכים לו ימיו ושנותיו[1] (א', כא'-ג').

קורי עכביש - מתי צריך לפנות אותם מהבית?

טוב לפנות ביום שישי מהבית את קורי העכביש לפני שעה חמישית (קצת יותר משעה לפני חצות היום) כיון שמשעה זו מתחילה הארת וקדושת השבת (א', כא').

הכנה לכבוד שבת - האם חייב להכין בעצמו משהו מסוים לכבוד שבת?

יזהר כל אדם[2] ואפילו אדם חשוב, להכין בעצמו דבר מסוים לכבוד שבת, ויאמר בפיו שעושה כן "לכבוד שבת קודש" (שיבת ציון ח"א ה'). ואפילו אם מסדר את השולחן או מכין את הנרות לכבוד שבת, מקיים בכך מצות הכנה לשבת (פלא יועץ ערך הכנה).

נקודה למחשבה!!!

ליל הכלולות מתקרב בצעדי ענק!! איך מתכוננים אליו?

כבר יצא לכם לחתן בן או בת?, נכון שהתרוצצתם כמה חודשים לפני החתונה, רצתם לסגור אולם לפני שיהיה מאוחר! על הדרך עשיתם "טעימות" כדי שהאוכל יהיה פיקס לחתונה, ולא יהיו פדיחות מהמוזמנים. משם רצתם לחפש תזמורת וצלם, משם לקנות ריהוט ומוצרי חשמל לזוג הטרי. טסתם הלאה לחפש דירה מתאימה, ביגוד והנעלה ל-כ-ל המשפחה, ואיך לא... שמלת כלה חגיגית לכלת הערב (יש מחמירים ושוכרים כמה שמלות... לפני החופה ולאחריה! שמלה לריקודים ושמלה לצילומים) ועוד לא התחלתי...

המחמיר תבוא עליו ברכה

1. לכתחילה טוב שמי שטועם את התבשיל יתכוון לאכילה ולהנאה מהמאכל ויברך עליו, משום שמעיקר הדין אין הטועם צריך לברך על המאכל עד כזית, אך כשנהנה מהמאכל צריך לברך.

2. בחורים רווקים ובניו הקטנים - טוב שגם הבחורים הרווקים הסמוכים על שולחן ההורים, יעשו משהו מסוים לכבוד שבת, וכן יחנך את בניו הקטנים לעזור בהכנות לשבת. (נשמת שבת הרפנס ח"א עמוד סט').

והנה מגיע היום הנכסף "יום החופה". כל הלילה לא עצמתם עין! לא הצלחתם להירדם! ועם קרן האור הראשונה הבית נעשה כמרקחה: תספורת / תסרוקת, מקלחת, ציפורניים, בגדים נוצצים... רעש והמולה משמשים בערבוביה! כולם מצפים לשעה הכי מרגשת בעולם "מעמד החופה", והנה ברוך ה' הגיעה השעה... כל ההשקעה שהשקענו לכבוד החתונה היתה שווה! רואים תוצאות!!. עכשיו בינינו! מי משקיע יותר? ההורים של החתן והכלה או אחד מהמוזמנים?! מה השאלה? ברור! מי שיותר קרוב לחתן והכלה מרגיש חיבור גדול יותר וההשקעה שלו הרבה יותר עוצמתית! מי מתרגש יותר בחתונה? מי שמקורב יותר לחתן ולכלה! זה פשוט מאוד!

אוטוטו מגיעה אלינו שבת קודש! המתנה הכי גדולה שהקב"ה נתן לנו! הוא מכריז עליה במפורש: "מתנה טובה יש לי בבית גנזיי ושבת שמה" דעו לכם אחיי האהובים! מי שמכין את עצמו יותר, מראה שהוא יותר מקורב לחתן! מי שמשקיע יותר בהכנות לשבת וכל הזמן חושב: איך אני יכול לפאר ולכבד את השבת? איזה שולחן שבת מפואר יהיה לנו? אלו דברים יכולים לענג את בני משפחתי? כמה הקב"ה יהיה שמח בשבת שלנו? האם הקב"ה יגיד: "איזו משפחה מיוחדת! כמה הם מאושרים במתנה שנתתי להם! איך הם מעריכים ומכבדים את הדבר הכי יקר שהיה אצלי והפקדתי אותו בידיהם! איזה כיף לשמוע את שירי השבת שלהם! לשמוע את דברי התורה המתוקים שנשמעים מהאבא ומהילדים! אני אשפיע עליהם עוד המון שפע מהמתנה הגדולה שנתתי להם שהם כל כך מעריכים!"

נקודה למחשבה!!!

טיפ קטן מניסיוני האישי - דיסקונקי

אני רוצה לתת לכם טיפ קטן מניסיוני האישי איך ניתן להתכונן לשבת בכיף:

יש לי דיסקונקי מיוחד להכנות לקראת השבת, מילאתי אותו בשירי שבת יפים (כל אחד וטעמו המוזיקלי שהוא אוהב! יש מתחברים למוזיקה

מזרחית. יש את הסגנון של המוזיקה החסידית, ויש מי שנהנה דווקא מניגונים בלבד! אתם מנצחים על התזמורת!), כבר מיום חמישי, כשמתחילים להתכונן לשבת, שירי השבת מתנגנים בחלל הבית, וגורמים לאווירה טובה ונעימה, ולחשק ומרץ בניקיון וסידור הבית. תנסו ותראו! פשוט תענוג!!.

נקודה למחשבה!!!

"אוווף... איזה כפרת עוונות!"

אתם מכירים את צמד המילים "כפרת עוונות"? מתי אנחנו משתמשים במילים האלו? כאשר מקבלים איזו "מכה הגונה", או במקרה שהילד שבר לכם את אגרטל הקריסטל ששילמתם עליו ממיטב כספכם, או שרק בטעות... הילד רצה לבדוק אם פמוטות השבת "חסינות רצפה", ולנסות אם יקרה משהו מעניין במפגש בין הפמוטות לקרמיקה המבריקה... ופתאום את מגלה שכל הרצפה מפוצצת זכוכיות או שברים, או שהלך לך הראש מנוע של הרכב, ואז מה אנחנו אומרים באותו רגע של יאוש? "אויש.. איזה כפרת עוונות!"

דעו לכם אהובי!! מגלה לנו האר"י הקדוש שיש עוד סוג של "מחילת עוונות" אבל בלי שבירת חפצים או הפסד כספי או עוגמת נפש מיותרת! באמת? איך עושים את זה?

שימו לב! כאשר אתה הולך לקניות לכבוד שבת ואתה רץ מהסופר למאפיה ובדרך אתה מזיע כהוגן! אתה סוחב על הגב שלך כמה שקיות מלאות כל טוב, עמוסות בפינוקים, מטעמים ושאר תענוגי עולם לכבוד שבת או כשאת עושה ספונג'ה בבית ובגדייך רטובים וספוגים מרוב זיעה! התאמצתם מאוד? השקעתם? הראתם לקב"ה כמה שהשבת שהיא המתנה הכי גדולה שלו, חשובה ויקרה בעיניכם? הקב"ה מעריך כל כך את ההשקעה שלכם, ומוחק בזיעה הזאת את העוונות - שווה!! לא??! כדאי להשקיע!

ועכשיו שימו לב טוב!! שטפת, ניקית, סידרת, הברקת את הבית, והזעת כהוגן, והנה מגיע החמוד הקטן והופ... פשוט שפך את השוקו שהכנת לו

על הרצפה המבריקה... הקטנצ'יק עשה מסלול של שוקו מהסלון למטבח... אמא יקרה! את קולטת? כל העבודה שלך ירדה לטמיון! הכל הלך לפח!! נו.. מה עכשיו? מה אני עושה?

אמא יקרה! יש לך כמה אופציות: את יכולה להחריש לו את האוזניים בצעקות חזקות על כל העבודה שהלכה לפח! את תזהירי אותו שאם בפעם הבאה זה יחזור על עצמו אז "אתה תקבל עונש חמור! אתה תצטער מאוד על מה שעשית! לא תקבל הפתעה של שבת! עלית לי על העצבים!!" ואם זכית להיות אמא יותר עדינה ומכילה, אז את תסתפקי ב"אוווף...איזה באסה!!"

אבל! אשה יקרה! תקשיבי טוב! את יכולה להיות "גיבורת ישראל", יש לך את הכח ואת העוצמה לקחת נשימה עמוקה ולהגיד "זכיתי למחילת עוונות כפולה", ולאחר מכן לתת נשיקה לילד, ולומר לו באוזן: "אני אוהבת אותך מאוד!", ואז הקב"ה יניח שתי ידיים על ראשך ויגיד לך "בתי האהובה! אני אוהב אותך וגאה בך! כל הכבוד לך! עמדת בגבורה בנסיון של הכעס!!".

נקודה למחשבה!!!

"נו כבר.... צא מהמטבח! אתה ממש מפריע!!"

בואו לא נתכחש למציאות שישנה בהרבה בתים ביום שישי. לחץ מטורף! היסטריה!, ניתן למשש את המתח בידיים! האווירה בבית לא נעימה! אנו נשמע משפטים כמו: "נו.. בא כבר תעזור לי! קשה לי לעבוד לבד!", "וואלה יופי.. מצאה לה זמן לנוח ביום שישי, בשיא הלחץ!". מכאן הערה ומשם עקיצה, תגידו אתם: האם כיף להתכונן כך לשבת??, חד משמעי! ממש לא!!

אחים יקרים! בואו נכיר את האויב שלנו מקרוב!

ישנו יצר הרע מיוחד ליום שישי, "שטן" שמו. מטרה אחת ויחידה יש לו: להציק, לעשות לחץ ובלאגן, לגרום לנו להתעצבן, לרתוח ולצרוח!.

בואו נגיד לו פה אחד כולנו: "לא אדוני! לא!, לא תהרוס לנו את התענוג, את הנחת והשלווה, לא ניכנס לשבת עצבניים וכועסים! לא! לא תקבל את התענוג הזה!", אנחנו נשתדל להכין כל מה שאפשר ביום חמישי, וגם אם זה בלתי אפשרי ולא הצלחתם לסיים הכל בזמן שרציתם, נזכור שהשטן מנסה אותנו! הוא מאוד רוצה להכשיל אותנו! בואו נבליג! נוותר! נחליק ונעגל פינות! וגם אם בנית על ח"י סלטים וכמה סוגי דגים ובשרים, ואין זמן להכין אותם, לא קרה כלום!, השמחה והציפייה לשבת חשובה יותר!

גם אם ביקשת מהילדים לעזור לך ונתת להם תפקידים, אבל הם היו עסוקים במשחקים ולא התייחסו אלייך ולא ספרו אותך! לא נורא! תזכרי שזהו ניסיון גדול מהקב"ה לראות איך אנחנו מגיבים בזמן לחץ! תבינו! הילדים לא אשמים! הקב"ה רוצה לראות איזו בת נאמנה יש לו בעולם! הוא רוצה להשפיע עלייך המון מתנות ודברים טובים דרך הניסיון הזה! (ברור שצריך לחנך את הילדים ולתת להם תפקידים כדי שיהיו שותפים במטלות הבית, אך מצד שני צריך לזכור! אם עשית את ההשתדלות שלך ובכל זאת אין טיפת יחס מהילדים, זהו ניסיון משמים! אנא! תעמדי בו בגבורה!).

זיעה של ערב שבת - מהי מעלתו של המזיע לכבוד שבת קודש?

באותה זיעה שהאדם מזיע לכבוד שבת קודש, הקב"ה מוחק בזיעה הזו את עוונותיו, ולכן צריך לטרוח הרבה לכבוד השבת, ולא להתעצל בהכנות (כף החיים סימן רנ' א"ה, ח"א שעב', שיבת ציון ח"א ה').

התרת נדרים וקללות בערב שבת - האם יש ענין לעשות התרה בערב שבת?

תיקן רבינו הרש"ש לעשות התרת נדרים וקללות בערב שבת, על ידי שישבו שלושה אנשים כשרים[3], ויתירו את הנדרים ואת הקללות. ויזהירו את הציבור שהתרה זו מועילה רק לנדר ששכחו אותו, אבל נדר שזוכר אותו, צריך ללכת

3. וטוב שלפחות אחד מהמתירים יהיה תלמיד חכם, ויש מדקדקים שישבו עשרה אנשים לכתחילה בהתרת נדרים וקללות.

לחכם במיוחד שיתיר לו בפני שלושה אנשים, ויזהרו לאחר ההתרה שלא להוציא דבר שאינו הגון מהפה, וכן לא לנדור או להישבע (שיבת ציון ח"א ל'-לד').

זמן התרת נדרים - מתי זמנה?

הזמן המובחר ביותר לעשות התרת נדרים הוא סמוך לקבלת שבת, ומנהג חסידי בית אל לעשותה לפני תפילת מנחה, והמנהג בירושלים לעשותה לאחר תפילת שחרית, כיון שהציבור מצויים ופנויים באותו זמן. ויש נוהגים לעשותו בליל שישי (שיבת ציון ח"א לד').

שינה בערב שבת - האם רצוי לישון בערב שבת?

נכון לישון שינת צהריים בערב שבת, כדי שתהיה דעתו צלולה לקבל את השבת, וגם כדי להיות עירני בסעודת שבת (ח"א שפה').

נקודה למחשבה!!!

שינה ביום שישי! אפשרי או חסר סיכוי?

אני רוצה לתת לכם טיפ קטן:

מומלץ ביותר לישון ביום שישי (זו משימה אפשרית, מניסיון!) אתם נכנסים לשבת ערניים, רעננים, שמחים, ולא נשפכים על הדגים, ונאלצים לגרור את הרגליים למיטה מרוב עייפות! לא סתם אמר אחד מגדולי ישראל שאחת מעשרת הדיברות היתה צריכה להיות לא פחות ולא יותר, "שינה ביום שישי"!! כמה דקות שינה ביום שישי יתנו לכם כח ליום המיוחד והקדוש! ממליץ בחום! תנסו ותהנו!!.

אבא של שבת מושבת!!

בטח מוכר לכם "הפתק" שמגיע מהגננת, המכבד את בנכם בתפקיד החשוב "אבא של שבת". ובכן מספרת הגננת יהודית: הנה הגיע תורו של נתנאל לתפקיד החשוב "אבא של שבת". כמובן אמא של נתנאל לא שכחה לצייד אותו בממתקים ובהפתעות לכבוד המאורע החשוב.

נתנאל הקטן נעמד במקומו, אחז בידו את גביע הקידוש, נאנח אנחה עמוקה והכריז: "אההההח... היה לי יום נורא קשה... אין לי כבר כוח... יום השישי ויכולו השמים.." בדיוק כמו אבא שלו!

יהודית היתה המומה!! זה בדיוק מה שקורה בביתו של נתנאל! הוא פשוט מחקה את אבא שלו במעמד המיוחד של קידוש בליל שבת. כמה עצוב וכואב שכך נראה שולחן השבת שכל כך חיכינו לו והשקענו בו! במקום להגיד "בוא נסיים מהר את הסעודה ונלך לישון, אין לי כח! אני גמור מעייפות!", נגיד "וואי.. איזה כיף! סוף סוף הגיעה השבת שכל כך חיכינו לה! אנחנו רוצים להישאר ערים עד הבוקר!".

הורים נפלאים!

לא כדאי לעשות לילדינו את העוול הזה! נכין כל מה שאפשר במשך השבוע לכבוד שבת, וביום שישי נשתדל לנוח אפילו לכמה דקות כדי להחליף כח, ואם תצליחו לגרום גם לילדים לנוח, אשריכם! נשתף גם את ילדינו בהכנות לשבת על ידי שכל ילד יקבל תפקיד המתאים לגילו וליכולותיו, ובכך הם ישתתפו בהכנות, וגם כדי שלא יפול כל הנטל על כתפיכם, ואז נגיע לשבת רגועים ונינוחים יותר, ובעז"ה בפעם הבאה יעמוד אותו נתנאל ויכריז: "אההההח... כמה חיכיתי לשבת הנפלאה הזאת.. יום השישי ויכולו...".!

נקודה למחשבה!!!

איך קורה מצב שחתן בן 22 לא יודע איך תופסים מגב?

הקב"ה זיכה אותי להתעסק בהדרכת חתנים ולהכין אותם לקראת חיים חדשים, טובים ומאושרים. אנחנו יושבים יחד ולומדים את הלכות טהרת המשפחה ובמקביל מדברים על שלום בית והשקפה טהורה כיצד לבנות את ביתנו ולחיות חיים של אהבה ואחווה, שלום ורעות על פי תורתנו הקדושה.

לפעמים מגיעים אליי חתנים וכאשר אני מדבר איתם על עזרה בבית כגון שטיפת כלים או ספונג'ה בבית, הם לא מבינים על מה אני מדבר "איך עושים את זה? בחיים לא שטפתי כלים! איך תופסים מגב?!!" ואני שואל ברצינות "מה? בחיים לא החזקת מגב??" והתשובה לא מאחרת להגיע: "לא! אמא תמיד אומרת לי שאני בן מלך, ובני מלכים לא עושים ספונג'ה..." "יש לך אחיות, שהן ישטפו כלים..!" ואני תופס את הראש

ולא מצליח להבין: ריבונו של עולם! לעזור בבית זה עונש? לעשות חסד עם אבא ואמא או עם האחים והאחיות זה מוריד מהכבוד שלך? האם יש לך חסד יותר גדול מעזרה בבית?!

עכשיו תעזבו את החסד עם ההורים והאחים! החתן המתוק הזה יגיע לבית שלו הפרטי ויום אחד רעייתו תבקש ממנו: "מוטי יקירי! אני קצת עייפה! יש מצב שאתה שוטף כלים היום?" מה תגיד לה? "מה זה לשטוף כלים? מה צריך לעשות? ומה יהיה אם הכוס תישבר לי? או שהיא תבקש ממנו לשטוף את הרצפה, ואין לו שמץ של מושג איך ניגשים למלאכה! תגידו לי! יש בושה גדולה מזו? בחור בן 22 לא יודע לעשות ספונג'ה? איך אשתך תסתכל עליך? וברצינות! האם כל עבודת ותחזוקת הבית צריכה ליפול על אשתך?!

צריך לדעת! החפץ חיים כותב: מי שלא עושה חסד עם אנשים אחרים, שלא יבקש חסדים מהקב"ה! מידה כנגד מידה! אתה לא עושה חסד עם הבנים שלי, למה שאני אעשה איתך חסדים, ובינינו! אנחנו לא מסתדרים אלפית השניה בלי הקב"ה!.

נזכור היטב! אין מצוה גדולה יותר מעשיית חסד עם אשתך וילדיך! תנו בבית תפקידים גם לבחורים הצעירים וגם לבחורים הבוגרים יותר, ואל תיבהלו מכל מיני משפטים של עצלנים "למה רק אני? יוסי יזרוק את הזבל!" אתם פשוט נותנים להם מתנה לחיים להושיט יד בזמני שיגרה ובפרט בזמנים לחוצים!.

כיבוס ביום ו' - האם מותר לכבס בגדים ביום ו'?

עזרא הסופר ובית דינו תיקנו שיכבסו את הבגדים ביום חמישי לכבוד שבת, כדי שיהיו פנויים ביום שישי להכין את צרכי השבת, אבל מותר לכתחילה להשתמש במכונת כביסה ביום שישי, כיון שלא מבזבז זמן בכיבוס הבגדים (א', כג'-ד').

תליית כביסה סמוך לשבת - האם מותר לתלות כביסה סמוך ממש לשבת?

יש להקל לתלות כביסה סמוך לשבת ממש ואין לחוש בזה למראית העין, ובגד שהיה רטוב קצת בבין השמשות (בין שקיעת השמש לצאת הכוכבים), מותר להורידו מחבל הכביסה בשבת לאחר שהתייבש כדי ללבוש אותו בשבת (ח"א, פב').

תספורת לשבת - מתי כדאי להסתפר לכבוד שבת?

מצוה להסתפר ביום שישי לכבוד שבת, אך מי שטרוד ביום שישי, ואין לו זמן להסתפר ביום שישי, רשאי להסתפר ביום חמישי או ביום חמישי בלילה (א', כד'). מותר להסתפר ביום שישי גם לאחר חצות היום אפילו אם משלם כסף לספר, ומותר להסתפר גם על ידי ספר ישראל אחרי חצות היום, לאחר שיתפלל תפילת מנחה (ח"א, שצט'). לאחר התספורת צריך ליטול ידיו פעם אחת בלבד, אפילו אם מישהו אחר סיפר אותו (ה"ב סימן רס' ס"כ).

עניית אמן בתספורת וגזירת ציפורניים - האם מותר לענות אמן?

רשאי לענות "אמן" בזמן שמסתפר אפילו שראשו מגולה ואינו חובש כיפה וכן רשאי לענות "אמן" ולדבר דברי תורה בזמן שגוזר ציפורניו (שש"כ פרק מב' הערה קנט', הליכות שלמה בין המצרים עמוד תכח' הערה 81).

נקודה למחשבה!!!

כמה אפשר להרוויח בתספורת אחת ובהחלפת טיטולים??

דע לך ידידי! כאשר אתה הולך להסתפר לכבוד שבת, יש לך אפשרות בתספורת אחת פשוטה, לגרוף ולהרוויח 16 מצות!! כן! אתה קולט? 16 מלאכים נוצרו ממעשה אחד שלך שכיוונת בו לשם מצוה (לדוגמא: לא להקיף פאות הראש, לא להשחית את הזקן בתער, וכאשר אתה משלם לספר את הכסף על התספורת, אתה מקיים מצות "ביומו תתן שכרו", ו"לא תלין" ועוד מצות רבות!). שים לב צדיק! סך הכל חשבת מחשבה פשוטה אחת וכיוונת לשם מצוה, וכבר הרווחת ים של מצות!! (כף החיים סימן רנא' אות יט').

אמא יקרה!

את יכולה להחליף 10 טיטולים ביום, לקלח את הילדים, להכין אוכל לבעלך ולילדים, לנקות ולקרצף את הבית, וכאשר את רוצה סוף סוף לשתות את כוס "הנס קפה המקודש" שלך בשקט רק למשך 5 דקות! לא יותר! מה כבר ביקשת?, מיד רותי הקטנה תקפוץ עלייך מכאן, ודודי יצעק לך באוזן משם, ובקיצור "שישו ושמחו"!, ואז את אומרת בעצבים: "אווווף שיגדלו כבר...וידאגו לעצמם, ואני אהיה חופשיה ומאושרת"!

דעי לך אמא מסורה!

בכל מעשה הכי קטן שאת עושה בשמחה, את בוראת מלאכים!, בכל החלפת טיטול את עושה לה' נחת רוח, את זוכה לגדל את בניו לאט לאט בהתמדה ובמסירות לעבודתו יתברך, ורק בזכותך! בעוד כמה שנים יהיו לה' עוד הרבה עבדים נאמנים שישמחו אותו! אשרייך ואין כמוך!!.

טבילה - האם יש חובה לטבול לכבוד שבת? סגולות הטבילה -

ראוי ונכון לטבול ביום שישי לכבוד שבת[4] (ורשאי לטבול כבר משעה אחת לפני חצות היום - מ"ב סימן תקפא' ס"ק כו'). אך אין טבילה זו חובה, ובמקווה שבדרך כלל המים שבתוכו חמים, אין להרהר כוונות בשמות הקודש בשעת הטבילה. ובזכות הטבילה יזכה האדם להנצל מכל מיני בעיות, והקב"ה מקבל את תפילתו, וקושר אהבתו בו, אך כמובן אין לבטל שום מצוה או להתבטל מלימודו בשביל הטבילה. ומותר להתקלח ולהתנגב לאחר הטבילה במקווה, ויזהר מאוד שלא יסתכל במקומות הצנועים שבגופו ושבגופו של חברו, ולא ידברו ערומים יחד במקווה[5] (ח"א תשב'- יב').

טבילה לאחר קריאת שמו"ת - האם מותר לטבול בשעה מוקדמת לאחר הקריאה?

מי שהתפלל תפילת שחרית וקרא שניים מקרא ואחד תרגום, רשאי לטבול במקווה לכבוד שבת, אפילו שהשעה עדיין מוקדמת[6], ומי שאינו יכול לטבול ביום שבת בבוקר מכל סיבה שהיא, יוסיף ביום שישי טבילה נוספת, ויכוון בה עבור תוספת נפש רוח ונשמה (נר"ן) של יום שבת (שיבת ציון ח"א צו', ח"ב ד').

טבילת אב עם בנו - האם מותר לבן לטבול עם אביו?

יש להקפיד שילד מגיל תשע ומעלה לא ירחץ עם אביו במקווה (ופעם אחרת אמר: שרק עם ילדים קטנים ממש מותר, ואולי אפילו בגיל ארבע או חמש

המחמיר תבוא עליו ברכה

4. והמחמיר בטבילה קדושה זו, תבוא עליו ברכה.

5. וכתב הראשית חכמה (שער הקדושה פ"ו טו') שהטבילה מועילה ביחד עם לימוד התורה, ולכן כדאי לעסוק מעט בתורה לאחר הטבילה במקווה.

6. ולאחר חצות היום ירחץ שוב פניו וידיו (שו"ת אור לציון ח"ב עמוד שיב').

מותר, אך יותר מכך אסור) (אשרי האיש (עמוד ח') בשם הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל).

שירותים לפני הטבילה - האם צריך ללכת לשירותים?

לכתחילה ילך לשירותים ויעשה צרכים קטנים לפני הטבילה, ובפרט חולה או זקן צריכים להזהר בכך, אבל אין הדבר מעכב (הליכות עולם ח"ג צד').

נקודה למחשבה!!!

הגעת לטבול במקווה? רגע אחד! תבדוק שניה אחת אם אתה מספיק נקי!

רבותי! חובה על כל אדם שמגיע לטבול במקווה להתרחץ לפני שנכנס למקווה! כל אחד מגיע מבחוץ כשהוא מזיע ולפעמים מלוכלך! אל תשכח! לאחר שתצא מהמקווה, נכנסים אחריך אנשים רבים כדי לטבול, וכל אחד רוצה להיכנס למים זכים ונקיים ולא למקום מלוכלך ומזוהם בכל הפסולת שיוצאת מהגוף! אנא! תתחשב! אף אחד לא רוצה להיכנס למקום מסריח! "מה ששנוא עליך אל תעשה לחבירך!" תיכנס להתקלח לפני שאתה נכנס למקווה כדי שהבאים אחריך יהנו ממים צלולים ונקיים, ולא ממים שמי שנכנס אליהם עם קרחת יוצא עם רעמת שערות...!

ועוד נקודה מאוד חשובה!!

איציק נכנס למקווה, הוא מסתכל לתוך מי המקווה, ורואה שהמים במקווה מגיעים סך הכל לשליש מהגובה שלהם. איציק פנה בנימה של כעס לאחראי על המקווה, "תגיד לי שלום! מה קורה עם המים? שכחת למלא אותם? המים מגיעים סך הכל לשליש מהגובה שלהם! זו אחריותך! אני מבקש שתדאג לכך בהקדם!!" (מה לעשות? יש אנשים מסוימים שאם הכל לא דופק להם כמו שעון שויצרי, הם יוצאים מכלל שליטה! הם ממש מתעצבנים, ואוי ואבוי למי שנמצא בסביבה שלהם באותו זמן..! ברור שמוטלת אחריות על האחראי! רק השאלה איך פונים לאחראי! האם בצורה מכבדת או בצורה מזלזלת!) שלום הסתכל במקווה ואמר לאיציק: "וואי.. נכון! שכחתי!" איציק לא הבין "מה שכחת?" "שכחתי להוסיף כלור למקווה...!".

שימו לב! יש מעלה מאוד גדולה להשאר עם מי המקווה על הגוף לאחר הטבילה, אבל צריך לזכור! האחראי על המקווה מניח במקווה המון כלור

וכל מיני חומרי ניקוי וחיטוי כדי לשמור על רמת סטריליות גבוהה! לא יעזור כלום! מי שנכנס למקווה, נדבק בו הריח של הכלור, והוא ריח שלא יוצא מהגוף בלי מקלחת טובה!! חובה להתקלח לאחר הטבילה עם סבון כדי שכל הריח שנספג בגוף יצא ויתנדף מהגוף! יש מעלה גדולה להשאר עם המים על הגוף, אבל יש חובה עוד יותר גדולה שלא להגעיל את הסביבה מהריח החריף שיוצא מהגוף! אפילו אם יהודי אחד יסבול מהריח הזה, לא שווה כלום!! יש איסור גדול לגרום סבל וצער לכל יהודי ובפרט לאנשים הסובבים אותנו כמו בני הבית שנמצאים בקרבתנו!!.

גזירת ציפורניים -

טוב לקצוץ ציפורניים ביום שישי[7] (יטול צפורני יד ימין תחילה ואחר כך יד שמאל - ה"ב סימן רס' ס"י) וישטוף אותם בכיור או באסלה (א', כה'-ו'). לאחר נטילת הצפורניים יש ליטול ידיים פעם אחת בלבד[8] (ה"ב סימן רס' סעיף יג'). לא יזרוק את הציפורניים במקום שנמצאות נשים, כיון שיכולות בטעות לדרוך עליהן, ויש בכך סכנה שיכולה האשה להפיל את העובר (ח"א תשטז').

מקלחת -

מצוה להתקלח ביום שישי כל גופו, ולחפוף את ראשו במים חמים לכבוד שבת (גם בקיץ יש להתקלח במים חמים. לאחר המקלחת או טבילה במקווה יש ליטול ידיים פעם אחת בלבד - ה"ב סימן רס' סעיף ב', ז'). לאחר המקלחת ילבש בגדים יפים לכבוד שבת[9] (א' כה'-ו').

סדר הרחיצה - האם יש סדר מסוים במקלחת?

יש לרחוץ את ראשו ואת פניו תחילה ואחר כך ירחץ את מקום הלב, ואחר כך ירחץ את ידיו ואחר כך את רגליו, וירחץ את יד ימין תחילה ולאחר מכן יד שמאל,

7. הגאון הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל היה נוהג בערב שבת לשרוף את הציפורניים על הגז לאחר נטילתם (הליכות שבת ח"ב עמוד ה').

8. לדעת המקובלים - אם צפורני ידיו עודפות על הבשר, צריך ליטול ידיו שלוש פעמים לסירוגין.

9. טוב שיאמר בפיו קודם שלובש בגדי שבת, שמתלבש לכבוד שבת קודש (ה"ב סימן רסב' סעיף יא').

וירחץ רגל ימין ואחר כך רגל שמאל, וכאשר רוחץ ראשו, ירחץ תחילה את מקום הנחת תפילין של ראש (ערוך השולחן סימן רס' סעיף ג', ספר ברוך שאמר כתרי אותיות תפילין עמוד ו').

סיבון הגוף - האם יש עדיפות מיוחדת בסיבון הגוף?

יחפוף תחילה את הראש, ויקדים לחפוף את מקום הנחת התפילין, ואחר כך יסבן את מקום הלב, ויסבן יד ימין ואחר כך יד שמאל, ולאחר מכן רגל ימין ורגל שמאל (ערוך השולחן סימן רס' סעיף ג').

מקלחת ביום חמישי - האם מותר להתקלח לכבוד שבת ביום חמישי?

אם אינו יכול להתקלח ביום שישי לכבוד שבת, רשאי להתקלח ביום חמישי[10] (משנה ברורה סימן רס' ס"ק ה').

נקודה למחשבה!!

אל תכנסו למקלחת בשניה האחרונה!

אל תכנסו למקלחת ביום שישי בשניה האחרונה סמוך לכניסת השבת! המציאות מוכיחה שמי שנכנס ברגע האחרון למקלחת, יכול להסתבך בקלות עם חילולי שבת רבים! מומלץ מאוד להיכנס ברוגע למקלחת ולהתארגן בנחת, ולא להיכנס בלחץ! אם נתכנן את צעדינו מוקדם, ונשאיר לעצמינו זמן סביר כדי להתקלח בנחת ובלי לחץ מיותר, נזכה להכניס את השבת בכיף מתוך תענוג ושמחה.

נעליים חדשות לכבוד שבת - האם יש ענין לקנות נעליים חדשות לשבת?

אין חובה לנעול נעליים מיוחדות לכבוד שבת, אלא רק יצחצח את נעליו[11] (א', לא'). וצריך לדעת שהחולץ נעליים של יום חול כדי להחליף ולנעול נעליים אחרות לכבוד שבת, או כדי לנקותם לשבת, יחלוץ תחילה נעל ימין

10. ועדיף להתקלח ביום חמישי בלילה שהוא ליל שישי (מנוחת אהבה עמוד לה').

11. והמייחד נעליים לכבוד שבת, תבוא עליו ברכה.

ואחר כך נעל שמאל אף על פי שבדרך כלל צריך לחלוץ נעל שמאל תחילה (ח"א, תתיז').

בגדים לכבוד שבת - אלו בגדים יש ללבוש בשבת?

צריך שיהיו לו בגדים יפים לשבת, ויחליף אותם ביום שישי כדי לקבל את השבת בבגדים יפים, ואם בשבת התלכלכו לו הבגדים, כגון שהאכיל את ילדיו הקטנים ובגדיו התלכלכו, יחליף את בגדיו לבגדים נקיים, כי זהו כבוד השבת להיראות נאה במשך כל השבת[12] (ח"א, תתז').

שטיפת הבית -

מצוה לנקות ולשטוף את הבית לכבוד שבת (א', לא').

מלאכה ביום שישי - האם מותר לעשות מלאכה ביום שישי?

אסור לעשות מלאכה ביום שישי שעתיים וחצי שעות זמניות קודם הלילה[13], כדי שיהיה פנוי להתעסק בצרכי שבת, ומי שעושה מלאכה בזמן זה, אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם, וכל האיסור הוא דווקא במלאכה ממש כגון מלאכת נגרות ופחחות או עבודות בנייה או עבודה בגינה וכדומה, אבל מותר להתעסק במלאכת עראי כגון מסחר או במשא ומתן וכן דבר שיהרס אם לא יתקן אותו היום (הליכות עולם ח"ג סב', ה"ב חלק יג' תנא', תנד', תסז'-ח').

סעודה ביום שישי - האם מותר לסעוד סעודה גדולה ביום שישי?

אסור לאכול ביום שישי סעודה גדולה שאינו רגיל לאכול אותה בשאר ימי החול, אבל סעודה שרגיל לאכול ביום חול, מותר לסעוד ביום שישי, אך מצוה להמנע

12. פיג'מה - בכף החיים סימן רסב' אות כה' כתב שיש לייחד גם פיג'מה לכבוד שבת. טלית גדול וחגורה - בשולחן ערוך הרב סימן רסב' סעיף ג' כתב: טוב שתהיה לו טלית גדול מיוחדת לשבת. ויש מחמירים שלא להשתמש כלל בכל מה שלובש ביום חול ולכן יש להחליף גם את החגורה.

13. שעות זמניות הן: מחלקים את היום מזריחת השמש עד שקיעתה לשנים עשר חלקים שווים, וכל חלק נחשב לשעה זמנית, ובימות החורף הקצרים, טוב להמנע מלעשות מלאכה החל משעתיים וחצי שעות רגילות לפני שקיעת השמש.

לאכול סעודה שרגיל בה כבר משעה תשיעית ומעלה, שהם שלוש שעות לפני שקיעת השמש (שלוש שעות לאחר חצות היום. בחורף בשעה 14:00, ובקיץ ב-16:15 בערך), כדי שיגיע לשבת עם תאבון[14] (א', לב').

נקודה למחשבה!!!

יש לך אירוע משפחתי בערב? מאיזו שעה אתה מפסיק לאכול?

תהיו איתי כנים ואמיתיים! אם יש לכם בערב שמחה משפחתית, נכון שכבר מהבוקר אתם שומרים מקום?! מה הטענה הרצינית שיש לכם לומר בנידון? "סליחה! מה סתם אני משלם על מנה יקרה? נראה לך שאפספס מנת פתיחה, מנה ראשונה, שניה ושלישית, תוספות וקינוחים?!" אתה הולך גם לבר משמחים ולמטבח לבדוק אולי נשאר עוד איזה משהו מיותר, כדי שחס ושלום לא יהיה איסור "בל תשחית" על האוכל שבסוף הערב ילך לפח... אתה מנצל עד הפרוטה האחרונה. (בלי עין הרע! כמה בטן אחת יכולה לסחוב?!) "סליחה אדוני! למה אתה לא אוכל ארוחת צהריים באותו יום?" "אני רוצה שיהיה לי תאבון בלילה, אני לא רוצה להגיע מפוצץ לאירוע!".

יש לנו מצוה להגיע לסעודת שבת עם תאבון מוגבר! מה הרעיון? תשמע טוב! הקב"ה כל כך רוצה שנהנה מהשבת המתוקה והקדושה, הוא רוצה שיהיה לנו עונג שבת אמיתי! הרי אם תגיע לשבת עם בטן מלאה, איזו הנאה תהיה לך מפינוקי השבת? אז מה ביקש מאיתנו הקב"ה? תעשו טובה! תגיעו לשבת רעבים! תשבו איתי מסביב לשולחן השבת בשיא התענוג והשמחה! פשוט לא יאומן איזו אהבה אין סופית יש לנו מאבא שבשמים!!.

14. שעות אלו הם שעות זמניות (כמבואר לעיל). אך בימי החורף הקצרים ראוי להימנע מלקבוע סעודה החל משלוש שעות רגילות לפני שקיעת השמש ולא לשער בשעות זמניות (ה"ב חלק יג' ס"ו).

סעודת מצוה ביום שישי - האם מותר לערוך ביום ו' סעודת נישואין, פדיון הבן וברמצוה?

מותר לערוך חתונה בלי סעודה ביום שישי, ויאכלו את סעודת המצוה של החתונה בליל שבת, אבל סעודה של פדיון הבן אפילו אם עורכים את הפדיון לאחר זמנו, וכן סעודת בר מצוה כשמלאו לו שלוש עשרה שנה ויום אחד, מותר לערוך ביום שישי[15] (א', לב'-ח').

נקודה למחשבה!!!

מה נאבד לחתן ולכלה להתחתן ביום שישי בבוקר?

אני חייב לשתף אתכם בסיפור ממש מרגש: למדתי עם חתן יקר לקראת החתונה. למדנו יחד הלכות טהרת המשפחה ושלום בית. באחד השיעורים שאלתי אותו: "תגיד מותק! באיזה יום החתונה שלכם?" "ביום שישי בבוקר" ענה החתן. לא הבנתי! מה הענין להתחתן ביום שישי בבוקר! אני יודע שיש סטייל להתחתן ביום שישי! אבל על חתונה בבוקר עדיין לא שמעתי! מה? אוכלים על הבוקר בשר? או שהולכים על ארוחה חלבית מפנקת?! שאלתי אותו: "תגיד לי! מדוע בחרתם להתחתן דווקא ביום שישי? כל האולמות תפוסים כל ימי השבוע?!" תקשיבו היטב לתשובה המרגשת שהחתן ענה, לעולם לא אשכח את מה שהוא אמר לי: "אסביר לך: משפחתי ומשפחתה של הכלה עדיין אינם שומרים תורה ומצות! אם נערוך חתונה רגילה באחד מימי השבוע באולם רגיל ובליווי תזמורת וריקודים, החתונה תהיה מעורבת גברים ונשים, חתונה שה' ממש ממש לא אוהב! חתונה כזו גורמת לקב"ה צער איום ונורא! הקב"ה כל כך אוהב את הצניעות ושונא את חוסר הצניעות! אני לא אהיה הבן של הקב"ה שאגרום לו צער אדיר בחתונה כזו! לא סתם אין לברך בחתונה מעורבת ברכת "שהשמחה במעונו", כיון שאין טיפת שמחה לקב"ה בחתונה שנעשית נגד רצונו! נכון שיום הנישואין שלנו הוא היום הכי מאושר בחיינו, בכל זאת החלטנו כלתי ואני לוותר על השמחה שלנו,

15. עדיף שיערכו את סעודת פדיון הבן או סעודת בר המצוה בבוקר לפני חצות היום, משום כבוד השבת. וכאשר חל פדיון הבן בזמנו, טוב לערוך את פדיון הבן בליל לא' ביום חמישי בלילה.

ובחרנו להתחתן ביום שישי בבוקר, בלי ריקודים ופחות חוסר צניעות כדי לשמח את הקב"ה!!" אההההח... כמה נחת הם עשו לה', כמה ברכה הם הכניסו לבית (אני עוקב אחריהם כבר כמה שנים) איזו גאווה יש לה' מזוג נפלא ונדיר שכזה!!.

סעודת ברית מילה ביום שישי - האם מותר לערוך סעודת ברית מילה ביום שישי?

סעודת ברית מילה המתקיימת בזמנה, מותר לעשותה ביום שישי[16] (ח"א, שנג') אבל ברית מילה שלא מתקיימת בזמנה אין לעשותה כלל לא ביום חמישי ולא ביום שישי, אלא ממתינים ליום ראשון, כדי שלא יצטרכו לחלל את השבת לצורך התינוק (א', לג'-ה', ח"א שמג').

אכילת פירות ובשר וכדומה - האם מותר לאכול ביום שישי?

מותר לאכול ביום שישי אכילה מועטת במשך כל היום כגון פירות, ירקות, בשר ודגים בלי אכילת לחם, ובתנאי שלא ימלא את בטנו מהם, כדי שיגיע לשבת עם תאבון (שש"כ פרק מב' סעיף כט'-ל').

נסיעה ביום שישי - מי שנוסע להתארח בשבת, מתי צריך לצאת מביתו?

כל אדם צריך לתכנן את נסיעתו ולקחת בחשבון כל אפשרות של תקלה בלתי צפויה בדרך, כדי שיוכל להגיע למחוז חפצו בעוד מועד ולא יכנס חס וחלילה לספק חילול שבת (ח"א שמט'), ויצא מוקדם מביתו כדי שלא יגיע בשעה מאוחרת לפני כניסת שבת, ומנהג חכמי ירושלים לצאת לדרך זמן כפול משיעור הנסיעה לדוגמא אם זמן הנסיעה הוא שעה וחצי, יצא שלוש שעות לפני כניסת שבת (שיבת ציון ח"א עב').

פריסת מפה -

ראוי לפרוס מפה נקיה על השולחן בבית, מכניסת השבת ועד לאחר ההבדלה, וכן ראוי להציע מפה נקיה על כל השולחנות שבבית וכן על השולחנות שבבית הכנסת (ח"א שפד').

המחמיר תבוא עליו ברכה

16. עדיף להקדים את הסעודה לפני חצות היום.

נקודה למחשבה!!!

תגידו את האמת! האם יש בבית שלכם לחץ ומתח בכניסת שבת?

אם אתם רגועים ואין טיפת לחץ בבית, אני מצדיע לכם! כל הכבוד! עשיתם צעד חכם בכך שהכנתם את השבת מוקדם בלי לחץ, ועכשיו אתם זוכים להיכנס לשבת שמחים ומאושרים! אבל אם בכל זאת אתם מרגישים שיש לחץ ומתח בבית, ויש מחלוקות מיותרות! אתם מרגישים בחוש איך השטן נכנס אליכם לבית כדי שתכעסו ותתעצבנו ותיכנסו לשבת עם פנים של ט' באב, אביא לכם סגולה (הסגולה לא פוטרת אתכם מהשתדלות מקסימלית לעשות הכל כדי שיהיה רוגע בבית! משפחה שמגיעה רגועה לשבת לא צריכה סגולות!).

ביום שישי לפני חצות היום תפרסו מפה לבנה על השולחן, ובכך אתם משרים אווירה רגועה ושמחה על הבית, ועל ידי פריסת המפה, לא תבער בבית שלכם אש המחלוקת (פס"ת סימן רסב' ס"א ובהערה 8 בשם הגאון ר' צבי הירש מזידטשוב זצוק"ל).

שעון שבת -
הארכת הכיבוי בשעון שבת - האם מותר להאריך את זמן הכיבוי של שעון השבת?

שעון שבת שכיוונו אותו להידלק לדוגמא עד השעה 23:00 בלילה ועכשיו רוצה להאריך את זמן הכיבוי עד השעה 1:00, מותר לשנות את השעה ולהזיז את הזיזים כדי שיכבה בשעה 1:00 בלילה (על ידי תנאי מערב שבת כמו שיבואר בהמשך) (ח"א תכז').

הקדמת הכיבוי - האם מותר להקדים את זמן הכיבוי של שעון השבת?

שעון שבת שכיוונו אותו להידלק עד שעה מסוימת, לדוגמא עד 23:00 בלילה ורוצה להקדים את זמן הכיבוי ושיכבה בשעה 22:00, נכון להחמיר בכך, מפני שהוא גורם לכיבוי ואסור מדרבנן, אלא אם כן לצורך חולה שאין בו סכנה שאינו יכול לישון בגלל האור, שמותר, אך גם המקילים אפילו במקום שאין חולה, יש להם על מה שיסמכו (ח"א תכח').

שעון שבת כבוי - האם מותר להקדים או לאחר את שעת ההדלקה בזמן שהחשמל כבוי?

אין להקל לשנות את מצב השעון בשבת בשעה שהחשמל כבוי בכדי להקדים את זמן ההדלקה אלא רק במקום מצוה כמו לימוד תורה וכדומה, אבל אם רוצה לשנות את מצב השעון כדי לאחר את זמן ההדלקה מותר. לדוגמא: אם כרגע שעון השבת כבוי, ועתיד להידלק בשעה 8:00 בבוקר ורוצה להקדים לשעה 7:00 מותר רק במקום מצוה, אבל אם רוצה שיידלק בשעה 9:00 מותר לשנות את זיזי השעון (ח"א תכח').

הורדת המתג - שעון שבת כבוי, האם מותר להוריד את המתג כדי למנוע את הדלקתו?

שעון שבת כבוי, ואור החשמל עתיד להידלק בשעה מסוימת, אך רוצה להוריד את מתג החשמל כדי שבכלל לא ידלק שוב, מותר להעביר את המתג למצב של כיבוי ואין בזה משום גרם כיבוי, כיון שגם עכשיו אור החשמל כבוי (ח"א תכט').

תנאי מערב שבת - באיזה אופן רשאי להזיז את הזיזים?

כל ההיתר להזיז את זיזי שעון השבת, זהו רק אם עשה תנאי מערב שבת שיוכל להזיז את זיזי השעון, ומספיק שיעשה תנאי אחד לכל השנה כולה, ואם לא עשה תנאי מערב שבת, יש אומרים שיכול להקל (ח"א תכח'- ט').

זהירות - במקרה שמותר להזיז את זיזי שעון השבת, יש לשים לב שלא לגעת בזיזים בזמן שהם קרובים להדלקה או לכיבוי, כי קרוב לוודאי שבנגיעתו בזיזים השעון ידלק או יכבה.[17]

מנחה של ערב שבת - האם מותר לבקש על הפרנסה בתפילת מנחה?

יזהר מאוד בתפילת המנחה של ערב שבת, כיון שתפילתו הראשונה של אדם הראשון היתה במנחה של ערב שבת - האר"י ז"ל. (ח"א תה'). מותר להתפלל על הפרנסה בכל יום בתפילת מנחה ובתפילת ערבית, ואפילו בערב שבת, רק לא יתפלל בדרך קבע על הפרנסה בכל יום, כדי שלא יהיה נראה מוסיף על הברכות, וכן יש להזהר שלא להרבות בבקשות בתוך תפילת שמונה עשרה אלא רק בקשה

17. דעת הרב מרדכי אליהו זצוק"ל (מאמר מרדכי פרק קי' סעיף מא') שאסור לשנות בשבת את זמני ההדלקה והכיבוי בשעון שבת בכלל, ותפוס את הכלל בידך: "לא תיגע בו יד".

אחת (ח"ב תקנו'). (כמובן לאחר תפילת הלחש רשאי להוסיף ולבקש בקשות כרצונו, לאחר "יהיו לרצון" השני לפני שאומר "עושה שלום").

חיפוש בכיסי הבגדים - מי צריך לחפש בכיסי בגדיו לפני שבת?

מצוה לחפש בכיסי הבגדים שלובש לכבוד שבת סמוך לכניסת השבת, כדי לוודא שלא נשאר שם מוקצה (שולחן ערוך סימן רנב' סעיף ז'). גם לאשה יש מצוה לחפש בכיסי בגדיה (ב"ח סי' רנב', א"ר סי' רנב' אות כד').

התחלת מלאכה סמוך לשבת - האם מותר להתחיל במלאכה סמוך לכניסת שבת?

מותר להתחיל במלאכה ביום שישי סמוך לשקיעת השמש והמלאכה תיגמר בשבת, ולכן מותר לסדר את שעון השבת ביום שישי כדי שיכבה וידליק את החשמל בשבת, או להפעיל ממטרות מים ביום שישי לתוך הגינה, והמים ישקו את הגינה ביום השבת (א' קלד', קמ').

מכונת כביסה - האם מותר להפעיל מכונת כביסה סמוך לשקיעת השמש?

מותר לתת בגדים לתוך מכונת הכביסה ביום שישי סמוך לשקיעת השמש, והבגדים יתכבסו במהלך השבת, ולאשכנזים מותר רק כאשר יש צורך מסוים, כמו חייל שצריך לצאת מיד בצאת שבת וכדומה (א' קמו', קנא').

אפיית חלות - האם יש מצוה לאפות חלות לשבת?

מצוה לאפות חלות לכבוד שבת, ובכך מקיים מצות כבוד ועונג שבת (א', יד'). מותר לקנות חלות מהמאפיה לכבוד שבת, ואין חובה דווקא לאפות חלות בבית, כיון שהחלות בזמנינו משובחות ביותר (שו"ת אור לציון ח"ב שיב').

נקודה למחשבה!!!

אההההח... חלות של שבת - גן עדן!

היכונו היכונו! שבת מגיעה! אנו מתקדמים בצעדי ענק לקראת הפגישה עם השבת הקדושה! פגישה אישית עם הבוס של העולם! אנחנו נהיה איתו לבד! אפילו למלאכים לא תינתן רשות להיכנס! תגידו! פעם חשבתם למה אומרים בסוף הפיוט "שלום עליכם" את הבית "בצאתכם לשלום"? רגע! סליחה! למה אנחנו מסלקים את המלאכים? למה להוציא אותם

מהבית? לפני רגע הזמנת אותם! אמרת "בואכם לשלום" תברכו אותנו לשלום! עוד הגדלת לעשות ואמרת "בשבתכם לשלום" בואו תשבו איתנו! מה קרה פתאום שאתה משחרר אותם מהבית??

תקשיבו טוב! בטח הייתם לא פעם ולא פעמיים בחתונה! הגברים רקדו עם החתן, הנשים רקדו עם הכלה! עשיתם את המקסימום לשמח את החתן והכלה ביום הכי מאושר בחיים שלהם! כמובן הזעתם כהוגן! אבל בסוף החתונה נגמרה! זהו! כל אחד חזר לביתו. המשפחה המצומצמת והחברים הכי קרובים נשארו עם הזוג המאושר עד הרגע האחרון! האחרון שנשאר איתם היה האח של החתן שעזר להם להרים את השקיות לבית! אך גם את האח אנחנו משחררים בסוף! עד כאן! עכשיו נשארים החתן והכלה לבד!!

אנחנו מזמינים אלינו את המלאכים הקדושים שיהיו איתנו ויברכו אותנו, אבל בסופו של יום אנחנו אומרים להם: "מלאכים הקדושים! תודה רבה לכם! ישר כח גדול על הברכות! עכשיו אנחנו נשארים עם מלך העולם לבד! אי אפשר להיכנס בינינו! כל טוב!! ניפגש בשבת הבאה!".

אחד מהדברים שכולנו אוהבים הם: "חלות של שבת"!

פעם שמעתי מישהו אומר בגאווה: "רק עם הדגים אני גומר חלה שלימה" (לבריאות מותק, תתפנק!!). אתה לפעמים עומד ותמה: "איזה הזוי! איך גוף כל כך קטן (כל אחד והבטן שלו!) מסוגל להכיל כל כך הרבה אוכל בשבת אחת: סלטים, דגים, מנה ראשונה, שניה ושלישית, קינוחים ופיצוחים, פירות ושתיה, ועוד היד נטויה! אתה יודע איך זה הגיוני? דע לך! הקב"ה פותח לנו את התיאבון כדי שנהנה בלי הגבלה מהשבת הקדושה! איזה אבא מתוק יש לנו!

מיועד ל"עם סגולה" - סגולות ל"הפרשת חלה" -בדוק ומנוסה!!!

א' - לזרע של קיימא - מחכים כבר בכליון עיניים לילדים? זו הזדמנות נדירה. (ספר אוסרי לגפן שיינפלד חלק יז' עמוד רסט').

ב' - ללידה קלה כתרנגולת - פחות צירים ופחות כאבים! (ספר רוח חיים לרבינו חיים פלאג'י זצוק"ל יו"ד סימן שכח').

ג' - לגדל את הילדים בנחת ובשמחה - פחות שגעונות ובלאגן!! (מסכת עירובין דף ק:).

ד' - לפרנסה בשפע ובנחת! לא אמרתי שיכפילו לכם את המשכורת, אבל הברכה תשרה בכסף!! (מסכת שבת דף לב:).

ה' - לרפואה שלימה - קשה כבר לסבול יסורים? זו תרופת פלא (ספר גימטריאות אות כח' לרבינו יהודה החסיד) שווה לא??!.

נקודה למחשבה!!!

פניה נרגשת לבעל היקר!

יש סגולות גדולות ואדירות ל"הפרשת חלה", ובנוסף יש גם טעם "גן עדן" לחלות של אשתך, אבל! בעל יקר! תעשה טובה! לא בכל מחיר! אם ראית שיום שישי לחוץ בבית, הבית עומד על גלגלים, ואין סיכוי לאפות חלות, אנא! אל תלחץ! אל תשכנע!, הסגולה הכי גדולה היא שאשתך תיכנס לשבת כשהיא רגועה ונינוחה ולא לחוצה ועצבנית! לך תקנה חלות מהמאפיה, מבטיח לך: הקב"ה ישמח הרבה יותר!.

סדר הפרשת חלה[18]

מצות הפרשת חלה - על מי מוטלת המצוה?

מצות הפרשת חלה מוטלת על בעל העיסה, בין אם הוא איש או אשה, אך חכמים הטילו את המצוה על האשה, כיון שהיא מצויה יותר בבית, ומוטלת עליה מלאכת האפיה לצורך בעלה ובני ביתה, וכן מפני שהאשה איבדה חלתו של עולם, שהוא אדם הראשון, בכך שהחטיאה אותו באכילה מעץ הדעת ביום הראשון לבריאתו וגרמה לו מיתה, ועל ידי שמקיימת מצות הפרשת חלה, מתקנת את חטא אדם הראשון[19] (תרעט').

איך מפרישים חלה? ומה מברכים על ההפרשה?

חיוב הפרשת חלה הוא בשיעור 1.560 גרם[20] (א', יד'). יחזיק בידו חתיכה קטנה מהעיסה[21] ויברך לפני ההפרשה[22] בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצותיו וציוונו להפריש חלה תרומה", ויחתוך אותה לגמרי מהעיסה, ויאמר "הרי זו חלה תרומה", אך גם אם הפריש חלה ולא אמר כלום, ההפרשה מועילה (חזו"ע פסח קעח'-ט', ילקו"י תרעה'). לאחר שהפריש את החלה, יקח את החתיכה שהפריש וישרוף אותה באש או ישרוף אותה על הגז (אך אין לשרוף את החלה עם המאפה בתבנית שבתוך התנור, כיון שהחלה אסורה

המחמיר תבוא עליו ברכה

18. הלכות הפרשת חלה מקורן מהספר ילקוט יוסף "אוצר דינים לאשה ולבת".

19. ונכון שגם האיש ישתדל להפריש חלה לפחות פעם אחת בשנה, ועדיף שיפריש את החלה בעשרת ימי תשובה כדי להוסיף זכויות לקראת יום הכיפורים (תרפא').

20. וטוב להפריש חלה בלי ברכה כבר משיעור 1.404 גרם (ח"א פז'). לבני אשכנז יפריש שיעור כזית - 27 גרם (רמ"א יו"ד סי' שכב' ס"ה).

21. עדיף להמתין ולהפריש את החלה לאחר גמר הלישה לפני האפיה, כאשר העיסה נעשית גוף אחד, ולא יפריש לפני כן (תרסו').

22. יש נשים הנוהגות לתת לפני הפרשת החלה כמה פרוטות לצדקה (תרסט').

באכילה, והטעם של איסור החלה נבלע בתבנית - שו"ת מעין אומר שיעורי הלכה פ"א אות כג'), אך אם אינו יכול לשרוף את החלה מכל סיבה שהיא, יעטוף אותה בנייר ויזרוק אותה לפח, וכן לאחר ששרף את החלה, רשאי לזרוק אותה לפח, כיון שנגמרה כבר המצוה (תרלג', תרלו', תרעו').

עמידה או ישיבה - האם צריך לברך דווקא בעמידה?

מותר לברך את ברכת החלה בין בעמידה בין בישיבה (תרעג').

מה כדאי לומר לאחר הפרשת החלה?

יש נוהגים שלאחר הפרשת החלה אומרים פרק כה' בספר תהילים "לדוד אליך ה' נפשי אשא" וכו', וכן פרק לד' בספר תהילים "לדוד בשנותו" וכו' (תרעח').

סוג העיסה - מאיזה סוג עיסה יש להפריש חלה?

חיוב הפרשת חלה בברכה הוא מעיסה הנעשית מחמשת מיני דגן: חיטה, שעורה, כוסמין (לא הכוסמת המצויה כיום הנקראת "כוסמת"), שיבולת שועל ושיפון, אך עיסה הנילושה מקמח אורז, דוחן ושאר מיני קטניות אינה חייבת בחלה אפילו אם אפו אותה בתנור, ודווקא עיסה העומדת לאפיה מחויבת בהפרשת חלה אך עיסה שבלילתה עבה ורוצה לטגן אותה בשמן כמו סופגניות וכדומה או רוצה לבשל אותה במים כמו אטריות וכדומה, פטורה מהפרשת חלה[23] (תרמ'-א', תרצג').

עוגה - האם חייב להפריש חלה מעיסה של עוגה?

הלש עיסה כדי להכין ממנה עוגה ואופה אותה בתנור, חייב להפריש חלה בברכה כאשר יש שיעור של חיוב חלה בעיסה, אבל אם מטגן את העיסה בשמן או מבשל אותה במים, פטורה מהפרשת חלה, ויפריש חלה בלי ברכה (תשה').

צירוף קמחים שונים - האם מצטרפים לשיעור חיוב חלה?

עיסה שיש בה תערובת מקמח של מיני דגן שונים, ובכל סוג קמח אין שיעור של הפרשת חלה, כל סוגי הקמחים מצטרפים להפרשת חלה בברכה, וכל זה מדובר רק כאשר עירב את הקמחים ביחד, אבל אם לש כל סוג קמח לבדו ואין באותו

23. ויש להחמיר ולהפריש חלה מעיסה זו בלי ברכה.

סוג קמח שיעור של חלה, אינו מצטרף לסוג אחר אלא רק באופנים מסוימים (עיין הערה[24]). בתנאי שאינו מקפיד שהעידות יתערבבו זו בזו. אם עשה עיסה מחיטים ועוד עיסה משעורים, ואין בכל אחת מהן שיעור הפרשת חלה, ועירב את העיסות יחד עד שנעשו בצק אחד, יפריש חלה בלי ברכה (תרמא').

צירוף שתי עיסות שאין בכל אחת שיעור - האם מצטרפות להפרשת חלה?

אם לשו עיסה שאין בה שיעור חיוב חלה, ואחר כך לשו עיסה נוספת שאין בה שיעור חיוב חלה, הדבר תלוי: אם מקפידים שהעיסות לא יתערבו זו בזו, כגון שסוג בצק אחד מלוח והשני מתוק, אין העיסות מצטרפות, ופטור מהפרשת חלה, אבל אם לא מקפידים שהבצקים יתערבו יחד, והעיסות נוגעות זו בזו עד שנדבקות מעט (באופן שאם יפרידו אותן, יתלשו אחת מהשניה) מצטרפות לחיוב חלה, אך אם אין העיסות נדבקות זו בזו, אין מצטרפות לחיוב חלה בנגיעה לבד (תרמו').

שכח להפריש חלה ונתן את העיסה בתנור - האם רשאי להפריש חלה לאחר האפיה?

אם לש כמה עיסות קטנות שאין בכל אחת מהן שיעור של חיוב חלה או אם לש חלה שיש בה שיעור של חיוב חלה, ולא הפריש חלה, וכבר הכניס את הבצק לתנור ואפה ממנו לחם, רשאי להוציא את הלחמים מהתנור ולהניח אותם בתוך כלי וכן רשאי לפרוס עליהם מפה[25] אפילו אם אינם מונחים בכלי, ולהפריש חלה אפילו שהלחם כבר אפוי, (אך מקרר, מקפיא או ארון, לא מצרף את הלחמים לשיעור חיוב חלה) וגם אם הניח את הלחמים במקום שאינו כלי כגון שולחן וכדומה, ואחר כך הניח אותם בתוך כלי, רשאי להפריש חלה, ואין צורך שהלחמים או העיסות הקטנות יגעו אחד בשני[26] (תרמו'-נ').

24. החיטה מצטרפת רק עם כוסמין. כוסמין מצטרפים עם כל סוג. שעורה מצטרפת עם הכל, חוץ מחיטה. שיפון מצטרף עם שעורה וכוסמין, אך לא עם שיבולת שועל וחיטה. שיבולת שועל מצטרפת עם שעורה וכוסמין, אך לא עם חיטה ושיפון.

25. וטוב ונכון לפרוס עליהם מפה גם מלמטה.

26. ויש מחמירים שהלחמים יגעו אחד בשני בתוך הכלי.

הוצאות שבת

הוצאות שבת[27] - האם האדם יפסיד מכך שמוציא הוצאות כספיות על השבת?

"כל מזונותיו של האדם קצובים לו מתשרי ועד תשרי חוץ מתשר"י", והכוונה שבתחילת השנה בתאריך א' לחודש תשרי שהוא ראש השנה, הקדוש ברוך הוא קובע לאדם כמה כסף הוא ירויח במהלך השנה, ועד ראש השנה הבא, אבל ישנם דברים שלא נכנסים לחשבון של ההוצאות, והם ראשי התיבות של המילה "תשר"י", תורה - כגון הוצאת בניו לתלמוד תורה. שבתות ראשי חודשים ימים טובים - כל ההוצאות שמוציא לכבוד השבת, ראשי חודשים וימים טובים, לא נכללות בחשבון השנתי, ולא רק שלא יפסיד, אלא אם יוסיף יוסיפו לו, ולכן לא ידאג מהוצאות אלו (א', ה', ח"א סד'-ה').

נקודה למחשבה!!!

הוצאות שבת - נשיקה חמה מאבא שבשמים!

יוסף התארס בשעה טובה. כמה חברים הציעו לו לעשות יחד איתם שבת בעיר הקודש צפת. הם רצו לשמח אותו בשמחת אירוסיו. יוסף מאוד רצה לצאת עם חבריו לשבת, אבל החתן שלנו היה תפרן... "מאיפה אשיג כסף לשבת שלימה?" אך בסוף אמר לעצמו: "הקב"ה מבטיח שהוצאות שמוציא האדם לכבוד השבת, חוזרות אליו, אז אסע לשמוח עם חברי בעיר צפת, ואבא שבשמים יסדר אותי היטב! אני בטוח!"

היתה שבת מאוד מרוממת ומגבשת, חבריו הטובים של יוסף דאגו לשמח אותו בכל כוחם. והנה לכל שבת, יש מוצאי שבת. לאחר ההבדלה, ישבו כל החברים וערכו חשבון מפורט, כמה כסף נדרש לשלם על התענוג של

27. גנרטור - יש מקום גדול בהלכה להחמיר להשתמש בגנרטור בשבת, והוצאת הגנרטור נכללת בהוצאת שבת.

השבת. כל אחד מהחברים נדרש לשלם 388.60 ש"ח. עבור יוסף היתה ההוצאה הזו כבדה "ריבונו של עולם! מהיכן אביא את הכסף הזה? מספיק יש לי הוצאות ענקיות בתקופת האירוסין?!" אבל שוב הזכיר יוסף לעצמו: "הקב"ה הבטיח שהוצאות שבת חוזרות! למה אני צריך להיות מודאג?!" באותו שבוע נפגש יוסף עם כלתו יעל. חשבה יעל לעצמה: איזו מתנה מקורית אני יכולה להביא לחתן שלי?" לפתע הבזיק רעיון מקורי במוחה של הכלה: היא החליטה להביא לו מתנה שיש בה ברכה! מה המתנה? ארנק מעוצב שיש בתוכו את כל סוגי השטרות והמטבעות, כדי שתהיה לו ברכה בכסף...

יוסף ספר את כל הכסף: שטר של 200, ועוד שטר של 100, שטר של 50, ושל 20, מטבע של 10, ושל 5, של 2, של 1, ועוד מטבע של חצי שקל ו - 10 אגורות, נו... תנחשו כמה כסף שווים כל השטרות והמטבעות? לא תאמינו!! 388.60 שקלים בדיוק! יוסף סופר את הכסף והוא לא מאמין! "וואי... בדיוק אותו כסף שהוצאתי לכבוד השבת, חזר אליי!!" הלב של יוסף התמלא באהבה וקירבה לה' על גילוי האהבה הזו שקיבל משמים. אתם יודעים איך זה נקרא? נשיקה חמה מאבא שבשמים!! אם קצת נתבונן ביום יום שלנו נראה כמה נשיקות חמות אנחנו מקבלים מאבא שבשמים! תעקבו ותראו! ממש גלוי לעיניים! צריך להיות עיוור כדי לא לראות את החסדים והמתנות שכל אחד ואחת מאיתנו מקבל כל רגע נתון!!.

הזמנת אורחים - האם הוצאות שבת חוזרות גם על הזמנת אורחים?

מי שמזמין אורחים לשבת, הוצאות השבת שמוציא עליהם, יחזרו לו (ח"א סד').

בגדי שבת ומפות שולחן - האם ההוצאות שיוציא עליהם חוזרות?

מי שקונה לכבוד שבת בגדי שבת וכן מפות שולחן, הוצאות השבת שיוציא עליהם, יחזרו לו (שו"ת רבבות אפרים ח"א סימן קפא', אדני שלמה ח"א עמוד מח').

הוצאות חשמל ומים - האם יחזרו לו?

אם מוציא הוצאות על חשמל ומים לכבוד שבת, הוצאות אלו יחזרו לו (חוט שני ח"א עמוד מח').

שניים מקרא ואחד תרגום

מי תיקן קריאת שמו"ת? ומהו שכרו של הקורא שמו"ת?

בשעה שתיקן משה רבינו קריאת התורה, תיקן גם שיקראו שמו"ת (ערוך השולחן סימן רפה' ס"ב). הקורא שמו"ת זוכה לאריכות ימים ושנים, והכוונה היא שיחיה ימים טובים הנקראים ארוכים[28], וזוכה לתקן את בריתו, ויזכה לחיי העולם הבא (שיבת ציון ח"א מב'-ג') ומסוגל לכך שיוכל להתפלל בשבת בכוונה (פסקי תשובות סימן רפה' הערה 3 בשם הבת עין) ומסוגל ליראת שמים, ומגן עליו שלא יכשל בעבירות חמורות (פסקי תשובות שם ס"ק א') אך אין לכוון שיקרא רק לצורך הסגולות (ספר חסידים סי' שא').

גילוי עתידות דרך שמו"ת -

מי שמחפש עצה טובה מה לעשות בדבר מסוים שאין לו מושג מה לעשות או שרוצה לדעת מה יקרה לו, יקרא שמו"ת, כיון שכל ענייני האדם רמוזים בפרשת אותו שבוע, ובדרך כלל בזמן שיקרא שמו"ת, תיפול עצה טובה ומועילה לבעיה שלו (הגר"מ סולובייצ'יק משוויץ - נתיבות ההלכה עמוד 393).

קריאת שמו"ת - האם הקריאה חובה או רשות?

חייב כל אדם לקרוא שמו"ת, ואפילו תלמיד חכם שנפשו חשקה בתורה, חייב לקרוא[29] (א' ש').

מהי הדרך הנכונה לקרוא קריאת שמו"ת?

יקרא שמו"ת בנחת ולא במרוצה, וידקדק בפרשה ויתרץ קושיות שעולות בזמן הקריאה (מגיד מישרים לבית יוסף ישעיה סו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

28. כתב בעל הטורים (שמות א', א') "ואלה שמות בני ישראל" ראשי תיבות "**ו**אדם **א**שר **ל**ומד **ה**סדר **ש**ניים **מ**קרא **ו**אחד **ת**רגום **ב**קול **נ**עים ישיר, יחיה **ש**נים **ר**בות **א**רוכים **ל**עולם" (ח"ד תמא').

29. קריאה מתוך ספר תורה - מי שבקי בטעמי המקרא ובניקוד, נכון מאוד שיקרא שמו"ת מתוך הספר תורה, כיון שיש בו קדושה גדולה, אך אם לא בקי בטעמים ובניקוד, עדיף שיקרא מתוך החומש המנוקד (א' שג').

סדר הקריאה - האם חייב לקרוא רק לפי הסדר שניים מקרא ואחר כך תרגום?

לכתחילה יקרא את הפסוק שתי פעמים מקרא ופעם אחת תרגום, ומכל מקום אם קרא את כל הפרשה וחזר וקראה פעם שניה, ואחר כך קרא את התרגום יצא ידי חובה (א' שא') ובדיעבד אם קרא מקרא, תרגום ומקרא, יצא ידי חובה (שער הציון סימן רפה' ס"ק י').

טעמי המקרא - האם חייב לקרוא את הפרשה עם טעמים?

יש להקפיד לקרוא שמו"ת בטעמי המקרא, אך על פי הקבלה אין לקרוא את התרגום של אונקלוס עם הטעמים, ומכל מקום גם מי שאינו יודע לקרוא את הפרשה עם טעמי המקרא, חייב לקרוא שמו"ת (א' דש', שז', ח"ד תעו').

האם חייב ללמוד פירוש רש"י? מה שכרו של הלומד רש"י?

כתב השולחן ערוך (סימן רפה' ס"ב): "וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י", ורשאי ללמוד רש"י איך שירצה או לאחר כל פסוק ופסוק שמו"ת ומיד רש"י, או שלאחר שיגמור כל שמו"ת יקרא רש"י, ואם קשה לו לקרוא באותו יום גם שמו"ת וגם רש"י, רשאי לקרוא מעט בכל יום ויום, ומי שלומד וגומר בכל שבוע פירוש רש"י, מובטח לו שיהיה בעולם הבא בבית המדרש של רש"י, וסגולה בלימוד פירוש רש"י להינצל ממחשבות זרות וממחשבות של עבודה זרה (פסקי תשובות סימן רפה' סק"ה הערה 50).

נקודה למחשבה!!!

קשה לך לקרוא שמו"ת? לוקח לך הרבה זמן? קצת סבלנות!

ראשית! דע לך ידידי: מי שלא רגיל לקרוא שמו"ת יתכן ויקח לו הרבה זמן לקרוא, אבל מי שיתרגל לקרוא, הקריאה והתרגום ירוצו לו. נא לא להתייאש! תקרא כל מילה בנחת וברוגע עד שתתרגל. כמו שבכל תחילת עבודה חדשה, העסק מדשדש, ובהתחלה עושים טעויות עד שעולים על דרך המלך ואחר כך מעלים אותך דרגה ונותנים לך קידום בעבודה, כך בקריאת שמו"ת, בהתחלה העסק קצת יתנדנד עד שתעלה על דרך סלולה ובטוחה ותקרא כרגיל ולא תסתבך עם המקרא והתרגום. הנסיון והזמן עושים את שלהם! סבלנות שווה זהב!!.

קשה לך לקרוא שמו"ת ביום ו'? אין לך זמן? אתן לך 2 עצות טובות:

עצה א' - קריאה מיום א' - כבר מיום ראשון מותר לקרוא שמו"ת של הפרשה הבאה[30] **ולכן אתה יכול לחלק את הפרשה לשבעה עולים, ובכל יום תקרא עלייה אחת שמו"ת. לדוגמא: יום א' תקרא עליית ראשון, יום ב' עליית ב', וכן הלאה, עד שבשבת תסיים את הקריאה. שים לב! לא לוקח הרבה זמן לקרוא כל יום רק כמה פסוקים (ח"ד תנט').**

עצה ב' - קריאה עם השליח ציבור - מותר לקרוא שמו"ת בזמן שהשליח ציבור קורא את הפרשה מתוך הספר תורה[31]**, ורשאי לקרוא בלחש עם השליח ציבור מילה במילה, כדי שתעלה לו לקריאה אחת מקרא של שמו"ת, וישלים עליה עוד מקרא אחד ואחד תרגום (א' שט'). אם השליח ציבור מאריך בטעמים בקריאת התורה, רשאי היחיד לקרוא את הפרשה שמו"ת בזמן הקריאה (הליכות עולם ח"ג נד').**

נשים - האם אשה חייבת לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום?

נשים פטורות מקריאת שמו"ת, כיון שמצוה זו היא בכלל תלמוד תורה, ונשים פטורות ממצות תלמוד תורה[32] **(א' שכח').**

נקודה למחשבה!!!

האם עדיף לך לקרוא פרק שירה או להכין אוכל לבעלך ולילדים?

אשה יקרה! הקירבה שלך לקב"ה היא עצומה וגדולה! החיבור שלך אליו הוא ברמה מאוד גבוהה! את לא צריכה להתחבר אל הקב"ה דרך לימוד תורה וקיום מצות כמו שיש לגבר! גבר צריך לעשות המון מעשים כדי להשיג קירבה לה'. אבל את קרובה אליו בלי לעשות הרבה מעשים חיצוניים ולכן קיבלת מהקב"ה תפקיד אדיר וחשוב להיות שר הפנים של

30. מנהג האר"י ז"ל היה לקרוא ביום שישי לאחר תפילת שחרית את כל הפרשה מתחילתה לסופה.

31. ונכון יותר להקשיב ולשמוע את הפרשה מהשליח ציבור.

32. אשה המחמירה לקרוא שמו"ת תבוא עליה ברכה (כמובן בתנאי שהקריאה לא באה על חשבון בני המשפחה הזקוקים לך).

הבית, ולדאוג לגשמיות של בעלך וילדיך כדי לעזור להם להתקרב כמה שיותר לקב"ה! יש לך ביד מתנה גדולה וצריך לדעת להשתמש בה בחכמה! פעם שמעתי איזו אשה אומרת לבעלה: "אליהו! תכין ארוחת צהריים לך ולילדים ואני בינתיים אקרא פרק שירה ואסיים את התהילים!" באמת כל הכבוד לך! אבל אל תחמיצי את התפקיד המיוחד והנדיר שקיבלת! ברור שגם את צריכה להתפלל ולהתקרב כמה שיותר לקב"ה, אבל תחשבי שהכנת האוכל לבעלך וילדיך שווה הרבה יותר מתהילים ופרק שירה! האוכל שאת מכינה להם נחשב לך כמו קרבן שאת מקריבה לה'! סיימת את הזכויות שלך בבית לבני ביתך? קחי את הזמן ותגיעי כמה שיותר קרוב לקב"ה. אשריך!!.

ילדים - האם ילדים חייבים לקרוא שמו"ת?

האב חייב לחנך ולהרגיל את בניו הקטנים שהגיעו לגיל חינוך (גיל שש או שבע לפי שכלו והבנתו של הילד) לקרוא שמו"ת (א' שו', ח"ד תעח').

נקודה למחשבה!!!

האם מומלץ להנחית על הילד לקרוא את הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום או בהדרגה?

יש מצוה גדולה לעודד את התלמידים ואת הילדים לקרוא שמו"ת, אך ברור שלא יבקשו הרבנים או ההורים מהבנים כבר בהתחלה לקרוא את כל הפרשה אלא יתחילו בעליית ראשון ולאחר זמן מסוים יוסיפו את עליית שני, וכן הלאה, עד שלאט לאט יתרגלו ויסיימו את כל הפרשה שמו"ת. תחשבו על זה! יש אנשים מבוגרים שמתמודדים עם קריאה ארוכה של שמו"ת ועם תרגום הלוקח זמן ובפרט אם יש מילים קשות בתרגום, אז להנחית ביום בהיר אחד על ראשו של הילד פרשה ארוכה ומילים מסובכות, לא בא בחשבון! תנו לו את הזמן שלו בנחת עד שיתרגל למילים המתוקות של התורה.

האם מותר לברך ולשתות באמצע קריאת שמו"ת?

מצוה מן המובחר שלא להפסיק באמצע קריאת שמו"ת, אבל מי שצמא ורוצה לשתות, יברך וישתה, ואם שתה רביעית מהמשקה, יברך מיד "בורא נפשות" (א' שי', ח"ד תנז').

"אשר יצר" - האם רשאי לברך "אשר יצר" בקריאת שמו"ת?

אם צריך להתפנות באמצע קריאת שמו"ת, ילך לשירותים, ויברך "אשר יצר" ולא ימתין עד לאחר הקריאה, כיון שיש חשש שישכח לברך (פסקי תשובות סימן רפה' הערה 30).

האם מותר לומר "שלום" לחבירו או להפסיק לצורך מצוה?

מותר לשאול בשלום כל אדם באמצע הקריאה, וכן מותר להפסיק לצורך דבר מצוה (א' שי') כגון שאומר דבר תורה או הלכה לציבור וכדומה, ואם שואלים אותו שאלה בהלכה, יענה בין פסוק לפסוק (ח"ד תנז'). אם שמע קדיש, יענה אמן וכן יענה אמן יהא שמיה רבא וכו' (הגרח"ק קונטרס שמו"ת עמ' יח').

קריאת הפטרה - האם יש חיוב לקרוא הפטרת השבוע? ומה יש לומר לאחר ההפטרה?

בסיום קריאת שמו"ת יחזור לקרוא את הפסוק האחרון מקרא בלבד[33], ונהגו לקרוא גם את ההפטרה, ואף אם מפטירים בשבת הפטרה אחרת כמו ראש חודש, חנוכה וכדומה, מכל מקום יקרא את הפטרת השבוע (א' שז'). לאחר קריאת ההפטרה יאמר פרק "מזמור שיר ליום השבת" וכן מזמור "ה' מלך גאות לבש" (כף החיים סימן רפה' אות לח').

קריאת שמו"ת בליל שבת - האם מותר לקרוא שמו"ת בליל שבת?

מי שקשה לו לקרוא שמו"ת בימות השבוע, רשאי לקרוא שמו"ת בליל שבת, ואף על פי שאין לקרוא את התרגום בלילה, מכל מקום בליל שבת מותר (ח"ד תמד', תסא').

33. ויש מקובלים שכתבו שיחזור לקרוא את הפסוק האחרון שתי פעמים מקרא. ויש נוהגים לקרוא פסוק אחד מהפרשה הבאה (ה"ב סימן רפה' ס"ב). ויש נוהגים לקרוא שלושה פסוקים מהפרשה הבאה (פתח הדביר סימן רפט' אות ב').

האם מותר לקרוא שמו"ת בחזרת השליח ציבור?

אין לקרוא שמו"ת באמצע חזרת השליח ציבור, והקורא בחזרת הש"צ, עבירה היא בידו, ולא יצא ידי חובה אפילו בדיעבד, מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה (ארחות יושר עמוד קד' לרבי חיים קנייבסקי זצוק"ל).

סוף זמן שמו"ת - עד מתי אפשר לקרוא שמו"ת?

מצוה מן המובחר לסיים קריאת שמו"ת לפני סעודת שחרית של שבת, ואם לא הספיק, יסיים לפני תפילת מנחה, ובשעת הדחק רשאי לקרוא עד יום רביעי, ואם לא הספיק, רשאי לקרוא עד שמיני עצרת (א' שיב'-ג').

הדלקת נרות שבת[34]

סגולות הדלקת נרות שבת -

סגולה בשם האר"י ז"ל לכל אשה, ובפרט לזוג שיש להם קושי והתמודדות בגידול הילדים וכן לזוג שלא זכו עדיין בזרע של קיימא, שתאמר האשה לאחר הדלקת הנרות את ההפטרה של היום הראשון של ראש השנה (שמואל א' פרק ב') עד "וירם קרן משיחו", וטוב שתבין את מה שאומרת, ותאמר זאת בכוונה (פסקי תשובות סימן רסג' ס"ק ד').

בזמן שהנרות דולקים, הזמן מסוגל לקבלת התפילה ולימוד התורה. וכתב הזוהר הקדוש (פרשת תרומה) שכל זכות האשה בנרות השבת היא כאשר בעלה ובניה אומרים דברי תורה ליד הנרות (שם) ומצות הדלקת הנרות מסוגלת לפרנסה טובה, ולהרבות בבית שלום, שמחה ושלווה, ולהרחיק את אש יצר הרע, הכעס והמחלוקת מהבית, ובזמן שהנרות דולקים, יש עזרה מן השמים שלא יהיה שטן או מזיק בבית (ח"ב טו').

צדקה ותפילה בהדלקת נרות - על מה כדאי להתפלל בהדלקת הנרות?

מנהג טוב שהאשה תתן מטבע לצדקה לפני הדלקת הנרות, וטוב שהאשה תתן שלוש פרוטות, וראוי שתתפלל האשה בזמן הדלקת הנרות שה' יתן לה בנים מאירים בתורה, כיון שבזמן עשיית המצוה, התפילה נשמעת יותר (כף החיים סימן רסג' אות לד'). לאחר הדלקת הנרות, תתפלל האשה שתזכה ביחד עם בעלה לאריכות ימים, ושיזכו לבנים הגונים, תלמידי חכמים ויראי שמים, ויאירו את העולם בתורתם, ויצליחו בתורה וביראת ה' טהורה (ח"ב כ').

34. טוב ונכון שתעשה האשה תנאי פעם אחת בשנה שאינה מקבלת שבת בהדלקת הנרות, אך האיש אין צריך להתנות (ח"ב קלז').

נקודה למחשבה!!!

שעת רצון שאין כדוגמתה! אל תחמיצי את השעה!

יהודי צדיק התהלך בירושלים, בעל מידות נדירות, יראת שמים נסוכה על פניו, תלמיד חכם מופלג ובעל חסד להפליא. שיעוריו המאלפים סחפו אחריו תלמידים רבים. ערב אחד יצא הרב מהשיעור בלוויית תלמידיו, ניגש אליו מושיקו ושאל: "תגיד הרב! יש מצב שקוראים לך ברוך היימן, נכדו של זלמן ארן שהיה שר החינוך בממשלת בן גוריון?" "אמת!" אמר ברוך. "אני המום! הרי למדנו יחד בכיתה, איך יצאת כך?" שאל מושיקו. "אספר לך: סבא שלי זלמן היה צמוד לבן גוריון והיה פשוט מהופנט ממנו, מהנהגתו ומכישוריו. כל ערב ישב סבא עם סבתא וסיפר לה על ה"בוס" שלו. סבתא שאמנם לא היתה מל"ו צדיקות שבכל דור, שמרה על מסורת ישראל, ובהדלקת נרות שבת היתה מתפללת בדמעות שיצא לה בן כמו בן גוריון..., הרי בעלה החשוב ממש מעריץ שלו. ערב אחד חוזר סבא ואומר לה: "תעשי לנו קפה ובואי נשב ביחד, אני חייב להגיד לך משהו חשוב! תקשיבי טוב: היום חזר בן גוריון מפגישה עם ה"חזון איש" (רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצוק"ל) ודיבר עליו בהערצה, וקרא לו "מלאך"! דבריו הנוקבים של סבא נכנסו באזניה של סבתא, ובהדלקת הנרות הבאה שינתה את הנוסח, ובדמעות התפללה שיצא לה בן כמו החזון איש, דמעות של סבתא שזלגו להן בתמימות מבלי לדעת מי הוא החזון איש קרעו שערי שמים, וקרבוני לעבודת ה'".

אשה יקרה!

שעת הדלקת נרות שבת היא שעת רצון, שעה ששערי שמים פתוחים וה' מקבל תפילותינו. נכון! את עסוקה בהקשבה לכל ילד, ולפעמים מפרידה ב"מלחמת אחים" על ידי "הפסקת אש", ופתאום מגיע הילד מהגן עם מזוודה מפוצצת בציורים שהכין השבוע, ורק חסר לך אם לא תגיבי בקריאות התפעלות מכל ציור. אבל!! זכרי! את יכולה לבקש בשעה זו על בעלך, בנייך ובנותייך, פרנסה שנמצאת בשפל... על משכנתא שחוזרת, על זיווג לחברתך וזרע של קיימא לשכנתך. צודקת! תפני זמן לילדייך ולכל אלו הזקוקים לך, אבל אל תשכחי לפנות זמן ואפילו כמה רגעים לדבר עם הקב"ה בשפה הכי פשוטה! תפילה מהלב שלך!

תבקשי כל מה שאת רוצה! וכמובן אל תשכחי להודות לה' על כל המתנות שנותן לך בשפע!!.

סגולות לאשה עקרה -

א' - לכתוב ספר תורה או לקנות ספרי קודש ולהשאיל אותם לאחרים.

נקודה למחשבה!!!

חשוב לי מאוד שנדע את סדר העדיפויות:

אם אתם באמת רוצים לדעת מה יותר חשוב: האם לכתוב ספר תורה ולהשקיע עליו ים של כסף, החל מכתיבת הספר אצל סופר ירא שמים ועד תהלוכת ספר תורה שעולה כמויות של כספים או עדיף קניית ספרי קודש או הפצת תורה לזיכוי הרבים? התשובה מאוד פשוטה וברורה! זיכוי הרבים של קניית ספרי קודש שילמדו בהם בכוללים ובבתי כנסיות שווה פי כמה יותר מקניית ספר תורה! (עזבו לרגע שספר התורה יושב בארון קודש ולך תדע מתי יוציאו אותו החוצה לקריאה בתורה, הרי לא סתם כתוב "הכל תלוי במזל גם ספר תורה שבהיכל!" ובפרט שבכל בית כנסת בדרך כלל יש כמה ספרי תורה ומסתבר שישתמשו בספר שלך פעם אחת לכמה שבתות!) השימוש בספרי קודש בזמן שלומדים בהם שווה הרבה יותר מקניית ספר תורה! כמובן תדעו להשקיע את הכסף בקניית ספרי קודש וכדומה שישתמשו בהם ולא בספרים שיעלו אבק בארון הספרים! (חפץ חיים והגאון רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל)

ב' - להזהר בהכנסת אורחים.

ג' - להרבות בתפילה לזכות בבנים.

ד' - לקרב אנשים רחוקים לקב"ה.

ה' - לקיים מצות שילוח הקן.

ו' - להזהר וגם להזהיר אנשים אחרים על מצות תוספת שבת בכניסת השבת וביציאת השבת. (עיין דברים נפלאים ומתוקים בנושא מעלת תוספת שבת).

ז' - לדקדק בשמות הכתובה, לכתוב את השם העברי כדין עם הכינוי, ולכתוב "המכונה". (ח"ב כד').

נקודה למחשבה!!!

ברח מהשבי ורוץ לאבא שאוהב אותך!

רצון עז היה לאורלי להדליק נרות שבת, אך היא לא העזה להתחיל, היא טענה: "אני כרגע עדיין לא כל כך שומרת תורה ומצות, בטוח ה' "עצבני" עלי, בינתיים נישאר ידידים עד שארגיש בשלה מבפנים ואז אדליק נרות שבת". ערב אחד הגיעה אורלי להרצאה, ושמעה כמה אהבה אין סופית אוהב ה' כל יהודי אפילו הרחוק ביותר, וכמה שה' מתגעגע ומצפה בכיליון עיניים שישוב אליו בנו אהובו, כמו המשל הידוע על יהודה הקטן שמצא קופסת שוקולד למריחה על השיש, לאחר שליקק חצי מהקופסה, החליט "לעזור" לאמא לצבוע את הבית. לאט וביסודיות הגיע לכל פינה במטבח, החל מהמקרר וכלה בארונות המטבח. אמא שמעה שקט מחשיד, הגיעה כנשוכת נחש וראתה שחור בעיניים (תרתי משמע!). לקחה את יהודה קילחה, הלבישה, סירקה וגם הדביקה לו נשיקה חמה, כי גם עם הלכלוך, אין מתוק כמו הבן שלה!. אורלי היתה מופתעת מהדברים, וכשעלתה בלילה לישון, חשבה לעצמה: הרי בינינו! אבא שבנו שבוי במנהרות של עזה, וכי מעניין אותו מה שהבן שלו עשה לו ב"שמחת תורה" בשנת תשפ"ד?, וכי הוא יגיד לו "עלית לי על העצבים" בליל החג, מגיע לך! תישאר שם!? חס ושלום, הוא יהפוך את העולם בשבילו, יעשה צעדה כמה ימים, יישברו לו הרגליים, והוא יצרח בקול ניחר "עכשיו עסקת שבויים! עכשיו!". עיניה של אורלי זלגו דמעות מאושר וקירבה לה', וחיכתה בציפיה גדולה ליום שישי לזכות להדליק את הנרות.

לפעמים מתגנבת מחשבה זדונית ללבנו "ה' לא מבסוט ממני, הוא בטח מאוכזב!", בן/ת יקר/ה! אין אהוב כמוך!! בכל מצב שנהיה אנחנו נחשבים בנים אהובים! קום תתחזק בכל מה שאתה מסוגל וברח משבי היצר לאבא שכל כך מחכה לך ואוהב אותך!!.

נקודה למחשבה!!!

"אין מצב בעולם שאני מכסה את השער היפה שלי!!"

לא תמיד אנו יודעים ומכירים בערכה של מצוה אחת, ובמיוחד כזו הנעשית מתוך מסירות נפש והקרבת הרצון האישי שלנו. הסיפורים הבאים ימחישו כיצד אפשר להינצל אפילו מגזירות קשות, גם כשנראה שאין סיכוי על פי דרך הטבע.

אני מספר לכם עכשיו סיפור אישי מרתק וסוחף, שחוויתי בעצמי, סיפור מדהים ממקור ראשון!

שעת ערב שגרתית בבית. אני מקבל טלפון מאשה יקרה "הילה" שמה. כששאלה הלכתית בפיה. תוך כדי שהציגה את שאלתה, היא סיפרה כי כבר יומיים שלמים שהיא נמצאת בצום ובתענית ולא הכניסה כלום לפיה. קטעתי את שיחתה ושאלתי אותה לפשר הענין: "סליחה גברת! מדוע אשה בריאה כמוך מתענה וצמה יומיים שלמים?!".

קולה היה נשמע מרוסק, היא החלה לספר כי אמה היקרה חלתה לאחרונה במחלה הנוראה. כל בני המשפחה לקחו את הבשורה בצורה קשה מאד, אבל היא קבלה את המכה ברמה קיצונית יותר מכולם, וכעת היא מנסה לקרוע שערי שמים ולעשות מעשים שיעבירו את רוע הגזירה, כשהיא משקיעה בעיקר בעריכת צומות בכדי לעורר רפואה לאמה.

שמעתי את דבריה ואמרתי לה: "אין ספק שצום הוא דבר גדול ועוצמתי, אך כשהקב"ה שולח לאדם ייסורים, הוא מנסה לרמוז לו שיתקן דבר מסוים שבו הוא לקוי ויתקרב אליו ולא כדי שיתענה ויצטער חלילה. ה' הוא האבא הכי רחמן ורוצה רק את טובתנו ולא את צערנו. עד כדי כך שאפילו ביום כיפור, בו ציוונו ה' יתברך לצום יום שלם מהתורה, חמל ה' עלינו עד מאד וביקש מאתנו לאכול יום לפני, בכדי שיהיה לנו כח לסבול את הצום, ולא רק זה, אלא שעל ידי הצום יחשב לנו כאילו התענינו בתשיעי ועשירי בחודש תשרי. לכן גם כעת, אין לה' רצון שתעני את גופך, אלא חפץ הוא שתמסרי את נפשך למענו ואם יש צורך בתיקון מיוחד, תתקני, וכאשר תעשי זאת, ודאי שהוא יושיע אותך".

תוך כדי השיחה, נזכרתי כי אחיה סיפר לי בעבר שאחותו הילה אינה מכסה את ראשה כבנות ישראל הנשואות והצנועות, זו משימה בלתי

אפשרית בשבילה. היא טוענת: "יש לי שיער מדהים, ממש מתנת אלוקים, וקשה לי להסתיר אותו!". פניתי אליה ושאלתי בתמימות: "אמרי נא לי בבקשה: האם את מכסה את הראש בכיסוי ראש כמו שאשה נשואה מצווה ללכת?". "לא" היא השיבה בנחרצות.

"נו... מצוין! אז זו בדיוק ההזדמנות שלך לעשות מסירות נפש עצומה מאין כמוה לפני ה', ולקרוע שערי שמים! קבלי על עצמך לכסות את ראשך בכיסוי מלא, שבאמת הוא אחד הדברים הקשים ביותר לאשה, זהו מעשה מעל הטבע שלך, ובוודאי גם ה' יעשה לך מעל הטבע ויושיע את אימך!".

הילה שתקה לכמה רגעים, אך לאחר שניות בודדות זעקה מקירות ליבה: "הרב! אין מצב! אני מוכנה לעשות ה-כ-ל! לתרום ים של כסף לצדקה, להתענות, מה שתגיד, אך כיסוי ראש איני מסוגלת, זה קשה לי מדי!!".

מיד הבנתי שדווקא בגלל הקושי הגדול שיש לה בכך, דווקא כאן ה' רוצה את מסירות נפשה ומטמין לה את הישועה. הייתי קצת נודניק ואמרתי לה: "אני מבין את הקושי שיש לך בכך, ובפרט את הבושה שיש לאשה כמוך לעשות צעד גדול כזה! בטוח כשתגיעי לעבודה או למשפחה כשראשך מכוסה במטפחת, הדבר יגרום לך אי נעימות משוועת, ובושה ענקית, אך הקשיבי לי כי אם תמסרי את נפשך לה' אף הוא יעשה למענך!".

"בבקשה הרב!" היא התחננה: "תן לי משהו אחר לעשות, אני פשוט לא מסוגלת! כבד עלי מדי!". עדיין לא הרמתי ידיים והמשכתי בתור ניסיון אחרון: "אדרבה! לפי הצער הענק שיש לך במצווה, כך גודל השכר והישועה. יש לך כאן הזדמנות נדירה למסור את נפשך לכבוד בורא עולם, ובעזרת ה' אני מקווה שה' לא יישאר חייב וירפא את אימך!".

כאשר ראיתי את הקושי העצום שיש לה, סיפרתי לה מקרה שאירע לי, בתקוה לנסות לשנות את דעתה: "היה זה לפני שנתיים בדיוק. בוקר אחד אני מתעורר כהרגלי, אלא שלמרבה התדהמה אני מגלה שאני רואה מטושטש בעין ימין, הראיה שלי נחלשה. שטפתי את עיניי היטב, מצפה שהטשטוש יחלוף, אך מרגע לרגע אני מרגיש שהטשטוש רק הולך ומתגבר ואף עובר לעין השמאלית. מבוהל ומפוחד הגעתי לבית החולים,

שם בדקו אותי רופאים שונים ולאחר שלא מצאו את שורש הבעיה הוחלט לאשפז אותי בבית החולים. במיטה לידי שכב יהודי יקר בשם איציק, ששיתף אותי בבעייתו, וכך מספר לי איציק: "בוקר אחד אני מתעורר ורואה שחור בעין ימין, אני רץ בבהלה לבית החולים, שם הודיעו לי כי עין ימין לעולם לא תחזור לתפקד! הייתי המום!"

הפסקתי אותו בשיא המתח ושאלתי: "אז מה נאבד לך כאן בבית החולים? לאיזה צורך אתה מאושפז כאן?". הוא התחיל להסביר לי, שאמנם העין אינה מתפקדת אך היא מסבה לו כאבי תופת איומים שאינם מרפים ממנו לרגע, ולכן הוא עומד כעת לפני "הזרקת אלכוהול" בעין ימין שמטרתה להמית סופית את עצב העין וכך יפסקו הכאבים האיומים. אשתו המסורה ישבה לידו רוב שעות היום, היא ראתה שאני אדם חרדי וביקשה ממני: אדוני! תעשה לי טובה! תתפלל שהטיפול יעבור בהצלחה, אמנם העין לא תתפקד לצמיתות אך לפחות הוא לא יסבול ממנה יותר! איציק ממש מסכן! הוא סובל מהעין ברמה לא נורמלית!".

היה לי ממש קשה וכואב לראות את איציק סובל ולראות את רעייתו מתייסרת ודואגת. לאחר שהשתתפתי בצער האדיר שלהם, אמרתי להם: "תראו! גם אני מאושפז כאן בעקבות טשטוש מוזר בעיניים, אך אני משוכנע שזה לא בא בחינם, אלא כל מה שבורא עולם עושה לאדם זה רק לטובתו. ואם ה' עשה לי כך, כנראה שהוא רומז לי בכך דבר מה. ה' הוא תכלית הטוב ואם הוא מייסר אותנו זה לא כדי לגרום לנו צער חס ושלום אלא כדי שנתקרב אליו ונשפר את מעשינו!".

פניתי לאשתו רעות ואמרתי לה: "אני שם לב שאינך מכסה את ראשך! אני יודע שזה מאוד קשה! אני בטוח שכדי לכסות את הראש זו קריעת ים סוף, אבל אני בטוח שאם תעשי צעד גדול כזה לכבוד בורא עולם הוא גם יעשה למענך, ומי יודע אם בזכות המעשה האדיר שלך, הקב"ה יעשה נס מעל הטבע לבעלך!" רעות נלחצה מאד מהגזירה הקשה שהנחתתי עליה, ואמרה לי: "כבוד הרב! אל תראה אותי ככה, אני מקפידה לקרוא תהילים כל יום, אני קוראת פרק שירה ומדליקה נרות לכבוד כל הצדיקים שהלכו לעולמם! זה נראה לי מספיק!".

אמרתי לה: "את צודקת! אני מסכים! את עושה דברים מדהימים! כל הכבוד לך! כל מילה שלך בוקעת רקיעים וגורמת נחת רוח לה'! אבל תדעי

לך! אני חס ושלום לא ממעיט באחוז אחד ממה שאת עושה, אבל לקרוא תהילים ופרק שירה, זה הדבר הכי קל שיש! אין בכך הרבה מאמץ וקושי! אבל דווקא בזמנים לא פשוטים כאלה שאתם נמצאים בהם, הקב"ה רוצה שתתאמצי יותר למענו! תעשי דבר שהוא מעבר לכוחות שלך! משהו עוצמתי מעל הטבע, וכאשר תעשי מעשה שהוא מעל הטבע, בוודאי גם הקב"ה יעשה לכם ניסים מעל הטבע".

היא הבינה את דבריי, אך היה לה קשה מאד, היא חשבה מעט ולפתע אמרה: "אתה יודע מה? כל השבוע קשה לי מאד לשים כיסוי ראש, אך אני מוכנה להתחיל לכסות את ראשי בשבת לכבוד בורא עולם!". שמחתי מאד, ואמרתי לה שגם זה צעד ענק שעושה רעש גדול בשמים, ואני מאוד מקווה ומתפלל שה' יעשה לכם נס.

למחרת לקחו את איציק, שכני לחדר, לטיפול המדובר. כאשר הגיעו אל הדוקטור הוא ערך בדיקה שגרתית בעין ימין ולאחר מכן ברר: "באיזו עין מדובר?" "עין ימין" ענו שניהם. "אני מתנצל" אומר הד"ר "אך לדעתי אתם טועים ומדובר בעין השמאלית". כאן התערבה האישה ואמרה "כבוד הד"ר! סליחה! בעלי סובל כבר תקופה מאוד ארוכה מהעין הזו, הנה נמצאים כאן לפניך כל המסמכים הרפואיים המעידים על כך". הרופא עיין היטב במסמכים, ולאחר מכן בדק גם את העין השמאלית והודיע חגיגית: "אני לא מבצע הזרקת אלכוהול בעין הנראית כמעט בריאה לחלוטין!".

דמעות של ישועה זלגו מעיניהם. אני יושב עם עצמי בחדר ופתאום רעות נכנסת לחדר בסערה! הייתי בטוח שחס ושלום קרה משהו לאיציק. היא צעקה בקול: "אתה לא תאמין איזה נס קרה עכשיו! אין לכך שום הסבר נורמלי! פשוט נס גלוי! אני משוכנעת שבזכות ההחלטה האמיצה שלי לכסות את הראש, הקב"ה עשה איתנו נס מעל הטבע! תחשוב על זה! אפילו לא הגיעה שבת! עדיין לא כיסיתי את הראש! רק קבלתי על עצמי וכבר הקב"ה עשה איתנו ניסים ונפלאות!".

סיימתי לספר את הסיפור הזה להילה. ובקול שבור ובוכה היא אמרה: "אני מוכנה למסור נפש ולכסות את ראשי לכבוד ה', בתפילה שהוא יעשה את הבלתי יאומן ויושיע את אמי מהמחלה הנוראה!".

לאחר שבועיים בדיוק בשעת ערב שגרתית בין מקלחת למקלחת של הילדים, אני מקבל טלפון מהילה: "הרב! תקשיב לי טוב! נס! נס!" היא צעקה בהיסטריה. "מה קרה?" שאלתי. "כעת יצאנו עם אמי מבדיקות בבית החולים שהראו כי אין זכר למחלה והיא נעלמה כליל! אני מתקשרת אליך לפני שאני מעדכנת את כולם כי אני בטוחה שהכל בזכות הקבלה שלי! התחלתי לכסות את הראש מאז שדיברנו, למרות כל הלחצים והפחדים שהיו לי! עשיתי מעשה מעל הטבע שלי וקבלתי אמא בריאה בנס גלוי מעל הטבע!" היא בכתה וצחקה יחד. צמרמורת עברה בכל גופי! והיא המשיכה "אני מבקשת שתפרסם זאת כדי שכולם ידעו מה הכח שיש לכל אחד ואחת! ויתרתי על הדבר הכי יקר לי, וזכיתי באמא חדשה, אמא בריאה. אני גאה ללכת עם כיסוי ראש, מרגישה בת מלך שעושה נחת למלך מלכי המלכים כשהכתר לראשי".

דעו לכם אהובי! לכל אחד ואחת מאיתנו יש משהו רוחני שקשה לנו לשפר, נקודת חולשה שקשה לטפל בה, קושי מסוים שרק הקב"ה ואני יודעים ממנו, אנחנו לא נגלה אותו לאף אדם בעולם, כי אנחנו מתביישים שכולם ידעו מה שאני עושה לבדי בסתר. לכל אחד יש את המסירות נפש שלו לקב"ה, וה' רואה שקשה לנו להתמודד אל מול ה"מפלצת" הזו, וכאשר נעמוד ונכריז: "אבא'לה! אני מקריב לפניך קרבן! את הדבר שהכי קשה לי אני נותן לך מתנה! אני רוצה לשמח אותך: אני אשתדל לשמור על העיניים הקדושות שנתת לי, לא אסתכל בדברים שאתה לא אוהב, ומצטער מכך שהעיניים משוטטות ברחוב או במכשיר שיש לי ביד! אני אחליף אותו בפלאפון כשר, או לפחות אעשה לו סינון רציני, הרי רק אתה יודע איפה אני "גולש" כשאני לבד, אפילו אשתי לא יודעת (אוי ואבוי לי אם היא תדע איפה אני נמצא! היא תעיף אותי לכל הרוחות!) אני אשתדל יותר בקיום תורה ומצוות!".

"אבא שלי! אני בתך האהובה! קשה לי מאוד עם הצניעות, אני רוצה להיות הכי יפה שיש! קשה לי לוותר על השיער שלי, על הבגדים הקצרים, הבולטים והמושכים! אני יודעת שהבגדים האלו עושים לך צער איום ונורא! הם גורמים לניסיונות מאוד גדולים לכל גבר שמסתכל עלי! אבל מאוד קשה לי לוותר עליהם! אנא! תעזור לי להתגבר על הניסיון שלי! אשתדל לעשות הכל לכבודך! לגרום לך שמחה ונחת!" והקב"ה מחייך ואומר: "בניי אהובי! אתם עשיתם יותר מהכוחות שלכם!

השקעתם! התאמצתם! אני לא אאכזב אתכם! אתן לכם כל מה שרק תבקשו! תנסו ותראו!".

על מי מוטלת מצות הדלקת נרות שבת?

מצוה מדברי חכמים להדליק נר אחד בערב שבת, משום עונג שבת ושלום בית, אך נהגו כל העולם להדליק שני נרות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור[35], וגם כיום שיש תאורה טובה בבית, יש מצוה להדליק נר שבת, וכיבדו חכמים את הנשים במצות ההדלקה, כיון שהן עוסקות יותר במלאכות הבית, והן מצויות יותר בבית, ותדליק את הנר רק במקום שרגילים להשתמש בו (ח"ב ט', כד', כט', מה', נח').

מקום ההדלקה - היכן יש להדליק נר שבת?

הדלקת הנרות לכבוד שבת צריכה להיות במקום האוכל[36] או במקום שרגילים להשתמש בו, אבל אין להדליק במקום שאין משתמשים בו[37] (א' רג').

הכנת הנרות - מי צריך להכין את נרות השבת?

המצוה מוטלת על הבעל להכין את נרות השבת, על ידי שיכין את הכוסיות עם המים, ויתן את הפתילה בתוך השמן, כדי שהכל יהיה מוכן להדלקת האשה (משנה ברורה סי' רסג' ס"ק יב', כף החיים אות ט').

הדלקת נר שבת - באיזה שמן יש להדליק נר שבת?

השמן שמדליקים בו נר שבת, צריך להיות שמן שנמשך יפה אחר הפתילה, וכן יש להדליק בפתילה הנמשכת אחר השמן כדי שתידלק יפה, ומותר להדליק

המחמיר תבוא עליו ברכה

35. וכל אשה המרבה בהדלקת נרות הרי זו משובחת. יש נשים הנוהגות להדליק שבעה נרות, ויש נוהגות להדליק נרות כמספר בני הבית, וכאשר נולד ילד נוסף, מדליקה האשה נר נוסף בשבילו. (ויש נשים הנוהגות להדליק עשרה נרות - כף החיים סי' רסג' אות ט', מ"ב סי' רסג' ס"ק ו'). אשה הרוצה להדליק שבעה נרות וכדומה, נכון שבזמן שמתחילה לנהוג כן, תעשה תנאי שאינה מקבלת על עצמה מנהג זה בנדר, ואז אם תרצה, תוכל לשנות את מנהגה בלי צורך לעשות התרת נדרים.

36. ועדיף להדליק במקום שאוכלים סמוך לשולחן שאוכלים עליו בליל שבת (ח"ב רעז').

37. ורשאי הבעל להדליק נרות שבת בחדר השינה ותבוא עליו ברכה, אבל אינו רשאי לברך (הליכות עולם ח"ג לד').

בנרות שעוה[38], אך יותר נכון להדליק בנר של שמן, אבל מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית[39], כיון שאורו צלול ביותר[40] (א' רח', ריא'-ב').

אור החשמל - האם מותר לברך על אור החשמל?

אם אין אפשרות בשום אופן להשיג נרות שמן או שעווה (כמו במקומות ציבוריים האוסרים להדליק אש), מותר לברך בשם ומלכות "להדליק נר של שבת", ואחר כך ידליק את אור החשמל, ויוצא בכך ידי חובת הדלקת נרות שבת (א' ריב').

אור החשמל - האם עדיף לברך על פנס?

כשמברכים על אור החשמל עדיף לברך ולהדליק ב"פנס" יותר מ"אור החשמל", כיון שבפנס, החשמל צבור בו מה שאין כן ב"אור החשמל" שבכל רגע ורגע מגיע זרם חדש שלא היה בעולם (שש"כ פרק מג' הערה כב').

ברכה על הדלקת חשמל בשירותים או אמבטיה - האם מותר לברך על מקומות אלו?

מי שאינו יכול לברך על נר שבת, רשאי לברך על אור החשמל, ואפילו לברך על האור של השירותים, על ידי שיברך בפרוזדור וידליק את האור בשירותים או באמבטיה, ויפתח את הדלת כדי שיכנס האור לחדר (ח"ב קז').

זמן הדלקת נרות - מתי זמן הדלקת נרות שבת, ועד מתי סוף הזמן?

זמן הדלקת הנרות הוא כעשרים דקות לפני השקיעה (גם בירושלים) וכמובן אפשר לקבל את השבת בפה או במחשבה כבר מפלג המנחה ולהדליק את הנרות בברכה, ובכל מקרה מותר להדליק עד כחמש דקות לפני השקיעה, ובדיעבד

המחמיר תבוא עליו ברכה

38. שאריות של פתילות ושעוה שנותרו מנרות שבת - יש מקום להדר שלא לזורקם לאשפה אלא אם כן יעטוף אותם תחילה ואחר כך יזרקם לאשפה (אשרי האיש מב').

39. ונכון לכוון בברכה שלפני ההדלקה, לפטור בברכתו גם את הדלקת החשמל שידליק לאחר מכן. (עיין בהמשך בעניין כיבוי החשמל בהדלקה).

40. ומעשה באדם אחד שהאריך ימים, ולא מצאו לו שום זכות מיוחדת שזכה בעבורה לאריכות ימים, אלא רק בזכות שהיה נוהג להדליק נרות שבת בשמן זית בלבד (ספר חסידים סימן ערב'). מי שרגיל להדליק בשמן זית יהיו לו בנים תלמידי חכמים שיאירו באור תורתם (חיד"א מחב"ר סק"ב).

אם לא הספיקה להדליק עד שקיעת השמש, אסור לה להדליק כלל (א', קפא', ח"ב רב').

קיבלה שבת בפלג המנחה - האם נאסרה בעשיית מלאכה?

אשה שהדליקה נרות שבת בפלג המנחה (שעה ורבע בשעות זמניות לפני צאת הכוכבים) עד חצי שעה לפני השקיעה, צריכה לקבל על עצמה את השבת בפה או במחשבה כדי שיהיה ניכר שמדליקה לכבוד שבת, ואסור לה לעשות מלאכה בעצמה, אבל רשאית לומר לאדם אחר שעדיין לא קיבל שבת לעשות בשבילה מלאכה, אך אם מדליקה את הנרות בתוך חצי שעה לפני השקיעה, אינה מקבלת שבת בהדלקתה[41] (א' קפא', רפח', רצ', ח"ב קנט'-ס').

מנחה לאחר הדלקת נרות - האם מותר לאשה להתפלל מנחה לאחר הדלקת הנרות?

אשה שרגילה להתפלל מנחה בכל יום, לכתחילה תתפלל מנחה לפני הדלקת הנרות, אך אם הדליקה כבר נרות, יכולה להתפלל מנחה, אפילו אם התכוונה לקבל שבת בהדלקתה (א', קצ').

אורחים בחדר פרטי - היכן ידליקו את הנר?

אורחים שקיבלו חדר פרטי להשתמש בו ורוצה האשה להדליק שם נרות שבת, רשאית להדליק בברכה בחדר, בתנאי שאין אנשים אחרים שמשתמשים בחדר כלל כגון לקיחת חפצים מהארונות וכדומה, ואם אין החדר פרטי ממש, רשאית להדליק בלי ברכה (שו"ת אור לציון ח"ב פרק יח' תשובה ו').

לובי של בית המלון - האם מותר להדליק שם נרות שבת?

אין יוצאים ידי חובת הדלקת הנר ב"לובי המלון" או בכניסה לחדר אוכל או בפרוזדור בית החולים, כיון שאין כאן לא מקום אכילה ולא מקום שינה אלא רק

41. בנות אשכנז צריכות לעשות תנאי לפני ההדלקה שאינן מקבלות שבת בהדלקה זו, ובנות ספרד אינן צריכות לעשות תנאי, כיון שאין קבלת שבת תלויה בהדלקת הנר, ומכל מקום טוב ונכון שגם בנות ספרד יעשו תנאי שאינן מקבלות שבת בהדלקה זו.

"מעבר ציבורי", ואשה המדליקה נרות שבת בברכה במקומות אלו, מברכת ברכה לבטלה, ולכן תדליק אשה אחת בחדר האוכל או שידליקו בחדרים את החשמל ויברכו עליו (א' רג' רטו').

נקודה למחשבה!!!

בית מלון - תקדישו דקה אחת מחשבה!

כבר כמה חודשים אתם חולמים ללכת לבית מלון לשבת קודש עם הילדים. זהו! הגיע הזמן להגשים את החלום. עשיתם "משאל עם" באיזה מלון הכי כיף להיות בשבת, וסוף סוף מצאתם. כמובן שלא שכחתם לרגע לבדוק את נושא הכשרות במלון, ואת נושא הצניעות (אל תשכחו! בית מלון הוא מקום ציבור, ומגיעים אליו כל מי שרוצה! לא תמיד מגיעות נשים הלבושות בצניעות, ובפרט אם יש בשטח המלון בריכת שחיה, אז רמת הצניעות שואפת שם לאפס!)

נזכור היטב! העיניים הקדושות שלנו ושל ילדינו הטהורים חשובות מאוד! אסור להפקיר אותן בשביל תענוג קטן שהוא חולף ועובר מהר! הורים אהובים! תעשו את המקסימום התלוי בכם לשמור על הפיקדון שהקב"ה הפקיד בידיים שלכם! הקב"ה סומך עליכם שתמלאו את תפקידכם בנאמנות גדולה ותגדלו ילדים צדיקים וטהורים בלי לחשוף אותם לכל מיני סוגי מראות אסורות, שאין לכם מושג איך מראה אחד לא צנוע מסוגל להשפיע עליכם או על בנכם או בתכם, וזה לא משנה כלל באיזה גיל הם נמצאים! התמונה שהם רואים משפיעה עליהם לנצח נצחים!!.

החלטתם בכל אופן ללכת? אני מברך אתכם שתהנו ותתפנקו מכל רגע!.

הדלקה מנר לנר - האם מותר להדליק נר אחד מחבירו על ידי גפרור?

נוהגים להדליק שני נרות כנגד מה שנאמר "זכור ושמור", ומותר להדליק ישירות מנר לנר, כיון ששניהם נרות מצוה, שבכל נר מתווסף עונג, אבל אסור להדליק את הנר השני מהנר הראשון על ידי גפרור וכדומה, כיון שהוא נר של חול ולא של מצוה, ונחשב הדבר לביזוי מצוה (שולחן ערוך סימן רסג' ס"א, מ"ב סק"ד).

סילוק היד מהנר - מתי צריכה האשה לסלק ידה מהנר?

צריך להקפיד שלא תסלק האשה את ידה מנר השבת עד שתידלק רוב הפתילה היוצאת מהשמן[42] (שולחן ערוך סימן רסד' ס"ח).

כיבוי הנר בפה - האם מותר לכבות את הנר בפה?

נכון שלא לכבות את הנר שהדליקו ממנו נרות שבת ברוח הפה, ומכל מקום אנשים רבים לא נזהרים בזה, ויש להם על מה שיסמכו, כיון שהחומרא הזו לא הוזכרה בש"ס (ח"ב לט').

כיבוי החשמל בהדלקה - האם צריך לכבות את החשמל בזמן ההדלקה?

לכתחילה ראוי לכבות את אור החשמל לפני הדלקת הנרות, ולחזור להדליק את החשמל לאחר הדלקת נרות שבת, ותכוון בברכתה לפטור את אור החשמל, אך אנשים רבים אינם מקפידים על כך, ויש להם על מה שיסמכו (ח"ב מה').

הוצאת בני הבית ידי חובה - האם צריכה האשה לכוון לפטור את בני ביתה בהדלקה?

אין האשה צריכה לכוון לפטור את בני ביתה בהדלקה, כיון שגם בלי כוונתה יוצאים ידי חובה בהדלקתה בכך שיש נרות דולקים בבית, ובהדלקת האשה, כל בני הבית מקיימים מצות חכמים להדליק נר שבת (ח"ב נט').

בנות רווקות - האם חייבות להדליק נר שבת?

רווקה הסמוכה על שולחן הוריה, אינה חייבת בהדלקת נרות שבת, ואסור לה לברך על הדלקת הנר, אלא תשמע את הברכה מאמא שלה ותענה אמן[43] (א' קצד'-ה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

42. לדעת הבן איש חי (שנה שניה פרשת נח סעיף טו') אם לא עשתה כן, לא יצאה ידי חובה אפילו בדיעבד, כיון שההדלקה לא נעשית על ידה, אך הפסקי תשובות (עמוד רלח') כתב שבזמנינו אין מקפידים על כך, כיון שהפתילות והנרות שלנו מעובדים היטב, וכאשר נתפסת האש, מיד נדלק רוב היוצא מהפתילה.

43. ואם רוצה להחמיר, תדליק בחדר בלי ברכה.
חדרי הבית - טוב להדליק נרות שבת בלי ברכה בכל החדרים שבבית.

בעל שנמצא מחוץ לבית - האם חייב להדליק נר שבת?

בעל שנמצא מחוץ לביתו בשבת ונתנו לו חדר לשינה, חייב להדליק נר שבת בברכה, אפילו אם אשתו מדליקה עליו בבית (א' קצז').

בחורי ישיבה - האם חייבים להדליק נר שבת?

בחורי ישיבה הנמצאים בישיבה בשבת, ויש להם חדר שנמצאים בו כמה בחורים, חייבים להדליק נר שבת בברכה בחדר, אפילו אם יש כבר נרות דלוקים בחדר אוכל, ואחד מהבחורים יברך, ויכוון לפטור את חבריו בברכתו, והם יתכוונו לצאת ידי חובה, וידליקו בתורנות כל אחד בשבת אחרת (א' רב').

תוספת שבת

תוספת שבת - האם יש מצוה להכניס שבת מוקדם?

מצוה גדולה מן התורה להוסיף מחול על הקודש ולקבל שבת מוקדם, וכבר מזמן פלג המנחה אפשר לקבל את השבת (וראוי שגם האשה תקבל על עצמה שבת זמן מסוים לפני השקיעה -ח"ב רלב') אולם גם אם קיבל שבת אפילו 2 דקות לפני השקיעה קיים את המצוה, ומכל מקום יכול לקבל תוספת שבת גם לאחר השקיעה בזמן בין השמשות (א', רסד', קפא' ח"ב קנח', קפא', רא').

נקודה למחשבה!!!

מצפים לילדים, זיווג, או פרנסה בשפע? סגולה בדוקה ומנוסה!!!

ערב אחד חזר מוטי מהעבודה וראה את רעייתו יושבת על הספה ועיניה זולגות דמעות! "רותי! מה קורה? למה את עם פנים חמוצות של לימון סחוט? אולי מישהו פגע בך?" "מוטי! תקשיב טוב! די! נמאס לי להיות לבד בתוך ארבעה קירות, עצובה, כאובה, אני רוצה גם לחבוק בן. אנחנו נשואים כבר 8 שנים ועדיין אין לנו ילדים, עד כאן! לא מסוגלת יותר!"

"נכון רותי, את ממש צודקת, גם לי נורא קשה, באמת קשה אבל אל תדאגי! בסוף גם אנחנו נזכה בילדים, אבל תשמעי! בדיוק היום שמעתי על סגולה נדירה שבעזרת ה' אולי תזכה אותנו בפרי בטן!"

ידידיי ואהובייי! לא לחינם נקראנו "עם סגולה", אנחנו כל היום מחפשים סגולות (מבורך ביותר!), דוד מחפש סגולה כדי שרחלי בתו תתחתן כבר!, לקובי נמאס מהמשכורת המצומצמת, וליעל נשבר מהשכנה המעצבנת, ולכל אחד חבילה משלו...

אז מה אנחנו עושים בזמן משבר? יש כאלה אנשים שנוסעים לקברי צדיקים בארץ ובחו"ל, יש כאלה שקובעים תור כדי לקבל ברכה, יש את המחמירים ששוברים קרח וטובלים בכפור, ויש אנשים שנאלצים לאכול מאכלים מרים ומבחילים! וכמובן כמה כספים נשפכים מהכיסים! והעיקר שהחיים שלנו כבר יסתדרו וכל הצרות ייעלמו!

אז יש לי בשבילכם סגולה בדוקה ומנוסה!

"לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה". רבבות אנשים קיבלו על עצמם להכניס שבת מוקדם (כמה שאתם מסוגלים) ונושעו בכל מה שרצו! כי כל השפע שיש לנו במשך השבוע זה רק מכוחה של השבת, ואם אתה לוקח זמן של יום חול והופך אותו לשבת, הוספנו עוד עוצמה של ברכה לשבת קודש, שממנה יהיה לנו תוספת שפע לימי השבוע! שווה לא??!.

ונקנח בסיפור מדהים!

יוסי הגיע אל הרב שבור ורצוץ. הרב! נמאס לנו, עשינו ה-כ-ל, אבל ילדים אין!, 14 שנה ארוכות של סבל מתמשך - עד כאן!!

"מתי אתם מכניסים את השבת הקדושה?" שאל הרב. "בדקה ה-90 עם הלשון בחוץ!" ענה יוסי. אמר לו הרב: "מהשבת הקרובה תתאמצו להכניס שבת שעה אחת יותר מוקדם! אני משוכנע שזכות השבת תעמוד לכם לזכות בדבר שאתם כל כך מצפים לו!", "הרב! זה בלתי אפשרי! איך נצליח להכניס שבת מוקדם? אנחנו בקושי מכניסים את השבת בזמן!". "יוסי! תעשו את המקסימום שאתם מסוגלים כדי לזכות במתנה הכי גדולה! הכל בידיים שלכם! אם באמת תרצו תצליחו!! אל תשכח שבחורף הצלחתם להכניס שבת מוקדם, נכון? אז זה אפשרי! קדימה! אין לי ספק שזכותה האדירה של השבת תביא לכם בשורות טובות!"

רבותי! השבת אף פעם לא מאכזבת! לא יאומן! אפילו שנה אחת לא עברה, ובשעה טובה נולד להם בן! תנחשו מתי? לא תאמינו! ביום שישי! שעה אחת לפני שבת! בדיוק באותו זמן שהם הפכו אותו מחול לקודש! אין כמו השבת!!.

נקודה למחשבה!!!

רוצה לקבל תוספת שבת? אשריך! אבל לא בכל מחיר!!!

אין ספק שכל מי שמכניס את השבת מוקדם, זוכה ורואה ישועות מעל הטבע בכל בעיה שיכולה להיות: פרנסה בשפע ובנחת, זיווג הגון, נחת מהילדים (רוצים מאוד! נכון??) שלום בית אמיתי. רפואה שלימה ולכל צרה שפתאום קמה ומציקה לנו בשגרת החיים!

אבל ידידיי האהובים! אני חייב לספר לכם סיפור שחובה לדעת אותו בעניין תוספת שבת:

קבוצת אברכים נכנסה לגאון הסטייפלר זצוק"ל (הרב יעקב ישראל קנייבסקי) הם פנו ביראת כבוד ואמרו לו: "כבוד הרב! יש לנו הצעה מפתה שאי אפשר לסרב לה!

בהרבה מקומות ברחבי הארץ יש לפני שבת שתי צפירות כדי להזכיר לאנשים על כניסת השבת (משמיעים מוזיקה נעימה ומרגשת כדי להיכנס לאווירת השבת בשמחה) צפירה אחת עשרים דקות לפני כניסת השבת, וצפירה שנייה בכניסת השבת. הרב! אנחנו רוצים לשאול את דעתך: אולי כדאי שקבוצת אברכים ויראי שמים וכן כל מי שרוצה להשתתף במצוה הגדולה הזו להכניס שבת מוקדם כבר בצפירה הראשונה, ועל ידי זה המון אנשים יתחזקו בהכנסת השבת בשעה מוקדמת, ולאט לאט עוד משפחה ועוד משפחה יתלהבו מכך, וכל השכונה תכניס שבת מוקדם, ועם הזמן המיזם האדיר הזה יחלחל לעוד ועוד מקומות, וכל הארץ יתלהבו מהרעיון המדהים הזה ובכך נוסיף את קדושת השבת בכל מקום ומקום! רעיון מפתה! נכון??"

הרב שמע את ההצעה אך היא לא היתה הצעה כל כך מפתה בעיניו. האברכים מאוד התאכזבו: "הרב! לא הצלחנו להבין מה הבעיה בזה? הרעיון דווקא מאוד קורץ!" הרב חשב מעט וענה להם: דעו לכם יקיריי! תוספת שבת הוא דבר מאוד חשוב, שבת היא מקור הברכה וניתן להוסיף ברכה לכל השבוע בזכות השבת! אם נשותיכם היו באות לבקש להכניס שבת מוקדם, הייתי קופץ משמחה, אבל כאשר הגברים מגיעים לבקש איני מסכים, כיון שעשרים דקות בכניסת השבת, הם מאוד לחוצות, ואם

יקחו ממנה את הדקות הללו היא עלולה להילחץ עוד יותר, ואין דבר כזה להחמיר ולהדר על חשבון השני!" האברכים שמעו את דברי הרב אך עדיין לא מספיק השתכנעו, הם החליטו לפנות עם אותה שאלה לרב אלעזר מנחם שך זצוק"ל ולהציע בפניו את ההצעה המפתה, אולי ממנו תבוא הישועה.

הרב שמע את הדברים ואמר: "באמת רעיון נפלא ביותר! אך כאשר הגברים יצאו מוקדם לתפילה מי יישאר עם כל הלחץ והבלאגן בבית? מי יעזור עם הילדים? לא! אינני מוכן לחתום על רעיון כזה שמגיע על חשבון בן הזוג!" שני גדולי הדור התבטאו ממש באותו נוסח, כיון שאי אפשר להחמיר על חשבון האחר.

יש רב אחד שמחזיק עשרות כוללים ברחבי הארץ. יום אחד חשב הרב לעצמו "ישנו זמן אחד במהלך השבוע שאין כמעט מי שלומד בזמן הזה. אני חייב לעשות משהו כדי לנצל את הזמן הזה שיש בו חיסרון של לימוד תורה!".

הרב פרסם על מילגה מכובדת שיקבל כל מי שיבוא ללמוד שעתיים לפני שבת. כמובן אנשים רבים נהרו כדי ללמוד תורה בשעתיים האלו, ואם אפשר על הדרך לעשות עוד כמה שקלים, אז... למה לא??! הוא ניגש לרב שטיינמן זצוק"ל כדי לקבל את ברכתו ועידודו למיזם המבריק שלו.

לפתע עצר אותו הרב שטיינמן ושאל: "סליחה כבודו! מי עוזר לאשה בשעתיים הללו?" ענה הרב: "אל דאגה! כל אחד מקבל סכום מכובד והאשה מסכימה לכך!" "בשום פנים ואופן לא! תבטל מיד את כל רשת הכוללים הזאת של לימוד לפני כניסת שבת!" הודיע הרב בצורה נחרצת. "אבל הרב! הכוללים הללו כבר פעילים! יושבים מאות אברכים ולומדים תורה, ויש עוד המון אנשים שרוצים להצטרף! האם לבטל את כל הפעילות האדירה הזו?"

הרב שטיינמן היה ממש נחרץ והוא ענה: "שום ברכה לא יוצאת מלימוד תורה כזה אם הוא על חשבון הצער של האשה! עדיף לבטל אלפי שעות של תורה, והעיקר לעזור לאשה בשעתיים קריטיות אלו!!"

כמובן אם יש אפשרות להכניס את השבת מוקדם ואין שום הפרעה לאף אחד! אם המצוה הזו לא באה על חשבון אדם אחר, נפלא ביותר! מצויין!

זו מצוה גדולה ששכרה עצום ורב! אבל צריך שימת לב גדולה שמצוה זו תהיה שלימה בלי לגרום טיפת צער ועוגמת נפש לאף אדם בדרך!!.

קבלת שבת במחשבה - האם אפשר לקבל תוספת שבת גם במחשבה?

לכתחילה טוב שיאמר בפה שמקבל עליו תוספת שבת, אך מעיקר הדין אפשר לקבל שבת גם במחשבה (ח"ב רב').

מלאכה לאחר תוספת שבת - האם מותר לעשות מלאכה לאחר שקיבל תוספת שבת?

מי שקיבל עליו תוספת שבת עם הציבור אינו רשאי להקל אפילו בעשיית איסור מדרבנן, אבל יחיד שקיבל עליו תוספת שבת רשאי להקל באיסור דרבנן אפילו בבין השמשות, ובתנאי שהוא לצורך מצוה או במקום צער (ח"ב ריב').

קיבל שבת ושכח לחבר את הפלאטה - האם מותר לומר לאדם אחר לחבר בשבילו?

אשה שהדליקה נרות וחשבה בפירוש שמקבלת שבת או איש שקיבל שבת מבעוד יום, והוצרכו לעשות מלאכה קודם כניסת השבת כגון חיבור הפלאטה או כיבוי בוילר וכדומה, יכולים לומר למי שעדיין לא קיבל שבת לעשות את המלאכה בשבילם, ומותר אפילו לומר לבנו ובתו הקטנים[44] (ח"ב רפח', שיז').

אשה שקיבלה שבת - האם בעלה נגרר אחריה?

אשה שהדליקה נרות שבת מבעוד יום והתכוונה לקבל שבת, וכבר נאסרה בעשיית מלאכה, אין הבעל נגרר אחריה, ורשאי להתפלל אחר כך מנחה או לעשות מלאכה, וכן בעל שקיבל שבת מבעוד יום, אין אשתו נגררת אחריו, ורשאית להתפלל מנחה ולהדליק נרות שבת וכדומה (א' רפח').

ברכה בקול רם - האם יש לברך בקול רם או בלחש?

כאשר מברכת על הדלקת הנרות, עדיף יותר שתברך בקול רם, כדי לזכות את השומעים בעניית "אמן" אחר הברכה, וגם האשכנזים הנוהגים לקבל שבת

המחמיר תבוא עליו ברכה

44. והמחמיר שלא לבקש מבנו ובתו הקטנים, תבוא עליו ברכה.

בהדלקת הנרות, רשאים השומעים לענות "אמן" אחר הברכה, ואינם מקבלים עליהם שבת בעניית "אמן" (ה"ב סימן רסג' סעיף מג').

ברכת הדלקת הנרות - לפני ההדלקה או לאחר ההדלקה?

צריך לברך ברכת "להדליק נר של שבת" לפני הדלקת הנרות, ואפילו אשה שנהגה כבר לברך לאחר ההדלקה, תשנה מנהגה ותברך קודם ההדלקה[45] (א', קסה', קעב', קעה', יבי"א ח"ב או"ח סימן טז').

דיבור לאחר הברכה - אשה שדיברה לאחר ברכת ההדלקה האם צריכה לחזור ולברך?

אסור לדבר בכלל מתחילת הברכה ועד סוף ההדלקה, ואפילו בדברים השייכים להדלקה, כגון: שיביאו לה גפרור נוסף או שיסגרו את החלון, ואם דיברה לאחר הברכה בדברים השייכים להדלקה, לא תחזור לברך, אבל אם דיברה בדברים שלא שייכים להדלקה תחזור ותברך שוב, ואם הדליקה נר אחד ודיברה, לא תברך שוב על הנר הנוסף (ח"ב קמט').

שתיית מים, תה או קפה לאחר ההדלקה - האם מותר לשתות ולאכול לאחר ההדלקה?

אסרו חכמים לטעום כל מאכל או משקה ואפילו לשתות מים לפני הקידוש (מותר לשטוף את הפה, כיון שאינו מתכוון לטעימה - מ"ב סימן רעא' ס"ק יג'), ואיסור הטעימה מתחיל מזמן שקיעת השמש (ה"ב סימן רעא' סעיף כד'-ה'). אשה שהדליקה נרות שבת ואחר כך הרגישה שהיא צמאה למים, מותר לה לשתות מים וכן תה או קפה, כל עוד לא שקעה השמש (א' רכא') וכן יכולה לטעום מאכל, אלא אם כן חשבה בדעתה לקבל את השבת בהדלקת הנרות, שאסורה לטעום מאכל. מנהג האשכנזים לא לטעום לאחר ההדלקה (ה"ב סימן רעא' סעיף כו'). מי שהוא צמא מאוד, רשאי לשתות מים גם לאחר שקיעת השמש, בזמן בין השמשות (הליכות עולם ח"ג יט').

45. אשה אשכנזיה - מדליקה ואחר כך מברכת, ובכל אופן גם אשכנזיה שרוצה לשנות מנהגה ולברך קודם ההדלקה, רשאית לנהוג כן, וטוב שתעשה תנאי פעם אחת בשנה, שאינה מקבלת שבת בהדלקה, ותבוא עליה ברכה.
איש מבני אשכנז - גם לדעת האשכנזים, איש אשכנזי המדליק נרות שבת, מברך ואחר כך מדליק (ח"ב קלח').

אכילה ושתיה לקטן - האם מותר לילד קטן לאכול ולשתות לפני הקידוש?

לכתחילה ראוי לחנך את הקטן (כבן 6) שלא יאכל וישתה לאחר התפילה קודם הקידוש, אך אם יש צורך מסוים בדבר (כגון שהקטנים רעבים או צמאים, ובני הבית צריכים להמתין זמן מסוים עד הקידוש[46] - ה"ב סימן רעא' סעיף כט') מותר, אבל נער בריא כבן 12 שנה נכון לחנכו שלא יאכל (ח"ג שכא', שכח').

החלפת טיטול ליד הנר - האם מותר להחליף טיטול לתינוק סמוך לנר שבת?

לכתחילה יקפיד לכסות את הילדים הקטנים בפני הנר של שבת, וכן יקפיד שלא להחליף טיטול סמוך לנר משום ביזוי מצוה, ובמקום שאי אפשר להחליף במקום אחר, יקפיד שיהיה ראשו של הילד כלפי הנר של שבת, ורגליו יהיו מהצד השני, וכן יעשו במקום שיש ספרי קודש, שיהיה ראשו של הילד כלפי הספרים (ח"ב רפד').

החלפת טיטול לאור החשמל - האם מותר להחליף טיטול לאור החשמל?

האיסור לבזות את הנרות, הוא רק בנרות שבת, אבל מי שבירך על אור החשמל כאשר לא היה לו נר להדליק, אין בכך איסור להחליף טיטול וכדומה לאור הפלורסנט (חוט שני ח"ד עמוד נז').

טלטול נרות שבת - האם מותר לטלטל את הנרות לאחר שכבו?

מנורת שמן שהדליקו בה נרות לכבוד שבת, אסור לטלטל אותה אפילו לאחר שכבו הנרות, אך אם עשה תנאי ואמר שלאחר שתכבה, יטלטל אותה למקום שירצה, מותר לטלטלה לאחר שתכבה. ותנאי זה מועיל אפילו פעם אחת בשנה[47] (א' רנט', רסא').

46. ויש להחמיר שלא לתת להם סוכריות וממתקים, אלא רק אוכל שיש בו צורך לגוף, אבל אם הם קטנים ביותר ואינם מבינים ענין הקידוש, יש להקל בכל דבר.

47. האשכנזים נוהגים להחמיר שלא לטלטלה אפילו אם עשה תנאי, אך אם עשה תנאי מותר לטלטלה לצורך גופו או מקומו.

קדושת בית הכנסת

"קובי! שמעת איזה שיר חדש יצא היום?" האם בית הכנסת זהו מקום של חדשות?

קם לו יהודי מהמיטה אפילו שהוא ממש עייף, הוא קם כדי להיכנס לביתו של הקב"ה, המקום שבו נמצאת שכינתו של מלך העולם - בית הכנסת! היהודי נוטל ידיים, שוטף פנים, מצחצח שיניים ומתארגן כראוי לקראת המפגש המלכותי עם בורא העולם. הוא מתלבש בבגדים מכובדים ונקיים, הוא לא הולך לדבר עם איזה חבר או עם איזו שהיא דמות מכובדת ומפורסמת, הוא לא ניגש לקראת פגישה עסקית ולהרוויח כמה אלפי דולרים! לכבוד מי הוא קם מוקדם ומכין את עצמו כראוי? הוא הולך לדבר פנים מול פנים עם אבא שבשמים! אין צורך לקבוע פגישה מראש! אין צורך להיתקל במשב"קים ובעוזרי רבנים שנותנים לך 30 שניות על השעון לדבר עם הרב, ועד שאתה חושב על מה לדבר בגלל הלחץ, נגמר לך הזמן, ואז הם תופסים אותך בחליפה, ומוציאים אותך "אחר כבוד" מבית הרב! לא! אתה יכול לדבר איתו בכל מקום ובכל זמן ובלי הגבלת זמן! אתה יכול לדבר איתו על כל מה שאתה רוצה ולספר לו על הרגשות והפחדים שלך! אתה יכול לבקש ממנו כל מה שאתה חולם, ואם הדבר יתאים לך הוא יתן לך! אל תשכח! אבא שלנו לא מוגבל! כל העולם שלו! אין לו בעיה כספית או בעיה לרפא או למצוא זיווג הגון לבן או לבת שלך! הוא עושה בעולם שלו מה שהוא רוצה! ה-כ-ל שלו! אנחנו הבנים שלו והוא דואג לנו כל הזמן! וגם אם לפעמים נראה לך שביקשת בלי סוף ועדיין לא ראית את הישועה בעיניים! אל תחשוב לשנייה אחת שהוא לא הקשיב לך! פשוט לא תמיד הבקשה שלך טובה בשבילך! לנו יש עיניים שרואות לטווח מאוד קצר, אבל לאבא שלנו שברא אותנו יש חשבונות משלו, ומה שבטוח! הכל נעשה לטובתך!! לאחר 120 יראו לך הכל, ואפילו שאלה אחת לא תהיה לך! אבל בינתיים אנחנו מאמינים שגם הדברים הכי לא נעימים, הם הדבר המושלם ביותר שיכול להיות לנו! אין יותר טוב מכך!!.

בקיצור! נכנס יהודי לבית הכנסת 3 פעמים ביום כדי להתפלל אל הקב"ה ולהיות קשור אליו באהבה עצומה! אך יש פעמים שמגיע אליך איזה חבר בבית הכנסת ומתחיל לנהל איתך דו שיח ואומר לך: "קובי! שמעת איזה שיר חדש יצא היום?" "אל תשאל מה קרה...?" ולא חסר על מה לדבר.

ידידי ואהובי! אין לך מושג כמה הקב"ה כביכול נעלב ונפגע מכך שמגיעים אליו לבית הקדוש ומדברים בבית שלו דיבורים בטלים חסרי תועלת! תאר לך להבדיל אם היית בבית משפט והפלאפון שלך היה מצלצל, איזה קנס היית מקבל? ואם היית מעז לדבר בפלאפון? וואי.. וואי.. היית אוכל קש! איזה עונש תקבל! למה? מה עשיתי? אדוני! איך אין לך בושה לדבר בפני שופט מכובד! אתה ממש מזלזל בו ובמקום שאתה נמצא בו!!.

יהודי מתוק! אתה לא נמצא ליד שופט שהיום כאן ומחר יכולים להעיף אותו מבית המשפט! הוא סך הכל בשר ודם כמוך עם תוספת אינטליגנציה.. וכולם מבינים שאם תלעס שם מסטיק, אתה אבוד!! אנחנו נכנסים למקום קדוש ובאים לדבר עם מלך העולם! איזו יראת כבוד צריכה להיות בבית הכנסת! מישהו רוצה לדבר אתך, תסמן לו: נדבר בחוץ אחרי התפילה! אל תתפתה! אפילו לא למשפט אחד! תחשוב על זה! אם אתה תתנהג כך, המון אנשים ילמדו ממך, ובית הכנסת ישמש לתפילה בלבד ולא לחוויות ולסיפורים!.

כמה כואב לראות אנשים מדברים בפלאפון בבית הכנסת. לפעמים אתה שומע סימפוניה פילהרמונית בזמן התפילה, מהמתפלל הזה אתה שומע שירי ארץ ישראל ומהשני מנגינה חסידית, ומהשלישי דיווח דחוף על הודעה שנכנסה אליו... אתם לא מבינים כמה התזמורת הזו מפריעה לתפילה! חוץ מזה! אין לכם מושג איך הילדים לומדים מאיתנו להכניס מכשירים לבית הכנסת! זו אחריות גדולה!.

אהובי! בואו נחליט החלטה נחושה לשמור על כבודו של הקב"ה ולא לפטפט בביתו של המלך!!! נניח את הפלאפון בבית, ואם אין ברירה נשתיק את הפלאפון ונניח אותו בתוך כיס הבגד או החליפה, כדי לשמור על כבודו של הבית האהוב של הקב"ה. אתה יודע מה? תעשה ניסיון! תנסה לשים את הפלאפון מחוץ לבית הכנסת כמה ימים ותראה האם זה היה כל כך נורא לעזוב את הפלאפון לבד רק לכמה דקות בלעדיך! מבטיח לך לא יקרה כלום! מקסימום תראה 3 שיחות שלא נענו! תגיד לי בכנות!

האם לא שווים 3 שיחות לכבוד הקב"ה?! אתה תראה איזה תענוג זה להתפלל בשקט וברוגע בלי תזוזות גופך מחמת רטט הפלאפון! להיות מרוכז בשיחה אישית עם אבא שלך שכל כך רוצה לשמוע אותך ולתת לך שפע כפי בקשתך! פשוט התרגלנו שנים רבות להיכנס עם הפלאפון לתפילה וללימוד תורה, אז נראה לנו משימה בלתי אפשרית להשאיר את ה"אוצר" בחוץ! שווה ניסיון!! אתה לא תבין איך עד עכשיו התפללת עם הנודניק הזה צמוד אליך!.

נקודה למחשבה!!!

האם בגלל כמה מילים חסרות תועלת בבית הכנסת מתו מ-י-ל-י-ו-נ-י-ם?

אני חייב לספר לכם סיפור מרתק:

עם ישראל עבר ועובר צרות קשות ואיומות! אויבינו פשוט לא מניחים לנפשנו לנוח בשקט. כל היום חושבים איך להציק ולהזיק (אסור לשכוח שאף גוי בעולם לא יכול להרים אצבע עלינו אם הקב"ה לא החליט שכך יהיה!!) אבל יש לפעמים תקופות ממש קשות של פיגועים ואוטובוסים עפים באוויר, דקירות וחטיפות ומנהרות חמאס ועינוי השבויים ולא חסרות צרות מבית ומחוץ! אך הייתה בעם ישראל תקופה קשה ואכזרית בשנות תח' ותט'! אני לא רוצה לתאר לכם איזה עינויים קשים ומרים עברו עם ישראל בשנתיים אלו. מאות אלפי יהודים מתו במיתות אכזריות ומשונות שלא שמעתן אוזן! רק לשם דוגמא: לחלק מהיהודים הפשיטו את העור מעל הבשר ונתנו את הבשר לכלבים, לחלק מהם קצצו את ידיהם ורגליהם בעודם בחיים! והרבה יהודים נקברו באדמה בעודם חיים!! וואי... רק לחשוב על זה, יש לי צמרמורת! אתם קולטים איזה עינויים הם עברו?! ממש מבהיל! וייסורים אלו היו עוד חלק קטנטנן מהסבל שהם סבלו.

באותה תקופה חי בעל התוספות יום טוב זצוק"ל שהיה גדול הדור באותו זמן. הוא הרגיש שמשהו כאן לא הגיוני! אלו גזרות קשות מעל הטבע נוחתות עלינו, אין להן שום הבנה!! החליט הרב שהוא עושה תענית עד

שיודיעו לו מהשמים למה אחינו בני ישראל כל כך סובלים סבל מוות? מדוע נענשים בעונשים ממש אכזריים ומזעזעים?! באו מהשמים אל הרב בחלום ואמרו לו: "תדע לך הרב וגם תפרסם ברבים שכולם ידעו! כל הגזרות הקשות הללו שהגיעו לעם ישראל, הם בגלל דבר אחד ויחיד! בגלל שמזלזלים בבית הכנסת ובבית המדרש ומדברים שם דיבורי חול! יש לקב"ה צער איום ונורא שמבזים את הבית הקדוש שלו, וכשהקב"ה בצער, מידת הדין משתוללת ופוגעת בכולם!!!.

מי לא שמע ומי לא ראה מה עברו עם ישראל במלחמת העולם השנייה בשואה האיומה? אתה רק שומע את המילה "שואה" אתה מתחלחל! אני לא צריך לספר לכם אלו זוועות ואיזה זעזוע עברו על אחינו כמה שנים באירופה! הגרמנים הארורים טבחו והרגו ללא טיפת רחמים! אך משום מה הגרמנים לא הגיעו לארצות המזרח ולא נגעו באף יהודי מזרחי!! באו ושאלו את האדמו"ר מגור זצוק"ל: "כבוד הרב! האם יש הסבר איך זה הגיוני שבאירופה סבלו סבל איום ונורא ואילו בארצות המזרח לא נפלה שערה משערות עדות המזרח?" השיב להם הרב: "דעו לכם! אתם יודעים איזו זכות עמדה לבני עדות המזרח שלא נגעו בהם באצבע קטנה? בזכות שהם שמרו על קדושת בית הכנסת ובית המדרש ולא דיברו שם דיבורי חול! הזכות הזו שמרה עליהם שלא יקרה להם שום נזק!!".

אתה עומד מהצד ושואל את עצמך: "ריבונו של עולם! האם זה הגיוני? האם בגלל כמה מילים חסרות תועלת בבית הכנסת מתו מ-י-ל-י-ו-נ-י-ם של יהודים באכזריות חסרת רסן??" דע לך צדיק! אנחנו לא מבינים את חשבונותיו של הקב"ה! אבל אם גילו לנו גדולי ישראל בכל הדורות שהקב"ה מקפיד מאוד על פטפוטי סרק בבית שלו, כנראה שאנחנו לא יודעים מה זה בית כנסת! עדיין לא הצלחנו להבין מהו בית מדרש! איזו קדושה אדירה יש בביתו של הקב"ה וכמה צער נגרם לקב"ה שמזלזלים במקום הקדוש שלו, עד שהוא דופק על השולחן ואומר: "בניי אהובייי! עד כאן! לא עוד! כך אי אפשר להמשיך! אני קצת יזעזע את העולם כדי שתבינו שהבית שלי הוא לא מגרש כדורגל ולא מסעדה! המקום הוא קודש הקודשים! אל תזלזלו בו! אל תדברו אחד עם השני! תוותרו בשבילי על הפלאפון לכמה דקות! תכבדו את המקום שאני הכי אוהב!!".

נקודה למחשבה!!!

אתם סקרנים לשמוע מה מרוויח מי ששותק בבית הכנסת?

ובכן! אנשים מנסים לחפש סגולות בכל חור ברחבי העולם כדי להינצל מכל מיני סוגי בעיות שיש להם! אני מסכים לחלוטין שכל סגולה מעלתה גבוהה ונשגבה ואני חס ושלום לא מזלזל בכל סגולה שהיא. אבל! במקום להרחיק נדוד כדי למצוא ישועה שאנחנו ממתינים לה בכליון עיניים, אין צורך ללכת רחוק! הישועה שלך נמצאת כאן! מתחת לאף! כל ישועה שרק תרצו! אם נדע איזו חשיבות יש לאדם ששומר על הפה שלו לא לדבר כלום!! שום מילה!! בבית הכנסת, יבואו עד אליו כל הישועות שהוא רק יחלום עליהם!.

אז נתחיל...

א' - אם תיזהר ותשמור על הפה ולא תדבר בבית הכנסת ותכוון בתפילתך, יש לך הבטחה שהתפילות שלך יתקבלו! תחשוב על זה! יש אדם שמגיע לבית הכנסת, עומד ומתפלל אבל בגלל כל מיני סיבות המעכבות את תפילתו, התפילות שלו מגיעות רק עד תקרת בית הכנסת! המלאכים לא מעלים את התפילות שלו למעלה! אבל הנזהר ולא מדבר בבית ה' יש לו הבטחה שתפילותיו יתקבלו אצל הקב"ה (ספר חרדים פרק מז' סעיף יד').

ב' - בעל התוספות יום טוב תיקן "מי שבירך" מיוחד למי ששומר פיו בזמן התפילה וקריאת התורה ובפרט בבית הכנסת ובבית המדרש! לא איזו ברכה ערטילאית ללא כיסוי! ברכה מאחד מגדולי עולם: הקב"ה ישמור אותו מכל צרה ומכל נגע ומכל מחלה, וכל הברכות הכתובות בתורה, בנביאים ובכתובים יחולו עליו, ויזכה לראות בנים חיים וקיימים, ויגדל אותם לתורה, לחופה ולמעשים טובים, ויעבוד את ה' תמיד באמת ובתמימות.

ג' - זוג שכל כך מצפים לילדים, הם כבר עשו הכל כדי לזכות לבנים ובנות, או שברוך ה' כבר יש להם ילדים אך רוצים עוד, וכמובן רק הקב"ה יכול לתת להם את המתנה הענקית הזו, יקבל על עצמו שתיקה בבית הכנסת ויזכה לזרע של קיימא.

ד'- יזכה לאריכות ימים, ולא רק זה, אלא גם בקבר גופו ועצמותיו לא ירקיבו (פתיחה לספר "מעלת בית הכנסת"). כתב רבינו הרמ"ק על הפסוק "מפני שיבה תקום" שראשי התיבות של המילה שיב"ה הם **ש**תיקה **י**פה **ב**שעת **ה**תפילה. אתה רוצה להגיע לימי השיבה? תשתוק בזמן התפילה.

לביתו של הבבא סאלי זצוק"ל הגיעו קבוצת אנשים וסיפרו לרב שבאחד המושבים נפטרו לאחרונה כמה אנשים בקיצור ימים ושנים. "כבוד הרב! מה עושים? אולי צריך לשחוט איזו פרה לכפרה?" אמר להם הרב: "אפילו אם ישחטו רפת שלמה של פרות... לא יעזור להם! הם חייבים לקבל על עצמם להפסיק לדבר בבית הכנסת דברי חולין ולהפסיק לעשות צחוק, ועל ידי זה יבריחו את מלאך המוות מבית הכנסת".

ה' - הרב הגאון שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל עמד והכריז: "דעו לכם! אם נתחזק בנושא שמירת הפה בבית הכנסת אפשר לבטל מהעולם את המחלה הנוראה!!".

אני חושב שאין כמעט אחד שלא מכיר מישהו/י קרוב או רחוק שלא סובל מהמחלה האיומה והנוראה הזו! לא ניתן לתאר במילים מה עובר על החולה ועל בני משפחתו! רבותי! יש רפואה! אפשר לבטל את הגזירה הקשה הזו! קצת להתאפק ולא לדבר בביתו של הקב"ה ותראו ישועות שלא חלמתם עליהם!.

ו' - האדמו"ר מגור זצוק"ל הבטיח לאדם שמחפש פרנסה טובה וברווח גדול לשמור את פיו ולא לדבר בבית הכנסת דיבורי חול. נחשוב רגע! מה האדם לא עושה בשביל שתהיה לו פרנסה טובה? הוא הופך את העולם כדי להרוויח עוד כמה שקלים כדי לסגור את החודש! לפעמים הפרנסה בשפל, וקשה לנהל בית בצורה נורמלית עם טלפונים מהבנק וצ'קים שחוזרים כל הזמן וכדומה. אתה רוצה לקנות כל מיני דברים חיוניים לבית אך מצב הביש שלך לא מאפשר. אדוני! כמה אתה מוכן לשלם על פתיחת הפרנסה בראש השנה? כמה כסף נשפך מהכיסים על הסגולה הנפלאה הזו? ערמות של כספים! אתה יכול לחסוך את כל המצבים הלא נעימים האלו ובעז"ה לחיות חיים רגועים ושקטים עם פרנסה טובה שתאפשר לך שלווה ושמחה! פשוט להשאיר את כל הדיבורים ליציאה מבית הכנסת.

נקודה למחשבה!!!

אתם יודעים מה? תעשו ניסיון! מבטיח לכם! תראו ישועות מעל הטבע!!

אני מודיע מראש! אנחנו לא עושים תנאים עם הקב"ה "אם תרפא את הבת שלי / תביא לי זיווג הגון / תנפח לי את המשכורת, רק אז אשתוק בבית הכנסת!" לא עושים עם הקב"ה עסקאות כמו שעושים בעולם המסחר! אבל כאשר האדם מתקרב לה' על ידי שהוא שותק בבית הקדוש שלו, הוא פותח לעצמו שערים של שפע וברכה בכל העניינים! חכמים הבטיחו לנו שכל ישועה הכי רחוקה והזויה שיכולה להיות, האדם יכול לראות ניסי ניסים בכך שיקבל על עצמו שתיקה בבית הכנסת. אנחנו פשוט רוצים לראות בעיניים את ההבטחה של גדולי ישראל מתממשת בכך שאנחנו מתקרבים לה' בזכות הכבוד שאנחנו מכבדים אותו בביתו. אין לכם מושג כמה סיפורים יש על אנשים שהיו זקוקים לישועה דחופה ומכל הכיוונים הם התייאשו בנושא רפואה, זיווג, זרע של קיימא, ילדים שלצערנו נשרו מהדרך, פרנסה, מציאת עבודה, וכל דבר שלא חלמתם עליו! הכל נמצא בשמירת הפה בבית הכנסת.

מציע לכם עצת ידיד: קחו לכם את הדבר הכי מציק שיש לכם בחיים (לכל אחד יש איזה משהו קטן או גדול שהוא זקוק נואשות לישועה!) תקבלו על עצמכם בצורה ברורה והחלטית שלצורך הישועה הזו אני שותק בבית הכנסת, ואם תצליח, תגייס למען המטרה שלך עוד אנשים שיקבלו על עצמם לא לדבר בכלל בבית הכנסת, ואז תראו איך הישועה ממהרת לבוא! הישועה קרובה לבוא! בדוק ומנוסה!!!.

הבאת ילדים לבית הכנסת

נקודה למחשבה!!!

האם בית הכנסת הוא מקום מגרש משחקים לילדים?

אין אבא בישראל שלא רוצה שהבן שלו יתלווה אליו לבית הכנסת בהלוך ובחזור! זו ההנאה והכיף שלו שבנו ישב לידו בזמן התפילה מתחילתה ועד סופה. ואם הוא רואה את הבן שלו מתפלל מתוך הסידור ומשתתף עם הציבור בקול רם, הלב שלו מתרחב ומתמלא בשמחה עצומה. אבל לפעמים האבא רק חולם שהבן שלו יגיע איתו לתפילה וישב לידו יפה בלי לעשות רעש ובלאגן ובלי להשמיע קולות רקע בזמן התפילה! יש ילדים שמרגישים בבית הכנסת בגן משחקים השכונתי... הם מביאים איתם מהבית משחקים כדי שלא ישעמם להם בבית הכנסת! שתהיה להם תעסוקה טובה! וכאשר משעמם להם יותר מדי, הם משתדרגים ומשחקים תופסת ומשחקי ריצה בשטח בית הכנסת.

נו.. אז מה כדאי לעשות? להביא את הילדים לבית הכנסת או עדיף שיישארו בבית?

ובכן! כאשר ילד מגיע לגיל חינוך, יש מצוה להביא אותו לבית הכנסת ולחנך אותו לפי גילו להתפלל ולהתחבר לקב"ה דרך התפילה. תרגיל אותו לענות "ברוך הוא וברוך שמו", "אמן", "ברכו", "קדושה" וכדומה. ותלמד אותו להתפלל מילה במילה ולא לבלוע אותיות ומילים. לאט לאט הוא יתרגל לאווירה הקדושה של בית הכנסת. הילד יתפלל מתוך הסידור, ובמשך הזמן יתחבר למילים הקדושות של התפילה.

אל תפסיק ללמד אותו שיהודי אף פעם לא נמצא לבד! בכל מקום ובכל זמן ה' נמצא לידו! תלמד אותו שמתפללים לקב"ה לא רק בזמן קושי וצער אלא להגיד תודה לה' על כל דבר טוב שעושה איתנו! תפילה היא לא רק בבית הכנסת!.

כמובן! אי אפשר לצפות מהילד שתוך יום - יומיים הוא יתלהב ויהנה מהתפילה! זו עבודה של שנים רבות! אל תצפה ממנו שהוא יצליח לשבת על הכסא תפילה שלימה! אל תשכח שתפילה של שבת היא תפילה ארוכה, בפרט אם אתה נמצא בבית הכנסת שמאריכים בתפילה עם פיוטים ומכירת המצות. יש ילדים שקשה להם לשבת על הכסא הרבה זמן! אל תבוא בטענה לבן שלך, שהילד שיושב בספסל לידכם יושב על הכסא כל התפילה והוא לא זז מילימטר! אין שום קשר בין ילד לילד! אתה קיבלת מהקב"ה מתנה אחרת! אל תערוך השוואות בין ילדים! זכור! גם לבן שלך יש המון מעלות שאין אותן לבן של השכן! אל תשכנע אותו לשבת במקום הרבה זמן כאשר אתה יודע שהוא לא מסוגל לעמוד בכך!

כל אבא מייחל ומצפה שהבן שלו יחכה לבוא לבית הכנסת, אלא שיש גיל מסוים שעדיין הילד לא בשל לשבת הרבה זמן במקום אחד, וכאשר מתחיל לשעמם, עושים שטויות ורעש!

כשאתה רואה שהבן שלך כשיר להגיע איתך לבית ה', תתחיל לקחת אותו איתך לתפילה קצרה כמו תפילת מנחה של שבת. אם ראית שבמשך כמה שבועות העסק זורם יפה, תיקח אותו גם לקבלת שבת וערבית של שבת, עד שהצדיק הקטן יתרגל לשבת בנחת ויצטרף לאווירה ולתפילה.

שים לב! אתה יכול לצייד את הבן שלך לתפילה באיזה ממתק או חטיף, כדי שחווית התפילה תהיה לו מתוקה ונעימה. במשך הזמן הוא לא יצטרך את העידוד והדרבון של ההפתעה כדי להגיע לתפילה! הוא ירגיש מתיקות ותענוג גם בלי סוכריה בפה.

נקודה למחשבה!!!

בקשה מיוחדת אליך אבא יקר!

אני מאוד מבין שאתה רוצה שהבן שלך יתפלל תפילה שלימה מהתחלה עד הסוף! דע לך יקירי! אל תכביד על הבן שלך במהלך התפילה! אל תסתכל לו לתוך הסידור ותרמוז לו כל שתי דקות: "נו.. נו.. אהה.. אהה.."

אל תסתכל עליו במבט מלחיץ ומאיים שלא יפספס אפילו אות אחת! המבטים החודרים שלך יגרמו לו לברוח מבית הכנסת ולא לרצות לבוא איתך פעם אחרת לביתו של הקב"ה!

ויותר מזה אגיד לך! אם הבן שלך יבקש ממך לצאת החוצה חזרה לבית או ללכת לשחק בחוץ, אל תעצור אותו! תשחרר אותו לצאת החוצה! תן לו את ההרגשה שלא כופים עליו לשבת כאן! בית הכנסת צריך להיות מקום חוויתי לילד ולא מקום טראומתי!

אם הילד נרדם בבית הכנסת, אתה יכול ללטף אותו ולראות אם הוא מתעורר ויכול להמשיך להתפלל! אבל אם אתה רואה שאין עם מי לדבר, תעזוב אותו! הוא עייף! תניח לו! הזמן יעשה את שלו ולאט לאט הילד ירגיש שהוא לא רוצה לפספס אפילו אות אחת מהתפילה!

דבר אחד אתה יכול לעשות ובאלף אחוז אתה תצליח:

אם הבן שלך יראה אותך מתפלל בלי הפסקה ובכוונה גדולה! אם הוא יראה אותך שקוע ומרוכז בתפילה ולא משוחח עם חברים בספסל לידך. אם הוא יראה אותך מתפלל מתוך הסידור ולא קורא עלונים ועיתונים בזמן התפילה! החינוך והדוגמא האישית שווה פי מיליון יותר מאשר להעיר לו בזמן התפילה! בדוק ומנוסה!!

נקודה למחשבה!!!

הילד מפריע לאישה בבית? האם בית הכנסת הוא בייבי סיטר? אז מה לעשות?

אין להביא בשום פנים ואופן ילדים קטנים שלא הגיעו לגיל חינוך לבית הכנסת! אני מבין שרעייתך רוצה שקט תעשייתי בליל שבת וברגע שאתה משחרר את הבית מכל גורמי ההפרעה למיניהם, אשתך מאושרת ורגועה בכניסת השבת! אבל כאשר בנך החמוד מגיע לבית הכנסת, הוא לא מבין למה כל הזמן משתיקים אותו וסותמים לו את הפה! הוא ילד קטן! הוא

לא אשם! בנך המתוק עושה הרבה רעש ומפריע למהלך התפילה, ולבלבול וחוסר ריכוז למתפללי בית הכנסת שבאו לדבר עם הקב"ה בנחת וברוגע! ההתנהגות שלו גורמת לחילול קדושת בית הכנסת, וייתכן שגם כשיגדל הוא ימשיך לבזות את בית ה'! ובפרט אם זכית בילד אנרגטי, אז הוא יקום מהכסא ויראה לכולם את יכולת הריצה וההופעות שלו! (של"ה הקדוש, מ"ב סימן צח' סק"ג, כף החיים סימן צח' את יג', ילקו"י סימן קו' עמוד תקט',

אז.. מה אפשר לעשות?

תקשיב טוב! עדיף שתתפלל יחיד בלי מניין אפילו שתפספס קדישים וברכו וכדומה, ותשמור על הילד, מאשר לבוא לבית הכנסת ולהרוויח את כל המצות האלו, אבל הפרעת לעשרות מתפללים להתפלל ברוגע ובכוונה! צריך לזכור היטב! אי אפשר לעשות מצות על חשבון השני!

(של"ה הקדוש, מ"ב סימן צח' סק"ג, כף החיים סימן צח' אות יג', ה"ב סימן צח' סעיף ח', ילקו"י סימן קו' עמוד תקט'-יא', אור לציון פרק מה' סעיף לא').

קבלת שבת

מתי זמן קבלת השבת?

כשאומרים "מזמור שיר ליום השבת" מקבלים את השבת ואסורים בכל המלאכות, ואם מכוונים באמירת "בואי כלה" לקבל תוספת שבת, מקבלים שבת באמירת "בואי כלה" (ח"ב שלד').

"בואי כלה" - לאיזה צד צריך להתכופף?

מנהג חסידים ואנשי מעשה לומר שלוש פעמים "בואי כלה". כשיאמר "בואי כלה" בפעם הראשונה, יתכופף מעט לצד שמאל, ובפעם שניה, יתכופף מעט לצד ימין, ובפעם השלישית, יתכופף מעט לפניו. בשעת קבלת שבת יחזירו את פניהם לצד מערב, אפילו אם מחזירים אחוריהם לארון הקודש, כיון שעושים כן לשם קבלת שבת, ובפרט שספר התורה גבוה עשרה טפחים מהרצפה, ונחשב לרשות בפני עצמה (הליכות עולם ח"ג סח').

לא הספיק להתפלל מנחה והגיע זמן בין השמשות - האם יתפלל מנחה?

מי שהתעכב ולא התפלל מנחה ביום שישי והגיע זמן בין השמשות, יתפלל מנחה בין אם הוא יחיד ובין אם הם ציבור, וגם מי שכבר קיבל את השבת ושומע את הברכות והקדושה של חזרת השליח ציבור בזמן בין השמשות, יענה עמהם, ולא מבטל בכך מצות תוספת שבת (ח"א, תשצ').

לא התפלל מנחה ביום שישי והציבור כבר קיבלו שבת - מה צריך לעשות?

מי שהגיע באיחור לבית הכנסת והציבור כבר אמרו "בואי כלה", ו"מזמור שיר ליום השבת", יתפלל מנחה מחוץ לבית הכנסת, כיון שכבר קיבלו שבת בתוך בית הכנסת, ואם עדיין לא קיבלו שבת, יתפלל מנחה בבית הכנסת, אפילו שבתוך הזמן שיתפלל, כבר יקבלו הציבור שבת (א', רצה'-ח').

לא התפלל מנחה ושמע "ברכו" של ערבית - האם יענה?

אם לא התפלל עדיין מנחה ושמע מהציבור "ברכו" של ערבית, לא יענה "ברכו", כי אם יענה "ברכו", יקבל את השבת ולא יוכל אחר כך להתפלל מנחה, אלא

יצטרך להתפלל פעמיים ערבית אפילו אם כיוון בפירוש שאינו מקבל שבת בעניית "ברכו" (א' רצה'-ח').

אם בטעות ענה "ברכו" - מה צריך לעשות?

אם בטעות ענה "ברכו", צריך להתפלל שתי תפילות ערבית של שבת, ויכוון שהתפילה הראשונה תהיה לשם תפילת שבת, והתפילה השניה תהיה לתשלומי מנחה, אך אם הפך והתכוון בתפילתו הראשונה לתשלומי מנחה, יכול לבקש מהשליח ציבור שיכוון להוציא אותו בברכת מעין שבע והוא יכוון לצאת, ובכך יצא ידי חובת תשלומין (ח"א, תשפד'-ה').

שיר השירים - האם מותר לדבר בזמן אמירתו?

יש לדקדק באמירת המילים של שיר השירים, ולא יפסיק בדיבור באמצע אמירתו, ואפילו בדברי תורה (יסוד ושורש העבודה שער ח' פרק א').

עלונים בתפילה - האם מותר לעיין בעלונים בזמן התפילה?

חל איסור גמור להסתכל בעלונים בזמן התפילה, ובפרט בזמן הקדיש, ואפילו להרהר בדברי תורה אסור בזמן אמירת הקדיש (מ"ב סימן נו' סק"א).

נקודה למחשבה!!!

נתקלת בבית הכנסת בעלונים שיש בהם תמונות של נשים וכדומה? מה לעשות?

לפעמים אתה מגיע לבית הכנסת, ובכניסה למקום כל כך קדוש שהוא ביתו של הקב"ה אתה נפגש עם מגוון עצום של עלונים המופצים ומחולקים חינם. בלי עין הרע כמויות אדירות של סוגי עלונים המלאים בתורה, הלכה ובסיפורי צדיקים לרוב! ברוך ה' לא חסר מה לקרוא בשבת.

רק דבר אחד ממש צובט את הלב! אתה פתאום נתקל בעלון שרוב רובו מלא פרסומות ותמונות, וכדי שיהיה נעים להכניס אותו לבית הכנסת, מכניסים בתוכו דבר תורה קצרצר, אך יש עלונים שהגזימו מאוד!! אין

להם בושה להכניס בתוך העלון תמונות של נשים!! וים של פוליטיקה ופרשנויות מהחדשות "המעניינות" שהיו השבוע בכנסת ישראל ובבית הלבן.. ולהכניס את העלון הזה לביתו הקדוש של הקב"ה! פשוט מצמרר! אם יש לך אפשרות להעלים את העלונים האלו ולהכניס אותם לתוך שקית ולזרוק לפח תבוא עליך ברכה! רק תעשה זאת בחכמה ובשקט ולא בקול רעש גדול ובקולי קולות כדי שלא יעלו עליך ויזרקו אותך... (כרך ב' שמב'-ד').

דרשת הרב בבית הכנסת

נקודה למחשבה!!!

קשה לך לשבת בדרשה של הרב? מעיק עליך? כבד מדי?

אני חייב לשתף אתכם בתחושה ובהרגשה שלי:

לא פעם ולא פעמיים השתתפתי בדרשה של רב בית הכנסת או רב אורח שהגיע למסור דרשה. והנה מול העיניים של הדרשן יושב לו יהודי "צדיק", והמתוק הזה לא מצא לו זמן אחר מאשר לפתוח ספר או לקרוא תהילים או עלונים בזמן שהרב מדבר דברי תורה! אני בטוח שהוא עושה זאת בתמימות גדולה! הוא פשוט לא מבין מה הוא עושה! הוא לא יודע שאין בעולם דבר יותר מבייש מאחד שמצפצף עליך! שבמילים אחרות אומר לך: "אתה ממש לא מעניין! תמשיך לדבר לקירות! אתה משעמם אותי ולא בא לי להקשיב לך!!" אין לו מושג איזו השפלה זו! הוא לא יודע שזהו הדבר הכי מעליב שיש בעולם! רק מי שמכין שיעור או דבר תורה כדי להעביר אותו לציבור, יודע איזו השקעה נדרשת מדרשן! כמה זמן לוקח לדרשן להכין את הדרשה שלו שתהיה מעניינת ומרתקת! כמה ספרים הוא פתח וסגר כדי למצוא דברים שימצאו חן בעיני הציבור! כמה חזרות הוא עשה לפני שהוא עלה לדבר ברבים! הרי זו אחריות גדולה להעביר מסר לציבור הסומך על כל מילה שאתה מוציא מהפה! ופתאום יושב יהודי מול כל ההשקעה האדירה הזו ואומר לך: "צדיק! תשחרר את המקום! אתה לא מעניין!" באותו רגע ההתלהבות של הדרשן יורדת! הביטחון העצמי שלו נמצא בשפל! הוא חש תחושת השפלה אדירה ובזיון גדול! ולפעמים הוא מעדיף לא לדבר יותר מול ציבור, כי הוא ממש מרגיש שהוא משעמם!.

קשה לך לשבת בדרשה של הרב? מעיק עליך? אף אחד לא חייב אותך לשבת בדרשה! לפני שתתחיל הדרשה תעזוב את המקום ותלך למקום

אחר שבו תוכל לפתוח ספרים כאוות נפשך ולקרוא את כל סוגי העלונים למיניהם או לקרוא תהילים! רק אל תשב מול הדרשן! אל תזלזל בו!.

ועוד נקודה מאוד חשובה!!!

הדרשה של הרב לא עניינה אותך! האם ללכת לפרגן לו?

כאשר הרב סיים את הדרשה תלך אליו ואל תפסיק לפרגן ולהחמיא לו על הדברים המתוקים שהוא אמר! אתה לא מבין איך הרב זקוק למילים החמות שלך! המחמאות שלך הם ממש אוויר לנשימה בשבילו! תספר לו שהדברים שהוא אמר בהתלהבות חיזקו אותך! אגלה לכם סוד קטן! אפילו אם הרב הוא דרשן מפורסם והוא כבר רגיל לדבר בפני ציבור, אל תחשבו לשנייה אחת שהרב אינו זקוק לחיזוק ולמילה טובה! כל מילה שלך נותנת לו כח להמשיך קדימה ולחזק את עם ישראל!

(אגב! יצא לי כמה פעמים לדבר עם כמה רבנים מפורסמים, ולהחמיא להם על כל הפעילות המדהימה שהם עושים בדרשות שלהם ובכתיבת ספרים, ולא פעם אמרו לי שמאוד חסר להם שאנשים לא יודעים לפרגן ולתת כח על השקעה כל כך ענקית שהם משקיעים כל השנה בלי הפסקות ויציאה לפגרה! מעטים הם האנשים שבאים נטו להגיד "ישר כח ענק על הדברים הנפלאים! ממש התחזקתי מהדברים של הרב!").

שים לב! גם אם הדרשה שלו לא הייתה הכי מעניינת בעולם תעשה לו טובה ותפרגן לו מעומק הלב! אין לך מושג איך אתה משמח ומעודד אותו להמשיך ולהשקיע הלאה, ולך תדע אם בזכות המילים האוהבות שלך הוא יפתח את הכשרונות שלו ויגיע למקום גבוה יותר! זה נזקף לזכותך לנצח נצחים!!.

תפילת ערבית של שבת

דיבור בבית הכנסת בשבת - מה זוכה השומר את פיו? ומהו גודל האיסור?

בשבת קודש צריך זהירות יתירה יותר מיום חול שלא לדבר בבית הכנסת, ובזוהר הקדוש קורא למי שמדבר בבית הכנסת בשבת "מחלל שבת", ואם היה לנו רשות לראות, היינו רואים את האור הנוצץ של השכינה על ראשי עם קודש ומתעטרת בהם, ולכן יזהר לא להסיח את דעתו מאור השכינה (שיבת ציון ח"ב יב'). (עיין דברים מרתקים בנושא "דיבור בבית הכנסת").

עמידה בקדיש - האם צריך לעמוד בקדיש של תפילת ערבית של שבת?

טוב שכל הציבור יעמדו בזמן אמירת הקדיש של תפילת ערבית בליל שבת (א' שלו').

"וינוחו בה", "בו" או "בם" - מה הנוסח שצריך לומר בתפילות שבת?

בערבית יאמר "וינוחו בה", ובשחרית ומנחה יאמר "וינוחו בו", ואף על פי שהנוהגים לומר במנחה "שבתות קדשך וינוחו בם", יש להם על מה שיסמכו, מכל מקום הנכון לומר גם במנחה "וינוחו בו" (א' שמג').

טעה ואמר "אתה חונן" במקום "אתה קידשת" - מה יעשה?

טעה ואמר "אתה חונן" במקום לומר "אתה קידשת", צריך לסיים את כל ברכת "אתה חונן", ויחזור לומר "אתה קידשת", ואם אמר תיבת "אתה", וחשב לומר "אתה חונן", אך מיד נזכר ואמר "אתה קידשת", אינו צריך לסיים "אתה חונן", וכן בתפילת שחרית שצריך להתחיל "ישמח משה", או במוסף שצריך לומר "תיכנת שבת" וטעה ואמר "אתה", יאמר "ישמח משה" או "תיכנת שבת", כיון שיודע שהיום שבת (א' שמו', שמט').

התפלל בטעות תפילה של יום חול - מה יעשה?

מי שטעה והתפלל בשבת תפילה של יום חול, ולא הזכיר כלל את השבת, לא יצא ידי חובה, ואם נזכר לפני שסיים את תפילתו, יחזור לקטע של תחילת תפילת

השבת, אך אם כבר עקר את רגליו וסיים את תפילתו לאחר שאמר "יהיו לרצון" בפעם השניה, יחזור לתחילת תפילת שבע, אבל אם הוא רגיל לומר תחנונים לאחר "יהיו לרצון" השני, נחשב כעומד עדיין באמצע התפילה, ויחזור להזכיר את השבת (ח"ב תרפ').

ברכת מעין שבע

הרהור תשובה -

כתב החיד"א שיהרהר בתשובה לפני שיאמר "ויכולו", כיון שמעיד על מעשיו של הקב"ה שברא את השמים והארץ, ורשע פסול לעדות, וכיון שמהרהר בתשובה, נחשב צדיק (ח"ב תרטו').

מהי מעלתו של מי שאומר "ויכולו" בליל שבת?

כל המתפלל בערב שבת ואומר "ויכולו", נחשב כאילו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית שנאמר "ויכולו", אל תקרא "ויכולו" אלא ויכלו, כלומר שהקב"ה ואותו אחד שסיפר בשבחו של הקב"ה ובשבח השבת, שניהם שותפים במעשה בראשית, וכן זוכה האדם שאותם שני מלאכי השרת המלווים את האדם מניחים את ידיהם על ראשו ואומרים לו "וסר עוונך וחטאתך תכופר" (מסכת שבת קיט: וברש"י שם).

"יום השישי" - האם יש לאומרו לאחר תפילת שבע?

לאחר תפילת שבע, לא יאמר "יום השישי", כיון שכל פסוק שלא הפסיק אותו משה רבינו, גם אנחנו לא רשאים להפסיק אותו, וכאשר אומר רק את המילים "יום השישי", נמצא שמזכיר רק חלק מהפסוק ולא אומר את כל הפסוק בשלימותו, ורק בקידוש יש טעמים מיוחדים שצריך לאומרו (ויש הנוהגים לאומרו כמנהג חלק מיוצאי צפון אפריקה ומרוקו) (ח"א תרכג', שיבת ציון ח"א קצב').

אמירת "ויכולו" -

לאחר תפילת שבע יאמרו הציבור "ויכולו" בקול רם ובעמידה, ואין לדבר (אפילו בדברי תורה - ה"ב סימן רסח' סעיף לט') בזמן שאומרים "ויכולו" וכן אין לדבר בזמן שאומר השליח ציבור ברכת מעין שבע[48] (שו"ע סי'

48. מעשה בחסיד אחד שראה חסיד אחר לאחר פטירתו והיו פניו מוריקות. אמר לו: למה אתה

רסח' סעיף ז', יב'). נוהגים לעמוד בשעת ברכת מעין שבע (ה"ב סימן רסח' סעיף כח').

אדם יחיד - האם אומר "ויכולו" ביחידות?

אדם יחיד שלא הספיק לומר "ויכולו" עם הציבור לאחר העמידה, רשאי לאומרו ביחיד, ואין צריך למצוא אדם שיאמר איתו ביחד[49] (א' שמג', שיבת ציון ח"א קצד').

מהירות בתפילה - האם כדאי למהר בתפילה כדי לומר "ויכולו" עם הציבור?

אין צריך למהר בתפילת העמידה כדי להספיק לומר "ויכולו" עם הציבור (ח"ב תריט') וכן לא יפסיק באמירת "אלוקי נצור" כדי לענות עמהם (א' שמג').

בית פרטי - האם מותר לומר ברכת מעין שבע כשמתפללים בבית פרטי?

אין לומר ברכת מעין שבע בבית פרטי שאינו בית הכנסת וכן אין לאומרו בבית חתנים ובבית אבלים (חוץ מהעיר העתיקה בירושלים בין החומות שנחשבת כבית הכנסת מחמת קדושתה) (א' שעג').

בית כנסת שאינו קבוע - האם אומרים בו ברכת מעין שבע?

כל מקום שהוא קבוע לתפילה בכל יום, וגם יש שם ספר תורה, אומרים בו ברכת מעין שבע, ואפילו אינו בית כנסת, וכן בבית מדרש שלומדים שם תורה ומתפללים שם, אומרים ברכת מעין שבע, אפילו אם אין שם ספר תורה. וכן מקום שקבעו אותו לתפילה למשך כמה שבועות, ויש שם ספר תורה, אפילו שאינו בית כנסת קבוע, אומרים בו ברכת מעין שבע. וכן בחצר בית הכנסת אומרים ברכת מעין שבע (ה"ב סימן רסח' סעיף לו'-ז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

נראה כך? אמר לו: בגלל שדיברתי בזמן שהציבור אמרו ויכולו וכן בברכת מעין שבע ובאמירת קדיש - ספר חסידים סימן נח'.

וכתב בספר כל בו על המעשה הזה: אם אותו חסיד נענש בצורה כל כך חמורה, קל וחומר שאסור לדבר בזמן התפילה שהיא קבועה (כף החיים סימן רסח' אות נב').

49. ואם אפשר בקלות, עדיף לאומרו ביחד עם אדם נוסף (ח"ב תריט') ולא יתכוון לשם עדות אלא רק כקורא בתורה (א' שמג').

כריעה - האם יש לכרוע בברכת מעין שבע?

אין לשליח ציבור לכרוע בתחילת ברכת מעין שבע, ויש להודיע לשליח ציבור הכורע בברכה, שראוי שלא לכרוע בברכת מעין שבע (יביע אומר ח"ד או"ח סימן כא').

הרואה את חברו בשבת - מה יאמר לו?

כשרואה את חברו בשבת, לא יאמר לו "בוקר טוב" אלא "שבת שלום", וכשהולכים לישון בלילה יאמר "שבת שלום ולילה טוב" (ח"ג קלו').

נקודה למחשבה!!!

אבא יקר! מחכים לך בבית!!

אין מצוה להיות אחרון המתפללים ולסגור את בית הכנסת, או להחליף עם כל אחד מהמתפללים רק משפט אחד, בטענה המוכרת לכולנו: "תשמע! שנים לא ראיתי אותו! רק כמה מילים וזהו!", אל תשכח צדיק! יש לך בבית משפחה שלימה שמחכה רק לך! בלעדיך לא מתחילים לזוז בבית! ואם תקרב את האוזן אגלה לך: אשתך וילדיך מאוד רעבים, ובפרט שמטעמי השבת מונחים להם על השולחן, והריח מדגדג באף..., אז תעשה טובה! תשתדל להזדרז!

ואחדש לך חידוש יותר גדול: מי שלומד תורה לאחר תפילת ערבית של ליל שבת ועל ידי זה גורם צער לאשתו ולילדיו שלא יכולים לאכול עד שיבוא, לא יקבל שכר על לימוד התורה שלו (ספר מעשה שבת).

נקודה למחשבה!!!

פתיחת סניף "סופר פארם" בכניסה לבית הכנסת! איפה צריך להמתין לבעל / אבא?

ברוך ה' יש המון נשים ונערות שמגיעות בליל שבת לבית הכנסת כדי לזכות להתפלל תפילות שבת במקום קדוש, ולשמוע קבלת שבת

ותפילות שבת בניגון ונעימה, ולהרגיש הרגשה מיוחדת באווירה מרוממת בביתו של הקב"ה! אשריכן!!

ברור שנשים לא מגיעות לבית הכנסת כדי לבלות את הזמן וכדי לפגוש שם חברות ילדות... המטרה מאוד ברורה! להתפלל לקב"ה בביתו המקודש! כמובן אישה המגיעה לביתו של המלך, צריכה לקחת בחשבון שלא כל דיבור מתאים בבית הכנסת, ובפרט צריך להימנע מרכילות ומלשון הרע ומסתם פטפוטי סרק!

אישה יקרה שבאה לפגוש את מלך המלכים, צריכה להופיע בבגדים מכובדים וצנועים! בבגדים שלובשת בת של מלך! נכון! כל אחת אוהבת ללבוש בגדים יפים ומיוחדים, אבל צריך לשים לב שאבא שבשמים יאהב את הבגדים שאת לובשת, ולא שהחברה או השכנה תאהב אותם! בסופו של דבר מעניין אותי מה שהקב"ה יחשוב עליי ולא מה יהיו התגובות של החברה! יש בשוק המון בגדים יפים וצנועים! אני מסכים שיש לפעמים קושי למצוא שמלה שהיא גם יפה וגם צנועה! אבל תזכרי טוב! הקב"ה ישלם לך על כל בגד יפה אבל פחות צנוע שהקרבת למעננו! הקב"ה יפצה אותך בלי סוף על כל בגד שאהבת מאוד והיה תפור עלייך, אבל וויתרת עליו כי הוא לא היה ממש צנוע! הקב"ה רואה את המאמץ ואת ההשקעה שלך לכבודו, ויש לו הרבה דרכים להשפיע עלייך ועל משפחתך שפע של טובה וברכה!

רציתי להעלות נקודה חשובה לתועלת נשים ובנות המגיעות להתפלל בבית הכנסת. אני בטוח שהן עושות כך בתמימות גדולה ובחוסר שימת לב, אבל כדאי לשים את הדברים על השולחן!

הרבה פעמים אישה או בת מגיעות לבית הכנסת ספציפי, כיון שגם בעלה או אבא שלה מתפללים באותו בית כנסת. לאחר התפילה, הן מחכות לבעל / אבא בפתח בית הכנסת כדי ללכת איתו לבית. מתפללי בית הכנסת יוצאים מהתפילה, והם זוכים לקבלת פנים של נשים רבות! חלק מהנשים פתחו סניף של "סופר פארם" עם ניחוחות של בשמים שונים...

אישה יקרה! צריך לדעת! הכוונה שלך כל כך טובה! התפילה בבית הכנסת מיוחדת! הכל טוב ויפה! אבל הצניעות חשובה לקב"ה פי מיליון! את רוצה

לשמח את הקב"ה בתפילה בבית הכנסת, אבל לפעמים זה מגיע על חשבון חוסר צניעות!

אסור לגבר להריח ריח טוב של בשמים וכדומה שנודף לך מהגוף, ואם נודף ממך ריח טוב ומגיע לאף של גבר, הוא נכשל, ומוטל על כל אחד ואחת מאיתנו לעשות את המקסימום האפשרי שאף אחד לא יכשל בגללי! צריך לשים לב איזה בגד קונים, שהבגד לא ימשוך ויגרה, ולא להשתמש בבושם שמי שנמצא לידי יריח אותו! תשתדלו לצאת מהבית בלבוש צנוע ומכובד ולהימנע משימוש בבשמים ברחוב! תשתדלו להמתין לבעל/ אבא במקום צדדי יותר, ולהימנע מפגישה עם המתפללים ביציאה מבית הכנסת. מודים לכן על ההתחשבות!.

ליל שבת בחיק המשפחה

הכניסה לבית בליל שבת - איך צריך להכנס לבית בליל שבת?

כשיכנס לביתו יאמר בקול רם ובשמחה יתירה "שבת שלום", ואפילו אם הוא יחידי, ויביט בשני הנרות שהודלקו לכבוד שבת קודש, ויכוון בהם אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור[50] (שיבת ציון ח"א רז').

נקודה למחשבה!!!

סוד ה"חצי שעה" - הבית על גלגלים? יש לי פתרון מושלם!

כל אדם עומד בתפילות המתוקות של הימים הנפלאים של ראש השנה ויום הכיפורים, ורוצה להתקרב כמה שיותר אל הקב"ה! להרגיש הכי קרוב שאפשר! כל אחד מחפש להתקדם במשהו מסוים לקראת השנה החדשה, לקבל קבלה קטנה שהוא יוכל לעמוד בה במהלך השנה הקרבה ובאה.

באחת השנים עמדתי בתפילות ראש השנה, ושאלתי את עצמי: "נו... מה אני מקבל על עצמך בימים המתוקים והיפים האלה? איזו מתנה אני נותן לקב"ה? באיזו נקודה כדאי לי להתחזק? ישבתי וחשבתי, ובסוף התקבלה ההחלטה! אולי הקבלה שלי תשמע לכם מצחיקה ומגוחכת, אבל אני בטוח שהקב"ה שמח מאוד בקבלה הזו!

כל אחד מקבל על עצמו קבלה מיוחדת! אורי תפס לעצמו קבלה מדהימה, לברך ברכת המזון בכוונה מתוך הסידור, איתמר לקח על עצמו להתחזק בברכת "אשר יצר" מתוך הכתב, מוטי החליט בהחלטה אמיצה להחליף לפלאפון כשר, רותי קנתה שמלות ארוכות, ומיטל החליטה

50. והמנהג על פי הקבלה לעמוד במקום מושבו, ולאחר מכן יקיף את השולחן דרך ימין (ההיפך מכיוון השעון) פעם אחת בשתיקה, ופעם שניה כאשר ההדסים בידו, ויברך עליהם, ולאחר שיריח יאמר "ריח ניחוח אשה לה', זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו" (שיבת ציון ח"א רז').

סופית לכסות את ראשה בכיסוי ראש מלא לכבוד הקב"ה, וכך כל אחד ואחת מאיתנו שיודע מה נקודת החולשה שלו, נותן מתנה יקרה ואדירה לכבוד אבינו שבשמים.

הקבלה שקיבלתי על עצמי היתה מסוג אחר, אשתף אתכם בקבלה שלי, אין לכם מושג איך אני שמח בקבלה הזו, ואני משוכנע שההחלטה הזו עשתה נחת רוח לקב"ה!

אתה יוצא מבית הכנסת לאחר שהסתיימה התפילה, וחוזר חזרה לבית! בשמחה גדולה אתה מכריז "שבת שלום ומבורך!" הבית מסודר ונקי, השולחן המפואר שערכנו לכבוד השבת ערוך בכלי שבת נוצצים ויפים, אגרטל עם פרחים מרהיבים מעטר את השולחן, ומה נשאר לעשות? לכאורה מאוד פשוט! להתחיל "שלום עליכם", "אשת חיל" וכו', ולהתחיל קידוש, איפה הבעיה?

נכון! ברוך ה' לפעמים זה המצב! ממש גן עדן! אבל לפעמים העסק קצת חורק! אחד מהילדים קצת נודניק! לשני תפסו את המקום המלכותי, לשלישי לקחו את המשחק, לרביעית משכו בקוקו, והחמישי צורח שהוא רוצה הרבה יין, בקיצור "שישו ושמחו", ואתה ורעייתך עומדים מהצד, ומחלקים פקודות ואזהרות, ולפעמים גם מגביהים את הקול (ואם ממש עיצבנו אתכם, אז הבית רועד מהשאגות שלכם... ואני מאוד מקווה שלא עשיתם דברים מעבר לכך...) במקום לעשות אווירה טובה ורגועה, אתם רק מוסיפים שמן למדורה! שום דבר טוב לא יוצא מכל ההערות והצעקות האלו! אז יש לי רעיון שעובד אצלנו מושלם!

נו... מה הרעיון? דבר ראשון! תתפללו לקב"ה מכל הלב שיזכה אתכם בשבת מושלמת ושמחה! שתהיה לכם הרגשה טובה ומיוחדת! אין ספק שתפילתכם הטהורה תתקבל לפני הקב"ה, ואבא הרחמן יפנק אתכם בשבת של שלום ואהבה! רק השתדלות קטנה אנחנו צריכים לעשות מצידנו, ואת כל השאר הקב"ה יעשה למעננו.

החלטנו ביחד, רעייתי ואני להתחיל את השנה החדשה באווירה שמחה ורגועה! איך עושים את הדבר הזה? לכאורה זו קבלה מוגזמת ולא הגיונית!

אז תקשיבו טוב! זו עצה מדהימה! פשוט רעיון גאוני! אנחנו נהנים מכל רגע!

בחצי שעה הראשונה שאתה נכנס מבית הכנסת לבית, אתם מחליטים בהחלטה נחושה וברורה! אתם לא מעירים טיפת הערה בבית! לא מרימים את הקול בכלל! לא משנה מה יהיה! תזכרו! מדי פעם צריך לנשוך קצת את הלשון ולשתוק! זה יהיה קצת קשה בהתחלה! אם יהיה צורך, לכו ותגישו עזרה בלי לצעוק ולהרים את הקול! תעשו הכל כדי שתהיה בבית אווירה נעימה ושמחה, אפילו שהבטן שלכם מתהפכת ואתם רוצים לצרוח על הילד ששפך את המיץ על המפה הלבנה! תתאפקו ותבליגו! תשדרו רוגע וחיוך! פתאום הילדים יקלטו שאתם רגועים ולא עצבניים! יהיה להם ממי ללמוד! גם הילדים יתחילו להתנהג יפה ולדבר ברוגע, אתם תרגישו ממש בגן עדן! אתם תראו לבד שהערות וצעקות רק הורסות ולא עוזרות בכלל! חוץ מאווירה עכורה ורעה, העקיצות לא מועילות! אבל דיבור נעים ורגוע מוסיף המון! לאחר חצי שעה שהפכתם את הבית לבית רגוע ושלו, אתם תרצו להוסיף עוד חצי שעה ועוד שעתיים! אתם תקבלו תאבון לעוד הרבה שבתות! ממליץ בחום! שווה נסיון!!

נשיקת ידי ההורים - האם יש ענין לנשק את ידי אביו ואימו?

לאחר הקידוש בליל שבת ינשק את ידי אביו ואחר כך את ידי אימו, ואם הבן נשוי וגר ליד הוריו, נכון שילך לבית הוריו וינשק את ידיהם, אך אם אשתו מתנגדת לכך מחמת שמתעכב שם או שיש לו ילדים קטנים או אורחים, יסביר לאשתו את חשיבות מצות כיבוד אב ואם, ואם בכל זאת הדבר מפריע לה, ילך לאחר הסעודה, ובכל אופן לא יבטל תורה בשביל כך (ח"ג תקכ').

נשיקת ידי חם או חמות - האם מותר לכלה לנשק ידי חמיה או לחתן לנשק ידי חמותו?

אין לכלה לנשק את ידי חמיה לאחר הקידוש וכן אין לחתן לנשק את ידי חמותו, אפילו אם הם רואים בכך פגיעה, ואפילו אם הנשיקה הזו היא רק כדי לכבד אותם בלבד (ח"ג תקלג').

ברכת הבנים - מהי מעלת ברכת הבנים בליל שבת?

ישתדלו ההורים תמיד לברך את ילדיהם ובפרט בליל שבת, שיש לחוש שמא במשך השבוע הקפידו וכעסו עליהם, וההקפדה שלהם עלולה להזיק לילדים,

ויזהרו ההורים שלא לקלל את בניהם אפילו בשעת כעס ומריבה, שעל ידי זה מזיקים לעצמם ולילדיהם (ח"ג תקלז').

נקודה למחשבה!!!

הזמנתם אורחים לשבת? זהירות!!

מסופר על החפץ חיים זצוק"ל שכשהיו מגיעים אליו אורחים בליל שבת, הוא לא היה אומר "שלום עליכם" ו"אשת חיל" אלא רק לאחר הסעודה, והיה אומר בלשון מליצה שהמלאכים אינם רעבים אבל בני הבית מאוד רעבים. בפרט בתקופת הקיץ שהיום ממש ארוך וכולם רעבים וקצת עצבניים, לפעמים כדאי לקצר מעט את כל הקטעים שאתם רגילים לומר או לעשות קידוש ואחר כך לעשות השלמות של הקטעים שדילגתם עליהם! אל תדאג! השבת לא תכעס עליך! המלאכים לא יתאכזבו! הצער של בני הבית שווה יותר! (ח"ג תקכג').

זהירות בדיבור בשבת - מאלו דברים צריך להיזהר לדבר בשבת?

יזהר ביותר בדיבורו בשבת עשרת מונים על ימי החול, ובפרט מלשון הרע ורכילות, כיון שנבראים מכך מלאכי חבלה המענישים את האדם, ואשרי מי שנזהר בכך (שיבת ציון ח"א קעו').

שולחן שבת

נקודה למחשבה!!!

למה הילדים לא רגועים בשולחן שבת?

תגידו לי אם הסיטואציה הזאת מוכרת לכם: אתה חוזר הביתה אחרי עבודה של יום ארוך ומפרך! התחלת את היום העמוס שלך מזריחת החמה! אתה קם מוקדם, מנקה את קורי העכביש מהעיניים, טס לעבודה, עובד כמו.. בלי טיפת מנוחה, וחוזר לבית מותש, ובעיקר.. מורעב! בשארית כוחותיך אתה מטפס לבית, ו"בונה" על איזו ארוחה משביעה ומפנקת. הריח של התבשילים מכה באפך, ולפתע אתה מגלה שהריח בכלל לא מגיע מהכיוון הנכון, הוא מגיע מהשכנים, איזו אכזבה! אבל אתה אומר לעצמך: "אין יאוש!", אתה מחזק את עצמך שאולי... יש תקווה ויתמזל המזל ותהיה ארוחה מפנקת בבית! אך לשווא! אשתך לא הספיקה להכין, אתה שואל בתמימות: "אההה... אולי יש משהו טעים ומשביע לאכול?". "ברור! יש לחם בארון, אתה יכול לקחת מהמקרר איזה סלט שנשאר משבת, ופשוט תשלב ביניהם...!" מאדם מורעב הפכת באמת ל"שילוב" של רעב וגם עצבני, אני מקווה שאשתך זכתה בבעל עדין שלא עושה מהומות וצעקות "מה כבר ביקשתי? סך הכל משהו חם לאכול! כל היום עבדתי ואפילו משהו קטן את לא יכולה להכין לי? מה כבר עשית כל היום בבית?!"

(אגב! אל תעלבי! זה לא בעלך מדבר! הוא פשוט רעב! הבטן שלו מקרקרת! הרעב מדבר לו מהגרון! הוא שכח לרגע שכל הזמן דאגת לילדים, לכביסות, ניקיונות, ואפילו זמן לעצמך לא היה! והוא שואל "מה כבר עשית?!" תביני אותו! כמובן אם יש לך אפשרות לשמח אותו אפילו עם איזה משהו קטן חם וטעים שירגיש שאת אוהבת אותו ודואגת לו, ברור שזה עדיף מכל מיני מטלות הבית שסובלות דיחוי! ההרגשה של בעלך הרבה יותר חשובה מעוד כל מיני ניקיונות וסידורים! בעלך צריך להיות לפני כולם! מקומו בראש הפירמידה!).

בעל יקר!

אתן לך עצה טובה! קח איתך לעבודה / כולל, עוגה קטנה / חטיף... ולפני שתיכנס הביתה, תאכל אותו, וקצת תרגע, כדי שלא תיכנס מורעב, ותגלה שהפעם אין אוכל, ולא תשלוט בעצבים שלך!

תגיד לי: איך זה קשור לשבת?

ובכן, חלום של כל הורים הוא ששולחן השבת יהיה רגוע ושמח ללא הפרעות והערות! אבל בשטח, מה יש? צעקות ומריבות, ממש ממש לא כיף ולא נעים! ואפילו קצת מאכזב! כמה השקעתם, טרחתם ופינקתם, ואפילו טיפת שקט ושלווה אין בבית! ופתאום מתגנבת ללב מחשבות טורדניות: "מי אמר ששווה להשקיע כל כך אם אין תוצאות בשטח? למה לטרוח בלי סוף אם בשורה תחתונה אין לי טיפת נחת?!"

הורים יקרים!

אני רוצה לתת לכם עצה טובה!

לפני כניסת השבת, תנו לילדים לאכול משהו קטן כדי שהם יהיו יותר רגועים ונינוחים ולא רעבים, עצבניים ומעצבנים.

שימו לב! בדרך כלל לאחר המנה הראשונה, הם רגועים יותר! למה? מסתבר שהרעב מעביר אותם על דעתם!

יצאתי עם אשתי לבית מלון ללילה אחד. נכנסנו בשעה שקבעו לנו לחדר אוכל, ופתאום אני רואה תכונה רבה! כל אחד מחזיק בידיו כמה צלחות עמוסות מטוב מצרים... (עזבו את זה שאפילו עשירית מכל מה שהם לקחו הם לא מסיימים! העיקר להרגיש פינוק שאין כל יום בבית!) מניחים על השולחן את הצלחות והולכים להביא צלחות נוספות, כדי שחס ושלום לא יהיה סוג אחד שלא זכה לקבל יחס אישי חם... וכמובן שלא יהיה איסור "בל תשחית"! לאט לאט חזר השקט לחדר האוכל! מה מסתבר? פשוט כולם סיימו לאכול ונרגעו! כאשר הילדים רעבים הם לא רגועים! האוכל ירגיע אותם עד לאחר הקידוש, ותרוויחו רוגע ונחת! שווה ניסיון!!.

נקודה למחשבה!!!

אני לא מתחיל "שלום עליכם" אם אין כאן דממה!!!

תפילת ערבית של שבת זה עתה תמה! אתה מברך ומתברך בברכת "שבת שלום" מכולם ופוסע לכיוון הבית בליווי מלאכי השרת ובליווי המלאכים הקטנים - הילדים. בכניסה חגיגית ובסלסול גדול אתה מכריז: "שבת שלום"! אתה עומד מול השולחן הנוצץ, ובמשך דקות ארוכות ממקם את כל הזאטוטים במקומם כמו במשחק הכסאות, והנה... סדר ה"הערות" מתחיל: "נו כבר... תעמוד ישר", "תעזבי את המפיונים", "אז הפעם תוותר על המקום הקבוע", "אין עניין לגעת בכוסות", ואז בחוסר אונים אתה מכריז חגיגית: "אם לא תהיה כאן דממה, אני לא מתחיל "שלום עליכם", תשכחו מזה!!"

תשמע מתוך לעצת ידיד: פשוט תתעלם! תתחיל מיד "שלום עליכם" ו"אשת חיל", אל תעיר! אל תגיב! אל תתערב במריבות הילדים! פשוט תזרום!! אל תעשה עניין מכל דבר! אתה תראה שתכף ומיד כולם יצטרפו אליך!.

נקודה למחשבה!!!

"אשת חיל מי ימצא"? אשתי! אין עלייך!!

סוף סוף כולם ממוקמים. סקירה קצרה בשולחן ומעט התבוננות, ואתה מגלה את חלות השבת שאשתך כל כך טרחה עליהן מונחות באמצע השולחן מכוסות במפה יפה. אתה פוזל ימינה ומגלה את החציל המושקע שעוד רגע קט ייאכל אחר כבוד. אתה לוקח דרומה בשולחן והנה גם המטבוחה ניצבת לה, עוד קצת צפונה וגם החמוצים נמצאים כאן, עוד אחד ועוד אחד, וזה לא נגמר! איך אומרים היום? "ח"י סלטים", ובמטבח מחכים בסבלנות הדגים, הבשרים, העוגות והקינוחים, ומה לא?

רגע רגע! יש כאן מישהי (בדרך כלל ישנם כמה) שעומדת כאילו לא קרה כלום, שדאגה לה-כ-ל, עמדה שעות, הכינה, תיבלה, אפתה, בישלה...!

בעל יקר!

אני ממליץ בחום! תעמוד רגע לפני שמנגנים "אשת חיל" ותאמר בקול: "עצרו! שניה אחת! אתם קולטים מה קורה כאן? אתם מבינים כמה שעות של השקעה אין סופית כדי שכולנו נתפנק יש כאן? אמא! אין עלייך בעולם!! את פשוט אשת חיל אמיתית"! ואז תשירו "אשת חיל מי ימצא", וכשתגיעו למילים "ואת עלית על כולנה" תגביהו את הקול ותצביעו על אמא כדי שהיא תרגיש שבכל העולם אין אשה מדהימה כזאת! אשרייך "אשת חיל"!!.

נקודה למחשבה!!!

"אשרי הגבר" בעל יקר! אין כמוך!!

דעו נא אהובי"! מאחורי אשה גדולה מסתתר אדם גדול, ובאמת! הוא ממש מוסתר! מי? "גיבור הבית" שקם בהשכמה, נוסע לעבודתו, ובדרך: נהגים "חותכים" אותו בכביש, צופרים, עצבניים.. ובעבודה: הוא משקיע את חלבו ודמו, מקבל לפעמים נזיפות מהבוס, עובד שעות רבות קשה מאוד מצאת החמה ועד... אין חופשות, אין תירוצים ואין מצב לאיחורים, אם איחרת? תקבל מהבוס מבט "עוצר נשימה" עם כמה עקיצות לבזבוזים.. ותכל'ס! אתה לא יוצא מיליונר מהעבודה. חוזר "סחוט טרי" לבית על סף התמוטטות, ויאללה.. מקלחת, שיעור תורה, וקפיצת ראש למיטה...!

משפחה נפלאה!

המלאך הזה שכל כך מתרוצץ כל השבוע, מטרתו אחת: לשמח ולפנק אתכם, הוא "נקרע" למענכם. (כמובן! הכל לפי העניין, לפעמים האשה עובדת קשה והבעל בבית, אבל בסופו של יום כולנו טורחים לאותה מטרה!)

אשת חיל!

אחרי שבעלך החמיא לך, תגידי בקול: "מי שמדבר, בלעדיך הבית לא זז מילימטר, בזכות מי כל השפע בבית? מי קונה? מי עומד בתור בסופר? מי סוחב הרים של שקיות?! בעלי המושלם! אין כמוך!!"

ועכשיו! שניכם יחד תפרגנו לכל ילד שהשקיע לכבוד השבת, תפרטו מה שהוא עשה! מניסיון אישי! השקעה סה"כ של 2 דקות, ואת התוצאות אתם תראו בעצמכם בשטח, כמה חשק מקבל הילד להשקיע, הוא אומר לעצמו: "הרי בסוף כולם ישבחו אותי! מה? לא שווה לי?" בקיצור השקעה משתלמת גם לילד וגם להורים.

נקודה למחשבה!!!

הילד/ה כמעט לא נמצא/ת בשולחן שבת! האם כדאי לי להעיר?

אספר לכם סיפור מרתק ואתם תחליטו לבד!

רפי! תקשיב לי טוב! לא התערבתי לך, אל תתערב לי!!

יוני גדל בבית חרדי ולמד בתלמוד תורה. ביום מן הימים יוני החליט שהוא לא מוצא את מקומו בבית המדרש אלא רצונו לבלות את זמנו ברחוב הקורץ והמפתה. יוני לא רצה לצער את הוריו כשיראו אותו יום יום בבית הולך ועוזב את ה', לכן ביקש מבן דודו החילוני, רפי, לגור אצלו בדירה ששכר לעצמו. רפי הסכים להצעה ושניהם חיו באושר בדירה הקטנטנה, כאשר שניהם משתתפים חצי חצי בהוצאות הדירה.

הבחורצ'יק שלנו הפסיק לאט לאט לשמור תורה ומצוות, הכיפה נשארה במגירה, ואת התפילין הוא הניח, אבל בתוך הארון... ערב אחד נכנס יוני לדירה ואמר לבן דודו בחיוך רחב: "רפי! אני חייב לגלות לך סוד, אבל אני מזהיר אותך! הסוד לא יוצא מכאן!" רפי היה ממש סקרן והסכים להצעה: "כן! אני איתך!".

"רפי! הכרתי בחורה וכבר הצעתי לה נישואין, תאריך החתונה בעוד חודש". "וואו.. מזל טוב! אני ממש שמח בשבילך, ובקרוב אצלי, נו... מי המאושרת?" "אההמ... קוראים לה 'מריה', היא לא משלנו, היא גויה!" הדם של רפי עלה למוח: "מה?? יוני, התחרפנת לגמרי! האם חסרות בחוץ נשים יהודיות מוצלחות, עד שאתה הולך לחפש בפח האשפה? עד איפה בן אדם יכול לרדת? זהו! אתה גמור לגמרי!" יוני יצא להגן על עצמו: "רפי! אתה לא תתערב לי! זו זכותי המלאה! אני יעשה מה שבא לי! אף אחד

לא יעצור אותי!" "טוב יוני! רק בקשה אחת אבקש ממך, לך תספר להורים שלך על התוכניות החדשות!"

יוני התקשר להוריו והזמין את עצמו לשבת, אבל לפי התנאים שהוא יכתיב, ושאף אחד לא יגיד לו איך להתנהג, ומה לעשות! הוריו של יוני קרנו מאושר, כבר שנתיים שהוא לא בא לבקר בשבת. יוני ישב במרפסת ועישן, ולא עזב לרגע את הדבר הכי אהוב לו בחיים: את הפלאפון הנוצץ.

בשבת בצהריים ניגש אליו אביו והזמין אותו להצטרף לשיעורו של הרב הגאון אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל. למרבה הפלא יוני הסכים.

לאחר השיעור סיפר האבא לרב על התוכניות של ה"תכשיט" שלו. הרב קרא ליוני ושאל אותו בחיוך כובש: "מתוק שלי! כמה זמן אתה לא שומר שבת?" "שנתיים" השיב יוני. "תגיד לי: במשך השנתיים הללו, האם היה לך הרהור תשובה?" "כן הרב! היו לי הרהורי תשובה! הצטערתי על כך שעזבתי את עולם התורה!" ענה יוני. "כמה פעמים הרהרת בתשובה?" שאל הרב. "4 פעמים" אמר יוני, ולא הבין מה הרב רוצה ממנו. "כמה זמן הרהרת בתשובה בכל פעם?" "10 דקות". אמר לו הרב: "אתה קולט יוני? במשך שנתיים שלימות היית 40 דקות 'במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד'! אני ממש מקנא בך!"

יוני חזר לדירה ומילותיו של הרב לא נתנו לו מנוחה. הוא לא הפסיק לחשוב על המילים שאמר לו הרב. הוא פתאום קלט שהוא לא סתם איזה נער פשוט וחסר משמעות! הוא נמצא במקום שאנשים גדולים היו רוצים להיות שם!

יוני החליט לעשות מעשה אדיר! הוא התקשר לגברת 'מריה', והודיע לה חגיגית שהחתונה מבוטלת, והקשר ביניהם מבוטל לצמיתות! הגויה הייתה המומה! היא ניסתה בכל כוחה לשכנע את יוני שיחשוב על כך עוד פעם, הוא הולך להפסיד את עסקת חייו... אך יוני היה נחוש בדעתו וניתק לה את הפלאפון בפנים. לאט לאט חזר יוני בכל הכח לאבא שבשמים, וחזר חזרה לאביו האוהב שהמתין לו בקוצר רוח כמה שנים בלי להתייאש ממנו.

לאחר תקופה שאל אותו אחיו: "יוני! תסביר לי מה גרם לך בשבת לעזוב את הסיגריות והפלאפון וללכת לשיעור של הרב שטיינמן? בינינו! זה ממש

לא מעניין אותך!" "נכון! אתה צודק במאה אחוז! אספר לך מה גרם לי לוותר על הכל ולהימשך לשיעורו של הרב: כשהייתי בכיתה ד' בתלמוד תורה הלכנו להיבחן אצל הרב שטיינמן. הרב שאל אותנו שאלות קלות במיוחד כדי שנצליח לענות. כל ילד שענה תשובה קיבל מהרב סוכריה.

והנה הגיע תורי. התרגשתי ברמה לא רגילה! גדול הדור שאל אותי שאלה ראשונה ולא ידעתי לענות. גם בפעם השנייה והשלישית לא עניתי. התביישתי מאוד. לאחר הבחינה כל ילד קיבל סוכריה, ואני לא קיבלתי כלום.

הרב קרא לי לצד ואמר לי: "יוני הצדיק! בתורה שלנו מקבלים שכר לפי המאמץ, ולא לפי התוצאות. כל הילדים התאמצו פעם אחת אבל אתה התאמצת שלוש פעמים, ולכן תקבל שלוש סוכריות" קיבלתי סוכריות יותר מכולם! אתה יודע מה זה עשה לי? כששמעתי שזהו השיעור של הרב שטיינמן, נזכרתי בכל מה שהרב עשה למעני, ואין פלא שעזבתי הכל והחלטתי להגיע לשיעור של גדול הדור שהיה לצידי בזמן שהייתי נבוך וחסר ישע.

אחיי אהובי! אתם מבינים מה הרב עשה עם כמה מילים פשוטות? הוא התנתק מהשנתיים שיוני חילל שבת ועזב לגמרי את הדת, והתמקד ב 40 דקות שהרהר בתשובה, ולא רק זה אלא הרב הדגיש לו שהוא מקנא בו, ובזכות זה ניצל יוני מגברת 'מריה' ומעוד הרבה ילדים עם שמות דומים... וזכה להקים בית של תורה.

בנית על שולחן שבת שכל הילדים יושבים כמו מלאכים ושרים איתך שירי שבת ומדברים דברי תורה, ולבסוף אתה מתאכזב עד עמקי נשמתך "לא שבת ולא נעליים!! רק רעש ובלאגן! ומריבות בלי הפסקה!"

ידידי האהוב! תכניס טוב טוב למוח! אתה תעשה את שלך והקב"ה יעשה את שלו. אל תילחם עם הילדים! אל תושיב אותם בכח ליד השולחן! מה כן אתה יכול לעשות? אם ראית את הילד יושב ליד השולחן ומתנהג יפה אפילו כמה רגעים, תהלל ותשבח אותו בפני כולם! תעצים אותו! הילדה וויתרה לאחותה? תרוממו אותה!! תעשו רעש וצלצולים מהדקות המועטות שהם כן היו שותפים לסעודה ולא מהזמן שהם היו מחוץ

לתמונה! בינינו! מבטיח לכם! הם יזכרו לנצח רק את השבחים והמחמאות שהרעפתם עליהם בשולחן! יהיה להם מכך זיכרון מתוק לנצח נצחים! אני אומר לכם באחריות מליאה! שווה להשקיע!!.

אברך אחד הרגיש "מצוקה נוראה"! הוא חלם על שולחן שבת מרומם ורוחני אבל הילדים חלמו על דברים אחרים! פשוט התחשק להם לעזוב את השולחן וללכת לשחק על הרצפה במשחקי קופסא. בצער רב וביגון קודר הוא פנה אל הגאון הרב שטיינמן זצוק"ל והביע את אכזבתו האדירה בפני הרב "למה הילדים שלי לא יושבים כמו חיילים בשולחן שבת? הרב! אולי כדאי לקצר את הזמן של סעודת השבת ואז אני ארוויח שכ-ל הסעודה הילדים יהיו ליד השולחן??"

הרב ענה לו נחרצות "סליחה כבודו! מה אתה רוצה מהילדים שלך? תן להם לשחק! תעזוב אותם בשקט! וגם אם הילדים גדולים בגיל 7- 8, בשום פנים ואופן אל תכריח אותם לשבת ליד השולחן! דע לך! מה שמגיע בכפייה, במשך השנים יתנקם גם בך וגם בילד! תניח לו!!" (ספר חכימא דיהודאי עמוד 280).

אם הילד/ה יצא/ה משולחן השבת לשחק על הרצפה/ לשבת על הספה, אל תתעקשו לשכנע אותו שיחזור לשולחן השבת! תניחו לו! תנו לו לבוא לבד לשולחן מרצונו הטוב, כדי שחס ושלום שולחן השבת לא יהפך אצלו ל"סיוט"! תנו לו ממתקים, חטיפים ושתייה טעימה כמו כל ילד שיושב בשולחן! אל תחסירו ממנו כלום! אל תשכחו את הפסוק "חנוך לנער על פי דרכו", כל ילד והחינוך שלו! יש ילד שיותר קל לו לשבת בשולחן, ויש ילד שהישיבה הממושכת בשולחן קצת קשה לו! תבינו את הלב שלו! אל תלחצו בכח! זה לא ילך!

מה כן תעשו? תשירו בשמחה! תראו לו כמה כיף בשולחן! תפרגנו אחד לשני!, תקשיבו לי טוב: הוא לא רק יבוא, הוא יטוס לשולחן... ואפילו אם בשבת הזאת הוא יבוא רק לקינוחים ולפינוקים, והוא לא ישתתף בשירי השבת ובדברי התורה, לא להילחץ! עוד שבת ועוד שבת, ובסוף זה יגיע ממקום של אהבה ורצון ולא בגלל אונס וכפייה! הדוגמא האישית שלכם זה ה-כ-ל!!!.

נקודה למחשבה!!!

מתחשק לכם להתענג בשולחן שבת? חידון משפחתי!

מי מאיתנו לא חולם על סעודת שבת רגועה ומענגת בחברת ילדיו ובני משפחתו? שבת של חוויה משפחתית מפנקת ומענגת, ולא סעודה מאתגרת ומרגיזה במריבות סרק של: "הוא לקח לי את המקום", "היא זרקה עלי עגבנייה", "תשבו כבר!... יש לכם קוצים..?!" אחרי הכל אנחנו משקיעים מקסימום של כוחות, מוציאים ים של אנרגיה כדי להנות ולהתענג מהיום הכי מתוק בשבוע! חושבים על הפרטים הכי קטנים כדי להפיק שמחה והנאה לנו ולילדינו מהשבת הקדושה! אם אחרי כל ההשקעה האדירה שהשקענו יצאנו עם פרצוף חמוץ של תשעה באב, לא עשינו כלום!! למה לעשות הרבה טרראם אם בסופו של יום יצאנו בדיכאון??

אתן לכם טיפ מניסיוני האישי, ואני משוכנע שתודו לי:

שימו לב טוב! בכל סעודה מסעודות השבת תקראו בפני המשפחה 2 -3 הלכות שבת, כך שבכל שבת יהיו לכם ביד בערך 9 הלכות. לאחר זמן מסוים לשיקולכם (רצוי לא למתוח זמן, כדי לא לייאש את בני המשפחה!) תערכו חידון קליל ופשוט למשתתפים, ותפנקו אותם בפרסים ומתנות! תנסו ותראו בעצמכם איזו הקשבה והשתתפות תהיה בסעודה! כמה ידע הלכתי עצום נצבור אנו וילדינו בהלכות שבת (תחשבו רגע! בשבת אחת לומדים 9 הלכות, בחודש אחד לומדים - 36 הלכות, ובשנה אחת תמימה! תפתחו טוב את האוזניים! 378 הלכות!! כן! מאמינים? אתם תהפכו ממינימום של דקות לתלמידי חכמים!!) מלוא חופניים נחת אתה ורעייתך תרוו מהחידון המשפחתי הזה כשתראו את כולם מפגינים ידע רב מההלכות שלמדתם יחד! איזה זיכרון מתוק יהיה לכם ולילדים לאורך ימים ושנים רבות! אני מעיד לכם מניסיון, הלב מתרחב בעוד כמה קילומטרים! מומלץ ביותר!!.

אגב! תשמעו היטב מה כותב בעל הפלא יועץ (ערך שבת) בשם ספר חסידים: יש חובה ללמוד את כל הלכות שבת לפחות פעם אחת בשנה. וכתב המשנה ברורה בהקדמה להלכות שבת בשם "יערת הדבש" שאין

סיכוי להינצל מאיסורי שבת אם לא ילמד את כל ההלכות היטב היטב! ואם תבוא ותשאל בתמימות "מה הבעיה? מה הלחץ הגדול? אם תתעורר לי שאלה בהלכות שבת אני אשאל את הרב ואקבל תשובה! מה? אני לא צודק?!". תשמע לי ידידי אהובי! אתן לך דוגמא פשוטה בהלכות שבת, מעשה קטנטן שנראה כל כך פשוט וחסר משמעות והדבר הקטנצ'יק הזה אסור בהחלט! יש לך צלחת עם בוטנים וקליפות של בוטנים, בשיא הטבעיות אתה מוציא את הקליפות מהצלחת כי הם מפריעים לך בעין! דע לך צדיק! מעשה זה הוא אסור בשבת בגלל איסור בורר אפילו שנראה לך שלא עשית כלום! וכן להיפך: אתה יכול לחשוב שדבר מסוים הוא אסור בשבת, וכאשר תלמד את ההלכה, פתאום תבין שאין בזה שום בעיה! סתם אסרת על עצמך ועל בני משפחתך! ברגע שנלמד הלכות שבת כמו שצריך, נדע מה מותר ומה אסור, ורק אז אם תתעורר לנו שאלה נלך ונברר את ההלכה! הבנת מתוק? אם אין לך ידע בסיסי בהלכות שבת, לא תוכל לעולם לדעת שיש בכלל בעיה!.

נקודה למחשבה!!!

האם כדאי לשכנע את הילד שיאכל חמין?

הורים יקרים! כל אבא ואמא רוצים לראות שהילדים שלהם נהנים בשבת! בשביל כך הם מוציאים כמויות של כספים כדי שכל אחד מהילדים יתענג בשבת. בואו נחשוב יחד! ממה הילד יותר נהנה בשבת? מאכילת חמין, עופות ודגים ששילמתם עליהם ממיטב כספיכם או שמחשק לו יותר על ממתקים, קינוחים ופינוקים? תענו לבד! ילד אוהב להתענג, אבל אנחנו בתור הורים רוצים שהילד לא ישבע משטויות אלא ישבע ממאכלים בריאים ומשביעים! מסכימים איתי? ילד זה ילד! אני בטוח שגם כאשר אנחנו היינו ילדים, נמשכנו יותר לפינוקים ולא לטשולנט!!

כאשר מגיעה המנה העיקרית, לפעמים אנחנו רודפים אחרי הילד עם כפית של חמין ומתחננים אליו: "בבקשה! אנא! רק עוד כפית אחת! לא יותר!" ויש מהדרים להבטיח הבטחות: "אם תאכל אתן לך הפתעה!" "אשלם לך כסף במוצאי שבת!".

הורים יקרים! תעשו טובה! תעזבו אותם! אל תשכנעו אותם לסיים את הצלחת! ואל תבטיחו להם שום הבטחה! גם אנחנו לא היינו רוצים שיכריחו אותנו לאכול! הם רוצים לאכול חמין? שיאכלו. לא רוצים לאכול? שלא יאכלו! אל תכריחו אותם! בסוף הם ישנאו את האוכל ואולי גם את שולחן השבת שגורם להם סבל וצער! רק אם לא תכריחו אותם, יש סיכוי שהם ירצו לאכול ולהתענג מהמאכלים הטעימים שהכנתם! ברור שצריך שהאוכל הבסיסי יהיה אוכל משביע ובריא ולא לחיות רק על ממתקים ושטויות בשבת, אבל רק אל תאלצו אותם לאכול בכח אלא להניח את האוכל על השולחן ולהציע להם להנות מאוכל טעים ונדיר במיוחד שיש אותו רק בשבת.

הלכות קידוש

זמן הקידוש עת רצון - מה כדאי לבקש לפני הקידוש?

זמן הקידוש בליל שבת הוא עת רצון לקבלת התפילות, ונכון שיבקש לפני הקידוש על בניו ובנותיו שילכו בדרך ה' (שיבת ציון ח"א רכ').

סגולות הקידוש בליל שבת -

הקידוש בליל שבת מסוגל להחזיר את מאור עיניו של האדם ממה שהתמעט באותן פסיעות גסות שפסע במשך השבוע[51], וכן מסוגל הקידוש לעשירות ולאריכות ימיו ושנותיו בעולם הזה, ויוסיפו לו שנות חיים בעולם הבא (פס"ת עמוד שיב'). כאשר יאמר בקידוש "זיכרון למעשה בראשית", יכוון במחשבתו על הזיכרון שלו (טעמי המנהגים ענייני סגולות בשם הרב הקדוש מזידיטשוב זצוק"ל). מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל היה נוהג להאריך בקידוש במילה "זיכרון".

סגולה למאור עיניים - האם יין הקידוש או ההבדלה מועיל למאור העיניים?

לאחר הקידוש או ההבדלה יקח מעט מהיין ויעביר על עיניו מבחוץ וכן מי שמסתכל על הנרות בשעת הקידוש יועיל לו לרפואת העיניים (ח"ג תקח').

נקודה למחשבה!!!

אתה חובבן של יין? אל תתפשר על יין פשוט! תתפנק על משהו משובח!

אם אתה חובבן יין ומתענג על יין משובח לכבוד הקידוש של שבת! תשמע טוב! כאשר אתה הולך לעשות קניות לשבת ותגיע אל מרתפי היין, אל תתפשר על יין פשוט שעולה רק כמה שקלים! תלך על הטופ

51. יש אומרים על ידי שימרח את היין על עיניו. ויש אומרים שעל ידי טעימת המקדש, מתרפאים כולם (בית יוסף סימן רסט'). ויש אומרים שישתה מהיין, וימרח על עיניו (כף החיים סימן רסט' אות ו').

שבטופ! תבחר את היין הכי משובח שיש במדף! אל תעשה חשבון לכסף שאתה מוציא מהכיס! בעל הבית משלם! אם תקנה יין זול, תקבל בחזרה מחיר זול! תשקיע על יין איכותי, תקבל את ההחזר בהתאם! הכל על חשבון הברון!! (כף החיים סימן רעב' אות כג').

נשים - האם אשה חייבת לעשות קידוש בשבת?

נשים חייבות בקידוש של שבת מהתורה, ויכולות להוציא את האיש ידי חובת קידוש אפילו אם יצאה כבר ידי חובת קידוש או שהתפללה כבר ערבית, והאיש עדיין לא התפלל (הליכות עולם ח"ג ז').

שבע או עייף - האם מותר להתעכב עם הקידוש?

כשיבוא לביתו בליל שבת, ימהר לקדש ולאכול מיד (ב' ח') ואם הוא שבע וקשה לו לאכול מיד או שהוא עייף, רשאי להמתין מלקדש עד שיהיה רעב או עירני, אבל בתנאי שאין זה גורם לחוסר שלום בית או כאשר יש אורחים בביתו וכדומה (ח"ג פה').

קידוש לאחר פלג המנחה - האם מותר לקדש ולאכול לאחר פלג המנחה?

מותר לקדש ולאכול סעודת שבת לאחר פלג המנחה[52] (ב' יא') ויעשה כן בשעת הצורך ואפילו צורך קטן, כגון אם יש ילדים קטנים או זקנים (ח"ג קמב'-ג'). ויחזור לקרוא קריאת שמע של תפילת ערבית לאחר צאת הכוכבים, ואינו יוצא ידי חובה בקריאת שמע שקרא מבעוד יום[53] (ה"ב סימן רסז' ס"ט).

כיסוי החלות - האם בזמן הקידוש צריך לכסות את החלות?

צריך לפרוס מפה על השולחן מתחת לחלות (או קרש מיוחד - ח"ג שנד') ומפה אחרת פרוסה מעל החלות, (זכר למן שהיה עליו טל מלמעלה ומלמטה, ועוד טעם: כדי שהפת לא תתבייש בכך שמקדשים על היין ולא על הפת, אף על פי שבדרך כלל הפת קודמת) (ב' יג'-ד').

52. וטוב שימשיך את סעודתו בתוך השבת, ויאכל כזית בזמן שהוא ודאי לילה.

53. והמחמיר לקרוא קריאת שמע לפני שיאכל סעודת שבת, תבוא עליו ברכה (מנוחת אהבה ח"א פ"ז סעיף יג').

מפה צבעונית - האם צריך לפרוס דווקא מפה לבנה?

אין חובה לפרוס דווקא מפה לבנה, אלא יכול לפרוס כל מפה שרוצה (ב' טו', ח"ג שנד').

כיסוי דק או שקוף - האם מותר לכסות את הפת בכיסוי דק או שקוף?

אפשר לכסות את הפת גם בכיסוי דק או שקוף (לדוגמא שקית של סופר וכדומה) שהפת נראית דרכו כאשר אין לו כיסוי אחר (ח"ג שנא').

כיסוי עוגות וזיתים - האם צריך לכסות בקידוש גם את העוגות ואת הזיתים?

אם יש עוגות על השולחן צריך לכסות אותן (ב' יד') אך אין צריך לכסות את הזיתים (ח"ג שנג').

כיסוי הנראה מהצדדים - האם מותר לכסות את הפת בכיסוי זה?

אין לכסות את הפת בצלחת או בכלי אחר אלא רק בדבר שמכסה את הפת מכל הצדדים, ואם בכל זאת המפה לא מכסה לגמרי את הפת אלא נראית הפת מהצדדים, המנהג להקל בכך רק כאשר נראית הפת לשומעים אך המקדש לא רואה את הפת[54] (אדני שלמה ח"ב עמוד קלז').

שבת חתן שיש שם הרבה שולחנות - האם כולם צריכים לכסות את הפת ואת העוגות?

כשיש שולחנות רבים, וכולם יוצאים ידי חובה ממקדש אחד, כולם צריכים לכסות את הפת ואת העוגות שעל שולחנם (ב' טו') ואם יש בכך טורח ציבור, אפשר לסמוך על המקילים שיכסו רק את הפת שליד המקדש (ח"ג שנד'). אם כל שולחן מקדש לעצמו, אין צריכים לכסות כאשר שולחן אחר עושים קידוש (שמירת שבת כהלכתה פרק מז' סעיף כה').

עד מתי צריך להשאיר את הפת מכוסה?

מעיקר הדין הפת צריכה להיות מכוסה עד לאחר הקידוש[55] (ח"ג שמו').

54. ולדעת הרב מרדכי אליהו זצוק"ל הפת צריכה להיות מכוסה מכל הצדדים (קידוש כהלכתו עמוד קג').

55. וטוב להשאיר את הפת מכוסה עד ברכת המוציא.

שטיפת הכוס - האם צריך לשטוף בפנים ובחוץ לפני הקידוש?

כוס של ברכה כמו כוס של קידוש או הבדלה או שאר מצוות שתיקנו לאומרן על הכוס וכן כאשר מברך ברכת המזון על הכוס, צריך שישטוף אותה במים מבחוץ, וידיח אותה בפנים עם מים בנקיון גדול יותר מאשר שטיפה בלבד (ה"ב סימן קפג' ס"א).

שטיפת כוס נקיה - האם צריך לשטוף לפני הקידוש כוס שהיא כבר נקיה?

כוס נקיה אין צורך לשטוף אותה מבחוץ ולנקותה מבפנים[56] (ב' נד').

כוס מלאה - האם צריך לקדש על כוס מלאה יין?

צריך לקדש על כוס מלאה יין או מיץ ענבים, ואם אין לו מספיק יין, ואין לו כוס יותר קטנה כדי למלא אותה ביין, מותר לקדש גם על כוס שאינה מלאה עד הסוף, כיון שיש שיעור של רביעית יין בכוס (שו"ע סימן רעא' ס"י, מ"ב ס"ק מב').

מזיגת יין במים - האם יש עניין למזוג את היין או את מיץ הענבים במים?

טוב למזוג את היין או מיץ הענבים סמוך לקידוש ולתת שלוש טיפות מים בשלוש פעמים[57] (ב' נד') ויאמר בשעת המזיגה "מלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידיך" שהם ראשי תיבות "מים" (שיבת ציון ח"א רכו').

האם מותר לקדש על כוס מקרטון או מפלסטיק?

מותר לקדש על כוס מקרטון או מפלסטיק, אבל מי שרוצה להדר במצוה, יקדש על כוס מכסף או מזהב[58] (ב' נד').

האם מותר לקדש על כוס פגומה או סדוקה?

לכתחילה צריך שתהיה הכוס שלימה, ובשעת הדחק יכול לקדש על כוס שבורה או פגומה בשפתה או כאשר הבסיס שלה נשבר (ח"ג שפג').

המחמיר תבוא עליו ברכה

56. ומכל מקום על פי הסוד טוב לשטוף את הכוס אפילו שהיא נקיה (ח"ג תמט').

57. יש נוהגים שלא לשתות את המים שמזגו בהם את היין ונשארו בכוס, אלא שופכים אותם (פסקי תשובות סימן רעא' הערה 217).

58. ונכון שיחשוב בדעתו לפני הקידוש להשתמש בכוס זו עוד כמה פעמים לאחר מכן, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות (ה"ב סימן רעא' סעיף נח'). לדעת האור לציון (ח"ב שיד') ראוי להחמיר לכתחילה שלא לקדש על כוס חד פעמי, כיון שכוס של ברכה צריך שתהיה לה חשיבות.

אמירת "מזמור לדוד" לפני הקידוש -

לפני שיקדש על היין בליל שבת וביום השבת, יאמר "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר" וכו' (תהילים פרק כג') (כף החיים סימן רעא' אות סג').

אמירת "ברוך הוא וברוך שמו" - האם מותר לענות בקידוש?

כל ברכה שאדם שומע ומתכוון לצאת ידי חובה, אין לו לענות "ברוך הוא וברוך שמו" לאחר שמזכירים שם ה', כיון שנחשב כהפסק בברכה, ולכן בברכות הקידוש לא יענה "ברוך הוא וברוך שמו" (ב' כא'), ובדיעבד אם ענה, יצא ידי חובה, ובתנאי ששמע את כל הברכה (ח"ג רח').

כמה יין צריך המקדש לשתות מכוס הקידוש?

המקדש על היין צריך לשתות כ"מלוא לוגמיו" שהוא רוב רביעית (כ- 42 גרם לאדם בינוני - ח"ג תצג') ואם לא טעם, לא יצא ידי חובה[59], אבל גם אם אחד מהמסובים טעם כמלוא לוגמיו יצאו ידי חובה, ומצוה מן המובחר שכל המסובים יטעמו מכוס הקידוש אפילו מעט, בשביל חיבוב המצוה[60] (ב' נו').

נקודה למחשבה!!!

האם מפריע לכם שמישהו מכניס את המזלג האישי שלו לצלחת המרכזית?

חשוב לי מאוד לעורר נקודה חשובה! אני משוכנע שהדבר הזה לא מציק רק לי באופן אישי אלא כמעט לכל האנשים והנשים. הגעת לאירוע, על השולחן המפואר מוגשים כמויות של סלטים ושל תוספות כמו אורז, תפוחי אדמה וכדומה, מגוון עשיר של סוגי מטעמים. ליד כל מוזמן נמצאת צלחת יפה, מזלג וסכין.

המחמיר תבוא עליו ברכה

59. והמחמיר לשתות רביעית יין, תבוא עליו ברכה (ה"ב סימן רעא' סעיף עג'). ומשום חיבוב מצוה ישתה כל מה שנשאר בכוס (חוט שני פרק פה' ס"ו).

60. מצוה מן המובחר שכל המסובים יטעמו מכוס הקידוש אפילו מעט, בשביל חיבוב המצוה, ומכל מקום אם יש אורחים שאינם מבני המשפחה, ומקפידים שלא לשתות מכוס המברך, יכול לערב יין אחר עם היין של הקידוש ולמזוג לכמה כוסות כדי שכל אחד יטעם מהיין (ח"ג תקב') אך מעיקר הדין מותר לשתות מהיין שנמצא לפניו ואין חובה לשתות דווקא מכוס הקידוש.

יצא לי לראות בלי סוף פעמים אדם שהשתמש במזלג המונח לפניו וכבר הכניס אותו לתוך פיו ולאחר מכן מכניס אותו לתוך אחד מהסלטים המרכזיים ומכניס לפה ומלקק וחוזר שוב פעם לסלט אחר.

יכול להיות שעדיין יש משפחות שנוהגות לאכול מכל הסלטים בלי לעשות חשבון ולאף אחד מהם לא מפריע לאכול מאיזה סלט או תוספת שאכלו מהם, אבל צריך לדעת היטב! רוב רובם של האנשים ממש נגעלים מכך! הם לא יאכלו מאותו סלט שנכנס אליו מזלג מלוקק! ממש דוחה אותם! אם בתוך המשפחה הגרעינית רגילים בכך ואף אחד לא נגעל, אין שום בעיה, אבל כאשר מגיע אורח או חתן או כלה חדשים לבית, שימו לב! כנראה שהם מגיעים ממקום שלא נוהגים בכך, ואל תתפלאו מדוע אינם אוכלים מהמאכלים המוגשים לשולחן! הם יגידו לכם "אני שבע!" "כבר אכלתי בבית!" אבל זו לא הסיבה האמיתית! האמת היא אחת! הם ממש נגעלים מכך! תשתדלו להתחשב באורחים שלכם שירגישו בבית! תניחו בכל סלט או בכל סוג של תוספת כף מרכזית, וכולם ישתמשו בכף המרכזית ולא במזלג האישי, כדי למנוע בושה ועוגמת נפש מיותרת.

שתיה ברציפות - האם צריך לשתות את היין בלגימה אחת?

צריך לשתות כשיעור רוב רביעית ברציפות, ולא ישהה מתחילת שתייתו עד סופה יותר מכדי שיעור שדרך בני אדם לשתות שיעור של כמות כזאת, אך יכול לשתות את הכוס בשתים או שלוש לגימות כדרך בני אדם השותים בנחת, ובתנאי שישתה ברציפות בלי שהיה, ובדיעבד אם שהה יותר מכדי שתיית שיעור רביעית, אינו חוזר לקדש (ה"ב סימן רעא' סעיף עד').

טעימה מכוס הקידוש - האם צריכים המסובים לשתות דווקא מכוס הקידוש?

מותר למסובים שיוצאים ידי חובה מהקידוש, לטעום מהיין שבכוס שלפניהם כאשר הכוס אינה פגומה (כלומר שעדיין לא טעמו ממנה), לפני שטעם המקדש, ואין צריך שיהיה לפניהם רביעית[61] (שו"ע סימן רעא' סעיף טז' חוט שני ח"ד צד'), ואם שופך המקדש מכוסו לכוסות המסובים כגון שהם מחזיקים בידם כוסות

61. מצוה מן המובחר לטעום מכוס המקדש יותר מאשר לטעום מהכוס שלפניו (חוט שני ח"ד צה').

בלי יין או כוסות שכבר טעמו מהם, ימתינו עד שיטעם המקדש, כיון שהם זקוקים לכוס שלו, שימזוג להם יין או שיתקן את הכוס הפגומה שלהם שטעמו ממנה (שו"ע סימן רעא' סעיף טז', מ"ב ס"ק פא').

ברכת "על הגפן" - האם צריך לברך "על הגפן" לאחר הקידוש בליל שבת?

אין לברך ברכה אחרונה לאחר הקידוש, אף על פי ששתה רביעית יין, כיון שברכת המזון פוטרת אותו (ב' קכה'). אם שתה רביעית יין ואכל גם כזית מזונות ורוצה לסעוד לאחר זמן (72 דקות), יברך ברכת "על המחיה" על המזונות שאכל, ויכלול בברכתו גם "על הגפן" (ח"ג תרסח').

אורחים בלי כיפה - האם צריך לבקש מאורחים בלי כיפה לכסות את ראשם בקידוש?

נכון לבקש מהאורחים לכסות את ראשם בשעת הקידוש, או שימשכו את שרוול הבגד ויכסו את ראשם, או שחברו יניח את ידו על ראשו, אבל לא מועיל שמכסה את ראשו בידיים שלו (ח"ג צא').

נשים בלי כיסוי ראש או בחוסר צניעות בקידוש - מה צריך לעשות?

לכתחילה עדיף לבקש מהן לכסות את גופן, אך אם אינו יכול לבקש מהן מכל סיבה שהיא, יסתכל בכוס הקידוש בשעת הברכה או שיסתכל בסידור, ומכיון שאינו רואה את חוסר הצניעות, יוכל לברך, ואם יש נשים נשואות שנמצאות בלי כיסוי ראש, כדאי שיעצום את עיניו, או שיסתכל בסידור (ח"ג צג', צה').

נקודה למחשבה!!!

אחת מהיושבות בשולחן שבת הגיעה עם לבוש לא צנוע! האם לשאוג עליה כדי שתחליף ביגוד?

פעם סיפר לי חבר שהוא היה נוכח בליל שבת עם כמה משפחות. אחת מהבנות באה לשולחן שבת בלבוש שאינו מכבד בת ישראל כשרה וצנועה (בלשון המעטה). הוא מספר לי בלהט איך הוא תקף את אותה נערה בהערות וצעקות "תתביישי לך! כך מגיעים לשולחן שבת? תראי איך את נראית! את מכשילה את הרבים! את יודעת איזה עונש מחכה לך?! גועל נפש של לבוש!" בקיצור! עשה לה בושות! גמר עליה לגמרי! הדם התרוקן לה מהגוף מרוב בושה!.

היתי המום: "כך עשית לה? האם מותר לבייש בת ישראל?". "זו בעיה שלה! כך לא מתלבשים! צריך להוקיע אותה! זו פריצות שאין כדוגמתה! היא גורמת למכשול לאנשים!" ענה היהודי. אמרתי לו: "תגיד לי בכנות! הרי ברור שהנערה הזו הלכה לחדר להחליף את הלבוש לבגדים צנועים יותר. אתה יודע למה? בגלל שהיא לא רצתה שתעשה לה עוד פדיחות. עכשיו בינינו! עם יד על הלב! כאשר היא הלכה להחליף בגדים, מה לדעתך היא חשבה בלב? "וואי.. הוא צודק! אני באמת צריכה להתלבש יותר בצניעות!" או שהיא אמרה לעצמה "שילך הוא והדת שלו ל... אני בחיים שלי לא יתלבש צנוע! כך מתנהגים אליי? האם התורה מתירה להעליב אותי מול כולם?"

המשכתי ואמרתי לו: "אין לי ספק שהנערה הזו כועסת עליך מאוד על כך שביישת אותה ברבים, ואתה צריך לבקש ממנה סליחה שביישת אותה ברבים! תקשיב טוב! ראיתי המון אנשים שהתקרבו והתחזקו מכך שחיבקו ונישקו אותם! כיבדו אותם! חייכו אליהם! אבל עוד לא ראיתי מעולם אדם שצעקו עליו והוא התחזק ושינה את דרכו! האם אתה יודע באיזו חברה הנערה הזו גדלה? מה החינוך שהיא קיבלה? היכן היא לומדת?! יכול להיות שאם היית קורא לה לצד ומדבר איתה בכבוד, היא הייתה מסכימה לכבד ולהחליף בגדים, ואפילו לחשוב על זה אחר כך בינה לבין עצמה: "אולי באמת הלבוש הזה לא מכבד את בתו של מלך מלכי המלכים? הגוף שלי הוא כל כך יקר וחשוב, אני לא צריכה להראות אותו לאף אדם בעולם! את היהלום שומרים בכספת ולא חושפים אותו לעיני כולם!!" אבל לעמוד ולגרום לצער ובושה לבת ישראל מול כל בני המשפחה, אני מבטיח לך! לא הרווחת כלום!!.

נקודה למחשבה!!!

"מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה צדיק! רק פעם אחת התגבר עליך יצר הרע!!"

אני חייב לספר לכם סיפור מרתק! כששמעתי את הסיפור הזה הייתה לי צמרמורת! למדתי איך ניתן להעביר מסר ברמז בלי לפגוע!

כמעט בכל כיתה חייב להיות את הילד הזה שנקרא "ילד שמנת"! הוא חייב להוציא את העיניים לכולם, עם בגדי פאר שהוא לובש, ועם אוכל הכי טעים שיש. כל משחק חדש שיוצא לשוק, הוא הראשון שמביא לכיתה (בדרך כלל הילד לא אשם! ההורים מספקים לו את רצונו וכל הילדים סובלים מרגשי נחיתות, ובבית הם משגעים את ההורים שגם הם רוצים).

לפני כמה עשרות שנים הייתה עניות גדולה. הילדים היו מביאים לכיתה חתיכת לחם יבש רק בשביל לחיות, אך באחת מהכיתות היה ילד מתוק, בן למשפחת עשירים, ונקרא שמו בישראל "ישראל". הוא לא הביא פרוסת לחם אלא היה מתפנק על מעדנים וממתקים. יום אחד הוא הפתיע את חברי כיתתו בשעון זהב יוקרתי במיוחד! העיניים של חבריו יצאו ממקומן. הם באו אליו והסתקרנו לראות את השעון הנדיר שהם יכולים רק לחלום עליו. ישראל הרגיש בעננים. כולם סובבים אותו!.

כולם יצאו להפסקת האוכל, וישראל החביא את השעון עמוק בתיק. הוא חזר מההפסקה, הושיט את ידו לאוצר שלו, אך שוד ושבר! אין זכר לשעון! כנראה שעיניו של אחד מחבריו חמדו את השעון המפואר! ישראל צעק בכל כוחו "גנבו לי את השעון!" בני כיתתו באו לעזרתו בחיפושים אבל לא שעון ולא נעליים! הרב חנוך נכנס לכיתה, שמע את ההמולה ואת הפאניקה, הושיב את התלמידים ואמר: "בנים אהובים שלי! הייתי בטוח שבכיתה שלנו אין ילדים שלוקחים דבר בלי רשות, אבל כנראה שהיצר התגבר על אחד מהילדים הצדיקים! אני מבקש מכולם לעמוד על הרגליים, אני עורך בדיקה בכל התיקים עד שנמצא את השעון! אף ילד שלא יעז לפתוח את העיניים בזמן שאני בודק את התיקים!!" כל התלמידים היו רגועים, חוץ מתלמיד אחד שנכנס ללחץ!.

הרב עבר בין התלמידים ומצא את השעון הגנוב אצל אחד מהתלמידים. הרב החזיר את השעון לתלמיד העשיר, עמד על מקומו ואמר: "בניי אהובייי! לצערי מצאנו את הילד שלקח את השעון בלי רשות! אני פונה לאותו ילד שלקח את השעון ומתחנן אליו: מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה ילד צדיק! פעם אחת התגבר עליך יצר הרע! זה לא הופך אותך לגנב חס ושלום!!" הרב המשיך את השיעור כרגיל והשקט חזר למקומו.

הילד שגנב היה המום! הוא חשב שהרב יעשה ממנו חגיגה! הוא יפרסם לכולם איזה גנב מדופלם יש בכיתה כדי שלא יהיה מצב שעוד פעם מישהו יגנוב חפצים בכיתה, אבל הרב המשיך כאילו לא קרה כלום!.

עברו שנים רבות. הילד שגנב הרגיש שגם הוא רוצה להיות בתפקיד של רב וללמד בתלמוד תורה. גם הוא רוצה לחנך את תלמידיו כמו הרב חנוך בלי לפגוע באף תלמיד. יום אחד נערכה בכיתתו יום הולדת לאחד מהתלמידים. הילד הביא עוגה וחטיפים, הרי "אין חגיגה בלי עוגה!". ניגש התלמיד לרב ולחש לו באוזן: "כבוד הרב! סבא שלי צריך להגיע, אפשר לחכות לו?" "בוודאי" ענה הרב. ובאמת לאחר מספר דקות, נשמעו נקישות בדלת והסבא נכנס לכיתה. הרב הסתכל על הסבא וכמעט התעלף "וואי.. זה הרב חנוך! בזכותו אני כאן!!" הוא הושיב את הסבא לידו, והמתין לסיום החגיגה.

הרב ניגש לסבא ושאל: "הרב זוכר אותי? אני הייתי תלמיד של הרב לפני המון שנים!" "מצטער! אני לא זוכר! למדו אצלי אלפי תלמידים!" הרב הזכיר לסבא את הסיפור של גניבת השעון בכיתה, והסבא נזכר. הרב נחנק מדמעות ובהתרגשות סיפר לסבא המחנך שלו: "הרב יודע שבזכותך אני מלמד כאן? בזכות זה שאמרת לי שאני לא גנב, רק התגבר עלי יצר הרע באופן חד פעמי, והצלת אותי מבושה אדירה, אמרתי לעצמי שגם אני רוצה להיות מחנך כזה רגיש ואכפתי! אני רוצה להיות מחנך שלא יורה לתלמיד בפנים! אם צריך להעביר ביקורת, אומרים אותה ברמז ולא מביישים מול כולם! חינוך כזה שמעביר מסר לתלמיד / ילד שהוא לא פושע! הוא ילד מתוק וצדיק אפילו אם הוא גנב! אסור לבייש ילד בגלל שהוא צעיר ממני, והוא ממש חסר אונים מול מחנך / הורה שגדול וחזק ממנו! הרב! הכל בזכותך!!".

הרב חנוך הסתכל בפני תלמידו ואמר: "אני לא יודע על מה אתה מדבר! האם אתה לקחת את השעון?" הרב לא הבין "מה זאת אומרת? מצאת את השעון אצלי בתיק!!" עכשיו תחזיקו חזק בכיסא כדי שלא תפלו! מסתכל עליו הרב בעיניים ואומר לו: "תלמידי האהוב! אתה רוצה לשמוע את האמת? כשבדקתי את תיקי התלמידים, עצמתי את העיניים כל זמן הבדיקה! לא פתחתי את העיניים בכלל! לא רציתי לדעת מי

הוא התלמיד שגנב!! רק עכשיו גילית לי שאתה הוא התלמיד שלקח את השעון!!!".

פאה נכרית - האם מותר לקדש בביתו כשיש נשים נשואות עם פאה נכרית?

אף שיש איסור לאשה נשואה לצאת לרשות הרבים בפאה נכרית, מכל מקום רשאי לקדש בביתו כשנמצאות שם נשים הלובשות פאה נכרית (ח"ג צו').

לא כיון בקידוש - האם יצא ידי חובה?

לכתחילה יש לכוון בפירוש קודם הקידוש שמקדש לשם קיום המצוה[62], אך בדיעבד אם קידש או שמע קידוש ולא התכוון לצאת ידי חובה, יצא. וראוי לכוון בכל מצוה, לשם קיום המצוה, ובקידוש יכוון "זכר ליציאת מצרים", ומעיקר הדין אין צריך לומר קודם הקידוש "לשם יחוד" וכו', כיון שהברכה עצמה מביאה לידי כוונה במצוה[63] (ח"ג קסו', קעג').

המקדש והשומעים - מה צריכים לעשות בשעת הקידוש?

כל בני הבית ישימו לב לשמוע את הקידוש מתחילתו ועד סופו ויכוונו לצאת ידי חובה, ולא יחשבו או יתעסקו בדברים אחרים, ולא ישמיעו קולות הברה בפיהם (לדוגמא: נו.. נו.. אהה.. ששש..), והמקדש יכוון להוציאם ידי חובה, כי גם בקידוש יש דין של "שומע כעונה", שהשומע את הקידוש נחשב כמו המקדש בעצמו[64] (ח"ג קפ', קצא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

62. ראוי ונכון שיאמר המקדש בפירוש לפני הקידוש שמכון להוציא את השומעים ידי חובה, ויאמר להם שגם הם יכוונו לצאת ידי חובה (ה"ב סימן רעא' סעיף טו', מ"ב ס"ק ה').

63. אך גם האומרים "לשם יחוד", לא יאמרו שבאים לקיים מצות עשה מן התורה לקדש, וכן לא יאמרו "מצות עשה מדברי סופרים לקדש על היין", מכיון שהם שנויים במחלוקת.

64. יש מדקדקים כאשר מתחיל את הקידוש בזמן אמירת "ויכולו", לתת את עיניו בנרות שבת, ובקידוש יתן עיניו בכוס שמקדש עליו, ויראה את מצחו ביין, כדי שלא יסיח דעתו, ויש שאין מדקדקים בכך (רמ"א סימן רעא' ס"י מ"ב ס"ק מח'-ט', דרכי משה, בא"ח ש"ש פרשת בראשית סעיף כט'). אם יכול להסתכל בבת אחת גם בנרות וגם בכוס הקידוש במשך כל זמן הקידוש, עדיף שיעשה כן (ה"ב סימן רעא' סד').

קטן שלא שמע קידוש בליל שבת - האם צריך לקדש בבוקר?

ילד קטן שישן בליל שבת ולא שמע קידוש, וגם לא התפלל ערבית של שבת, יש לחנך אותו שבבוקר יאמר ברכת "הגפן" וברכת הקידוש "אשר קידשנו במצותיו ורצה בנו" וכו' (ח"ג רפ').

בליעת גלולה - האם מותר לבלוע גלולה לפני הקידוש?

מותר לבלוע גלולה לפני הקידוש אפילו עם מעט מים[65] (ח"ג שיא').

האם צריך לקדש עם כובע?

מי שרגיל להתפלל עם כובע, ראוי שיקדש עם כובע להידור המצוה, וכן יברך ברכת המזון עם כובע (ח"ג תמב').

אחיזת הכוס - באיזו יד צריך לאחוז בכוס הקידוש? ומה הדין בשמאלי?

בשעה שמקדש צריך לאחוז את הכוס ביד ימין[66] ולהגביה את הכוס מהשולחן טפח (8 ס"מ), ויד שמאל לא תסייע ליד ימין, וגם איטר יד (שמאלי) יקדש ביד ימין, אבל אם חושש שישפך לו היין, יקדש ביד שמאל (ב' נד', ח"ג תמה', תמח').

בליעת אותיות - אם המקדש בולע אותיות או מילים מהברכה, כיצד ינהגו בני הבית?

אם המקדש בולע אותיות או מילים מהברכה, יש לבני הבית לברך בלחש את ברכת הקידוש, ובשעת הברכה יתנו את עיניהם בכוס הנמצאת ביד המברך, ולא יענו "אמן" אחר ברכתו, כיון שנחשב הפסק, וישתו מעט מהיין ויסמכו על המברך ששותה כ"מלוא לוגמיו", ובדיעבד אם לא אמר את כל הנוסח עם המברך, אבל שמע שם ומלכות וקדושת השבת ויציאת מצרים כמו שצריך, יצא ידי חובה, אף על פי שהמברך החסיר כמה מילים באמצע (ח"ג תעט', תפא').

65. ואם יכול להמתין עד לאחר הקידוש עדיף שימתין.

66. כתב כף החיים סימן רעא' אות נח': המקדש יקבל את כוס הקידוש בשתי ידיו מאדם אחר שיתן לו את הכוס בשתי ידיו, והמקדש יחזיק את הכוס כנגד החזה ואחר כך יחזיק את הכוס ביד ימין בלי סיוע של יד שמאל.

דיבור של המסובין לאחר הקידוש - מי שדיבר לאחר הקידוש האם חוזר לברך?

השומע את הקידוש ודיבר קודם שטעם המקדש, לא יטעם מהיין אלא אם כן יברך "הגפן", ואם דיבר לאחר שטעם המקדש אין צריך לברך[67] (ח"ג תקי').

דיבור של המקדש לאחר הקידוש - המקדש שדיבר לאחר הקידוש האם חוזר לברך?

מי שקידש על הכוס ודיבר לפני שטעם מהיין בדברים שאינם מענין הקידוש, יחזור לברך "הגפן" בלבד (ח"ג תקיד', ילקו"י ברכות כרך א' תח'), אך אם הפסיק בדיבור בדברים השייכים לסעודה או בדברים השייכים לקידוש, לא נחשב הפסק בדיעבד, ואינו צריך לחזור ולברך (מ"ב סימן רעא' ס"ק עה').

שתה רביעית משאר משקים לאחר הקידוש - האם מברך ברכה אחרונה?

אם שתה רביעית משאר משקים לאחר הקידוש, לפני נטילת ידיים, ורוצה לשתות עוד משקים בסעודה, לא יברך ברכה אחרונה (הליכות עולם ח"ב עמוד כח').

בן המארח את אביו - במה צריך לכבדו?

בן שמזמין את אביו לשבת, ראוי שיכבד אותו לשבת בראש השולחן ולקדש על היין (ואם האב לא יודע שצריך לכוון להוציא ידי חובה, יאמר לו הבן לפני הקידוש שיכוון להוציא את כולם ידי חובה) וליטול ידיים ראשון, וכן לקחת תחילה מהאוכל המוגש לשולחן, וכן לדרוש ראשון ולכבדו בברכת הזימון (ח"ג תקמד'-ט').

מחלל שבת לתיאבון - האם יוצאים ידי חובה כשמקדש?

מי שמחלל שבת לתיאבון ולא מתוך כפירה (כגון במקרה שאותו מחלל שבת מתבייש לחלל שבת ליד אדם גדול בתורה - אור לציון ח"ב פרק כ' ס"ה) אין למנוע ממנו לקדש, אך אם בני ביתו שומרים שבת עדיף שימזגו יין לכוס שלהם ויאמרו את הקידוש מילה במילה אחריו בלחש, ולא יאמרו "אמן" אחר ברכתו, ואחר כך יטעמו רוב רביעית מהיין שלפניהם (ח"ג תרנח').

67. ונכון יותר שלא ישתה מהיין, או רשאי להרהר את הברכה בליבו ולשתות.

מחלל שבת בפרהסיא - האם יוצאים ידי חובה כשמקדש?

אם המקדש מחלל שבת בפרהסיא (כגון שנוסע ברכב ברחוב וכדומה) ונאלץ לצאת ידי חובה ממנו, יש לו על מה שיסמוך[68], ואם מתארח אצלו מחלל שבת בפרהסיא ישתדל למזוג לעצמו את היין, וימזוג גם לאורח, ומה שנשאר בכוסו ישפוך משום חשש יין נסך, ואם האורח מזג את היין לבעל הבית אך האורח מתפלל בשבת, יש להקל, ובפרט במקום מחלוקת, וכל זה ביין שאינו מפוסטר אך ביין מפוסטר כמו ברוב היינות אין לחוש כלל ליין נסך (ח"ג תרס'-ב').

הזמנת מחלל שבת - האם מותר להזמינו לשבת כדי להתארח?

מותר להזמין מחלל שבת כדי להתארח אצלו בליל שבת כאשר הוא מעוניין להתקרב לתורה ולמצוות, וישכנע אותו לישון אצלו בשבת, אך אם אינו מסכים לכך בשום אופן, יניח לו שיעשה מה שהוא רוצה, אך בתנאי שיש סיכוי שיתחזק, ובמשך הזמן יחזור בתשובה (כרך ב' רצט').

יין בסעודה - האם היין של הקידוש פוטר את היין של הסעודה?

ברכת "הגפן" של הקידוש פוטרת יין שבסעודה כשרגיל לשתות יין בסעודה, אבל אם אינו רגיל לשתות יין בסעודה מברך "הגפן" אפילו אם טעם מהיין של הקידוש, ויאמר "סברי מרנן", ומכל מקום אם לא טעם מהיין של קידוש צריך לברך "הגפן" בסעודה (ח"ג תרעד'-ו').

גלידה בסעודה - האם ברכת "הגפן" פוטרת גלידה בסעודה?

עדיף לכתחילה להשאיר את הגלידה ולאכול אותה לאחר ברכת המזון כדי לא להיכנס לספק האם גלידה נחשבת כאוכל או משקה[69], ומכל מקום האוכלה בסוף הסעודה לא יברך עליה, וכשמקדש על היין פוטר בברכתו את הגלידה (תרעז'-פ').

68. וטוב שיאמר את הקידוש עם המקדש ויתן עיניו בכוס הקידוש.

69. וכן נהג רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל לאכול את הגלידה לאחר ברכת המזון.

השלמת מאה ברכות

קישוט השולחן -

מנהג יפה לקשט את שולחן השבת בפרחים ושושנים ומיני בשמים לכבוד שבת, ויזהרו שלא יפלו חרקים על השולחן (ח"ג תשכו').

האם יש חיוב להשלים מאה ברכות בשבת או שזו רק מידת חסידות?

חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות, אך בשבת חסרות לנו כעשרים ברכות, ולכן יש להשלים את הברכות על ידי אכילת פירות וממתקים, וכן יברך ברכות הריח, וצריך לדעת שזו חובה ולא רק מידת חסידות (ב', שלז'- ט').

האם נשים חייבות לברך מאה ברכות?

נשים חייבות לברך בכל יום מאה ברכות, ואף בשבת חייבות לברך, מכיון שאין זו מצוה שהזמן גורם לה, ולכן תרבה בברכות הריח והנהנין, ותוסיף עוד תפילות, ואם בכל זאת לא מגיעה למאה ברכות, תאמר "אין כאלוקינו" וכו', ויחשב לה כ -20 ברכות[70], וכן תאמר "ויציב ונכון" וכו', ויחשב לה כ- 15 ברכות, וכן תאמר 15 פרקי "שיר המעלות" (תהילים קכ'- קלד') ויחשב לה כ- 15 ברכות (ח"ד תקפד'-ה', תקצט').

נקודה למחשבה!!!

בחיים לא שמעתי שאני חייבת לברך כל יום מאה ברכות!!

אנחנו מקדמים בברכה את כל הנשים / בנות, שלראשונה בחייהן שומעות שהן כל יום חייבות לברך מאה ברכות (לפי הרב עובדיה יוסף זצוק"ל וחלק מהאשכנזים).

המחמיר תבוא עליו ברכה

70. בספר ילקוט יוסף (סימן מו' עמוד נ'-נא') כתב בשם הפוסקים שאמירת "אין כאלוקינו" וכו' נחשבת לשתים עשרה ברכות, לכן מי שיכולה להחמיר להחשיב את אמירת "אין כאלוקינו" כשתים עשרה ברכות עדיף שתעשה כן, כיון שיכולה לשבח את ה' בשבחים נוספים או על ידי תפילות וברכות, ובקלות תגיע למאה ברכות.

ראשית! אעשה לכן היכרות לסגולות שזוכה מי שמברך כל יום מאה ברכות:

א' - מציל את עם ישראל ממגיפות (מנחות מג:).

ב'- ניצול ממלחמת גוג ומגוג (ש"כ על התורה ויקרא כו', ח').

ג'- זוכה לעשירות (ר' יוסף מג'יקיטיליא שערי אורה שער א').

ד'- מציל מייסורים ופגעים רעים (כתנות אור פ' ניצבים).

ה'- זוכה לחיי עולם הבא (אורחות חיים דין מאה ברכות ח"א).

ו' - אם נגזרה גזירה קשה, מתהפכת לברכה (ספר הגן יום יא' בשם האר"י הקדוש).

ז'- כאילו הקריב קרבן לפני ה' (ש"כ על התורה לר' מרדכי הכהן פרשת ויקרא)

ויש עוד רשימה ארוכה של סגולות והבטחות! משתלם מאוד!!.

מומלץ להשתדל ולהגיע ביום למאה ברכות מאשר לחפש סגולות נוספות שבהחלט הן מועילות אך אינך מחויבת בהן.

עכשיו תבוא האישה ותשאל בתמימות: באמת לא ברור לי משהו: האם עושים מאיתנו צחוק? מצד אחד אנחנו חייבות רק בתפילה אחת ביום (כמובן שעדיף יותר!) מכיון שאנו טרודות בבית ובילדים, ואין לנו לברך ברכות קריאת שמע שחרית וערבית, "ברוך שאמר" ו"ישתבח", ומצד שני אתה מחייב אותנו במאה ברכות?, מה אתה מצפה שכל היום נטייל במקרר ובארונות ונאכל בלי הגבלה ונשמין, כדי להוסיף ברכות? וגם אז לא נצליח להגיע למאה ברכות!!

צודקת!, ולכן מצאתי בשבילכן פתרון מדהים שאם קצת תתאמצי, תגיעי בקלות למאה ברכות:

חכמים התחשבו בך ונתנו רק לך פריבילגיה להסתפק בשבחים לה' ולא רק בברכות. לדוגמא: אם תאמרי בכל יום בבוקר "מודה אני" וברכות השחר והתורה + תפילה + ברכת "המפיל", הגעת ל- 42 ברכות. תוסיפי "ויציב ונכון" וכו' שיש שם 15 שבחים, נוספו לך עוד 15 ברכות. תוסיפי לרשימה אמירת "אין כאלוקינו" וכו' נוספו לך עוד 12 ברכות, עכשיו

תחפשי לך זמן ביום ותפתחי תהילים ותקראי 15 פרקי "שיר המעלות" (פרקים קכ'- קלד') נוספו לך עוד 15 ברכות, הגעת לעוד 42 ברכות. (בינתיים הגענו ל-84 ברכות! את אוחזת את המתמטיקה?)

מה בסך הכל נשאר? עוד 16 ברכות, תשלימי אותן על ידי: תפילות נוספות, "אשר יצר", ברכות הנהנין והריח וברכת המזון, ובכך עברת את המאה ברכות בקלי קלות.

רגע אחד! מה נעשה בשבת שיש רק 7 ברכות בתפילה ואין 19 ברכות? אל דאגה! בברכת המזון של 3 סעודות ישנן 12 ברכות, ויש עוד ברכות נוספות.

"המצאת המאה"- הכנתי בשבילך לוח מגנט כדי שתוכלי להניח על הדלת/ מקרר, והלוח יעמוד לך מול העיניים. תפני מזמנך העמוס והמצומצם כמה דקות ותקראי את מה שמודפס על הלוח.

הוספתי 16 משבצות כדי שבכל ברכה נוספת שתברכי תתקדמי בעזרת המגנט הקטן שצירפתי, ותשימי לב כמה ברכות ברכת וכמה עוד נשארו לך, ובעזרת ה' זכות מצוה זו תעמוד לך לזכות לכל הסגולות, ולשמירה עלייך ועל עם ישראל.

לוח להשלמת מאה ברכות לגברים לשבת, וכן לוח להשלמת מאה ברכות לנשים ליום חול ולשבת, נמצאים בסוף הספר. תלמודי תורה ובתי ספר רבים רכשו את לוחות המאה ברכות וגרמו לחיזוק אדיר בנושא הברכות והתפילה. מומלץ בחום למוסדות לימוד וכן לכנסים, הפרשות חלה, מזכרות מאירועים וכדומה.

ממתי עד מתי סופרים את חשבון המאה ברכות?

סופרים את חשבון המאה ברכות מליל שבת ועד מוצאי שבת, וגם מי שמאריך בסעודה ג' עד לאחר צאת הכוכבים, כל מה שמברך בסעודה וכן ברכת המזון מצטרף למאה ברכות, אך אם התפלל ערבית של מוצאי שבת, כל הברכות שיברך מכאן ואילך לא עולות לו למאה ברכות של שבת (ח"ג תשלה', ח"ד תקצט'). אם הקדים להתפלל, לקדש ולאכול סעודת שבת בערב שבת וכן לברך ברכת המזון מבעוד יום לאחר פלג המנחה, נחשבות הברכות של תפילת ערבית והקידוש והסעודה וברכת המזון בכלל הברכות של יום שבת (ח"ד תקצח', ה"ב סימן רצ' סעיף ג').

איך משלימים את הברכות החסרות בשבת?

בשבת חסרות עשרים ברכות, ולכן יברך "עצי בשמים" (ציפורן, ריחן תימני וכדומה), "עשבי בשמים" (נענע), "הנותן ריח טוב בפירות" (ישפשף את הקליפה של הלימון או האתרוג שיש בהם ריח טוב), "מיני בשמים" (בושם סינטטי), ויברך לפני הקידוש וגם לאחר ברכת המזון, וכן למחרת בבוקר לפני הקידוש וגם לאחר ברכת המזון, וכן בצהריים כשעשה היסח הדעת, וכן יכול לקרוא את ההפטרה או לעלות שליח ציבור וירויח את הברכות, ואם לא יכול לברך מאה ברכות, לפחות יכוון לברכות של קריאת התורה וההפטרה, ויענה "אמן", ובכך ישלים מאה ברכות מדין שומע כעונה (ח"ג תשלג'-ח').

נקודה למחשבה!!!

המצוות מתגלגלות ליד הידיים! איך ניתן לזכות את הרבים במאה ברכות בשבת?

המצוות ממש מתגלגלות לנו ליד הידיים! קצת לפקוח את העיניים ואתה יכול להרוויח ים של מצוות! יש לי חבר יקר מאוד שלקח על עצמו פרוייקט שבועי, לזכות את הרבים בשבת בנושא של השלמת מאה ברכות. הוא ממש מוסר את נפשו על המצווה הזו!! הוא הלך לבעל מקצוע שיכין לו מעמד מיוחד עם כמה תאים, ובכל תא הוא מניח סוג אחר של בשמים. בתא אחד הוא מניח כוס, ובתוכה עצי בשמים, ועל הכוס כתוב "בורא עצי בשמים". בתא שני מונחת כוס, ובתוכה עשבי בשמים, ועל הכוס כתוב "בורא עשבי בשמים". בתא שלישי מונח לימון כדי לברך עליו "הנותן ריח טוב בפירות", ובתא רביעי קטן יש מקום להניח בקבוקון קטן עם ריח טוב שיש לו עיקר, כדי לברך עליו "בורא מיני בשמים".

תחשבו על זה! בכל שבוע היהודי הצדיק הזה עובר בעשרות בתי כנסיות כדי להחליף את הבשמים הישנים בבשמים חדשים, כדי שהציבור יברכו עליהם בשבת קודש. אתם יודעים כמה מאות ברכות אנשים מברכים בזכותו בכל שבת?! תכפילו את מספר הברכות בחודש, שנה... הוא פשוט מיליונר!!.

אבל זה לא נגמר! שבת אחת הגיע יהודי מעיר אחרת כדי לשבות בעיר שלנו. הוא התלהב מאוד מהרעיון המדהים והנדיר הזה, והחליט להעתיק אותו לעיר שלו! אתם קולטים מה הכונה מצוות מתגלגלות לך מתחת לאף? אתה עושה צעד אחד, וכמויות של אנשים מברכים בזכותך אלפי ברכות!!.

אני מציע לכם לקחת יוזמה, ולהתחיל בפרוייקט חד פעמי בלי נדר, ולהביא בשמים לבית הכנסת שלכם, ואם יש לכם חשק וכח, תגדילו את הכמות לבתי כנסת נוספים. אני אומר לכם! אתם תקבלו תאבון ולא תצליחו להפסיק עם המיזם האדיר הזה. תעשו ותצליחו!!.

בירך ברכות הריח לפני הסעודה - האם יכול לברך גם לאחר ברכת המזון?

אם בירך על הבשמים לפני הסעודה, אינו רשאי לברך עליהם לאחר ברכת המזון, אלא אם כן הסירו אותם מהשולחן והסיח דעתו מהם, אבל אם היו מונחים לפניו על השולחן אין לברך עליהם לאחר ברכת המזון, כיון שאין ברכת המזון נחשבת כהיסח הדעת לעניין ברכות הריח[71] (ח"ג תשכט').

ספירת מאה ברכות - האם יש ענין לספור את הברכות?

ראוי שכל אחד יספור את הברכות שמברך בשבת[72] (ח"ג תשלג').

נקודה למחשבה!!!

המצאת המאה! איך ניתן לדעת אם השלמתי מאה ברכות בשבת?

כבר שנים רבות אני מחפש דרך פשוטה וקלה לדעת כמה ברכות כבר ברכתי במהלך השבת. עשיתי לעצמי כל מיני סימנים כדי לזכור כמה ברכות ברכתי וכמה ברכות נשארו לי לברך, הרי יש מעלה אדירה לספור את הברכות שהאדם מברך בשבת, וכמו שכתב רבינו היעב"ץ (סידור יעב"ץ חשבון מאה ברכות) שמצוה זו של ספירת הברכות בשבת, חביבה עד מאוד לפני הקב"ה, ובזכות זה הקב"ה ישלח את הברכה באסמיו וימלא שנותיו וימיו ויצילנו מהקמים עליו.

המחמיר תבוא עליו ברכה

71. כתב בספר שיבת ציון (ח"א רפ' בשם הרב בן ציון אבא שאול זצוק"ל) שזמן של היסח הדעת בברכת הבשמים הוא שעתיים, אפילו אם לא שינה את מקומו.

72. וכך היה מנהגו של רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. וכן נהג רבינו חיים קנייבסקי זצוק"ל (מנחת תודה ח"א עמוד 64).

יום אחד למדנו בכולל דיני תפילה, ובמהלך הלימוד הגענו לנושא המאה ברכות, ושוב פעם הגעתי לנושא הבוער לי "ספירת המאה ברכות", ואז באותו רגע החלטתי בס"ד לקום ולעשות מעשה.

כתבתי לעצמי את כל הברכות שהאדם מברך במהלך השבת, וראיתי שחסרות לנו עשרים ברכות שצריך להשלים.

לקחתי על עצמי פרוייקט, להכין לוח מגנט, שיתמגנט על הדלת או המקרר, והלוח יהיה לי במהלך השבת מול העיניים.

דיברתי עם גרפיקאי שיערוך לי את הלוח, ביקשתי ממנו שיכתוב למעלה את כל הברכות שהאדם מברך בשבת, ובסוף הלוח יהיו עשרים משבצות ממוספרות כדי שיהיה ניתן לעקוב אחרי הברכות שאני מברך.

הזמנתי כמות גדולה של לוחות מאה ברכות, ובנוסף קניתי כמויות של מגנטים עגולים קטנים, כדי שאוכל לעקוב אחרי הברכות שברכתי, וכך בכל ברכה שברכתי, הלכתי לדלת והזזתי את המגנט הקטן ממשבצת למשבצת עד שסיימתי את כל הלוח, ואז הייתי בטוח שאת המאה ברכות של השבת הזו עברתי בהצלחה, וזכיתי לשמח את הקב"ה.

הילדים שלי ראו אותי וביקשו לוח אישי. כתבתי את השם של כל ילד על לוח אישי והצמדנו לדלת הבית.

וראו איזה פלא! שורה של לוחות מגנט ניצבה על הדלת, וכל ילד רצה לסיים את הלוח על ידי הברכות, ובכך הייתה מנגינה קסומה ויפה של ברכות בקול רם בבית! המנגינה הכי יפה שיש בעולם!!

הרצון של הילדים להשלים ולסיים את הלוח היה עצום, ולמען מטרה קדושה זו, הם הצטרפו אליי לבית הכנסת לכל תפילות השבת כדי להתקדם עם המגנט הקטן בכמה שיותר משבצות. פשוט חוויה שאין כדוגמתה!

מציע לכם עצת ידיד:

תקנו לכל ילד לוח אישי צבעוני ויפה, תצמידו אותו לדלת או למקרר, ותראו איך הבית נהפך לבית של ברכות ותפילות.

אתם יכולים לפנק כל ילד שיסיים את הלוח במהלך השבת, באיזו מתנה יפה ולתת לו כח ודרבון להמשיך לברך ולהתפלל.

אני אומר לכם מנסיון אישי וכן מכל מיני תלמודי תורה ובתי ספר שרכשו את לוחות המאה ברכות בשביל התלמידים לאחר מבצע שנערך בתלמוד תורה, הילדים קיבלו תאבון לחיזוק בנושא הברכות והתפילה.

חוויה אדירה ועצומה אצלכם בבית! מומלץ בחום!! (הלוח נמצא בסוף הספר).

האם מותר להביא את הפירות לאחר ברכת המזון ולברך עליהם?

בשבת ויום טוב מותר להביא את הפירות לאחר ברכת המזון ולברך עליהם לפניהם ולאחריהם, ואין בכך משום ברכה שאינה צריכה, כיון שיש מצוה להשלים מאה ברכות[73]. מי שמברך על הדגים לאחר הקידוש וקודם "המוציא" יש לו על מה שיסמוך, ויזהר שלא לאכול כזית (ח"ג תשמה'). מנהג יפה של כמה קהילות, שלאחר הקידוש קודם נטילת ידיים לסעודה, יושבים במקום שעתידים לאכול בו את הסעודה, וטועמים מעט מכמה מיני מאכלים שברכתם "מזונות", "העץ", "האדמה", ו"שהכל", ומכוונים בברכותיהם לפטור את כל מה שעתידים לאכול או לשתות בתוך הסעודה (ה"ב סימן רצ' סעיף ד').

יציאה מהבית - האם רשאי לצאת מהבית ולברך שוב כדי להשלים מאה ברכות?

מי שלומד בליל שבת ושותה מדי פעם כוס תה או שאוכל פירות וכדומה, מברך רק על הכוס הראשונה ועל המאכל הראשון, וגם אם הפסיק שעה או שעתיים אינו חוזר לברך, אך אם רוצה להשלים מאה ברכות, רשאי לצאת מחוץ לביתו ולחזור ולברך, כי שינוי מקום נחשב להיסח הדעת, אבל אם יוצא לשירותים שבתוך הבית אינו חוזר לברך שוב על התה או הפירות (ח"ד תקצ'-ג').

הדסים ומיני בשמים - על מה עדיף לברך בשבת?

מצוה מן המובחר להשיג הדס משולש ולברך עליו "בורא עצי בשמים" (א', לב'), ואפילו אם אינו הדס משולש, עדיף לברך על הדס יותר מסוג אחר של בשמים, ויריח את ההדס ויאמר "זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, ריח ניחוח אשה לה'" (שיבת ציון ח"א ז', י'), אך מכיון שקשה למצוא הדס משולש בכל ערב שבת, לכן אין חובה להקפיד דווקא על הדס משולש (ח"ג תשכז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

73. וטוב שיביאו את הפירות רק לאחר ברכת המזון.

חשיבות הברכות

"אם ברכת "שהכל" עובדת בומבה על טנק, יש מצב שהיא לא תעבוד על אבטיח ישראלי?"

בעיר בני ברק גר תלמיד חכם אחד חוזר בתשובה. יום אחד הוא החליט: הרי אני יודע מה זה העולם החילוני! הייתי שם שנים רבות! טעמתי מכל הנאות העולם שרק יכולות להיות אך לא מצאתי שום טעם בחיים אלו! אתה מגיע בלילה למיטה ומרגיש ריק לגמרי! הרגשה של אפס! כלומניק! חסרון אדיר וריקנות עצומה שאי אפשר לתאר!

החלטתי לחפש טעם מתוק יותר בחיים שכאשר אלך לישון בלילה ארגיש תחושה של תענוג וסיפוק אמיתי! ולא רק חיי בילויים וטיולים בלי טיפת שמחה אמיתית! עד שהכרתי את התורה המתוקה שאין כמוה בעולם! הפכתי להיות האדם הכי מאושר עלי אדמות! אין אף אחד בעולם יותר נהנתן ממני! אז למה שלא אגלה לעוד הרבה אנשים כמוני שעכשיו חיים בשקר שיש חיים ממש מתוקים?! נכון שמראים בכלי התקשורת השונים את החרדים שהם מסריחים ומשתמטים וחיים על חשבון המדינה, אבל את האמת הם עדיין לא טעמו! פשוט משקרים עליהם! הם רועדים מפחד שהמדינה תהפוך רק לחרדים, אז הם עושים הכל לעשות אותם שחורים...! אני אפתח שיעור רק לחילוניים, קיבוצניקים ולכל מי שעדיין לא זכה להכיר את הקב"ה, ואוכיח לכולם שהם פרייארים שאין כדוגמתם! הם לא יודעים מה באמת נקראת הנאה אמיתית ולא הנאה מזויפת!.

לביתו של רוני התחילו להגיע אנשים בכמויות, וכדי לפנק אותם הוא ערך להם שולחן של פינוקים ובתוספת הביא גם את פירות העונה. ערב אחד קיבל רוני שיחת פלאפון דחופה. הוא ביקש את סליחת אורחיו ויצא לכמה דקות. החבר'ה ניצלו את ההזדמנות והושיטו ידיהם לצלחות העמוסות. ידיו של ירון נחתו ישירות על האבטיח שהוא כל כך אוהב.

אמנם הם לא נהגו לברך, אבל בביתו של הרב שלהם לא נעים לא לברך... אך הוא לא ידע מה מברכים עליו. אז הוא שאל בקול: "היי.. חברים!

מישהו יודע מה מברכים על אבטיח?" ירון התחיל לשמוע תשובות כמספר המשתתפים במקום. רמי טען שברכת האבטיח היא "העץ"! הרי האבטיח ממש מתוק, בטוח הוא פרי ולא ירק! שימי טען שברכתו "האדמה", מה איכפת לי שהוא מתוק, הרי תכל'ס הוא גדל באדמה! עד שקם יוסי המבין וטען בתוקף ובנחרצות: "שניכם טועים לחלוטין! על אבטיח מברכים "שהכל נהיה בדברו!".

רוני נכנס לבית, והמשתתפים קפצו עליו: "הרב! נוזל לנו כבר ריר מהאבטיח! תפתור לנו את הבעייה! מה מברכים על אבטיח?!" רוני אמר להם שברכתו "האדמה". מיד קם יוסי הקיבוצניק ואמר: "אחי! סליחה שאני ככה חולק עליך! אבל תדע לך שברכת "שהכל" עובד בומבה על אבטיחים!!" רוני התפלא: "למה נראה לך ש"שהכל" עובד בומבה על אבטיחים? לי דווקא נראה שברכת "האדמה" עובדת עליהם אלף בומבות!!".

יוסי פתח את סיפורו המרגש ואמר: "אחרי שאספר לכם את סיפורי האישי, אתם תתחילו לברך על כל דבר "שהכל"..! תקשיבו טוב! במלחמת יום הכיפורים לחמתי בתוך טנק בחזית קו "בר לב". המצרים ירו עלינו פגזים קטלניים, והטנקים הישראליים התלקחו אחד אחרי השני כמו גפרורים. מבעד לחרכי הטנק הבחנתי בטנק מצרי המכוון לעברנו קנה חמוש, ועומד להפגיז אותנו. ידעתי שעוד רגע נהפוך כולנו למדורת לג' בעומר. צרחתי לעבר החברים שלי בטנק: מישהו כאן יודע להתפלל? עוד רגע פוגע בנו הפגז וכולנו נהפוך לאבק! חייבים להתפלל לאלוקים שיציל אותנו!.

אחד הקיבוצניקים שהיה איתנו בטנק אמר נואשות: "אני זוכר שסבתא שלי היתה שותה כוס מים וממלמלת איזה משהו... אני לא יודע אם זה יעבוד גם כאן!" צעקנו לעברו: "לא משנה עכשיו מה תגיד! העיקר תגיד איזה משהו לפני שנמות!" הקיבוצניק אמר: "תגידו אחריי: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו" טענו את הפגז בקנה, בירכנו וירינו את הפגז לטנק המצרי, והנה לא יאומן! הטנק המצרי ספג פגיעה ישירה ועלה בסערה השמימה! וכך בכל ברכת "שהכל" עף טנק מצרי אחר, עד שלא נשאר אפילו טנק אחד בודד! אז תגיד לי הרב! אם ברכת "שהכל" עובדת בומבה על טנק, יש מצב שהיא לא תעבוד על אבטיח ישראלי?!".

אין לנו מושג מה עושה כל ברכה שאנחנו מוציאים מהפה. ברוך ה' אנו זוכים לברך כל יום המון ברכות מרוב שפע שהקב"ה השפיע עלינו, רק מדי פעם אנחנו ממהרים בברכה ומברכים בלי להבין שום מילה, והרבה פעמים בלי לשים לב אנחנו גם בולעים אותיות ומילים מהברכה שהיא כל כך יקרה!

אנחנו שוכחים להודות לה' על השפע האדיר שהוא משפיע עלינו! על בריאה מרהיבה ובלי סוף מתנות שהקב"ה מפנק אותנו בכל רגע! כדאי שנתבונן שהעולם אינו הפקר! יש כאן ידיים של אבא אוהב ורחמן שדואג כל הזמן לפנק אותנו!

יש לכם זמן כמה שניות? בואו נעשה חשבון זריז כמה ברכות מברך האדם כל יום?

אז ככה.. כל יום מברך האדם בערך מאה ברכות (לנשים יש חשבון בפני עצמו. תראו בענין מאה ברכות משהו מרתק בשבילכן! תהנו!) בואו נכפיל את המאה ברכות כפול שלושים יום בחודש, נקבל שלושת אלפים ברכות!! עכשיו נכפיל שלושת אלפי ברכות בחודש כפול שנים עשר חודשים, נקבל בשנה אחת... תחזיקו חזק בכסא.. שלושים ושש אלף ברכות!! מדהים ביותר! בואו נניח שאדם יחיה שמונים שנה (מברך אתכם עד מאה ועשרים שנה בכיף ובשמחה! הלוואי יותר...!) תפתחו מחשבון ותעשו חשבון של שלושים ושש אלף כפול שמונים, כמה יצא לכם? אתם קולטים? שני מיליון, שמונה מאות ושמונים אלף ברכות!! לא יאומן!

יהודי אחד נפטר ועלה לשמים. הוא היה סקרן כל כך לראות את הרכבת האין סופית שהוא בנה לעצמו במשך שמונים שנותיו! הוא תכנן לראות רכבת ענקית עם כמעט שלושה מיליון מלאכים לבנים שנוצרו מכל הברכות שבירך בימי חייו. הרכבת אמורה להיות ארוכה יותר מהרכבת הכי ארוכה שאפילו בסין לא מייצרים כמותה... פתאום! הוא קולט רכבת קטנטנה רק עם כמה עשרות מלאכים בודדים! הוא שאג בקול: "סליחה! כאן זה עולם האמת או עולם השקר? איפה מיליוני הברכות שברכתי כל חיי?" לפתע מגיעה רכבת ארוכה ועליה מיליוני מלאכים, אבל! מלאך אחד בלי ראש, השני חסר רגל, השלישי עם כנף מרוט וכך כל המלאכים שבורים ורצוצים!

"רגע אחד! של מי כל המלאכים האלו?" והתשובה לא מאחרת לבוא: "שלך אדוני! אתה בראת אותם! ברכה אחת ברכת בלי כוונה! בברכה השניה בלעת כמה אותיות! בברכה השלישית לא הבינו בכלל מה אמרת! היית שקוע בפלאפון בזמן הברכה!

נו... אז מה אפשר לעשות כדי לברך בכוונה?

רבי יהודה צדקה זצוק"ל היה ממליץ לחלק את הברכה לשלושה חלקים נפרדים: בהתחלה תגיד/י בכוונה "ברוך אתה ה'" הפסקה קלה. לאחר מכן "אלוקינו מלך העולם" שוב הפסקה קלה, ורק אחר כך לומר "שהכל נהיה בדברו" או כל סיומת אחרת של הברכה.

כל הסיפור הזה לוקח רק כמה שניות בודדות, וכאשר הברכה נאמרת בנחת, במתינות ובכוונה, המלאך הנברא מברכה מתוקה כזו, הוא שלם בכל אבריו ומחכה לך ברכבת הארוכה עם עוד מיליוני מלאכים שלמים כדי לתת לך שכר רב על כל מילה שהוצאת מהפה בשלימות.

נטילת ידיים לסעודה

נטילת ידיים - איך נוטלים ידיים לסעודה?

יקח את הכלי ביד ימין (אפילו אם הוא איטר יד שכל מעשיו ביד שמאל), וימסור אותו ליד שמאל, ויד שמאל תשפוך על יד ימין שלוש פעמים בזה אחר זה, ויניח את הכלי מידו, ואחר כך יקח את הכלי ביד ימין, וישפוך מיד ימין על יד שמאל שלוש פעמים[74] (ילקו"י ברכות כרך א' צ', צב', קצז').

מקום הנטילה - עד היכן צריכים המים להגיע בזמן הנטילה?

לכתחילה צריך שיבואו המים על כל כף היד, ובדיעבד מועיל שיבואו המים עד סוף קשרי אצבעותיו. בזמן הנטילה יהפוך ויסובב את ידיו כדי שיבואו המים מכל צד עד פרק הזרוע, ומי שלא מסובב את ידיו כדי שיבואו המים על כל היד ועל בין האצבעות, לא קיים מצוות נטילת ידיים (ילקו"י ברכות כרך א' שיז', שכ').

חיוב נטילת ידיים - מאיזה שיעור אכילה צריך ליטול ידיו בברכה?

חיוב נטילת ידיים הוא רק כאשר רוצה לאכול פת בשיעור כזית (משקל של 27 גרם), אבל האוכל פת פחות משיעור כזית, אינו צריך ליטול ידיו[75], ובאכילת פת פחות מכזית צריך לברך על שאר אוכלים ומשקים כיון שאינו פוטר אותם בברכת "המוציא". אם בדעתו לאכול פת בשיעור כזית, יטול ידיו בלי ברכה, אך אם בדעתו לאכול פת בשיעור כביצה, נוטל ידיו ומברך "על נטילת ידיים", ושיעור

74. אף שמעיקר הדין מספיק ליטול ידיים לסעודה ברביעית הלוג מים לשתי ידיו (81 גרם), מכל מקום טוב שיטול ידיו בשפע של מים, ובזכות זה יזכה לעשירות.

75. וטוב להחמיר ליטול ידיו בלי ברכת "על נטילת ידיים", ויש מחמירים ליטול ידיים בלי ברכה באכילת פת בשיעור קרוב ל - 18 גרם. כתב כף החיים (סימן קנח' אות י') שיש נזהרים שלא לאכול פחות משיעור כזית, כדי שלא לאכול בלי ברכה אחרונה.
חכם האוכל פחות מכזית פת בלי נטילה, יזהר שלא לעשות כן לפני המון העם, כיון שהרואים אותו אוכל, לא יעשו חשבון כמה אכל, וילמדו ממנו לאכול יותר מכזית בלי נטילה.

כביצה הוא בלי קליפתה כחמישים גרם[76] (50.4 גרם) (ילקו"י ברכות כרך א' קג', קה', קז', ח"ג תתלח').

נטל ידיים ושכח לברך לפני הניגוב - האם רשאי לברך לאחר הניגוב?

מי שנטל ידיים לסעודה ושכח לברך ברכת "על נטילת ידיים" לפני הניגוב, לא יברך לאחר הניגוב, ואפילו אם נזכר תוך כדי דיבור שלא בירך על הנטילה וכבר סיים לנגב, לא יברך לאחר הניגוב, ולא יחכך את ראשו או יגע במקומות מכוסים כדי להתחייב בנטילה אלא כיון שניגב את ידיו לגמרי לא יברך שוב אבל אם לא גמר לנגב ידיו ונשאר חלק קטן בידיו שעדיין לא ניגב, רשאי לברך[77] (ילקו"י ברכות כרך א' רא', רד'-ה', רח', שכב').

ניגוב ידיים בזמן ברכה - האם רשאי לנגב ידיים בזמן שמברך על הנטילה או "אשר יצר"?

מעיקר הדין מותר לנגב את ידיו בזמן שמברך "על נטילת ידיים" או בזמן שמברך ברכת "אשר יצר", כיון שרק בברכה שהיא מהתורה אין להתעסק בשום דבר בזמן הברכה אבל בברכה שהיא מדברי חכמים, מותר מעיקר הדין להתעסק בזמן הברכה[78] (ילקו"י ברכות כרך א' רט').

דיבור לאחר הנטילה - האם מותר לדבר לאחר הנטילה קודם שבירך על הנטילה?

אין להפסיק בדיבור בין הנטילה לברכת על נטילת ידיים אלא יברך ומיד ינגב ידיו, (ולכתחילה לא יאמר את הפסוק "שאו ידיכם קודש" וכו') ואם דיבר לאחר הנטילה קודם הברכה והניגוב, אינו צריך לחזור וליטול ידיו אלא יברך וינגב, ולא יטמא את ידיו כדי ליטול ידיו שנית בברכה. אבל לצורך דברים שבקדושה, מותר לענות לאחר הנטילה קודם שמברך על הנטילה, ואם בירך על הנטילה ועדיין לא ניגב ידיו, לא יענה על דברים שבקדושה אלא יהרהר "אמן" ודברים

המחמיר תבוא עליו ברכה

76. טוב להחמיר לשער בביצה עם קליפתה שהוא שיעור של 54 גרם.

77. אף שמעיקר הדין אם נטל כל יד ברביעית מים (81 גרם) אין צריך להגביה את ידיו ולנגב ידיים, מכל מקום נכון לנגב ידיו ונחשב לו מצוה. על פי הסוד יש להגביה את ידיו לאחר הנטילה בזמן שמברך בכל אופן.

78. ראוי ונכון לא להתעסק בשום דבר כגון ניגוב בזמן ברכת "על נטילת ידיים" או "אשר יצר", ולכן יברך בנחת ובמתינות, ומיד לאחר הברכה ינגב ידיו.

שבקדושה בליבו, אך אם התחיל לנגב ידיו ושמע ברכה או דברים שבקדושה, רשאי לענות (ילקו"י ברכות כרך א' שסג'-ד', שסו').

דיבור או מעשה - האם רשאי לדבר או לעשות מעשה לאחר נטילת ידיים והניגוב?

מעיקר הדין מותר לדבר או לעשות מעשה לאחר שבירך על נטילת ידיים וניגב את ידיו[79], ובפרט לדברי תורה או אם שואלים אותו שאלה בהלכה שצריך לענות, וכן אם שומע קדיש, קדושה או שומע ברכה מחבירו, חייב לענות, אך אם נטל את ידיו ועדיין לא ניגב את ידיו, לא יענה דברים שבקדושה (ילקו"י ברכות כרך א' שס').

התחיל ליטול ידיים ושמע דברים שבקדושה -האם רשאי לענות?

הנוטל ידיו לסעודה ושפך רביעית מים בפעם הראשונה ועדיין לא שפך עוד פעמיים על ידיו כנהוג, ושמע דברים שבקדושה, מותר לו לענות על דברים שבקדושה (ילקו"י ברכות כרך א' שסו').

עסק קטן לאחר הנטילה - האם מותר להתעסק בין הנטילה לברכת המוציא?

מעיקר הדין מותר להתעסק בעסק קטן בין הנטילה לברכת המוציא[80] כגון לראות מה השעה וכדומה, וכן רשאי לברך על מים כדי לפטור את המים ששותה בתוך הסעודה, אבל אם חושש שמא יבוא לידי הפסק גדול והיסח הדעת, יברך המוציא ויטעם מהלחם ואחר כך יתפנה לעסקו (ילקו"י ברכות כרך א' שסח').

נטילה סמוך למקום האוכל - האם צריך ליטול ידיו סמוך למקום אכילתו?

מותר ליטול את ידיו בריחוק מקום מחדר האוכל, ואין צורך להחמיר ליטול ידיו סמוך למקום אכילתו[81] (ילקו"י ברכות כרך א' שסז'-ט').

79. טוב להיזהר שלא לדבר שיחות בטילות לאחר הנטילה והניגוב בין ביום חול ובין בשבת.

80. מידת חסידות שלא להתעסק כלל בין הנטילה לברכת המוציא.

81. מידת חסידות לברך ברכת המוציא תוך כדי שיעור הילוך כב' אמה משעה שניגב ידיו, וכל זה רק כאשר אוכל לבדו, אבל כאשר בני הבית מרובים וממתין להם עד שיטלו ידיים ויבואו לשולחן כדי לצאת ידי חובת לחם משנה וכדומה, רשאי להמתין עד שיבואו כולם, אף על פי שיעבור שיעור זמן של כב' אמה, ומכל מקום יזרז אותם ליטול ידיים בלי עיכוב. שיעור זמן של כב' אמה הוא מחלוקת: יש אומרים 16 שניות. יש אומרים 12 שניות ויש אומרים 30 שניות.

לחם משנה וביציעת הפת

מלח על השולחן - האם יש ענין להניח מלח על השולחן בסעודה?

יקפיד מאוד שיהיה מלח מונח על השולחן בכל שלושת הסעודות, והוא מגרש את המזיקים, וממתק את כל הגבורות והדינים, ובשעת ברכת המוציא, יטבל את הפת במלח שלוש פעמים (שיבת ציון ח"א טז').

מי חייב במצות "לחם משנה" וכיצד סדר ברכת המוציא ולחם משנה?

אנשים ונשים חייבים במצות "לחם משנה" זכר למן שהיה יורד ביום שישי כפול מיום רגיל, ולכן ימתין בעל הבית עד שכולם יטלו ידיים וישבו ליד השולחן, ואז יקח בידיו שני ככרות ויחזיק בהם בשעת הברכה[82] ויברך "המוציא"[83] לחם מן הארץ", ויכוון להוציא את כולם ידי חובה[84], והם יתכוונו לצאת ידי חובה, ויניח ככר אחד על השולחן ויבצע מהעליונה או מהתחתונה (ונוהגים לבצוע על התחתונה[85] - ח"ג תשנג'), ויתן לכל אחד מהמסובים חתיכה מהלחם משנה[86] (ב' קסט'- קעו').

"ברוך הוא וברוך שמו" - האם יש לענות לאחר הזכרת שם ה'?

אין לשומעים לענות "ברוך הוא וברוך שמו" אחר הזכרת ה' מחשש הפסק, ואם ענו, יצאו ידי חובה בדיעבד ולא יחזרו לברך פעם נוספת (ילקו"י ברכות כרך א' תא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

82. ויניח את הכיכר התחתונה יותר קרובה אליו מהכיכר העליונה, כדי שלא יהיה נחשב "מעביר על המצוות" (הליכות עולם ח"ג פה').

83. על פי הסוד יש להאריך באות ה' שבמילה "המוציא" ויגביה את קולו כשאומר אותה (בא"ח ש"ר פרשת אמור סעיף ו').

84. נכון לנהוג שיאמר הבוצע למסובים שיכוונו לצאת ידי חובה בברכתו, ויאמר "ברשות רבותי", אף על פי שהוא בעל הבית או שהוא הגדול שבחבורה, והוא דרך ענוה (מ"ב סימן רעד ס"ק ב').

85. והמחמיר לאחוז בשני הכיכרות בזמן הבציעה תבוא עליו ברכה.

86. ומצוה לתת פרוסה שתספיק לכל הסעודה, וטוב שבכל פרוסה לא יהיה פחות מכזית.

שמע ברכת המוציא לפני שנטל ידיים - האם יצא ידי חובת המוציא ולחם משנה?

מי שנטל ידיו לאכילה, ואחד מהמסובים בירך המוציא וכיוון להוציא את השומעים ידי חובה, והנוטל התכוון לצאת ידי חובת ברכת המוציא, ואחר כך בירך על נטילת ידיים וניגב את ידיו, יצא ידי חובת ברכת המוציא (וכן יצא ידי חובת מצוות לחם משנה - אשל אברהם בוטשאטש סימן רעד'), ויאכל הפת על סמך הברכה ששמע, ואפילו אם נטל ידיו וניגב אותם לאחר ששמע ברכת המוציא, יצא בדיעבד ידי חובה, ואין הנטילה והברכה עליה נחשבים להפסק בין המוציא לטעימה, אבל אם באותו זמן שבירך הבוצע המוציא, בירך הוא על נטילת ידיים לא יצא ידי חובה, כיון שצריך לכוון ולשמוע ברכת המוציא מהמברך (ילקו"י ברכות כרך א' תמג'-ד').

קטנים - האם חייבים בלחם משנה?

יש לחנך את הילדים הקטנים במצות לחם משנה (לחם אבירים (חדאד) עמוד ל').

מי שלא טעם מהלחם משנה - האם יצא ידי חובה?

חייבים המסובים היוצאים ידי חובת לחם משנה לטעום מהלחם משנה, ואם לא טעמו, לא יצאו ידי חובה (מ"ב סימן קסז' ס"ק פג').

חלות שנדבקו בתנור והפרידן - האם יכול לקיים בהן לחם משנה?

מותר לבצוע על חלות שהפרידן בנחת לאחר אפייתן ולקיים בהן מצות "לחם משנה", ואינן נחשבות לפרוסות (ב' קעו').

חלה קפואה - האם מותר לצרף חלה קפואה ללחם משנה?

אם יוכל להשאיל משכנו חלה לצרף ללחם משנה עדיף שישאיל ממנו, אף על פי שאחר כך מחזיר לו, אך אם אינו יכול מכל סיבה שהיא, יכול לצרף חלה קפואה, כיון שאם יניח את החלה מחוץ למקפיא, עתידה להפשיר, לכן מצטרפת ללחם משנה (ב' קעט', יבי"א ח"ח או"ח סימן לב').

עוגה או צנימים - האם מותר לצרף עוגה או צנימים ללחם משנה?

אם יש לו רק ככר אחד יכול לצרף עוגה ללחם משנה, וכן יכול לצרף צנימים, שמכיון שהחזיר אותם לתנור או לטוסטר לאחר שחתך את הפרוסה

מהלחם, ונאפו שם שוב, נחשב לחם שלם כדי לקיים בו לחם משנה[87] (ב' קפה', קפז').

מתי כדאי להביא את החלות לשולחן?

יש להביא את החלות לשולחן השבת לפני הקידוש, ולא להמתין להביאם לאחר הקידוש (ערוך השולחן סימן רעא' סעיף כב').

מהיכן יש לבצוע את הפת? ומה הדין בחלה שנשרפה קצת?

יבצע את הפת מהמקום שנאפתה היטב, ומי שקשה לו לבצוע מהחלק הקשה, יבצע מהחלק הרך, ואם אפה חלה לכבוד שבת ונשרפה קצת, אם יש לו חלה אחרת שאפויה יפה, יקח אותה ללחם משנה, ואם אין לו חלה אחרת, יש להקל (ח"ג תשסט', תתיח').

תווית הדבוקה לפת - האם אפשר להוציאה לפני ברכת "המוציא"?

לכתחילה יש להקפיד שהלחמים יהיו שלמים לגמרי ולכן לא יסיר את התווית הדבוקה בלחם אלא רק לאחר הבציעה (ח"ג תתטז').

טיבול במלח - האם צריך לטבל את הפת במלח?

נוהגים על פי הסוד לטבל את הפת במלח גם בפת שלנו שמעורב בה מלח, ואם אין לו מלח, יטבל את הפת במאכל אחר שיש בו מלח, או שיטבל בסוכר, ואם אין לו מלח או סלטים וכדומה יטבל בפת עצמה. אם בירך על הפת וראה שאין לפניו מלח וכדומה, לא ימתין מלטעום עד שיביאו לו מלח אלא יבצע מיד ויטעם ואחר כך יטבל את הפת שבידו במלח וכדומה (ילקו"י ברכות כרך א' שפד', ח"ג תתכט'). בשעת ברכת המוציא, יטבל את הפת במלח שלוש פעמים (שיבת ציון ח"א טז').

טעימה לפני הבציעה - האם מותר לטעום מהפת לפני שיטעם הבוצע?

הבוצע יטעם תחילה מהפת ואחר כך יחתוך ויתן למסובים[88], ואינם רשאים לטעום לפני הבוצע, אלא אם כן יש לכל אחד לחם משנה, שאז יכול לטעום לפני שיטעם

87. ולכתחילה יקפיד שתהיה הפרוסה בשיעור כזית.

88. אם אפשר, יתן לכל אחד מהמסובים פת בשיעור כזית. אם בני הבית מרובים וכדומה, יתן לכל

הבוצע, ואם כל אחד מברך לעצמו, לא יענה "אמן" על ברכת חברו קודם שיטעם מהפת, ובדיעבד אם ענה "אמן" לא נחשב הפסק (ח"ג תתל').

דיבר הבוצע בין הברכה לטעימה - האם חוזר לברך?

אחר שבירך ברכת המוציא, יאכל מיד, ולא ידבר בין הברכה לטעימה, ואם דיבר אפילו מילה אחת, השומעים אינם צריכים לחזור ולברך[89], אבל הבוצע שדיבר יחזור לברך פעם נוספת אלא אם כן דיבר מענין הסעודה, כגון אם ביקש שיביאו לו מלח או ליפתן כדי לטבל בו את הפת או שאמר תביאו צלחת לפלוני או תביאו כסא לפלוני, כיון שהוא צורך הסעודה, בדיעבד אינו נחשב הפסק, אך לכתחילה לא יפסיק לדבר גם מענין הסעודה עד שיבלע את הפרוסה שבפיו, וכן לא ילך ממקום למקום עד שיבלע את הפרוסה שבפיו אלא אם כן ההליכה לצורך הסעודה (ילקו"י ברכות כרך א' שפו'-ז', תז').

דיבר השומע בין הברכה לטעימה - האם צריך לברך?

כשאחד מברך לכולם כדי להוציאם ידי חובה, צריכים כל השומעים לשתוק עד שיטעמו מהפת, ולא יפסיקו בדיבור בין שמיעת הברכה לטעימה, ואם דיבר השומע לפני שטעם הבוצע, נחשב הפסק וצריך לחזור ולברך, ואם טעם הבוצע מהפת, ואחד מהמסובים דיבר או שאחד מהמסובים טעם מהפת לפני שטעם הבוצע, יצאו כולם ידי חובה, כיון שהברכה חלה על אחד מהמסובים[90] (ילקו"י ברכות כרך א' תא').

שתיקה בין הברכה לטעימה - האם מותר להפסיק בשתיקה?

אחר שבירך ברכת המוציא, לא יפסיק אפילו בשתיקה של אמירת "שלום עליך רבי" בין הברכה לטעימה אלא יאכל מיד, ולכן מה שיש נוהגים בשבת שאחר ברכת המוציא פורסים בסכין את כל הפת להכינו לחלוקה לכל המסובים, ורק

המחמיר תבוא עליו ברכה

אחד חתיכה קטנה מהלחם משנה. ואם אפשר, יניח לפניו כמה ככרות שלמות, ויכון בדעתו שיהיו כולם למצות לחם משנה, (אף על פי שאוחז בידיו רק שני ככרות), ויבצע מהככרות שלפניו ויתן לכל אחד מהמסובים כזית מהם (ה"ב סימן רעד' סעיף לא').

89. וטוב שיהדרו השומעים ויחזרו להרהר את הברכה בליבם.

90. וטוב שיהרהרו את הברכה בלב.

לאחר החיתוך טועם המברך מהפת, אין לנהוג כן לכתחילה אלא המברך יטעם מעט ואחר כך יחתוך לשאר המסובים ויחלק להם (ילקו"י ברכות כרך א' שצח').

דיבר בזמן לעיסת הפת - האם חוזר לברך?

לכתחילה אין לדבר עד שיבלע מהפת, ואם דיבר בזמן שהוא לועס, אין צריך לחזור ולברך, כיון שמתכוון לאכילה ולא לטעימה, נחשב כמו שהתחיל באכילה, אפילו שעדיין לא בלע[91] (ילקו"י ברכות כרך א' תיב').

מה שיעור הפת שצריך לבצוע לו ולאשתו?

בשבת וביום טוב יבצע לעצמו כזית פת, ולאשתו יבצע כביצה פת, ואפילו שנמצא שם אביו יתן קודם לאשתו, ומכל מקום עדיף שיתן לאביו ולאשתו ביחד או שיבקש את סליחת הוריו במה שמקדים לתת לאשתו (ח"ג תקמז').

זריקת הפת - האם מותר לזרוק את הפת למסובים?

אין למסור את הפת ביד של המסובים[92] אלא יניח לפניהם על השולחן, ואם נמצאים בסוף השולחן, לא יזרוק את הפת דרך בזיון אלא ישליך את הפת דרך הושטה, כיון שניכר שעושה כן מפני המרחק ולא מחמת בזיון[93] (תתלב'-ג').

שיעור זמן האכילה - בתוך כמה זמן צריך לאכול כזית פת?

הנוטל ידיו בברכה כדי לאכול כביצה פת, צריך שיאכל כל כזית פת משני הכזיתים בתוך שיעור "אכילת פרס" שהוא כ -7.5 דקות[94], וישים לב שלא ישבע משאר המאכלים לפני שיאכל כזית פת (ח"ג תתמב', ילקו"י ברכות כרך א' קטז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

91. ונכון שלא ידבר אפילו דברי תורה עד שיבלע מהמאכל.

92. וטוב להזהר שלא להעביר בידו של אחד מהמסובים, אפילו אם מתכוון רק כדי להעביר מידו לאדם אחר הנמצא בסוף השולחן (שיבת ציון ח"א רנח').

93. וכן היה מנהגו של רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל לגלגל את הפת למסובים היושבים רחוק ממנו (אורחות מרן פרק יג' סעיף כ').

94. טוב להחמיר לאכול כל כזית עד 4 דקות.

שירי שבת

מנהג יפה לשיר שירים ותשבחות לכבוד ה' יתברך בסעודות שבת ויום טוב (ח"ג תתמג').

הזכרת שם ה' - האם מותר להזכיר שם ה' בשירי שבת?

מעיקר הדין מותר להזכיר שם ה' בזמירות שבת כאשר יודע שלא יפסיק באמצע הזמירות, כיון שיש בכך שבח לה', אך אם יודע שיצטרך להפסיק באמצע הזמירות, אין לו להזכיר שם ה' במלואו (מ"ב סימן רטו' ס"ק יט' בשם ספר חסידים).

שירת נשים - האם מותר לנשים לשיר שירי שבת בנוכחות גברים מבני משפחתה?

אין לאשה לשיר שירי שבת או "שלום עליכם" כשיש שם בני משפחה שאינם מהמשפחה הגרעינית שלה, כגון גיסים או אורחים אלא אם כן הקול שלה לא נשמע לאורחים, ומותר לאחים ולאחיות לשיר ביחד כאשר הקול של האחיות מעורב עם קולם של האחים, ומכל מקום עד גיל אחד עשרה מותר לשמוע את שירתה (ח"ג שסח' שעא').

דברי תורה על שולחן השבת

טוב לומר דברי תורה לבני ביתו בסעודות השבת בענייני פרשת השבוע, וטוב לחנך את בניו הקטנים לומר דברי תורה בסעודות שבת, וטוב ביותר שילמדו הלכות שבת בסעודות השבת (ח"ג תתנג').

נקודה למחשבה!!!

תגיד לי! למה כשאני מדבר דברי תורה כולם מפטפטים ומשחקים במזלגות?

כולנו מצפים בכיליון עיניים להגיע לרגע המיוחל שכל כך חיכינו לו: "סעודת ליל שבת". ניקינו, קרצפנו, השקענו, וסוף סוף הגיעה השעה... השולחן ערוך, הסלטים והדגים נאכלו על השבע, עלינו במשקל איזה 3 קילו... זהו! שבענו!, שרנו כמה שירי שבת, ועכשיו הגיע הזמן לכבד את האבא/אורח בדברי תורה!!.

דרשן יקר! ממני אליך!

ראשית! לכל משפחה יש סגנון מיוחד של דברי תורה: ישנם אוהבים פלפולים, חלק נהנים מגמטריאות בפרשה, ויש המתחברים דווקא להלכות! המכנה המשותף לכולם: מטרתנו להעביר את המשפחה חוויה נעימה, ולרתק את השומעים בדברי תורה המתוקים מדבש, ולגרום להם שלא ישחקו במזלגות ובכוסות, ולא יתלחששו אחד עם השני, ויגידו לעצמם: "נו יאללה.. שיסיים כבר, איזה משעמם!" חבל!!

אז מה אני אמור לעשות?? תקשיב לי מניסיון אישי:

תשב עם עצמך לפני שבת, ותשקיע בהכנת סיפורים מרתקים שיעניינו את בני המשפחה (לא אשכח כמה הייתי מחכה בעודי ילד/בחור, ועד עכשיו כשאני נשוי, לסעודת שבת לשמוע מאבא שלי שיחיה סיפורים

מאלפים, פרשת שבוע, סיפורי צדיקים ועוד! אין לך מושג כמה הזמן המיוחד והקצר הזה תרם לי רבות לחיים. כמה תורה, מידות ויראת שמיים הוא הקנה לנו ברגעים הנפלאים הללו), כמו כן אפשר לזרוק לחלל האויר איזה דיון הלכתי מרתק ומעניין או איזו שאלה מעניינת כדי שבני המשפחה יתגרו לענות!

נקודה חשובה נוספת!!!

כל אבא מכיר את נקודות החולשה והתורפה של בני משפחתו, בדברים מסוימים הם חזקים יותר אך ישנם דברים רוחניים שהם פחות חזקים בהם! אם אתה רואה שיש צורך לדבר על נושא מסוים שדרוש בו חיזוק ושיפור, תוכל בעקיפין לדבר עליו על ידי סיפור מיוחד הקשור לנושא הטעון שיפור!

אם לדוגמא אתה רואה שיש נסיגה בעזרה בבית, תכין מראש סיפור מרתק שיחזק בנושא חסד! אם יש קושי לילד בתפילה, תמחיש לו כמה הקירבה שלנו לקב"ה היא על ידי תפילה, איך הקב"ה מחכה לנו בכיליון עיניים שנפנה אליו! אנחנו הבנים שלו! והוא אוהב אותנו יותר ממה שאנחנו אוהבים את עצמינו!

כמו כן אם יש רפיון בבית בנושא הצניעות של הבנות, תספר סיפור מדהים במעלת הצניעות שבתך תרגיש איזו זכות עצומה יש לה להתלבש בצניעות! כמה נחת ושמחה היא גורמת לקב"ה! כמה ברכה מגיעה בזכותה לעצמה, לבני ביתה ולכל העולם כולו, גם למי שהיא בכלל לא מכירה והוא גר בסוף העולם!, וכמובן אל תגיד בסוף הסיפור: "אתם יודעים למה אני מספר לכם את הסיפור הזה? כי אני רואה שלאחרונה הפסקתם לעזור בבית...!" או "החצאית כבר ממש לא צנועה" "הבגד שאת לובשת צמוד עלייך!" תספר את הסיפור בעיניים בורקות, תעשה עסק מהסיפור, והמסר האדיר יחלחל לאט לאט לבני המשפחה. כמובן! אל תשכח להתפלל לקב"ה שהדברים הנעימים שיוצאים מהלב הטהור שלך ישפיעו על בני המשפחה ויחזקו אותם לעבוד את ה' בשמחה!

עצה טובה! לא מומלץ להאריך מדי בדברי התורה! (כמובן הכל לפי העניין, הזמן והמוזמנים) כי המטרה העיקרית היא שכולם יחכו לדברי

התורה שכל כך טרחת והשקעת עליהם, וכמובן שייהנו מהתורה המתוקה מדבש, וחבל מאוד שדברי התורה הארוכים יהיו עליהם לעומס ונטל כבד!

ואליכם משפחה נפלאה!

אנא! מתחנן! יש כאן אבא/אורח, שטרח להכין דברי תורה! הוא ממש השקיע! התלבט על מה לדבר ועל מה לא, פתח ספרים וסגר, נתן את כל כולו למענכם כדי שתהנו!, ומה אנו עושים לפעמים? אנחנו כביכול אומרים לו: "סליחה אדוני! אתה ממש לא מעניין! תשחרר! עזוב אותנו! בא לנו לדבר!", אז שנדע כולנו: זה ממש מאכזב ומבייש!!, וכבר אמרו לי כמה אנשים שהם הפסיקו להגיד דברי תורה בשולחן השבת כי נמאס להם לבקש אלף פעם שקט מכולם. אז תעשו חסד! תכבדו אותו! אל תאכזבו!, וכשהוא מסיים תחמיאו לו: "תקשיב! אתה ממש מרתק", "נדבקנו לכסא", "אין עליך", ותשירו לו: "עוד הפעם עוד הפעם..!".

קידוש במקום סעודה

שמע קידוש ולא אכל לאחר הקידוש - האם יצא ידי חובת קידוש?

אין קידוש אלא במקום סעודה, כלומר שאם קידש ולא סעד, לא יצא ידי חובת קידוש, ואם בא אחר כך לאכול בבית אחר, חייב לחזור ולקדש מחדש. ואם נמצא במקום הקידוש ועבר זמן של 72 דקות, צריך לחזור ולקדש מחדש, אבל אם שתה רביעית יין[95] או מיץ ענבים או שאכל כזית פת או כזית דגן מחמשת מיני דגן, כמו עוגה או קוגל, יצא ידי חובת קידוש במקום סעודה[96] (ב' קכו', קכח', קלז', קמא'). ואין הבדל בזה בין איש לאשה (ח"ג תרפב').

אכילת אורז, חמין, פירות או שאר משקים - האם נחשבים לקידוש במקום סעודה?

אכילת אורז או פירות או שאר משקים לא נחשבים כקידוש במקום סעודה (ב' קלז', קמא', יבי"א ח"ז או"ח סימן לה') וכן אכילת חמין או תמרים אינו מועיל לקידוש במקום סעודה (ילקו"י ברכות כרך א' תקז') ומכל מקום בשעת הדחק גדול יש לסמוך על המקילין באכילת פירות בקידוש של יום (ח"ג תשב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

95. וטוב להחמיר בקידוש של ליל שבת לשתות רביעית יין חוץ ממלוא לוגמיו (הליכות עולם ח"ג ד').

96. אכילת כזית מזונות, עדיפה יותר משתיית רביעית יין לעניין קידוש במקום סעודה (מ"ב סימן רעג' ס"ק כה').

סעודות שבת

אכילת בשר - האם חייב לאכול בשר בשבת?

מעיקר הדין אין חובה לאכול בשר בשבת, מכיון שאכילת בשר בשבת היא לצורך הנאה ושמחה לאדם, וכיון שאין חיוב של שמחה בשבת כמו שיש חובת שמחה ביום טוב, אינו חייב לאכול בשר, ומכל מקום טוב לקנות בשר ויין ותבשילים כפי יכולתו (ח"א, מח').

אכילת דגים - האם חייב לאכול דגים בשבת?

מעיקר הדין אין חובה לאכול דגים בשבת, ולכן אם אינו אוהב את טעם הדגים, לא יאכל, כיון שהשבת ניתנה לעונג ולא לצער, ומי שאוהב את טעם הדגים, טוב שיאכל דגים בשלושת הסעודות, ולפחות יאכל בסעודה ראשונה ושלישית (ח"א, נג').

נטילת ידיים בין דגים לבשר - האם חייב ליטול ידיים ביניהם?

צריך לשטוף את ידיו בין אכילת דגים לבשר או עוף, ויאכל פת, וישטוף את פיו במשקה[97] (מותר לשטוף את פיו קודם ואחר כך לאכול פת). ולכתחילה גם אם אוכל על ידי מזלג, ישטף את ידיו[98], מכיון שלפעמים אוכל דג עם עצמות, וכשמוציא אותם מהפה, נוגע בדגים בידיו, ומכל מקום המיקל ולא שוטף ידיו באכילה על ידי מזלג, ויודע שידיו נקיות מהדגים, יש לו על מה שיסמוך (ח"א, נה', נח'. ה"ב ח"ט פ'). ויאכל קודם דגים ואחר כך בשר (כף החיים סימן רמב' אות י').

97. ויותר טוב שישתה איזה משקה.

98. וכן היה מנהגו של מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל להחמיר ליטול ידיו בין אכילת דגים לבשר אפילו אם אכל במזלג.

סעודה חלבית - האם מותר לאכול בשבת סעודה חלבית?

מי שמתענג יותר באכילת מאכלי חלב, יכול לאכול סעודה חלבית[99] (על פי מ"ב סימן רמב' ס"ק א' בשם הלבוש, מרכבות ארגמן ח"ד ס"י סעיף כד', כז').

אכילת ביצים - מה טעם המנהג לאכול ביצים בסעודת שחרית?

נוהגים לאכול בסעודת שחרית ביצים מבושלות, כיון שיש עונג שבת באכילתם (כף החיים סימן רפט' אות יב'), והמהדרים אוכלים ביצים גם בסעודה שלישית, כיון שהוא זכר לאבלותו של משה רבינו שנפטר בשבת (יפה ללב סימן רפט' אות ד').

שכח לומר "רצה והחליצנו" בברכת המזון - האם צריך לחזור ולברך?

יש לדעת שאין הבדל בין איש לאשה בסעודה ראשונה ושניה במקרה ששכחו לומר "רצה והחליצנו".

בסעודה ראשונה ושניה:

א'- שכח לומר "רצה והחליצנו", ונזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'", יאמר "למדני חוקיך" ויחזור לומר "רצה והחליצנו".

ב'- אם חתם "בונה ירושלים", יאמר שם ברכת "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית, ברוך אתה ה' מקדש השבת" כמו שמופיע בסידורים.

ג'- התחיל ברכת "הטוב והמטיב" ואמר "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם" על דעת לסיים "הטוב והמטיב", ונזכר, יסיים "אשר נתן שבתות למנוחה" וכו'.

ד'- אם אמר "לעד האל", חוזר לתחילת ברכת המזון (ב' קצב').

בסעודה שלישית:

אם נזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה' בונה ירושלים", יאמר שם "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה" וכו', ואחר כך ימשיך ברכת "הטוב והמטיב", אבל אם התחיל בברכת "הטוב והמטיב" ונזכר ששכח, אינו חוזר לברך (ב' שמג') אבל אשה שנזכרה לאחר שאמרה "בונה ירושלים", לא תאמר שם ברכת "אשר נתן" וכו' בשם ומלכות, אלא תאמר הברכה בלי שם ומלכות, או שתמשיך בברכת "הטוב והמטיב" (ח"ד תרע').

99. וטוב שלפחות בסעודה ראשונה יאכל בשר או דגים (הליכות שבת ח"א מט').

חידוש: באיזה מקרה אם שכח "רצה והחליצנו" בסעודה שניה, אינו חוזר לברך?

אם אכל עוגה בשיעור כזית לאחר קידוש היום ולאחר כמה שעות אכל סעודת שבת בפת ותבשיל של שבת, ושכח בסעודה זו לומר "רצה והחליצנו", אינו חוזר לברך, ודינו כמו סעודה ג', כיון שלפי כמה פוסקים יוצא ידי חובה בסעודה שניה גם באכילת מזונות, ואם כן הסעודה שיעשה אחר כך, נחשבת לסעודה ג' (ב' שמו'-ז').

התחיל בסעודה ג' מבעוד יום ונמשך עד הלילה, ושכח לומר "רצה והחליצנו", מה דינו?

התחיל סעודה שלישית מבעוד יום, ונמשכה סעודתו עד הלילה ושכח להזכיר של שבת, אפילו אם נזכר קודם שהתחיל ברכת "הטוב והמטיב", לא יאמר ברכת "אשר נתן" וכו' אלא אם כן בלי הזכרת שם ומלכות (ב' שמח').

סיים ברכת המזון ומסתפק אם הזכיר "רצה והחליצנו" - האם חוזר לברך?

אם לאחר שסיים ברכת המזון, הסתפק אם הזכיר "רצה והחליצנו", אין צריך לחזור ולברך (ב' קצד').

נקודה למחשבה!!!

רוצים טיפ קטן שאולי יעזור לכם לא לשכוח לברך?

כאשר הייתי מאושפז יחד עם בנינו ישי שיחיה במחלקת טיפול נמרץ לב ילדים, הגיעו יום אחד זוג ביחד עם הבת הקטנה שלהם לצורך השתלת קוצב לב. לאחר היכרות בין המשפחות, שאלה אותי האשה: "האם אתה קורא ברכת "אשר יצר" מתוך הכתב ולא בעל פה?" "תראי! אני משתדל לקרוא מתוך הכתוב, אבל לא כל הזמן! לא בכל מחיר! לפעמים אין לי כרגע ברכון ואני מפחד לשכוח לברך, אז אני מברך בעל פה" ואז הוציאה האשה מתוך התיק שלה ברכת "אשר יצר" הכתובה על ברכון קטן ואמרה לי: "תקשיב טוב! יש הבטחה מבעל "סדר היום" (רבי משה בן מכיר זצוק"ל) שמי שיקרא ברכת "אשר יצר" מתוך הכתב ובכוונה, לא יזדקק כל חייו לא לרופאים ולא לתרופות.

אני רוצה לספר לך על עצמי: הייתי מבקרת הרבה בבתי חולים למיניהם עם כל מיני סוגי בעיות שהופיעו להן מדי פעם, אבל כבר תקופה ממש ארוכה שאני קוראת "אשר יצר" מתוך הכתב ואני מבטיחה לך: לא ראיתי

את פניו של הרופא ולא את פניהם של התרופות כל הזמן הזה! זו הבטחה של גדולי ישראל!".

לקחתי ממנה את הברכון של ה"אשר יצר" ואמרתי שבלי נדר אשתדל מאוד מהרגע לקרוא מתוך הכתב (ברוך ה' עד עכשיו לא פספסתי). הברכון הזה מלווה אותי כל הזמן, הוא מונח אצלי בכיס, וגם אם משום סיבה שהיא, הוא כרגע לא עלי, אני עושה לעצמי סימן ברור שלא אשכח לברך (אני מחליף את השעון מיד ליד. כל אחד יעשה לעצמו את הסימן הכי מובהק כדי שלא ישכח לברך) כאשר קוראים מתוך הכתב כמעט ואי אפשר לדלג על מילים או להתבלבל, הכל כתוב לך מול העיניים.

את/ה בא/ה לברך ברכת המזון? קודם כל תתפללו לה' שלא תהיה לכם הפרעה בברכה! שאף ילד לא יגש אליכם או יעסיק אתכם בכל מיני דברים שוליים[100]! **לאחר התפילה שהגיעה מעומק הלב ומתוך רצון להיות מרוכזים בברכה, קחו ביד סידור או ברכון ותברכו מתוך הכתב. זה משדרג את הברכה. אתם תברכו ברכת המזון יותר בכוונה וכמעט אין סיכוי שתשכחו כל מיני קטעים בדרך. אכלנו ושבענו האוכל היה טעים... ישבנו שעות ארוכות והתפנקנו על מעדני השבת, נשתדל להקדיש כמה דקות להודות לה' על כל השפע שהביא לנו, על ידי ברכה בכוונה ומתוך הכתב ובלי להתעסק בכל מיני דברים בזמן הברכה.**

ברכת "מעין שלוש" - האם מזכיר שבת בתוך הברכה?

המברך ברכת "מעין שלוש", לכתחילה צריך להזכיר בברכה "ורצה והחליצנו ביום השבת הזה", ואם שכח אינו חוזר (ב' קצה').

נגיעה במקומות המכוסים - הנוגע בסעודה במקומות המכוסים האם צריך ליטול ידיים?

הנוגע באמצע הסעודה במקומות המכוסים שבגופו, ודעתו לאכול פת בשיעור כביצה, צריך ליטול ידיו בלי ברכה (ח"ד תרנג').

המחמיר תבוא עליו ברכה

100. כן כתב בעל יסוד ושורש העבודה בצוואה שלו (סימן י').

נקודה למחשבה!!!

קשה לי לשטוף כלים בשבת! האם אני יכולה להשתמש בכלים חד פעמיים?

כל אחד ואחת מאיתנו רוצים להנות ולהתענג מהשבת! באה שבת באה מנוחה!

גמרתם את סעודת השבת, פיניתם את השולחן מכל הצלחות המהודרות והיפות שקניתם לכבוד השבת, והכיור מלא עד אפס מקום! העייפות גדולה, והכיור צועק הצילו!! מי יבוא עכשיו לשטוף את הכלים? ואז מבזיק רעיון מבריק במוחך! רגע אחד! אולי נקנה כלים חד פעמיים יפים ומהודרים ונשתמש בהם בשבת, ולא נצטרך יותר לעמוד שעתיים לשטוף כלים כל סעודה? פשוט מסיימים לאכול, זורקים את הכלים לסל וחסל! אבל! את מבטלת את המחשבה הזו! זה לא מכובד! לכבוד שבת צריך להשקיע ולהשתמש בכלים מיוחדים ונדירים ולא בכלים חד פעמיים! הרי אם היה מגיע אלינו אורח חשוב ומכובד, האם היינו משתמשים בכלים פשוטים? אז למה השבת צריכה להיפגע? האם השבת פחות חשובה מאורח מכובד?

בואו ונשים את הדברים על השולחן! אין שום בעיה להשתמש בשבת בכלים חד פעמיים, ובפרט אם הם צבעוניים ויפים, ואין בכך זלזול בכבוד השבת!. כאשר אוכלים בכלים משובחים, שמחירם גדול ומפולפל, אין בכך פגיעה בכבודה של השבת! הקב"ה ישמח שנהנה מהשבת ולא נהיה טרודים בשטיפה ונקיון, בפרט שהמשפחה גדולה וכמויות הכלים גודשים את הכיור ואת השיש, ואם תעמדו ותשטפו כלים, תצטרכו לעזוב את המשפחה ולעמוד שעתיים לקרצף ולנקות, יש בכך ביטול של עונג שבת, לכן עדיף שתלכו לקנות צלחות, וסכו"ם מכובדים, ותשבו ותנוחו ביום השבת (ח"ג שפז'-ח').

ברכת המזון

כובע בברכת המזון - האם צריך לברך ברכת המזון עם כובע?

מי שרגיל להתפלל עם כובע, ראוי שיברך ברכת המזון עם כובע להידור המצוה (ח"ג תמב').

כיסוי הסכינים - האם צריך לכסות את הסכינים בברכת המזון?

בשבת וביום טוב לא נהגו לכסות את הסכינים או להוציא מהשולחן בשעת ברכת המזון (ח"ג תתנז').

נתינת מאכל למי שאינו מברך - האם מותר לתת לו אוכל?

אם הגיע אליו אורח שאינו שומר תורה ומצות, ויש לחוש שאם לא יגיש לו מאכל ומשקה, הדבר יגרום לשנאה וריחוק, רצוי לומר לו בלשון רכה ונעימה שיברך, ואם לא יקבל את הדברים, אין בכך איסור, ויש עצה טובה שבעל הבית יאכל משהו מסוים, ויברך בקול רם כדי שהאורח ישמע ויצא בכך ידי חובה, שאפילו אם לא התכוון לצאת, יצא ידי חובה בשמיעתו (הליכות שבת ח"א נב').

צירוף מחלל שבת לזימון - האם רשאי להצטרף?

אין לצרף מחלל שבת לזימון בשלושה, אלא מצטרף רק לזימון בעשרה, ויזהר לא לגרום בכך שום צער וריחוק מהדת (שם נג').

מעלת ברכת המזון

נקודה למחשבה!!!

"תוך שעתיים אתה חופר כאן בור בעומק שני מטר! לא הצלחת? אתה מת במקום!!"

אני יודע שהסיפור שאתם הולכים לקרוא הוא סיפור ממש מוכר! אבל אין סיכוי להחמיץ אותו ולוותר עליו! סיפור מרתק במיוחד!

שמעון היה ידוע כאחד שברכת המזון היתה המצוה האהובה עליו ביותר. הוא דקדק בה בכל אות, והיה קורא אותה מילה במילה כמו מי שסופר דולרים. המחזה לא היה רגיל. אנשים היו באים לראות אותו מברך ברכת המזון ומתחזקים ממנו.

יום אחד שאל אותו יעקב חברו: "תגיד לי שמעון! למה בחרת דווקא במצוה זו יותר משאר המצות להדר בה ולברך בכובד ראש וברגש כל כך גדול?"

שמעון פתח את פיו וסיפר: "הייתי ילד בן אחד עשרה לפני שפרצה מלחמת העולם השניה. למדתי בתלמוד תורה בפולין. יום אחד הגיע לתלמוד תורה גאון ישראל מייסד את הדף היומי ברחבי הארץ והעולם כולו הרב מאיר שפירא מלובלין זצוק"ל כדי לבחון אותנו. הרב שאל שאלות ואנחנו ענינו תשובות ברורות ומדויקות. לאחר הבחינה אמר לנו הרב: "ילדים מתוקים ויקרים! שמתי לב שאתם לומדים ממש יפה ואתם שולטים בחומר בצורה יוצאת מן הכלל! אני רוצה לתת לכם מתנה גדולה! אני רוצה לגלות לכם סוד שילווה אתכם לכל החיים: בואו תשמעו מה כותב ה"באר היטב" (סימן קפה' סעיף א') בשם ספר החינוך (מצוה תל') מי שיברך ברכת המזון בכוונה, מזונותיו יהיו מצויין לו בריווח ובכבוד כל ימי חייו, ויינצל ממלאכים של חרון אף, ושצף וקצף וכו' ומי שמדקדק יברך דווקא מתוך הסידור ולא בעל פה".

שמעתי את דבריו הקדושים של הרב שחדרו ישירות לתוך הלב שלי והחלטתי באותו רגע לברך ברכת המזון מילה במילה בכוונה גדולה מתוך הסידור. ההחלטה הזו לא היתה קלה. כל ילדי הכיתה היו אוכלים בזריזות וגם מברכים במהירות הבזק ויוצאים לשחק בחצר, אבל אני תפסתי סידור וברכתי מילה במילה, וכאשר סיימתי את הברכה, כמעט נגמרה ההפסקה ולא נשאר לי זמן לשחק. חבריי לכיתה ממש החמיאו לי על הברכה הארוכה אבל את המשחק הפסדתי, אך לא וויתרתי בשום אופן על ברכה מושלמת.

והנה הגיע היום המר והשחור! הנאצים הארורים השתלטו על פולין. לפעמים הגרמנים ערכו סלקציה! הם העמידו באכזריות נוראה גברים לבד ונשים לבד, ואת כל הילדים והזקנים שלחו למחנות ההשמדה, ורק את האנשים הכשירים והראויים לעבודה השאירו בחיים.

באחת הפעמים העמידו אותנו למסדר. לצד ימין הפנו את הראויים לחיים ולצד שמאל הפנו את הראויים למוות. אני הייתי בחור גבוה ומרשים, אך כדי להיראות ממש גבוה נעמדתי על קצות האצבעות ובחסדי שמים שלחו אותי ימינה.

הנאצים הרשעים דרשו מכל אחד לומר באיזה תחום הוא מתעסק כדי לשבץ אותנו לעבודה. הייתי מאוד צעיר ולא ידעתי כלום! פחדתי פחד מוות: מה אגיד לגרמני? אם אגמגם הוא יעיף אותי שמאלה ובכך יסתיימו חיי! אך יש יד אהובה המכוונת מלמעלה! והנה מאחוריי עמד יהודי מבוגר, הוא דופק לי על הגב ולוחש לי בשקט "בחורצ'יק! תגיד שאתה טבח טוב ואני העוזר שלך!" ברוך ה' הכניסו את שנינו לעבוד במטבח. כבר אז ראיתי בחוש את הברכה של הרב! "מזונותיו יהו מצויין לו בריווח". עבדתי במטבח ולא היה חסר לי אוכל! אכלתי כמה שרציתי בלי הגבלה! שאר היהודים גוועו ברעב! הם נותרו שלדי אדם, וחלקם מתו ברעב. ברור שבזמן שעבדתי במטבח לא וויתרתי על ברכת המזון בכוונה גדולה אפילו פעם אחת! אם ידעתי מראש שלא אוכל לברך בצורה נורמלית, פשוט לא אכלתי לחם.

לאחר חודשיים ביקר במטבח קצין גרמני מרושע. היה לו ממש קשה לראות ילד יהודי שנראה טוב וגופו עדיין לא הפך לשלד. הוא שאג עליי בקול: "מה נראה לך יהודון? אתה חושב שילד יהודי יעבוד במטבח

וישמין? מה זה נראה לך בית מלון? בוא מיד אחריי!!" יצאתי אחריו החוצה. מחוץ למטבח היתה אדמה קשה כמו ברזל. הצורר הגרמני נתן לי ביד פטיש קטן ואמר: "תוך שעתיים אתה חופר כאן בור בעומק שני מטר! כאן החיילים שלי יתחבאו בזמן ההפצצות של הרוסים! אם תגמור את העבודה בזמן, תחזור למטבח! אבל אם לא תסיים את העבודה תוך שעתיים זה יהיה הסוף שלך! שמעת??" כוונתו היתה מאוד ברורה! אין סיכוי בעולם לסיים את העבודה גם לא תוך שבועיים!

החזקתי את הפטיש הקטן ביד, הסתכלתי לאדמת הברזל וחשבתי לעצמי איך בחור צעיר כמוני מסוגל לעשות סדק קטן באדמה קשה כזו? זה אבוד מראש! אבל אז הרמתי עיניים לאבא שבשמים ואמרתי לו: "אבא שלי היקר והרחמן! אתה כל יכול! הרי מובטח לי שמזונותי יהיו מצויין כל ימי חייו, וכי זה נקרא חיים? ריבונו של עולם! אני מתחנן אליך! תעזור ליי!".

לאחר כמה דקות מורטות עצבים, פתאום נעצרה לידי משאית ובתוכה חיילים נאצים. הם לא יכלו לראות יהודי עומד חי, הם רתחו מזעם והתחילו לזרוק עליי תפוחי אדמה, גזרים, מלפפונים ועוד שאר ירקות (ממש סלט, רק היה חסר לימון והכל היה מושלם...) שוב ראיתי איך מזונותיי מצויים בריווח, אך עדיין הישועה התעכבה לבוא ואני נמצא בלחץ אטומי! הרי אין לי סיכוי לחפור עם פטיש מקום כזה ענק בכלום זמן!

כמובן שהאדם הבוטח בה' לעולם לא מתאכזב והנה הגיעה הישועה! לאחר מספר דקות הגיעה משאית נוספת ועליה חיילים פולניים מורעבים. הם הסתכלו בצד הדרך ומה הם רואים? ערימה של ירקות! הם עצרו בצד ורצו לזלול את כל השלל! אך הקב"ה שם בליבי בתוך שנייה מחשבה גאונית לשחק את עצמי כמפקד! העמדתי פנים קשוחות ואמרתי להם: "חברים! אתם רוצים לאכול? בכיף! אין בעיה! אך בתנאי אחד! אם בתוך כמה דקות אתם חופרים כאן בור בעומק שני מטר, הכל שלכם!" הייתי המום על הנס הגלוי שה' עשה איתי! פשוט לא יאומן! המורעבים לא עשו חשבון! הפשילו שרוולים ותוך שעה וחצי הבור היה חפור. נתתי להם את כל הירקות ורצתי למפקד הגרמני שהיה יותר המום ממני! הוא סינן לעברי מתחת לשפמו הענק "תמיד ידעתי שאתם היהודים ה' שומר עליכם!" כמובן לא היתה לו ברירה והוא החזיר אותי למטבח, ובכך התקיימה בי ההבטחה של "מזונותיו יהיו מצויין לו בריווח".

נשארתי במטבח עד סיום המלחמה כאשר אני אוכל בלי הגבלה, ומקיים את הקבלה שלי לברך רק מתוך הסידור ובכוונה גדולה. הבטחתי לעצמי שאם אני יוצא מתוך גוב האריות הזה, אתמיד לברך ברכת המזון בכוונה ואודה למי שנתן וימשיך לתת לי מזונות בריווח ובכבוד כל ימי חיי!.

נקודה למחשבה!!!

מחפשים ישועות בנרות? יש לי סגולה בדוקה ומנוסה!

כל אחד מחפש בנרות ישועות לכל מיני מקרים לא נעימים המגיעים אליו. חכמינו מבטיחים לנו שאם אדם יברך ברכת המזון בכוונה גדולה ומתוך הסידור יזכה ל:

א'- פרנסה בשפע כל ימי חייו בריווח ובכבוד, ומוסיף החיד"א שאם יברך את הברכה בשמחה ובקול רם זו סגולה להיות עשיר (מתאים לך?!).

ב' - זרע של קיימא (ספר "עמודי אש" בשם המהרי"ל דיסקין זצוק"ל, הקהילות יעקב והרב שך זצוק"ל) ולא רק שיזכה לבנים אלא יזכה גם לבנים צדיקים (הרב הקדוש רבי שלמה מזוועיל זצוק"ל).

ג'- כאשר האדם מברך בכוונה כל המאכלים שהוא אכל נהפכים לרפואה ומרפאים את כל המחלות שיש לו (הצדיק בעל ה"מאור ושמש").

ד' - כאשר תברך מתוך הסידור ביתך יהיה מוגן משריפות (עלינו לשבח בשם רבי משה איוויער זצוק"ל) וכמובן יש עוד המון סגולות...

דעו לכם אחיי אהובייי! אני רוצה לגלות לכם סוד גדול!

מה אנחנו חושבים? שיצר הרע יתן לנו את הפינוק הזה להרוויח כל כך הרבה דברים? הוא לא ישב בחיבוק ידיים! הוא יעשה הכל כדי להפריע לנו לברך ברכת המזון מתוך הסידור ובכוונה גדולה! הילד יפריע במהלך הברכה, מישהו חשוב יתקשר אליך בזמן הברכה, מחשבות רבות ירוצו לך במוח, ולא חסרות הפרעות שיפריעו לך להתרכז בברכה! נשתדל ונעשה הכל כדי לברך בכוונה! סך הכל הברכה לא לוקחת הרבה זמן! אבל חוץ מכל ההבטחות והישועות שנקבל, נזכור היטב! שהריווח האדיר שיהיה לנו

הוא ברכה מושלמת ואיכותית הנאמרת מילה במילה לעשות נחת רוח לקב"ה! ועל הדרך נרוויח גם הפתעות גדולות שהבטיחו לנו חכמינו!.

נקודה למחשבה!!!

"סליחה! למה אני צריכה לנקות את השולחן אחרי הסעודה? שהאורחים ינקו!!"

רק מי שמארח יודע כמה השקעה אין סופית יש באירוח! כמה מחשבה משקיעים בעלי הבית באורחים הבאים להתארח בשבת או חג. לפעמים הבת הנשואה מגיעה עם חבורת זאטוטים קטנטנים מלאי מרץ ושמחת חיים, לפעמים מגיע הבן הנשוי מלווה בכמה פיצקלך שכוחם במותנם או שאתם מזמינים סתם איזו משפחה קרובה להתארח בשבת.

אני לא צריך לספר לכם איזו התארגנות כרוכה בהכנסת אורחים שאין ספק שהיא מצוה מאוד גדולה! אך דורשת המון לוגיסטיקה וארגון! אני לרגע מתעלם מההוצאה האדירה שבעלי הבית מוציאים על האירוח והפינוקים. כל מארח עושה הכל כדי שהאורחים שלו יצאו מאושרים ומפוטמים ובהרגשה הכי טובה שיש. ולמה אני מתעלם מההוצאה הכספית הענקית שיש באירוח? כיון שהוצאות השבת חוזרות מידיו האוהבות של הקב"ה! כך שאין צורך להיכנס לפאניקה מי יחזיר את כל ההוצאות על אירוח מושלם ומפנק! אני רוצה להתמקד יותר במה שנעשה מאחורי הקלעים.

כאשר משפחה מגיעה להתארח לשבת, הם בכלל לא מדמיינים מה היה בבית בימים האחרונים שלפני האירוח. כמה השקעה הושקעה על סדר וניקיון! איזו מחשבה טמונה בכל סלט או מנה עיקרית כולל קינוחים ופיצוחים למיניהם! החדרים מסודרים ומאורגנים לשינה! מיטות מוצעות ומוכנות למי שיזכה להיכנס אליהם סחוט מעייפות! השולחן ערוך ועמוס בהמון הפתעות ומטעמים שטרחו עליהם שעות רבות מתוך עייפות ועמידה על הרגליים בלי הפסקה! והעיקר כדי שהאורחים ירגישו מלכים ומאושרים ויהיה להם כיף בשבת קודש.

לאחר הסעודה הדשנה האורחים מתפזרים לחדר השינה, (לא לשכוח! הרבה פעמים הם מוותרים על החדרים שלהם לטובתכם!!) ולפעמים הם משאירים את כל הלכלוך והבלאגן לבעלי הבית כדי שתהיה להם מצוה מושלמת עד הסוף... הדבר היחיד שהמארחים רוצים, זה נטו להיכנס ישר למיטה ולצלול לשינה מתוקה לאחר כל ההכנה וההשקעה שהשקיעו באורחים! אבל בעלת הבית שכבר סחוטה מעייפות, תתבייש להגיד לנופשים שהיא זקוקה לעזרה! לא נעים לה! אז היא תקרא לבנות הרווקות שנמצאות בבית שיבואו לעזור לה לפנות ולארגן וגם להכין את הסעודה הבאה למחר.

עכשיו בינינו! מה מרגישה המארחת כלפי המשפחה המתארחת? מה חושבים הרווקים העייפים על זה שהם נשארו לבד בודדים במערכה לדאוג לניקיון וסידור הבית? מי ישטוף את הכלים? מי ינקה את הרצפה? וכדומה..

בפניה נרגשת אני פונה לצוות הנופשים!

אתם לא מבינים כמה שהרווקים מתעצבנים על האורחים וכועסים עליהם שהם לא משתתפים בניקיון הבית!! (אני כמובן לא מכליל! ברור שיש משפחות שמתענגות על הזכות לפנק אתכם עד הסוף!!) ובפרט אם המשפחה ברוכת ילדים ובכל שבת מגיעים משפחה אחרת להתארח, יוצא שבכל שבת הם עובדים בלי סוף ובלי שום טיפת עזרה לחלוק בנטל הכבד.

אנא! תעשו טובה! תושיטו יד! תגידו להם: "אתם לא עושים כלום! מספיק טרחתם והשקעתם בשבילנו כדי שיהיה לנו כיף! תנו לנו את הזכות להחזיר לכם מעט על האירוח!" ואל תשתכנעו מכך שהם יגידו לכם: "לא! בשום פנים! אירוח הוא עד הסוף!! אתם לא נוקפים אצבע!" אל תתייחסו למשפטים האלה! מישהו ינקה את השולחן, מישהו נוסף ישטוף כלים ואחד אחר יארגן למחר. אל תוותרו להם!! אתם תראו בסוף איזה כיף ועונג יש להם לארח אתכם שוב פעם! הרי מה אכפת להם? העול לא נופל עליהם! יש להם שותפים למשימה!

במוצאי שבת תשאירו להם מכתב יפה מלא בתודה ובהערכה על האירוח המושלם ועל החוויה להיות במחיצתם! אם תגדילו לעשות תוכלו לצרף מתנה קטנה יפה ולהביא אותה בכניסת שבת או בצאת השבת. זה ממש

מחמם את הלב ומרגש מאוד! הם ירגישו שאתם מעריכים את ההשקעה שהם השקיעו למענכם!!.

בעל יקר!

חמותך הזמינה אתכם אליה לשבת? קודם כל! תודו על ההזמנה מעומק הלב! אבל! פניה נרגשת לי אליך! אנא! תן יד בבית! תעזור לאשתך בסדר ובניקיון הבית! ואל תשכח להודות להורים של אשתך בלי סוף על המתנה הענקית שהעניקו לך: א-ש-ת-ך!! תספר להם בעיניים בורקות איך שהיא דואגת לך ומפנקת אותך בלי הפסקה! תגיד להם: "אין ספק שהחינוך המדהים הזה מגיע ממכם! רואים את ההשקעה שלכם בעיניים!! אני זכיתי באישה המושלמת הזו! בזכותכם!".

אשה יקרה!

הגעת לבית של חמותך? תעשי טובה! תגישי עזרה מיוזמתך לחמותך בהכנת המאכלים ובהגשתם לשולחן ואם אפשר גם בפינוי וניקיון הבית! ואל תפסיקי להודות לחמותך על הבן המדהים שלה שזכית בו בזכותם! מבטיח לך! את תרוויחי מכל הכיוונים... חמותך תרגיש שהבן שלה נפל לידיים טובות ואוהבות! לאישה שעושה הכל כדי שבני הבית שלה יהיו שמחים ומאושרים! ובנוסף זכה בנה באישה מפרגנת ומעריכה!.

נקודה למחשבה!!!

חמות/ אמא מדהימה ומסורה! יש לי סוד ענק לספר לכן!

רות הגיעה לביתה של חברתה רעות באמצע חודש טבת ביום ראשון בערב. מאחורי הדלת מריחה רות ריח של ניקיון. היא דופקת בדלת בהיסוס רב, והנה לנגד עיניה היא רואה את רעות עושה חלונות, מבריקה את המקרר, מקרצפת את המטבח ומנקה את הפאנלים.

רות היתה המומה: "מה קרה לך רעות? אנחנו באמצע חודש טבת, עדיין לא הגיע פסח!!" רעות נאנחה אנחה עמוקה, הניחה את הסקוצ' על השולחן, ושפכה את הלב לחברתה האהובה שידעה שתוכל לעזור לה

במצב הביש שלה: "ווא'.. ווא'.. מגיעה אליי לשבת מישהי יותר מאתגרת מפסח!!" "מי זאת?" שאלה רות. "חמותי היקרה!!" ענתה רעות. לא הבנתי מה הקשר?! "תקשיבי לי טוב רות! אם הבית לא מסודר ונקי טיפ טופ! אם הילדים שלי לא מתוקתקים כנסיכי האצולה! וזה רק ההתחלה.. אני כל השבת אהיה אומללה!!".

אמא יקרה דואגת ומסורה!!

אני חייב לפתוח בפנייך נושא מאוד מאוד חשוב ורגיש במיוחד!

הקב"ה פינק אותך בלב ע-נ-ק! יש לך לב שעשוי מזהב טהור! כל המחשבות שלך, הדאגות שלך, הרצון העז לעשות את הטוב ביותר שיש בעולם, מופנה למקום אחד ומיוחד: לילדים האהובים שלך!! את העולם שלך את תתני להם! את תוותרי על ה-כ-ל למענם! העיקר שירגישו הכי טוב שיש! בפרט אם הזוג המתוק הזה צעירצ'יק ולא מזמן הקימו את הבית שלהם, את רוצה בכל ליבך לעזור להם ולכוון אותם לדרך טובה ואיכותית, לחיים בריאים ומסודרים, לתת להם כלים ועצות טובות ומועילות מניסיונך רב השנים (ולפעמים דווקא מחוויות לא נעימות שחווית בשנות נישואייך, את כל כך רוצה להציל אותם מהסיוטים שעברת!) כדי שיעלו על דרך המלך ויחיו חיי אהבה ואחווה לצד חיים איכותיים ומחושבים. ומה עושה אמא מסורה שהבן או הבת שלה זקוקים ממש לעזרה? לא פחות ולא יותר! כל רגע נתון משחררת עצה או הערה נוספת: "למה הבית כל הזמן מבולגן?" "תגידו! מה קורה לכם? עוד פעם השארתם את הכלים בכיור והלכתם לישון?" "למה אתם מביאים לילד שלכם לאכול מתוק? זה לא בריא!" "אתם רציניים? הילד קופא מקור! למה יש לו רק שתי שכבות??" (עזבו שבחוץ יש 42 מעלות חום...!!) "איך אתם קונים קורנפלקס ומעדנים בזמן שאתם לא סוגרים את החודש?" "הארון הזה נראה לי ישן מדי! תזרקו אותו לפח!" ועוד לפחות 124,763 הערות ועקיצות, שבאמת נועדו רק לעזור לזוג האומלל שלא יודע איך לתמרן עם החיים שלו! יעיד עלייך יודע תעלומות שכל כוונתך רק לטובה!! (אני כמובן לא מכליל! יש אמהות וחמות שלא מפסיקות לשבח ולהחמיא! לא אליכן דיברתי!!)

אבל! אמא מדהימה! אני מתחנן בפנייך בשם בתך/כלתך שלא מסוגלים לספר לך כמה שאת מפריעה להם בחיים! בלי כוונה את הורסת להם את

הזוגיות! אין לך מושג כמה צער יש להם על כל ההערות הללו, שבינינו! לא עוזרות בכלל!!! רק מפריעות להם לבנות את הבית שלהם כמו שהם רוצים לבנות אותו! למרות שהם אומרים לך "תודה רבה על כל העצות הנפלאות שאת נותנת לנו!" אל תאמיני להם! הם אומרים את המשפטים הללו רק כדי לכבד אותך! אבל כשאת יוצאת מהבית הם מדברים ביניהם על אמא טרדנית ומציקה! על חמות שהם לא מעוניינים שתבוא אליהם הבייתה! אני מדבר ממש ברצינות ומכאב לב של המון משפחות שעוברות את הקושי הענק הזה.

תדעי לך! יש הרבה זוגות שרוצים לפרק את החבילה ולהתגרש בגלל אמא שממש נכנסת להם לחיים והורסת את הזוגיות ואת גידול וחינוך הילדים!! אם את רוצה לפנק את הנכדים שלך, תתייעצי עם ההורים שלהם! זכותם המלאה להחליט מה טוב לילדים שלהם ומה מבחינתם שלילי וגרוע!.

ועוד נקודה חשובה!

אל תבואי אליהם לבית בלי להודיע מראש על הגעתך! אולי הם תיכננו יציאה משותפת, ועכשיו הם צריכים לבטל אותה כדי לכבד אותך?! הרי הם לא יגידו לך: "סליחה! לא מתאים לנו עכשיו! בנינו על יציאה זוגית! הם מתביישים ממך! ואולי עכשיו זו שעת ההשכבה של הילדים, ולפעמים כאשר מגיע אורח, הלכה להם השינה וההורים צריכים להתמודד עם ההשכבה ועם הקימה בבוקר של ילדים עייפים ונודניקים! אל תחשבי לרגע שלא רוצים שתבואי אליהם! פשוט לא תמיד זה מתאים!

ונקודה אחרונה לקינוח!!

אם את שומעת את הבן שלך מתווכח עם אשתו או שאת רואה את הבת שלך מתווכחת עם בעלה, בבקשה אל תתערבי להם בוויכוח! ההתערבות שלך יכולה להחמיר את המצב! ובפרט אם הוויכוח שלהם הוא בנושא שבתות וחגים, איפה עושים שבת והיכן נמצאים בחג הקרוב, נא אל תביעי דעה אם לא ביקשו את עזרתך ועצתך! הנושא הזה מאוד טעון ורגיש, ובטח את לא מעוניינת שהכלה שלך תבוא אליך לבית רק בגלל שהכרחת אותה להתארח אצלך!

אמא יקרה! תעשי טובה! תגיעי אליהם לבית במטרה אחת להנות מהבן והכלה שלך או מהבת והחתן שלך שכל כך רוצים להנות ממך ולא לסבול בחברתך! אל תפסיקי לשבח אותם על הזוגיות הנפלאה שלהם ועל חינוך הילדים שלהם! על הבית המטופח ועל הילדים הלבושים כבני מלכים, ובינינו! לא חסר על מה לפרגן! ואפילו אם את לא מסכימה עם כל מה שקורה בבית שלהם! לא קרה כלום! תני להם לבנות את ביתם איך שהם רוצים ולא איך שאת רוצה! הרי שנינו יודעים שאם היו נכנסים אלייך לבית ומעירים לך הערות, לא היית שמחה מכך! היית אומרת לטרדנים המציקים: "עופו לי מהבית! לא רוצה בבית שלי שיעירו לי הערות! אני מספיק בוגרת ומסתדרת לבד!" גם ילדייך לא אוהבים להרגיש שהם לא בסדר, וכל מה שהם יעשו לא ימצא חן בעיניך!! תדאגי שיהיה להם כיף בחברתך, והם ישמחו מאוד שתבואי אליהם לבית גם באמצע השבוע כדי להנות מאמא מיוחדת ונדירה! מאמא שמחמיאה ומפרגנת! מאמא שנותנת יד ועוזרת בדברים שבני הזוג זקוקים ומבקשים עזרה!

אמא יקרה! אל תכעסי עליי! כולנו יודעים שאין אהבה גדולה כמו שלך לילדייך! אין אמא בעולם כמוך שרוצה בטובת ילדיה! אבל! אני רוצה שתביני! אם אני לא אגיד לך את האמת, את תחיי באשליה שאין אמא כמותך בעולם שדואגת ועוזרת לילדייך! אין אחת בגלקסיה שתורמת לילדיה בעצות טובות ומועילות! וחבל שלא כל האימהות והחמות כמוך!

אנא! תעשי ה-כ-ל שהם יקפצו עלייך וישמחו שאת מגיעה אליהם ולא ירצו שכבר תלכי ותעזבי אותם לנפשם! את אמא וחמות כל כך מסורה ומפנקת, תני להם מאה אחוז של הנאה מושלמת ממך! אל תפסיקי להודות להם על אירוח מושלם ומפנק! על דאגה לדברים הכי קטנים! תגידי להם בלי סוף "פשוט גן עדן להיות בבית שלכם! אני מרגישה כאן מלכה!! אין מאושרת בעולם ממני!" אני מבטיח לך! הם יזמינו אותך אליהם לבית בלי סוף! הם יעשו הכל כדי לזכות להיות במחיצתך! להיות צמוד לאמא מפרגנת ומחמיאה!

אמא יקרה! את הלב של הבית! אין כמוך בעולם!!.

שלום בית

נקודה למחשבה!!!

"פשש... באיזו כניסה דרמטית נכנסת לבית בליל שבת! חזק וברוך על התזמורת...!"

תקשיבו לסיפור שכנראה בחיים לא שמעתם: לרבי אברהם גנחובסקי זצוק"ל היה חברותא בכל ליל שבת. במשך שנים רבות בכל ליל שבת היה החברותא דופק על דלת ביתו של הרב בשעה 21:30 ולומדים יחד עד שהעיניים נעצמות.

ליל שבת אחד הגיע החברותא בשעה שנקבעה, אך בטעות הוא צלצל בפעמון, אבל לא צלצול של אופני ילדים שבקושי אתה שומע את הצלצול אלא צלצול שמרעיד את כל הבית. החברותא קלט את הפדיחה והתחיל "להחליף צבעים", הוא ממש התבייש וכמעט ברח מהבית, אבל בסוף הוא חשב לעצמו: "נכון! לא נעים! אבל זה היה בטעות! לא התכוונתי! זה יכול לקרות לכל אחד!" אך הדלת לא נפתחה. אז הוא דפק חזק וכמעט שבר את הדלת. הוא ידע שבשעה כזו מוקדמת הרב בבית.

עכשיו תעצרו את הסיפור ותחשבו מה הייתם עושים במקום הרב שכמובן שמע את צלצול הפעמון ואת הדפיקות החזקות? אנחנו יודעים שהבן אדם ממש התבייש מכך שצלצל בפעמון בשבת! חלק מאיתנו יפתחו את הדלת ויתעלמו מצלצול הפעמון, ובאמת! כל הכבוד! למה לזרות מלח על הפצעים?! הרי אתה יודע שאם תתייחס לצלצול הוא יתבייש, אז עדיף לשתוק! ויש את הקבוצה התומכת והמתחשבת שיגידו לו: "אויש... שטויות! לכל אחד זה יכול לקרות! זה היה בלי כוונה! תזרום!" אבל יש את משפחת ה"עוקצים" שהם חייבים להוכיח לו שהוא טעה: "פשש.. באיזו כניסה דרמטית נכנסת לבית בליל שבת.. עשית לנו עונג שבת עם המוזיקה הווקאלית הזו! חזק וברוך על התזמורת..!"

אבל בואו תשמעו מה עשה הגאון הזה לאחר הצלצול והדפיקות בדלת? סוף סוף אחרי רצף של דפיקות, הדלת נפתחה, ופתאום החברותא קולט את הרב עומד בפתח הדלת לבוש בפיג'מה... העיניים שלו חצי עצומות, מתמתח, וכולו התנצלות: "וואי.. אני מתנצל! הייתי ממש עייף! הלכתי לנוח קצת לפני הלימוד שלנו! בטח אתה כבר דופק הרבה זמן! סליחה! אני מתארגן 2 דקות ללימוד וכבר אני מגיע".

אתם קולטים מה שהרב עשה? הוא ראה שהחברותא יתבייש, אז הוא פשוט "ביים סרט", הוא טס לחדר והחליף את בגדי השבת לפיג'מה, חיכה כמה דקות, "שיחק אותה" ישן עם עיניים עצומות ובא לפתוח את הדלת! העיקר שהחברותא שלו לא יתבייש! תקשיבו לי! אם הוא היה חי נראה לי שהייתי נוסע אליו לשבח ולהלל אותו על התנהגות מלאכית כזו! פשוט מלאך מהלך!.

זוג יקר!

ערב שבת לכל הדעות הוא זמן לחוץ!!! יש מצב שנעשה טעויות ביום עמוס כזה. בואו נהיה חכמים ולא נעשה עסק מכל דבר. אם ראית את בעלך / אשתך עושה איזו טעות שהוא לא רגיל או אמר איזו מילה לא במקום שבטעות נפלטה לו מהפה, אין שום מצוה להעמיד אותו על המקום ולעשות עסק מהמקרה! יש מצוה להתעלם! להחליק! בן הזוג כבר קלט את הטעות שעשה והוא מצטער עליה לבד גם בלי שתגידו שום מילה נוספת, אין שום טעם להוסיף שמן למדורה!

נסעת עם אשתך ברכב ואמרת לה: "אל תיכנסי לרחוב הזה! אין יציאה ממנו!" ו"הגאונית" שלך התעקשה להיכנס, וקלטה לבד שהוא "כביש ללא מוצא"! אין מצוה לתת לה שיחת מוסר נוקבת: "אל תקשיבי לי! לא אמרתי לך שאין יציאה משם?!".

ביקשת מבעלך שלא יקנה את הסוג הזה של הבשר לחמין של שבת ואת מסבירה בצורה מאוד ברורה "כבר קנית פעם את הסוג הזה, הוא ממש לא טעים", ובעלך בסופו של דבר כן קנה, והטעם יצא "על הפנים", הוא קלט את הפדיחה? אל תגיבי! מיותר לחלוטין! "כל המוסיף גורע"! ברור שאם בן הזוג לא הבין את הטעות שהוא עשה, לא כדאי להתעלם! בסוף

ההתעלמות הזו תעלה ביוקר! "עד כמה אפשר לשמור בבטן ולהבליג?! מה אני צריך לסבול כל החיים?!" ממש לא!!

נו.. אז מה ניתן לעשות? תראו בסיפור הבא...

נקודה למחשבה!!!

"וואי... כמה רעש אתה עושה! תשתוק כבר! תוריד את הקול!!"

נכנסתי להתפלל תפילת שחרית באחד מבתי הכנסיות. לצידי ישב בחור מתוק, בן תורה, שמתוך ההתלהבות שלו בתפילה, הוא הרים מעט את קולו יותר מהחזן. ההתרגשות שלו מהתפילה עשתה עליי רושם רב. התפעלתי לראות בחור צעיר שאת כל חשקו ומרצו הוא משקיע בתפילה בקול רם, בניגוד להרבה מבני גילו שבאותה שעה שקועים בשינה עמוקה. כמה עונג ונחת יש לקב"ה מבחורים אלו.

(אגב! אם ברווקים אנו מתעסקים, אגלה לכם שאחד מתוך 3 הדברים שכתוב עליהם שהקב"ה עוזב הכל ומכנס את כל פמליה של מעלה, ומתגאה ומשתבח בו, לא תאמינו מי הוא? כן! אתה רווק יקר, שלפעמים נאלץ להסתובב ברחבי העיר ושומר על העיניים כדי שלא להיכשל במראות אסורות, ובינינו! גם בתוך הבית נאלץ הרווק/ה להתמודד יום יום עם כל מכשירי המדיה למיניהם!! הקב"ה קורא לכל פמלייתו, ואומר להם: "חבר'ה! תעצרו הכל! יש לי רווק במגדל העמק, נתניה, אשדוד... שאף אחד לא עוקב אחריו לראות במה הוא צופה, והוא נשאר נאמן אליי ושומר את עיניו! מחיאות כפיים סוערות!" (פסחים קיג.) בחור מתוק! הקב"ה גאה בך! תמשיך עד לניצחון המוחלט! אתה מתמרן קרקעית ברחוב, וה' מתמרן קרקעית בשדה האויב! החמאס והחיזבאללה נופלים כמו זבובים בזכותך!! אל תעצור לרגע! וכבר אמר אחד מגדולי ישראל: שבניסיונות דורנו אין הבדל בין רווק לגבר נשוי!.

בחורה יקרה! רק הקב"ה יודע כמה קושי יש לך להתמודד עם הביגוד, האיפור וכל מה שקשור ליופי שלך! אף אחד לא יבין כמה את מוותרת על בגד שיושב עלייך כל כך יפה ואת מחליטה להתגבר ולוותר עליו

לכבוד הקב"ה כדי לשמור על הצניעות שלך, וכדי לשמור על העיניים של כל גבר זר שמסתובב ברחוב ונאלץ להתמודד יום יום על שמירת עיניו הטהורות! אני מקנא בזכויות שלך! איזו עוצמה יש לאשה / בחורה להחליט בהחלטה נחושה "את הבגד הצמוד והקצר הזה אני לא אלבש!" למענך אבא שבשמים! אפילו שמאוד בא לי להתאפר באיפור גס ומושך, אבל אוותר על התענוג הזה לכבודך! לשמח אותך! אני יודעת שאתה לא אוהב חוסר צניעות!".

אשה יקרה! האם את יודעת איזה רעש עצום את עושה בשמים? האם את מבינה כמה נחת ושמחה את עושה לקב"ה? האם את מודעת לכך שכל העולם!!! מרוויח מההקרבה והמסירות שלך בכך שאת מוותרת על לבוש שאת כל כך אוהבת? אין לך מושג כמה שפע ברכה והצלחה את מביאה עלייך ועל בני משפחתך! במקום שיש צניעות הקב"ה מגיע לשם, ואם הקב"ה נהנה במקום מסוים, הוא שופך שפע בכמויות אדירות על אותו מקום! לא רק שאת מונעת צרות, מחלות ובעיות מהבית שלך אלא את מביאה לבית שלך טונות של בריאות, פרנסה טובה, נחת מהילדים ושלום בית אמיתי!!).

בקיצור! ישב לצידנו מתפלל נוסף, שבכל כמה רגעים פזל לכיוונו של הבחור השקוע בתפילתו, עד שלקראת סוף התפילה, הגיע הבוווום הגדול! הוא צעק לעברו: "נו יאללה... תשתוק כבר! תוריד את הקול!!" הבחור היה בהלם מוחלט! הוא לא הבין על מה מגיעה לו מתקפה גרעינית! ברגע אחד כל ההתלהבות שלו התפוגגה, והוא שתק עד סוף התפילה! ישבתי בצד וכאב לי עליו! למה לתקוף אותו כך? למה שמרת בבטן כל התפילה את המצוקה שלך, ולבסוף זרקת עליו אר. פי. ג'י?! כואב לך? מפריע לך שהוא מתפלל בקול? מקובל עליי!! תפנה אליו מבט רך ועדין, פנים מחייכות, ותסמן לו ביד שיוריד קצת את הטון! אך משום מה שמרת את האטום לסוף! אני מאוד מקווה בשביל שניכם שהבחור לא יקח אותך ממש ברצינות, ושהוא ימשיך בהתלהבות שלו בתפילה! מי יודע כמה טובה יכולה לצמוח לכל עם ישראל בזכות תפילתו המתוקה!.

מציק לך לראות את הביגוד של אשתך מפוזר בכל מיני מקומות? נמאס לך לראות שוב את ארוחת הצהריים של בעלך מונחת על השולחן ולא בכיור? אתה מתפחלץ מכך שאשתך מדברת שעות עם חברות בפלאפון,

ואתה בודד במערכה? אנא! אל תשמרו בבטן! אל תחכו לדקה התשעים ותצרחו בקול ניחר: "חלא'ס! נשבר לי.. לא מסוגל/ת גם עוד שניה אחת!"

אם אתם מרגישים כבר מההתחלה שמשהו מדגדג בבטן? תפנה בעדינות לרעייתך: "רעייתי היקרה! אני יודע שאת מאוד עסוקה בטיפול בבית ובילדים, אבל יעשה לי ממש טוב אם תוכלי להניח את הבגדים במקום, כדי שהבית יישאר מסודר ויפה! אם זה תלוי בי, אשמח לעזור!".

"בעלי היקר! בטוח תכננת לקחת את הכלים לכיור, אבל היית ממש עסוק, אתה בטח תשמח שיהיה לי כיף! אם לא קשה לך תיקח את הצלחת לאחר הארוחה לכיור!".

מבטיח לכם! זה לא לוקח יותר מחצי דקה. זכרו! ההנאה שלכם תלויה רק בידיים שלכם!

טוב! הבנת'י! אני לא אשמור בבטן! אבל איך אפשר להעביר את המסר שלי בצורה ברורה בלי לפגוע יותר מדי?! אם אני אגיד את כל מה שיש לי להגיד בן הזוג ממש יפגע!!

צודק/ת במאה אחוז! תרשו לי להכיר לכם את אפר"ת!! מי זאת??

נקודה למחשבה!!!

תגידו! פעם שמעתם על אפר"ת? מי זאת אפרת?

מי לא שמע על הרב הגאון ר' משה פיינשטן זצוק"ל מאמריקה? ערב אחד הזמינו את הרב לסעודה חגיגית, ארוחה שבדרך כלל נשים יותר אוהבות מגברים, סעודה חלבית, תן להן את כל סוגי הלחמים, הגבינות והמוקרמים למיניהם, וכמובן את כוס ה"נס קפה המקודש", זה יותר קורץ להן מאשר הסעודה הבשרית, ולא משנה איזה סוג בשר תביא!.

לשולחן הוגשו 2 קרטוני חלב משתי חברות שונות. כל חברה בארצות הברית עשתה את המקסימום כדי לשווק מוצרי חלב משובחים ובכשרות גבוהה. אחד מהסועדים עקב בדריכות אחר מעשיו של הרב, והנה הוא

רואה את הרב מרים קרטון חלב אחד, מעיף עליו מבט ומחזירו לשולחן, ולוקח את הקרטון השני ומוזג ממנו חלב. חשב האורח לעצמו: "וואי.. איזו תגלית! כנראה הרב לא שותה את החלב של החברה הזו, כי הכשרות שלה מפוקפקת, לכן הוא שתה את החלב של החברה המתחרה".

בתוך דקות ספורות ידעו כל האורחים שמהחברה הזו לא קונים! מי לא דיבר על הידיעה החדשה המרעישה? בבית הכנסת, במקווה, ובחדר המורות. השמועה פרשה לה כנפיים בכל ארצות הברית, ומנהלי החברה פתאום קולטים שלאחרונה הם מפסידים מיליוני דולרים! ראשי החברה הקימו ועדת חקירה ממלכתית להבין מדוע יש הפסדים, והחברה המתחרה גורפת מיליונים? עד שנודע להם שהרב פיינשטין הוציא עליהם שם רע!.

מיד יצאה משלחת לביתו, והרב כרגיל קיבל אותם בסבר פנים יפות. הם פנו לרב קצר ולענין: "הרב! למה פרסמת שהחלב שלנו לא כשר? אם מצאת פגם בחברה, תגיד לנו ונתקן!" הרב היה בהלם! "מה? אני הוצאתי עליכם שם רע?" הרב פתח את המקרר, והוציא את החלב של החברה שלהם, ואמר: "רק את זה אני שותה"! עכשיו מנהלי החברה היו המומים! מי הפיץ שם רע בשם הרב?!.

הרב הגיע לאותו "מעליל" שטען: "ראיתי בעיניים שלי איך הרב מחזיק את הקרטון ומוריד אותו! תעשה 1 ועוד 1, החלב לא כשר!" הרב צחק: "נכון! החזקתי את הקרטון וקלטתי שהוא ריק, לכן לקחתי את החברה השניה..." הרב כמובן דאג לפרסם לציבור על הטעות האיומה, וקרא לכולם להמשיך לקנות מהחברה שספגה הפסדים רבים.

תגידו! פעם שמעתם על אפר"ת? מי זאת? אלו הם ראשי התיבות של המילים: **א**ירוע, **פ**רשנות, **ר**גש, **ת**גובה.

בעלך נכנס לבית, טורק את הדלת אחריו ושואג: "נמאס לי עם כל הבלגן הזה! כל היום היית בבית, ומה כבר עשית? עצלנית נצלנית שכמותך!".

חזרת לבית 10 דקות מאוחר יותר מהרגיל, איזו "קבלת פנים חמה" מחכה לך: "הנה הגיע השיח' הסעודי, מרגיש רווק! מגיע מתי שבא לו, אני כבר אפרוס את השטיח האדום..." זה נקרא "אירוע".

עכשיו מגיע התור של "הפרשנות"! אפשר לפרש את האירוע לשלילה ולהגיב בעצבים, ואז הטונים יתחילו לעלות עד שתעלו לישון סחוטים, אבל! ניתן לפרש את האירוע לחיוב ולהבין שעבר על בן הזוג קושי בעבודה/ ברחוב או בבית, ואז הפרשנות שלנו מעוררת בנו "רגש", האם לרחם על בן הזוג שעבר תסכול ולחץ בעבודה או להחליט להתנגח. ובסוף מגיעה ה"תגובה", אתם תחליטו האם לצרוח בחזרה ולהראות מי הוא עצלן ונצלן ומי מגיע מתי שהוא רוצה לבית, או עדיף להכיל את התסכול והעצבים, ולאט לאט להרגיע את בן הזוג. אל תשכחו את אפר"ת!!

כמה זהירות נדרשת לא להגיב במקום! אתה לא תשלוט במה שיוצא לך מהפה בזמן לחץ וכעס. אם ביקשת מבעלך משהו מסוים, והוא עשה בדיוק הפוך ממה שרצית! נא לא לשחרר את הרסן! זה עלול להיות הרסני! תמתינו לזמן ששניכם רגועים ונינוחים, לזמן שאתם לא עייפים או רעבים, תשבו על כוס קפה רותח ועוגה בצד, ותדברו בנחת על מה שהכעיס אתכם. אל תאשימו אחד את השני ואל תרימו את הקול! כאשר מרימים את הקול ומתפתח ויכוח שלא נגמר, לא יצא מכך כלום! רק עצבים וכעס מיותר! אתם תלכו לישון יותר עצבניים ממה שהייתם לפני כן! פשוט תשימו את הדברים על השולחן ותשתפו את בן הזוג בקושי שיש לכם וכמובן בשפה מכבדת ונעימה, ומתוך רצון הדדי לחיות בבית משותף בכיף ובשמחה.

קחו עצה טובה ממני! לפני שתתחיל/י לדבר, תפתח/י בשבח ומילה טובה כדי לפתוח את הלב של בן הזוג! יהיה יותר נעים וכיף לשמוע הערה בונה כאשר אתה יודע שההערה לא מגיעה ממקום רע ושלילי אלא ממקום מכבד ומעריך! מתוך רצון טוב שיהיה לשניכם תענוג ביחד! לאחר הפתיחה החמה והלבבית, אפשר להשחיל את ההערה בעדינות, בלי למתוח את הזמן יותר מדי כמו מסטיק! קשה לשמוע הרבה זמן ביקורת נוקבת! (כמובן בלי להאשים את בן הזוג אלא לתת לו להבין מה אני מרגיש/ה!) ולאחר מכן לחתום את הנושא במילה טובה לסיום. אני בטוח שאחרי מילים חמות המגיעות מהלב, אין סיבה שבן הזוג לא יהפוך שמים וארץ כדי לשמח אותך.

(ברור שאין לדבר ביניכם בנוכחות הילדים! גם בגלל שהם יכולים להפריע לשיחה שלכם ולא יהיה לכם ישוב הדעת לדבר בנחת אחד עם השני, אך בעיקר צריך לדעת! אסור שהילד ישמע דברים שליליים על אבא או אמא

שלו! ילד יודע שההורים שלו הם הכי מושלמים! הם הביטחון והגב שלו, ואם הוא ישמע שאבא שלו אומר לאימא שלו שהיא אינה מושלמת, הוא עלול לאבד את הביטחון שלו! אתם לא מבינים איזה קושי יש לילד לראות את ההורים שלו מתווכחים או כועסים זה על זו?! רק אם אתם בטוחים שאף ילד לא שומע תדברו ביניכם או שתצאו למקום נטרלי מחוץ לבית לדבר שם בלי הפרעה!!).

נקודה למחשבה!!!

"אני המום! איך שכחת להכין לי את ה"חציל במיונז" שאני אוהב??"

אשתף אתכם בסיפור אישי: ישבתי ולמדתי בבית הכנסת כמה דקות לפני תפילת מנחה, כנראה תפסתי למישהו את מקומו הקבוע. הוא ניגש אליי ואמר לי: "קום! זה המקום הפרטי שלי". אמרתי לו: "צדיק! תמתין בבקשה עוד מספר דקות ואני מפנה לך את המקום, חבל להפסיק באמצע הלימוד". "לא ולא! עכשיו אני רוצה לשבת כאן!" אמר בכעס.

טוב! לא מתחשק לי לריב סתם עם אנשים! עדיף להשקיע קצת ולוותר ולא להיכנס לוויכוחים מיותרים, ובפרט שאני רואה שאין עם מי לדבר!! בינינו! מה יתן לי ויכוח סרק?! קמתי ועברתי למקום אחר בלי להתווכח.

דע לך מתפלל יקר! גם אם תתפלל צמוד למקום הקבוע שלך בתוך 2 מטר, זה עדיין נקרא מקומך הקבוע, עכשיו! אני ממש מסכים איתך שיש מצוה גדולה לקבוע מקום לתפילה, אבל אל תשכח שגם בבית הכנסת יש מצות "הכנסת אורחים", וגם אם מישהו תפס את מקומך! לא קרה כלום! ובפרט אם הוא אורח ולא מכיר את מקומות הישיבה והוא נבוך ומבולבל, אנא! אל תקפיד עליו! תקיים בשמחה מצות חסד והכנסת אורחים ותעבור למקום אחר! ובמקסימום תשב סמוך למקומך ואז גם נחשב לך שישבת במקומך הקבוע.

כולנו מחפשים בנרות חיים מאושרים! נכון? נא אל תקפידו אחד על השני! אחי היקר! אשתך מכינה לכבוד שבת 23 סוגי סלטים, והשבת היא שכחה

להכין לך את ה"חציל במיונז"? אל תעשה עסק! אל תקפיד!! אתה יודע מה זה לעמוד במטבח כמה שעות ולהכין המון סוגי מאכלים? אני מעדיף לא לנסות להחליף אותה! אחרי שלושה סלטים אני פורש...!

רעיה יקרה! בעלך רגיל לקנות לך פרחים כל יום שישי והפעם הוא לא קנה? לא קרה כלום! אז לא יהיו פרחים לשבת! זה לא סוף העולם! אל תעקצי אותו ברמז עבה: "פרח שלי! וואי.. מה זה חסר לי בעיניים צבע סגול וצהוב!" וברור שאל תשתגעי בבית "אני בטח לא מעניינת אותך! לא איכפת לך ממני! העיקר שאת היין שלך לא שכחת לקנות, רק את הפרחים שכחת!"

דעו לכם! אין אדם אומלל כמו מי שמקפיד על כל דבר שזז! רוצו רגע למראה ותראו איזה פנים חמוצות של לימון סחוט טרי יש לכם בזמן שאתם כועסים ועצבניים! כמה קשה להיות בחברת אדם קפדן, מה שלא תעשה לא ימצא חן בעיניו. בואו נלמד לוותר! להחליק! לא לעשות מכל נמל, גמל! אז לא יהיו בשבת פרחים וחציל, אבל שמחה ואהבה יהיו בשפע!!.

נקודה למחשבה!!!

"ריבונו של עולם! מה יתן לך שיברכו על בורקסים ובוטנים באזכרה שלי?"

תהילה אמא מסורה לתשעה ילדים מתוקים, וסך הכל בת 35, חלתה במחלה קשה לא עלינו. כבר 3 שנים שוכבת תהילה בבית החולים במצב קשה. הבית צועק הצילו! הילדים לא מפסיקים לשאול: "אבא! מתי אמא חוזרת?" ואבא עונה במבט מרחם: "מתוקים שלי! אין שום דבר בעולם שיכול להחזיר אלינו את אמא! רק תפילה יכולה לעזור!" ומיד נכנס לחדר ופורץ בבכי מר. הוא מודע לכך שהרופאים התייאשו סופית מאשתו האהובה! הוא יודע שהימים שלה בעולם ספורים! כל רגע נתון הוא יכול להיות אלמן עם 9 יתומים קטנים!

אביגיל הבכורה בת ה- 14 לא עזבה לרגע את אמא. היא רצתה לנצל את הימים האחרונים להיות ליד מיטתה של אמא. ערב אחד אמא הסתכלה

על בתה וביקשה: "אביגיל שלי! תצאי בבקשה רגע מהחדר! אני רוצה להיות לבד!" אביגיל הבינה לבד את הרמז, ומיד התקשרה לאבא בבכי קורע לב: "אבא'לה! זהו! הגיע הסוף! ביקשת שאזכיר לך להביא את נרות הנשמה! אני חושבת שאלו הן השניות האחרונות לחייה של אמא!" גם האחות הבינה שהסוף קרוב, ובשקט נכנסו האחות ואביגיל לחדר, ולפתע הן שומעות את תהילה פונה לה' בדמעות חונקות: "ריבונו של עולם! אני לא טיפשה! אני מבינה היטב שאני ברגעים האחרונים של חיי! אבא שבשמים! יש לי שאלה! מה יתן לך עוד קבר בבית העלמין? מה יתנו לך 2 פרקי תהילים, וכמה ברכות על בורקסים, זיתים ובוטנים באזכרה שלי? אתה רופא רחמן ונאמן! אני מבטיחה לך שאם תרפא אותי, אהיה שפחה נאמנה שלך! אני אקדיש את כל הבקרים שלי ללומדי תורה! אני אעמוד ואבשל לכבוד עמלי התורה שאתה כל כך אוהב! אבא'לה! תנסה אותי! מבטיחה לך!!" תהילה בכתה ובכתה, ותוך כדי בכי נרדמה.

תקשיבו טוב! לאחר כמה דקות תהילה התעוררה וביקשה מאביגיל כוס מים. האחות לא הסכימה "אמא שלך בלי ושט בכלל! הכל רקוב! אם תביאי לה כוס מים את תהרגי אותה!" אבל אביגיל לא יכלה לסרב לאמא, ותהילה לגמה כוס אחר כוס. האחות צעקה בהיסטריה! וכל המחלקה עמדה על הרגליים! כולם רצו לראות את הנס הגלוי שהתרחש לנגד עיניהם.

לאחר שבוע יצאה תהילה מבית החולים עם תעודת שחרור, ובמקום לנסוע לבית, הם נסעו לאחת הישיבות בשכונת "בית וגן". הם עלו למשרדו של ראש הישיבה וסיפרו לו בדמעות ובהתרגשות את הסיפור המדהים ואת הקבלה שקיבלה על עצמה מיד כאשר היא תצא מבית החולים. ראש הישיבה היה המום: "לא יאומן! בדיוק היום הגיעה אליי הטבחית ואמרה שהיא לא מסוגלת לעבוד לבד! יש הרבה עבודה על הראש, ובלי זוג ידיים נוספות, היא לא תוכל להמשיך לעבוד!" תהילה התקבלה מיד לעבוד בישיבה כטבחית.

דבר אחד הטריד את מוחה של תהילה! מה אני עושה בבין הזמנים? כל הבחורים יוצאים לחופשה לכמה שבועות כדי להחליף כח! מה יחזיק אותי בעולם כאשר לא אעבוד כטבחית בישיבה? אבל הקב"ה לא עוזב בצד את מי שדבק בו ומחפש להוסיף זכויות! היא מצאה פתרון! יש ישיבה

מסוימת שלומדים שם בחורים שהמשפחות שלהם גרות בחו"ל, והם נשארים בישיבה בתקופת בין הזמנים, כך שברוך ה' לא יהיה זמן שהיא תישאר בלי חסד! תהילה הייתה מגיעה אליהם כל בוקר לישיבה כדי לבשל להם.

אחיי אהוביי! לא תאמינו! תהילה עובדת בישיבה כבר 37 שנה ברציפות!!

צעד קטן של "שינוי כיוון", ואפילו במקום מוות בטוח, אפשר להיוושע!

התחתנתם? אתה פתאום קולט כמה שינויים יש בינך לבין אשתך! איך הבית שגדלת בו שונה מהבית של רעייתך מאה ושמונים מעלות! הכל הפוך!. את שמה לב אחרי החתונה כמה הבדלים תהומיים יש בינך לבין בעלך! פתאום נופל לך האסימון שכמעט אין דבר שווה ביניכם! הכל שונה! סגנון הדיבור! צורת ההתנהגות! המוזיקה! המאכלים! את רועשת ובעלך מופנם! אתה אוהב טיולים ואשתך "אשרי יושבי ביתך", היא מכירה רק מגב וסמרטוט! תן לה כל היום לנקות ולבשל! נו... מה עושים? אתם ממש מתוסכלים! לא חלמתם לרגע אחד להיכנס למקום כזה מאתגר ומסובך!

זוג יקר! תעשו יחד "שינוי כיוון"! כל אחד יביא מבית הוריו רק את הדברים הטובים שהוא ספג בבית, וביחד תבנו את הארמון שלכם! כל אחד מאיתנו ישנה את עצמו למען בן הזוג! רק תזכרו דבר אחד! אל תנסו לשנות אחד את השני בכח! זה לא ילך! תקריבו מעצמכם את המקסימום כדי לבנות את ביתכם הנצחי! אל תדאגו! רק בהתחלה השינוי יהיה קשה, אבל אחרי שמתרגלים זה מתוק! תנסו ותראו!!

נקודה למחשבה!!!

"מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה צדיק! רק פעם אחת התגבר עליך יצר הרע!!"

כמעט בכל כיתה חייב להיות את הילד הזה שנקרא "ילד שמנת"! הוא חייב להוציא את העיניים לכולם, עם בגדי פאר שהוא לובש, ועם אוכל הכי טעים שיש. כל משחק חדש שיוצא לשוק, הוא הראשון שמביא לכיתה (בדרך כלל הילד לא אשם! ההורים מספקים לו את רצונו וכל

הילדים סובלים מרגשי נחיתות, ובבית הם משגעים את ההורים שגם הם רוצים).

תשמעו סיפור מרתק! כששמעתי את הסיפור הזה הייתה לי צמרמורת! לפני כמה עשרות שנים הייתה עניות גדולה. הילדים היו מביאים לכיתה חתיכת לחם יבש רק בשביל לחיות, אך באחת מהכיתות היה ילד מתוק, בן למשפחת עשירים, ונקרא שמו בישראל "ישראל". הוא לא הביא פרוסת לחם אלא היה מתפנק על מעדנים וממתקים.

יום אחד הוא הפתיע את חברי כיתתו בשעון זהב יוקרתי במיוחד! העיניים של חבריו יצאו ממקומן. הם באו אליו והסתקרנו לראות את השעון הנדיר שהם היו יכולים רק לחלום עליו. ישראל הרגיש בעננים. פתאום כולם נמצאים סביבו!. כולם יצאו להפסקת האוכל, וישראל החביא את השעון עמוק בתיק. הוא חזר מההפסקה, הושיט את ידו לאוצר שלו, אך שוד ושבר! אין זכר לשעון! כנראה שעיניו של אחד מחבריו חמדו את השעון המפואר! ישראל צעק בכל כוחו "גנבו לי את השעון!" בני כיתתו באו לעזרתו בחיפושים אבל לא שעון ולא נעליים!

הרב חנוך נכנס לכיתה, שמע את ההמולה ואת הפאניקה, הושיב את התלמידים ואמר: "בנים אהובים שלי! הייתי בטוח שבכיתה שלנו אין ילדים שלוקחים דבר בלי רשות, אבל כנראה שהיצר התגבר על אחד מהילדים הצדיקים! אני מבקש מכולם לעמוד על הרגליים, אני עורך בדיקה בכל התיקים עד שנמצא את השעון! אף ילד שלא יעז לפתוח את העיניים בזמן שאני בודק את התיקים!!"

כל התלמידים היו רגועים, חוץ מתלמיד אחד שנכנס ללחץ! הרב עבר בין התלמידים ומצא את השעון הגנוב אצל אחד מהתלמידים. הרב החזיר את השעון לתלמיד העשיר, עמד על מקומו ואמר: "בניי אהובייי! לצערי מצאנו את הילד שלקח את השעון בלי רשות! אני פונה לאותו ילד שלקח את השעון ומתחנן אליו: מתוק שלי! אתה לא גנב! אתה ילד צדיק! פעם אחת התגבר עליך יצר הרע! זה לא הופך אותך לגנב חס ושלום!!" הרב המשיך את השיעור כרגיל והשקט חזר למקומו.

הילד שגנב היה המום! הוא חשב שהרב יעשה ממנו חגיגה! הוא יפרסם לכולם איזה גנב מדופלם יש בכיתה כדי שלא יהיה מצב שעוד פעם מישהו יגנוב חפצים בכיתה, אבל הרב המשיך כאילו לא קרה כלום!

עברו שנים רבות. הילד שגנב הרגיש שגם הוא רוצה להיות רב בתלמוד תורה. גם הוא רוצה לחנך את תלמידיו כמו הרב חנוך בלי לפגוע באף תלמיד. יום אחד נערכה בכיתתו יום הולדת לאחד מהתלמידים. הילד הביא עוגה וחטיפים, הרי "אין חגיגה בלי עוגה!". ניגש התלמיד לרב ולחש לו באוזן: "כבוד הרב! סבא שלי צריך להגיע, אפשר לחכות לו?" "בוודאי" ענה הרב. ובאמת לאחר מספר דקות, נשמעו נקישות בדלת והסבא נכנס לכיתה.

הרב הסתכל על הסבא וכמעט התעלף "וואי.. זה הרב חנוך! בזכותו אני כאן!!" הוא הושיב את הסבא לידו, והמתין לסיום החגיגה. הרב ניגש לסבא ושאל: "הרב זוכר אותי? אני הייתי תלמיד של הרב לפני המון שנים!" "מצטער! אני לא זוכר! למדו אצלי אלפי תלמידים!" הרב הזכיר לסבא את הסיפור של גניבת השעון בכיתה, והסבא נזכר. הרב נחנק מדמעות ובהתרגשות סיפר לסבא המחנך שלו: "הרב יודע שבזכותך אני מלמד כאן? בזכות זה שאמרת לי שאני לא גנב, רק התגבר עלי יצר הרע באופן חד פעמי, והצלת אותי מבושה אדירה, אמרתי לעצמי שגם אני רוצה להיות מחנך כזה רגיש ואכפתי! מחנך שלא יורה לתלמיד בפנים! אם צריך להעביר ביקורת, אומרים אותה ברמז ולא מביישים מול כולם! חינוך כזה שמעביר מסר לתלמיד / ילד שהוא לא פושע! הוא ילד מתוק וצדיק אפילו אם הוא גנב! אסור לבייש ילד בגלל שהוא צעיר ממני, והוא ממש חסר אונים מול מחנך / הורה שגדול וחזק ממנו! הרב! הכל בזכותך!!"

הרב חנוך הסתכל בפני תלמידו ואמר: "אני לא יודע על מה אתה מדבר! האם אתה לקחת את השעון?" הרב לא הבין "מה זאת אומרת? הרי מצאת את השעון אצלי בתיק!!"

עכשיו תחזיקו חזק בכיסא כדי שלא תפלו! מסתכל עליו הרב בעיניים ואומר לו: "תלמידי האהוב! אתה רוצה לשמוע את האמת? כשבדקתי את תיקי התלמידים, עצמתי את העיניים כל זמן הבדיקה! לא פתחתי את העיניים בכלל! לא רציתי לדעת מי הוא התלמיד שגנב!! רק עכשיו גילית לי בעצמך שאתה הוא התלמיד שלקח את השעון!!!"

לפעמים צריך להעביר ביקורת על בן הזוג! אין מה לעשות! קשה להמשיך במצב כזה! אבל! צריך לזכור היטב! לכל אחד קשה לשמוע הערה! אף אחד לא רוצה לשמוע שהוא גרוע! לא כיף לשמוע שאני לא בסדר!

ביקורת היא סכין חדה בלב! לפני שמשמיעים ביקורת נוקבת, נחשוב מיליון פעם: האם חייב להשפיל את בן הזוג? אם באמת אין ברירה! אל תזרקו בקלות את הפצצה! תנסו בהתחלה לרמוז, אולי באמת הכוונה שלו הייתה טובה, הרי ברור שאין לאדם הכי קרוב אליך כוונה להציק ולהזיק לך לאחר כל ההטבות והפינוקים שאתה משפיע עליו יום יום רגע רגע! אם ניסיתם להאיר את העיניים ברמז, אך הרמז והמסר לא היו מספיק ברורים, רק אז תעירו בכבוד ובנחת ובלי להאשים אחד את השני, אלא לתפוס זמן מיוחד ולשבת ללבן את העניינים בכובד ראש!! אין שום ענין לסבול בחיים! כל אחד מאיתנו רוצה לחיות בבית באהבה ובכיף! תנסו להבין מה כואב לבן הזוג שפונה אליך מדם ליבו ומתחנן שמשהו מסוים כואב ומעצבן אותו! נא לא להישאר אדישים! תעשו את המקסימום האפשרי לרצות את בן הזוג שזועק מקירות ליבו שמשהו חסר לו!!.

נקודה למחשבה!!!

רגע אחד! טעיתי! בעצם הוא לא יכול לעמוד! הוא קצת צולע!!

במשך שנים רבות ומייסרות ציפו שילה ושילת בקוצר רוח לילד שיאיר להם את הבית. אין סגולה שהם לא עשו, אין קבר שהם לא פקדו! הם הלכו על כל הקופה! "אנחנו רוצים ילד בכל מחיר!" (היה להם ממי ללמוד "עסקה בכל מחיר...!") וכמובן הקב"ה לא השיב פניהם ריקם! ושהחיינו וקיימנו בן בא להם! ונקרא שמו בישראל "ניסים".

הזוג המאושר שרו ורקדו יום ולילה, גם מתוך שינה... ניסים גדל והתחיל לזחול. יום אחד, אומר שילה לרעייתו: "שילת! שימי עין על הרגל של ניסים, לא יודע למה, נראה לי שקשה לניסים להזיז את רגל ימין! אני מקווה שאני מדומיין!" "וואי... אתה צודק! באמת קשה לו להזיז את הרגל! מסכן שלי!". התחזיות השחורות לא איחרו לבא! ניסים צולע!!

הזוג המדהים הזה ישבו ובכו מקירות ליבם. מה יהיה על הנסיך שלהם?! ההתמודדות של ניסים הייתה גדולה! הוא התבייש מעצמו בחברה ובסביבה. צ'יק צ'אק גדל הבחורצ'יק ונכנס לישיבה.

חג הפורים הגיע, ויחד אתו באה השמחה, וקצת הוללות. משפחתו הענפה של ניסים התקבצה כמו בכל שנה לסעודת פורים. וכמובן! בקבוקי האלכוהול נגמרו אחד אחרי השני! הגברים תפסו ראש טוב, והנשים צפו מהצד ולא הפסיקו לצחוק מהשיכורים המתגלגלים בבית.

לפתע נעמד רועי, בן דודו של ניסים, וכטוב ליבו ביין, השתיק את כל כמויות האנשים שהשתתפו בסעודה: "ששש... אני רוצה להזמין אל הבמה את הבחור החשוב ניסים, שיעמוד ויגיד לנו כמה פנינים לכבוד חג הפורים ולכבוד המשפחה שהתקבצה ובאה מארבע כנפות הארץ!" רועי השיכור רצה לחמוד לצון ברוב טיפשותו, ומיד עצר: "רגע אחד! טעית! בעצם הוא לא יכול לעמוד! הוא קצת צולע! נוותר לו הפעם, ונסכים לו לשבת..."

כולם השתיקו את רועי, אך ניסים כמעט התעלף מהבושה! הוא ברח לביתו, ולא הסכים בשום פנים לצאת מהבית! הוא ישב בבית 7 שנים ברציפות!! כל המאמצים לשכנע אותו שאף אחד לא זוכר את התקרית, לא הועילו! הביטחון העצמי שלו היה ברצפה, הוא לא הסכים לדבר עם אף אחד!!

רועי התפקח מיינו, קלט מה שהוא עשה, התקשר וניסה לשכנע, לפנק ולרצות את ניסים! אבל לא היה עם מי לדבר. עבר זמן, ובשעה טובה רועי התחתן. עברה שנה ועוד אחת... ואין ילדים! רועי לא תפס לרגע, שמאותתים לו מהשמים, שהוא לא היה בסדר, ושבגללו, החיים של ניסים נהרסו.

שנים ארוכות עברו, עד שיום אחד הגיעה אליו דודתו, ואמרה לו: "אני לא רוצה להתערב לכם בחיים! אבל אולי זה קשור לפגיעה בניסים בפורים? אתה זוכר מה עשית לו שם מול כולם?" רועי עלה על הרכב וטס לביתו של בן דודו.

ניסים ראה אותו מהעינית, וצעק לו: "לא אמחל לך לעולם! אתה הרסת לי את החיים! רק אם תאסוף את כל המשתתפים ותבקש ממני סליחה בפני כולם, אולי אסלח לך!" רועי היה המום! הוא רץ לביתו של רבי משה פיינשטין זצוק"ל ואמר לו: הרב! אם אני אגייס את כולם מכל העולם, זה

יעלה לי בערך ארבעים אלף דולר!! כולל כרטיסי טיסה, שינה, אוכל ועוד.. מה אני עושה??"

הרב הביט בעיניו של רועי, ואמר: "אם היית רוצח גוי, והיו עושים לך משפט, כמה היית משלם כדי לצאת מהסיפור הזה? כמה עשרות אלפי דולרים היית משלם לעורכי דין וסנגורים שינסו להוציא אותך זכאי במשפט?" ואז הרים הרב את קולו ושאג: "רועי! אתה רצחת יהודי!! הרסת לו את החיים! זה גרוע פי אלף!! גם אם זה יעלה לך מיליונים, אל תהסס לרגע! אל תפסיד את העולם הזה ואת העולם הבא שלך!" רועי יצא לדרך, עשה הכל! והישועה לא איחרה לבא! הוא זכה ברוך ה' בילדים מתוקים!!

נזכור היטב! לא משחקים באש!!

זוג מקסים!

בעל ואישה נמצאים ביחד בבית: ימים, חודשים ושנים. יש מצב שלפעמים מסתננות להן מהפה כמה מילים שאינן במקום! ובעיקר במצבי לחץ (או בזמנים מיוחדים...) אנחנו ממשיכים את השיגרה, ולא מודעים לכך שבן הזוג שמע מילה מאוד פוגעת או משפט שריסק אותו! נכון! אנחנו רק בני אדם, ולפעמים עושים טעויות!! אבל אסור להתעלם מהפגיעה הקשה! אסור לשחק באש! לא ביקשו ממך לשלם 40 אלף דולר, ואפילו לא דולר אחד! צריך ללכת ולפייס את האדם הכי קרוב אליך שנפגע ממך! אסור להמתין רגע אחד! כואב לו מאוד!!.

נקודה למחשבה!!!

רחמים!! נודף ממך ריח... תתקלח ותבוא לשיעור!!

קרוב לעשרים שנה יושב רב בית הכנסת הרב שמואל חזן ומוסר שיעור לעשרות אנשים ממתפללי בית הכנסת בשעות הערב. כל אחד מהמשתתפים סיים יום עבודה מפרך ושובר עצמות, ורגע לפני שהוא קופץ ראש למיטה העסיסית, והכרית כבר קוראת לו לשקוע בה, הוא מחליט לקפוץ שניה למקלחת מרעננת ולרוץ לשיעור תורה. כל אדם בר

דעת יודע ומבין שאם אתה הולך לישון כדי שיהיה לך כוח לעבוד, ואתה רץ לעבוד כדי שיהיה לך מה לאכול, ואתה אוכל רק כדי לשרוד, אז... תחשוב רגע! למה ה' הביא אותך לעולם? איזה מין חיים אלו? חברה! באנו לכאן כדי לעבוד את ה' על ידי לימוד תורה וקיום מצוות! אלא מה? אין ברירה! חייב לעבוד ולאכול! נו.. בסדר! אבל אסור להירדם בשמירה ולהחמיץ את המטרה העיקרית שלשמה באנו לעולם!!

כמעט כל אחד ממשתתפי השיעור התקלח והגיע לשיעור המרתק של הרב שמואל, אף אחד לא רצה שיריחו ממנו ריחות לא נעימים לאחר יום עבודה מפרך שהגוף מזיע כהוגן! אך ערב אחד הופיע "שחקן חדש" לשיעור "רחמים הקצב". לרחמים כנראה לא היה זמן או רצון להתקלח (יש כאלה שרק לכבוד שבת או ראש חודש הם מתקלחים... ניתן לעבור לידם רק עם מסכה...) הוא הגיע עם כל הריחות "הנעימים" של הקצביה, ומיד תפס את מקומו צמוד לרב. הרב המסכן נחנק מהריח והמשיך בשיעור, אבל הריח המסריח התפשט בכל חלל בית הכנסת.

כולם סבלו אך בלעו את הלשון ואמרו לעצמם: "בטח מחר הוא יתקלח! כנראה היום הוא היה עסוק מדי והוא לא מצא כמה דקות להיכנס למקלחת!", אבל הסבל רק נמשך והתגבר! רחמים נכנס יום יום לשיעור כרגיל בלי לחשוב רגע אחד איזה סבל נורא אחרים סובלים בגללו. כאשר אדם מתרגל לריח צחנה, הוא לא קולט שאנשים הנמצאים בקרבתו לא יכולים לנשום!

לרב שמואל לא הייתה ברירה! הוא עלה לביתו של הרב הגאון אהרון לייב שטיינמן זצוק"ל ואמר לו: "כבוד הרב! זהו! לא מסוגל יותר! או שאני אומר לו דוגרי: "רחמים! אני מתמלא עליך ברחמים אבל נודף ממך ריח מסריח! תתקלח ותבוא! אנחנו נחכה לך!" אבל אז הוא ייפגע מאוד, או שאני סוגר את השיעור!! אני לא רואה שום אופציה אחרת!"

בואו תשמעו טוב מה הרב אמר לו: "אם רחמים היה אשם בריח שיוצא ממנו, הייתי אומר לו בעדינות שידאג לעצמו ולסובבים אותו, כי עם כל הכבוד והרחמים! אף אחד לא צריך לסבול, ואין מצב לסגור שיעור בגללו, אבל! מה לעשות? זה המקצוע שלו! יש נגר ויש חייט ויש קצב!! מה הוא אשם?! אין ברירה הרב שמואל! חייב לסגור את השיעור! אסור לשחק באש! עדיף שהשיעור הענק הזה עם ותק של 20 שנה ייסגר, אך אם יהודי

אחד ייעלב, כל השיעור הזה לא שווה כלום!! אין מצב ללמוד תורה על חשבון פגיעה ביהודי!" מבהיל ומצמרר!!!

עצור רגע בצד!! אם הייתי שואל אותך מה לעשות עם רחמים? מה היית אומר? אני משער שלאחר כמה שיעורי סירחון היית מנפנף אותו החוצה באלגנטיות! היית טוען, ואולי אפילו בצדק: "זו הבעיה שלו! הוא אשם! אבל לסגור את השיעור? לא בא בחשבון! מה? בגלל אחד כולם צריכים לסבול? האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף??" ברוך ה' זכינו בגדולי ישראל שמסדרים לנו את המוח! הם מלמדים אותנו סדרי עדיפויות! גדולי ישראל שיודעים טוב מאוד מהו הערך של לימוד התורה, ובפרט לימוד תורה של אנשים רבים, מחנכים אותנו שלפעמים צריך לוותר על לימוד תורה וחיזוק של משפחות רבות כדי שבנו של בורא העולם לא ייעלב!

אחיי אהובייי!! לא שווה לקב"ה שיתקיים שיעור מפוצץ עם עשרות אנשים אם יהודי אחד שלטענתך הוא אשם, ייפגע באחוז קטנטן!! הערך של לימוד התורה הקדושה לא שווה כאשר אדם אחד ירגיש שלא בנוח!

זוג יקר!

אסור לנו לחשוב לרגע שאם בן הזוג כל כך קרוב אליי, ואנחנו נשואים כבר הרבה שנים וכל הזמן אנחנו ביחד, אז מותר לנו להגיד כל מה שמדגדג לנו על הלשון! צריך לזכור היטב! אנחנו פוגעים בנפש מאוד רגישה ועדינה! אנחנו פוגעים באדם שלא מפסיק לעשות לנו טוב! אסור להיות כפויי טובה מול אחד שכל הזמן מחפש לשמח ולרצות אותנו! ורק שתדעו שהראשון שנפגע מכך הוא המעליב! כשהנפש של בן הזוג מרוסקת, הבית כולו מרוסק! כאשר אדם שומע כמה פעמים שהוא לא יוצלח ויש לו ידיים שמאליות, וכל מה שהוא עושה הוא רע, הוא פשוט יאבד את החשק ואת המוטיבציה להמשיך להשקיע ולטפח את הבית ואת הזוגיות שלו, מבחינתו כל מה שהוא יעשה לא ימצא חן בעיניך! חבל על ההשקעה! מעולם לא נתקלתי באדם ששומע השפלות והערות והוא משתנה לטובה! נתקלתי בהמון אנשים ששמעו כמה שהם טובים ומשובחים, וההעצמה הזו גרמה להם לשינוי מקצה לקצה!

תזרימו כח ואנרגיה באדם הכי יקר שיש לכם בעולם! הזהרו מאוד מכל מילה שיכולה לפגוע או להעליב! אל תתנו חופש ודרור לכל משפט

העומד על הלשון להסתנן החוצה! זכרו היטב! עדיף לסגור שיעור תורה של ציבור גדול רק כדי שיהודי אחד לא יחוש השפלה!.

נקודה למחשבה!!!

"הוא הרס לי את החיים! לא אסלח לו לעולם! מצידי שיישאר עירירי כל החיים!!"

חבר'ה! אתם מוכנים? תחגרו חגורות! אני הולך לספר לכם סיפור מרגש ומטלטל! אסור להישאר אדיש אחרי סיפור כזה!

רבי יעקב היה יוצא פעם בשנה לאסוף כסף לטובת המוסדות. לפני כמה שנים יצא הרב לקנדה, וכדרכו בכל שנה נכנס לביתו של אחד הגבירים "מיסטר ברגמן". כל שנה היה מביא לו העשיר תרומה מפנקת שהחזיקה את המוסדות לתקופה ארוכה. באחת השנים נכנס רבי יעקב לביתו, אך פניו היו פני ט' באב בחודש סיון. "מר ברגמן! אני לא אוהב להיות חטטן! אבל אני לא מכיר אותך כך! אתה בדרך כלל שמח ומאושר! מה יש לך היום?" ברגמן הסתכל בפניו של הרב ואמר לו: "בא תראה בעצמך! תסתובב בבית שלי ותבין לבד!"

הרב לא ידע מאיפה להתחיל! הטירה הייתה ענקית! היה צריך להשתמש ב"וויז" כדי להתמצא במרחב, אך לא נשמע משפט המחץ "הגעת ליעד! היעד נמצא מימינך!" בכל קומה בריכה, ג'קוזי, חדר כושר... הרב נעמד בצד הדרך כדי להגיד תפילת הדרך... לאחר דקות ארוכות של סיבוב במתחם הרחב, מצא הרב את בעל הבית "אדוני! לא מצאתי כלום! כמעט הכרזתי על עצמי נעדר!"

"זה העניין" אמר ברגמן, "אשתי ואני לבד כבר שנים רבות, מחכים לילד מתוק שישתמש בבית הענק הזה, אבל עדיין לא זכינו! היינו אצל טובי הרופאים, אך הם לא רואים שום בעיה שתעכב לנו את המתנה הגדולה שתגיע לעולם! אנחנו מיואשים!" פתאום פרץ מיסטר ברגמן בבכי קורע לב: "הרב! יש מצב שאני יודע למה לא זכינו לילדים!

לפני שנים רבות, נבחרתי להיות הבדחן של פורים בישיבה! עשיתי "סטנד אפ" בליל פורים וכולם נשפכו מצחוק! פתאום תפסתי בחור אחד והתחלתי לרדת עליו! עשיתי ממנו צחוק! רובם זרמו איתי והתפוצצו מצחוק. קיבלתי תאבון והמשכתי להתלבש עליו! בתוך האווירה הפורימית הזו, קיבלתי פתק מאחד הבחורים "תפסיק מיד!!" אך הייתי באופוריה והמשכתי לזלזל בו, עד שראיתי אותו מוריד דמעות, ורק אז הפסקתי. כל הזמן אני חושב עליו אבל אין לי מושג איך לאתר אותו ולבקש סליחה! אני בטוח שבגלל זה לא זכינו לפרי בטן! האם תוכל לעזור לי במשימה הזו?"

הרב שמח לעזור, לקח את הפרטים הרלוונטיים וניגש למלאכה. חקר ובדק וסוף סוף הגיע לכתובת המיוחלת. הרב התקשר ליהודי, הציג את עצמו, ולאחר מספר מילים, ניגש לשאלת המיליון דולר "אתה מכיר את ברגמן מקנדה?" הרב שמע קולות של התנשפות דרך הטלפון, ואז הגיע המשפט המפתיע "תקשיב לי טוב! על הכל אתה יכול לדבר איתי! אבל את המילה "ברגמן" אני לא רוצה לשמוע! הבנת?!" ניסיונותיו הרבים של הרב לא הועילו לגשת לליבו של האומלל, למרות שהרב סיפר על שנים רבות בלי ילדים וצער איום ונורא לזוג המסכן, היהודי לא התייחס והמשיך לצעוק "הוא הרס לי את החיים! לעולם לא אסלח לו! מצידי שיישאר ערירי כל החיים!"

הרב כמעט וניתק את השיחה, אך עשה ניסיון אחרון: "אני מאוד מבין את הכאב שלך! אין לי מילים לשכנע אותך! אבל אני רוצה להגיד לך משפט אחד! יבוא יום שאתה תעלה לשמים והקב"ה יגיד לך "בני היקר! אתה זוכר את ברגמן? אתה יודע שהוא נפטר בלי ילדים? האם ידעת שהיו יכולים להיות לו בנים ובנות, נכדים, נינים וצאצאים... ובגלל ההקפדה שלך, הוא נפטר ערירי?! אם היית סולח לו, היו בעולם עוד מאות אלפי יהודים! האם תהיה לך תשובה מתאימה לענות על שאלה כל כך נוקבת? אז.. אתה תרצה מאוד לסלוח, אבל יהיה כבר מאוחר!"

שתיקה ארוכה הייתה בטלפון, והיהודי הסכים לדבר עם ברגמן. לאחר בכי מעומק הלב של מיסטר ברגמן וחרטה עמוקה, היהודי סלח מכל הלב, וקינח בברכה חמה שיזכו בפרי בטן. שנה חלפה, ושוב הגיע הרב לטירה בקנדה. גם הפעם הצטייד הרב ב"וויז" ובתפילת הדרך, אך הפעם הוא

מצא את הכתובת לבד! פתאום הוא שומע קול בכי של תינוק מאחד החדרים! בתוך העריסה שכב בייבי קטן בן שלושה שבועות.

יש לך מילה מדגדגת על הלשון שאתה יודע שאם תזרוק אותה לחלל האוויר, כולם יתפוצצו מצחוק?!

את יודעת שאם את זורקת את המשפט המפוצץ הזה על חברתך אבל היא תיעלב קצת, וכולם ישבחו אותך על השנינות והחריפות ותגרפי ים של שבחים! אחיי אהובייי! תדעו לכם! אסור לשחק באש!! אין לך מושג מה מילה אחת שאינה במקום יכולה לעשות! היא מסוגלת לפגוע פגיעה ישירה! יותר חמור מהטילים של התימנים! אתה חושב בתמימות "מה כבר עשיתי? למה שהוא ייפגע?"

אם חס ושלום לא זכיתם לפרי בטן, הפרנסה בשפל, הזיווג עדיין לא נמצא, בעיה רפואית קשה וכואבת... (ה' ישמור! לא חסרות צרות!) אל תלכו לבדוק את המזוזה! המזוזה יושבת בשקט ולא מפריעה לאף אחד! תחשבו כמה רגעים האם פגעתם פעם או ציערתם מישהו? בדרך כלל תמצאו כמה נפגעים, תבקשו סליחה מעומק הלב ובעז"ה הישועה קרובה!

אבל צריך לזכור טוב טוב! פגיעה בבן הזוג חמורה יותר מהכל!! תחשבו אלף פעם לפני שמוציאים מילה מהפה האם האדם הכי קרוב אליי ייעלב או ייפגע?! אם יש אפילו ספק קטנטן, מציע לכם הצעת ידיד! עדיף לשתוק! אל תשחקו באש!!

נקודה למחשבה!!!

"מוריה! אל תעזי להתקרב לבית שלי! את הרסת לי את החיים!!"

המורה חנה לוי (בדוי) התחילה ללמד בתיכון לבנות כבר בגיל צעיר, וכנראה היה לה קסום במקום עבודתה, אז היא פשוט לא שחררה את המקום, למרות גילה המתבגר. טוב.. עברו השנים, ומה לעשות? מתחילים להתבגר, והגוף מתחיל קצת לזגזג! כל אחד והתופעות שלו. לפעמים זה בקטנה אך לפעמים זה מגיע עם כל העוצמה! איפה זה תפס את המורה

חנה? בדיבור! היה קשה לה לבטא את האות "סמך", ובמקומה היא אמרה את האות "שין".

לחנה היה מנהג בכיתה לעשות פיסוק בקריאה. כל כמה מילים היא אמרה "פסיק", אבל היה יוצא לה מהפה "פשיק"... חנה ממש התביישה מהעניין! אבל אין ברירה! החיים זורמים! יש לציין שבנות הכיתה סתמו את הפה, למרות שהיה בא להן להתפוצץ מצחוק! הבנות הצדיקות לא רצו שהמורה המבוגרת תתבייש! אבל! יש יום אחד בשנה שאנשים חושבים שהכל מותר! הם בטוחים שביום הזה כולם חסיני אש! אף אחד לא נפגע!

ביום פורים החליטו הבנות לעשות קצת צחוק מצוות התיכון. הן לקחו לתפקיד ה"נעלה" את מוריה. כולן אמרו פה אחד: "רק מוריה תשפוך אותנו מצחוק! היא אלופה! בעלת ביטחון עצמי מופרז! מוריה תעשה לנו שמח!" 300 תלמידות השתתפו במגוון רחב של פעילויות ודוכנים שונים. עד שהשפיץ של היום הגיע. מוריה עלתה על הבמה, תפסה את המיקרופון ביד, והתחילה במסע חיקויים של מורות התיכון! עד שהיא הגיעה למורה חנה, ואז היא הכריזה: "בנות יקרות! אני רוצה לשפר לכם שיפור! (זוכרים "שין" במקום "סמך"?) פעם הייתה תלמידה "פשיק" (כאילו פסיק..) קראו לה מוריה "פשיק"..." כל בנות התיכון לא יכלו להחזיק את הבטן מרוב צחוק! הן צחקו כנגד מה שלא צחקו כל השנה!

תנחשו מי עוד הצטרפה למסע הצחוק? נכון! המורה חנה בעצמה. מוריה הרגישה בנוח, והמשיכה בדרכה לקול הצחוק המתגלגל של הבנות. היא יצאה בהרגשה מדהימה, בזכותה כולן בכו מצחוק.

עברו שנים. כל בנות התיכון התחתנו בזו אחר זו. כולן קיבלו במתנה מהקב"ה ילדים רבים. רק בת אחת עדיין לא זכתה בתינוקי קטן: "מוריה". הם יצאו למסע מפרך של טיפולים, וכמובן כל סגולה אפשרית הם עשו, אך כלום! אפס! מוריה ובעלה היו בצער איום ונורא! כל בנות כיתתה כבר חגגו מזמן בר מצווה לבנים שלהן, ורק הם עדיין ממתינים לילד.

לבתיה חברתה הטובה של מוריה, כאב מאוד לראות את הקושי של מוריה, ויום אחד היא קבעה להיפגש איתה במסעדה. בתיה הסתכלה במבט של רחמים בפניה של מוריה ואמרה לה: "מוריה! אני אוהבת אותך! אל תכעסי עלי! אני רוצה את טובתך!" מוריה לא הבינה מה בתיה רוצה

ממנה. "כואב לי לראות אותך בצער! אני חושבת שזה קשור למורה חנה! זוכרת שחיקית אותה וכולן צחקו? לכי תדעי אם ההשפלה שלה לא גרמה לך לסבל הזה!" "בתיה! מה זה קשור? גם המורה צחקה ממני!" "אני חושבת שהיא התפדחה לבכות מול כולן! אני בטוחה שהיא נפגעה!" סיכמה בתיה.

מוריה השיגה את הכתובת של המורה. היא דפקה על הדלת, וחנה הזקנה פתחה. המורה זעקה בקול "קוראים לך מוריה?" "כן! אני תלמידתך!" המורה שאגה בכל כוחה "תעופי לי מהבית! אל תתקרבי לכאן! הרסת לי את החיים!" מוריה הייתה המומה. היא ניסתה שוב לשכנע אותה שהיא הייתה נערה טיפשונת, אך לא היה עם מי לדבר. בתיה נחלצה לעזרתה והגיעה מיד, דפקה על הדלת ונכנסה עם מוריה.

בתיה התחננה למורה שתסלח לה "המורה! לכל החברות בכיתה יש כבר ילדים גדולים, ולמוריה עדיין אין זכר לילד! בבקשה! תמחלי לה!" חנה לא הייתה מסוגלת לסלוח! "בכל פעם שאני נזכרת בסיטואציה הזו שביישת אותי לעיני כל התלמידות, אני נתקפת בחרדה ובבושה! את יודעת מה עשית לי באותו רגע? רציתי שהאדמה תפתח את פיה ותבלע אותי!" מוריה לא הפסיקה לבכות ולהתחרט על הצער שגרמה למורה, ורק לאחר שהבטיחה שבחיים לא תפגע בשום אדם בעולם, המורה סלחה לה. וברוך ה' לאחר עשרה חודשים זכתה לחבוק בן, וכך בכל שנה התווסף ילד חדש, כדי להשלים את הפערים שהיא צברה במשך השנים...

אחיי אהובי! אם היינו יודעים איזו משמעות יש לכל מילה שאנחנו מוציאים מהפה, היינו חושבים אלף פעם האם היה כדאי לומר אותה או לא! האם המשפט הזה יועיל או יזיק! צריך לקחת אחריות על מה שיוצא מהפה. אם יצאו דברים טובים הרווחת! אך אם יצאה מילה פוגעת מהפה, הנזק יכול להיות לטווח של שנים רבות! קשה לקב"ה לעבור בשתיקה למי שציער את הבן/ת שלו! לפעמים הוא נותן תזכורת בצורה של בעיות בזיווג/ זרע של קיימא/ פרנסה/ שלום בית ועוד רשימה ארוכה.

כבר פגעת במישהו? אולי בעבר הרחוק העלבת מישהי? רוצו בהקדם האפשרי לבקש סליחה מעומק הלב!!.

נקודה למחשבה!!!

"אבא'לה! יש לי בקשה אחת לפני שאעזוב את העולם!!"

אלחנן בן ה- 19 למד בישיבה בדרום הארץ. ערב אחד הרגיש אלחנן כאבים איומים בבטנו. בתוך דקות ספורות הגיע הבחור לחדר מיון בבית החולים. לאחר בדיקות מקיפות, התקשר הד"ר להוריו של אלחנן, וביקש מהם שיגיעו בדחיפות לבית החולים. הד"ר ישב מול ההורים האומללים, ובלי יותר מדי מילים וגינוני כבוד, בישר להם על הנורא מכל: "לצערי הרב! מחלה קשה מקוננת בגופו של בנכם הצעיר, חבל שתכאיבו לו בטיפולים קשים ומייסרים! הוא לא ישרוד את המחלה! זהו מקרה אבוד!"

ההורים היו בשוק של החיים, הם קרסו על הספה שבחדר ההמתנה, אך לאחר 10 דקות של בכי קורע לב, התנער האבא והכריז: "לא נתייאש! אנחנו נקרע שערי שמים, וה' ירפא את אלחננו'ש!"

אלחנן הביט בפניו של אביו ואמר: "אבא! יש לי בקשה אחת לפני שאעזוב את העולם! אני אשאיר בתוך המגירה בחדר שלי מכתב, ואבקש שביום ההלוויה שלי שתעביר את המכתב לרבי יצחק המלמד שלי בכיתה ז' בתלמוד תורה!".

"אלחנן! חס ושלום! אנחנו מאמינים בניסים! אתה תצא מהמחלה הנוראה הזו, ובעז"ה אנחנו עוד נרקוד בחתונה שלך!" "בעזרת ה'! אבל אם נגזרה הגזירה, אני מתחנן שתעבירו את המכתב לרבי!"

כעבור חצי שנה נגזרה הגזירה. המוני אנשים הגיעו להלוויה מצמררת וקורעת לב של בחור צעיר שעדיין לא הספיק אפילו להתחתן. בהלוויה פתח רבי יצחק את המכתב והקריא בקול: "לרב המדהים שלי! רציתי לשתף אותך ברחשי ליבי! הייתי ילד בלי טיפת כישרון, הציונים שלי שאפו לאפס, הייתי בודד בחברה, והנפש שלי הייתה מרוסקת. הביטחון העצמי שלי היה בשפל. יום אחד הרב לא יכל להגיע לכיתה, והמנהל ביקש ממך שתחליף את מחנך הכיתה.

היינו כיתה תוססת ורעשנית ולא הצלחת להרגיע את ה"שישו ושמחו" שהיה בכיתה, אז ביקשת לסגור את הספרים ולערוך מבצע מיוחד. כל ילד יקבל דף גדול עם 30 שמות של ילדי הכיתה, ויכתוב ליד כל ילד את

המעלה הכי גדולה שיש בו, לאחר מכן אתן את הדפים למזכירה להקלדה, וכל ילד יקבל בסוף היום דף עם כל המעלות שחבריו כתבו עליו.

בכיתה נשמעו גיחוכים רבים: "יש ילדים שאין מה לכתוב עליהם, הם פשוט אפס אפסים!" אמר אחד התלמידים. ואז אמרת בקול: "ילדים מתוקים! לכל ילד יש מעלה מיוחדת משלו, תתעמקו ותמצאו המון מעלות!" בסוף היום קיבלתי דף גדול עם 30 מעלות שכתבו עליי החברים. טסתי לבית בכל הכח. הסתקרנתי לדעת איזה מעלות יש לי! הרי אני כלומני'ק ואפס עגול, אך לפתע גיליתי כל כך הרבה דברים טובים שלא ידעתי מהם. הייתי בטוח שיש לי רק חסרונות.

דע לך רבי יצחק! מאותו יום התחלתי דף חדש בחיים! בזכותך!! גיליתי פתאום שאני מפוצץ בדברים טובים, המילים הטובות שכתבו עליי החברים, הצילו את חיי, אבקש שביום שאפטר מהעולם, תעמוד ליד מיטתי ותקרא את המכתב הזה כדי שכולם ידעו שמילה אחת יכולה להציל חיים!!"

זוג יקר! אף אחד מאיתנו לא מושלם! לכל אחד מאיתנו יש מעלות גדולות אבל יש גם חולשות מסוימות! בעולם הזה אין מלאכים! המלאכים עם הכנפיים נמצאים בשמים!

אני ממליץ בחום! בואו נתמקד בדברים הטובים שיש בבן הזוג שנתן לנו ה', ונטאטא מתחת לשטיח את החסרונות והפגמים. גם אנחנו נרצה שיעצימו את המעלות שלנו ויעלימו את החסרונות! לכל אחד מאיתנו יש המון דברים מיוחדים! כל דבר טוב שעשה בן הזוג ואפילו דבר קטנטן, נא לא לשמור אותו בבטן! תשבחו בפה מלא כל דבר שעשה בן הזוג לטובתך או לטובת הבית או הילדים! תעצימו כל נקודה טובה שראיתם בבן הזוג, אפילו שהיא נראית בעיניכם כדבר שולי ופחות חשוב! אין לכם מושג כמה מועילה כל מילה!

כאשר אדם מרגיש שמעריכים כל מעשה שהוא עושה, הוא מקבל כח ודרבון להמשיך ולעשות מעשים נוספים כדי לגרוף שבחים נוספים! כולם יוצאים בסוף עם ריווח גדול בידי! אל תחשבו לרגע "מה יכולה לעזור מילה אחת שאגיד לבעלי?" "מה כבר יש באיזה שבח שאשבח את רעייתי?"

אנחנו לא מודעים לכח העצום שיש לנו בפה! אם היינו יודעים היטב איזו השפעה יש לנו על כל מילה, לא היינו מפסיקים לשבח ולפרגן.

בעל יקר! שלא תיכנס לך לראש מחשבה פסולה כמו "כבר אתמול אמרתי לרעייתי שהאוכל שהיא מכינה ממש טעים! נשאר רק ללקק את האצבעות, מה אני כבר יכול להוסיף? האם אני צריך לחזור על זה פעם נוספת?" אישה יקרה! אל תחשבי אפילו לשנייה אחת: "אני כל פעם אומרת לבעלי שאין לי מושג איזה מעשה טוב עשיתי שזכיתי ביהלום כזה, אז מה העניין לחזור עוד פעם כמו תוכי?"

דעו לכם! כל מילה חמה מחממת את הלב וגורמת לאהבה גדולה בינינו. אל תחמיצו אפילו לא מחמאה אחת! ראיתם משהו טוב בבן הזוג? אל תשאירו בבטן! תגידו אותה בקול ובחיוך רחב!

תזכרו היטב! כל מילה מצילה חיים!!

נקודה למחשבה!!!

"אמא'לה! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!"

חיים נכנס לבית והכריז: "אימ'וש! מזל טוב! סיימנו בכיתה פרק "המניח" במסכת בבא קמא! אמרתי לרב שאמא שלי אלופה בהכנת עוגות, והיא תכין לנו עוגה לסיום הפרק מחר בכיתה". אמא של חיים, רותי, חשבה לעצמה: "אופס... בניתי הערב להכין עוגה מושקעת למנהלת בית הספר שחוגגת יום הולדת, אבל אני לא יאכזב את חיימ'קה שלי, אכין לו עוגה פשוטה מהשאריות של העוגה המפוארת של המנהלת.."

רותי אלופת העוגות השקיעה את כישרונותיה בהכנת עוגה בת 3 קומות! אתה רק רואה את העוגה, אתה נהיה שבע למשך שבוע! מי שרוצה להתאבד, יכול לקפוץ ממנה ולהתרסק!, ובשאריות של העוגה היא הכינה עוגת טורט פשוטה. ב 3 בלילה עלתה לישון סחוטה מעייפות. חיים קם מוקדם מהתרגשות, טס למקרר, ראה את העוגה הענקית וכמעט התעלף.. הוא לקח את העוגה ורץ לכיתה להראות לכולם מה אמא האהובה שלו הכינה לכבוד הסיום. מי לא הגיע לראות את העוגה? המנהל,

הצוות, תלמידי כל הכיתות, צוות צילום הגיע לתעד את המחזה הנדיר, איזו אהבת התורה יש לאמא של חיים...

רותי קמה ב - 7:30 בבוקר, פתחה את המקרר כדי לראות שבנה היקר לא שכח לקחת את העוגה לסיום הפרק, אך היא כמעט בלעה את הלשון! עיניה חשכו! העוגה הענקית בת 3 הקומות נעלמה. היא באה להתקשר לרב ולהגיד לו שלא יגעו בעוגה, היא מתוכננת למסיבה אחרת, אבל... חשבה רותי לעצמה: כפרה על העוגה, מה יחשוב הבן שלי..? שהיום הולדת של המנהלת חשובה יותר מסיום הפרק שלו? היא גנזה את התוכנית הזו. רותי עלתה על הרכב ונסעה לאחת המאפיות כדי לקנות עוגה אחרת לכבוד המנהלת, העיקר שהבן הצדיק שלה ירגיש מבסוט ומאושר מהיום הגדול שלו "יום הסיום"!

חיים חזר מהתלמוד תורה קורן מאושר. "אמא! אין עלייך! את לא מבינה מה הלך בתלמוד תורה? גם השומר והמנקה ליקקו את האצבעות מהעוגה המפנקת שהכנת!" רותי התאפקה, ולא גילתה לחיימ'קה שלה את הסוד.

עברו שנים! בעוד מספר דקות חיים החתן יעמוד מתחת לחופה. רגע לפני המעמד הכי מרגש בחיים, הוא מסמן לאמא לגשת לפינת האולם, יש לו סוד מאוד חשוב לספר לה: "אמא'לה! אם את רואה אותי עכשיו עומד מתחת לחופה כבן תורה ירא שמים, זה רק בזכותך!!" פתח החתן הנרגש לאמא המופתעת. "חיים שלי! הכל טוב איתך? מה יש לך? מה כל כך דחוווף עכשיו? נדבר אחרי החתונה!" חיים התעקש ולא וויתר! חשוב לו הרגע לספר לאמא מה שיושב לו על הלב!

"אמא! תקשיבי טוב! לפני שנתיים כשהייתי בישיבה, כמה חברים החליטו בשקט לטוס לארה"ב במטרה להשתחרר מהתורה! לפרוק עול! נגררתי אחריהם. ארזנו מזוודות בלי שאף אחד ידע. הגענו לנתב"ג והיינו מ'זה רעבים. מצאנו מאפייה ובאנו לקנות כמה מאפים לקראת הטיסה.

אמא! פתאום אני קולט במקרר עוגה ענקית בת 3 קומות מקושטת! מושקעת! כמו שהכנת לי בכיתה ח' לסיום הפרק! זוכרת? קיבלתי בוווום חזק בלב! חשבתי לעצמי: מה אני נורמלי? אמא שלי ישבה עד 3 בלילה להכין לי עוגה שתהיה לי אהבת התורה, ואני אבעט בתורה?? כפוי טובה שכמוני!, עשיתי אחורה פנה ואמרתי לחבר'ה: "אני חוזר לישיבה.. סעו

לבד!" אמא! כל החברים שלי פרקו עול, רק אני נשארתי בן תורה, בזכותך!!"

זוג יקר!

יש לנו פינה חמה בלב להשקיע בהורים המדהימים שלנו, את כל חייהם הם השקיעו בנו! ברור לנו שצריך להשקיע בילדינו האהובים, ולא חסר במי להשקיע, אבל! אסור לנו לפספס ולהזניח את הדבר היקר ביותר שיש לנו בעולם! דעו לכם! ההשקעה הכי הכי חשובה וכדאית זה באחד והיחיד: בן הזוג שלנו! תשקיעו במילים חמות ואוהבות: "בעלי המושלם! אין בעולם כמוך! איזו זכות יש לי שה' נתן לי אותך!" "רעייתי היקרה! אין בעולם מושלמת כמוך! כל הכח שיש לי, זה רק בזכותך!", תשקיעו במתנות קטנות כל זמן קצר (אל תיזכרו פעם ב 20 שנה לקנות רכב יוקרתי, זו מתנה רק בשביל להרגיע את המצפון!) תשקיעו במכתבי הערכה! כל זמן מסוים תכתבו מכתב חם ומרגש לבן הזוג ותצרפו אליו דבר קטן שבן הזוג אוהב, כמו שוקולד, חטיף, משהו טעים וכדומה! אל תשקיעו את זמנכם בהערות ועקיצות, שחוץ מצלקות לכל החיים, לא מוסיפות כלום! בינינו! האם פעם השתנתם לטובה מהערות ואיומים? חד משמעי לא!! תשקיעו במקום הנכון! תצאו פעם ב.. לאיזו יציאה חווייתית או לאיזה טיול משותף או סתם לסיבוב בחוץ! לא חייב כל פעם לשבת לאכול באיזו מסעדה ולשפוך כספים! גם יציאה זוגית בערב היא מעולה ואיכותית! תעשו את המקסימום שאפשר כדי שתהנו מכל רגע ביחד!

חשוב מאוד לפנות זמן לכולם ולעזור לכל מי שזקוק לעזרה שלכם! אבל אל תתעסקו בטפל ותזניחו את העיקר! ראית שבן הזוג שלך מסודר? שהוא מרגיש טוב! לא חסר לו שום דבר! הוא קיבל במאה אחוז את כל מה שאת/ה יכול לתת? עכשיו אפשר להתפנות לכל העולם ולחלק מהמתנות שהקב"ה נתן לך! אבל אם מגישים עזרה לכל מבקש ודורש ברחוב, אבל עדיין בן הזוג לא מסופק, החסד הזה פגום! הקב"ה לא רוצה חסד כזה המגיע על חשבון האדם הכי קרוב אליך!

כיף לאדם לעשות חסד בחוץ! הוא גורף שבחים ללא הגבלה! כולם מהללים אותו! אבל בבית לא כל כך מעריכים את ההשקעה והעשייה כמו שמעריכים בחוץ! טבעי ביותר שהאדם נמשך לפנק את השכנים ואת

הסובבים אותו כי הוא שומע בלי סוף שהוא אדם נדיר וכשרוני ובעל חסד ברמה לא נורמלית! אבל בתוך ארבעת הקירות שלו בבית שהוא משקיע את כל כולו, הוא לא ישמע אפילו עשירית ממה שהוא שומע בחוץ! אז... שתדעו לכם! אין חסד מושלם יותר מאשר לעזור לאשתך / בעלך והילדים בתוך הבית, למרות שתשמעו פחות פידבקים וקריאות שבח והתפעלות! בעל חסד נמדד בבית ולא בחוץ!!

תקדישו זמן יקר לבן הזוג! תשתפו אחד את השני בחוויות שלכם הנעימות וגם הפחות נעימות! גם אם פחות מעניין אותך מה אשתך קנתה לילדים או שבכלל לא מעניין אותך מה שעבר על בעלך בעבודה! תהיו אוזן קשבת לאדם שרוצה לפרוק מה שיושב לו על הלב! תכניס/י טוב לראש! אין לך תחליף!! את/ה אחד יחיד ומיוחד בעולם! אף אדם בעולם לא יכול להיכנס לנעליים שלך! כל החיים של בן הזוג נשענים עליך!

נקודה למחשבה!!!

רעש מוזר בארון הקודש! הרב פותח את הארון, ומי יוצאת משם??

אני לא מקנא במורה שנמצא בכיתתו תלמיד שובב, שבכל רגע, מאתגר את המורה במעשה קונדס אחר. הוא פשוט רוצה לקבל "צומי" מהמורה או מהתלמידים, רק שהוא מוצץ את ה"צומי" בצורה שלילית, אבל יש לכם נס שלא הכרתם את יוני התלמיד המופרע, השובב, הליצן, הבלגניסט, וכל "תואר כבוד" מתאים לו. הרב שלו היה אומלל, הוא יום יום חזר לביתו בוכה ומושפל. יוני עשה גם ממנו קרקס. ביום חמישי אחד, יוני הגיע מוקדם לתלמוד תורה, ישב והתפלל ב"דביקות". הרב היה המום! "וואו... ברוך ה' יוני השתנה לטובה, שהחיינו הוא תפס את עצמו.."

הגיעה שעת הוצאת ספר התורה מארון הקודש. הרב מתקרב לפתוח את הארון, ולפתע הוא שומע רעש מוזר מבפנים. הרב פותח את הארון, ומי יוצאת מארון הקודש?? לא פחות ולא יותר! עז!! התלמידים התגלגלו מצחוק, והעז הייתה בשוק חייה! הרב כמעט נפח את נשמתו! הוא ידע שידו של יוני במעל, הוא ניגש אליו ואמר לו: "יוני! עד כאן! נמאס! קח

את החפצים ואת העז שלך וטוס הבייתה! אל תחזור לכאן לעולם!" יוני עשה לעז "שק קמח" הרים אותה על הכתפיים ובצחוק פרוע יצא מהתלמוד תורה.

למחרת הוא חזר לכיתה, ניגש לרב ואמר לו: "הרב! לפני שאתה מעיף אותי לצמיתות, האם התייעצת?" "וואלה יופי! אחרי הטראומה שיש לי מהעז שלך, אני עוד צריך להתייעץ?, אבל אתה יודע מה? בא נלך למנהל!" יוני שאל את המנהל: "כבוד המנהל! האם התייעצת לפני שאני עף מהתלמוד תורה?" "לא! אבל אין מקומך כאן! אין סיכוי!, ובכל זאת נלך לרב העיר לקבל אישור סופי". המנהל, הרב ויוני פנו למשרדו של רב העיר, ויוני בעיניים דומעות שאל את הרב: "האם התייעצתם לפני שאני עף מהתלמוד תורה?" פניו של המנהל התכרכמו מכעס ובושה, ורב העיר שאל: "צדיק! אנחנו לא מבינים למי אתה מתכוון? עם מי אנחנו עוד צריכים להתייעץ?"

אמר להם יוני בקול חנוק: "נכון! אני דפוק, שובב, הכל נכון! כל מילה נכונה! אבל האם התייעצתם עם הבנים שלי? עם הנכדים שלי? הרי הם לא הכניסו עז לארון? הם לא אשמים! אם אני אצא לרחוב, למה שהם לא יזכו להיות בבית המדרש?! אני מבטיח! תנו לי ניסיון אחרון, ותראו מהפך רציני!" הדמעות נשפכו מעיניו של יוני, וגם מעיניו של הרב זלגו דמעות. יוני ניצח, ורב העיר פסק לתת לו צ'אנס אחרון!

חלפו 70 שנה, ובניו ג'רסי שבארצות הברית נערכה מסיבת אירוסין לבחיר ישיבת "ליקווד", מי לא הגיע להשתתף בשמחה? רבני הישיבה, הבחורים, וכמובן כל בני המשפחה המפוארת של החתן. את האולם גדשו מאות רבות של אנשים, בנים, נכדים והמון צאצאים.

הסבא הגדול קם מכסאו בהתרגשות, וביקש לדבר. הוא התחיל לספר על נער שובב שהכניס עז לארון הקודש.. כל המשפחה היו המומים! מה קרה לסבא? איזה בושות! להיכן הוא חותר? אבל הסבא סיים: "רבותי! אני הוא יוני השובב! אני רואה מאות של צאצאים וכולם ברוך ה' בני תורה, שהגיעו בזכותו של רב העיר שהאמין בי ונתן לי צ'אנס! רק תחשבו אילו הוא היה מתעקש ולא נותן לי הזדמנות אחרונה, כמה הפסד היה לי ולכל עם ישראל!"

זוג יקר!

יש לנו בבית הרבה ציפיות מבן הזוג, והרבה פעמים אנחנו נוחלים אכזבות קשות! כמה שזה מבאס! ההתנהגות מזלזלת! השפה הזולה מביישת! אין עזרה! אין תמיכה פיזית ורגשית! רק צד אחד עושה כמעט הכל! ואז את/ה מרים/ה ידיים: זהו! חלאס! אין לי כח להתמודד! כנראה שזה לא בשבילי! אנא! תעשו ה-כ-ל כדי לשמר את הזוגיות שלכם! תנו צ'אנס! פנו לגורם מקצועי שיעזור לכם! תהפכו שמים וארץ למענכם ולמען ילדיכם! תאמינו בעצמכם!!

אבל אני רוצה לגלות לכם סוד! בדרך כלל התנהגות כזו חריגה ולא נעימה, מגיעה מתסכול וציפייה שלא התגשמה! כאשר האדם מצפה לקבל משהו מסוים והוא לא מקבל, הוא יהפוך שמים וארץ לקבל את ה"צומי" שלו בדרך לא נעימה! ואז במקום לעזור לו ולתת לו את תשומת הלב שלו, אנחנו כועסים ושולחים מילים קשות ופוגעות, עד כדי כך שהתסכול מתגבר! אם נעצור לרגע ונשנה כיוון חשיבה, ונחשוב שבדרך קשה, הבעיה לא נפתרת אלא רק מעמיקה, כנראה צריך לעשות שינוי בסוויץ' ולחשב מסלול מחדש! אני בטוח ומשוכנע שכאשר תעברו למסלול של פירגון ומחמאות, למרות שעוד רגע את/ה מתפוצץ/ת מעצבים, בן הזוג ירגיש שמעריכים ומבינים אותו, וצ'יק צ'אק הוא ישתנה לטובה!

(אם גם זה לא עזר, בדרך כלל ההתנהגות הזו נובעת מחוסר קבלת יחס מסוים שאין כאן המקום לפרטו...!)

נקודה למחשבה!!!

"יוסי הצדיק! אתה בחור מקסים! מה גרם לך לחלל את השבת הקדושה?"

בליל שבת קודש, נכנס הרב שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל ראש ישיבת "קול תורה" לביתו שמח ומאושר, כולו מלא חיוכים מאוזן מאוזן. הרבנית והילדים היו קצת מופתעים "אבא! אנחנו מאושרים לראות אותך מחויך! אבל יש איזה סיפור מיוחד שעומד מאחורי החיוך המסתורי שלך?"

"הלכתי עכשיו ברחוב וראיתי אברך שלמד אצלי בישיבה, עם אשתו וכמה פיצקל'ך לצידו!". אף אחד מבני המשפחה לא הבין מה הרב רוצה "נו.. מה זה אומר? הרי למדו אצלך בישיבה אלפי תלמידים, מה אתה כל כך מתרגש?"

"אם אתם תדעו מה היה עם הבחור הזה, תבינו למה אני מבסוט! ובכן! בישיבה למד בחור מהשורה העליונה! איך אומרים? השפיץ שבקלמר! מתמיד עם מידות נדירות! בעיה אחת הייתה לו שלא נתנה לו מנוחה! אבא שלו היה רחוק מתורה ומצוות, ואמא שלו חזרה בתשובה, במקום להנות ביחד על אף השוני בהשקפת חייהם, הם החליטו לריב כל היום על הבן שלהם, איפה הוא ילמד ומה יעשה בחיים שלו?! כל היום פיצוצים בבית! כל אחד סוחב לכיוון שלו אך אין פתרון באופק! בחוסר ברירה הם עשו את טעות חייהם והחליטו לפרק את החבילה!

(חבל מאוד!! אנשים מתגרשים על כלום! אפשר לחשוב שבחוץ יש משהו יותר קורץ! ממש קורע את הלב לראות את הילדים נקרעים בין שני ההורים! אתם לא מבינים איך זה הורס את הילד! גומר עליו לכל החיים! למעלה מתשעים אחוז מתגרשים על שטויות!! הם בטוחים שפרק ב' בחיים יעשה אותם מאושרים! לרוב זה שקר! מציע לכם הצעת ידיד! תעשו את המקסימום לטפח את הזוגיות שלכם ולא להיכנס למיטה חולה יותר!)

יוסי מאוד נשבר מהגירושין של הוריו! הוא הרגיש נקיפות מצפון, שבגללו הם פירקו את החבילה! ומאז הוא התחיל לזגזג! פחות תורה ופחות תפילה! כל הזמן במיטה! אין טיפת חשק לכלום! החברים עשו הכל כדי להוציא אותו מהגיהנם, אך הוא סירב לשתף פעולה!

והנה.. שבת אחת זה הגיע! יוסי לא יכל יותר לסבול את עצמו! הבחור המתוק הזה יצא מהישיבה, ובעיצומה של השבת, תפס מונית ועזב את המקום! בחורים שעמדו בכניסה לישיבה, היו מזועזעים לראות אותו מחלל שבת! הגיע יום א', והבחורצ'יק חזר לישיבה! אחד מרבני הישבה קרא לו ושאל: "תגיד לי צדיק! שמעתי שנסעת בשבת, זה נכון?" יוסי לא הסתיר כלום, ואישר את הידיעה. הרב ביקש מיוסי לעזוב את הישיבה ולחפש מקום אחר "אולי קשה לך ללמוד כאן, ובישיבה אחרת תסתדר יותר!" יוסי ארז את המזוודות ויצא מהישיבה. רגע לפני שנכנס יוסי

למונית, הגיעה מונית נוספת, ומתוכה ירד ראש הישיבה, הרב אויערבך. כרגיל חייך הרב לבחור ושאל: "אהוב שלי! לאיפה אתה הולך עם מזוודות? אולי אתה מרגיש לא טוב?" "אני מרגיש ממש מצוין! אבל העיפו אותי מהישיבה!" הרב לא הבין "אין מצב! אני ראש הישיבה ואי אפשר להוציא מהישיבה בחור בלי ידיעתי!"

יוסי הסתכל במבט של רחמים בפניו האוהבות של הרב ואמר: "אם הרב ידע מה עשיתי, גם הרב היה מסלק אותי!" "אשמח לדעת מה עשית?" שאל הרב המופתע. "חיללתי שבת! נסעתי אתמול במונית!" השיב יוסי המבויש. הרב ליטף את פניו של יוסי ושאל: "יוסי הצדיק! אתה בחור מקסים! מה גרם לך לחלל את השבת הקדושה?" עיניו של יוסי התמלאו דמעות, הוא בכה בכי קורע לב וסיפר לרב: "ההורים שלי התגרשו בגללי! אני לא מסוגל לסבול את האשמה הזו! רציתי לברוח מהמציאות השחורה הזו! אין לי כח לסבול יותר!"

הרב חיבק את יוסי ושאל: "תגיד לי מתוק! האם הרגשת שלם בזמן הנסיעה בשבת? האם היו לך נקיפות מצפון בכך שחיללת שבת?" "ברור! אחרי שתי דקות נסיעה, ביקשתי מהנהג שיוריד אותי מיד מהמונית! לא הבנתי איך הגעתי למצב שאני מחלל שבת!" ענה יוסי. הרב נישק את יוסי ואמר לו: "אתה לא הולך לשום מקום! אתה נשאר איתנו בישיבה! אם היה קשה לך להרגיש שאתה מחלל שבת והיו לך נקיפות מצפון, זו רק מעידה חד פעמית! זה לא יוסי שאנחנו מכירים! אל תדאג! אני אסדר לך בחורים איכותיים שילמדו איתך ויכניסו בליבך את החום והאהבה של התורה, ולאט לאט תחזור לעצמך! מה שהיה מת! עכשיו מתחילים מחדש!"

הרב פנה אל בני משפחתו המהופנטים ואמר: "אתם מבינים למה אני מתרגש? ראיתי את יוסי ומשפחתו הולכים ביחד ברחוב ושמחתי על כך שלא וויתרתי עליו! האמנתי בו! אסור להתייאש מאף אדם בעולם!".

זוג מקסים! לפני שאנחנו תולים שלט גדול על בן הזוג שהוא "על הפנים" ו"אין עם מי לדבר! הקיר מקשיב יותר טוב!" האם אנחנו מאמינים בבן הזוג במאה אחוז? האם עשינו את המקסימום להבין מה עובר עליו? למה הוא מתנהג בצורה כזו? אולי יושב לו משהו על הלב שצריך רק אותך בעולם כדי להוציא ממנו? במקום לשפוט אותו על מה שהוא עושה, אולי

נשנה כיוון חשיבה, ונפנה זמן כדי להבין מה מציק לו? אנחנו מעדיפים לבזבז ים של שעות כדי לריב ולהתווכח, אבל אין לנו שעה אחת זמן כדי ללבן עניינים ולהבין מה עובר על האדם הכי קרוב ויקר שלי! בואו נחשב מסלול מחדש!!.

נקודה למחשבה!!!

"אבא מתוק שלי! אני מתבייש ממך! לא ידעתי להעריך את המתנות שאתה נותן לי בכל רגע!"

שאול נחמני קם בבוקר לקראת יום עבודה נוסף. הוא פוקח את העיניים וחשכו עיניו. הוא רואה מטושטש בעין ימין, לא נעים בכלל! הוא צנח על הספה בבית חצי מעולף, ומיד טס לקופת חולים לראות מה יש לו בעין. הרופא מסתכל לו בעין ואומר לו "יא חביבי! כבד עליי העסק הזה! סע למומחה עיניים! לא נעים לי להגיד לך אבל לפי הדיאגנוזה שלי, העין שלך בצרות!"

שאול לא הבין מה נפל עליו, הוא התניע את הרכב ושעט לבית החולים. הרופא הבכיר הסתכל כמה פעמים במכשירים מיוחדים לתוך העין, נאנח כמה אנחות, נתן כוס מים לשאול והודיע לו חגיגית: "תראה שאול! מתוקף תפקידי אני חייב להניח דברים על השולחן! שלא תחיה באשליות! תשכח מהעין שלך! היא גמורה לגמרי! יש בארצות הברית פרופסור מומחה שאולי רק הוא יוכל להציל לך את העין! מציע לך לא לחכות שניה אחת!"

שאול קרס על הספה בבית החולים, אך מיד התעשת, הוא יעשה הכל כדי להציל את העין שלו! אבל מאיפה הוא ישיג כסף? הוא בקושי גומר את החודש! שאול פנה לכמה חברים טובים, ולקח הלוואות בסכומי עתק כדי לממן טיסה, בית מלון פשוט, אוכל..., ועלה על המטוס לארצות הברית. הפרופסור הסתכל בתיק הרפואי, ביקש משאול לשכב על המיטה, ובעזרת מכשיריו החדישים בחן את העין.

לאחר בדיקה מעמיקה, ביקש הפרופסור משאול לשבת, הוא רוצה להגיד לו משהו ממש חשוב! שאול ציפה לגרוע מכל, ואכן הוא הגיע. הפרופסור

סיכם את הכל במילים בודדות: "אדוני! העין שלך מתה! תחליף אותה בדחיפות לעין זכוכית לפני שגם העין השמאלית שלך תלך לאיבוד!!"

שאול היה שבור ורצוץ! הוא לא היה מסוגל להכיל את הבשורה הקשה הזו! הדמעות נשפכו מעיניו בלי סוף. הוא יצא מבית החולים וחיפש בית כנסת קרוב. הוא מצא סוף סוף בית הכנסת, ולשמחתו הגדולה בית הכנסת היה ריק. שאול נכנס ועמד ליד ארון הקודש, אבל אל תחשבו לרגע שהוא ביקש מהקב"ה שירפא לו את העין! לא ולא! הוא פנה לקב"ה בדמעות רותחות ואמר לו: "אבא אהוב שלי! אני מצטער מאוד! אני מבקש סליחה! חמישים שנה נתת לי עיניים בריאות, ובחיים לא אמרתי לך תודה רבה! הייתי כפוי טובה! התעלמתי לגמרי מכל הטובות שאתה עושה איתי כל רגע! חמישים שנה רצופות שאני בריא וחזק! רואה בשתי עיניים, הולך על שתי רגליים, שומע בשתי אוזניים, הלב פועם והגוף עובד בלי להכריז על שביתה! כל שניה אתה מחיה אותי ואף פעם לא עמדתי להגיד לך "אבא! תודה רבה!" הכל היה מובן מאליו! אבא מתוק שלי! אני מתבייש ממך! לא ידעתי להעריך את המתנות שאתה נותן לי בכל רגע! התעלמתי מכל השפע שאתה מרעיף עליי! זהו אבא! עד כאן! מבטיח לך שמעכשיו אני מחשב מסלול מחדש! כל יום אודה לך! אני ארגיש שכל יום אתה נותן לי גוף חדש במתנה!"

במשך שלוש שעות עמד שאול והודה לקב"ה על כל דבר הכי קטנטן שהוא נתן לו, על אשתו ועל ילדיו (למרות שלפעמים הם מוציאים אותו מהכלים...) על הבית ועל הרכב... הוא לא הפסיק לשבח ולהודות. לאחר כמה שעות שהעיניים שלו התנפחו מבכי, הוא חזר לבית החולים וביקש מהפרופסור שיבדוק אותו מחדש. הפרופסור לא סירב (כנראה הוא פחד מהמראה של שאול אחרי הבכי והעיניים המאיימות...) הוא בחן שוב ושוב, ולפתע הוא צעק בקול "וואוו.. וואוו! אני לא מאמין! משהו זז בעין! יש לי טיפול בשבילך! אתה תמשיך לראות בעין שלך!"

הפרופסור היה בהלם טוטלי! מה גוי מסוגל להבין שכאשר יהודי, בנו אהובו של המלך פונה אליו ורוצה להודות לו על כל הטוב שהוא משפיע עליו, הוא מסוגל להפוך בתודה שלו, כל גזירה קשה לסוכריה מתוקה?! אתה יכול לשנות את הדבר הכי קשה והכי כואב לבשורות טובות! הבת שלך מתבגרת ואת צועקת "הצילו!!"? האמא במצב רפואי מסובך?

הרופאים לא נותנים טיפת סיכוי? הפרנסה שלך ברצפה ומנהל הבנק רודף אחריך עם מקל? הילד משתגע בבית ואין לך מה לעשות מולו? (אני בטוח שהרשימה עוד ארוכה...)

אחיי אהובי"י! אנחנו מוגבלים ואין לנו מה לעשות כנגד כל מיני דברים קשים ומסובכים! אבל! אסור לשכוח! אבא האוהב שלנו לא מוגבל! הוא יכול בשנייה אחת להפוך את הדבר הכי רחוק והזוי לדבר קל ופשוט! הוא מלך העולם! הוא קובע על כולם! לא נפסיק להודות! תקשיבו לעצת ידיד! תקחו עט ופנקס, ותתחילו לכתוב את כל הדברים הטובים שהקב"ה עושה אתכם! אפילו דברים הכי פשוטים! תגידו תודה על הכל! ותראו ים של ישועות!!

זוג יקר! האם פעם לקחתם עט ודף, וישבתם לכתוב כמה טובות עושה לך בן הזוג? הכל נראה לנו מובן מאליו! הבית דופק כמו שצריך! הכל מסודר ומאורגן! אסור לשכוח! לא בא אליכם לבית המלאך עזריאל ועזר לסדר את הבית! יש כאן השקעה לא נורמלית! רוצים באמת להעריך את המתנה שהקב"ה נתן לכם? תפנו כל יום שתי דקות מהזמן העמוס שלכם ותשבו לכתוב שלושה דברים טובים על בן הזוג! מבטיח לכם! שום טענה לא תהיה לכם עליו! יש לנו מלאך בבית ואנחנו לא יודעים להעריך אותו מספיק!!.

תפילת שחרית של שבת

נקודה למחשבה!!!

באיזו שעה כדאי להכריז על זמן תפילת שחרית של שבת?

בטח יצא לכם לשמוע את גבאי בית הכנסת עומד ומכריז: "מתפללים יקרים! שבת שלום ומבורך! מחר בעז"ה מתחילים "הודו" בשעה 7:30 בבוקר" תגידו לי עם יד על הלב! כמה מאיתנו מגיעים בשעה 7:15 כדי לקרוא "קורבנות" לפני תפילת שחרית? כמה באמת מגיעים ל"הודו"? האם בית הכנסת כבר מלא בתחילת התפילה או שרובם מגיעים ב"ברוך שאמר"? ברור לי שאם היינו יודעים באמת מה היא העוצמה שיש בתפילה שלנו, היינו מגיעים הרבה לפני הזמן, אבל בינתיים צריך לדעת שכאשר הגבאי מכריז על זמן התפילה, זה הזמן שנכנס לאנשים למוח, והם יגיעו מינימום בזמן שקבעת, ובפרט שבזמן האחרון בתי כנסיות התחילו "להשתדרג" ולקבוע את זמן התפילה ב"ברוך שאמר" ויש מהדרים לקבוע את תחילת התפילה ב"ישתבח" (לכו תדעו אולי בעוד כמה שנים יכריזו על סוף התפילה...) וכמובן הציבור לא באים בזמן אלא לפחות בזמן שקבעתם! לכן מומלץ להכריז את זמן התפילה ב"קורבנות" כדי לזרז את המתפללים לקרוא קורבנות שכידוע יש בקריאתם ערך אדיר ועצום וגם כדי שהציבור יגיעו בשעה סבירה לבית הכנסת!.

זמן תפילה וקריאת שמע - אם רואה שסוף זמן קריאת שמע מתקרב מה יעשה?

מצוה מן המובחר להתפלל בשבת בנץ החמה, אבל רבים נוהגים לאחר את התפילה, רק יזהרו שלא יעבור זמן קריאת שמע ותפילה, ואם רואה שסוף זמן קריאת שמע מתקרב, יקרא קריאת שמע לפני "ברוך שאמר", ויעשה תנאי שאם לא יספיק לקוראה בזמנה, שיצא ידי חובה בקריאה זו, ובמקום צורך של לימוד

תורה או שלומד עד שעות מאוחרות בלילה יכול לסמוך על זמן קריאת שמע של הגר"א (ח"ד רנ').

נקודה למחשבה!!!

קשה לך לקום בבוקר לתפילה? אין לך חשק? יש לי כמה טיפים שיעזרו לך:

כמעט לכל אדם יש קושי עם הקימה בבוקר! אתה עייף מיום האתמול וגם מהיום העמוס העומד לפניך! לא תמיד יש חשק לקום בבוקר! ובפרט אם אתה רוצה לזכות לקום לתפילת נץ החמה, שאין דומה לה! זו התפילה הכי גבוהה שיכולה להיות! כאשר ערך התפילה הוא אדיר ועצום, מיד מגיע לזירה יצר הרע! הוא לא יתן לך את התענוג לזכות במצוה כל כך גבוהה וחשובה! הוא יעשה הכל כדי להרדים אותך במיטה לעוד כמה דקות עד שיעבור זמן הנץ, ואז אתה אומר לעצמך: "נו.. זהו! כבר פספסתי את הנץ, אקום לתפילה יותר מאוחרת!".

ראשית! כל הכבוד לך על הרצון האדיר שיש לך לקום מוקדם ולהגיע בזמן לתפילה! תראה איזו יראת שמים נדירה יש לך! כואב לך שאתה מאחר לתפילה! מציק לך! אין לך מנוחה! אשריך! מי שאכפת לו מכך שהוא מגיע מאוחר לתפילה והוא משתדל לעשות הכל כדי להתפלל בזמן, הקב"ה עוזר לו! הוא יתן לך את כל הכלים לקום מוקדם! רק תעשה השתדלות קטנה! כדי לקבל סייעתא דשמיא במצוה, צריך לעשות השתדלות מסוימת! אתה עושה את שלך, והאבא הרחמן יעשה את שלו! שותפות אמיתית!!.

יש לי כמה טיפים ועצות טובות שיכולות לעזור לך בקימה בבוקר לנץ החמה או לתפילה מאוחרת יותר! העצות האלו מועילות לסתם יום יום וגם לתפילת שחרית בשבת. תמצא לך אחת מהעצות שמדברות אליך תשקיע באותה עצה, ובטוח הקב"ה יעזור לך, כי הבא להיטהר מסייעין אותו!.

א' - לפני הכל צריך לזכור: בלי תפילה לה' מעומק הלב, לא זז שום דבר! תתפלל לה' מעומק הלב שתצליח לקום מוקדם לתפילה! שתהיה עירני בתפילה ולא תנקר באמצע. שתזכה להתרגש מכל מילה שאתה מוציא

מהפה! שהקב"ה יזכה אותך להתקרב אליו על ידי התפילה, שהיא הנשק הכי חזק שיש לנו! תבקש מהקב"ה שלא תהיה לך שום הפרעה במהלך התפילה, ושתזכה שהקב"ה יקבל את תפילותיך ברחמים וברצון. תאמר לאבא שלך בשפה הכי פשוטה וברורה, שכל כך חשוב לך לקום מוקדם לתפילה, תספר לו כמה שאתה רוצה להתקרב אליו ולהיות בן אהוב שלו! מבטיח לך! הקב"ה מחכה לתפילה הפשוטה והתמימה שלך! רק תפנה אליו והוא יעזור לך! כל מילה שאתה מוציא מהפה, הקב"ה לוקח ומנשק אותה! אל תחשוב לשניה אחת: "מי אני בכלל שאפנה למלך העולם? הקב"ה יודע כמה אני שפל! כמה עבירות עשיתי! כדי לתקן את מה שקלקלתי, אני צריך חמש מאות שנים של תיקון!" אחי אהובי! אסור לחשוב מחשבה שטותית כזו! כל בן חשוב ויקר לקב"ה! לא משנה מה שעשית לפני רגע! מה חשבת ואיפה הלכת! תקרא אליו מכל מקום שאתה נמצא שם והוא יקשיב לך!.

לא סתם אמר אחד מגדולי ישראל: "הלוואי שנאהב את האדם הכי צדיק וקדוש שיש בעולם כמו שהקב"ה אוהב את האדם הכי רשע ומושחת שיש בעולם!" הקב"ה אוהב כל בן או בת שלו, הרבה יותר ממה שאנחנו אוהבים את הילדים שלנו! זה בכלל לא משנה מי אתה ואיפה אתה נמצא! בן הוא בן בכל מצב גם במקומות הכי מטונפים!!.

ב' - כדי להצליח לקום מוקדם לתפילה, אתה צריך להאמין בעצמך שאתה יכול ומסוגל לקום מוקדם! מי שלא מאמין בעצמו, לא יהיה לו חשק ומוטיבציה להתאמץ ולהצליח! תמיד הוא יגיד לעצמו: "מה אני ומה חיי! אני הבל וריק! טיפש ולא חכם! אין מצב שאצליח לקום מוקדם!" וכבר כתב ר' צדוק הכהן מלובלין (צדקת הצדיק אות קנד') "כמו שהאדם צריך להאמין בה' יתברך, כך צריך האדם להאמין בעצמו" תגיד לעצמך כל הזמן "אני יכול! אני מסוגל! ה' יעזור לי להצליח!".

ג' - כשאתה אוכל ארוחת ערב, תזכור שני דברים: א' - אל תאכל בשעה מאוחרת מדי. ב' - אל תאכל אוכל שמכביד על הגוף. כאשר אוכלים בשעה מאוחרת ובפרט אם האוכל כבד מדי, הוא מכביד מאוד על מערכת העיכול לעכל אותו תוך כדי שינה, והגוף ממש מתאמץ! הגוף עובד שעות נוספות ומגיע לרגיעה רק לאחר כמה שעות עבודה, כך שהאדם לא קיבל את שעות השינה הנדרשות לגוף שלו.

ד' - כל אחד מאיתנו זקוק לשעות שינה משלו. אל תראה את החבר שלך שאחרי שלוש שעות שינה הוא כמו אריה, ואתה זקוק ליותר שעות שינה! כל אחד קיבל מהקב"ה מתנה ייחודית! תדאג לגוף שה' נתן לך! תישן כמות שעות שהגוף שלך דורש. אל תכנס למלחמה עם הגוף שלך כדי לקום מוקדם! הוא בסוף ינצח אותך ואתה יכול חס ושלום להתמוטט ולקרוס! תישן כמו שצריך, תאכל כמו שצריך, ותעבוד את ה' כמו שצריך! לאט לאט אתה תקלוט כמה שעות שינה הגוף שלך דורש, ותתן לו את מה שמגיע לו. כשהגוף שלך ינוח בצורה נורמלית, אתה תתפקד במאה אחוז, תהיה עירני וחיוני, ולא עייף ועצבני על עצמך ועל הסובבים אותך.

ה' - אם יהיה לך רצון עז להצליח, אתה תצליח! אין בכך שום ספק! תשמע לי אהובי! אם התאמצת והצלחת לקום מוקדם, תפנק את עצמך במשהו עסיסי וטעים! תתן לעצמך מתנה ועידוד על זה שהצלחת לעמוד בגבורה במשימה! לא תמיד אתה תהיה זקוק למתנות האלו! אחרי תקופה מסוימת, אתה תרגיש שעלית על הגל, ונכנסת לתלם, ותרגיש תענוג ושמחה עצומה לקום מוקדם, ואז לא תזדקק לפרסי עידוד, אבל בשביל ההתחלה, זה מעולה!.

ו' - מומלץ לשתף במשימה האדירה הזו את אשתך / חבר טוב / רב קרוב אליך או סתם מישהו שאתה אוהב והוא יהיה שמח בהצלחתך, ויעודד אותך להצליח בפרויקט הגדול הזה. תספר לה/ו על ההצלחות שלך, וגם על הכשלונות שלך, הוא יעזור לך ויתמוך בך גם בזמן שלא הצלחת במאה אחוז, וידרבן אותך כאשר הצלחת לקום מוקדם.

ז'- תקבע לך סדר מסוים של לימוד לפני התפילה. אתה יכול ללמוד דברים מסוימים שמושכים אותך ויתנו לך דירבון וחשק לקום מוקדם ולעמוד באתגר של הלימוד לפני התפילה. תקבע לך הספק מסוים או זמן מסוים של לימוד, ובמשך הזמן יהיה לך סיפוק עצום מהלימוד בבוקר! אתה תראה בעיניך כמה תענוג יש לך בניצול הזמן. לאחר הלימוד תהיה לך הרגשה נפלאה שזכית להגיע לתפילה לאחר סדר של לימוד! זו הרגשה נפלאה ומרוממת! חוץ מזה כאשר קמים מוקדם, היום לפניך! יש לך הרבה זמן במהלך היום, ולא כמו שאתה מסיים תפילה בשעה מאוחרת, ועוד מעט כבר שעת צהריים.

ח' - כל אחד מכיר את עצמו. כל אחד יודע איזה דברים יכולים להשפיע עליו כדי לקום בשעה מוקדמת. שב עם עצמך כמה דקות, ותקדיש זמן להצלחה האישית שלך! תחשוב מחוץ לקופסא על רעיונות מקוריים שיכולים לסייע לך בקימה בבוקר. רק אתה יודע טוב מאוד מה ישכנע אותך להתעורר למרות הרצון העז שיש לך להמשיך לשקוע בשינה מתוקה. רגעים ספורים שיכולים לשנות לך את היום ואת החיים! תעשה ותצליח!!.

ט' - הצלחת לקום מוקדם? העפת את השמיכה מעליך אפילו שהיה לך חשק להתכרבל עוד כמה דקות במיטה הנעימה והמזמינה? התגברת על יצר העייפות? אשריך! מצדיע לך! עכשיו תגיד לקב"ה תודה רבה על כך שעזר לך לקום מהמיטה! הוא ראה את הרצון שבער בך לקפוץ מהמיטה ולקום להתפלל, ונתן לך את הסייעתא דשמיא לעמוד על הרגליים! תגיד תודה חמה מעומק הלב ותבקש עוד פעם שיעזור לך לקום כל יום בזמן. כאשר האדם מודה לקב"ה על כל חסד שהוא עושה למענו, בצורה אוטומטית הוא פותח פתח לעוד חסדים וטובות שהקב"ה יעשה איתו. כשאני נותן משהו טעים ומפנק לבן או לבת שלי, ואני שומע את מנגינת ה "תודה רבה אבא! היה לי טעים! ממש נהניתי! איזה אבא מפנק אתה!", אתה מקבל חשק אדיר לתת פינוק נוסף לילד שמעריך ומודה על כל מה שאתה מעניק לו! הקב"ה יתן לך עוד ועוד בלי הגבלה, כי אתה מעריך את המתנה שקיבלת!.

כאשר האדם נמצא במצב לא נעים, קושי רפואי, הפרנסה נמצאת בשפל, ההתנהגות של הילדים "על הפנים", את/ה לא מוצא/ת את הזיווג שלך, השכנים משגעים אותך, את/ה לא מוצא/ת עבודה מתאימה..., לא חסר דברים שמציקים לנו בחיים! אחיי אהובי! יש פתרון אחד ומיוחד! אל תפסיקו להגיד "אבא! תודה רבה"! על המצב הקיים שאני נמצא/ת בו! אם הקב"ה רצה שיהיה כך, זה הדבר הכי טוב בשבילי בינתיים! ברור שצריך להתפלל ולבקש עד שתגיע הישועה, אבל כרגע זהו הדבר הכי מושלם שיש בשבילי! במקום להגיד "אוווף", תגידו את פרק ק' בתהילים "מזמור לתודה"! לא סתם פרק ק' הוא "מזמור לתודה", אות ק' בגימטריה היא "מאה", אין יותר מאה אחוז מהמקום שבו אתה נמצא! זהו הדבר הכי מושלם שיכול להיות בשבילך לרגע זה! לא תמיד אנחנו מבינים מהו הדבר הטוב הטמון כאן! אבל נזכור היטב! אם האבא הכי רחמן שיש בעולם, הביא אותנו למצב הזה, אין יותר טוב מזה!!.

י' - אשמח מאוד לשמוע על עוד רעיונות ועצות פרקטיות ומועילות לקימה רגועה ונינוחה בבוקר, בעז"ה אכניס אותם למהדורה הבאה.

(ישר כח עצום לאחי היקר הרה"ג איתן נוי שליט"א שהחכים אותנו בעצות אלו).

טבילה בשבת בבוקר - מה מעלתה?

מנהג נכון וקדוש לטבול במקווה לפני תפילת שחרית בשבת קודש, אפילו אם לא אירע לו דבר מסוים שצריך לטבול בשבילו, אבל לא יפסיד תפילה בציבור לצורך הטבילה, ונחשבת טבילה זו כמו טבילת הכהן הגדול ביום הכיפורים, ואם הוא אנוס, ואינו יכול לטבול בבוקר, יוסיף טבילה נוספת בערב שבת, ויכוון בה עבור תוספת נפש רוח ונשמה (נר"ן) של יום שבת (שיבת ציון ח"ב ג'-ד').

טבילה במקווה - האם מותר לטבול בשבת במים חמים?

מי שנוהג לטבול בשבת יזהר שלא לטבול במים חמים אלא יטבול במים צוננים, ויזהר שלא לסחוט את השיער[101] (ח"ד רסב').

הפרדת חוטי ציצית - האם מותר להפריד את חוטי הציצית בשבת?

אם רואה בשבת שחוטי הציצית מסובכים זה בזה, מותר להפרידם, ורק בפעם הראשונה לאחר שתלה וקשר את חוטי הציצית אסור להפריד את החוטים[102] (ח"ד רסו'-ז').

ניגונים בתפילה - האם ראוי להאריך מדי בניגונים בתפילה?

נוהגים להתפלל בנעימה ובניגונים בזמירות של תפילת שחרית משום כבוד השבת, ולא ימחו ביד מי שמאריך בניגונים, אפילו אם רוצה ללמוד תורה, אבל

המחמיר תבוא עליו ברכה

101. ונכון להחמיר שלא לטבול גם במים פושרים, שכיון שטבילה זו היא מנהג טוב ואינה מעיקר הדין, עדיף שלא להכנס בחשש איסור שבות, אך אין למחות במי שמיקל לטבול במים פושרים בשבת.

102. וטוב ממידת חסידות לבדוק את חוטי הציצית כשמכניס אותה לנרתיק, כדי שבשבת לא יצטרך לבודקה, וכן אם יש לו טלית מיוחדת לשבת טוב שיבדוק אותה במוצאי שבת.

יזהר השליח ציבור לא להאריך יותר מדי אפילו אם הציבור מעוניינים בכך (ה"ב סימן רפא' ס"ג).

כפילות מילים - האם מותר לכפול מילים או אותיות לצורך המנגינה?

יזהר השליח ציבור לא לכפול מילים או אותיות, וכן יזהר לא להאריך יותר מדי באמצע המילה או בתחילתה, כדי שלא תאבד המילה את משמעותה, ולא תהיה הבנה למילה היוצאת מפיו, וכן יזהר לא לנשום באמצע מילה עד שתהיה נחלקת לשנים, ותישמע המילה כמו שתי מילים, וכן יזהר לא לומר מילה במלרע כשהיא צריכה להיות מלעיל או לומר מילה במלעיל כשהיא צריכה להיות מלרע, ובפרט יש להזהר בהזכרת שם ה' שצריך לבטא אותה במלרע ולא במלעיל (ה"ב סימן רפא' ס"ג).

לא הספיק לומר את המזמורים של שבת לפני שחרית - מתי צריך להשלים אותם?

מי שלא הספיק לומר את המזמורים של שבת בבוקר כגון "השמים מספרים" וכו', יאמר אותם לאחר התפילה (ב' קצה').

הגיע מאוחר לבית הכנסת - על אלו קטעים ידלג?

מי שהגיע מאוחר לבית הכנסת וצריך לדלג על כמה קטעים, ידלג קודם על המזמורים של שבת "השמים מספרים" וכו', ואם עדיין אין הזמן מספיק, ידלג על "נשמת כל חי", וישלים את המזמורים לאחר התפילה (ב' קצה').

נשמת כל חי - מה סגולתה?

אמירת "נשמת כל חי" מסוגלת לכל צרה שלא תבוא, על ידי שיקבל האדם על עצמו שכאשר ינצל מהצרה, יאמר אותה בחבורה של עשרה אנשים (חסד לאלפים סימן רפט' אות ד' בשם רבי יהודה החסיד).

שמע קדיש או קדושה לאחר "גאל ישראל" - האם מותר לענות?

יש לסמוך גם בשבת ברכת "גאל ישראל" לתפילת שבע, ואם שמע קדיש או קדושה בין "גאל ישראל" לתפילה, יענה, בשונה מיום חול שאם שמע, לא יענה (ה"ע ח"ג קט').

אמירת "וקרא זה אל זה ואמר" - לאיזה צד צריך לפנות?

באמירת הקדושה כאשר אומר "וקרא זה אל זה ואמר", יש לפנות לימין ואחר כך לשמאל ואחר כך לאמצע וכך יעשה: כשיאמר "וקרא זה" יפנה לימין, כשיאמר "אל זה", יפנה לשמאל, וכשיאמר "ואמר", יהיו פניו לאמצע (שיבת ציון ח"ב קטז').

קריאת התורה

מכירת מצות - האם מותר למכור בשבת פתיחת ההיכל ואת העליות לספר תורה?

מותר למכור בשבת את פתיחת ההיכל, הגבהת ספר תורה ואת העליות לספר תורה, כשהכסף מיועד להחזקת בית הכנסת, כיון שהוא צורך מצוה (ב' ריח'). כדאי לקנות את העליה בכסף כפי כיסו, כיון שיש מעלה גדולה יותר במצוה שקנה אותה בכסף, יותר ממצוה שקיבל בחינם (מ"ב סימן תקפד' ס"ק ח' בשם מטה אפרים).

נקודה למחשבה!!!

מה אתה עושה בזמן שהגבאי מוכר את המצוות?

לפעמים מכירת המצוות לוקחת המון זמן! יש כאלו שאוהבים לראות את המלחמה הנסתרת בין המתחרים על קניית המצוה "ח"י שקלים" "עשרים ושישה" ואם מישהו אמר "101 ש"ח" הוא המיליונר של הקהילה! וכולם עושים לו פשש... ויש כאלו שמנצלים את הזמן לפטפוטי סרק ודיבור עם החבר לספסל שלך (עיין דברים מאלפים בנושא הדיבור בבית הכנסת) אני רוצה להציע לך עצת ידיד! תנצל את הזמן הזה ללמוד כמה הלכות או לקרוא כמה פרקי תהילים, אין לך מושג איזה נחת רוח אתה עושה לקב"ה בניצול הדקות האלו ללימוד תורה! כל שניה שווה זהב!!.

כיבוד בפתיחת ההיכל - את מי כדאי לכבד בפתיחת ההיכל?

נהגו לכבד בפתיחת ההיכל את רב הקהל או אדם זקן, וכן חתן עד שלושים יום מיום חופתו, וכן מי שאשתו מעוברת, ונכנסה לחודש התשיעי להריונה, ופתיחת ההיכל מסוגלת לכפר על מי שנפל ספר תורה מידו (שיבת ציון ח"ב קכד').

לא אמר "בריך שמיה" - מתי ישלים אותו?

מי שלא אמר "בריך שמיה" בפתיחת ההיכל, יאמר אותו בשעה שפותחים את ספר התורה לקרוא בו (מ"ב קלד' ס"ק יג').

הוצאת וחיבוק ספר התורה - מה סגולתה ומעלתה?

ישתדל מאוד לזכות במצות הוצאת ספר תורה, וינשק ויחבק את הספר בשתי זרועותיו, וילך אחריו מההיכל אל התיבה, ויש בדבר זה סגולה נפלאה לכפרת עוונות, ובפרט בענין עריות, וכן מסוגלת המצוה לזכות ללמוד את התורה ולזכור אותה (שיבת ציון ח"ב קל').

באיזו יד צריך לתת ולקבל את ספר התורה?

הנותן את ספר התורה לחבירו וכן המקבל ספר תורה מידיו של חבירו, צריך לתת או לקבל ביד ימין, ואפילו מי שהוא שמאלי, יתן או יקבל ביד ימין (מ"ב סימן רפב' ס"ק א').

הבטה בספר תורה - האם צריך להביט באותיות ספר התורה?

מצוה להביט באותיות ספר התורה, ולראות את מקום הקריאה, ויש תועלת רוחנית לנשמתו על ידי שיביט במילה המתחילה באותה אות שמתחיל בה שמו, ומועיל גם להצלחה (שיבת ציון ח"ב קלז'-ח').

עליה לספר תורה - מאיזו דרך צריך העולה לעלות לספר תורה?

העולה לתורה ילך בדרך קצרה והקרובה לתיבה, וכשיורד מהתיבה ילך בדרך הארוכה יותר באופן שיקיף את התיבה (ח"ד רצט') וירד בנחת מהתיבה, ואין צריך להמתין עד שיבוא העולה הבא במקומו, כיון שהשליח ציבור נמצא ליד הספר תורה[103] (שיבת ציון ח"ב קנג').

103. והמדקדקים חוששים שמא בזמן שיורדים מהתיבה לא יצליחו לשמוע את הקריאה כהוגן ולכן ממתינים עד שיסיים העולה הבא את הברכה שלאחר הקריאה שלו ויורדים בין עולה לעולה (מ"ב סימן קמא' ס"ק כו').

האם מותר להעלות לתורה יותר משבעה עולים?

כשיש שמחה בבית הכנסת בשבת, מותר להעלות עולים נוספים לספר תורה[104], ומעיקר הדין מותר לחזור על אותם פסוקים שכבר קראו, ובפרט כשיש הרבה אורחים העולים לספר תורה[105] (ב' רל', יבי"א ח"ט או"ח סימן כז').

עליה לתורה - כמה פעמים כדאי לעלות לתורה? ומה מעלתו של העולה?

ישתדל לעלות לתורה לכל הפחות פעם אחת בחודש ימים, ויועיל מאוד לתיקון הברית ולהשגה בתורה (שיבת ציון ח"ב קנו').

מגלח זקנו בתער - האם מותר להעלות לתורה אדם שמגלח זקנו בתער?

מי שמגלח זקנו בתער במזיד, עדיף להעלות אותו עם העולים הנוספים ולא מתוך שבעת העולים, אך מעיקר הדין עולה גם למניין שבעה (ב' רלט').

מחלל שבת בפרהסיא - האם מותר להעלות לתורה אדם שמחלל שבת בפרהסיא?

אדם שמחלל שבת בפרהסיא כגון שנוסע ברכב בשבת, דינו כמו גוי ויש להשתדל שלא להעלותו לספר תורה, אך אם חוששים ממחלוקת בבית הכנסת, יעלו אותו לספר תורה, ויוצאים ידי חובה באותה קריאה, ויוסיף עולים כשרים למנין שבעה עולים, אבל אם הוא מתפלל בשבת ועושה קידוש, יש להקל בו יותר, כיון שמודה במעשה בראשית (ב' רמ', רמד').

ילד קטן - האם ילד קטן יכול לעלות לתורה?

ילד קטן (בן 6 ומעלה, שיודע למי מברכים - ח"ד שיט') יכול לעלות לתורה במקום הצורך ואפילו ביום שני או חמישי, וכל שכן ילד שחסרים לו כמה ימים עד בר המצוה ועושים לו עליה לתורה בשמחה ובשירים, רשאי לעלות לתורה לכתחילה, ואם הקטן הוא כהן ואין שם כהן גדול, יכול לעלות לעלית ראשון (ב' רמה', רמט'-נ').

המחמיר תבוא עליו ברכה

104. ונכון שהשליח ציבור יקרא לכל עולה שלושה פסוקים חדשים.

105. בבית כנסת גדול, כדאי להוסיף על העולים, כדי שכל אחד מהמתפללים יעלה לתורה לפחות פעם אחת בחודש, אבל בבית כנסת קטן, טוב שלא להוסיף על העולים אלא אם כן יש חתן או בעלי ברית (הליכות עולם ח"ג קטו').

עלית לוי במקום כהן - אם אין כהן בבית הכנסת, האם רשאי לעלות לוי במקום כהן?

אם אין כהן כלל בבית הכנסת, מותר להעלות לוי במקום הכהן, ואפילו שיש בבית הכנסת רב גדול, יבקשו ממנו מחילה, ויאמרו "אין כאן כהן, לוי פלוני יעמוד בכבוד" (ב' רפו').

העולה לספר תורה - מה צריך לעשות בברכה ובקריאה?

העולה לתורה יביט במקום הקריאה, ויכסה את הספר במפה, ויחזיק בשתי ידיו בספר תורה על ידי המפה בזמן הברכה, ובזמן הברכה יביט בספר, ולא יהפוך פניו לצד אחר אלא אם כן צריך להסתכל בלוח כדי לברך, ואחר הברכה יסלק ידו השמאלית, ויחזיק בספר תורה ביד ימין כל זמן הקריאה[106] (שיבת ציון ח"ב קמג'-ד').

קריאה בלחש - העולה לספר תורה, האם חייב לקרוא בלחש עם הבעל קורא?

העולה לספר תורה חייב לקרוא בפיו בלחש עם השליח ציבור (אך לא ישמיע לאוזניו את הקריאה[107] - ה"ב ח"ז רו'), ואינו יוצא ידי חובה מדין "שומע כעונה", ואם לא קורא בפיו, יש לחשוש שברכותיו הן ברכות לבטלה (ב' רנו').

נקודה למחשבה!!!

זכית להיות בעל קורא? אשריך! יש לך המון זכויות! יש לי כמה טיפים בשבילך

זכית להיות בעל קורא? אשריך! יש לך המון זכויות! אתה זוכה להוציא את הרבים ידי חובת קריאת התורה. דע לך! מניסיון שלי של שנים טובות של קריאה בתורה אני אומר לך: לא כל העולים לתורה בקיאים בהלכות. רק מעט אנשים יודעים שצריך לקרוא איתך מילה במילה, ורק מעט

המחמיר תבוא עליו ברכה

106. דרך חסידים ותלמידי חכמים כאשר עולים לתורה, לכסות את ראשם בכובע או בטלית אך מעיקר הדין אין צורך בכך (אדני שלמה ח"ב שע').

107. וכן מנהג הספרדים, אך לאשכנזים אם רוצה להשמיע לאוזניו רשאי, אך גם למנהגם עדיף יותר שלא ישמיע לאוזניו.

אנשים יודעים שצריך להחזיק בזמן הקריאה ביד ימין בספר תורה. הייתי ממליץ לך אם תוכל לפני שהעולה מברך ברכה ראשונה על התורה, תפנה את תשומת ליבו ותאמר לו שיקרא איתך ביחד מילה במילה בלחש, ושיחזיק ביד ימין בספר התורה במהלך הקריאה בנוסף תשים לב שיש עולים לתורה שמברכים בשקט ואף אחד לא שומע אותם, לכן תבקש מהעולה לתורה שיברך בקול רם כדי שיוכלו לענות אחריו. אם הוא שמע בקולך, הרווחת! אך אם הוא לא מבין מה אתה רוצה ממנו, אל תתעקש איתו! אתה תראה במשך הזמן שאנשים מתרגלים לקרוא איתך ולהחזיק בספר תורה, והיה זה שכרך!!

נקודה נוספת: תשתדל להכין את הקריאה היטב בטעמים ובדקדוק מלא. ללמוד מה זה מלעיל ומה זה מלרע, יש מילים שיש בהם "מפיק ה". צריך לדעת מהו שווא נח ומהו שווא נע. לפעמים אם לא אומרים את המילה בצורה נכונה, אפילו אם אין במילה שינוי משמעות צריך לחזור על המילה[108]. תשב להכין את הקריאה עד שהיא תהיה שגורה אצלך בפה ותוציא את הרבים ידי חובה כמו שצריך. לדוגמא: מלעיל - צריך להדגיש את ההברה הנמצאת לפני ההברה האחרונה (מלשון למעלה) מלרע - צריך להדגיש את סוף המילה (מלשון למטה). "מפיק ה" - תוציא את האות ה' החוצה, כמו שאתה מוציא רוח חמה מהפה (מפיק בשפה ארמית פירושה להוציא) שווא נע - נשמע כאילו היא כתובה בניקוד סגול (מלשון להניע את האות קדימה ולא לנוח בה) שווא נח - תנוח באות שאתה מוציא מהפה.

עמידה על רגליו - העולה לספר תורה, האם יכול להשען בזמן הקריאה על התיבה?

העולה לתורה צריך לעמוד בזמן הקריאה על רגליו, ואסור להשען על התיבה, אלא אם כן הוא זקן או חלש, שמותר לו (ב' רס').

המחמיר תבוא עליו ברכה

108. אם יש שינוי משמעות בביטוי האות או המילה, צריך לחזור על הקריאה אפילו אם כבר סיים את הקריאה ואת הברכה האחרונה, בין לספרדים ובין לאשכנזים, ואם אין שינוי משמעות, וכבר המשיך הלאה וסיים את העליה, בדיעבד אינו חוזר, אבל אם עדין לא סיים את העליה, ראוי ונכון

מבטאים שונים - האם צריך להקפיד על המבטא בקריאת התורה?

אין צורך להקפיד בקריאת התורה על המבטאים השונים, ולכן ספרדי רשאי לצאת ידי חובה במבטא אשכנזי, ואשכנזי יוצא ידי חובה במבטא ספרדי (הליכות עולם ח"ג קלג').

אחיזה בקלף - האם מותר לאחוז בידו בקלף של הספר תורה בלי מטפחת?

אסור לאחוז בידו בגוף הקלף של הספר תורה בלי מטפחת, בין אם גולל את הספר תורה בשעת הקריאה בין אם מכין את הספר תורה לקריאה של שבת, מחמת קדושתו של הספר תורה, וצריך להזהר בזה מאוד (ב' רסו', הליכות עולם ח"ג קכה') אבל במקום שצריך לגלול הרבה מהספר תורה כדי להגיע למקום הקריאה ויש טורח ציבור בכך וכדומה, יש להקל לגלול את הספר תורה בלי מטפחת, על ידי שיטול ידיו לפני הגלילה (ח"ד שלה').

יציאה בקריאת התורה - האם מותר לצאת מבית הכנסת בזמן קריאת התורה?

אסור לצאת מבית הכנסת באמצע קריאת התורה, שנאמר "ועוזבי ה' יכלו", אבל בין עליה לעליה כשהוא צריך לצאת מותר (ח"ד שמג').

"אמת תורתנו הקדושה" - הנוהג לאומרה בסוף הקריאה האם נחשב להפסק?

מי שנוהג לומר בסיום הקריאה לפני הברכה האחרונה "אמת תורתנו הקדושה", מעיקר הדין מותר ואינו הפסק, אך טוב להמנע מכך, כיון שהשבח כבר כלול בנוסח של ברכת "אשר נתן לנו תורתו" וכו' (ב' רע').

קרובי משפחה - האם מותר לעלות לתורה שני אחים, אב ובנו, סבא ונכד זה לאחר זה?

אין לעלות לתורה שני אחים או אב ובנו זה לאחר זה משום עין הרע, אלא יעלה עולה נוסף ביניהם, אך אם העלו כבר אחד אחרי השני, לא ירד, וכשיש צורך מסוים, מותר להעלות סבא ונכדו בן בנו בזה אחר זה (ב' רצו', רחצ').

המחמיר תבוא עליו ברכה

להחזיר אותו כדי שיתקן את הטעות, ואם טעה בטעמים או בניקוד ואין שום שינוי משמעות כלל, וכבר המשיך הלאה, אין צריך להחזיר אותו, ולמנהג אשכנז, בכל טעות שאינה משנה משמעות, אם עדין נמצא במקום, יתקנו אותו אך אם המשיך הלאה, אין מחזירין אותו (ה"ב סימן קמב' ס"ב).

אב ובנו או שני אחים - האם רשאים לעלות לעלית משלים ומפטיר בזה אחר זה?

אב ובנו או שני אחים הרוצים לעלות אחד לעלית משלים והשני לעלית מפטיר, אף שאין ראוי לעשות כן לכתחילה, מכל מקום אם רוצים להקל, יש להניח להם, כיון שיש ביניהם הפסק של קדיש, אך בשני ספרי תורה שונים מותר לעלות אחד אחרי השני (ילקו"י סימן קמא' עמוד קיט').

קדיש לאחר הקריאה - למי שייך הקדיש שאחר קריאת התורה?

לאחר שעלו לתורה שבעה עולים, אומרים "חצי קדיש", (ויש באמירת קדיש זה מעלה לעילוי נשמת הנפטרים - ה"ב סימן רפב' סעיף יח'). וקדיש זה שייך לעולה לתורה ולא לשליח ציבור, ולכן אף אם הוריו של העולה לתורה בחיים, יאמר את הקדיש בעצמו (ח"ד שס'). ויש מקפידים שאם הוריו בחיים, אינו אומר חצי קדיש, אלא הקורא בתורה יגיד במקומו את הקדיש, ואם גם הוריו של הקורא בתורה בחיים, יגיד אחד מהקהל את הקדיש (ה"ב סימן רפב' סעיף יח').

אב העולה לתורה - עד מתי צריך הבן לעמוד?

כאשר האב עולה לתורה, הבן עומד לכבודו עד שאביו מסיים את עלייתו, וינשק את ידי אביו כשיורד מהספר תורה (ח"ד שסא').

דיני הפטרה

מי הוא הראוי לעלות למפטיר והפטרה?

לכתחילה יעלו למפטיר רק מי שיודע לקרוא את ההפטרה בעצמו בדקדוק ובטעמים, ואם לא יודע לקרוא את ההפטרה (וכל שכן אם קורא עם שגיאות, הוא גורם עוגמת נפש לנפטרים - ה"ב סימן רפד' ס"ב), יקרא אדם אחר במקומו, ומי שעלה מפטיר יקרא עם השליח ציבור בלחש, וגם כל הקהל צריכים לקרוא את ההפטרה בלחש ביחד עם השליח ציבור (ח"ד תכח').

מעלת המפטיר - למי מועילה עליית המפטיר?

עליית המפטיר מועילה לעילוי נשמת ההורים[109], ומעשה ברבי עקיבא שלימד יתום אחד את קריאת ההפטרה, והציל את אביו מדין גיהנם, ולכן ראוי למי שהוא אבל על אביו או אמו בתוך שנים עשר חודש לפטירה, שיעלה לעליית מפטיר ויועיל לעילוי נשמתם. ואף שנוהגים להפסיק באמירת הקדיש לאחר אחד עשר חודש למשך שבוע אחד, ואחר כך חוזרים ואומרים קדיש עד סוף שנים עשר חודש, מכל מקום לענין עליית מפטיר, יאמר את הקדיש במשך שנים עשר חודש (ה"ב סימן רפד' ס"ב).

קטן - האם קטן יכול לעלות למפטיר והפטרה?

קטן יכול לעלות למפטיר ולקרוא את ההפטרה (ח"ד תלד').

האם עונים "ברוך הוא וברוך שמו" ו"אמן" על ברכות ההפטרה?

אין לענות "אמן" אחר ברכות ה"אמת והצדק", וכן לאחר "הנאמרים באמת", כיון שאינם סיום הברכה, אבל לאחר "מקדש השבת" יענו "אמן", ואף המברך בעצמו

109. לדעת המקובלים עליית מפטיר עדיפה יותר מעליית משלים שהוא אחרון העולים קודם המפטיר, אף שגם בעליית משלים יש עילוי נשמה לנפטרים.

יענה "אמן". והציבור יענו "ברוך הוא וברוך שמו" בכל ברכות ההפטרה לאחר הזכרת שם ה' (ח"ד תלד').

"גואלנו ה' צבאות" וכו' - האם יש הפסק באמירתו לאחר ההפטרה?

המנהג לומר לאחר ההפטרה פסוק "גואלנו ה' צבאות" וכו' שהוא פסוק מהנביאים, ומסיים את הקריאה ואת ההפטרה בנחמה, ואין בזה חשש הפסק (ב' שלה').

קריאת הפטרה - האם כדאי לקרוא מתוך קלף או מהחומש?

מצוה להדר לקרוא את ההפטרה מתוך ספר הכתוב בכתב יד ובקדושה על קלף, ואפילו אם הוא לא ספר נביא שלם אלא רק ליקוט של הפטרות של שבתות השנה, ואם אין שם ספר כזה, עדיף לקרוא את ההפטרה מתוך ספר נביא שלם בדפוס, מאשר לקרוא בחומשים המודפסים (הליכות עולם ח"ג קלז').

ברכת הגומל - מתי יש לברך אותה?

מי שהתחייב בברכת הגומל, טוב לברך את הברכה לאחר קריאת התורה, אך אין ספר התורה מעכב את הברכה, ורשאי לברך גם במקום שאין שם ספר תורה (שיבת ציון ח"ב קפד').

השכבה לנפטר - האם עדיף שהבן יעשה השכבה או השליח ציבור?

מי שיודע לעשות השכבה לנפטר, עדיף שיעשה בעצמו את ההשכבה לאביו או לאימו, מאשר שהשליח ציבור יעשה את ההשכבה (כף החיים סי' רפד' אות לו').

השכבה - האם מזכיר את שם האבא או האמא? ומתי יש לעשות השכבה?

מזכירים בברכות או בהשכבה את שם האמא, ואומרים "פלוני בן פלונית" (כף החיים סימן רפד' אות לז'). מנהג ישראל לעשות השכבה בתוך שנים עשר חודש או כאשר יום האזכרה יוצא באותו שבוע[110] (שיבת ציון ח"ב קפא').

110. וטוב שיזכירו את כל הנפטרים לאחר ההפטרה ולא בין עולה לעולה.

תפילת מוסף

סוף זמן תפילת מוסף - עד מתי מותר להתפלל מוסף?

לכתחילה יש להתפלל תפילת מוסף עד סוף שעה שביעית, ואם התפלל לאחר שעה שביעית, אף שנקרא פושע, יצא ידי חובה, וסוף זמנה הוא עד צאת הכוכבים (שולחן ערוך סימן רפו' ס"א).

חיוב נשים - האם אשה צריכה להתפלל תפילת מוסף?

גם נשים יכולות להתפלל תפילת מוסף, ואם מתפללת מוסף, חלה עליה חובת קידוש רק לאחר תפילת מוסף (ב' רד').

נשיקות בבית הכנסת - האם מותר להתנשק בבית הכנסת?

מצוה לבטל את המנהג שנהגו להתנשק בבית הכנסת, בין כשמנשק את בניו הקטנים או את קרוביו וידידיו, ובין כשמתנשקים עם העולה לספר תורה לאחר שסיים קריאתו, כדי להראות שאין אהבה כאהבת ה', ומשום מורא שכינה שבבית מקדש מעט[111] (ב' רחצ') ויש ללמד זכות על מי שמיקל בנשיקת העולה לספר תורה, כיון שאין נשיקה זו למטרת חיבה אלא נשיקה של כבוד וגדולה שזכה לעלות לתורה ולברך את ה', אבל אין לנשק את בניו הקטנים (שולחן המערכת ח"א עמוד תצ' לראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א).

> בספר שאל אביך ויגדך סיפר על אשה אחת ברוסיה שקיבלה את בנה לאחר ברית המילה, ונישקה אותו והתעלפה, ולאחר שחזרה לעצמה, סיפרה: שהתעכבה מלמול אותו מפני פחד הגויים, וכל הזמן הזה המתינה ולא נישקה אותו עד שיערכו לו ברית מילה, ולכן התרגשה כל

111. וכן דעת שו"ת עמק יהושע (ח"ג או"ח סימן יח') ורבי יצחק חזן בספרו יחווה דעת (ח"ג סימן ה').

כך בזמן שזכתה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום (שולחן המערכת הנ"ל).

האם מותר לנשק את ידי אביו או רבו בבית הכנסת?

מצוה לנשק את ידי אביו או רבו בבית הכנסת, שזהו כבודם וכבוד הקב"ה שציווה אותנו לכבדם (ב' רחצ').

קידושא רבא (קידוש של היום)

שתיית קפה או תה - האם מותר לשתות תה או קפה לפני תפילת שחרית?

מותר לשתות לפני תפילת שחרית תה או קפה עם סוכר[112] כיון שעדיין לא הגיע זמן הקידוש (ב' קמז', ח"ד תקסז').

אכילה לפני התפילה - האם מותר לאכול לפני תפילת שחרית?

אין לטעום מאכל לפני תפילת שחרית אלא אם כן הוא חולה שציוו אותו הרופאים לאכול, ובמקום חולי, אם צריך לאכול פת או עוגה לצורך בריאותו, טוב שיקדש על הכוס וישתה רוב רביעית, כי כוונתו רק לשם קידוש, ולאחר מוסף יקדש שוב[113], אך אם יכול להסתפק באכילת פירות או ירקות או שאר מיני מאכלים כגון בשר ודגים או שאר מיני תבשילים שאינם עשויים מחמשת מיני דגן, עדיף שיאכל מאכלים אלו ולא יקדש על הכוס, ולאחר תפילת מוסף יקדש (ב' קמט', ה"ב סימן רפט' סעיף יג').

נשים - האם מותר לנשים לטעום או לשתות בלי לקדש בשבת בבוקר?

אשה שרגילה להתפלל בשבת שחרית ומוסף, יכולה לשתות קפה או תה לפני התפילה, כיון שמתחייבת בקידוש רק לאחר מוסף, ואם מרגישה חולשה יכולה לטעום עוגה וכדומה מחמשת מיני דגן[114], ואשה העסוקה בטיפול הילדים וכדומה ואינה מתפללת בבוקר שבת, יכולה לשתות קפה או תה (ב' קסז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

112. וטוב להחמיר שלא להוסיף מעט חלב לקפה, אלא אם כן הוא אדם חלש שאז מותר לאחר שיאמר ברכות השחר וברכות התורה.

113. ועדיף שיאכל את הפת או העוגה לאט לאט באופן שיאכל את הכזית בשיעור זמן של יותר מכדי אכילת פרס (יותר משבע וחצי דקות) ולא יקדש על הכוס. ואם יכול להמתין מעט ולא לאכול מיד בבוקר, אך מחמת כן לא יוכל להתפלל במנין את כל התפילה, עדיף שיתפלל שחרית בביתו ביחידות, ויקדש על הכוס ויאכל, ואחר כך ילך לבית הכנסת לשמוע קריאת התורה ותפילת מוסף, ולא יאכל לפני שחרית (ה"ב סימן קפט' סעיף יג'- יד').

114. וטוב שתכוון בברכת "מזונות" לשם מצות קידוש.

ובשעת הדחק כגון שהיא קצת חולה, רשאית לטעום לפני הקידוש (ה"ב סימן רפט' סעיף טז').

ילדים - האם מותר לתת לילד קטן לפני תפילת שחרית לאכול עוגה או פירות?

מותר לתת עוגה או פירות לילד קטן (עיין סעיף הבא מהו גיל הקטן) לפני תפילת שחרית, שהרי אסור לצער את הקטנים ולמנוע מהם אכילה ושתיה לפני שחרית, ואם זורקים סוכריות בבית הכנסת, יש להקל לקטן שהגיע לחינוך לאכול את הסוכריות[115] (ח"ד תקסח'- ט').

ילדים - האם מותר לילד קטן לאכול ולשתות לאחר התפילה לפני הקידוש?

לכתחילה ראוי לחנך את הקטן (כבן 6) שלא יאכל וישתה לאחר התפילה קודם הקידוש, אך אם יש צורך מסוים בדבר (כגון שהקטנים רעבים או צמאים, ובני הבית צריכים להמתין זמן מסוים עד הקידוש[116] - ה"ב סימן רעא' סעיף כט') מותר, אבל נער בריא כבן 12 שנה נכון לחנכו שלא יאכל (ח"ג שכא', שכח').

שבת חתן - המשתתף בקידוש של שבת חתן לאחר התפילה, מה רשאי לאכול?

לכתחילה צריך להודיע לבעלי השמחה בדרכי נועם שיביאו לקידוש עוגות או קוגל וכדומה מחמשת מיני דגן, כדי שכל אחד יאכל כזית, ויחשב לקידוש במקום סעודה, או שישתה רביעית יין או מיץ ענבים, וכך נוהגים המהדרים[117], אך מי שמיקל לשמוע מהמקדש ולצאת ידי חובה ואחר כך

המחמיר תבוא עליו ברכה

115. אך ראוי לילדים גדולים להחמיר.

116. ויש להחמיר שלא לתת להם סוכריות וממתקים, אלא רק אוכל שיש בו צורך לגוף, אבל אם הם קטנים ביותר ואינם מבינים ענין הקידוש, יש להקל בכל דבר.

117. ואם שתה רביעית יין או כזית עוגה בבוקר ויצא ידי חובה של קידוש במקום סעודה, טוב לחזור ולעשות קידוש לפני שסועד את הסעודה העיקרית בביתו (כף החיים סימן רעג' אות ה' בשם החסד לאלפים).

לאכול ממתקים ולשתות שאר משקים וכשיגיע לביתו יקדש, יש לו על מה לסמוך[118] (ב' קנה', קסא').

טעם מהיין של הקידוש לחיבוב מצוה - האם מותר לברך על שאר משקים?

יין פוטר את כל המשקים, ולכן מי שטעם מהיין לא יברך על שאר משקים, אך מי שלא טעם מהקידוש, צריך לברך על המשקים (ב' קסד').

ישיבה בקידוש - האם צריך לעמוד או לשבת בקידוש של הבוקר?

קידוש של שחרית צריך לאומרו בישיבה, בין המקדש ובין המסובים (שיבת ציון ח"ב ריז').

בית הכנסת

סעודה בבית הכנסת - האם מותר לסעוד בבית הכנסת כשבת חתן או סעודה ג' וכדומה?

לכתחילה עדיף לערוך את הסעודה בחדר צדדי הסמוך לבית הכנסת, אך אם אי אפשר בכך, מותר לערוך קידושא רבא לחתן בבית הכנסת, כיון שיש בכך עונג שבת, ובפרט אם אומרים דברי תורה בסעודה, וכן מותר לערוך סעודה ג' וסיום מסכת או אזכרה לנפטר בבית הכנסת, ובתנאי שלא יביאו לסעודה יין ומשקים שמביאים לידי שכרות (ח"ג תשד'-ז').

118. וטוב שיאכל כזית פירות ויברך ברכה אחרונה (ח"ג תשג').

לימוד תורה בשבת

הסוד הענק נחשף!! רוצים להיות מיליארדרים?

תחזיקו חזק חזק בכסא כדי שלא תפלו...! אני הולך להטיל פצצה... אתם הולכים לשמוע דבר שכנראה עדיין לא שמעתם. מתנה ענקית שמי שיודע אותה ויקיים אותה, ירוויח בלי סוף, ומי שיחמיץ את ההזדמנות, הוא פשוט מפסיד! הפסד לנצח נצחים! ומהו הסוד הגדול?

תקשיבו היטב: ידוע לכולנו שאין דבר בעולם גבוה יותר משכרו של אדם העוסק בתורה, כי "מצות תלמוד תורה כנגד כולם", וכמו שאמר הסבא מקלם זצוק"ל: היה כדאי לקב"ה לברוא עולם ומלואו וכל מה שיש בתוכו (כל אחד ידמיין מה שהוא מכיר בעולם) למשך ששת אלפים שנה, כדי שפעם אחת ויחידה יעמוד יהודי אחד ויאמר "ברוך הוא וברוך שמו", ועכשיו שימו לב לחשבון המבהיל! כאשר אדם עונה "אמן" על ברכה, יש ל"אמן" ערך של יותר מאלף פעמים "ברוך הוא וברוך שמו", וכשעונה פעם אחת "אמן, יהא שמיה רבא מברך" וכו', שווה למעלה מאלף פעמים לעניית "אמן", והדובדבן שבקצפת הוא: אלף פעם "אמן יהא שמיה רבא", לא מגיע לשכר של מילה אחת של תורה. עכשיו תגידו אתם: האם היה שווה לה' לברוא את העולם בשביל התורה הקדושה??!.

ועכשיו תפתחו את האוזניים היטב לסוד העצום: "שעה אחת של לימוד תורה בשבת, שווה כמאה ושבעים מיליון שעות של תורה ביום חול"!!! אני רוצה שתבינו היטב! אתה לומד שעה אחת בשבת, והשעה הזו שווה לכמעט **20,000 שנים!!** פשוט לא נתפס במוח! (שיבת ציון ח"ב עמוד רלג').

(אגב! למדתי עם הבן שלי הי"ו באחת השבתות סך הכל כמה דקות, ולאחר הלימוד הוא אומר לי: "אבא! לפי החשבון העצום הזה, יצא לי שלמדנו בכמה דקות האלו, כמה שנים טובות!" צודק בהחלט!).

אתם תופסים במה מדובר? מעלת לימוד התורה בשבת כל כך אדירה ועצומה עד כדי כך שהשכר שלה הוא ללא גבול! (ברור שהלימוד בשבת

אינו תחליף ללימוד תורה ביום חול!) אין ספק שיצר הרע לא יתן לך את התענוג הזה לשבת וללמוד בשקט! הרי הוא מודע לכך שאתה יכול להרוויח טונות של שכר והתפקיד שלו הוא למנוע ממך לעסוק בתורה בנחת! הוא ימציא לך מיליון תירוצים למה אין מצב כרגע לפתוח ספר: "מי שאוכל חמין חייב מיטה.." "כל השבוע עבדתי מאוד קשה! אם אני לא אישן היום, מתי יהיה לי פנאי לישון?" ועוד תירוצים בלי סוף!.

ידידי היקר! אל תשתף איתו פעולה! תמשוך אותו איתך לבית המדרש! תגיד לו: "אין שום בעיה! רק כמה דקות ואני הולך לישון" "אני רק אגמור את הדף או כמה הלכות ואלך לנוח".

תחשבו איזה שכר עצום מגיע לגבר או אשה שיפתחו שיעור תורה ביום חול או בשבת, שיעור בהלכות שבת, טהרת המשפחה וכדומה, ואם יש עודף זמן, אפשר להוסיף גם לימוד גמרא. איזו זכות אדירה לפתוח שיעור כזה שבכוחו לגרום לבניו של הקב"ה ללמוד תורה ולעשות נחת רוח לקב"ה שבניו לומדים את תורתו הקדושה!

אם הדבר אפשרי מומלץ להביא כיבוד קל, והאוכל הטעים מושך חלק מהאנשים להגיע ללמוד. השיעור הזה מסוגל להשפיע על משפחות שלימות ולשנות את חייהם. שווה ביותר! אני ממש מקנא בזכויות שלהם!!.

ואלייך אשה יקרה:

את יודעת למי הקב"ה קורא "ידיד שלי"?? לך, כן! לאשה ששולחת את בעלה ובניה ללמוד תורה, ונותנת עידוד ותמיכה, ונוסכת בהם כח ומרץ לעבודת ה', וכאשר הם חוזרים לבית מבית המדרש או מהתלמוד תורה את אומרת להם: "אני כל כך שמחה ומאושרת שזכיתי בבעל ובילדים שעוסקים בתורת ה'! אין לי אושר יותר גדול להיות אשה ואמא למלאכים כאלו!"- אשה נכבדה - את "ידידה של הקב"ה"- אשרייך!! הקב"ה גאה בך! אין לך מושג כמה כח וחשק את נותנת לבעלך ולבנייך בכמה מילים פשוטות! את לא יודעת איזו השפעה אדירה יש לך עליהם! (ברכות יז. כתובות סב.).

אני רוצה לספר לך סיפור מרגש ומרתק בנקודה למחשבה הבאה.

נקודה למחשבה!!!

"אמא יקרה שלי! אני חייב לגלות לך סוד לפני שאכנס לחופה!!"

חיים נכנס לבית והכריז: "אימ'וש! מזל טוב! סיימנו בכיתה פרק "המניח" במסכת בבא קמא, ואמרתי לרב שאמא שלי אלופה בהכנת עוגות, והיא תכין לנו עוגה לסיום הפרק מחר בכיתה". רותי חשבה לעצמה: "אופס... בניתי כבר על הערב להכין עוגה מושקעת למנהלת בית הספר שחוגגת יום הולדת, אבל אני לא יאכזב את חיימ'קה שלי, אכין לו עוגה פשוטה מהשאריות שיישארו מהעוגה המפוארת..".

רותי אלופת העוגות השקיעה את כישרונותיה בהכנת עוגה בת 3 קומות! אתה רק רואה את העוגה, אתה נהיה שבע למשך השבוע הקרוב! מי שרוצה להתאבד, יכול לקפוץ ממנה ולהתרסק..!, ובשאריות של העוגה הכינה עוגת טורט פשוטה. בשעה 3 בלילה עלתה לישון סחוטה מעייפות.

חיים קם מוקדם מהתרגשות, טס למקרר, ראה את העוגה הענקית וכמעט התעלף.. לקח את העוגה ורץ לכיתה להראות לכולם מה אמא הכינה לכבוד הסיום. מי לא הגיע לראות את העוגה? המנהל, הצוות, תלמידי כל הכיתות, וגם צוות צילום הגיע לתעד את המחזה הנדיר, איזו אהבת התורה יש לאמא...

רותי קמה ב 7:30 פתחה את המקרר ו.. חשכו עיניה. 3 הקומות נעלמו. היא באה להתקשר לרב ולהגיד לו שלא יגעו בעוגה, יש לה כתובת אחרת.. אבל! חשבה רותי לעצמה: "כפרה על העוגה, מה יחשוב הבן שלי שעוגת יום הולדת יותר חשובה לי מסיום הפרק? עדיף לא לדבר!".

חיים חזר מהתלמוד תורה קורן מאושר. "אמא! אין עלייך! את לא מבינה מה היה היום בתלמוד תורה! אין אחד שלא הגיע לראות את העוגה המהממת שהכנת! גם השומר והמנקה ליקקו את האצבעות!" רותי התאפקה, ולא גילתה לחיימ'קה את הסוד.

עברו שנים! בעוד מספר דקות חיים החתן יעמוד מתחת לחופה. הוא מסמן לאמא לגשת לפינה של האולם, יש לו סוד לספר לה: "אמא'לה! אם את רואה אותי עכשיו עומד מתחת לחופה כבן תורה ירא שמים, זה

רק בזכותך!!" "חיים! הכל טוב? מה יש לך? תדבר איתי אחרי החתונה! מה הלחץ עכשיו?"

"אמא! תקשיבי טוב! לפני שנתיים כשהייתי בישיבה, כמה חברים החליטו בשקט לטוס לארצות הברית במטרה להשתחרר מהתורה! לפרוק עול! נגררתי אחריהם. ארזנו מזוודות בלי שאף אחד ידע. הגענו לנתב"ג והיינו ממש רעבים. מצאנו מאפייה ובאנו לקנות כמה מאפים לקראת הטיסה.

אמא! פתאום אני קולט במקרר עוגה ענקית בת 3 קומות מקושטת! מושקעת! כמו שהכנת לי בכיתה ח' לסיום הפרק! זוכרת? קיבלתי בווום חזק בלב! מה אני נורמלי? אמא שלי ישבה עד 3 בלילה להכין לי עוגה שתהיה לי אהבת התורה, וכי אני יכול לבעוט בתורה?? כפוי טובה שכמוני!, עשיתי אחורה פנה ואמרתי לחבר'ה: "אני חוזר לישיבה.. סעו לבד!" אמא! כל החברים פרקו עול, רק אני נשארתי בן תורה, בזכותך!!"

אמא יקרה! את מבינה כמה מעשה אחד שלך יכול לשנות את החיים של הילדים שלך? את יכולה במילה אחת טובה שלך לגרום לאהבת התורה לבעלך ולבנייך! זכרי היטב! את שותפה מלאה בכל מילה של לימוד תורה של בעלך ובנייך! אפילו אם בעלך הלך לשתות קפה או לדבר עם חבר או שהוא נרדם על הספר, את מקבלת שכר מלא מהקב"ה על כל שניה ששלחת אותו ללמוד! איזו זכות אדירה יש לך! אשרייך!!.

נקודה למחשבה!!!

"צדיק! מתחנן אליך! אל תאכזב אותי! תן לי להיות שותף בקניה שלך!!"

זוכרים את ראש השנה של שנת תשפ"ה? היו יומיים ראש השנה ואחר כך שבת. כל כמה דקות יש סעודה שרודפת אחריה עוד סעודה... טוב שאחר כך יש צום כדי להוריד קצת את מפלס האכילה...

יצחק (בדוי) יצא למסע קניות לשלושה ימים בשביל להאכיל משפחה שלימה. הוא נכנס לסופר בצפון הארץ וחשכו עיניו! "וואי.. כמה אנשים? מתי אחזור לבית? בכניסת החג?" הוא תפס עגלה ו.. קדימה לעבודה!

לאחר שעה ארוכה, העגלה התמלאה עד אפס מקום! יצחק ידע שהוא הולך להיפרד מערמות של כסף! אבל מה אכפת לו? הקב"ה משלם הכל! על חשבון הברון! הוא עמד כמו ילד טוב בתור הארוך והמתין לתורו.

יצחק קלט שזוג עיניים לא עוזבות אותו לרגע. יהודי ממוצא רוסי לא מוריד ממנו את העיניים. יצחק התכונן למתקפה גרעינית! בטח הוא רוצה להיכנס בי על זה שאני לא עושה צבא! שאני משתמט, פרזיט ואוכל חינם על חשבון המדינה! הגיע תורו של יצחק. הוא הניח את המוצרים על המסוע והתחיל להכניס לשקיות. הוא שלף את הארנק מהכיס ובא לשלם, אך בוריס הקדים אותו בחיוך מאוזן לאוזן: "סליחה כבוד הרב! תרשה לי לשלם במקומך!"

יצחק היה בהלם! "תודה רבה! אבל! מה פתאום שתשלם עלי??" בוריס התעקש! "צדיק! אל תאכזב אותי! מתחנן אליך! תן לי להיות שותף בקניה שלך! בחוץ אסביר לך הכל! לא רוצה לעכב את התור!" התשלום בוצע בהצלחה, ושניהם יצאו החוצה.

בוריס הסתכל בעיניו של יצחק ודמעות זלגו מעיניו! "תקשיב טוב! אני עובד כבר המון שנים ב"רפאל"! הרשת לפיתוח אמצעי לחימה שונים! תפקידי במפעל להיות אחראי על תחום פיתוח ויצור מערכת היירוט המפורסמת "כיפת ברזל"! דע לך! מערכת זו נמצאת בכמה מדינות בעולם ליירוט טילים וסיכול איומים אוויריים! לאחרונה גילינו ב"רפאל" נתון מדהים ומסתורי: כאן בארץ זכינו לאחוזי הצלחה עצומים של למעלה מתשעים אחוזים של יירוטים מוצלחים, אך במדינות אחרות הפועלות בדיוק באותו אופן, אחוזי ההצלחה נמוכים באופן דרסטי ביותר! אנחנו שוברים את הראש בלי סוף להבין מה ההבדל בינינו למדינות אחרות? מה מיוחד בישראל? אין טיפת הסבר שיניח את דעתנו! ניסינו לבדוק מספר גורמים אפשריים שיכולים להצביע על ההבדל, לדוגמא: עוצמת הרוח ותנאי האקלים השונים, אך דחינו אותם על הסף! אין אחד שיכול להצביע על השינוי הבולט לעין! יש כאן משהו נדיר ומיוחד שאין במקומות אחרים! אבל מהו??"

בוריס עצר לרגע, הסתכל בהערצה לתוך פניו של יצחק שלא הבין לרגע מה הוא רוצה ממנו בערב ראש השנה? ואמר בקול רועד מהתרגשות:

"יצחק היקר! הגעתי למסקנה ברורה! יש כאן משהו עוצמתי שאין בשום מקום בעולם!! יושבים בארץ ישראל ילדים טהורים הלומדים בתלמוד תורה, בחורי ישיבה ואברכי כולל שיושבים ועוסקים בתורה ביום ובלילה! יהודים צדיקים שאחרי יום מתיש של עמל ועבודה לפרנסתם, במקום לצלול למיטה, לא מוותרים על קביעות של לימוד תורה! נשים יקרות שדוחפות את הבעלים ואת הבנים ללכת ללמוד תורה! אין לי ספק שזכות לימוד התורה הקדושה היא היחידה שמעניקה כיפת שמירה על יושבי הארץ הזאת, ומביאה לכך שהמערכת שפותחה על ידינו מצליחה בפעולתה הרבה מעבר למצופה! אין שום מקום בעולם שיושבים שם בני תורה ועוסקים בתורה הקדושה כמו בישראל!! אין להם רמת שמירה גבוהה כמו שיש לנו!

אתה מבין יצחק למה אני כל כך מתעקש להיות שותף שלך בקניה? אני רוצה שתדע איזו הערכה והוקרה יש לי אליך! יש לך חלק מרכזי בהגנה ובשמירה על ארץ ישראל! יצחק! אני מודה לך בשמי ובשם כל העם המתוק הזה על השמירה שלכם עלינו! רק אני יודע על ניסים מעל הטבע שנעשים לנו יום יום בזכות לימוד התורה!!"

זיכוי הרבים

נקודה למחשבה!!!

איך אני יכול/ה לשמח את הקב"ה?

יש לי בשבילכם סיפור מרתק! מחזק ביותר!!

לצעיר הנמרץ דיויד נוסבאום שהתגורר בארצות הברית, היה חלום להתחיל לעשות ביזניס. הוא רצה לעשות הרבה כסף! נמאס לו כבר להרוויח רק כמה גרושים בחודש! מה הוא עשה? הוא החליט ללכת לפידלפיה, לשכור מלונית קטנה ולהתחיל להשכיר אותה להמון תיירים שמגיעים מכל העולם לנפוש שם. העסק הלך יפה, והכסף זרם לכיסו בכמויות מסחריות. דיויד היה מבסוט ומאושר עד השמים! הנה הוא מגשים את חלום חייו! במשך כמה שנים העסק פרח ושגשג, אך כידוע גלגל חוזר בעולם! ולעולם הגיעו ימי משבר כלכלי! עסקים נסגרו בזה אחר זה, חברות גדולות פשטו את הרגל, מאות אלפי עובדים פוטרו מעבודתם והפכו למובטלים. אך הענף שניזוק הכי חזק, היה ענף המותרות! כל עסק שלא היה חיוני ממש, קרס לתהום והשאיר אחריו בעל עסק אומלל ובעל חוב רציני.

גם העסק האדיר של ידידינו דיויד ירד לטמיון, ובמלונית הפאר ירדה התפוסה בעשרות אחוזים, ובתוך כמה חודשים נסגרה המלונית על מנעול ובריח. יום אחד הגיע מועד התשלום החודשי של השכירות, ולדיויד לא היה אפילו דולר אחד לשלם למשכיר. הוא ביקש דחיה, אך הבוס היה עקשן וקשוח ולא הסכים לדחות את החוב אפילו ליום אחד. דיויד ניגש לבנק המקומי ונאלץ לשבור תוכנית חיסכון שנועדה בעיתה ובזמנה לצורך נישואי ילדיו. אבל גם לתוכנית הזו היה גבול, ולאחר כמה חודשים אזל הכסף מכיסו. זהו! אין יותר על מה להישען! לא בנק ולא שום מפלט אחר באופק!

דיויד היה שופך את ליבו בלילה לרעייתו שממש כאב לה לראות את בעלה חסר אונים. הוא סיפר לה בשקט על מצבו הכלכלי העגום ועל נפשו

המיוסרת, וגם שתתחיל להתכונן שאם הוא לא משלם לבוס את הכסף בזמן הקרוב, אין שום ברירה! הוא יאלץ להעיף אותם מהמלונית! הם בכו יחד בלילה, אבל לא שמו לב שאוזניים של בנם בן השמונה שומעות כל מילה! כל בכי וכל שיחת טלפון עם הבוס העריץ שמאיים לסלק אותם מהבית. מיכאל הבן הקטן לא הצליח להירדם כל הלילה. הוא פחד פחד מוות! אם אבא ואמא שלי שאני כל כך סומך עליהם גמורים ומיואשים לגמרי, מה יהיה עליי? מיכאל הדביק את פניו לכרית ובכה בכי תמרורים! בליבו של מיכאל גמלה החלטה נחושה! הוא לא יפקיר את אבא שלו להתמודד לבד! הוא הקטן יושיע ויחלץ אותו מהמצוקה שנקלע אליה!

למחרת בבוקר ירד דיויד סמוך לכביש הראשי. הוא משפשף את העיניים ולא מאמין! הוא קולט את מיכאל הקטן שלו עומד מאחורי שולחן קטן, ועל השולחן מונחים כמה בקבוקי לימונדה. בכתב ידו הילדותי הוא כתב שלט גדול: "עזרו לי להציל את משפחתי! בעל הבית רוצה לסלק אותנו מהבית! קנו כוס לימונדה ביתית בשני דולר כדי שלא יעיפו אותנו מהבית!!"

האבא התרגש והסמיק עד תנוכי אוזניו! הוא ניגש לבנו המתוק ואמר לו: "חמוד שלי! אני כל כך אוהב ומעריך אותך! ממש ריגשת אותי במעשה שלך! אין עליך בעולם! תעזוב צדיק! אל תדאג! בעז"ה הכל יסתדר! לך תשחק עם החברים שלך!" מיכאל לא וויתר. הוא היה נחוש ללכת בכל הכח עד הסוף! עד שאבא היקר שלו יחזור לחייך באמת!

נהגים רבים עברו במקום אבל רק כמה נהגים בודדים עצרו לקנות כוס לימונדה קרה באמצע הדרך הארוכה. בסוף יום ארוך קנו ממנו סך הכל שישה אנשים, ושנים עשר דולר נכנסו לכיסו הקטן. הנהגים הסתכלו על הילד והשלט הגדול, נאנחו אנחה גדולה והמשיכו בדרכם. למחרת עצרו לידו כמה נהגים, התרגשו מהילד הקטן ומהשלט הגדול והוסיפו לו עוד כמה דולרים "בקשיש"... בערב נעצרה ליד מיכאל מכונית יוקרתית, ירד ממנה אדם לבוש בבגדי יוקרה. הוא בחן את הילד והתחיל לתחקר אותו: "ילד מתוק! מה אתה עושה כאן לבד בשעת ערב? למה אתה לא בבית עם המשפחה? מי רוצה לסלק אתכם מהבית? ולמה?" הגביר המטיר על מיכאל שאלות, ולבסוף הוציא מצלמה נדירה מהרכב וצילם את מיכאל ליד בקבוקי הלימונדה והשלט הגדול.

למחרת הגיע מיכאל כרגיל עם הבקבוקים והשלט והשולחן המתקפל, הציב את התכולה סמוך לכביש, ולפתע מיכאל לא האמין למראה עיניו! כמויות אדירות של רכבים נעצרו לידו וביקשו בקבוקי לימונדה ושילמו לו כסף רב בנוסף על שני הדולר של הלימונדה. מיכאל רץ לבית וגייס את האחים שלו לעזור לו בגל האדיר שפרץ אליו. הוא היה בהלם מוחלט "מאיפה נפלתם עליי?" הוא ניגש אל אחד מהנהגים ושאל: "תגיד לי! מה קרה היום?" הנהג הסתכל בעיניו של מיכאל ואמר: "לא ראית בעמוד הראשי של העיתון האמריקאי הכי מפורסם את התמונה שלך עם השולחן של הלימונדה והשלט הגדול? העורך הראשי צילם אותך וערך כתבה ענקית על הסיפור המרגש שלך! על הילד שעשה הכל כדי להציל את אבא שלו!" גם בעל המלונית ראה את הכתבה המרגשת על מיכאל ומשהו בליבו הקשוח התחיל לזוז. הוא התקשר לדיויד והודיע לו חגיגית: "דיויד היקר! יש לך בן מדהים! הוא ריגש אותי עד דמעות! אני מוכן לוותר על חלק מהחוב ולתת דחיה לחוב שהצטבר עד שתעמוד על הרגליים! אבל! הוסיף הבוס! תלחץ את ידו של בנך ותגיד לו תודה גדולה שרק בזכותו החלטתי לבוא לקראתך! התרגשתי לראות בן מתוק ומיוחד שהופך את העולם כדי להציל את אבא שלו!!

אחיי אהובייי! אנחנו ילדיו הקטנים של בורא העולם. אנחנו רואים בחוש כמה אנשים גורמים לאבא שלנו צער איום ונורא. יש כאלו שמנסים להחריב את עולמו של אבא ברדיפה אחר תאוות העולם, בשקיעות אדירה בעולם של אינטרנט ועיתונות חילונית, חילול שבת, רדיפה אחר התורה, חוסר צניעות, ובעוד דברים רבים שגורמים צער איום ונורא לאבא שלנו.

מה אנחנו יכולים לעשות כדי לשמח את אבא שלנו? איך אני יכול לעשות נחת לאבא שלי שיושב ובוכה בצער על בניו ובנותיו האהובים שקצת ירדו מהדרך שלו?

כמו שמיכאל הקטן עמד והתחנן בפני כולם שיעזרו לו להציל את אבא שלו, כך אנחנו נעמוד ונזעק לכולם: "אחים יקרים! בואו ונעשה נחת רוח לאבא שלנו! נפיץ כמה שאפשר תורה ויהדות! נפתח שיעורי תורה לגברים ונשים! נעשה את המקסימום שאנחנו מסוגלים כדי לשמח את הקב"ה. כל אחד ישתדל לדאוג לרוחניות של עצמו ושל בני משפחתו. צדיק שלי! תדאג לשמירת העיניים והמחשבה שלך! אם לא תדאג לעצמך

אף אחד בעולם לא ידאג לך! אשה יקרה! תשתדלי לשמור על הצניעות שלך לטובתך ולטובת כל עם ישראל!

אני מבין שיש לך קושי עצום בלבוש צנוע או בכיסוי ראש אבל המאמץ הענק הזה לכבודו של הקב"ה, עושה לו נחת רוח שאין כדוגמתה! הכל תלוי בך!!.

נקודה למחשבה!!!

קיבלת מהקב"ה כישרונות מיוחדים? תנצל אותם עד הסוף!!

עכשיו תקשיבו טוב! יש לי משפט אחד ששמעתי בשם רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, תאמצו את המשפט המדהים הזה לכל החיים! אני נותן לכם את המתנה הזו באהבה! המילים האלו מלוות אותי כל הזמן! מילים משנות חיים!!!

יש הרבה גדולי ישראל בדורות הקודמים שאין לנו שמץ של מושג מי הם? למה? כי הם לא השאירו שום מזכרת בעולם! הם לא חיברו שום חיבור ולא הוציאו אפילו ספר אחד לאור עולם! הם היו מוסרים שיעורים ברבים! היו להם אלפי תלמידים! אבל כאשר הם נפטרו מהעולם, לא זוכרים אותם באף צורה שהיא! יש כאלו שזכו שעושים להם איזו הילולה, או סעודה קטנה עם כמה ברכות של מזונות, עץ ואדמה, וזהו!! הם לא השאירו טיפת חותם בעולם! אין שום דרך לזכור אותם!

אחיי אהובי"י! תעשו הכל כדי שאחרי מאה ועשרים שנה יהיה לכם זכרון בעולם! תחברו חיבורים ותוציאו ספרים כדי שהשפתיים שלכם יהיו דובבות בקבר! תשאירו נכסים רוחניים בעולם! אל תצאו ערומים מהעולם בלי להשאיר תזכורת שתזכה אתכם בעולם האמת! יש תענוג עילאי ועצום לנשמה כאשר מזכירים דברי תורה שהשאירה בעולם הזה!

תתחיל לאט לאט לכתוב את החידושים שלך! כל דבר שהשקעת עליו, תכתוב אותו! תתן לתלמיד חכם שיעבור לך על החומר ותוציא אותו לאור עולם! שכולם יזכו להנות מדברי התורה המתוקים שלך! זו השקעה מאוד גדולה, אבל זו השקעה הכי שווה שיש בעולם! זו מתנה לנצח נצחים!! אל תפחד מכך שיעירו לך הערות! אני מסכים איתך שיש אנשים שלא יודעים איך מעירים הערה למחבר! הוא יתקשר אליך וינזוף בך בצורה חמורה

ובלשון בוטה: "איך אתה מעז לכתוב כך? אסור לך להוציא ספרים אם אתה לא יודע מה שאתה כותב!!" אנשים לא יודעים כמה השקעה אדירה יש בחיבור שחיברת! כמה אלפי שעות הושקעו בכתיבה, בניסוח ובכל הוצאת החיבור! אל תתיחס להערות! אם הוא צודק, תגיד תודה רבה ותתקן את הטעות! הריווח כולו שלך! ואם הוא טעה, אל תיקח את ההערה ללב! זו הבעיה שלו, לא הבעיה שלך! הוא פשוט לא יודע להעביר את ההערה בצורה חכמה ונכונה. פשוט תתעלם ממנו. אבל יצאת מיליונר! לדורי דורות יהנו כולם מהאוצר הגדול שהשארת בעולם!

תתאר לך לדוגמא שהחפץ חיים היה אומר לעצמו: "למה אני צריך לחבר ספרי שמירת הלשון ומשנה ברורה ועוד ספרים? שמישהו אחר יעשה את העבודה! יש לי המון תלמידים, יש לי קבלת קהל, יש לי סדרי לימוד אישיים ולא חסר לי על הראש! אתה יודע כמה העולם היה מפסיד מכך?! אם רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל היה שובת ולא מוציא את כל עשרות ספריו וחיבוריו, ובינינו! היו לו המון סיבות לכך, כמה היה העולם מפסיד ושומם? ההפסד היה לנצח נצחים! אך הרב לא ישב בשקט! הוא עשה הכל להוציא עוד חיבור ועוד חיבור, למרות שהיו לו הרבה מתנגדים שלא זרמו עם דרך הפסיקה וההנהגה שלו! זה כאב לו מאוד! אבל הוא המשיך בכל הכח! והתוצאה היא שכל העולם כולו נהנה רגע רגע מספריו ומחיבוריו.

אחי היקר! אל תעשה הנחות לעצמך! תלך בכל הכח שיש לך! ותעשה הכל כדי לזכות את הרבים בכתיבה שלך ובדיבור שלך! יש שכר לנצח לפעולותיך!!.

מה הוא שכרו של מזכה הרבים בשיעורי תורה?

כל הדורש ברבים ומזכה אותם בהלכה, באגדה ומוסר, שכרו גדול עד כדי כך שאפילו אם הקב"ה גוזר גזירה, הוא מבטל אותה בשבילו, ובזכותו הקב"ה מוחל על עוונותיהם של עם ישראל, וגורם לקב"ה להתעלות בעולמו, ואילו היו אנשים יודעים כמה תועלת גדולה וזכות יש ברדיפה אחרי מי שצריך להחזירו בתשובה, היו רודפים אחריהם בכל כוחם, ואם כתוב על מי שמקיים נפש אחת בישראל כאילו קיים עולם מלא, כל שכן מי שמקיים את נפשו של החוטא (ב' רי'-א'). כל המכניס בריה אחת תחת כנפי שמים מעלה עליו הכתוב כאילו בראה כאילו יצרה (אבות דרבי נתן פרק כו').

זיכוי היחיד

נקודה למחשבה!!!

אל תעשה הנחות לעצמך! תשקיע הרבה בזיכוי היחיד שלך! בעצמך!

כל אחד ואחת מאיתנו קיבל מהקב"ה מתנה ייחודית. מתנה שאתה קיבלת אני לא קיבלתי, ומתנה שאני קיבלתי, אתה לא קיבלת! כל אחד מאיתנו הוא יחיד ומיוחד לקב"ה! קיבלנו משימה פרטית ברגע שבאנו לעולם, ואנחנו צריכים לעשות את המקסימום האפשרי כדי לא להחטיא את המטרה! צריך לעשות כל מה שאפשר כדי להצליח במשימה שבשבילה נשלחנו לכאן! שחס ושלום לא יהיה מצב שנצא מהעולם אחרי מאה ועשרים שנה ונצטער על כך שלא מילאנו את התפקיד בצורה מושלמת! שלא נגיע למצב של חרטה ולא נסלח לעצמנו שלא התאמצנו עוד קצת כדי לזכות להגיע קרוב יותר לקב"ה! זה כבר יהיה מאוחר! את הנעשה אין להשיב!.

כולנו מכירים את הסיפור על הגר"א מוילנא, שבסוף ימיו ראו אותו תלמידיו מחזיק את הציצית שלו ויושב וממרר בבכי קורע לב. שאלו אותו: "כבוד הרב! למה הרב בוכה? אולי כואב לרב משהו מסוים? אולי נזמין רופא?" אמר להם הרב: "תלמידיי האהובים! אתם רואים אותי מחזיק את הציצית ביד ובוכה? אתם יודעים למה אני בצער? תשמעו טוב! עכשיו אני עדיין חי ואני יכול בכמה שקלים לקנות ציצית ולזכות בה לחיי עולם הבא! בעוד זמן מסוים שכבר יקראו לי לבית דין של מעלה, אפילו אם אני ארצה לשלם מיליונים בעד מצות ציצית לא יתנו לי יותר! רק עכשיו כשאני חי אפשר לגרוף תורה, מצוות ומעשים טובים, אבל כשיגיע זמני להיפטר מן העולם, לא יעזור לי כלום! מה שקיימתי ועשיתי הרווחתי! מה שלא הספקתי הפסדתי!.

קיבלת מתנה מיוחדת מהקב"ה? תנצל אותה עד הסוף! יש אחד שקיבל כישרון מיוחד לעמוד ולדבר מול ציבור! הוא מרתק ומעניין מאוד! תענוג

לשמוע אותו! זו מתנה נדירה! תפתח את הכשרון הזה ותשתמש בו לחזק את עם ישראל כמה שאתה יכול ומסוגל. לא כל אחד מקבל כשרון כזה. תחשוב כל הזמן איך ניתן לממש את האוצר היקר שהקב"ה חנן אותך!.

יש אחד שהקב"ה נתן לו כשרון של כתיבה. הלשון הסיפורית והמיוחדת שלו, ממש מרתקת ומשכנעת. תנצל את הכשרון של הכתיבה כדי לזכות את הרבים בתורה, מוסר, אמונה ויראת שמים טהורה! תכתוב מהלב ומהנשמה שלך, בטוח תזכה להגיע להמון אנשים הזקוקים לחיזוק שלך! אין לך מושג עד איפה הדברים שלך יכולים להגיע. פתאום תשמע שיהודי אחד בעיר או בארץ רחוקה קרא את הדברים שלך, וגרמת לו חיזוק אדיר בכל מיני דברים שכתבת.

וכן כל כשרון שקיבלת בכל מישור ובכל תחום, קח אותו ותמנף אותו למקומות הכי גבוהים שאפשר להגיע אליהם. אל תבזבז את המתנה הגדולה והעוצמתית שקיבלת מהקב"ה! אל תשאיר אותה במגירה! תוציא אותה החוצה, ובגדול!!.

אם קיבלת כישרון מהקב"ה במתנת חינם ואתה מסוגל להדריך חתן לחתונה עם כל פסקי ההלכה שהוא צריך לדעת, בלי לסבך אותו עם כל מיני דעות ופלפולים, שהרי בתקופה קצרה זו של בין האירוסין לחתונה, אין לו ראש לשמוע ולהכיל את הדעות והפלפולים האלו שהם ממש חדשים בשבילו! הוא בחיים לא למד את ההלכות האלו, וריבוי סברות ודעות מבלבלות אותו מאוד. (כמובן תגיד לו שלאחר החתונה ישב וילמד את הדברים בצורה מסודרת ומתוך הספרים עצמם, אבל עכשיו זה לא הזמן), בנוסף תלמד אותו איך לחיות עם האישה בבית בשלום ובשמחה, ובזכות זה הם יחיו ביחד באהבה ובאחוה אמיתיים! תשלב לו תוך כדי ההלכות גם השקפה טהורה ונכונה איך להקים בית של תורה עם חסד! שלא יחשוב שהוא הולך להתחתן עם הסטנדר שהוא הביא מהישיבה! הוא צריך לדעת שנמצאת איתו בבית אישה שהוא צריך לשמח אותה ולהעניק לה את כל הטוב שיש לו, הוא צריך לשבת ולשמוע מה שעבר עליה, למרות שלא תמיד זה מעניין אותו! (ברור שהנתינה והכבוד צריכים להיות הדדיים! אין מצב בעולם שרק אחד מהם יוותר והשני ינצל את טוב הלב! הויתור צריך להיות משותף בין שניהם) שיפנים לעצמו שיש עבודת ה' של בחור רווק, ויש עבודת ה' בסגנון שונה של אדם נשוי! שלא יחשוב

שאם הוא יושב עם אשתו או יוצא איתה לטייל זה בזבוז זמן וביטול תורה! חס ושלום! זו עבודת ה' מסוג אחר של האדם הנשוי! תלמד אותו שעל ידי נתינה הדדית של שניהם, הם יזכו לחיות חיי גן עדן בעולם הזה! אם זכית למתנה כזו מהקב"ה תפתח את היהלום הזה, ותדריך בדרך ה' את בניו של הקב"ה.

אישה יקרה!

את מרגישה שיש לך גישה להדריך כלות לקראת החתונה שלהן, וללמד אותן את ההלכות שהן צריכות לדעת בחיי הנישואין? את יכולה לכוון אותן להשקפה טהורה ואמיתית להקים בית של תורה וחסד לעבודת ה'? את יודעת להסביר את הדברים בצורה הכי ברורה ופשוטה שיש בעולם, שהן יצאו ממך עם ידיעה ברורה מה הן צריכות לעשות? תקפצי על המציאה! תלמדי את החומר היטב היטב, ותלכי בכוחך זה להושיע ולעזור לבנות ישראל במצוה האדירה הזו של טהרת המשפחה ושלום בית!

(ברוך ה' זכינו רעייתי ואני, להדריך כלות וחתנים כבר כמה שנים טובות בחסדי שמים! דעו לכם! יש בזה תענוג וסיפוק שאין כדוגמתו! זו שליחות גדולה לכוון ולהדריך חתן וכלה להקים את הבית שלהם מהיסוד על אדני התורה והיראה, ולתת להם כלים לחיות באהבה ובכיף מתוך אושר ושמחה. מומלץ ביותר!!).

עכשיו תקשיבו טוב! אני רוצה לתת לכם טיפ מיוחד ונדיר! הטיפ הזה שווה מיליארדים!!

זיכוי הרבים הוא דבר ענק! הקב"ה אוהב באהבה מיוחדת אדם שמזכה את הבנים שלו ומכוון אותם לדרך של תורה ויראת שמים ומידות טובות. אבל דע לך ידידי האהוב והמתוק!

תשקיע הרבה בזיכוי הרבים, אבל אל תזניח את זיכוי היחיד שלך! את עצמך! האם אתה יודע איזה כוחות יש לך? כמה זמן יש לך ביום שאתה יכול לנצל אותו? אתה שואל יהודי בן 40 "סלח לי צדיק! האם פעם אחת בחייך זכית כבר לסיים את הש"ס? את כל מסכתות תלמוד בבלי?" הוא שואל אותך "אתה מתכוון לש"ס משניות?" "לא מותק! ש"ס גמרא כבר סיימת?" הוא מסתכל עליך ונאנח: "איזה ש"ס גמרא? על מה אתה מדבר?

סיימתי כמה מסכתות בודדות וזהו! אני ממש עסוק! אין לי זמן לעצמי!"

אני רוצה להגיד לכם משפט אחד! אם רוצים באמת! יש זמן להכל! אתה תראה שיש לך עודף זמן! רק השאלה מה יותר חשוב לך! אם אתה משוטט בפלאפון שלך או בכל מיני מקומות הרבה זמן ביום, באמת לא יהיה לך זמן! אבל אם תהיה נחוש להספיק ללמוד עוד דף גמרא, עוד ספר הלכה וכדומה, אתה תראה פתאום שיש לך עודף זמן!

אל תתחיל במשהו ענק וגרנדיוזי! תתחיל בקטנה. תתפוס לך גמרא ותתחיל ללמוד לפי הזמן שיש לך ביד או לפי הספק מסוים. אם קשה לך ללמוד לבד, ואתה לא מוצא חברותא, או שאתה נמצא לבד בבית ויש לך כמה דקות פנויות, תיקח גמרא עם פירוש ותתחיל ללמוד עד שתגיע למצב שלא תזדקק יותר לעזרה חיצונית. לדוגמא: תתחיל עמוד גמרא אחד ליום. עבר זמו מסוים וראית שיש לך זמן נוסף, תוסיף עמוד גמרא נוסף. אתה תקבל חשק מיוחד ללימוד, ובפרט כאשר תעשה סיום מסכת! יהיה לך סיפוק ותהנה מכך מאוד.

בסיום המסכת תעשה חגיגה ענקית! אשתך תלבש בגדים חגיגיים, הילדים יהיו לבושים בבגדי פאר! תעשו מסיבה אמיתית לכבוד התורה! שימו מוזיקה טובה! תערכו שולחן מפואר עם סעודה טובה! אני אומר לך: זו שמחה אמיתית!! אין בעולם שמחה ואושר יותר מזה! זהו תענוג עולמי!!

קשה לך ללמוד לבד מכל סיבה שהיא? תלך לשיעורי תורה! תלמד אצל רב שיעזור לך להתקדם! העיקר לא לבזבז את הזמן לריק! לא לזרוק אותו לפח! הזמן מאוד יקר!!

אחי היקר והאהוב!

תזכור דבר אחד! תשקיע הרבה בעצמך! בזיכוי היחיד! יהיה לך גן עדן גם בעולם הזה וגם בעולם הבא! אם זכית באשה שגם נותנת לך תמיכה ועידוד, ושולחת אותך ללמוד! זכית בשותפה נאמנה ומסורה! תדעו שניכם! זכות לימוד התורה שלך, לא מתחלקת בין שניכם! אלא אתה מקבל מאה אחוז של לימוד תורה וגם אשתך מקבלת שכר של מאה אחוז לימוד תורה! אתם זוג מנצח!! אשריכם!!

לימוד תורה בשבת

מה צריך התלמיד חכם ללמד את העם?

תלמידי חכמים שדורשים לעם בהלכות שבת ובדיני איסור והיתר, ולחנך את בניהם לתורה, ואת בנותיהן לצניעות, אשריהם ואשרי חלקם ותהי משכורתם שלימה מאת ה', וצריך החכם לדרוש גם באגדה ובמעשיות כדי למשוך את לב השומעים, וקודם השיעור יחזור על הלימוד היטב כמה פעמים ויברר את הדברים היטב (ב', רט'- י').

למה נתן הקב"ה שבתות וימים טובים?

לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא כדי שיעסקו בהם בתורה, ובכך ניחם הקב"ה את התורה שחיפשה בן זוג ואמר לה שהשבת תהיה בן זוגה, שביום השבת ישראל בטלים ממלאכה ועוסקים בתורה, ולכן אחר סעודת שחרית בשבת צריך ללכת לבית המדרש ללמוד תורה או לשמוע דברי תורה בהלכה ובאגדה מפי תלמיד חכם (ב', רח'). אנשים העובדים במשך השבוע צריכים להרבות בתורה בשבת יותר מתלמיד חכם שעוסק בתורה במשך השבוע (ח"ד, תריב').

חידושי תורה בשבת - מה מעלתו? ומה שואל הקב"ה את הנשמה?

על פי הסוד מצוה על האדם לחדש חידושי תורה בשבת, ואף אם מחדש בענייני מוסר והנהגה טובה בדרכי הקב"ה, נחשב למצוה (יסוד ושורש העבודה שער העליון פ"יב). מי שחידש חידוש ביום חול, אפילו אם כתב אותו, ובשבת מוציאו בפה, קיים את המצוה (תורה לשמה סימן צח'). אם אינו יודע לחדש, ילמד דבר שלא למד קודם לכן (מ"ב סימן רצ' סק"ג). כתב הזוהר הקדוש שכאשר הנשמה היתירה של האדם עולה במוצאי השבת לשמים, הקב"ה שואל אותה מה חידשת בשבת. והמחדש חידושי תורה בשבת, מעטרים את אביו בעולם הבא (שערי תשובה סימן רצ' סעיף א'). והקב"ה שמח בנשמתו, ואוסף את הפמליה של מעלה ואומר להם את אותו חידוש, וכולם מתעטרים בדבריו (זוה"ק פ' שלח לך דף קעג' ע"א).

שינת צהריים בשבת - האם כדאי לישון בצהריים בשבת?

נכון וראוי שיישן מעט ביום שבת, ובפרט אם הוא רגיל לישון צהריים ביום חול, רשאי לישון צהריים בשבת, כיון שנגרם לו בכך עונג שבת, רק שלא ירבה בשינה (ח"א עד', ה"ב סימן רצ' ס"ה).

נקודה למחשבה!!!

האם זה נכון להוריד את בגדי הפאר של השבת בבוקר או בצהריים?

רציתי להעלות נושא מאוד חשוב תחשבו על זה!!

בכניסת השבת כולנו יוצאים מהבית לכיוון בית הכנסת, לבושים בבגדים יפים ונוצצים לכבוד השבת. כל אחד והבגדים שהוא רגיל ללבוש. יש המתהדרים בחליפה שבתית מיוחדת עם עניבה משובחת. יש כאלה הלובשים חולצה לבנה, מכנס יפה, ונעליים תואמות. ואם נעבור במבט חד לעבר נשות ובנות ישראל, אז העסק נהיה יותר רציני! כל מיני סוגי שמלות מיוחדות למיניהן, משולבות עם כיסוי ראש תואם... בקיצור! חבל להתחיל, כי אין לזה סוף...

העסק מתחיל לדעוך בבוקר שבת או בצהרי יום השבת. לאט לאט האביזרים המרשימים מתחילים לרדת בזה אחר זה מהגוף. במנחה של שבת העניבה כבר מיותרת. החולצה הלבנה הופכת לחולצה צבעונית. השמלה המפוארת הופכת לחלוק בית...

צריך לזכור! הכבוד של השבת הוא מתחילת השבת ועד צאת השבת! אין הבדל בין ההליכה לבית הכנסת בכניסת השבת ועד הרגע האחרון. אם החלטת לפאר את השבת בבגדים יפים ויוקרתיים, תישאר איתם עד צאת השבת. אם כיבדת את השבת בשמלה מכובדת לכבוד השבת, אל תורידי אותה למחרת בבוקר. אם את מרגישה שהשמלה כבר עשתה את שלה בשבת הזו, אין בעיה! תחליפי אותה לשמלה יפה אחרת! אין לך עוד שמלה? אל תעשי חשבונות מיותרים! תלכי במהלך השבוע הבא ותתחדשי בשמלות יפות, חדשות וצנועות לכבוד השבת! אל תדאגי! את לא מוציאה אגורה אחת מהכיס שלך! ככל שתוציאי יותר לכבוד השבת, כך תקבלי יותר. מתוק שלי! אם חליפה אחת לא מספיקה לך! אל תחשוב

פעמיים! לך תתפנק בעוד חליפה / חולצה / בגד חדש לכבוד השבת! הכל על חשבון הברון!! העיקר לא לפגוע בכבודה של השבת!!.

אגב! אנשים חושבים בטעות שכל בגדי הפאר והיוקרה הם רק כדי לעשות רושם בחוץ על מתפללי בית הכנסת או על החברות ברחוב! אבל אם אני נמצא/ת בבית, אפשר ללבוש כל מה שרוצים!! אפשר ללכת עם חלוק בית שיש עליו את כל סוגי שאריות המאכלים מכל השבוע... מה הטענה שלנו? "מה זה משנה איזה בגד אני לובש/ת בבית? הרי אף אחד לא רואה!!"

אחיי אהובי! צריך לדעת! הבגד המיוחד שאנחנו לובשים הוא לא בשביל להשוויץ בחוץ מול כולם! המטרה היא לא כדי שיגידו לך "פשששש... איזו שמלה מהממת קנית!" / "איזו חליפה מדוגמת אתה לובש!" הלבוש החגיגי והמהודר שאנחנו לובשים הוא לכבוד השבת בלבד! אפילו אם אנחנו נמצאים לבד בבית ואין איתנו אף אחד!! אנחנו מפארים את השבת בלבוש המדהים שיש לנו!!.

סעודה שלישית[119]

חיוב נשים - האם נשים חייבות בסעודה שלישית?

נשים חייבות בסעודה ג', מפני שבכל מצות השבת, שווים הגברים והנשים, ואם אשה אוכלת לבדה סעודה ג', צריכה לבצוע על לחם משנה (ח"ד תרסג').

אכילת פת - האם צריך לעשות סעודה ג' עם פת?

סעודה ג' צריך לעשות עם פת (עדיף שיאכל כביצה פת כ- 51 גרם, ואם קשה לו, יאכל כזית פת, ויטול ידיו בלי ברכת "על נטילת ידיים" - ח"ד תרמו'). אם קשה לו לעשותה בפת, יאכל כזית עוגה, או תבשיל העשוי מחמשת מיני דגן, ובדיעבד יכול לאכול בשר ודגים, ואם קשה לו, יאכל פירות[120] (ב' שמב').

שתיית יין - האם יש ענין לשתות יין בסעודה ג'?

טוב לשתות מעט יין בתוך סעודה ג' (ב' שמ') ואם בעל הבית מברך על היין בסעודה ג' ומכוון לפטור בברכתו את המסובים וגם הם מתכוונים לצאת ידי חובה, יוצאים בזה ידי חובת הדעות שצריך לקדש על היין בסעודה ג', ואם טעמו מהיין יכולים לשתות יין בסעודה בלי ברכה (ח"ד תרס'). אין צורך לשתות רביעית יין או לשתות בכוס המכילה רביעית יין אלא מספיק בשתיה מועטת ובכוס קטנה (חוט שני סוף פרק פה').

"רצה והחליצנו"[121] בסעודה ג' לאחר צאת הכוכבים - האם יאמר מילת "הזה"?

מי שמסיים סעודה שלישית לאחר צאת הכוכבים, טוב שלא יאמר מילת "הזה", באמירת "רצה והחליצנו" (אור לציון ח"ב עמוד קצה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

119. מעלת סעודה שלישית יקרה ונשגבה מאוד על פי הקבלה, עד כדי כך שיש אומרים שאם לא קיים אותה, לא יצא ידי חובת סעודה שניה. ויזהר להכין שני סוגי תבשילים לכבוד סעודה ג', ואחד מהם יהיה מיוחד, ויביא גם פירות ומגדנות (שיבת ציון ח"ב רסג', ערב').

120. ואם עושה על פירות יש מחמירים לעשותה דווקא בפירות של שבעת המינים (בית יוסף סימן רצא' ס"ה בשם רבי יהודה. ה"ב סימן רצא' ס"יט).

121. דיני רצה והחליצנו בסעודה שלישית התבארו לעיל בדיני סעודות שבת.

אכילת דגים וביצים - האם יש ענין לאכול דגים או ביצים בסעודה ג'?

אם אוהב את טעם הדגים, נכון לאכול דגים בסעודה ג', ויש נוהגים לאכול ביצים מבושלות מפני אבלו של משה רבינו שנפטר בשבת (ח"ד תרסב'-ג').

התחיל לאכול מזונות לפני השקיעה - האם יכול להמשיך לאכול לאחר מכן?

אם התחיל לאכול מזונות לפני שקיעת השמש, רשאי להמשיך לאכול בתוך זמן בין השמשות, אבל כשהגיע צאת הכוכבים יפסיק לאכול, אבל אם התחיל בסעודה ג' בפת מבעוד יום, יכול לסיים סעודתו, וכן רשאי לאכול פירות ולשתות יין בתוך סעודתו (ב' שצ'- שצה').

האם אפשר להתחיל בסעודה ג' לאחר שקיעת השמש?

לכתחילה יש להתחיל בסעודה ג' לפני שקיעת השמש, אך אם כבר שקעה השמש, יכול להתחיל בסעודה בתוך זמן בין השמשות ולהמשיך לאכול את הכזית פת לאחר צאת הכוכבים, וכן רשאי לאכול פירות וקינוחים, אבל אם אכל לפני השקיעה שלא בתוך הסעודה פירות ומגדנות, צריך להפסיק את אכילתו בשקיעת השמש (ח"ד תרפא').

פינוי השולחן לאחר סעודה ג' - האם מותר לפנותו כדי ללמוד או לשוחח?

אסור לפנות כלים מהשולחן לאחר סעודה שלישית לצורך מוצאי שבת, כיון שמכין משבת לחול, אבל אם רוצה שהשולחן יהיה נקי לצורך לימוד תורה או כדי לשוחח, ואין זה נוח ונעים לשבת סמוך לשולחן שיש בו שיירי מזון וכדומה, מותר לפנותו (הליכות שבת ח"א נו').

ערבית של מוצאי שבת

זמן התפילה - מתי כדאי להתפלל ערבית של מוצאי שבת?

ראוי ונכון לאחר מעט את תפילת ערבית של מוצאי שבת כדי להוסיף מחול על הקודש, אך אין צריך להמתין עד זמן רבינו תם, גם למי שמקפיד על זמן רבינו תם (ח"ד תשיא').

מהו שכרו של המאריך באמירת "ברוך ה' המבורך לעולם ועד"?

המאריך באמירת "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" שבתפילת ערבית של מוצאי שבת[122], אינו ניזוק כל אותו השבוע, וזוכה להצלחה. ויאריך באמירתו מפני שבמוצאי שבת הנשמות חוזרות לגיהנם, וכל זמן שמושך באמירת "ברוך ה'" וכו', מעכב אותם מלהכנס לגיהנם (ב' שעט').

"אתה חוננתנו" בקול - האם נכון לומר בקול "אתה חוננתנו"?

יש מקומות שנוהגים לומר בקול תיבות "אתה חוננתנו" כדי להזכיר לציבור לאומרו, ודי שיאמר זאת החזן או רב הקהילה, אך אין צורך לומר את כל הנוסח של "אתה חוננתנו" בקול רם, כיון שכולם בקיאים באמירתו (ח"ד תשמו').

לא אמר "אתה חוננתנו" בתפילת ערבית - מה יעשה?

אם שכח ולא אמר "אתה חוננתנו" בברכת "חונן הדעת", אינו חוזר כלל, ואם נזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'" לפני שסיים "חונן הדעת", לא יאמר "למדני חוקיך" כדי לחזור ולומר שוב "אתה חוננתנו", אלא יחתום "חונן הדעת", ולא יאמרנו בין "חונן הדעת" ל"השיבנו", וכן לא יאמרנו בברכת "שומע תפילה", משום הפסק, אך לא יעשה מלאכה עד שיבדיל על הכוס, או שיאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" (ח"ד תשמו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

122. הגאון רבי מצליח מאזוז זצוק"ל היה נוהג להאריך ב"ברכו" האחרון של תפילת ערבית, והמאריך בברכו שבתחילת התפילה וגם בסופה, תבוא עליו ברכה (שו"ת מקור נאמן ח"ג סימן תקלד').

מוצאי שבת

מהו שכרו של המבדיל במוצאי שבת?

אמר רבי יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתות, יזכה שיהיו לו בנים זכרים. אמר רבי יהושע בן לוי: יזכה לבנים הראויים להוראה בישראל (שבועות יח:) וזוכה להיות מנוחלי העולם הבא (פסחים קיג.) והקב"ה קונה אותו לסגולתו (ילקוט שמעוני בראשית ג' כא' אות תנז').

חיוב נשים בהבדלה - האם נשים חייבות להבדיל?

נשים חייבות בהבדלה, ולכן מי שמתכנן להבדיל בביתו, יכוון שלא לצאת ידי חובה בהבדלה שבבית הכנסת, ולכן יענה "ברוך הוא וברוך שמו" לאחר ברכות המבדיל כדי להוכיח שלא רוצה לצאת ידי חובה (וימנע מלהריח את הבשמים, וכן לא יקרב ידיו לנר בברכת "מאורי האש" - ח"ד תתי') ובדיעבד אם התכוון לצאת ידי חובה או שהוא בעצמו המבדיל, יכול להבדיל שוב בביתו כדי להוציא ידי חובה את אשתו ובנותיו (ב' שעב', יבי"א ח"ד או"ח סימן כג') ויברך בביתו ברכת "הגפן" ו"הבדלה", ולאחר ההבדלה יברכו לעצמן על הנר והבשמים, ואם מברכות לפני שהוא טועם מהיין, לא יענה "אמן" על ברכתן (ח"ד תתיא', יבי"א ח"ד או"ח סימן כד').

בעל ששמע הבדלה בבית הכנסת - האם כדאי שהאשה תבדיל לעצמה?

אם האשה יודעת להבדיל בעצמה, והבעל כבר יצא ידי חובה בהבדלה בבית הכנסת, עדיף שתבדיל לעצמה, ותטעם מהכוס שיעור כ"מלוא לוגמיו" (כ-42 גרם) (ב' שעב', תח'), ואם קשה לה לשתות, תטעם מעט, ותתן לאדם אחר שכיוון מראש לצאת ידי חובה, שישתה כשיעור (ח"ד תשצז').

כוס חד פעמי - האם מותר להבדיל בכוס חד פעמי?

לכתחילה נכון להבדיל בכוס נאה, ובכל אופן צריך שהכוס לא תהיה שבורה או סדוקה, אבל מותר להבדיל על כוס העשויה מקרטון או מנייר או בכוס חד פעמי (ח"ד תשעט').

הבדלה על משקאות שונים - האם מותר להבדיל על שאר משקאות כשאין לו יין?

אם אין לו יין או מיץ ענבים, אין להבדיל על קפה, תה, חלב, סודה, בירה שחורה או שאר משקאות, ואם הבדיל עליהם, אסור לענות אחריו "אמן", אלא יסמוך על ההבדלה שבתפילת ערבית, או שישמע מהשליח ציבור שבבית הכנסת (ח"ד תשפב',ז').

באיזו יד צריך להחזיק את הכוס והבשמים?

צריך להחזיק בהבדלה את הכוס ביד ימין, ויברך על היין ואחר כך מעביר את הכוס ליד שמאל ומחזיק את הבשמים ביד ימין ומברך ואחר כך מברך על האש, ויחזיר את הכוס ליד ימין ויברך ברכת "המבדיל" (ח"ד תשצו').

שתיית נשים - האם מותר לנשים לשתות מכוס ההבדלה?

מעיקר הדין מותר לאשה לשתות מכוס ההבדלה, אך מנהג טוב של נשות ישראל שלא לשתות מהכוס, וגם שאר בני הבית אינם צריכים לשתות מהכוס, אך אשה שמבדילה לעצמה, צריכה לשתות מהכוס שיעור כ"מלוא לוגמיו" (42 גרם) (ח"ד תתטז').

חיוב קטן - האם קטן חייב בהבדלה?

מצוה על ההורים לחנך את הקטן שהגיע לחינוך לשמוע את ההבדלה אך אינו מוציא אחרים ידי חובה, וילד או ילדה שהגיעו לחינוך שנרדמו בלילה ולא שמעו הבדלה, יש לחנכם שיעשו הבדלה ביום א', ויברכו רק ברכת "הגפן" וברכת "המבדיל" וישתו, ולא יברכו על הנר והבשמים, וצריך למנוע מהקטנים שהגיעו לגיל חינוך שלא לאכול לפני ההבדלה אלא אם כן יש צורך בדבר כגון שהם רעבים וצמאים ויעבור זמן עד שיבדילו, וגם אינם יכולים להבדיל בעצמם, אך אם הם קרובים לגיל בר מצוה, ראוי להרגילם שלא יאכלו או ישתו לפני הבדלה[123] (ח"ד תתיז'-ח', ה"ב סימן רצט' סעיף יב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

123. ויש להחמיר שלא לתת להם סוכריות או מיני מתיקה אלא רק מאכלים שיש בהם צורך לגוף, ואם הם קטנים ביותר ואינם מבינים בכלל את ענין ההבדלה, יש להקל להם בכל דבר.

מילוי הכוס ביין - האם מותר למלא את הכוס עד שישפך היין?

יש נוהגים קודם ההבדלה למלאות את כוס ההבדלה ביין עד שישפך מעט מהיין, לסימן טוב ולסימן ברכה, אך לא ישפוך הרבה מהיין כדי שלא יבוא לידי איסור ביזוי משקים[124] (ה"ב סימן רצו' ס"ז).

כמות היין - כמה יין צריך לשתות בהבדלה?

לכתחילה ישתה מהיין רביעית כדי שיוכל לברך ברכת "על הגפן", ואם אינו יכול לשתות כשיעור, יאמר לאדם אחר לפני ההבדלה שיתכוון לצאת ידי חובה בברכה, ויתן לו לשתות, אך גם בשיעור כ"מלוא לוגמיו" (42 גרם) יוצא ידי חובה, ואם טעה ולא שתה כ"מלוא לוגמיו" אין צריך להבדיל שנית (ח"ד תתיט').

הוצאת שבת כדעת רבינו תם - האם יש ענין להוציא שבת כדעת רבינו תם?

ראוי ונכון מאוד לנהוג כדעת רבינו תם, ולהמשיך את קדושת השבת בעוד 72 דקות זמניות לאחר השקיעה, שכן דעת השולחן ערוך והרבה פוסקים, והמחמירים בזה ישאו ברכה מאת ה' (ב' שעג').

האם יש להחמיר כדעת רבינו תם גם באיסורים מדרבנן?

לכתחילה יש להקפיד על זמן רבינו תם גם באיסורי דרבנן, ובמקום צורך יש להקל באיסורי דרבנן, ולכן מותר לנסוע ברכב במוצאי שבת לפני שהגיע זמן רבינו תם כאשר הנוהג ברכב אינו מקפיד לשמור זמן רבינו תם, ונכון שלא לפתוח את דלת הרכב, כיון שנדלקת נורה חשמלית בפתיחתה, והמיקל לפתוח את הדלת יש לו על מה שיסמוך, כיון שהוא פסיק רישא בדרבנן ואינו מכוון לכך (ח"ד תשכג'-ד').

האם מותר לחברו שאינו מקפיד על זמן רבינו תם שיעשה מלאכה בעבורו?

מי שמחמיר ומוציא שבת כדעת רבינו תם, מותר לו לומר לחברו או לבנו שאינו מחמיר בדבר, לעשות לו מלאכה ואפילו מלאכה האסורה מן התורה (ח"ד תשלב').

124. על פי הקבלה ראוי להזהר שלא למלא את הכוס על גדותיה עד שישפך היין (שיבת ציון ח"ב שטז').

מלאכה לפני ההבדלה - האם מותר לעשות מלאכה לפני ההבדלה?

אסור לעשות שום מלאכה לפני ההבדלה, ואם הבדיל בתפילה על ידי שאמר "אתה חוננתנו", אפשר להקל בעשיית מלאכה, וכן לעשן סיגריה, אך גם אם לא הבדיל בתפילה ורוצה לעשות מלאכה, יאמר בלי שם ה', "ברוך המבדיל בין קודש לחול", ורשאי לעשות מלאכה[125] (ב' שעג'). ואפילו מלאכה האסורה מן התורה[126] (ה"ב סימן רצט' סעיף לט').

אוכל סעודה ג' - האם יכול לומר לחבירו לעשות לו מלאכה?

אם נמצא בסעודה ג' וכבר הגיע הלילה, יכול לבקש מחבירו שכבר אמר "אתה חוננתנו" בתפילה, שיעשה לו מלאכה, ומותר לו להנות מהמלאכה כשנמצא עדיין בסעודה ג' (ב' שעו').

אכילה ושתיה לפני הבדלה - האם מותר לאכול ולשתות לפני ההבדלה?

אסור לאכול או לטעום אוכל, יין ושאר משקים במוצאי שבת עד שיבדיל על הכוס, ומעיקר הדין מותר לשתות מים לפני ההבדלה[127] (ב' שצ', שצג').

ישיבה או עמידה - האם צריך להבדיל בעמידה או בישיבה?

צריך לשבת בשעת ההבדלה בין המבדיל ובין השומעים (ב' תו') ויתנו השומעים את עיניהם בנר ובכוס בשעת ההבדלה (ח"ד תתסח').

125. ונכון להחמיר גם באיסורי שבות מדרבנן שיאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול" - ח"ד תתצג'.

126. והמחמיר שלא לעשות מלאכה עד שיאמר "אתה חוננתנו" בתפילה וגם יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לחול", או עד לאחר שיבדיל על הכוס תבוא עליו ברכה. וצריך כל אחד להזהיר את אשתו ובנותיו שאם אינן מקפידות להתפלל ערבית במוצאי שבת, שיזהרו לא לעשות מלאכה עד שיאמרו "ברוך המבדיל" וכו' או עד לאחר ההבדלה (ה"ב סימן רצט' סעיף לט').

127. ומכל מקום טוב להחמיר בשתיית מים.

בשמים להבדלה

מדוע מברכים על הבשמים בהבדלה של מוצאי שבת?

כל אדם מישראל זוכה לנשמה יתירה בשבת לפי מעשיו, והיא מסתלקת במוצאי שבת, וכיון שנפשו של האדם עגומה, מברך על הבשמים ומריח, כדי שתתיישב דעתו עליו, ואם לא השיג בשמים להבדלה, יבדיל בלי בשמים (ב' תיט', תכב') ולכתחילה כל אחד מהציבור צריך להריח מהבשמים (ח"ד תתעא').

סוגי בשמים - על איזה סוג בשמים כדאי לברך בהבדלה?

נהגו לברך על הדס אם אפשר[128] (ומצוה מן המובחר לברך על הדס משולש[129] - ח"ד תתלד'), אבל אין לברך על טבק או על צלוחית שנשאר בה ריח טוב של בושם שהיה שם (ב' תכב', תכד'). מותר לברך גם על פירות כמו אתרוג או לימון וכדומה "הנותן ריח טוב בפירות" (ח"ד תתלו') וכן רשאי לברך "בורא מיני בשמים" על בושם סינטטי שיש בו ריח טוב (חזו"ע ברכות שיג', אור לציון ח"ב קלז').

בשמים בתוך קופסא - האם צריך לפתוח את הקופסא?

בשמים המונחים בתוך קופסא עם חורים, טוב לפתוח את הקופסא בזמן שמריח את הבשמים, ולא יריח דרך החורים (שש"כ פרק סא' סעיף יא').

הרחה לפני ההבדלה - האם מותר להריח בשמים לפני ההבדלה כדי לבדוק את הריח?

מותר להריח את הבשמים לפני ההבדלה כדי לבדוק אם יש בהם ריח טוב, ואין לברך על הבשמים אלא אם כן הוא נהנה מהריח (ח"ד תתלח', תתנ').

128. הדס שבירכו עליו בהבדלה, מותר לזרוק אותו לפח, וטוב שיזרקנו בדרך כבוד ולא בדרך בזיון, ויעטוף אותו בעטיפה שאינה שקופה (פס"ת סימן רצז' הערה 51).

129. ועדיף לברך על שלושה הדסים (שיבת ציון ח"ב שז').

ברכת "בורא מאורי האש"

מדוע מברכים על האש במוצאי שבת?

מברכים על הנר בהבדלה[130], כיון שהאש נבראה על ידי אדם הראשון במוצאי שבת, ואם לא השיג אש, יבדיל בלי אש, (ואם השיג אש לאחר מכן במוצאי שבת, יברך, אבל אין לברך ביום ראשון על האש - ח"ד תתנט') ואם אפשר, עדיף שיקרב שני נרות או שני גפרורים זה לזה כדי שייראה כאבוקה (ח"ד תתס').

חיוב נשים - האם נשים חייבות בברכת "מאורי האש"?

נשים חייבות לברך ברכת "בורא מאורי האש" עם ברכות ההבדלה (ב' תכז').

ברכת הנר מרחוק - האם מותר לברך על הנר מרחוק?

מותר לברך על הנר רק סמוך לנר, ולכן המבדילים בבית הכנסת, יפזרו נרות כדי שכולם יהנו מהנר (ב' תלב', תלח') ואין הציבור צריכים להתקרב ממש לנר, אלא כאשר יש להעריך שאם יכבו את החשמל יוכלו להנות מהנר ולהבדיל בין מטבע למטבע, די בכך[131] (ח"ד תתעא') ואם אינו יכול להתקרב לנר, אין לו לכוון לצאת ידי חובה בברכה זו, אלא יברך לאחר ההבדלה כשיהיה סמוך לנר (מ"ב סימן רצז' ס"ק יג').

היכן צריך להסתכל בזמן הדלקת נר ההבדלה?

נוהגים להסתכל בכפות הידיים והצפרניים כדי שיוכל להנות מהנר ולהכיר בין הציפורן לבשר (ב' תלא') ונכון שכל אחד ואחת יכופפו ראשי אצבעות יד ימין לתוך כף היד, ויהיה האגודל מכוסה מתחת ארבע אצבעותיו, ויהיו כפופים לפני הנר ולפני האדם עצמו (ח"ד תתסו'-ז'). ויש לשים לב שלא לקרב את האצבעות

130. ומצוה מן המובחר לברך על אבוקה של אש (ב' תכז', תל').

131. ומכל מקום מצוה יותר שיתקרב לנר כדי שיהנה בשפע מאור הנר (תורה לשמה סימן קא').

לנר תוך כדי שמסתכלים בנר ונהנים מהאור לפני ששומעים את הברכה, כיון שאי אפשר להנות מהאור לפני הברכה.

הדלקת סיגריה או נר חול - האם מותר להדליקם מנר ההבדלה?

אין להדליק נר של חול או סיגריה מנר ההבדלה, אבל לאחר שהבדיל ונעשתה המצוה, מותר להדליק מנר ההבדלה (ביאור הלכה סימן קנד' ד"ה "שדולקין").[132]

ברכה על אור החשמל - האם מותר לברך "מאורי האש" על אור החשמל?

אין לברך "בורא מאורי האש" על אור החשמל, ואין צריך לכבות את החשמל קודם ברכת "מאורי האש" (יביע אומר ח"א או"ח סימן יז'-ח', ב' תלו', תלט').

דיבר לפני שהמבדיל טעם מהיין - האם יצא ידי חובה?

יש להזהר שלא לדבר או לומר "שבוע טוב" לפני שישתה המבדיל "מלוא לוגמיו" מכוס ההבדלה, ובדיעבד אם דיבר, יצא ידי חובה (ח"ד תתלט', תתעז').

האם צריך לברך על הנר והבשמים בעצמו או עדיף לשמוע מהמבדיל?

לכתחילה כל השומעים יצאו ידי חובת בברכת הנר והבשמים מהמבדיל, משום "ברוב עם הדרת מלך", ולא יברכו בעצמם, ואם לא הספיקו להריח בהבדלה ורוצים להריח לאחר סיום ברכת ההבדלה, צריכים לברך, כיון שברכת ההבדלה נחשבת להפסק (ח"ד תתעד'-ה).

קשה לו לשתות יין - מה יעשה?

מי שקשה לו לשתות יין או מיץ ענבים בהבדלה, יבדיל על יין או על מיץ ענבים ויטעם מעט, ויתן לאחד מהשומעים היוצאים ידי חובה לשתות רוב רביעית, ועדיף לתת לבנו הגדול, ובשעת הדחק רשאי לתת לקטן שהגיע לחינוך לשתות, ואם אין לו בן בגיל הזה, רשאי לתת לאשתו לשתות רוב רביעית (הליכות שבת ח"א סח').

132. זריקת הנר לפח - טוב להדר שלא לזרוק את נר ההבדלה לפח לאחר שסיים את ההבדלה, אלא יעטוף אותו בנייר וכדומה ויזרוק אותו לפח (אשרי האיש קלו').

אמירת פסוקים לאחר ההבדלה - אלו פסוקים כדאי לומר לאחר ההבדלה?

לאחר שישתה מכוס ההבדלה ויברך ברכה אחרונה "על הגפן", יאמר פסוקים של ברכה כמו "ויתן לך האלוקים" וכו', "יפתח ה' לך" וכו', ואין לומר לאחר ברכת "מאורי האש" בשעת ההבדלה פסוקים של הצלחה, משום שזהו הפסק, אלא יאמרו אותם לאחר ההבדלה (ב' תו'-ז'). מצוה לתת מעט מים בכוס ההבדלה ולשתות אותם (שיבת ציון ח"ב שטז').

מנהגים שונים לאחר ההבדלה -

יש נוהגים שלאחר ששתו מכוס ההבדלה, מטבילים את אצבעותיהם בכוס ומעבירים על גבי העיניים לסימן טוב (ח"ד תתכ') ויש ביין זה חיבוב מצוה, וכן שיירי מצוה המצילים מהפורענות, והוא גם רפואה לעיניים (ערוך השולחן סימן רצו' סעיף יא').

נוהגים לתת מהיין מעט בראש עמוד שדרת הגב (נתיבות המערב עמוד קב').

נוהגים לכבות את נר ההבדלה בשיירי היין של ההבדלה, משום חיבוב מצוה (רמ"א סימן רצו' ס"א).

כמה סגולות לאחר ההבדלה -

סגולה להנצל מכל דבר רע: לאחר ששתה מכוס ההבדלה, יביט ביין שנשאר בכוס ויראה את מצחו, ויאמר שלוש פעמים את הפסוק "ראיתי אלוקים פנים אל פנים ותינצל נפשי".

סגולה להנצל כל השבוע מרעה ולבטל מחשבות רעות: לכוון בהבדלה למלאך מיכאל (ח"ד תתכב').

סגולה לשמור על חוש הריח גם בגיל מבוגר, על ידי שיריח בכל מוצאי שבת את נר ההבדלה לאחר כיבויו (ספר דרך צדיקים ח"ב עמוד 211 מהמקובל רבי מרדכי שרעבי זצוק"ל).

טוב לומר קל' פעמים "אליהו הנביא זכור לטוב" במוצאי שבת, והוא תיקון גדול לנפש האדם, ומציל מהגיהנם, ומסוגל לזיכרון, ויצליח בכל דבריו (שיבת ציון ח"ב ש').

סעודה רביעית

נקודה למחשבה!!!

קשה לך לאכול סעודה רביעית? אל תפספס אותה! יש בה המון סגולות! יש לי עצה פשוטה

אם אתה רוצה לקבל אינדיקציה על מצוה מסוימת, תסתכל מה גודל השכר שלה (לא תמיד מחייב!) יש המון סגולות ומעלות למי שמקפיד לאכול סעודה רביעית (נפרט חלק מהן בהמשך) לא קל לאכול סעודה רביעית ובפרט בקיץ שאוכלים סעודה שלישית מאוחר וכבר מגיע הלילה, אין חשק לשבת ולאכול שוב פעם סעודה נוספת. הבטן מלאה עד אפס מקום! אי אפשר להכניס עוד גרגיר אחד! אבל צריך לזכור! אל תוותרו אף פעם על הזכות הענקית הזו לאכול סעודה רביעית! שווה להשקיע! ממש משתלם!.

רק כדאי שתשמעו לעצת ידיד: בסעודה שלישית אל תאכל עד שהבטן מתפוצצת! תשמור מקום לסעודה רביעית שלא תאכל אכילה גסה. אם בכל זאת אתה מרגיש שבע, כדאי לך לחכות קצת עד שיחזור התאבון! שווה להתאמץ! יש לך הרבה הפתעות מחז"ל אם תקפיד לאכול את הסעודה המיוחדת הזו.

מהו שכרו וסגולותיו של הסועד סעודה רביעית במוצאי שבת?

מצוה לסעוד סעודה רביעית במוצאי שבת, ומעלתה גדולה מאוד ומצילה מחיבוט הקבר, ויש בה סגולה לנשים שלא יהיה להן קושי בלידה, ויאמרו בפיהן "לשם מצות סעודת מלווה מלכה". כתבו המקובלים שהנפש היתירה אינה הולכת לגמרי, אלא רק לאחר סעודה רביעית, וטוב להכין מאכל חדש לסעודה

רביעית ולא לאכול משאריות השבת (ב', תמ'-ו').[133] ונכון לפרוס על השולחן מפה דרך כבוד[134].

מצוה לומר זמירות ופיוטים של מוצאי שבת ומסוגל להצלחה בכל דרכיו כל השבוע, וכן מסוגלת סעודה רביעית ל: א' - פרנסה בריווח. ב' - לישועות, וסגולה בדוקה מהבעל שם טוב הקדוש שאם צריך ישועה, ידור נדר שיעשה סעודת מלווה מלכה לפחות לעשרה אנשים וידליק 4 נרות. ג'- לחיזוק האמונה וחזרה בתשובה. ד'- לתיקון העוונות. ה' - לזרע של קיימא. ו' - הצלחה בתורה וביראת שמים ובעושר.

סגולה בשם הבעל שם טוב: מי שיטול ידיו לסעודה רביעית וידליק 4 נרות בכל מוצאי שבת, מובטח לו שאורו של דוד המלך נמצא שם, ויועיל לו לכשיצטרך הוא ובני ביתו לישועה, ויאמר: "ריבונו של עולם יהי רצון שתעמוד לי הזכות של דוד המלך להיוושע בדבר הזה".

יש נוהגים לאכול שום מבושל, והיא סגולה לפרנסה. (ח"ד תתקטז', יח', לח').

גדולה מעלתה של סעודה רביעית שהיא מסוגלת שלא ישתה תרופות מרות בחייו, ויקום בתחיית המתים (שיבת ציון ח"ב שכב'-ג').

נקודה למחשבה!!!

האם הגאון מוילנא ויתר על סעודה רביעית בגלל שהקיא?

פעם אחת הגאון מוילנא היה חולה במוצאי שבת, והתחיל להקיא, ולא היה מסוגל לאכול סעודה רביעית, אך הוא לא ויתר על המצוה היקרה הזו! לאחר שישן ונרגע, ביקש מאנשי ביתו שיבדקו אם עדיין לא עלה עמוד השחר, וביקש שיפוררו לו כזית פת ויאכילו אותו בכף כדי לקיים מצות סעודה רביעית (ב' תמא').

133. שתיית יין - טוב לשתות מעט יין בסעודה רביעית, וטוב הוא לעצם הנסכוי, שהיא נהנית רק מסעודה זו (א"א בוטשאטש סימן ש').

134. וטוב להדר לאכול בסעודה רביעית מאכלים שחביבים עליו ביותר, ואפילו אם הם יקרים (ה"ב סימן ש' סעיף ה').

מי שדוחק את עצמו לאכול סעודה רביעית כאשר היא אינה אכילה גסה (כלומר שהוא כבר לא מסוגל לאכול מחמת שהוא ממש שבע), יזכה להנצל על ידי זה מתרופות, שלא יבוא לידי חולי (יפה ללב סימן ש' אות א'). אך מי שאינו יכול לקיים כלל סעודה רביעית מכל סיבה שהיא, יכין את הסעודה למישהו אחר, וגם ילמד דינים ומאמרים השייכים לסעודה רביעית (שערי תשובה סימן ש' ס"א).

מדוע נקראת סעודה רביעית בשם "סעודה של דוד המלך"?

דוד המלך ביקש מהקב"ה לדעת מתי יפטר מהעולם, והקב"ה גילה לו שימות בשבת, ולכן כשעברה השבת היה שמח עם בני ביתו על כך שזכה בשבוע נוסף לעבוד את הקב"ה, ועשה סעודה גדולה בכל מוצאי שבת (ח"ד תתקיח').

מה הן ראשי התיבות של המילים "מחב"ש לעצבותם"?

מי ששותה במוצאי שבת משקה חם ומתרחץ במים חמים, תהיה לו רפואה בכך שלא תהיה לו עצבות, ותמיד יהיה שמח, ורמז לדבר מה שכתוב "הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם" ו"מחב"ש" ראשי תיבות "חמין במוצאי שבת מלוגמא" (רפואה) וטוב שיאמר בפיו "חמין במוצאי שבת מלוגמא" (ב תמז') וכן האוכל פת חמה במוצאי שבת מלוגמא (שבת קיט:), ולא יאכל פת ממש חמה, אלא יאכל פת שנאפתה מקודם והתקררה, וחוזר ומחמם אותה או שיאכל פת שאינה כל כך חמה (ח"ד תתקלה').

חובה או חסידות - האם סעודה רביעית היא רק ממידת חסידות?

יש להזהר לקיים מצות סעודה רביעית, כיון שסעודה זו אינה רק ממידת חסידות. וכתב הזוהר הקדוש שכל מי שלא קיים סעודה רביעית, כאילו לא קיים סעודה שלישית (ח"ד תתקכ').

חיוב נשים - האם נשים צריכות לאכול סעודה רביעית?

גם נשים צריכות לאכול סעודה רביעית (ב' תמד').

נקודה למחשבה!!!

האם אשת הגאון מוילנא נהגה נכון בכך שרצתה לוותר על סעודה ד'?

פעם אחת קיבלה על עצמה הרבנית אשתו של הגאון מוילנא להתענות תענית הפסקה, שלא לאכול ממוצאי שבת עד כניסת השבת (רוצים

לנסות? בהצלחה...). לאחר שאכלה סעודה שלישית הפסיקה לאכול, ולאחר ששמעה הבדלה, עלתה לישון. כאשר נודע לבעלה הגאון מוילנא שרעייתו עלתה לישון ולא אכלה סעודה רביעית, שלח להגיד לה: "לא יעזור לך כל תעניות ההפסקה שתעשי כדי לכפר על כך שביטלת מצות סעודה רביעית אחת". מיד קמה הרבנית ואכלה סעודה רביעית (ב' תמד').

כיצד מקיימים מצות סעודה רביעית?

החכם עיניו בראשו כשאוכל סעודה שניה ושלישית, ישאיר מקום לאכול סעודה ד', (עדיף לאכול בסעודה רביעית כביצה פת[135], אף שמקיים את המצוה גם בכזית פת[136] - ח"ד תתקיט') ואסור לאכול אכילה גסה שהוא מואס באכילתו, ואם קשה לו לאכול פת, יאכל עוגה או פירות (ב' תמ', תמה') ובשעת הדחק כאשר לא יכול לאכול עוגה או פירות, יוצא ידי חובה בשתיית כוס תה או קפה (שש"כ פרק סג' ס"ח).

אוכל מזונות לפני סעודה רביעית - מה כדאי לכוון?

האוכל מזונות במוצאי שבת לפני סעודה רביעית, וחושב לאכול אחר כך סעודה רביעית עם לחם, יכוון שאוכל שלא לשם סעודה רביעית, כדי שלא יצא בכך ידי חובה (שולחן שלמה ח"א עמוד תכא').

האם יש אפשרות לסעוד סעודה שלישית ורביעית ביחד?

אם אוכל סעודה ג', והגיע זמן צאת הכוכבים, אם יאכל כזית פת נוספת ויתכוון לצאת בה ידי חובת סעודה רביעית, יצא ידי חובה בדיעבד, אפילו שלא מברך ברכת המזון באמצע (ב' תמז') ולכתחילה אין כדאי לסמוך על זה, אלא רק לחולה

המחמיר תבוא עליו ברכה

135. מנהג מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל היה להזהר תמיד לקיים מצות סעודה רביעית בסעודה של פת, וברוב הפעמים היה אוכל יותר מכביצה פת. והיה מקפיד לאכול סעודה רביעית קודם חצות הלילה (ה"ב סימן ש' סעיף ד', ז').

136. לחם משנה - טוב לבצוע על לחם משנה אם יש לו, כי יש בזה ענין על פי הסוד (שיבת ציון ח"ב שכח').

או למי שקשה לו מאוד וכדומה, וגם אם אין לו תאבון וקשה לו לאכול לאחר ההבדלה, ימתין עד שיחזור לו התאבון, כיון שזמנה של סעודה רביעית עד עמוד השחר (ח"ד תתקלג').

זמן סעודה רביעית - מהו זמן אכילת סעודה רביעית?

זמן סעודה רביעית הוא כל ליל מוצאי שבת עד עלות השחר[137], ולכן גם אם נרדם והתעורר לאחר חצות הלילה יאכל סעודה ד' (ב' תמא', תמט', הליכות עולם ח"ג קסה').

מלאכה ולימוד תורה - האם מותר לעשות מלאכה או ללמוד תורה לפני סעודה ד'?

אין ראוי להתעסק במלאכה שאינה אוכל נפש אלא עד שיאכל סעודה ד', וכן אין ראוי לעסוק בתורה עד לאחר סעודה רביעית אלא אם כן הדבר יגרום לו לביטול תורה[138] (ח"ד תתקלז').

"מגדול" או "מגדיל" - מה צריך לומר בברכת המזון של סעודה ד'?

בסוף ברכת המזון של סעודה ד' יש לומר "מגדיל ישועות מלכו" וכו', אך גם מי שאומר "מגדול", יש לו על מה לסמוך (ח"ד תתקלד').

הורדת בגדי שבת - מתי צריך להוריד את בגדי השבת?

נכון להסיר את בגדי השבת רק לאחר סעודה ד' (ח"ד תתקלז').

וידוי במוצאי שבת - האם יש לומר וידוי במוצאי שבת?

מי שהולך לישון קודם חצות הלילה, לא יאמר וידוי בקריאת שמע על המיטה, כיון שעדיין קדושת השבת קיימת (ח"ד תתקלז').

137. ולכתחילה טוב לאכול בתוך ארבע שעות הראשונות של הלילה.

138. והמחמיר שלא לעשות מלאכות קבועות כגון תפירה וכדומה עד שיאכל סעודה רביעית תבוא עליו ברכה (ה"ב סימן ש' סעיף ט').

הלכות מוקצה

טעם איסור מוקצה - מדוע חכמים אסרו לטלטל מוקצה בשבת?

אסרו חכמים לטלטל כמה דברים בשבת, משום: א' - שלא רצו חכמים שיום השבת יהיה בעיני האנשים כמו יום חול, ויבוא לתקן כל מיני דברים בבית, כיון שיושב בביתו ומחפש כל מיני תעסוקות, ונמצא שלא נח ושבת בשבת. ב' - כאשר יטלטל ויתעסק בחפצים האסורים משום כלי שמלאכתו לאיסור, יבוא לעשות בהם מלאכה האסורה בשבת. ג' - חששו חכמים שאם נתיר לטלטל כל דבר, שמא יבוא האדם להוציא חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים (רמב"ם וראב"ד הלכות שבת סוף פרק כד', כרך ב' תפח').

נגיעה במוקצה - האם מותר לנגוע במוקצה?

כל דבר שהוא מוקצה מותר לנגוע בו בנגיעה בלבד, אבל אסור לנדנד ולהזיז אותו בידיים, ולכן מותר לשבת על אבנים גדולות המונחות במקומן, ואפילו אם יזוזו מעט בזמן ישיבתו מותר, כיון שנחשב כטלטול כלאחר יד, וכן מותר להשען על רכב בשבת אפילו אם הוא רכב קטן שזז כאשר נשענים עליו, כיון שאינו נוגע במוקצה בידיו אלא על ידי נענוע, וגם נחשב לטלטול בגופו (ג' קסא', קסד', כרך ב' תצח', תקב').

מפה או שולחן שיש עליהם קליפות - האם יכול להוציא את הקליפות בידו?

מפה או שולחן שיש עליהם קליפות של אגוזים, שקדים וכדומה שאינן ראויות למאכל בהמה, מותר להעבירן מעל המפה או השולחן על ידי שיגרור אותן עם מגב או סכין וכדומה, שכיון שאינו נוגע בהן בידיו, מותר לטלטלם טלטול מן הצד לצורך המפה והשולחן שהם דבר המותר (ג' קסט'). קליפות שיש עליהן מלח וראויות למאכל בהמה או עוף וצריך את מקומן, מעיקר הדין מותר לטלטלן. אם הקליפות מאוסות עליו, מותר להסירן מעל השולחן אפילו ביד (כרך ב' תקה').

האם יכול האב להרים את בנו כאשר בנו מחזיק בידו אבן או כסף?

אסור לאבא להרים את בנו כאשר הבן מחזיק בידו אבן אלא אם כן הבן יגיע למצב של חולי אם האבא לא ירים אותו, כי אין חשש שמא האבן תפול על הרצפה

והאבא ירים אותה, אלא האבא יוריד את בנו, והבן יגביה את האבן, אך אם בנו מחזיק כסף בידו אסור אפילו לתת יד לבנו כאשר הולכים יחד, כיון שיש לחוש שמא הכסף יפול והאב ירים את הכסף, ונמצא מטלטל מוקצה גמור (ג' קע').

שכח ולקח מוקצה בידו מה יעשה?

אם שכח ולקח מוקצה בידו, מותר להניחו בכל מקום שירצה[139] (ג' קעא', יבי"א ח"ט או"ח סימן לא').

מנורה שכבתה על ידי שעון שבת ורוצה להשאירה כבויה - מה יעשה?

מנורת חשמל שכבתה על ידי שעון שבת, ורוצה שתשאר כבויה ולא תדלק שוב בשבת, רשאי להזיז את כפתור החשמל בעודו כבוי לפני שיגיע זמן הדלקתו כדי למנוע הדלקתו שנית, ואין בכך משום מוקצה, כיון שאיסור מוקצה נאסר משום הוצאה, וכיון שהוא מחובר אין בו איסור מוקצה ובצירוף תנאי שיעשה מערב שבת, שאחר כיבוי החשמל יוכל להזיז את הכפתור החשמלי כדי שלא ידלק אחר כך, ותנאי אחד מועיל לכל השנה[140], (ג' קצ', קצג', רה') ואם שכח ולא התנה כלל, מותר לומר לגוי להוריד את הכפתור (כרך ב' תרנב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

139. והמחמיר שלא ללכת עם המוקצה שבידו לשום מקום, תבוא עליו ברכה (עיין בדין כלי שמלאכתו לאיסור מה הדין בכל סוגי המוקצה, וכן דין העברה מיד ליד).

140. וטוב להתנות בכל ערב שבת, ועדיף שיתנה בפיו בפירוש.

כלי שמלאכתו להיתר

מהו כלי שמלאכתו להיתר?

כלים שמלאכתם לשימוש המותר בשבת, כגון כסא, שולחן, בגדים, כוס העומדת לשתיה, וכן קערות וצלחות העומדות לאכילה או סכין לחתוך בה, וכן שעון יד שאינו מקולקל, טרמוס (מתקן לשמירת מים חמים) מטאטא, סבון קשה או נוזלי, שמפו, אלבום תמונות או תמונה הנמצאת במסגרת, מותר לטלטלם בין לצורך גופם, שיוכל האדם להשתמש בהם בשבת, ובין לצורך מקומם, שיוכל לשבת במקום שהם נמצאים, ובין לצורך הכלי עצמו, שלא יגנב או ישבר (ג' א', לו', מב', מו'-ז', כרך ב' תרסט', תרצה', תשח').

טלטול בלי צורך - האם מותר לטלטל כלי שמלאכתו להיתר ללא צורך?

אין לטלטל כלי שמלאכתו להיתר כגון כסא, שולחן או סטנדר וכדומה כאשר אין לו שום צורך בכך, אבל אם יש לו תענוג בכך שמטלטל אותו, וכן אם משחק עם מזלג וכדומה כדי להשקיט את העצבים שלו, מותר לטלטלו (ג' א', ז', כרך ב' תרסט', תרעה'). וכן מותר לטלטל את הכלי כדי שיהיה מוכן לו בהמשך יום השבת, אפילו שכרגע אין לו צורך בכלי (מ"ב סימן שח' ס"ק כא').

טלטול אוכל וספרים - האם מותר לטלטל אוכל או ספרי קודש ללא שום צורך?

אוכל הראוי לאכילה כגון אוכל הנמצא בקופסאות שימורים או בשקית ניילון סגורה וכן ספרי קודש מותר לטלטלם אפילו שלא צורך כלל, כיון שאין בהם דין מוקצה, וכן ספרים העומדים למכירה ומקפיד עליהם מותר לטלטלם, ואפילו שלא לצורך כלל, כיון שיכול לעסוק ולהתענג בהם בשבת, ומותר להחזיר מזוזה שנפלה ממקום קביעותה לנרתיק שהיתה מונחת בו, וכן מותר לטלטל ככר לחם קפוא שהיה במקפיא, ואף על פי שאינו ראוי כך לאכילה, מכל מקום כיון שיכול להפשיר אותו, ובפרט שראוי לעשות עליו "לחם משנה", אינו מוקצה (ג' ט'-י', כרך ב' תרפב').

תרופות ויטמינים - האם נחשבים למוקצה?

אם אין בבית חולה, אין לאדם בריא לטלטל את התרופות הנמצאות בבית כגון אקמול, אספירין וכדומה הראויות בשבת לחולה שאין בו סכנה, אך מותר לטלטלן לצורך חולה שאין בו סכנה. וכן כדורי ויטמינים שרגילים לקחת אותם גם אנשים בריאים, אינם נחשבים למוקצה, ומותר לבלוע אותם בשבת[141], ומותר לטלטלם אפילו מחמה לצל[142] (ג' יט', כרך ב' תרסד').

אגרטל - האם אגרטל עם פרחים נחשב למוקצה?

אגרטל עם פרחי נוי אינו נחשב למוקצה ומותר לטלטלו משולחן לשולחן, ומותר לכתחילה לתת בשבת הדסים וענפי בשמים לתוך אגרטל עם מים[143] (ג' כה'-ו').

עציץ עם עפר הגדלים בו פרחי נוי - האם מותר לטלטלו?

עציץ עם עפר הגדלים בו פרחי נוי, אסור לטלטלו בשבת, אבל אם עובר ליד העציץ ועל ידי כך מנענע את העלים בגופו, אין בכך כלום (כרך ב' תרצו').

עיתונים - האם נחשבים מוקצה?

עיתון חרדי אינו מוקצה, ובתנאי שלא יקרא בו בענייני משא ומתן ומסחר, אבל עיתון חילוני אסור לקרוא בו ואפילו ביום חול, ולכן נחשב מוקצה[144] (ג' לב').

בגדים ותכשיטים - האם נחשבים מוקצה?

בגדים ותכשיטים נחשבים לכלי שמלאכתו להיתר, ומותר לטלטלם מחמה לצל, כדי שלא יגנבו או יאבדו, אך אין לטלטלם שלא לצורך כלל (ג' לד'). לדוגמא:

המחמיר תבוא עליו ברכה

141. ועדיף להתחיל לקחת את הכדורים מערב שבת, ומי שיכול להמנע מכך בשבת בלי שום קושי, תבוא עליו ברכה (כרך ד' קמה').

142. ונכון להחמיר במקרה שאין חולה בבית, שלא לטלטל תרופות נגד כאבי ראש וכדומה (כרך ב' תרסו').

143. ואם הניצנים של הפרחים סגורים, ועלולים להיפתח במים, לכתחילה נכון שלא לתת את הפרחים במים, אך אם הפרחים כבר נפתחו, מותר לתת אותם במים.

144. עיין בהמשך בנושא קריאה בשטרי הדיוטות מה מותר לקרוא בשבת.

אם יש בגדים המפוזרים בבית, ורוצה להניח אותם בסל כביסה וכדומה, מותר לקחת אותם למקומם, כיון שיש בו צורך מסוים.

משקפת - האם נחשבת מוקצה?

משקפת שמסתכלים בה לקרוב או לרחוק, נחשבת כלי שמלאכתו להיתר ואינה מוקצה ומותר לטלטלה, ומותר לכוון את המשקפת בשבת לצורך הסתכלות בה למרחקים על ידי סיבוב הכפתור המיוחד לכך, אך שלא לצורך אין לטלטלה (כרך ב' תתיד').

נייר העומד לכתיבה או מחברת ריקה -האם נחשבים מוקצה?

בזמנינו שהנייר מאוד מצוי, וכן מחברת ריקה, אינם נחשבים מוקצה, שהרי לא מקצה אותם מדעתו שלא להשתמש בהם בכלל, כיון שראויים להשתמש בהם לסימן בספר וכדומה, ואפילו נייר בלאנק שמודפס עליו שמו וכתובתו ומיוחד לכתיבה ואינו מקפיד עליו, אינו מוקצה (ג' צז').

כלי שמלאכתו לאיסור

מהו כלי שמלאכתו לאיסור?

כלי שמלאכתו לאיסור, כלומר שעיקר השימוש בו הוא לצורך איסור, כגון פטיש, צבת, מספריים, מחט המיועדת לתפירה וכדומה, אסור לטלטלם מחמה לצל כשחושש שיגנבו או יאבדו, (ורשאי לתת על המוקצה כלי שמלאכתו להיתר ולטלטלו לכל מקום שירצה[145], אך היתר זה לא מועיל בכלי שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס) אבל לצורך גופו שצריך להשתמש בגוף הכלי כגון פטיש לפצח בו אגוזים או לצורך מקומו כגון שרוצה לשבת במקומו של הכלי מותר, ורשאי להניחו לאחר השימוש בביתו בכל מקום שירצה (ג' נד', נח').

נמצא לידו כלי שמלאכתו להיתר - האם רשאי להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור?

אם נמצא לידו כלי שמלאכתו להיתר הראוי לאותו שימוש וגם כלי שמלאכתו לאיסור, רשאי להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור[146] (ג' מט').

טלטול על ידי הערמה - האם מותר לטלטל כלי כשכוונתו להעבירו למקום אחר?

מותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור על ידי הערמה כגון שיפצח אגוז בפטיש, או שישב במקומו, אפילו שכוונתו הוא רק לצורך הכלי להעבירו מהשמש לצל או כדי שלא יגנב, וכן מותר לטלטלו ברגלו במקום הצורך (כרך ב' תרכב').

טלטול הכלי לכבוד האורחים - האם מותר לטלטלו בשבת?

אם רוצה לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור רק מפני שצריך לסדר את הבית לכבוד האורחים, ואינו צריך את אותו המקום שהמוקצה שם, אסור לטלטל את המוקצה

145. והמחמיר על עצמו תבוא עליו ברכה.

146. לדעת המ"ב סימן שח' ס"ק יב' אם יש לו כלי של היתר, אין לו להשתמש בכלי של איסור.

לצורך כך, אלא יטלטל את הכלי שלא כדרכו כגון בגופו או במרפקו וכדומה, וכן מותר לטלטלו ברגלו במקום הצורך. והמיקל לטלטלו כדרכו יש לו על מה שיסמוך (כרך ב' תרכה').

מפתח של רכב - האם נחשב מוקצה?

מפתח של רכב המיוחד להפעלת המנוע ופתיחת הדלת, נחשב כלי שמלאכתו לאיסור אלא אם כן אפשר לפתוח את דלת הרכב בלי שתדלק נורה, שאז מותר לטלטלו ובפרט כאשר צריך להוציא חפץ היתר מהרכב, אבל במפתח עם בטריה הנקרא "שלט", שאי אפשר להשתמש בו בלי בטריה, נחשב מוקצה שאסור להשתמש בו בשבת (ג' נב', כרך ב' תרסח').

כלי שמשתמשים בו לאיסור והיתר מה דינו?

כלי שעיקר מלאכתו לאיסור ורק לפעמים משתמשים בו להיתר כגון סיר שעיקרו נעשה לבישול ולפעמים משתמשים בו לאכסון פירות וכדומה, נחשב כלי שמלאכתו לאיסור, אבל אם דרך הכלי להשתמש בו גם לאיסור וגם להיתר, רק שמשתמשים בו מעט יותר לצורך האיסור, נחשב כלי שמלאכתו להיתר, כיון שאינו מקצה דעתו מהכלי (ג' נא').

כלי שמלאכתו לאיסור האם מותר להעבירו מיד ליד או לתת לחבירו?

כלי שמלאכתו לאיסור ונטלו בהיתר לצורך מקומו, כל זמן שהכלי בידו יכול להוליכו בידו ולהניחו בכל מקום שירצה[147], ורשאי להעבירו מיד ליד[148], אבל אינו רשאי לתת את הכלי לחבירו (ג' נט').

פלאפון מצלצל בשבת - האם מותר להעבירו ממקום למקום?

פלאפון המצלצל בשבת בלי הפסקה ומפריע לבני הבית, אפילו אם הוא סוג פלאפון זול שאינו מקפיד עליו כל כך ונחשב ככלי שמלאכתו לאיסור, בכל אופן

147. ואף על פי שמעיקר הדין אפשר להקל גם במוקצה מחמת חסרון כיס או מוקצה מחמת גופו שמותר להניחו בכל מקום שירצה, מכל מקום טוב להחמיר בשאר סוגי המוקצה לסלק מיד את הכלי מידו, ורק בכלי שמלאכתו לאיסור יש להקל (כרך ב' תרכז').

148. וראוי ונכון להחמיר שלא להעבירו מיד ליד (כרך ב' תרל').

אסור לטלטלו לצורך גופו או מקומו, כיון שההפרעה בשמיעת הצלצול אינה נחשבת לצורך גופו או מקומו, ולכן יניח עליו שמיכה וכדומה כדי שלא ישמע את הצלצול, וכל שכן אם הפלאפון חשוב ויקר בעיניו, שמקפיד לא להשתמש בו לדברים אחרים (כגון שלא נותן אותו לילדים להתעסק בו), ונחשב מוקצה מחמת חסרון כיס, אסור לטלטלו לצורך גופו או מקומו, ויניח עליו שמיכה וכדומה. ויש מתירים לקחת פלאפון זול שנחשב כלי שמלאכתו לאיסור ולהעביר אותו למקום אחר כדי שהצלצול לא יפריע (כרך ב' תרכו').

תפילין - האם נחשבות מוקצה?

מעיקר הדין מותר לטלטל תפילין בשבת, ואין להן דין מוקצה ומותר לטלטלן אפילו מחמה לצל[149] (ג' סח', כרך ב' תרמד' - תרמז'). (עיין בהערה)

סולם - האם נחשב מוקצה?

מותר להשתמש בסולם הנמצא בבית לכל צורך, כגון להביא חפץ ממקום גבוה או להעבירו מהחמה לצל או להכניסו לבית כדי שלא יגנב וכדומה, אבל סולם של בעלי מקצוע שרוב מלאכתו לאיסור, נחשב כלי שמלאכתו לאיסור, ומותר רק לצורך גופו או מקומו (כרך ב' תרנא').

מאוורר - האם מותר להזיז מאוורר בשבת?

אם יש צורך מותר להזיז את המאוורר בשבת אפילו בזמן שהוא פועל ולהטותו לכיוון אחר[150], ובימות הקיץ כאשר החום לוהט מותר לומר לגוי בשבת להפעיל את המאוורר או המזגן, כיון שהפעלת מאוורר או מזגן, איסורו מדרבנן, ואמירה לגוי אסור מדרבנן, ובמקום צער מותר. ואם אין החום גדול כל כך מותר לומר לגוי רק כשיש תינוקות קטנים, ובפרט אם רק רומז לגוי ולא אומר לו במפורש (ג' עח'-ט') ומותר להזיז בשבת את מכווני האוויר של מיזוג האוויר לכיוון אחר (כרך ב' תרלח', כרך ה' ריא').

149. ראוי להחמיר להחשיב את התפילין ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שאסור להניחן בשבת, ומותר לטלטלן לצורך גופן כגון שרוצה ללמוד את צורת הקשר וכדומה, או לצורך מקומן כגון שהתפילין מונחות על הכסא ומפריעות לו לשבת, מותר להעבירן למקום אחר, אך לא יטלטלן מחמה לצל. וכן ראוי להחמיר להחשיב את נרתיק התפילין והכיסויים למוקצה.

150. ונכון שיהיה חוט ארוך ומחובר לחשמל היטב, כדי שהחוט לא יתנתק משקע החשמל (כרך ב' תרלח').

תנור חימום דולק או מיחם - האם מותר לטלטלם בשבת?

אסור לטלטל תנור חימום או מנורת חשמל בעודם דולקים אפילו לצורך גופם או מקומם, כיון שנחשב בסיס לדבר האסור, ומיחם של מים חמים המופעל מערב שבת, מעיקר הדין מותר להזיז אותו לצורך גופו או מקומו[151], כיון שגופי החימום אינם גלויים (כרך ב' תרמ', תרמב').

בגדים רטובים בבין השמשות - האם מותר להורידם מהחבל בשבת?

בגדים רטובים שהיו על חבל הכביסה בערב שבת בין השמשות, והתייבשו במהלך השבת, מותר להורידם מהחבל ולהשתמש בהם בשבת, ואין בהם איסור מוקצה (ג' פז').

151. וראוי להחמיר שלא לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו.

מוקצה מחמת חסרון כיס

מהו מוקצה מחמת חסרון כיס?

כלי שמקפיד עליו שלא להשתמש בו לשימוש אחר, נחשב מוקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלו בשבת, אפילו לצורך גופו או מקומו[152], וכל שכן שאסור לטלטלו ולהעבירו מהשמש לצל, אבל כלי שמלאכתו להיתר כמו כלים יקרים שמטרתם לקישוט הבית כגון פמוטות או מנורה, העשויים מכסף טהור שלא הדליקו בהם באותה שבת, או תמונה יקרה הקבועה בקיר ונפלה בשבת, וכן תכשיטים יקרים שאינם עומדים לסחורה, אין עליהם דין מוקצה מחמת חסרון כיס ומותר לטלטלם אפילו שהם יקרים בעיניו, וחושש להשתמש בהם, ואפילו מחמה לצל (פט'-צב', כרך ב' תקו', תקטו'-ז).

הקפדה - האם ההקפדה תלויה בבעלים או ברוב העולם?

מוקצה מחמת חסרון כיס תלוי בהקפדתם של הבעלים, ולכן אם הבעלים אינו מקפיד, לא נחשב מוקצה, אפילו אם אנשים אחרים מקפידים שלא להשתמש בחפץ זה לשימוש אחר (כרך ב' תקטז'). מוקצה מחמת חסרון כיס אינו תלוי במחיר של החפץ אם הוא שווה הרבה כסף או מעט כסף, אלא תלוי בהקפדה של הבעלים שחושש שמא יתקלקל אם ישתמשו בו לשימוש אחר (חוט שני פרק מב' ס"א).

כלים או אוכלים העומדים לסחורה - האם נחשבים מוקצה?

כלים שמלאכתם להיתר העומדים לסחורה ומקפיד שלא להשתמש בהם שמא יהרסו, אסור לטלטלם אפילו אם הוא מעוניין להשתמש בהם בשבת, ואם ביום שישי ייחד אותם במחשבה להשתמש בהם, מותרים בטלטול, אבל אם לא מקפיד

152. שעון קיר המחובר לחשמל - טוב להחמיר שלא לטלטלו בשבת, אך שעון קיר שאינו מחובר לחשמל, אף שיש בו בטריות, אינו מוקצה ומותר לטלטלו (כרך ב' תקלג'-ד').

להשתמש בהם מותר לטלטלם, כיון שלא הסיח דעתו מהם, אך אוכלים או פירות העומדים לסחורה מותרים בטלטול (ג' צד'-ה').

מצלמה - האם נחשבת מוקצה?

מצלמה וכל החלקים שלה, נחשבת מוקצה מחמת חסרון כיס (כרך ב' תשד').

כרטיס אשראי, כרטיס קופת חולים, רב קו או תעודת זהות - האם נחשבים מוקצה?

כרטיס מגנטי של קופת חולים או כרטיס אשראי או רב קו וכדומה, נחשבים מוקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו (חוט שני ח"ג קיא'), אך תעודת זהות אינה נחשבת מוקצה מחמת חסרון כיס אלא כלי שמלאכתו להיתר, כיון שיש בה תמונה שמותר להראותה לאחרים[153] (כרך ב' תקיד').

153. יש אוסרים לטלטל תעודת זהות או דרכון בשבת, כיון שנחשבים מוקצה מחמת חסרון כיס (ספר שלמי יהודה פי"ב סי"ג בשם הרב אלישיב זצוק"ל).

מוקצה מחמת גופו

מהו מוקצה מחמת גופו?

כל דבר שאינו כלי, ואינו ראוי למאכל אדם או בהמה, ולא ייחד אותו מערב שבת לשום שימוש, כגון אבנים, עפר, חול, כסף וכדומה, נחשב מוקצה מחמת גופו ואסור לטלטלו, ואפילו אם האבנים ראויים לשימוש כגון לכסות בהם כלי, אסור לטלטלם אפילו לצורך גופם או מקומם או מחמה לצל אלא אם כן ייחד את האבנים מערב שבת לפצח בהם אגוזים בשבת וכן אם השתמש באבן בפועל בערב שבת אפילו רק פעם אחת, אפילו שלא חשב להשתמש בה בשבת, מותרת בשימוש (ג' צח', כרך ב' תקלה'-ו').

קליפות של גרעינים וגרעיני פירות - האם נחשבים מוקצה?

מותר להוציא בידו מתוך פיו קליפות של גרעינים שאינן ראויות למאכל, וכן גרעיני פירות כגון משמש או זיתים וכדומה, אפילו אם לא נשאר על הגרעין מעט מהפרי, אבל לאחר שהניחם מידו, אסור לטלטלם, כיון שאינם ראויים למאכל אדם או בהמה, ואם נשאר על הגרעין מעט מהפרי, מותר לטלטלו, אפילו אם אין בדעתו לאוכלו (כרך ב' תקלז').

פח אשפה - האם נחשב מוקצה?

מותר לטלטל פח אשפה ולשפוך את האשפה בחוץ, ומותר להחזיר את פח האשפה לאחר שרוקנו ממנו את האשפה גם אם הניחו על הרצפה, אפילו אם אינו צריך אותו בשבת, ומביאו רק כדי שלא יגנב (כרך ב' תקצט'- תר').

פח אשפה עם חיישנים - האם מותר להשליך שם אשפה?

פחי אשפה שמותקנים בהם חיישנים, מותר להשליך שם אשפה בשבת, אפילו שמותקנת שם מערכת חשמלית, כיון שאין לו ענין בהעברת המידע שניתן בזמן השלכת האשפה לפח למרכז הבקרה, שידעו על גובה האשפה שבפח, ובפרט שהנתונים שבפח האשפה נקראים על ידי החיישן אחת לשעה, ונשלחים למאגר

המידע אחת לכמה שעות, ואין שייכות לזריקת האשפה לפח, כיון שבכל מצב נשלח המידע בכל שעה, נחשב דבר שאינו מתכוון ומותר (כרך ב' תקצט', תרא').

משולש בכיור - האם מותר לפנות את האשפה שבתוכו לפח?

מותר לשפוך את האשפה שהצטברה בתוך המשולש שבכיור לפח האשפה, ומותר לתת בשבת קליפות של אגוזים וכדומה לתוך המשולש שבכיור אפילו שהוא ריק, ואין צריך לתת בתוכו קליפות הראויות למאכל בהמה, כיון שכלי זה מיועד לפסולת (כרך ב' תרב', תשמד').

שערות ראש או זקן - האם נחשבות מוקצה?

שערות הראש או הזקן שנתלשו, נחשבות מוקצה מחמת גופן, ואסור לטלטלן לצורך גופן או מקומן, אלא אם כן נמצאות במקום שהוא מאוס עליו, רשאי לסלקן מעליו על ידי רוח הפה, ואם אינו יכול על ידי רוח הפה, יסלק אותן בידיו (אשרי האיש קפט').

שכח כסף בכיס ורוצה ללבוש את הבגד או מצא כסף בכיס בזמן שלובשו - מה יעשה?

אם שכח כסף בכיסי בגדיו, ורוצה ללבוש את הבגד בשבת, צריך לנער את הכסף מהכיסים לפני שילבש את הבגד, ואם הכסף נמצא בכיס בגדו בזמן שלובש אותו, אסור להכניס ידיו לתוך הכיס, כיון שבוודאי יזיז את הכסף שבכיס, ונמצא מטלטל מוקצה בשבת אבל מותר לו ללכת לחדר מוצנע, ושם ינער את הארנק מכיסו, ואין כאן איסור טלטול מוקצה, כיון שהמוקצה כבר עליו יכול להוליכו לכל מקום שירצה (כרך ב' תקסח'-ט, ג' קלו').

כדור או כדור פינג פונג - האם נחשבים מוקצה?

כדורים בזמנינו המיוצרים מתחילתם לשם משחק, אין עליהם תורת מוקצה, ומותר לתת אותם לקטנים (עד גיל בר מצוה) להשתמש בהם על קרקע מרוצפת או על שולחן (ג' צט', כרך ב' תקצ'). אך אסור לגדולים לשחק בהם. [עיין בהמשך בנושא המשחקים] (האשכנזים מקילים לשחק בכדור על קרקע מרוצפת) (ח"ב תפג', כרך ב' תקפב').

ניפוח בלון, כדור, כרית גומי וכדומה - האם מותר לנפחם בשבת?

מותר לילדים לנפח בשבת בלון משחקים, כדור, גלגל ים או כרית גומי שישנים עליה וכדומה, אך לא יעשו כן במפוח חשמלי (כרך ב' תתיח').

משחקים - האם מותר לגדולים לשחק במונופול, דמקה וכדומה?

אסור לגדולים לשחק בשבת בשחמט, מונופול, דמקה, חמש אבנים, ספינר, קוביה הונגרית, מגנטים, קפלה, וכן אסור לטלטל אותם, אבל רשאי לתת בידיים משחקים לילדים. ומותר לילדים עד גיל בר מצוה לשחק במשחקים אלו. ויש להקל לאבא שרוצה לשחק עם ילדיו בכדור או בשאר משחקים של זמנינו שאינם מוקצים, כדי להרגיע אותם מבכיים או כאשר רוצה לשחק איתם במשחק שיחדד את שכלם ועל ידי כך יתפתחו כמו שצריך. (כרך ב' תקפז' - תקצא', תקצג', תתז').

רכיבת אופניים או תלת אופן - האם מותר לרכב על אופניים בשבת?

פשט המנהג לאסור רכיבת אופניים בשבת, משום שזה כמעשה של יום חול, ואסור לטלטל את האופניים בשבת, אך יש להתיר לילדים קטנים שלא הגיעו לגיל חינוך לרכב על אופניים בשבת (ד' מ', מג', כרך ב' תרצז'). ודוקא בתלת אופן הדומה לאופניים גדולות אין לילד שהגיע לגיל חינוך לרכב עליהן, אך אופניים קטנות או בימבה שניכר לכולם שנועדו למשחק של ילדים קטנים, מותר לרכב עליהן אפילו אם הגיע לגיל חינוך (כרך ב' תקצא'-ב').

אופניים חשמליות - האם מותר לטלטלן בשבת?

אופניים חשמליות שיש בהן בטריה חשמלית, נחשבות כמוקצה מחמת חסרון כיס ואין לטלטלן אפילו לצורך גופו או מקומו, כגון שמפריעות למעבר בחדר מדרגות ורוצה להזיזן לצד וכדומה, אלא אם כן לא מקפיד עליהן ורשאי לטלטלן (כרך ב' תקצב'-ג').

רכיבה על קורקינט - האם מותר לרכב עליו בשבת?

מותר לילדים עד גיל בר מצוה לרכב בשבת על קורקינט (לא חשמלי), שהוא כלי שיש לו גלגלים, ומניחים עליו רגל אחת, וברגל השניה דוחפים ברצפה כדי להסיעו[154] (כרך ב' תקצא').

154. דעת הה"ב (סימן שא' ס"ט) לאסור לרכב על קורקינט בשבת, כיון שיש בכך זלזול גדול בכבוד השבת.

קופסאות שימורים שלא נפתחו מערב שבת - האם נחשבות מוקצה?

קופסאות שימורים או סרדינים שלא פתח אותם מערב שבת לא נחשבות מוקצה, ומותר לפותחן בשבת, כיון שרוב בני אדם נוהגים לזרוק את הקופסאות לאשפה לאחר השימוש בהן, ואין להם ענין להשתמש בכלי שעשו אותו בשבת (ג' קד').

קופסאות שימורים ריקות ובקבוקים ריקים וכדומה - האם נחשבים מוקצה?

קופסאות שימורים ריקות, קופסאות של נס קפה וכן בקבוקים ריקים או גביעים של אשל שהוציאו מהם את תכולתם, אינם מוקצה, כיון שעדיין ראויים להשתמש בהם, ואם זרקם לאשפה מערב שבת הרי הם מוקצה, אבל אם זרקם בשבת לאשפה שבבית, כיון שאינם נמאסים בזריקה זו, אינם מוקצה (ג' קכט').

אבקת קפה, קקאו, עלי תה או ביצה חיה - האם נחשבים מוקצה?

מותר לטלטל אבקת קפה או קקאו וכן מותר לטלטל עלי תה, כיון שאפשר לערות עליהם מים חמים מכלי שני ולשתותם, וביצה חיה מותר לטלטלה מפני שראויה לגומעה חיה (ג' קיא').

בעלי חיים או עוף שמגדלים אותם לנוי - האם מותר לטלטלם בשבת?

אסור לטלטל בשבת בהמה, חיה או עוף כיון שאינם ראויים בשבת, וכן עוף שמגדלים אותו לנוי או תוכי שדרכו לחקות קולות של בני אדם אסור לטלטלם בשבת, אך מותר לגעת בהם או ללטף אותם כמו שמותר לגעת בסתם מוקצה. ואם השמש זורחת עליהם ויש בכך צער בעלי חיים, מותר לטלטלם למקום מוצל (ג' קיג', כרך ב' תקעא', תקעז').

גידול תוכי בבית - האם מותר לגדל תוכי בבית?

מעיקר הדין מותר לגדל תוכי בבית, ובפרט אם יש לו צורך בכך, כגון שרוצה להפיג את הצער של החולה או כדי ליישב דעתו של אדם הנמצא בדכאון וכדומה, אך צריך להזהר לא לגרום צער בעלי חיים ולא להתעלל בהם, ובפרט אם יש לו ילדים קטנים בבית, אלא יש לדאוג לכל מחסורם, ולתת להם אוכל בזמן (כרך ב' תקפ').

"תוכי האכלת יד" - האם נחשב מוקצה בשבת?

תוכי הנקרא "תוכי האכלת יד" שמגיל קטן גוזרים לו את הכנפיים, ומאלפים אותו להיות ידידותי ולעמוד על גוף האדם בלי לברוח, מעיקר הדין מותר לקטנים

לטלטלו בשבת וכן מותר לגדולים לטלטלו בשבת אם רוצה להרגיע את הקטנים מבכיים או שרוצה להאכילם, כיון שהוא נועד לשימוש בידיים ולא רק להשמעת קול (כרך ב' תקעז').

טיול לכלב - האם מותר להוציא כלב בשבת לטיול?

המגדל כלב בביתו (באופן המותר כגון שאינו מזיק וכדומה) וצריך לצאת איתו לטיול מחוץ לבית, מותר להחזיק אותו בחבל הקשור לצווארו, אבל לא יגביה אותו ממש בידיים (כרך ב' תקפא').

נקודה למחשבה!!!

"תודה ענקית על התרומה שלך! ותודה גדולה לכלב הטוב שלך!!"

לראש הישיבה הרב מן היתה ישיבה עשירה בתלמידים, אך עניה בכסף! כל חודש הוא גירד את השקלים כדי להחזיק את ישיבתו המחזיקה את העולם בתורתה. זהו! אין לאן לברוח!

הוא פנה לגאון הרב שטיינמן זצוק"ל ושאל: "כבוד הרב! הגיעו מים עד נפש! יש אופציה לטוס לחו"ל להזרים כספים, אבל אני לא יודע איך נראה כבש של מטוס! לא בשבילי כל העסק המסובך הזה!" הרב אמר לו: "אל תפחד! תטוס לחו"ל ותהיה לך ברכה! אתה תחזור לארץ מפוצץ בכסף! אבל יש לי שני תנאים: א' - אתה לא מפספס אפילו יום אחד לימוד של הדף היומי לאחר תפילת שחרית! ב' - על כל מה שנותנים לך אתה אומר תודה רבה, ואפילו על דולר אחד! אבל לא סתם תודה! אלא תודה מכל הלב כאילו קיבלת עשרת אלפים דולר! מקובלת עליך העסקה?"

הרב מן היה מופתע "זהו? רק שני תנאים פשוטים כאלה ואני חוזר בידיים מלאות?" הרב מן יצא לדרך מלווה בתלמיד המכיר את אילי ההון של אמריקה. הם ישנו בבית הארחה, והתכוננו ליום סיבובים ארוך למחרת. העייפות הדביקה אותם למיטה והם קמו מאוחר. מאיר הדרייבר קם בבהלה והעיר את הרב: "וואי.. הרב! איזו פדיחה! התעוררנו מאוחר! עוד שעה יש לנו פגישה עם עשיר אחד שזמן אצלו זה זמן ועדיין לא התפללנו!" הם טסו לתפילה אך השעה שנקבעה להם כבר עברה.

מאיר בא לצאת מבית הכנסת אך הרב עצר אותו: "הבטחתי לרב שאנחנו לומדים דף היומי! נסיים ונלך!" "הרב! אנחנו כבר מאחרים! הוא יגלגל אותנו מכל המדרגות!" "אין מה לעשות! תנאי זה תנאי! אל תדאג! לא נפסיד מכך ששמענו לרב!" הם סיימו את הלימוד ונסעו בדהרה לכיוון ביתו של העשיר.

לעשיר הייתה וילה ענקית. הם התפעלו מהפאר וההדר, ותיכננו להיכנס לארמון, אך השער היה נעול. מאיר צלצל בפעמון כמה פעמים אך ללא מענה. לאחר כמה דקות שהוא היה נודניק, צעק העשיר מלמעלה ואמר: "קבענו שעה ולא הגעתם! תחפשו אותי בסיבוב! נראה לכם שמשעמם לי?" הרב לא ויתר ושכנע את העשיר להכניס אותם, אך לא היה עם מי לדבר. הוא אמר להם: "במקסימום אשלח לכם משהו קטן עם הכלב שלי!" הרב הסכים, מה אכפת לו! העיקר שלא יחזור לארץ בלי כלום! פתאום ירד אליהם כלב ענק ובפיו היתה מעטפה. הרב רעד מפחד (סוף סוף בני ברקי מפחד פחד מוות מכלבים...) ושלח את מאיר לקחת את המעטפה. הם עלו לרכב ועברו לכתובת הבאה. פתחו את המעטפה וגילו שיש בתוכה רק דולר אחד...

לאחר כמה דקות נסיעה באוטוסטרדה, אמר הרב: "תחזור חזרה! לא אמרתי תודה רבה! זהו התנאי השני!" מאיר היה על קוצים! "הרב! בסוף לא נכסה אפילו את הנסיעה!" "מאיר! תנאי זה תנאי! לא נפסיד מכך!" הם הגיעו לשער וצלצלו בפעמון. העשיר ראה אותם וכעס "יאללה.. עוד פעם באתם?" הרב פנה לעשיר ואמר: "רצינו לומר לך תודה ענקית על הדולר שהבאת לנו! וגם להודות לכלב הטוב שלך!" העשיר היה המום: "מה אמרת? שהכלב שלי הוא טוב?" "כן! כלב טוב מאוד! הביא לנו מעטפה!" העשיר המופתע ירד בזריזות למטה ואמר לרב: "תקשיב לי טוב! אתה יכול להיות עכשיו מיליונר! במרחק שני בניינים סמוך אליי, גרים בתי וחתני. כבר שנים רבות החתן שלי לא מדבר אתי בגלל שהוא טוען שאסור לגדל כלב בבית! (אנשים פשוט לא נורמליים! בגלל שטויות מנתקים קשר! אין שכל אין דאגות!) אם תשכנע אותו שיש כלב טוב ונחזור לדבר, אני שופך עליך כסף!" הרב הלך לביתו של החתן, דפק בדלת ואמר: "אני ראש ישיבה מארץ ישראל! חמיך שלח אותי אליך לומר לך שיש כזה דבר כלב טוב!"

החתן היה מופתע: "באמת? אם תוכיח לי מהגמרא, אני חוזר לדבר אתו ואתה תרוויח בגדול!" "לאחר התפילה היום, למדתי דף היומי, ובגמרא

כתוב שאסור לגדל כלב רע בתוך הבית! מה אתה מבין? שרק כלב רע אסור לגדל אבל כלב טוב מותר לגדל!"

החתן היה נבוך! הוא כעס על עצמו "אם הייתי מברר את הדברים בצורה נורמלית ולא מחליט לבד, הייתי חוסך מעצמי וממשפחתי שנים רבות של סבל מיותר! למה הייתי פזיז מדי?" הרב קרא לחמיו העשיר והשלים ביניהם ושניהם יחד תרמו לו תרומה מכובדת.

בטח יצא לכם לשמוע על כמה משפחות או חברים / חברות שמסוכסכים ביניהם שנים ארוכות! כשהם נפגשים ברחוב, עוברים למדרכה אחרת! אפילו ביום כיפור הם לא סולחים אחד לשני. הנשים/ בעלים והילדים שלהם במריבות קשות אחד עם השני, והשנאה והרכילות חוגגים ביניהם. לפעמים המריבות ושנאת המוות חודרת אלינו לבית! הבעל לא מדבר עם אשתו, והאשה מפנה גב לבעלה! הבית על גלגלים והילדים סובלים ברמה שאין לכם מושג מה ההשפעה שלה! ולפעמים רק המבט הכועס בעיניים אומר הכל! אחיי אהובי! בואו נעצור רגע את החיים! תהיו "עם כלביא יקום"! תרימו את הכפפה! תקבעו פגישה מכבדת בין המשפחות/ חברים, או בין בעל ואשתו, תעלו את הדברים בנחת וברוגע על השולחן ותראו ששרפתם זמן יקר ושנאה מיותרת על כלום! פתאום תקלטו שהמריבה התחילה על שטויות!!.

נתינת אוכל לבעלי חיים - האם מותר להאכילם בשבת?

מותר לתת אוכל לפני בעלי חיים, ואם יש צורך, מותר להאכילם בידיים גם אם נוגע בהם, ובתנאי שלא יטלטלם, אבל בעלי חיים שאינם שלו אין לתת להם אוכל, אלא אם כן מניח את שיירי האוכל שאינו רוצה בהם ליד הפח, ובעלי החיים יאכלו משם, אך אם לא מוצאים אוכל ויש חשש של צער בעלי חיים יתן להם. מותר לתת אוכל לכלב שלו[155] (בתנאי שהכלב אינו מזיק) (כרך ב' תקעא', כרך ד' לח', מ').

155. כלב של הפקר - נכון שיזרוק לפניו פסולת שאינו רוצה אותה, והכלב יאכל, כיון שאינו טורח באוכל שלו.

נקודה למחשבה!!!

מסופר על האר"י הקדוש שפעם אחת הסתכל בפני תלמיד חכם אחד ואמר לו: "רשום עליך שיש לך עוון של צער בעלי חיים". התלמיד חכם מאוד הצטער לשמוע את הדברים יוצאים מפי קודשו של הרב, ולכן יצא לחפש על מה ולמה רשום עליו סימן של צער בעלי חיים, עד שמצא שאשתו לא נותנת אוכל לתרנגולים בבוקר, אלא מניחה אותם שיאכלו מהחצר ומהרחוב, כשראה זאת התלמיד חכם ביקש ממנה שתכין להם אוכל בבוקר, ואחר כך הגיע שוב פעם לאר"י הקדוש, ואמר לו הרב: "סר עוונך וחטאתך תכופר" (ספר חרדים פרק יד' ס"א, כרך ד' לו').

אקווריום דגים - האם מותר לטלטל אקווריום שיש בו דגים?

אסור לטלטל אקווריום שיש בו דגים לנוי כיון שנעשה בסיס לדבר האסור שהם הדגים המוקצים בשבת, אבל אם השמש זורחת עליהם ויש בכך צער בעלי חיים מותר להעבירם למקום אחר (ג' קטו', קכא', יבי"א ח"ה או"ח סימן כו').

נתינת אוכל לדגים והוספת מים - האם מותר בשבת?

מותר לתת אוכל לדגים בשבת, כיון שמזונותיהם מוטלים עליך[156], ומותר להוסיף מים אבל להחליף מים אסור, ואם יש דג מת בתוך האקווריום וחושש שמא יינזקו דגים אחרים על ידו, ויש בכך הפסד מרובה, מותר להוציא את הדג מהמים, כיון שהוא ראוי לכלבים (ג' קכב').

מצות שילוח הקן - האם מותר לקיימה בשבת?

מי שראה בשבת יונה הרובצת על האפרוחים, רשאי לקיים בה מצות שילוח הקן, כיון שמצוה של תורה דוחה איסור טלטול מדרבנן (ג' קכה').

156. ואם אין שום חשש שהדגים ימותו אם לא יתנו להם אוכל בשבת, יש להמנע מלהאכילם בשבת (כרך ד' מו').

תולעים הנמצאים סמוך לפי הטבעת או פרעוש על בשרו - האם מותר להוציאם?

תולעים הנמצאים אצל התינוק/הילד סמוך לפי הטבעת וגורמים לו צער, מותר לתופסם ולהוציאם בידו, רק יזהר שלא להורגם, וכן אם יש פרעוש או פשפש על בשרו ועוקצו, מותר לתופסו כדי להסירו מעליו, כיון שיש לו צער ואין במינו ניצוד ואיסורו מדרבנן, מותר, אבל אין להורגו (ג' קכז', ה' קי', קיד').

כלי זכוכית ושאר כלים שנשברו בשבת - האם מותר לסלק את הזכוכיות?

כלי זכוכית שנשבר במקום שהולכים שם, מותר לטלטל את השברים ולפנותם ביד כדי שלא ינזקו בהם. שאר כלים (שאינם כלי זכוכית) שנשברו בשבת, מותר לטלטל את שבריהם, כיון שהיה עליהם תורת כלי בכניסת שבת, ובתנאי שיהיו ראויים לאיזו מלאכה שהיא[157], אך אם אינם ראויים לשום מלאכה, אסור לטלטלם, ורשאי לסלק את השברים לצדדים על ידי מטאטא וכדומה (ג' קכח', כרך ב' תקנט').

ידית דלת שנשברה - האם מותר להחזירה למקומה?

ידית דלת שיצאה ממקומה, אסור להחזירה בשבת למקומה, ואסור לטלטלה משום מוקצה, אך ידית שיצאה ממקומה ומשתמשים בה לפתוח ולסגור את הדלת כמו מפתח, ולא נמצאת תמיד בדלת, מותר להשתמש בה לפתוח ולסגור (כרך ב' תקסב').

כפתור שנפל מהבגד - האם נחשב מוקצה?

כפתור שנפל מהבגד בשבת, אינו מוקצה, ומותר לטלטלו[158], אך כפתור חדש שלא היה בבגד נחשב מוקצה (כרך ב' תקצז').

כיסוי של הניקוז - האם מותר לפתוח ולסגור אותו בשבת?

כיסוי של צינור הניקוז, שעוברים בתוכו מי השטיפה, אם יש לכיסוי בית אחיזה כגון ידית, מותר להסיר את הכיסוי בשבת, וכן אם חקוק במכסה צורה מיוחדת כדי לאחוז בה, מותר להסירה בשבת, אבל אם אין בכיסוי בית אחיזה, אסור לפתוח או לסגור את הכיסוי בשבת משום איסור בונה וסותר וכן אסור לטלטל את הכיסוי (כרך ב' תקסג').

157. ונכון לחוש ולהחמיר בשברי כלים שלא לטלטלם, כיון שהיום אין דרך להשתמש בשברי כלים (כרך ב' תקסב').

158. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

בסיס לדבר האסור

מהו בסיס לדבר האסור?

דבר שמותר לטלטלו, והניחו עליו הבעלים בכוונה מבעוד יום דבר האסור בטלטול, כגון שהניח עליו מוקצה מחמת גופו או מחמת חסרון כיס וכדומה, שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו, וכן דבר שדרכו להיות מונח שם, והניחו בלי כוונה, אסור לטלטל גם את הכלי התחתון אפילו לצורך גופו או מקומו, מפני שנעשה בסיס לדבר האסור, ובתנאי שהמוקצה היה עליו בזמן בין השמשות, אפילו שכרגע במהלך השבת אינו עליו (כרך ב' תשי'-יא').

מגירה שיש בה גם חפצי היתר וגם חפצי איסור - האם מותר לפתוח אותה?

מגירה שיש בתוכה כסף וגם דבר המותר (כגון משקפיים וכדומה), אם הכסף אינו חשוב כל כך בעיניו כגון שיש שם מעט כסף, יכול לפתוח את המגירה ולהכניס ולהוציא מה שרוצה, כיון שהמגירה נחשבת בסיס לדבר האסור והמותר, אבל אם הכסף הוא העיקר כגון שיש שם הרבה כסף, המגירה נחשבת כבסיס לדבר האסור, ואסור לפותחה, ואם שניהם שווים בעיניו, מותר לפותחה (ג' קל').

מגירה שמונח בתוכה מוקצה על דבר המותר - האם רשאי לנער את המוקצה?

אם היה מונח במגירה דבר מוקצה על גבי חפץ המותר בטלטול, ויש במגירה עוד חפצים של היתר, ושכח לסדר אותם כראוי מערב שבת, וצריך בשבת את החפץ המותר, ינער את המוקצה מעל החפץ המותר, אפילו שהמוקצה חשוב יותר בעיניו (ג' קלג').

אולר שיש בו סכין וגם חפצים של איסור - האם מותר בטלטול?

אולר שיש בו סכין שמלאכתו להיתר, ויש בו גם מספריים וכדומה ומקפיד עליהם שלא להשתמש בהם לשימוש אחר, מותר לטלטלו כדי להשתמש בסכין של ההיתר, ובתנאי שלא יפתח את החלקים של האיסור (ג' קלד', כרך ב' תרלז').

מחזיק מפתחות שיש בו מפתח של בית ומפתח של רכב - האם מותר בטלטול?

מי שיש לו מחזיק מפתחות שיש שם מפתח של הבית וגם מפתח של הרכב, ו"שלט" להפעלת האזעקה של הרכב וכדומה, מותר להשתמש במפתח של הבית, ואפילו שהמפתח של הרכב מונח מעל שאר המפתחות, כיון שצרור המפתחות נעשה בסיס גם לדבר האסור שהוא המפתח של הרכב, וגם לדבר המותר שהוא המפתח של הבית[159] (ג' קלה').

חפץ המותר בטלטול שהונח על דבר מוקצה - האם רשאי לטלטלו?

חפץ שהוא מותר בטלטול שהונח על דבר האסור משום מוקצה, מותר ליטלו, כיון שבסיס לדבר האסור נחשב רק כשהחפץ האסור נמצא על החפץ המותר ולא להיפך, ואפילו אם על ידי נטילת החפץ יזוז המוקצה, מותר, כיון שנחשב כטלטול מן הצד לצורך דבר המותר (ג' קלו').

אדם שהניח מוקצה על חפץ המותר של חבירו - האם אסר עליו בטלטול?

אדם שהניח דבר מוקצה על דבר המותר של חבירו, אין הדבר המותר נעשה בסיס לדבר האסור, כיון שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ואם הניח מוקצה גם על שלו וגם על של חבירו, שלו נאסר, ושל חבירו לא נאסר (ג' קלז'-ח').

אשה שהניחה מוקצה על חפץ המותר של בעלה - האם אסרה עליו בטלטול?

אשה שהניחה דבר המוקצה על דבר המותר של בעלה, נעשה בסיס לדבר האסור ואסור לטלטלו (ג' קלז').

הניח מוקצה על אוכל - האם נאסר המאכל?

דברי מאכל הראויים לאכילה שהניח עליהם מוקצה, במקום צורך יש להקל ולהתיר את המאכל לאכילה (ג' קלט').

159. וטוב להוציא מערב שבת את המפתחות המוקצים האסורים בטלטול.

דין גרף של רעי

מהו גרף של רעי?

אם נמצא לידו דבר מאוס כמו כלי עם צואה או סיר לילה העשוי מפלסטיק וכדומה, ומאוס בעיניו להשאירו שם, מותר לטלטל את הכלי בידו לשירותים, ואם עדיין נמצאים בידו רשאי להחזירם, ואם הורידם מידו רשאי להחזירם על ידי שיתן בהם מים הראויים לשתיית בהמה, ואם הצואה נמצאת בחצר במקום מעבר וחושש שהקטן יתלכלך, יכסה אותה בכלי, ואם מצא שרץ מת ונמאס בעיניו, מותר להוציאו בידיו ממש (ג' רה'-ז', ריא').

פח אשפה - האם מותר לפנותו מהבית?

כל דבר מטונף המעורר גועל ומפריע לאדם בשבת כגון פח אשפה שנודף ממנו ריח לא נעים, מותר לפנותו מהבית בידו (ומותר לטלטלו גם לצורך אדם אחר שנגעל מכך ולא רק לצורך האדם עצמו) וכן פח אשפה שהתמלא ואין לו עוד פח אשפה שיכול להשתמש בו, רשאי לפנות את הפח המלא ולהשתמש באותו פח פעם נוספת, וכן כל דבר מטונף המפריע ברחוב לעוברים ושבים רשאי לפנותו (שש"כ פרק כב' סעיף מו'- מח'). אם הפח נמצא במטבח, ובני הבית לא אוכלים שם, אין לטלטל את הפח, אבל אם נמצאים במטבח כדי להכין שם את האוכל לסעודה, והפח מגעיל אותם, מותר להוציאו מהמטבח (חוט שני פרק סה' ס"א).

ביטול כלי מהיכנו

מהו איסור ביטול כלי מהיכנו?

כל דבר שאסור לטלטלו משום מוקצה, אסור לתת מתחתיו כלי כדי שיפול לתוכו (דוגמאות בהמשך), כיון שעל ידי כך אוסר את הכלי שנותן תחתיו בטלטול ונמצא מבטל את הכלי ממה שהיה מוכן לו מתחילה וטעם האיסור משום: א' - שהוא כסותר את הכלי שעל ידי כך אסור לטלטלו. ב' - משום שנראה כבונה שהוא כאילו קובע לו מקום ומחברו בטיט שלא יוכל ליטלו משם. ג' - מפני שממעט בכבוד שבת לאסור כלי שהיה מותר (ג' ריא').

פיצוח גרעינים - האם מותר להניח אותם בצלחת ריקה?

המפצח גרעינים או שקדים וכדומה (שאין עליהם מלח), ורוצה להניח את הקליפות בתוך צלחת (אפילו צלחת חד פעמית) ולהזיז את הצלחת ממקום למקום, לא יניח את הקליפות בצלחת ריקה, כיון שמבטל כלי מהיכנו, אלא יתן בתוכה תחילה לחם פחות מכזית[160] או גרעין או כל מאכל אחר, אפילו שבסופו יזרוק גם את המאכל לפח, ומותר לטלטלה, ובדיעבד אם כבר הניח את הקליפות בצלחת ריקה והפסולת מאוסה בעיניו, יכול לטלטל את הצלחת לפח, אך אם הפסולת לא מאוסה בעיניו, לכתחילה יניח בתוכה דבר היתר כגון אוכל וכדומה ויטלטלה, אך המיקל לטלטלה גם בלי להניח בתוכה דבר היתר, יש לו על מה לסמוך, אך אם נותן את הקליפות בצלחת לזמן קצר בלבד ומיד זורק הכל לאשפה, והקליפות לא חשובות בעיניו, אין צורך לתת בצלחת גרעין או מאכל כלל, אלא יניח את הקליפות ישירות בצלחת (ח"ב תעא', תעח', תפא', תצג'. כרך ב' תשכד', תשכט'-לא', תשסו').

160. לדעת המנוחת אהבה (ח"א פרק יד' סעיף כא') צריך להניח פת לפחות בשיעור כזית. בספר מנוחת אהבה (ח"ד עמוד קסו') בהערות של הרב מאזוז זצוק"ל הביא שנהג בביתו להניח כף או מזלג בצלחת של העצמות והקליפות כדי להסתלק מכל הספיקות.

האם מותר להניח קליפות אגוזים בתוך פח אשפה ריק?

מותר להניח קליפות של אגוזים או פסולת וכדומה, שאינן ראויות למאכל בהמה בתוך פח אשפה ריק, או לתוך המשולש שבכיור שהוא ריק, או שנותן טיטולים שמסירים מהתינוק לתוך שקית ניילון שמייעד אותה לאשפה ואחר כך זורק את השקית לאשפה, ואין לחוש בכך ל"ביטול כלי מהיכנו", שכיון שכלים אלו מיועדים לאשפה ומוכנים לכך תמיד, אין בכך איסור (ג' ריג', כרך ב' תשדמ', תשמז', ח"ד רלו').

הוצאת טלית משקית התפילין - האם מותר להוציא את הטלית בשבת?

טלית ותפילין הנמצאים בתוך שקית אחת, מותר להוציא את הטלית מהשקית הגדולה, אפילו שהתפילין שהן מוקצה ישארו שם, ונמצא שמבטל כלי מהיכנו לאחר הוצאת הטלית, כיון שהדבר נעשה מאליו ואינו עושה מעשה בידיים (ח"ב תפח').

מים הנוטפים מהמזגן בשבת - האם מותר להניח כלי כדי לקבל את המים?

מעיקר הדין מותר לתת כלי ריק מתחת למזגן שנוטפים ממנו מים בשבת, ואין בכך איסור משום מבטל כלי מהיכנו[161] (כרך ב' תשכ').

161. ויש אוסרים להניח כלי ריק מתחת למזגן, אלא יניח כלי שיש בתוכו מעט משאר משקים (כגון מיץ הנשאר בכוס, כדי שלא יהיה ביזוי משקים) ועליהם ינטפו המים מהמזגן.

אמירה לגוי

טעם אמירה לגוי - מה הטעם שיש איסור באמירה לגוי?

חכמים אסרו לומר לגוי לעשות בשבת כל מלאכה שאסור לישראל לעשותה. לדעת הרמב"ם (הלכות שבת פ"ו ה"א) טעם האיסור הוא: כדי שלא תהיה השבת קלה בעיני היהודי, ולבסוף יבוא לעשות מלאכה בעצמו. לדעת רש"י (ע"ז טו. ד"ה "כיון") טעם האיסור הוא משום שנאמר "ממצוא חפצך ודבר דבר" יש איסור בדיבור עצמו. ויש אומרים שהטעם הוא מפני שהגוי נחשב כשליח של ישראל לעשות איסור בשבת ושלוחו של אדם נחשב כמו המשלח בעצמו (ה"ב סימן שז' סעיף יא').

האם מותר לומר לגוי בערב שבת או בשבת שיעשה מלאכה בעבורו?

חכמים אסרו לומר לגוי בשבת שיעשה עבורו מלאכה אפילו דרבנן, וגם אם אומר לגוי ביום שישי שיעשה בעבורו מלאכה בשבת ואפילו מלאכה מדרבנן אסור (ח"ד עח', פג').

הנאה ממלאכת גוי - האם מותר להנות ממלאכה שעשה לישראל בשבת?

ישראל שאמר לגוי לעשות מלאכה בשבילו בשבת, וכן אם הגוי עשה מעצמו את המלאכה לצורך ישראל, אסור לו להנות מהמלאכה בשבת, אלא רק במוצאי שבת בכדי שיעשה, כלומר שיעבור זמן שיוכל לעשות את המלאכה במוצאי שבת. לדוגמא: אם לקח לגוי לעשות את המלאכה במשך 20 דקות, ימתין במוצאי שבת זמן של 20 דקות, ורשאי להנות מאותה מלאכה, כיון שחכמים לא רצו שיהנה ממלאכה האסורה בשבת (כרך ב' תעה').

רמז - האם מותר לרמוז לגוי שיעשה מלאכה בעבורו?

אסור לרמוז לגוי שיעשה מלאכה בשבילו כגון שידליק את האור, ואם עבר וציוה את הגוי להדליק, אין להנות מהאור הזה בשבת וצריך לצאת מהבית, אבל אם הגוי הדליק את האור מעצמו לצורך ישראל, אין צריך לצאת מהבית

אבל אסור לכל ישראל להנות מהאור הזה אלא אם כן היה מסתדר גם בלי האור שהדליק, אך אם הגוי הדליק את האור לעצמו מותר לכל אחד להנות מהאור (ח"ד פו').

גוי העושה מלאכה מעצמו - האם צריך למחות בו?

גוי הבא לעשות מלאכה בביתו של הישראל לצורך ישראל, צריך למנוע אותו שלא יעשה מלאכה, אבל אם עושה לצורך עצמו, אפילו אם עושה בכלים של ישראל, אינו חייב למחות בו, כיון שניכר שעושה מלאכה לעצמו, אך לא יגיד לו שיקח את הכלים האלה לעשות בהם מלאכתו. עוזרת גויה השוטפת כלים במדיח חשמלי, אין צריך למנוע ממנה, כיון שעושה על דעת עצמה, וכן אם הגוי רואה שהולכים לישון ומכבה את האור, אין צריך למחות בו (כרך ב' תטז'-תיט', תכא').

שכח להוציא מנורה מהמקרר - האם רשאי לומר לגוי לפתוח את המקרר?

אם שכחו להוציא את המנורה מהמקרר מערב שבת, ואינו יכול לפתוח את המקרר כדי להוציא אוכל ושתיה, מותר לומר לגוי שיביא אוכל מהמקרר[162], אפילו שעל ידי פתיחתו תדלק המנורה, וכיון שאינו מצוה אותו לעשות איסור, ואין הישראל מתכוון למלאכה מותר. ולאחר שיפתח הגוי את המקרר, ונדלקה המנורה שבתוכה, יכול לומר לגוי שיסגור את המקרר, ואם עדיין צריך להשתמש במקרר והגוי כבר עזב את הבית, יניח מגבת בין הדלת למקרר[163] (כרך ב' תח').

קצר חשמלי בבית הכנסת או בישיבה - האם מותר לומר לגוי להדליק?

אם אירע קצר חשמלי בבית הכנסת או בבית המדרש בשבת ואי אפשר להתפלל או ללמוד בחושך, מותר לומר לגוי להדליק את החשמל לצורך הרבים אפילו במקום שהוא מלאכה דאורייתא[164] (ח"ד צד').

המחמיר תבוא עליו ברכה

162. וטוב שלא לומר לו בפירוש שיעשה כן אלא רק לרמוז לו (ה"ב סימן רעו' סעיף כט').

163. עיין בהלכות מכבה ומבעיר פרטים נוספים בעניין מי ששכח מנורה במקרר ואין שם גוי.

164. ואם אפשר עדיף שיאמרו לגוי אחד שיאמר לחברו להדליק את החשמל, שהוא נחשב כשבות דשבות (ח"ד צד') ואם אפשר שהגוי ידליק את האור מעצמו בלי שיאמרו לו להדליק, ראוי לעשות כן. ואם אי אפשר, ירמזו לו שהם יושבים בחושך ואינם יכולים להתפלל בחושך, והגוי יבין מאליו שהוא צריך להדליק את האור (ה"ב סימן רעו' סעיף כא').

כבה החשמל במקום סעודה של רבים - האם מותר לומר לגוי להדליק את האור?

סעודה של רבים לא נחשבת כמו "מצוה של רבים", כיון שכל אחד ואחד מקיים את המצוה של הסעודה בפני עצמו, ולכן אם כבה החשמל, אין להקל לומר לגוי להדליק את החשמל [עיין בהמשך בדין שבת חתן] (ח"ד צט').

האם מותר לומר לגוי לחמם תבשיל לח על פלאטה חשמלית דלוקה?

מותר לומר לגוי לחמם תבשיל לח על פלאטה חשמלית דלוקה, כיון שיש מחלוקת בדין בישול אחר בישול, יש להקל באמירה לגוי שאסורה מדרבנן, כיון שנחשב כספק דרבנן ולהקל (ח"ד קה').

קצר חשמלי בבית וקשה לו לאכול וללמוד בחושך - האם מותר לומר לגוי להדליק?

אם אירע קצר חשמלי בביתו וקשה לו לקדש ולאכול בחושך ועל ידי זה מתבטל מלימודו ומעונג שבת, יכול להביא את הגוי אליו לבית, וישאל אותו האם רוצה לשתות או לאכול משהו מסוים, וכאשר ישיב בחיוב, יאמר לו "אבל אי אפשר לאכול בחושך", ואז יבין הגוי וידליק לצורכו, ויכול הישראל להנות מהאור הזה בדרך אגב, ואחר כך יגיד לו שלא יכבה. ואף אם נדלקה הפלאטה והתבשיל שעליה התחמם מותר, ואם רואה את הגוי שבא לכבות, יכול לצוות אותו שלא יכבה (ח"ד קיא', קל').

שבת חתן - כבה החשמל, האם מותר לומר לגוי שידליק את החשמל?

אולם שעורכים בו סעודת חתן ונפסק החשמל, מותר לומר לגוי שידליק את החשמל[165], כיון שיש פוסקים הסוברים שהדלקת חשמל אסורה מדרבנן, ואף על פי שאין הלכה כן, מכל מקום כיון שגדול כבוד הבריות, מקלים בשבות אחד במקום מצוה (ח"ד קל').

165. ואם אפשר שהגוי ידליק את האור מעצמו בלי שיאמרו לו להדליק, ראוי לעשות כן. ואם אי אפשר, ירמזו לו שהם יושבים בחושך ואינם יכולים להתפלל בחושך, והגוי יבין מאליו שהוא צריך להדליק את האור (ה"ב סימן רעו' סעיף כא' - כב').

מי שקשה לו להרדם כשיש אור בחדר - האם יכול לבקש מהגוי לכבות?

מי שקשה לו להרדם כשאור החשמל דלוק, מותר לומר לגוי "קשה לי לישון כשיש אור בחדר", והגוי יבין מאליו ויכבה את החשמל, שכיון שלא מצוה אותו לכבות אלא בלשון רמז, אין בכך משום "אמירה לגוי שבות", ואם הגוי לא מבין את הרמז יכול לומר לו במפורש שיכבה את החשמל, כיון שכיבוי אסור מדרבנן, ואמירה לגוי אסורה מדרבנן, ובשבות דשבות לצורך גדול מותר, וכל שכן שמותר לומר כן לגוי לצורך חולה או יולדת אם אינו מבין ברמז (ח"ד קיב').

חום גדול - האם מותר לומר לגוי להדליק את המזגן כשיש חום גדול?

אסור לומר לגוי להדליק את המזגן כדי להקל על חום היום, אבל כשהחום כבד ויש ילדים קטנים או מי שסובל מהחום או שרוצה ללמוד תורה ומצטער בכך, רשאי לומר לגוי להדליק את המזגן, ועדיף שיאמר בלשון רמז: "חבל שאין כאן מזגן דלוק", ואם הגוי לא מבין את הרמז, יכול להגיד לו במפורש שידליק, כיון שהדלקת מזגן אסורה מדרבנן ואמירה לגוי אסורה מדרבנן, נחשב שבות דשבות במקום מצות עונג שבת ומותר (ח"ד קכה').

חום גדול מאוד - האם מותר להדליק את המזגן על ידי ישראל?

במקום דוחק שחם מאוד בבית, ואין גוי לפנינו, מותר בשבת להדליק את המזגן על ידי שלט בשינוי, כגון על ידי המרפק או בלחיצה בשיניו וכדומה, אך לא יעשה כן בציבור בפני כל הציבור כדי שלא יבואו לזלזל בקדושת שבת ויום טוב (כרך ב' תפב').

כיבוי מזגן - האם מותר לומר לגוי שיכבה את המזגן?

מותר לומר לגוי בשבת שיכבה את המזגן כשיש לו צער מחמת שנעשה החדר חם מדי או קר מדי, והוא צריך להשאר באותו חדר ואינו יכול ללכת לחדר אחר[166], אבל אם אפשר לחמם או לקרר את החדר על ידי שיפתח את החלון, אין להקל בזה (ה"ב סימן שז' סעיף לח').

166. ועדיף שלא יאמר לגוי בפירוש שיעשה כן אלא ירמוז לו, כגון שיאמר לו "חם מאוד בחדר" או "קר מאוד בחדר".

ילד קטן - האם מותר לומר לילד קטן שידליק את המזגן?

אין להקל לומר לילד אפילו שלא הגיע לחינוך להדליק את המזגן בשבת אפילו אם רק רומז לו (ח"ד קכה').

האם התירו שבות דשבות גם במצוה דרבנן או כשיש לו הנאה?

חכמים התירו שבות דשבות במקום מצוה ואפילו במצוה שהיא מדרבנן, ומותר גם על ידי ישראל בדבר שיש בו שבות דשבות במקום מצוה, ולא רק על ידי גוי, וכן התירו כאשר יש לישראל הנאת הגוף מכך, ולא רק בדברים שאין לו בהם הנאה (ח"ד קמו', קמט', קעב').

חולה שיש בו סכנה שהביאו אותו לבית החולים - האם מותר לומר לגוי לכבות את המנוע?

חכמים התירו שבות דשבות במקום הפסד, כגון אם הביאו חולה שיש בו סכנה לבית החולים ברכב פרטי, מותר לומר לגוי לכבות את המנוע (ח"ד קנא').

שטיפת כלים לאחר סעודה ג' - האם מותר לומר לגוי לשטוף?

אין לומר לגוי לשטוף כלים בשבת לאחר סעודה שלישית, כיון שאין בכך צורך שבת, וכיון שאסור לישראל לשטוף, אסור גם לומר לגוי לשטוף, ואפילו אם הגוי שוטף מעצמו כדי לחסוך זמן במוצאי שבת, צריך למחות בו, אבל אם שוטף בדרך מקרה או בחדר המיוחד לו, אין צריך למנוע אותו מהשטיפה (כרך ב' תד').

חולה שיש בו סכנה

מהי מעלת המחלל שבת לצורך חולה שיש בו סכנה?

מצוה מן התורה לחלל שבת על חולה שיש בו סכנה, שאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש, ואסור להתרשל ולהתמהמה בחילול שבת לצורך חולה שיש בו סכנה, והזריז לחלל שבת במקום פיקוח נפש הרי זה משובח, וודאי שאינו צריך כפרה על כך שחילל שבת וכן אסור לשאול מורה הוראה אם לחלל את השבת, כיון שעלול החולה להסתכן בזמן הזה ולכן מוטלת חובה קדושה על הרב ללמד את תלמידיו שחובה לחלל שבת במקום פיקוח נפש כגון לקחת יולדת או חולה לבית חולים או להזמין אמבולנס וכדומה (ג' רכט'-לא', כרך ד' קצא'-ב').

ספק סכנה - האם מחללים עליו שבת?

מחללים שבת גם על ספק סכנה, ולכן מי שאומר לחבירו בשבת שמרגיש כאב בלב, וחושש להתקפת לב, יסיע אותו לבית חולים, אלא אם כן הדבר ברור שאין בו סכנה מיידית, ואפשר לדחות למוצאי שבת, בלי חשש שהמחלה תתגבר (כרך ד' קצב', קצו').

האם כדאי לחלל שבת על ידי ישראל גדול או על ידי גוי או קטן?

חולה שיש בו סכנה משתדלים לחלל עליו שבת על ידי ישראלים גדולים ובני דעת ולא על ידי גויים או קטנים, מפני שלפעמים לא יהיו נוכחים הגוי או הקטן, וילכו לחפש אחריהם, ואנשים ימנעו מלחלל שבת, ויבוא החולה לידי פיקוח נפש (ג' רפא').

חילול שבת על חולה שיש בו סכנה - האם צריך לעשות בשינוי?

חולה שיש בו סכנה שמחללים עליו שבת אין צריך לעשות את המלאכה על ידי שינוי (ג' שכג', יבי"א ח"י או"ח סימן ל').

האם מותר לסמוך על רופא שאינו שומר תורה ומצות?

לכתחילה יש להתייעץ עם רופא שומר תורה ומצות, אבל אם אין רופא כזה, יש לסמוך על רופא שאינו דתי, כיון שעל פי דבריו נחשב לספק סכנה, ובספק

סכנה מחללים שבת, ובפרט אם ידוע לנו שאינו רוצה להכשיל את הציבור הדתי (ג' רלב').

מי שיש לו דלקת עיניים או דקירות בעין - האם נחשב חולה שיש בו סכנה?

מי שיש לו דלקת עיניים או דמעות שותתות מעיניו או שמרגיש דקירות בעין כמו מחט, נחשב חולה שיש בו סכנה ומחללים עליו את השבת, אבל אם יש לו רק מיחוש בעיניים, מותר לתת לו טיפות עיניים. ואם יש לו ספק אם יש לו דלקת בעיניים אך מרגיש כאב בעין יש להקל לתת לו טיפות עיניים (ג' רלג'-ד').

האם מחללים שבת על נשיכת כלב שוטה או הכשת נחש ועקרב?

מי שנשכו כלב שוטה או נשכו סוס או חמור, וכן אם הכישו נחש או שעקצו עקרב, ואפילו עקרב שחור, או ששרט אותו חתול, מצוה לחלל עליו שבת על ידי ישראל אפילו אם יש ספק סכנה, ומותר לצוד את הנחש ולהורגו כדי להביאו לבית החולים ולקבל טיפול מדויק ויעיל (ג' רלה', כרך ד' רכד').

האם מחללים שבת על עקיצת צרעה או דבורה?

מי שנעקץ על ידי צרעה או דבורה וסובל מרגישות לסוג עקיצה זו, רשאי לחלל את השבת, כיון שספק נפשות להקל (ג' רלה').

בלע רעל או חפץ מסוכן - האם מחללים את השבת?

אדם שבלע רעל או כל דבר שיש בו סכנה, כגון מחט או כל גוף חד אחר וכדומה, נחשב פיקוח נפש, ומחללים עליו את השבת (כרך ד' רכה').

ננעל בחדר או במעלית - האם מותר לשבור את הדלת?

ילד שננעל בחדר בשבת, אם יש אפשרות להרגיע אותו עד מוצאי שבת (כגון שלא נשאר הרבה זמן עד צאת השבת), ואין בכך חשש סכנה, אין לחלל שבת על ידי שבירת הדלת, אבל אם יש חשש שהילד יבוא לידי סכנה מחמת הפחד, מותר לשבור את הדלת כדי לחלצו, וכן אם ננעל במעלית ויש ספק סכנה, מותר להזמין את אנשי מכבי האש או את חברת המעליות כדי לחלצו, אפילו אם הדבר כרוך באיסורים מן התורה (כרך ד' רלד').

ילד קטן שאבד או משוטט ברחוב - האם מותר לחלל את השבת?

ילד קטן שאבד ויש מקום לדאוג לשלומו או קטן שנמצא משוטט ברחוב, והוא מבוהל ואי אפשר להרגיעו, ולא ידוע מי הם קרוביו, מותר לחלל את

השבת כשיש צורך בכך, ולהודיע למשטרה על העדרותו או על המצאו (כרך ד' רלה').

סכנת אבר - האם מותר לחלל שבת כאשר יש סכנת אבר?

בזמנינו שחוששים בכל סכנת אבר להתפתחות סכנה בכל הגוף, מותר לחלל שבת על ידי ישראל גם על סכנת אבר (ג' רלה').

נשמטה עצם פרק יד או רגל - האם מותר לחלל עליו שבת?

מי שנשמטה עצם פרק ידו או רגלו, והרופא אומר שיוכל לבוא לידי סכנה, מותר לחלל עליו שבת, ומותר לבצע בשבת צילום רנטגן כדי לדעת את האבחנה המדויקת, ואפילו אם הרופא אומר שאין חשש סכנה כשנשמטה העצם מפרק ידו או רגלו, מותר להחזירה, ואם נשברה העצם ויש צורך בדבר, מותר לחלל את השבת (ג' רמג').

מכת ברזל או חתך עמוק - האם מחללים עליו את השבת?

מי שקיבל מכה חזקה מברזל ונפצע, ויש לחשוש שמא נגרם לו זיהום על ידי החלודה, יש לטפל בו למניעת הזיהום, ואם יש צורך, מחללים עליו את השבת, וכן אם נחתך חתך עמוק, או שהרופא אומר שיש חשש סכנה, מחללים את השבת, אך אין לחלל שבת על כל שריטה מסכין או חתך שאינו עמוק (כרך ד' רכב'-ד').

חולה או תינוק שיש לו חום גבוה - האם מותר לפנותו לבית חולים?

חולה שחש ברע, ויש לו חום גבוה למעלה מארבעים מעלות, וניסה להוריד את החום על ידי אקמול ועדיין לא ירד החום, ולא נקבעה סיבת החום, מותר לפנותו לבית חולים לצורך בדיקות וטיפולים, אבל אם יש לו רק הצטננות רגילה וידוע שמקבלים חום בגללה, נחשב כחולה שאין בו סכנה, אך תינוק שיש לו חום כל שהוא (עיין בהלכה הבאה), נחשב בכלל ספק סכנה ומחללים עליו את השבת (ג' רמד', רמז').

תינוק שיש לו חום - מתי מחללים עליו את השבת?

תינוק שיש לו חום, מחללים עליו את השבת בכל דבר שיכול לרפא אותו, אפילו אם אין החום גבוה מאוד, ואפילו אם החום גבוה מהרגיל במעלה אחת בלבד, מחללים עליו את השבת, כיון שיש בזה חשש סכנה (מאמר מרדכי פרק קו' סעיף

סו'). לפני שיפנה לקבלת טיפול רפואי, ינסה להוריד את החום על ידי נתינת תרופות כגון אקמול ורחיצה באמבטיה של מים פושרים[167].

חום נמוך מאוד או בחוסר תגובה - האם מחללים עליו שבת?

מי שיש לו חום נמוך מאוד, וגובה החום שלו הוא בערך 35 מעלות, צריך לחלל עליו את השבת, כיון שיש בכך חשש סכנה. אם הוא בחוסר תגובה (אפטיות), יש לחשוש גם בפחות מ - 36 מעלות (פס"ת סימן שכח' ס"כ ובהערה 160).

חולה שמרגיש שאולי נשקפת סכנה לחייו - האם מחללים עליו שבת?

חולה שאומר שהוא מרגיש ברע, וחושש שאולי נשקפת לו סכנה, נחשב כחולה שיש בו סכנה ומחללים עליו שבת, כמו שכתוב "לב יודע מרת נפשו" (ג' רמז').

חולה שקיים חשש שיש בו סכנה - האם אפשר להתקשר או לנסוע לרופא?

חולה שקיים חשש שיש בו סכנה, מותר להתקשר לרופא שיבוא אליו או לנסוע לרופא (עדיף אמבולנס מאשר מונית[168]), ואפילו שיש סיכוי שהרופא אינו בבית, כיון שספק נפשות להקל. חולה שיש בו סכנה רשאי לנסוע לרופא מומחה יותר אפילו שגר רחוק ויש רופא אחר בקרבת מקום, אך אין להתיר לנסוע לרופא שגר רחוק רק מטעמים כספיים (ג' רמח'-ט').

רופא ששומע צלצול טלפון בביתו האם יענה?

רופא ששומע צלצול טלפון בביתו והטלפון מצלצל בלי הפסקה, רשאי לענות לטלפון[169], שמא מתקשרים אליו לצורך חולה שיש בו סכנה, ואף אם התברר

המחמיר תבוא עליו ברכה

167. צריך לדעת: יש הרבה פרטים בענין חום גבוה או חולי של תינוק או ילד קטן. בגלל ריבוי הפרטים לא נכנסתי לנושא סבוך זה. לדוגמא: תלוי בגיל התינוק או הילד, בעיות רפואיות למיניהן וכדומה, אך בכל אופן אין להסתמך על ידי בדיקת דופק או הנחת כף היד על המצח של החולה אלא צריך למדוד על ידי מדחום כספית ולא במדחום דיגיטלי, ומותר להוריד את הכספית שבמדחום לצורך השימוש בו, ומותר לחטא את המדחום באלכוהול או בחומר חיטי אחר, וכן מותר להטביל את המדחום בשמן או קרם או משחת ווזלין וכדומה כדי למנוע חיכוך בפי הטבעת. עיין בספר לבוש יוסף (הרה"ג יוסף משדי שליט"א) סימן שכח' סעיף יז'.

168. לכתחילה עדיף להזמין אמבולנס, כיון שבדרך כלל בא רופא עם האמבולנס, וניתן להשגיח על החולה בזמן הנסיעה, ואפילו אם נהג האמבולנס אינו שומר מצוות ולא יקפיד על כל מיני דברים שאינו חייב לעשות אותם, מותר (מנוחת אהבה ח"א פרק כא' סעיף לג').

169. וטוב שירים את הטלפון בשינוי או על ידי קטן.

אחר כך שהצלצול היה בטעות, אין כאן איסור, כיון שכוונתו היתה לפיקוח נפש (ג' רמט').

תשלום לרופא - האם רשאי הרופא לקבל כסף על טיפול בשבת?

רשאי הרופא לקבל תשלום לאחר השבת[170], כיון שבמקום מצוה מותר לקבל כסף (ג' רנ').

רשימת מרשם - האם מותר לרופא לרשום מרשם בשבת לחולה שיש בו סכנה?

מותר לרופא לכתוב בשבת מרשם תרופות לצורך חולה שיש בו סכנה, ויכתוב ביד שמאל, שכל דבר שאינו חלק מהטיפול הישיר לחולה שיש בו סכנה, צריך לעשות בשינוי כגון כתיבת מרשם וכדומה[171] (ג' רנג').

קרוב משפחה - האם רשאי לנסוע עם החולה לבית חולים בשבת?

מותר לקרוב משפחה או לכל אדם אחר שיש לחולה אמון בו, לנסוע עם החולה לבית החולים, כדי לעודדו ולחזקו או לעזור למטפלים בו, אך אסור לו לחזור לביתו בשבת, כיון שאין בכך פיקוח נפש (כרך ד' רח').

נסיעת רופא - האם מותר לרופא לנסוע או לחזור כדי לטפל בחולה שיש בו סכנה?

מותר לרופא לנסוע ברכבו כדי לטפל בחולה שיש בו סכנה, אך אין לו לחזור ברכבו אלא רק על ידי נהג גוי, ובחולה שאין בו סכנה מותר לנסוע רק על ידי נהג גוי, והמיקל לחזור לביתו עם הגוי יש לו על לסמוך (ג' רנג', רנה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

170. ונכון לקבל את התשלום בהבלעה כגון שיוסיף על מחיר התרופות את דמי טרחתו או שיטפל בו גם במוצאי שבת וכדומה, שאם לא כן אינו רואה סימן ברכה בכסף שקיבל בעבור הטיפול בשבת (כרך ד' רעז').

171. ולכתחילה נכון להכין מערב שבת מהדקים (כמו סיכת ביטחון וכדומה), וירשמו בדף את מידות החום שיש במד חום, ובשבת יניחו את המהדק בסמוך לספרה שהיא מידת החום, ובכך יוכל לעקוב אחר מידת החום של החולה בלי צורך ברישום (כרך ד' רכא').

הקלת הכאב - האם מותר לחלל שבת רק כדי להקל את הכאב?

מצוה לחלל את השבת להכין תרופות לצורך חולה שיש בו סכנה, ואפילו רק כדי להקל את יסוריו, וכן אם מפעיל אמצעי החייאה אפילו שסיכויי ההצלה לרפואתו קלושים. ורשאי הרופא לחלל שבת אפילו בדברים שאין במניעתם סכנה אלא רק כדי להקל את היסורים[172] (ג' רנו').

חולה שיצא מכלל סכנה - האם ימשיך לקבל את הטיפול?

חולה שהיה בו סכנה, וכעת הוטב מצבו, ואמרו הרופאים שיצא מכלל סכנה, צריך להמשיך לקבל את הטיפול כדין חולה שיש בו סכנה, שיש לחוש שמא יחזור לסכנתו (ג' רפט').

מתאבד - האם מחללים שבת לצורך אדם שניסה להתאבד?

מי שניסה להתאבד על ידי ששתה רעל וכדומה, מחללים עליו שבת, ואפילו אם מוחה ולא רוצה לקבל טיפול, אין שומעים לו, כיון שנפשו היא קניינו של הקב"ה ולא שלו (ג' רפט', יבי"א ח"ח או"ח סימן לז').

חילול שבת על גוי - האם מותר לחלל עליו שבת?

אם הובא לבית החולים גוי שהוא חולה שיש בו סכנה או פצוע במצב קשה, וצריך לחלל שבת להצלתו, אף על פי שמעיקר הדין אין לחלל שבת על גוי במלאכות האסורות מן התורה, מכל מקום כיון שיש חשש של איבה שגם הגויים לא יבואו לטפל בישראל, ויבואו לידי סכנה, מותר לטפל בהם אף במלאכות האסורות מן התורה[173] ואם יכול להשתמט ולהתנצל שעוסק ביהודי אחר, חייב לעשות כן[174] (ג' שז', שיז'-ח', יבי"א ח"ח או"ח סימן לז'-ח').

172. עדיף אם אפשר שיעשה אותם על ידי שני אנשים.

173. ועצה טובה שיעשו מלאכה מן התורה לצורך גוי או על מחלל שבת בפרהסיא על ידי שניים ביחד.

174. וטוב שהנהלת בית החולים ידאגו שיהיו רופאים ואחיות גויים לצורך טיפול בגויים, ורופאי ישראל יטפלו בדברים האסורים מדרבנן.

חילול שבת על יהודי מחלל שבת בפרהסיא - האם מותר לחלל עליו שבת?

מותר לחלל שבת במלאכות האסורות מן התורה על ישראל המחלל שבת בפרהסיא, מפני שיש לתלות שהרהר תשובה בליבו, וגם אם נפצע תוך כדי חילול שבת ואיבד את הכרתו שאין לתלות שחזר בתשובה, מותר לטפל בו, שיש לחוש שמא לא יטפלו חילוניים חופשיים ביהודים דתיים, ויבואו לידי סכנה (ג' שיז').

גוסס - האם מחללים עליו שבת?

יש לחלל שבת גם על גוסס, אפילו שידוע שיחיה לזמן מועט, ולא בטוח שיזכה לשמור שבתות נוספות, ואפילו רק כדי להקל את כאביו (כרך ד' רנה'-ו').

קביעת יום לניתוח - באיזה יום מותר לערוך ניתוח?

אדם הנצרך לעבור ניתוח, ויכול לקבוע באיזה יום יערך הניתוח, צריך לקובעו בתחילת השבוע עד שלושה ימים לפני השבת (כלומר בימים ראשון, שני ושלישי), אבל ניתוח דחוף, יש לנתח מיד (כרך ד' רמו'). אם היום הקבוע של הרופא המומחה הוא רק מיום רביעי ואילך, מותר לערוך את הניתוח כשמתאפשר לרופא, כיון שעצם הניתוח הוא צורך חשוב (שש"כ פרק לב' הערה צט' בשם הגרשז"א).

דיני יולדת בשבת

דירה קרובה לבית החולים - האם חייבת האשה להיות שם לפני שבת?

אם יש קושי לאשה לשהות בדירה הנמצאת בקרבת מקום לבית החולים כדי להמנע מנסיעה בשבת, כגון שיימנע ממנה וממשפחתה עונג שבת כראוי, אינה חייבת בכך (ג' שכא').

מתי מחללים שבת על יולדת? ומי רשאי להצטרף לנסיעה לבית החולים?

מהרגע שמרגישה האשה שעומדת ללדת, כגון שהרגישה צירי לידה סדירים או ירידת מי שפיר, אפילו יש לה ספק אם תלד עתה, מותר להתקשר לאמבולנס כדי לנסוע לבית החולים, ומותר לקרוב משפחה או לאדם אחר שהאשה רוצה שיתלווה אליה לנסוע יחד איתה לבית החולים כדי לעודדה ולהרגיעה, ואפילו אם לא מבקשת יצטרפו אליה (אלא אם כן מבקשת בפירוש שלא יצטרפו אליה), כיון שחששו חכמים שתיטרף דעתה עליה אם לא תהיה רגועה בנסיעה לבית החולים (ג' שכ').

תפילת הדרך וברכת הגומל - האם צריך לומר על נסיעה בשבת?

הנוסע בשבת לצורך פיקוח נפש במשך 72 דקות, בדרך בין עירונית, מותר לו לומר תפילת הדרך, כיון שאינו מבקש דברים לצורך יום חול, אלא לצורך שבת עצמה (כרך ד' ש'). אם נסע בשבת מעיר לעיר במשך 72 דקות לצורך פיקוח נפש, כגון שנסע לבית חולים מסוים לצורך ניתוח או לידה וכדומה, צריך לברך ברכת הגומל כאשר עולה לתורה, כיון שנסע בהיתר. ואם חשב בדעתו שכיון שנסע בשבת אינו מברך הגומל, ולאחר כמה חודשים נודע לו שצריך לברך, יברך הגומל גם לאחר כמה חודשים (כרך ב' רפב').

פסקו הצירים - האם יכולה לחזור לבית?

אם תוך כדי הנסיעה פסקו הצירים לגמרי, תאמר לנהג שיחזיר אותה לביתה, אבל אם הגיעה לבית החולים אינה יכולה לחזור לביתה אלא רק על ידי נהג גוי (ג' שכ').

שינוי בנסיעה - הנוהג ברכב לצורך פיקוח נפש האם צריך לעשות שינוי בנסיעה?

הנוהג ברכב בשבת לצורך פיקוח נפש יתנהג כרגיל במהלך הנסיעה כמו שנוהג ביום חול על פי חוקי התנועה כגון שעליו לעצור ברמזור באור אדום, אף על פי שעל ידי כך נדלקים נורות, וכן יאותת כשמבצע פנייה כדי למנוע התנגשות (ג' שכא').

כיבוי המנוע - האם מותר לכבות את המנוע כשמגיע לבית החולים?

הנוהג ברכב בשבת לצורך פיקוח נפש כגון חולה או יולדת, אינו רשאי לכבות את הרכב כשיגיע לבית החולים אלא יאמר לגוי לכבותו, משום שנחשב שבות דשבות במקום הפסד שאם ישאיר את מנוע הרכב פועל, עלול להתקלקל, התירו הפסד על ידי גוי, כי הכיבוי דרבנן, וגם אמירה לגוי מדרבנן ואם אין גוי או קטן, ויש חשש להפסד גדול של המנוע, יכבה בעצמו, ויש לו על מה שיסמוך[175] (ג' שכ', כרך ד' רחצ'-ט').

ניתוח קיסרי - האם מותר לערוך ניתוח קיסרי בשבת?

אם קבע הרופא שהאשה צריכה לעבור ניתוח קיסרי, יש לדחות את הניתוח לאחר השבת לימים הראשונים של השבוע, כדי להמנע מחילול שבת אם תהיה במצב של סכנה בזמן הניתוח, אבל אם יש חשש בדחיית הניתוח מותר לערוך אותו בשבת (ג' שכב').

זריקת "אפידורל" - היולדת בשבת האם יכולה לבקש זריקת אפידורל?

היולדת בשבת מותר לה לבקש מהרופא שיתן לה זריקת אפידורל סמוך ללידה, כדי שלא תרגיש כל כך בקושי הלידה (ג' שכב').

כמה ימים נקראת היולדת חולה שיש בה סכנה?

משעת הלידה (וכן מפלת לאחר 40 יום להריונה, או מסופקת אם עברו 40 יום) כל שלושה ימים הראשונים ללידה:

175. וטוב שיכבה את המנוע על ידי שינוי.

מחללים עליה את השבת אפילו אם אמרה איני צריכה, ואפילו הרופא אומר שאינה צריכה אבל האשה מרגישה צורך מסוים, כיון ש"לב יודע מרת נפשו", ואין לה להחמיר בדבר.

משלושה ימים עד סוף שבעה ימים:

אם אמרה בפירוש איני צריכה, שומעים לה, אבל אם שתקה או שאמרה איני יודעת, מחללים עליה את השבת, ואפילו כמה רופאים אומרים שאינה צריכה, מחללים שבת.

מסוף שבעה ימים עד שלושים יום:

נחשבת חולה שאין בה סכנה, ואין ישראל מחלל עליה שבת אפילו אמרה צריכה אני, אלא רק באיסורים מדרבנן האסורים משום שבות, ויעשו על ידי שינוי, אבל על ידי גוי מותר לעשות כל מה שצריכה, ואם יש סיבוך רפואי נחשבת חולה שיש בה סכנה (ג' של', שלו'-ז').

ספירת הימים - איך סופרים את הימים האלה?

כל הימים האלה הם מעת לעת שהם 24 שעות, ושלושת הימים הראשונים מסתיימים לאחר 72 שעות, וכן משלושה עד שבעה סופרים מעת לעת (ג' שלג').

צלצול בפעמון - האם מותר ליולדת לצלצל בפעמון כדי לקרוא לאחות?

יולדת בתוך שבעה ימים ללידתה ששוכבת בבית החולים, וצריכה לרדת ממיטתה כדי להכנס לשירותים, וקשה לה לרדת לבד, והאחות נמצאת בריחוק מקום, מותר לה להזעיק את האחות על ידי הפעמון החשמלי, ותעשה כן על ידי שינוי כגון שתלחץ עליו במרפק (ג' שלו').

נרות שבת - יולדת בבית חולים האם מדליקה נרות שבת?

יולדת הנמצאת בבית חולים, ואינה יכולה להדליק נרות שבת, בעלה ידליק בבית, והיולדת תכבה את האור בחדר, ותברך "להדליק נר של שבת" על אור החשמל, ומיד תדליק את האור, ויוצאת בכך ידי חובת הדלקת נרות שבת (ג' שלז').

ריבוי חלב - האם מותר ליולדת המצטערת מריבוי חלב לחלוב בידיים?

יולדת המצטערת מריבוי חלב, מותר לה לחלוב בידיה את החלב לתוך כלי שיש בו דבר מאוס כגון מי סבון, שבכך החלב הולך לאיבוד, כיון שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה האסורה מדרבנן, ובמקום צער לא גזרו חכמים (ג' שדמ'-ה').

ריבוי חלב - האם מותר ליולדת להשתמש במשאבה חשמלית או ידנית?

יולדת המצטערת מריבוי חלב וקשה לה להוציא את החלב בידיה (וכן אם אינה סובלת אבל חוששת שהמקום יתייבש אם לא תשאב עכשיו, ומחמת כן לא תוכל עוד להניק), מותר לה להשתמש במשאבה חשמלית המחוברת לשעון שבת המפעיל את המשאבה בשעות מכוונות מראש, ויש לשים בתוך הכלי שחולבת אליו, חומר המקלקל את החלב, כגון מי סבון וכדומה, כדי שילך מיד לאיבוד. ואם אין לה חומר פוגם, תשאב בכל פעם כמות קטנה (בערך כפית וחצי[176]), ותשפוך את החלב שהתאסף שם, ותחזור לשאוב שוב פעם כמות קטנה נוספת. ומותר להשתמש גם במשאבה ידנית[177] לצורך שאיבת החלב, ותשים חומר פוגם בכלי (שש"כ פרק לו' סעיף כא' ובהערות שם).

קונכיה - האם מותר להשתמש בה בשבת?

מותר להשתמש בקונכיה, שהיא כלי עזר לאשה מניקה, ואם הצטבר חלב בקונכיה, אין להשתמש בו (שש"כ פרק לו' סעיף כא').

176. לדעת הרב מאזוז זצוק"ל (הובא בספר מנוחת אהבה ח"ד עמוד קפה') אפשר להקל עד שלוש כפות.

177. עדיף להשתמש במשאבה חשמלית מאשר להוציא את החלב בלחיצת היד או במשאבה ידנית, כיון שכל לחיצה נחשבת כמלאכה בפני עצמה מה שאין כן במשאבה חשמלית שעושה פעולה אחת בלבד.

דיני הנולד בשבת

חילול שבת על עובר - האם מחללים שבת על עובר שבמעי אימו?

מחללים שבת על עובר הנמצא במעי אימו, על פי אבחנת הרופאים שהעובר נמצא במצוקה שיש בה סכנה, אפילו אם הוא בתחילת ההריון בתוך ארבעים יום שאין בו חיות כלל, כיון שלענין שמירת המצות אומרים: "חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה", ומותר לנתח את האם בשבת כדי להציל את העובר (ג' שלח').

מלאכות מותרות - אלו מלאכות מותר לעשות לתינוק הנולד בשבת?

תינוק הנולד בשבת עושים לו כל צרכיו, ולא משנה כלל באיזה חודש נולד, כיון שגם תינוק שנולד מוקדם ונמצא באינקובטור, מתפתח כרגיל בבריאות טובה (ג' שמא', שמג').

ברית מילה בשבת

נולד ביום שישי לאחר השקיעה - האם עורכים את הברית בשבת?

תינוק שנולד ביום שישי לאחר שקיעת השמש, בזמן בין השמשות, אין למול אותו בשבת, אלא דוחים את הברית ליום ראשון. וכן כאשר יש ספק אם נולד לפני השקיעה, או בבין השמשות, אין למול אותו בשבת, וכן כאשר יש ספק אם נולד בתוך זמן בין השמשות או לאחר צאת הכוכבים, אין למול אותו בשבת (כרך ד' שלח').

נולד במוצאי שבת לאחר השקיעה - האם עורכים את הברית בשבת?

תינוק שנולד במוצאי שבת לאחר שקיעת השמש, אין למול אותו בשבת אלא דוחים את הברית ליום ראשון (כרך ד' שמא').

תינוק הנמצא באינקובטור - מתי ניתן לערוך לו ברית מילה ופדיון הבן?

תינוק שנולד קודם זמנו והניחוהו באינקובטור עם האויר והחום שבו כדי להשלים את כל מה שנעשה ברחם להשלמת הולד, אינו נימול אלא לאחר שמונה ימים לאחר שהוציאוהו משם, כיון ששהייתו באינקובטור נחשבת כהמשך הריון, וכן אין לערוך לו פדיון הבן אלא לאחר שלושים יום שהוציאוהו משם, כי הוא גמר ימי עיבורו (ג' שמח').

ברית מילה שלא בזמנה - האם דוחה את השבת?

ברית מילה בזמנה דוחה את השבת, אפילו אם נולד זמן קצר לפני השקיעה, (וניתן לסמוך על המילדת שאומרת מתי נולד), אבל תינוק שנדחתה ברית המילה שלו בגלל מחלה, אין המילה דוחה את השבת אלא נדחית ליום ראשון, וגם אם נתרפא מהמחלה ביום חמישי ואישרו הרופאים שאפשר כבר למולו, אין למול אותו ביום חמישי או שישי, שמא יצטרכו לחלל עליו את השבת, ולכן דוחים את המילה ליום ראשון (ג' שנב', כרך ד' שט', שיח').

ניתוח קיסרי או לידת מלקחיים וכדומה - האם המילה דוחה שבת?

תינוק שנולד בניתוח קיסרי, אין המילה דוחה שבת, אלא עורכים את הברית ביום ראשון, ומוטל על המוהל לברר בכל ברית שעורך בשבת, אם הלידה היתה טבעית או שנולד בניתוח קיסרי, אבל אם נולד על ידי מלקחיים או על ידי הפריה מלאכותית או על ידי מבחנה, נחשב לידה רגילה, ונימול בשבת (כרך ד' שכה'-ו').

סכין וכלי המילה - האם מותר לטלטלם בשבת?

מותר לטלטל בשבת את כלי המילה לאחר הברית, על ידי שיתן אותם לקטן שיטלטל אותם לבית במקום שיש עירוב, ואם אין שם ילד קטן, רשאי לטלטלם, ויזהר שלא יעשה הנחה ברשות הרבים[178] (כרך ד' שכד').

ערלת התינוק - האם מותר לטלטלה בשבת?

ברית הנעשית בשבת, מותר לטלטל את הערלה כדי לתת אותה בתוך עפר המוכן מערב שבת, ומותר למוהל לרוק בשבת את דם המציצה לתוך העפר (כרך ב' תקכט').

178. ונכון שהמוהל ישאיר את חפציו במקום שמור בבית הכנסת ולא יסמוך על העירוב.

חולה שאין בו סכנה

מי נחשב חולה שאין בו סכנה?

חולה שאין בו סכנה נחשב מי שנפל למשכב מחמת מחלה, ואין במחלה זו סכנת נפשות, או שיש לו מיחוש ומצטער עד כדי שחלה כל גופו מאותו מיחוש, או שהולך כמו בריא אך אם לא יקבל טיפול בזמן הנדרש, עלול להסתכן או ליפול למשכב, כגון חולי קצרת או מי שסובל ממחלת לב שאינה מסוכנת או מחלת הנפילה כשאין נשקפת סכנה, וכן יולדת מיום השמיני ללידה עד סוף שלושים יום מהלידה וכן תינוק [עיין בהמשך עד איזה גיל נחשב התינוק חולה שאין בו סכנה] (כרך ד' צט').

מיחוש בלבד - האם מותר לחלל שבת על מי שיש לו מיחוש בלבד?

מי שיש לו מיחוש בשבת, והוא מתהלך כמו בריא, אסור לעשות לו רפואה אפילו שהיא אסורה מדרבנן, כגון לבלוע כדורים או סירופ, אבל אם התחיל לקחת כדורים מערב שבת, ואם יפסיק לקחת, יצטער, או שלוקח תרופה אנטיביוטית, מותר להמשיך לקחת את התרופה, ואם מצטער הרבה, נחשב כחולה שאין בו סכנה ורשאי לבלוע כדור אקמול[179], ואם יש לו כאבי גרון או שיעול, ואוכל דבש או מערב חלב בדבש וכדומה שהם מאכל שאוכלים אותו גם אנשים בריאים מותר. אבל אם כואב לו מאוד או שחלה ונפל למשכב נחשב לחולה שאין בו סכנה, ומותר לרפא אותו במלאכות האסורות מהתורה על ידי גוי (ג' שנו', שסח', כרך ד' קלג', קלה').

משכך כאבים - האם מותר לקחת בשבת כדורים לשיכוך כאבים?

גלולות שלא נועדו למטרת רפואה, אלא לשיכוך כאבים כגון גלולות אקמול או לחזק את כח ההתנגדות בגוף למחלות, ומטרתן שהאדם לא יחלה במהרה וכדומה, וגם אנשים בריאים נוטלים גלולות אלו כדי למנוע הצטננות או למנוע

179. ומי שרוצה להחמיר על עצמו ולהמנע מלקיחת תרופות בשבת, צריך לדעת שאין לאדם רשות למנוע מעצמו מצות עונג שבת ולסבול, כיון שחכמים התירו לחולה שאין בו סכנה לקחת תרופות בשבת (כרך ד' קל').

מחלות לב וכדומה, אף שלכתחילה אין לבלוע אותן בשבת, מכל מקום במקום צער וביטול עונג שבת, רשאי לבלוע בשינוי כגון שיכרוך אותה במשהו מסוים ואפילו בנייר שעוטף אותה, או שיתן את הגלולה במים פושרים עד שיימס, וישתה, אך יזהר לא לערבב את האבקה במעט מים (כרך ד' קמא'-ג').

חולה שאין בו סכנה - האם מותר לחלל עליו שבת על ידי ישראל?

אסור לישראל לחלל שבת במלאכות האסורות מן התורה על חולה שאין בו סכנה, אלא אם כן אין אפשרות אחרת ועושה כן בשינוי, אבל מלאכות האסורות מדרבנן, מותר לעשות בלי שינוי כאשר יש סכנת אבר, כגון שאם לא יטפלו באבר, הוא יחלש, ולא יהיה ראוי למלאכה כמו אדם רגיל, אך אם אין סכנת אבר, מותר לעשות מלאכות דרבנן בשינוי (כרך ד' פג', פח', צ', צד').

חולה שאין בו סכנה - האם מותר לחלל עליו שבת על ידי גוי?

חולה שאין בו סכנה, מותר לומר לגוי לעשות בשבילו את כל צרכיו, ואם יש צורך, יכול לעשות בשבילו גם מלאכות האסורות מן התורה (ח"ד קעו').

ילד קטן - עד מתי נחשב כחולה שאין בו סכנה?

ילד קטן עד גיל 9 שנים נחשב כחולה שאין בו סכנה[180] (ג' שסא'). מותר לתת לילד קטן כל סוג תרופה, בין טיפות אף, אוזן ועיניים, ובין כל מיני גלולות וסירופים הדרושים לו לרפואתו (מנוחת אהבה פרק כא' סעיף סו', סח').

כדורי ויטמינים וכדומה - האם מותר לבריא לשתותם בשבת?

מותר לאדם בריא לשתות בשבת כדורי ויטמינים כדי לחזק מזגו ובריאותו, כיון שלא גזרו חכמים שחיקת סממנים באדם בריא[181], וכן אשה שהורה לה הרופא לבלוע כדור כדי שתוכל להכנס להריון או אשה שקיבלה היתר מרב מובהק למנוע הריון על ידי בליעת הכדור, ואם תפסיק לקחתו בשבת, לא יועילו הכדורים, מותר לה לבלוע את הכדור (ג' שסג', ו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

180. לכתחילה יכינו מערב שבת כל מה שאפשר לצורך הקטן.

181. ועדיף להתחיל לקחת את הכדורים מערב שבת, ומי שיכול להמנע מכך בשבת, בלי שום קושי, תבוא עליו ברכה (כרך ד' קמה').

בקשה אישית - האם מותר לבקש בקשה כשלוקח תרופות?

אם לוקח תרופה או ויטמינים בשבת, אין לומר נוסח תפילה, כגון "יהי רצון שיהיה עסק זה לי לרפואה וכו'" אם אין בכך חשש לסכנת נפשות (כרך ב' תרסז').

כדור שינה - האם מותר לבלוע בשבת כדור שינה או להפגת השינה?

מי שסובל מנדודי שינה, רשאי לבלוע בשבת כדור שינה כדי שיוכל לישון, וכן מותר לבלוע בשבת כדורי מרץ להפגת השינה (ג' שסז', כרך ד' קמד').

נייר העוטף את הגלולה - האם רשאי לקרוע בשבת?

מותר לקרוע בשבת את הנייר העוטף את הגלולה אפילו במקום האותיות, כיון שאינו מתכוון לקריעת האותיות, ואינו מוחק על מנת לכתוב, ולא אכפת לו בכך[182] (כרך ד' קלב').

עצירות - האם רשאי לאכול פירות משלשלים או לעשות "חוקן"?

מי שסובל מעצירות בשבת, מותר לו לשתות מיץ שזיפים או לאכול שאר מיני פירות המשלשלים, כיון שהם מאכל בריאים, ואם יש לו צער גדול רשאי לעשות "חוקן" עם מי סבון וסמי רפואה, ובתנאי שיעשה כן בשינוי, ואם אי אפשר בשינוי, יעשה כרגיל (ג' שסט').

עצירות - האם מותר לקחת בשבת סמי רפואה וכדומה?

אין לקחת סמי רפואה כגון גלולות לעצירות או לשלשול וכן כל מיני סוגי שמנים או אבקות טבעוניות, תערובת צמחים, דייסות וכן סוגי תה שאין דרך אנשים בריאים לשתות אותם. ואם זקוק להם ביותר, רשאי להקל על ידי שיערבב אותם מערב שבת בתוך מאכל או משקה של בריאים. ואם הגיע למצב שנחלה כל גופו או במצבים מיוחדים כגון חולה לאחר ניתוח מעיים וכדומה, מותר בכל ענין (פסקי תשובות סימן שכח' סעיף עב' ובהערה 574).

המחמיר תבוא עליו ברכה

182. והמחמיר לקרוע שלא במקום האותיות, תבוא עליו ברכה.

טחורים - האם רשאי לשבת במים חמים?

מי שסובל מטחורים, יכול לשבת בתוך גיגית של מים חמים שהוחמו מערב שבת, ואם קשה לו לשבת על כסא יכול לנפח כרית גומי ולשבת עליה, וטעם ההיתר הוא כיון שרפואה זו אינה על ידי סממנים (ג' שע').

החש בראשו - האם יכול לשתות קפה עם סוכרזית?

מי שיש לו מיחוש בראשו, ושותה קפה, וכתחליף לסוכר הוא נותן סוכרזית להמתיקו, מותר, אפילו בתוך כלי שני שהוא חם בחום שהיד סולדת בו (ג' שע').

זריקת אינסולין - האם מותר להזריקה לפני הסעודה ולתלוש צמר גפן?

חולה סוכרת שמקבל זריקת אינסולין לפני כל ארוחה להורדת כמות הסוכר בדם, מותר להזריק לו זריקה זו גם בשבת, וכן מותר לעשות זריקה לחולה שאין בו סכנה, ומותר לחבר את המחט עם המזרק. ומותר לתלוש חתיכת צמר גפן מהחבילה כדי לנקות את מקום הזריקה[183] (ג' שעג'-ד', ז').

בדיקת סוכר - האם מותר להוציא טיפת דם בדקירה ולהכניסה לבדיקה במכשיר?

חולה שצריך לבדוק את רמת הסוכר בגופו כמה פעמים ביום, ולשם כך עליו להוציא טיפת דם מהאצבע על ידי דקירה במחט מיוחדת ולהכניס אותה למכשיר חשמלי מיוחד, המראה את רמת הסוכר בדם, ויודע לפי זה כמה אינסולין צריך להזריק, מותר לעשות פעולות אלו בשבת ואפילו כמה פעמים, כיון שנחשב חולה שיש בו סכנה[184] (כרך ב' תתמב').

טיפות אף או משחה או טבק לנזלת חריפה - האם מותר לקחת בשבת?

מי שקשה לו לנשום עקב נזלת חריפה, רשאי להריח במשחה הנקראת "ויקס" שעל ידי ריחה החריף נפתחים דרכי הנשימה, כיון שמשחה זו אין עיקרה לרפואה

המחמיר תבוא עליו ברכה

183. ונכון לחשוש למחמירים בתלישת צמר גפן, אלא אם כן יש חשש סכנה או צורך מצוה, וכן אם יש לו כאבי אוזניים חזקים רשאי לתלוש צמר גפן אף למחמירים (כרך ד' קעה').

184. אם אפשר ידליק את המכשיר על ידי שעון שבת או על ידי גוי, וישתדל להפעיל את הכפתורים בשינוי. ואם אפשר מבחינה רפואית יעשה את הבדיקה עשרים דקות לפני השקיעה בערב שבת, וכן עשרים דקות לאחר השקיעה במוצאי שבת, בתנאי שהרופא מסכים להנהגה זו. (אין להחמיר בדברים אלה על דעת עצמו אלא רק על פי התיעצות עם רופא מומחה).

אלא לפתוח דרכי הנשימה, ורשאי לטפטף טיפות לתוך האף על ידי גוי, אלא אם כן חלה כל גופו או ספק אם הגיע למצב שחלה כל גופו שמותר על ידי ישראל, ומותר לשאוף טבק הרחה אפילו שמועיל לרפואה, כיון שגם בריאים מריחים בו (ג' שעט').

קשיי נשימה - האם רשאי להשתמש במכשיר אדים בשבת?

חולה הסובל מקשיי נשימה, ונצרך למכשיר אדים, נכון להפעיל את המכשיר מערב שבת, ואם נגמרו המים במכשיר, ומכשיר האדים קר, מותר להוסיף מים דרך הפיה, ומותר לטלטלו ממקום למקום, אך במכשיר אדים של מים חמים, לכתחילה ימלא מערב שבת מים רבים, כדי שלא יצטרכו להוסיף מים בשבת, ומכל מקום המיקל למלאות מים בשבת יש לו על מה שיסמוך[185], ובמקום צורך רשאי לטלטל את המכשיר המחובר לשקע מערב שבת ממקום למקום, ואם יש חשש שיגיע לידי סכנת נפשות, פשוט שמותר לעשות הכל, וגם לחבר את המכשיר לחשמל ולהפעילו בשבת (כרך ד' קכז'-ט').

כאב או דלקת עיניים - האם מותר לטפטף טיפות עיניים?

מותר להשתמש בטיפות עיניים בשבת כאשר האדם מרגיש כאבים חזקים או דלקת בעיניים, וכן רשאי לתת משחה בעין מתוך שפופרת באמצעות מקל, אבל אם יש לו כאב קל בעיניים, אין לעשות שום טיפול רפואי (כרך ד' קט').

טפטוף לתוך העין לצורך עדשות מגע - האם מותר בשבת?

המרכיב עדשות מגע בעיניו, וסובל מיובש בעין, מותר לו לטפטף כמה טיפות לתוך העין כדי שעל ידי כך יוכל להרכיב את עדשות המגע, כיון שאין עושה כן לרפואה, ומותר להכניס את העדשות לתוך מים ולהרטיב אותן (כרך ד' קי').

כאבים במקום פנימי - האם מותר לחלל שבת?

מי שמרגיש כאבים חזקים במקום פנימי בגופו, והדבר מעורר חשד למחלה פנימית מסוכנת (כגון פנדציט או אולקוס במצב חמור) מותר לחלל שבת אפילו על ידי ישראל כגון להזמין רופא או להעבירו לחדר מיון וכדומה, אבל אם יש

185. ועדיף למלאות מים מבושלים, שבזה לדעת הרבה פוסקים אין איסור בישול.

לו כאב בטן והוא מתחזק והולך כמו אדם בריא, אין לחלל עליו שבת, ואסור לו לבלוע כדורי הרגעה (כרך ד' קנ').

כאב שיניים - האם רשאי לקחת כדורי הרגעה או לשתות עראק וכדומה?

מי שסובל מעט מכאבי שיניים, אסור לו לקחת כדורי הרגעה בשבת, אלא אם כן התחיל לבלוע כדורים מערב שבת, אך רשאי לשתות עראק או קוניאק, כיון שאין הדבר ניכר שעושה כן לרפואה, אך לא יפלוט את המשקה, ולא ישהה את המשקה בפיו, כיון שניכר שעושה כן לרפואה, וכן לא יתן חומץ על שיניו. ואם מרגיש כאבים חזקים, רשאי לקחת כדור הרגעה או להשהות משקה חריף בפיו ולפלוט אותו אחר כך, ואם הכאבים חזקים ביותר, ויש חשש לדלקת או מוגלה, או אם יש נפיחות בחניכיים, ואפילו בלי כאבים, מותר לחלל שבת כפי הצורך, ואפילו באיסורי תורה (כרך ד' קנט'-ס').

צרבת - האם רשאי לאכול ירקות חיים וכדומה או לקחת כדורים להעביר את הצרבת?

הסובל מצרבת, מותר לאכול מלפפון חי או ירקות חיים או לשתות מי סודה, כדי להעביר את הצרבת, כיון שהם מאכל גם של בריאים[186] (כרך ד' קסד'). אסור לקחת בשבת כדורים נגד צרבת, אפילו אם הכדור מתוק וטעים, כיון שניכר שלוקח אותם לצורך רפואה, אבל אם לוקח את הכדור גם ביום חול, ואם לא ימשיך לקחת אותו גם בשבת יצטער מאוד, רשאי להמשיך ולקחת אותו בשבת (הליכות שבת ח"א פרק לג' סעיף יא').

ריח הפה - האם רשאי להתיז ספריי מיוחד לפה?

מותר להתיז לתוך הפה ספריי מיוחד כדי להעביר את ריח הפה, כיון שאינו עשוי לרפואה (כרך ד' קסז').

קומפרסים או חבישה - האם מותר לעשות קומפרסים או חבישה כשיש לו נקע?

במקרה של נקע עם כאב חזק, מותר לעשות קומפרסים על ידי הרטבת מגבות נקיות במים נקיים לפני נתינתם על גוף החולה, שבמקום חולי לא גזרו, ויזהר

186. ואם רוצה לשתות תמיסת סודה לשתיה, נכון שיתן את הסודה לשתיה לתוך כוס תה חם וישתה מעט מעט.

שלא ירטיב הרבה את המגבת אלא רק עם מעט מים כדי שלא תהיה אסורה בטלטול מחשש לסחיטת המגבת, ומותר לחבוש יד או רגל שנקעה, בתחבושת אלסטית[187] (ג' שפג', כרך ד' קה', קעד').

תחבושת גדולה - האם מותר לחתוך אותה בשבת?

אם התחבושת גדולה מדי, אין לחתוך ממנה את החלק המיותר, אפילו אם חותך ביד, אלא יכרוך את כולה על המכה[188] (כרך ד' קעה'-ו').

עצירת דם - האם מותר לתת אבקה לעצירת דם בשבת?

מותר לתת אבקה על מקום פצע פתוח בשבת כדי לעצור את הדם, אפילו אם אין חשש סכנה, ומי שנחתך חתך עמוק, מותר להניח במקום החתך תחבושת עם משחה, כיון שרוצה להבליע את המשחה בגוף, ואם יש חשש סכנה, מותר לחלל שבת כגון על ידי נסיעה לבית החולים וכדומה (כרך ד' קעח').

מכה נפוחה - האם מותר ללחוץ בכף או להשרות במים קרים?

אדם שקיבל מכה במצחו או בזרועו, מותר לו ללחוץ בכף או בידית המזלג על מקום המכה כדי למנוע את התפשטות הנפיחות, וכן מותר לרחוץ או להשרות במים קרים את מקום הנפיחות, ובתנאי שיזהר שלא יבוא לידי כיבוס או סחיטת הבגד (כרך ד' קפא').

מריחת משחה לתינוק שנתאדם בשרו, בקיעת שיניים או כאב גב - האם מותר בשבת?

תינוק שנתאדם עור בשרו בין רגליו ויש צער לתינוק, מותר למרוח על גופו משחה שרצונו שתיבלע כולה בגוף התינוק, כיון שנחשב כחולה שאין בו סכנה,

187. ואם אפשר נכון לנקות את המקום מהדם על ידי שטיפה במים לפני החבישה.

188. ונכון לחשוש למחמירים בתלישת צמר גפן, אלא אם כן יש חשש סכנה או צורך מצוה, וכן אם יש לו כאבי אוזניים חזקים רשאי לתלוש צמר גפן אף למחמירים.
הכנת תחבושות מערב שבת - בית שיש בו חולה הנצרך לתחבושות או בתי חולים, נכון שיכינו מערב שבת את כל מה שישתמשו בו בשבת כגון מזרקים, תחבושות בגדלים שונים וכדומה, כדי למנוע חילולי שבת מיותרים.

ומותר למרוח משחה להקלת כאבים של תינוקות המוציאים שיניים כשהמשחה נבלעת היטב בחניכיים, וכן מי שסובל מכאב גב, מותר למרוח את המשחה על גופו כשכוונתו שתיבלע המשחה בגופו, ואין איסור משום ממרח (ג' שפד', ו').

מסאז' - האם מותר לעשות מסאז' בשבת?

מי שיש לו כאב בעצמותיו, מותר לעשות לו מסאז' בשבת עם שמן אבל בלי משחה, ובתנאי שיהיה בנחת אך לא בכח עד שיגרום לו להזיע (ג' שפו'-ז').

נתינת בקבוק עם מים חמים על הבטן - האם מותר לתת אותו בשבת?

מי שיש לו כאב בטן, ויעץ לו הרופא לתת על בטנו בקבוק מים חמים שסגור היטב, או מי שיש לו חום גבוה וצריך לתת בקבוק גומי קר המכיל קרח כדי להוריד את החום, מותר לעשות כן בשבת, כיון שלפעמים גם אנשים בריאים עושים כך (ג' שפח').

נתינת פלסטר ונוזל חיטוי - האם מותר לתת על הפצע בשבת?

מותר להניח פלסטר על מכה בשבת, כיון שמטרתו כדי לשמר את המכה שלא תהיה במגע עם הבגדים, ומותר להוריד את הנייר המכסה את צדדי הפלסטר, כיון שלא נעשה לקיום, וכן מותר להוריד את הפלסטר בשבת אפילו אם בלי כוונה יתלשו שערות[189], ומותר לטפטף טיפות יוד או נוזל חיטוי על הפצע בשבת (ג' תג'-ד').

אכילה ושתיה לפני התפילה - האם מותר לחולה בשבת?

חולה שאין בו סכנה מותר לו לאכול ולשתות קודם תפילת שחרית, כשמרגיש שצריך לכך, ונכון שיקדש תחילה על הכוס, וישתה יין כמלוא לוגמיו, ויאכל לפחות כזית עוגה או פת כדי שלא יפריע לו היין בתפילה, אלא אם כן שותה מיץ ענבים, ויחזור לקדש גם לאחר התפילה. ואם אין אצלו יין לקידוש, יאכל בלי לקדש (ג' תכב', כרך ד' קלא').

189. והמחמיר שלא להוריד את הפלסטר כשאין צורך בכך, תבוא עליו ברכה.

דינים השייכים למשטרה בשבת[190]

מרדף אחרי גנבים - האם מותר לרדוף אחרי גנב שביצע גניבה?

אין לרדוף אחר גנבים שביצעו גניבה, כיון שאין בדבר חשש לספק נפשות, אבל אם הזעיקו את המשטרה בזמן שהגנב נמצא בדירה, ויש חשש שיפגע בבעלי הדירה, מותר לשוטרים לבוא ולתפוס אותו, כיון שהדבר גובל בפיקוח נפש (כרך ד' רפז').

גנב הפורץ לדירה - האם מותר להזעיק את המשטרה?

גנב הפורץ לדירה, ויש חשש שיתקוף את הנמצאים בה, ויבואו לידי ספק סכנה, מותר להזעיק את המשטרה, כיון שהדבר גובל בספק פיקוח נפש, אך אם ברור לו בלי ספק שאין חשש שהגנב יתקוף ויסכן חיי אדם, או שהגנב ברח, אין להזעיק את המשטרה, אפילו אם יפסיד את כל כספו, וישתדל לעמוד בניסיון, והקב"ה ישלם שכרו בכפל כפליים (כרך ד' רפח'-ט').

פריצה לחנות או לבנק - האם מותר להזעיק משטרה?

הרואה גנב הפורץ לבנק או לחנות בשבת, אין להזעיק את המשטרה, אבל רשאי לצעוק בקול רם כדי להבריח את הגנב, אף על פי שיתכן שאחד מהשכנים שאינם שומרים תורה ומצות יזעיקו את המשטרה ויגרמו לחילול שבת, כיון שאינו מצוה אותם, ובפרט שהדבר בספק אם יזמינו משטרה (כרך ד' רפט').

טביעת אצבעות - האם מותר לקחת בשבת?

אין לקחת טביעת אצבעות מגנב הנתפס בשבת, ולא יקחו אותו ברכב למעצר אלא ילוו אותו ברגל על ידי אזיקים, ושוטר שקיבל פקודה לחלל שבת שלא לצורך פיקוח נפש, צריך לסרב, אפילו אם יפטרו אותו מהעבודה, והקב"ה ישלם לו שכר בכפל כפליים (כרך ד' רפט').

190. מוטלת חובה קדושה על אנשי המשטרה להתייעץ עם רבנים מורי הוראה בכל מה שקשור לחילולי שבת במסגרת תפקידם במשטרה, כיון שלפעמים אין צורך בחילול שבת, בדבר שאינו ספק פיקוח נפש הדוחה שבת (כרך ד' רפז').

שלושים ותשע מלאכות שבת

נקודה למחשבה!!!

"מגיע לי על הטיפול בבנך 250 ש"ח! אני לא מבין למה שילמת לי 1,000 ש"ח?"

בבית החולים בליניסון יש רופא מומחה ובכיר ביותר בעל שם עולמי, שפתאום ביום אחד החליט לחזור בתשובה. מה קרה? מישהו נפטר במשפחה? ממש לא! תקשיבו סיפור מרתק! יהודי אחד מפתח תקוה הזמין אותו אליו לבית לביקור דחוף בעיצומה של השבת! פיקוח נפש ממש! אחד מהילדים היה במצב סכנה ממש!

הרופא הגיע לבית המשפחה אך לפני תחילת הטיפול הודיע חגיגית: "אני מבין שאתם שומרי שבת, אבל אני לא מתחיל את הטיפול לפני שאראה את הכסף בעיניים או יותר נכון אני רוצה את הכסף אצלי בכיס! עלות הטיפול מאתיים וחמישים ש"ח לא שקל אחד פחות! אם לא תתנו את הכסף! אני מאוד מצטער! לא אתחיל את הטיפול!"

היהודי רצה להראות לרופא היכן נמצא הכסף, אך כסף מזומן לא היה אצלו בבית. הלך הצדיק הזה והוציא פנקס צ'קים, רשם ונתן את הצ'ק לרופא. הרופא הסתכל בצ'ק, פתח זוג עיניים תמהות ואמר לו: "סליחה אדוני! טעית! במקום לכתוב צ'ק על סך מאתיים וחמישים ש"ח, כתבת בטעות אלף ש"ח!! לא הבנתי למה הוספת פי ארבע? אני רואה שאתם משפחה ברוכת ילדים עם שנים עשר ילדים, בטח אין לך כסף מיותר לבזבז עלי! מה עשית??" ענה לו היהודי: "לא טעיתי! בכוונה כתבתי אלף ש"ח! אם אכתוב מאתיים וחמישים ש"ח, אני אאלץ לכתוב שלוש עשרה אותיות, אך אם אכתוב אלף ש"ח אכתוב רק שלוש אותיות!! וכי לא שווה לי למען כבוד השבת לשלם פי ארבע מהסכום? השבת יקרה בעיני הרבה יותר מכסף!!"

הרופא הסתכל עליו בעיני עגל, סיים את הטיפול וחזר לביתו. ביום חמישי התקשר אליו הרופא ואמר לו: "תגיד לי! יש מצב שאני מגיע אליך לבית ביחד עם אשתי? אני חייב לספר לך משהו דחוף!!" "בשמחה רבה" אמר היהודי. הגיעו הרופא ורעייתו לביתו והרופא סיפר: "סיימתי את הטיפול אצלך ביום שבת וחזרתי לבית עם הצ'ק השמן של האלף ש"ח. סיפרתי לאשתי על היהודי המוזר ששילם פי ארבע מהסכום הנדרש למרות שאין לו המון כסף. אשתי הסתכלה עלי ואמרה: "אני לא מצליחה להבין! מה גורם לאדם להוציא כל כך הרבה כסף בשביל כמה אותיות מיותרות? אין לו מוח? אני חייבת להבין מה גרם לו להשקיע כל כך על השבת!" לא נרדמנו שנינו כל הלילה, דע לך! שהמעשה שעשית השפיע עלינו מאוד! הבאתי את הצ'ק ביום ראשון לבית החולים כדי להראות אותו לכולם ולספר להם על המעשה שעשית לכבוד השבת. רעייתי ואני החלטנו שאנחנו רוצים לחזור לשורשים וללמוד על קדושת השבת! מאוד נשמח אם נוכל לבוא אליך כדי שתסביר לנו מה זה שבת ולהכיר את היהדות המתוקה שלנו!!".

מלאכת זורע

אכילה בגינה - האם מותר ליטול ידיים על הזרעים בשבת?

מי שאוכל בשבת בגינה או על דשא טבעי, צריך להזהר שלא ליטול ידיים או לשפוך מים או שאר משקים על הזרעים הצריכים למים, כיון שמשקה אותם בכך, ועובר על תולדת זורע (ד' ב').

כיור לרחיצת ידיים - האם מותר ליטול בו ידיים כאשר מגיעים המים דרכו לזרעים?

כיור שרוחצים בו ידיים או שוטפים בו כלים, והמים הנשפכים לתוכו זורמים דרך צינור ומגיעים לקרקע זרועה, מותר ליטול בו ידיים או לשטוף כלים בתוכו, אפילו שהמים יגרמו להשקיית הזרעים, כיון שאינו משקה את הזרעים בידיים אלא רק גורם שהמים יזרמו לזרעים על ידי הצינור[191] (ד' י').

עצי בשמים או הדסים - האם מותר לתת אותם בתוך מים בשבת?

עצי בשמים או ענפי הדסים מותר לכתחילה לתת אותם לתוך אגרטל שיש בו מים, ומותר להוסיף מים לאגרטל, אבל פרחים ושושנים שהניצנים שלהם סגורים, ועלולים להפתח במים, לכתחילה אין לתת אותם לתוך אגרטל שיש בו מים, אפילו אם היו בערב שבת במים, ובשבת הוציאם כדי להריח בהם, אין להחזירם למים[192] (כרך ה' מו').

פתיחת חלונות הבית ונמצאים בבית עציצים ופרחים - האם מותר לפתוח בשבת?

מותר לפתוח את התריסים והחלונות של הדירה בשבת כדי להכניס אוויר וקרני שמש לבית, אף על פי שנמצאים בדירה עציצים שיש בהם פרחים או זרעים, כיון שעיקר כוונתו רק כדי לאוורר את הבית וגם אינו עושה בהם שום פעולה ממשית[193] (ד' כז-ט').

המחמיר תבוא עליו ברכה

191. ונכון להחמיר במקרה שהקרקע שייכת לו, ויש לו הנאה בהשקייתה, שלא לשפוך מים דרך הצינור, אפילו שאינו מתכוון להשקותה (מנוחת אהבה ח"ב פרק ג' ס"ח).

192. והמחמיר גם באופן שהשושנים נפתחו כבר, תבוא עליו ברכה.

193. וטוב להחמיר במקרה שהעציצים מונחים על אדן החלון.

מלאכת חורש

הובלת עגלה של תינוק על חול, עפר או עשבים - האם מותרת בשבת?

מותר להוביל עגלה של תינוק ברשות הרבים שיש שם עירוב בדרך של עפר או חול, או על גבי עשבים, ואפילו אם מטה את העגלה מידי פעם לצדדים, ואין לאסור משום עשיית חריץ של גלגלי העגלה שהיא תולדה של חורש (ד' לט', עז').

טאטוא ושטיפת הבית - האם מותר לשטוף או לטאטא את הבית בשבת?

אסור לשטוף בשבת את הבית אפילו אם הקרקע מרוצפת, אבל מותר לטאטא את הבית במטאטא, ואם הרצפה התלכלכה, מותר לשפוך מים על המקום המלוכלך ולגרוף את המים על ידי מגב שאין בו חשש סחיטה, וכן מותר לגרוף את המים מהשיש שבמטבח (ד' מט').

גולות או חמש אבנים - האם מותר לשחק בהן על קרקע?

אסור לשחק בגולות על קרקע, שמא יבוא להכין שביל בקרקע כדי לגלגל את הגולות, אבל על קרקע מרוצפת מותר. וילדים שלא הגיעו לגיל מצות שמשחקים בחמש אבנים, רשאים לשחק רק על קרקע מרוצפת (ד' נג'-ד').

מלאכת מעמר

סוכריות בבית הכנסת - האם מותר לילדים לאסוף סוכריות?

מותר לילדים לאסוף סוכריות שזורקים בבית הכנסת בשבת בזמן עליית החתן לקרוא בתורה וכדומה, כיון שאינו במקום גידולו, ובפרט שאין העימור עושה אותם גוף אחד (ד' קט', כרך ה' ג', ז'-ח').

צעצועים שהתפזרו בחדר - האם מותר לאסוף אותם?

מותר לתת לילד עד גיל בר מצוה לשחק במשחקים המשמיעים קול, בתנאי שאין בהם בטריה, ואם התפזרו המשחקים בחדר, מותר לאדם גדול לאסוף אותם למקום אחד על ידי מטאטא וכדומה, ואין בכך איסור משום מעמר (כרך ב' תקפז', תקצג').

מלאכת קוצר

הליכה על עשבים - האם מותר ללכת על גבי עשבים בשבת?

מותר ללכת בשבת על גבי עשבים לחים או יבשים, ואפילו שיתכן וייתלשו בזמן שדורך עליהם, כיון שאינו מתכוון לכך מותר, ואפילו אם יש מדרכה שאין בה עשבים, ויותר נוח לו ללכת על גבי העשבים מותר, ואם נדבקו עשבים ברגלו, רשאי להוציאם (ד' עד', עו').

ישיבה או שכיבה על דשא - האם מותרת בשבת?

מותר לשבת או לשכב על הדשא בשבת, או לפרוס שמיכה על הדשא ולשבת עליה, ובתנאי שיזהר לא לתלוש בידיים מהמחובר (כרך ה' כח').

הרחת הדס או פירות מחוברים - האם מותר להריח הדס או פירות המחוברים לאילן?

מותר לאחוז בהדס המחובר לאילן ולהריח בו (ולא ישפשף את ההדס כדי להוציא ממנו ריח), אבל פירות הראויים לאכילה כגון אתרוג ותפוח אסור להריח בהם כשהם מחוברים לאילן, שמא ישכח ויתלוש אותם כדי לאוכלם (ד' עז').

מטייל בגינה של פירות והריח ריח טוב - האם רשאי לברך?

אם מטייל בגינה בשבת להנאתו, והריח ריח טוב מהפירות, רשאי לברך ברכת "הנותן ריח טוב בפירות", ואין לחשוש שמא יתלוש מהפירות בשבת, כיון שכוונתו לא היתה בשביל להריח אלא למטרת טיול ובדרך אגב מריח (כרך ה' יד').

לחתוך עצי בשמים - האם מותר לחתוך עצי בשמים ביד או בסכין?

בשמים רכים או קשים תלושים מותר לחתוך אותם אפילו בסכין כדי להריח בהם, ואפילו אם חותך כדי לתת לחבירו להריח[194] (ד' פ').

194. וטוב להחמיר שלא לחתוך עצי בשמים קשים בסכין אלא רק ביד.

גרעין אבוקדו או שעועית - האם מותר להניח בצלוחית מים או להוציאו?

גרעין אבוקדו או שעועית שנותנים אותו בצלוחית מים, והיכו בו שורשים, אסור להוציאו מהמים בשבת, וכן אסור להניחו בשבת בתוך המים כדי שיכו בו שורשים (כרך ה' כב').

נדנדה המחוברת לעץ - האם מותר להתנדנד בה בשבת?

אסור להשתמש בעץ בשבת, או בצדדים של העץ כגון להשעין סולם על העץ, כיון שכאשר יעלה על הסולם, נמצא שמשתמש בצדדי העץ, אבל בצידי הצדדים של העץ מותר להשתמש, כגון שמחבר שני יתידות לשני עצים חזקים שאינם מתנדנדים על ידי השימוש בנדנדה, וקושר אליהן מערב שבת נדנדה התלויה על חבל או שיקשור את החבל בקשר שעתיד להתיר אותו באותו יום, ורשאי להושיב שם ילד ולנדנד אותו, כיון שמשתמש בצידי צדדי העץ (ד' צח').

מלאכת דש וסחיטה

סחיטת פירות - אלו פירות מותר לסחוט בשבת?

אסרו חכמים לסחוט בשבת תותים, רימונים, תפוזים, אשכוליות, תפוחי עץ, אגסים וכל פירות ההדר, *שיש* בני אדם שדרכם לסחוט אותם לצורך משקים, ויש *חשש שמא* יבואו לסחוט זיתים וענבים, אבל שאר פירות העומדים לאכילה ולא למשקים, מותר לכתחילה לסחוט אותם בשבת, אפילו שדעתו לסחוט אותם למשקים[195] (ד' קכט').

סחיטה לכוס סוכר - האם מותר לסחוט תפוזים או שאר פירות הדר לכוס שיש בה סוכר?

אסור לתת סוכר לתוך הכוס ולסחוט לתוכה תפוזים או שאר פירות הדר, משום איסור מפרק, אבל אם סוחט את הפירות לתוך אוכל, והמאכל שבתוך הקערה מרובה יותר מהמשקה שנסחט לתוכה ומתערבבים יחד ונבלע המשקה באוכל נחשב כאוכל ומותר, אבל אם המאכל מועט והמשקה הנסחט לתוכו צף עליו אסור (ד' קלג', קלז').

חיתוך אשכולית - האם מותר לחתוך לשני חצאים, ולתת עליה סוכר?

מותר לחתוך אשכולית לשני חצאים ולתת עליה סוכר, ולאכול מהאשכולית בכפית, אף על פי שבאכילתו נסחט קצת משקה מהפרי, כיון שאינו מתכוון דווקא למיץ היוצא בשעת החיתוך, ובפרט שבמשקה שבכף תמיד יתערבב חלק מהפרי (כרך ג' שמה').

195. מציצת ענבים - נכון להחמיר שלא למצוץ ענבים בפה, כיון שיש בענבים איסור סחיטה מן התורה. ואם מכניס את כל הענב לתוך הפה ולועס אותו ובולע את המשקה וזורק את החרצנים, מותר, כיון שזהו דרך אכילה (מנוחת אהבה ח"ב פ"ו סעיף יג').

הכנת לימונדה - האם מותר להכין לימונדה בשבת?

מותר לסחוט לימונים אפילו שכוונתו למשקים היוצאים מהם כדי להכין לימונדה, וכן מותר לסחוט לימון לכלי ריק או לתוך כלי עם משקה[196] (ד' קלד', קלז', כרך ג' שנ', שנב').

מגבונים לחים - האם מותר להשתמש במגבונים לחים בשבת?

מגבונים לחים העשויים מסיבים סינטטים שמטרתם לניגוב וניקוי לצורך תינוקות או לאנשים גדולים וכן לצורך ניקוי וכדומה, מותר להשתמש בהם בשבת, ורק יזהר לנגב בנחת, ולא לדחוק את המגבונים בחוזק, משום איסור סחיטה, וכיון שמנגב בנחת לצורך נקיון ואינו מכוון לסחוט, גם אם נסחט קצת מותר, ואפילו כשמתכוון להנות מהרטיבות שבמגבונים[197] (ד' קמח'- קנה'. כרך ב' קפו').

שבירת ארטיק - האם מותר לשבור ארטיק כשאוכלו או לתת קרח לכוס יין או מים?

אסור לרסק בשבת שלג או ברד או קרח כדי שיזובו מימיו, גזירה שמא יסחוט פירות העומדים למשקים, אבל מותר לתת אותם בכוס יין או מים והם נימוחים מאליהם, ומותר לנענע כוס יין או מים שנתן לתוכם קרח, וכן מותר לשבור ארטיק לחתיכות דקות תוך כדי אכילתו, כיון שאינו מתכוון לצורך מימיו (ד' קנה', קנח').

סבון - האם רשאי לרחוץ ידיו בסבון קשה או במי סבון בשבת?

מותר לרחוץ ידיו בסבון קשה בשבת ואין בזה איסור משום ממחק או מוליד, כיון שאינו רוצה בקיומו אלא לתת את הקצף על ידיו לנקותם עד שיבואו המים על ידיו[198] (ד' קסב', קסט').

המחמיר תבוא עליו ברכה

196. והמחמיר לסחוט לימון רק על אוכל תבוא עליו ברכה. והמחמירים בסחיטת לימון בשבת, רשאי לתת את הסוכר בתוך הכוס, ועל הסוכר יסחוט את הלימון ואחר כך יתן מים, והסימן לכך: "והנה סל"ם מוצב" ראשי תיבות סוכר, לימון, מים, אבל אם הלימון לא נבלע בסוכר אלא צף מעליו, אין טעם לחומרה זו.

197. ואם המגבונים ספוגים בהרבה נוזלים, יש להחמיר שלא להשתמש בהם בשבת, כיון שאין סיכוי שלא יבוא לידי סחיטה (ה"ב סימן שב' סעיף נב').

198. והמחמיר בסבון קשה תבוא עליו ברכה וכן נוהגים האשכנזים להחמיר, וגם למחמירים מותר להשתמש בסבון נוזלי בשבת וכן רופא רשאי להשתמש בסבון קשה.

מים על קוביות קרח - האם מותר להזרים מים על קוביות קרח בשבת?

מותר להזרים מים על קוביות קרח שמרוב הקור נדבקו לכלי, ועל ידי המים משחרר אותם כדי לתת את הקרח במשקה, וכן מותר לבחוש היטב בכף בכוס שיש בה קרח (ד' קעב', כרך ב' תתיט').

מים שנשפכו על השולחן - האם מותר לנגב את המים עם מגבת או מפית נייר?

מים מועטים שנשפכו בשבת על השולחן או על הכסא, מותר לנגב אותם על ידי מגבת או מטלית, וינקה בנחת כדי שלא יבוא לידי סחיטה, וכיון שהוא דרך של לכלוך מותר, ואין חשש שיבוא לסחוט, ואם מנקה בנייר אין בכך חשש סחיטה. אם יש לכלוך דבוק על השולחן, לא ישפשף במטלית רטובה, כיון שהוא רוצה במים הנסחטים, ויבוא לידי סחיטה (כרך ב' קעח').

ניגוב שולחן או רצפה במגב - האם מותר לנגב משקה שנשפך במגב?

מותר לנגב בשבת את השולחן במגב פלסטיק, וכן אם נשפכו מים או שאר משקים על הרצפה, מותר לנגב אותם במגב (מקל גומי) אך אין להתיר להשתמש במגב שיש בו ספוג, כיון שיש בו חשש סחיטה. במקום צורך גדול כגון שעורכים מסיבה משפחתית בשבת בבית, והרצפה התלכלכה או בימות החורף שהתלכלכה הרצפה בבוץ, מותר לשפוך מעט מים מתוך כוס, וינגב את הרצפה במגב גומי בלבד בלי סחבה, ואם לאחר הניגוב נשאר מעט מים ואין חשש לסחיטה, מותר להעביר סמרטוט יבש (כרך ב' קעט').

ניקוי משקפיים - האם מותר לנקותם בשבת?

מותר לנקות את המשקפיים עם מים או עם חומר ניקוי ולנגב בבגד יבש לצורך שבת (כרך ב' קפ').

מלאכת בורר

באיזו דרך מותר לברור בשבת?

מותר לברור בשבת רק אם מצטרפים שלושה תנאים: א'- מותר לברור רק אוכל מתוך פסולת ולא להיפך. ב' - שיברור על דעת לאכול לאלתר. ג' - שיברור ביד ולא על ידי כלי המיוחד לברירה, ובתנאים אלו נחשב דרך אכילה, ואין זו דרך ברירה (כרך ג' רנו').

מה הכוונה ברירת אוכל מתוך פסולת "לאלתר"?

מותר לברור אוכל מתוך פסולת "לאלתר", והכוונה היא שיברור סמוך ממש לסעודה, דקות אחדות לפני הסעודה, ואם בני הבית מרובים, וצריכים הרבה זמן לברירת המאכלים, רשאים לברור בתוך חצי שעה לפני הסעודה (ד' קפ').

האם מותר לברור פסולת מאוכל כשבורר ביד אחת או כשבורר חלק מהפסולת?

אסור לברור בשבת פסולת מתוך אוכל, אפילו אם עושה כן ביד אחת, ואפילו אם עושה כן כדי לאכול לאלתר, ואפילו לברור רק חלק מהפסולת אסור (כרך ג' רנא', רנד').

כף או מזלג - האם מותר לברור אוכל מתוך פסולת לאלתר על ידי כף או מזלג?

מותר לברור אוכל מתוך פסולת לאלתר על ידי כף או מזלג כיון שאינם נחשבים כלים העומדים לברירה כמו נפה וכברה, ולכן האוכל מרק אטריות, ורוצה לברור בכף את האטריות מתוך המרק לאלתר, מותר (ד' קעג'-ד').

ברר לאלתר ונשאר לסעודה אחרת - האם מותר לאכול?

אם ברר אוכל מתוך פסולת ביד על דעת לאכול לאלתר, ואכל, ונשאר ממנו לסעודה אחרת, אין בכך איסור, כיון שהתכוון להיתר, ובתנאי שלא יערים ויברור יותר ממה שצריך (כרך ג' ערב').

פסולת מועטת - האם מותר לברור פסולת מתוך אוכל כשהפסולת מועטת?

גם אם הפסולת מועטת מהאוכל או שהפסולת גסה והאוכל דק, ותהיה טרחה גדולה בברירת האוכל, יש לברור את האוכל מהפסולת כדי לאוכלו לאלתר, אבל אין לברור פסולת מהאוכל אפילו כשמתכוון לאכול לאלתר, ואם ברר את הפסולת מהאוכל בשוגג, מותר בדיעבד לאכול ממאכל זה בשבת (ד' קעח', כרך ג' קב', רס').

ברר פסולת מאוכל בטעות וחזר ועירב באוכל - האם רשאי לחזור ולברור?

הבורר בשבת פסולת מתוך אוכל בטעות, וחזר ועירב את הפסולת בתוך האוכל, רשאי לחזור ולברור אוכל מהפסולת כדי לאכול לאלתר, כיון שהתבטל מה שעשה באיסור ואינו נהנה מדבר האסור (ד' תמב').

אשכול ענבים שיש בו גם ענבים רקובים - האם יתלוש את הענבים הרקובים?

אשכול ענבים שיש בו גם ענבים רקובים, יתלוש ויאכל את הענבים הטובים שרוצה לאכול לאלתר, ואת הענבים הרקובים ישאיר באשכול ולא יתלוש אותם אפילו שראויים לאכילה על ידי הדחק (ד' קעט').

תפוח או אגס שחלק מהפרי רקוב - האם רשאי לחתוך את החלק הרקוב?

תפוח או אגס שחלק מהפרי רקוב, מותר לחתוך את החלק הרקוב ממנו על דעת לאכול את הנשאר לאלתר, שזה דומה לקולף פרי מקליפתו שמותר לקולפו על דעת לאכול לאלתר, ואפילו אם לא לוקח חלק מהפרי ביחד עם החלק הרקוב מותר (ד' קעט').

עלים של כרפס שיש שם גם עלים רקובים - האם יכול לברור את הרקובים?

עלים של חזרת או כרפס וכדומה שחלק מהם רקובים, אסור לברור את העלים הרקובים מן הטובים אפילו שהם ראויים לאכילה בדוחק, אלא יברור את העלים הטובים כדי לאכול לאלתר, וכל זה כאשר העלים תלושים מהקלח, אבל אם הם מחוברים לקלח, והעלים הרקובים נמצאים מבחוץ, מותר לברור אותם על דעת לאכול לאלתר, כיון שהוא כמו קולף פרי מהקליפה (ד' קפט').

עוקץ הפרי - האם מותר להוציאו בשעת האכילה?

מותר להוציא את העוקץ שבראש הפרי כגון העוקץ שבראש התפוח בשעת אכילת הפרי[199] (כרך ג' שיז').

הביאו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים ורוצה רק מין אחד - איזה מין צריך לברור?

הביאו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים ורצונו רק באחד מהם, המין שרוצה לאכול מיד נחשב אוכל, והשני שאינו חפץ בו עכשיו, נחשב לפסולת, ולכן יברור את המין שרוצה לאכול עכשיו מתוך המין השני כדי לאכול לאלתר, אך אם אינם מעורבים אלא כל מין מונח בפני עצמו זה ליד זה, רשאי לקחת איזה מין שירצה (ד' קפ').

הביאו לפניו קערת פירות והפרי שרוצה בו מונח למטה - מה יעשה?

אם הביאו לפניו קערה עם כמה מיני פירות, והמין שחפץ בו לאכול מונח למטה, רשאי לסלק את כל הפירות שמונחים למעלה כדי שיוכל להגיע למין שלמטה כדי לאוכלו לאלתר (ד' קפ').

ברירה לאחרים - האם יכול לברור לצורך אחרים?

מותר לברור אוכל מתוך פסולת ולהגישו מיד לפני אורחים שבביתו לצורך אכילה שיאכלו האורחים לאלתר, אף על פי שאינו אוכל עמהם, ואפילו אם אסור לו לאכול מאותו אוכל, כגון שאכל בשר, ובורר מאכלי חלב לצורך אחרים, מותר[200] (ד' קפג', קפה').

ברירה לבהמתו - האם מותר לברור פסולת מתוך אוכל לצורך בהמתו?

מי שיש לפניו אוכל ופסולת, ורוצה לברור את הפסולת כדי לתת לבהמתו שתאכל לאלתר, כיון שכרגע הוא חפץ בפסולת, נחשב כבורר אוכל מתוך פסולת ומותר (ד' קפו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

199. והמחמיר על עצמו שלא להוציא את העוקץ כלל, תבוא עליו ברכה.

200. ויש להחמיר שלא לברור יותר מהשיעור שיאכלו האורחים, אפילו אם כוונתו למלאות את הצלחת לכבוד האורחים (כרך ג' רצז').

סלט עגבניות שמעורב בו בצל - האם רשאי לברור לצורך חבירו?

סלט של עגבניות שמעורב בו שום או בצל, אם אינו חפץ בשום או בבצל אסור לו להוציאם, כיון שבורר פסולת מאוכל, אבל מותר לו לברור את השום או הבצל לצורך חבירו שרוצה לאכול מהם לאלתר (ד' קפח') ורשאי להוציא את מה שאינו רוצה כרגע ביחד עם מעט מהמאכל (אור לציון ח"ב פרק מז' סעיף כב').

האם יש איסור בורר במין אחד שיש בו חתיכות גדולות וקטנות?

איסור בורר שייך רק בשני מיני אוכלים מעורבים, או כשיש שם אוכל ופסולת, אבל במין אחד של אוכל, אין איסור בורר, ולכן מותר לברור חתיכות גדולות מתוך קטנות או להיפך, בין אם רוצה את החתיכות או שאינו חפץ בהם (ד' קפח').

חלקים שונים בעוף כגון שוק וכנפיים וכן דגים שונים - האם נחשבים שני מינים?

חלקים שונים מהעוף כגון חזה, שוק וכנפיים נחשבים מין אחד, אבל בשר צלי ובשר מבושל נחשבים לשני מינים, וכן דג מבושל ודג מטוגן נחשבים לשני מינים (ד' קפט').

חלבון וחלמון - האם נחשבים שני מינים?

חלבון וחלמון של הביצה, נחשבים מין אחד, ולא שייך בהם איסור בורר[201] (מנוחת אהבה ח"ב פ"ז סעיף כד').

האם מותר לקלף ביצה, שום או בצל כדי לאוכלם לאחר זמן?

מותר לקלף ביצה, שום או בצל ביד או בסכין על מנת לאוכלם לאלתר, כיון שדרך אכילה בכך, אבל אסור לקלפם על דעת לאוכלם לסעודה אחרת (ד' קצב'-ג').

האם מותר לקלף תפוחים, תפוזים וכדומה, או עור של עוף כדי לאוכלם לאחר זמן?

מותר לקלף תפוחים, תפוזים, מלפפון וכדומה אפילו במקלף המיוחד לכך, כדי לאוכלם לאחר זמן ואין בכך איסור בורר, כיון שהקליפה מחוברת אליו ממש,

201. ונכון להחמיר להחשיב אותם כשני מינים, ולכן יטול את מה שרוצה לאכול מיד ולא להיפך.

ועור של עוף אף על פי שמקפיד שלא לאוכלו, מותר להסירו בשעת האכילה, כיון שראוי לאכילה, ומחובר לעוף, והוא מין אחד עם העוף (ד' קצג', קצה', רלא').

מקלף - האם מותר לקלף בו בשבת?

מותר לקלף בשבת פירות או ירקות במקלף המיוחד לקילוף[202] (כרך ג' שכב').

האם מותר להסיר בשעת האכילה את גרעיני הפירות וכן תווית שעל החלות?

פירות שיש בהם גרעינים קשים כגון תמרים, שזיפים, משמשים וכדומה, מותר ליטול את הגרעין מהפרי בשעת האכילה, כיון שבשעת אכילה נחשב דרך אכילה אפילו שבורר פסולת מאוכל, וגם משום שאי אפשר בדרך אחרת, וכן מותר להסיר בשעת הסעודה את תווית המאפיה שמדביקים על החלות, כיון שנחשב כמסיר קליפה מהפרי כדי לאכול לאלתר[203] (ד' קצד').

אכילת אבטיח או מלון - האם רשאי לזרוק את הגרעינים בידיו?

האוכל אבטיח או מלון ונשארו גרעינים דבוקים לפרי, רשאי להוציאם בידו, כיון שכך הוא דרך האכילה, ואינו חייב להכניס את הפרי עם הגרעינים לפה ולפלוט אותם (ד' קצה').

עצמות דגים - האם מותר לברור בשעת האכילה עצמות של הדגים?

מותר לברור את העצמות של הדגים בשעת האכילה כיון שכן דרך אכילתו, ואינו נחשב כבורר פסולת מאוכל, אבל אם העצמות נפרדו מהדגים או מהבשר שבתוך הצלחת, לא יבררם לסלקם משם אלא יניחם בצד הצלחת (ד' קצו').

נוצות של עוף - האם מותר לתלוש נוצות קטנות הנמצאות על עור העוף?

האוכל עוף מבושל ויש על עור העוף נוצות קטנות, מותר לתלוש אותן כדי לאכול את העוף לאלתר, ואין בזה איסור של בורר או גוזז (ד' רא', יבי"א ח"ה או"ח סימן לד').

המחמיר תבוא עליו ברכה

202. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

203. וטוב שיקלוף מעט מהחלה עם התווית.

ברירה בבגדים, כלים וספרים - האם שייך בהם איסור בורר?

אסור לברור בגדים, כלים או ספרים המעורבים זה בזה, ולכן כשרוצה לברור בגד או כלי או ספר מחבירו, יברור את החפץ שמעוניין בו כדי להשתמש בו לאלתר, אבל אם מונחים על הקולב כמה בגדים ורוצה לקחת את הבגד הפנימי, רשאי להסיר את הבגדים העליונים כדי להגיע לבגד הפנימי (כרך ג' שכז'-ט'). כלים גדולים הניכרים בהבטה בלבד כגון קערות, סירים ובקבוקי שתיה שונים, מותר להפריד אותם איך שירצה ואפילו לצורך סעודה אחרת, כיון שאינם נחשבים מעורבבים יחד[204] (מנוחת אהבה ח"ב פ"ז סעיף כז').

משחקים - האם מותר למיין את המשחקים לאחר ששיחקו בהם?

לאחר ששיחקו במשחק בשבת, מותר להפריד את הכלים או את הקלפים וכדומה לפי סוג או צבע וכן מותר למיין אותם בארון כל אחד במקומו המיועד לו, ואין בכך משום איסור בורר, כיון שכל מין ניכר בפני עצמו ובפרט שבורר את שניהם כדי להשתמש בהם לאחר מכן ואין כאן אוכל ופסולת מעורבים יחד, וכל שכן אם רוצה להפרידם או לסדרם כדי לשחק בהם מיד שמותר[205] (כרך ב' תקנט').

תא מיוחד - האם מותר לברור סכינים, כפות ומזלגות המעורבים יחד ולהניחם במקומם?

מותר לברור סכינים, כפות ומזלגות המעורבים יחד לאחר הסעודה, ולתת כל סוג בתא המיוחד לו כדי להשתמש בהם בסעודה הבאה, כיון שאין כאן אוכל ופסולת, שהכל שווה בעיניו[206] (ד' רד', יבי"א ח"ה או"ח סימן לא').

האם מותר לגבאי בית הכנסת לברור את הספרים ולהניחם במקומם?

מותר לגבאי בית הכנסת לברור את הספרים של בית הכנסת כגון חומשים, סידורים וכדומה, ולתת כל ספר במקום הראוי לו (ד' רטז').

204. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

205. יש אוסרים להפריד את הכלים או הקלפים לאחר המשחק כדי למיין אותם בארון משום איסור בורר, אך אם רוצה לסדרם או להפרידם כדי לשחק בהם מיד מותר (שש"כ פ"ג ס"צ, פרק טז' סעיף לה').

206. וטוב יותר שלאחר שטיפת הכלים, ינגב כל כלי שבא לידו בפני עצמו, ויניח אותו בתא המיוחד לו.

מלחיה עם אורז - האם מותר להשתמש בשבת במלחיה שיש בה גרגירי אורז?

מותר לפזר בשבת מלח במלחיה, אפילו שנותנים בתוכה גרגירי אורז למניעת לחות מהמלח, ואין בכך איסור בורר, כיון שמטרת המלחיה היא לפזר מלח, ואין כוונה לברירת המלח מהאורז (ד' רטז').

האם מותר לשטוף פירות מהריסוס או הלכלוך שעליהם?

מותר לשטוף פירות או ירקות במים מהריסוס או הלכלוך הנמצא עליהם, ולשפשף אותם בידיו על דעת לאוכלם לאלתר (ד' ריז').

מסננת תה - האם מותר להשתמש בשבת בקומקום תה עם מסננת שיש בתוכו עלים?

קומקום תה שיש בפיו מסננת כדי למנוע חדירת עלים לתוך הכוס, מותר למזוג ממנו בשבת, כיון שרוב העולם אינם מקפידים אם יכנסו מעט עלים לכוס, וגם אם יכנסו לתוך פיו, יוציא אותם בלי קושי[207] (ד' רכו', רכח').

מצקת עם חורים - האם מותר להוציא בה חתיכות מהסיר?

מותר להוציא חתיכות בשר וכדומה מהסיר, על ידי מצקת שיש בה חורים, אפילו שהנוזלים יוצאים דרך החורים, לצורך אכילה לאלתר[208], ומותר להזיז את האוכל הנמצא בחלק העליון של הסיר כדי להגיע לחתיכות הנמצאות בתחתית הסיר (כרך ג' שו').

גביעי שמנת או לבן, או קופסאות שימורים - האם מותר לשפוך את המים?

גביעי שמנת או לבן שהצטברו עליהם מים, וכן קופסאות שימורים של זיתים או מלפפונים חמוצים, מותר לשפוך את המים שלהם החוצה, ולאכול את השמנת או הלבן לאלתר, ואין בזה איסור בורר, כיון שאין המים מעורבים עם האוכל אלא צפים עליהם, ועוד שמה ששופך החוצה נחשב פסולת ומה שנשאר בידו נחשב

207. וטוב להמתין עד שיהיו מי התמצית של התה צפים למעלה, ועלי התה נמצאים בתחתית הקומקום.

208. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

אוכל, ומותר לברור לאלתר אוכל מפסולת, ובפרט שבשמנת ולבן הרבה אנשים אוכלים את השמנת עם המים אין בכך בורר (ד' רכט'-ל').

משקה שנפל לתוכו זבוב או פקק של בקבוק - האם רשאי להוציאו?

משקה שנפל לתוכו זבוב או פקק של בקבוק, והוא צף על המשקה, מותר להוציאו בידו או על ידי כפית, כיון שאין דרך ברירה בדבר לח[209] (ד' רלב', רלו').

האם מותר להוציא גרעיני לימון שנפלו לתוך סלט או לכוס תה?

הסוחט לימון לתוך סלט או לתוך כוס תה, ונפלו גרעיני הלימון לתוך המאכל או המשקה, אסור לברור את הגרעינים מתוכם, כיון שבורר פסולת מאוכל, ורק בדבר שצף על המשקה התירו (ד' רלו'). ורשאי להוציא את גרעין הלימון עם מעט מהאוכל או המשקה (אור לציון ח"ב פרק מז' סעיף כב').

209. וטוב להחמיר להוציא ביחד עם הזבוב או הפקק קצת מהמשקה.

מלאכת זורה

האם מותר להבריח את הזבובים והיתושים על ידי זילוף פליט?

מותר לזלף פליט בשבת כדי להבריח זבובים או יתושים על ידי ריח הפליט, ובתנאי שישאיר חלון אחד פתוח, כדי שיוכלו הזבובים לצאת, וגם בתנאי שלא יזלף ישירות על הזבובים אלא יפזר באוויר, ואין בכך איסור זורה (ד' רמב', יבי"א ח"ג או"ח סימן כ').

בושם או מטהר אויר - האם מותר להשתמש בבושם או במטהר אוויר?

מותר להשתמש בשבת בספריי של מטהר אויר, כדי שיהיה ריח טוב, וכן מותר להשתמש בבושם הנמצא בתוך בקבוק כדי לפזר ריח טוב בחלל החדר, אך אין להתיז מהבושם ישירות על הבגד (ד' רמב', כרך ב' רו'-ז', כרך ג' שלח').

בושם על שערות או זקן - האם מותר לתת עליהם בושם?

מותר לתת בשבת בושם על השערות או הזקן, ואין בכך איסור של מוליד בשבת (יבי"א ח"ט או"ח סימן קח' אות קעה', כרך ב' רו').

בושם או דאודורנט על הגוף והריח עובר לבגד - האם מותר להשתמש בהם בשבת?

מותר לתת בושם על הגוף בשבת, אפילו אם אחר כך לובש בגד על הגוף, והריח של הבושם עובר לבגד (שו"ת אבני ישפה ח"ד סימן נה'). וכן מותר להשתמש בדאודורנט בשבת, וללבוש בגד לאחר מכן אף שהריח נדבק בבגד (כרך ב' רח').

מלאכת טוחן

האם מותר לרסק בננה או ירקות בשיני המזלג?

מותר לרסק בננה או ירקות מבושלים בשיני המזלג לצורך מאכל התינוק כדי להאכילו לאלתר[210], וכן מותר לרסק ולמרוח בננה או אבוקדו או חמאה וכדומה על פרוסת לחם כדי לאכול לאלתר (ד' רנה', רסד').

חיתוך ירקות דק דק - האם מותר לחתוך ירקות דק דק כדי להכין סלט?

מותר לחתוך ירקות דק דק כדי להכין סלט על דעת לאכול לאלתר סמוך לסעודה ממש[211], אבל אם חותך דק דק לצורך סעודה אחרת חייב משום איסור טוחן, ואם עבר וחתך את הירקות זמן רב לפני הסעודה, מותר בדיעבד לאכול את הסלט. ומותר לחתוך את הירקות על קרש חיתוך העשוי מעץ, אפילו שעושה חריצים בעץ (ד' רסה'-ז', כרך ג' פ', שפט').

חיתוך בשר דק דק - האם מותר לחתוך בשר מבושל דק דק?

מותר לחתוך בשר מבושל או צלי דק דק בסכין אפילו שלא על מנת לאכול לאלתר, כיון שאין טחינה באוכל שאינו גידולי קרקע (ד' רסז').

שימוש בפומפיה - האם מותר לגרד גבינה או גזר וצנון וכדומה בפומפיה?

אסור לגרד גבינה או גזר וצנון וכדומה בפומפיה אפילו אם רוצה לאכול לאלתר, כיון שהוא כלי המיוחד לטחינה (ד' רסח', כרך ג' שצא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

210. והמחמיר לרסק בשינוי, כגון בידית של המזלג או בכף, תבוא עליו ברכה (מנוחת אהבה ח"ב פ"ח סעיף יב').

211. והמחמיר לחתוך את הירקות לחתיכות גדולות קצת ולאוכלם לאלתר, תבוא עליו ברכה (כרך ג' שפט').

מקצץ ביצים - האם מותר להשתמש בו בשבת?

מותר להשתמש בשבת בסכין "מקצץ ביצים" שיש בו שורה של סכינים הרחוקים זה מזה, ומתוקנים בתוך מסגרת, ועל ידי לחיצת הסכינים על הביצה, היא נחתכת לפרוסות דקות כמספר הסכינים (כרך ג' שצב').

סלייסר - האם מותר לחתוך ירקות במכשיר הסלייסר?

יש שני סוגי סלייסר, יש סוג שחותך כמו סכין ביצים, והוא בנוי מארבעה סכינים, וכאשר לוחצים עליו, הירק נחתך לארבע, ויש סלייסר שחותך לקוביות קטנות, ובשני הסוגים מותר להשתמש בשבת לאלתר, כיון שאין כאן ממש טחינה אלא נשארות חתיכות, ואין איסור של עובדין דחול, כיון שחותכים לבני הבית ולא בכמות גדולה, ויש סוג נוסף של סלייסר, שמושכים בחוט והוא ממש מרסק את הירק, וכיון שהוא טוחן, אסור להשתמש בו בשבת (עלון בית מרן שנת תש"פ מספר 258).

האם מותר לפורר לחם או לחתוך ירקות דק דק כדי להאכיל לבהמה?

מותר לפורר לחם לפני העופות כגון אווזים ותרנגולים, וכן מותר לחתוך ירקות בסכין דק דק ולתת לפניהם על דעת להאכילם לאלתר, ומותר לתת אוכל לדגים הנמצאים באקווריום בשבת, כיון שמזונותיהם מוטלים עליך (ד' רסט', רעא').

בגד שהתלכלך בבוץ - האם מותר לנקותו בשבת?

בגד שהתלכלך בבוץ, מותר להסיר את הבוץ בשבת על ידי שישפשף את הבגד מהצד הפנימי, אפילו אם הבוץ יבש, ואין בכך איסור טוחן, כיון שאין טוחן אחר טוחן, ובפרט שאינו מתכוון לטחון, אבל לא ישפשף את הבגד מבחוץ, כיון שדומה למלבן[212] (כרך ב' קסח').

נעל שהתלכלכה בבוץ - האם מותר לנקותה בשבת?

בוץ יבש שנדבק בנעליים, מותר להסירו בשבת, על ידי שישפשף את הנעל בחידודי המדרגות או בקיר וכדומה (כרך ב' קע').

המחמיר תבוא עליו ברכה

212. והמחמיר בבוץ יבש תבוא עליו הברכה. האשכנזים מחמירים שלא להסירו בכל אופן.

מלאכת לש

הכנת מיונז - האם מותר להכין מיונז בשבת, ולתת אותו בסלט?

מותר להכין מיונז בשבת על ידי שמערב ביצים, שמן, חרדל, סוכר ומעט מלח, ובתנאי שיעשה כן על דעת לאכול באותה סעודה, וגם שלא יערבב בכח אלא יערבב על ידי כף בנחת, כיון שלא שייך איסור לישה בדבר שהוא לח, ומותר לתת מיונז בסלט ולערב בכף כדי לאכול לאלתר (ד' רעג', רפב').

חילבה עם תבלינים - האם מותר להוסיף תבלינים לחילבה בשבת?

חילבה שכבר הוכן מערב שבת, וביום שבת לפני הסעודה רוצה להוסיף מיץ עגבניות ותבלינים, מותר לעשות כן גם בלי שינוי, כיון שהוא רך ואינו צריך גיבול (ד' רפד').

הכנת מטרנה - האם מותר להכין מטרנה בשבת?

מותר להכין בשבת מטרנה או סימילאק לצורך תינוק, ואין צורך לעשות שום שינוי בהכנה, כיון שאין האבקה נילושת במים אלא נמסה במים, אין בכך איסור לישה (ד' רפ'-א').

הכנת ג'לי - האם מותר להכין ג'לי בשבת?

מותר להכין ג'לי בשבת על ידי שמערב אבקה במים חמים הנמצאים בכלי שני, ולאחר שמערב במים, היא נימוחה, ומניחים אותה במקרר כדי שתקרוש, ואין בכך איסור לש, כיון שכאשר מערב את האבקה עדיין הוא נוזלי ורק לאחר מכן נעשה סמיך, ונחשב לגרמא[213] (ד' רפא').

213. לדעת המנוחת אהבה (ח"ב פ"י סעיף מו') אסור להכין אבקת ג'לי כלל בשבת, כיון שנעשית בלילה עבה ואסור משום איסור לש, וכן אסור לערות עליהם מים חמים שהיד סולדת בהם אפילו מכלי שני משום איסור בישול, כיון שאינם ראויים לאכילה בפני עצמם.

האם מותר לתת אבקה על שיניים תותבות?

שיניים תותבות שזזו ממקומן, ומפריעות לו באכילה ובדיבור, מותר לתת בשבת אבקה מיוחדת שמדביקה את התותבות לחניכיים, ואין בכך איסור לישה אפילו שהאבקה מתערבת ברוק שבפה, כיון שאינו לש בידיים ובפרט שאינו מתכוון ללישה ולא איכפת לו בכך (ד' רפה'-ו').

מלאכת מבשל

עשיית צנימים - האם מותר לתת פת על הפלאטה כדי לעשות ממנה צנימים?

מותר לתת פת אפויה על פלאטה של שבת כדי לעשות ממנה צנימים, כיון שאין איסור אפייה אחר אפייה, ואין דין מכה בפטיש באוכל[214] (ד' רצ'-א').

האם מותר לשפוך מרק רותח מכלי ראשון על פת?

מותר לתת דבר אפוי בתוך כלי ראשון (סיר הנמצא על הפלאטה או מיחם) כיון שאין בישול אחר אפייה[215], ומותר לכתחילה לשפוך מרק רותח מכלי ראשון על פת אפויה (ד' שו').

האם מותר לשפוך מים חמים מכלי ראשון על בקבוק חלב של תינוק?

מותר לשפוך מים חמים מכלי ראשון על בקבוק תינוק שיש בתוכו חלב מבחוץ כדי לחמם את החלב (כרך ג' קסח').

הכנת קפה, נס קפה, קקאו - איך מכינים בשבת קפה, נס קפה או קקאו?

מותר לשפוך בשבת מים רותחים מכלי ראשון על אבקת קפה קלויה או על נס קפה (או על אבקת קקאו קלויה, אלא אם כן מוסיפים לקפה אבקת "הל" או שאר תבלינים, או מוסיפים לקקאו חומרים נוספים, שבמקרה זה יש מקום להקל לשפוך מים חמים רק מכלי שני - ה"ב סימן שיח' רצג', רצז') או על סוכר[216], כיון

המחמיר תבוא עליו ברכה

214. והמחמיר על עצמו שלא לתת לחם על הפלאטה כדי לעשות ממנו צנימים, תבוא עליו ברכה (כרך ג' רכד').

215. והמחמיר תבוא עליו ברכה וכן מחמירים האשכנזים.

216. והמחמיר על עצמו לתת את הסוכר לתוך הכוס לאחר ששפכו לתוכה מים רותחים, תבוא עליו ברכה, כיון שכלי שני אינו מבשל כלל (כרך ג' רמה').

שאין בישול אחר בישול ואין בישול אחר קליה, והם כבר מבושלים[217] (ד' שיג', שיט', יבי"א ח"ח או"ח סימן לה').

נס קפה בטעמים - האם מותר להכין אותו בשבת?

אסור לשפוך מים רותחים ישירות מהמיחם על נס קפה בטעמים כגון וניל, מוקה, אגוזי לוז וכדומה, כיון שחלק מהרכיבים שלהם עדיין לא התבשלו לגמרי, ועל ידי המים הרותחים, מבשל את אותם רכיבים, לכן ימזוג את המים הרותחים לתוך כוס שהיא כלי שני, ומשם ישפוך על הנס קפה, כיון שעירוי מכלי שני נחשב כמו כלי שלישי (הליכות שבת ח"א רט').

מהו שיעור של "יד סולדת בו"?

השיעור של "יד סולדת בו" הוא במקרה שהוא חם כל כך עד כדי שאדם בינוני ימנע מלאוכלו או לשתותו מרוב החום[218], ואם הוא ראוי לאכילה או שתיה, ואדם בינוני לא נמנע מלאוכלו ולשתותו, אינו נחשב לשיעור ש"היד סולדת בו" (ד' שע').

אטריות או שקדי מרק - האם מותר לתת אטריות או שקדי מרק במרק חם?

מותר לשפוך מים רותחים על אטריות מבושלות או על שקדי מרק המטוגנים בשמן, או לתת אותם בתוך מרק רותח שבכלי ראשון לאחר שהעבירו אותו מהאש, כיון שאין בישול אחר בישול ואין בישול אחר טיגון[219] (ד' שכא', יבי"א ח"ח או"ח סימן לה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

217. ואם אפשר עדיף להכין קפה על ידי עירוי מכלי שני (או שיתן תחילה את המים החמים בכוס ואחר כך יתן את הקפה לתוכם, ותבוא עליו ברכה - מנוחת אהבה ח"ב פ"י סעיף מג'), ומנהג האשכנזים להחמיר בקפה, ויזהרו לכתחילה גם בכלי שני שהיד סולדת בו, אבל בנס קפה שכבר נתבשל הקפה קודם לכן, מותר לכל הדעות לשפוך מכלי ראשון, כיון שאין בישול אחר בישול.

218. מעלות צלזיוס - יש להחמיר בעניין בישול אחר בישול בדבר לח, שאם אין התבשיל חם בשיעור שמונים מעלות צלזיוס (מאה שבעים ושש מעלות פרנהייט) יש בו איסור בישול אחר בישול, ולמנהג האשכנזים יש להקל בדין בישול אחר בישול בדבר לח, כאשר התבשיל לא הצטנן לגמרי, ואם התבשיל חם באופן שעדיין ניתן לאוכלו, נחשב שלא הצטנן לגמרי (ה"ב סימן שיח' ריג'-ד', ריח').

219. ואם אפשר טוב לערות מים חמים מכלי שני (הליכות עולם ח"ד עמוד מד').

הכנת מנה חמה - האם מותר להכין מנה חמה בשבת?

מנה חמה של אטריות, שבישלו את האטריות ביחד עם התבלינים, וייבשו וטחנו אותם, מותר לשפוך עליהם מים רותחים מכלי ראשון כמו מיחם, אבל יש סוג של מנה חמה, שבתוך הקופסא נמצאת שקית קטנה נפרדת שיש בתוכה תבלינים, אין לשפוך מים רותחים מכלי ראשון על התבלינים הנמצאים בתוך הקופסא שהיא כלי שני, כיון שיש חשש שאין התבלינים מבושלים, ובשפיכת מים רותחים עליהם, יכולים להתבשל, אבל מותר לשפוך מים חמים מכלי שני על תבלינים המונחים בתוך כלי שלישי[220] (ילקוט יוסף ברכות כרך א' תקכח'-ל', שבת ד' שכא').

מלח - האם מותר לתת מלח לתוך התבשיל?

מותר לתת מלח בתוך התבשיל, בין לתבשיל לח או יבש או גוש, אפילו אם התבשיל חם בחום שהיד סולדת בו (כרך ג' רכו').

חלב לכוס קפה - האם מותר לתת חלב קר לתוך כוס קפה חם מאוד?

מותר לתת חלב קר לתוך כוס קפה חם מאוד עד כדי שהיד נכווית ממנו, והוא כלי שני, כיון שכלי שני אפילו שהוא חם מאוד, אינו מבשל (ד' שכב', שכו', יבי"א ח"ז או"ח סימן מ').

הכנת תה עם עלי תה - איך מכינים תה בשבת עם עלי תה?

אסור לשפוך מים חמים מכלי ראשון על עלי תה בשבת, כיון שעל ידי כך הם מתבשלים, אלא יבשל אותם מערב שבת, ואם בשבת נגמרו מי התמצית ונשארו העלים בלבד, רשאי לשפוך עליהם מים רותחים אפילו שיש בהם מעט לחלוחית, כיון שאין בישול אחר בישול, וגם הלחלוחית נחשבת מיעוט ביחס לרוב היבש[221]

המחמיר תבוא עליו ברכה

220. דעת ההליכות שבת (סימן שיח' סעיף צא') לאסור לשפוך מים חמים מכלי שני ואפילו בכלי שלישי או רביעי על מנה חמה כגון קוסקוס ואבקת פירה, כיון שאינה ראויה לאכילה בלי לשרותה במים חמים, ואפילו אם נאכלת על ידי הדחק אסור, כיון שאינה נאכלת לכתחילה, דינה כתבשיל שאינו מבושל כל צרכו, ואפילו במים פושרים יש לאסור מספק, ואף על פי שאין בישול אחר בישול ביבש, מכל מקום לאחר היבוש פקע הבישול.

221. וטוב יותר לשפוך מתחילה מים חמים לתוך הכוס ואחר כך ישפוך ממי התמצית, כיון שכלי שני אינו מבשל, ולכתחילה טוב ונכון שלא לתת את מי התמצית לתוך כוס ריקה, ולשפוך עליהם מים רותחים מכלי ראשון, כיון שמי התמצית המועטים יתבשלו על ידי שפיכת המים הרותחים עליהם מכלי ראשון.

ומותר לשפוך מים חמים מכלי שני על עלי תה הנמצאים בכלי שלישי (ד' שכו'-ז', שפ', כרך ג' קפא').

הכנת תה עם שקית תה - איך מכינים תה בשבת עם שקית תה?

מותר לתת שקית תה לתוך כוס של מים חמים שהוא כלי שני אפילו אם חם בחום שהיד סולדת בו[222], (ואין איסור צביעה במשקים שהתה צובע את המים וכדומה - יבי"א ח"ב או"ח סימן כ') ומותר לכתחילה לשפוך מכלי שני של מים חמים על כוס שלישי שיש בה שקית תה, וכל שכן אם נותן את שקית התה לתוך כלי שלישי שיש בתוכו מים חמים, ואפילו בחום שהיד סולדת בו (ד' שעח', כרך ג' קפה', יבי"א ח"ז או"ח סימן מ').

האם מותר לתת נענע או פלח לימון לכוס תה חם או תבלינים לכלי שני?

מותר לתת עלי נענע נקיה מתולעים או פלח לימון וכן לסחוט לימון לתוך כוס תה חם בשבת אף על פי שהיד סולדת בו[223], וכן מותר לתת תבלינים לתוך רוטב שבכלי שני אף על פי שהיד סולדת בו, כיון שכלי שני אינו מבשל[224], אבל אסור לתת תבלינים בתוך כלי ראשון אפילו אם העבירו אותו מהאש, וכן אסור לתת תבלינים בקערה ריקה, ולשפוך עליהם מים רותחים מכלי ראשון (ד' של', שלד'-ו', כרך ג' רכח').

תבשיל שרובו יבש - האם מותר לחמם על הפלאטה תבשיל יבש או רובו יבש?

מותר לחמם על הפלאטה תבשיל יבש כגון אורז, בשר, דגים וכדומה, כיון שאין דרך לבשל על פלאטה, ואי אפשר להגביה את החום שלה, וכן מותר לחמם תבשיל שרובו יבש ומיעוטו לח, אפילו אם מגיע לחום שהיד סולדת בו, כיון שהולכים בזה אחר הרוב שהוא יבש, ונחשב מצטמק ורע לו, כיון שהלחלוחית

המחמיר תבוא עליו ברכה

222. וטוב להחמיר שלא לתת שקית תה בכלי שני.

223. והמחמיר על עצמו שלא לתת נענע או פלח לימון לתוך כלי שני שהיד סולדת בו, תבוא עליו ברכה (כרך ג' קצח', ר').

224. ונכון להחמיר שלא לתת תבלין בכלי שני, על גבי תפוחי אדמה, אורז, ביצה קשה, חתיכות בשר, עוף או דגים אם הם חמים בחום שהיד סולדת בו (מנוחת אהבה ח"ב פ"י סעיף לג').

המועטת מתאדה ומתייבשת, ואפילו אם יש לו ספק אם התבשיל נחשב מצטמק ורע לו מותר[225] (ד' שלז', שלט'-מ', שדמ').

הגדרת תבשיל שרובו יבש - מה ההגדרה של תבשיל שרובו יבש ומיעוטו לח?

תבשיל יבש שהוא מבושל כל צרכו, ויש בו רוטב מועט ביותר, והוא חלק מהתבשיל היבש, כגון חתיכות בשר או דגים או ירקות שיש בהם רוטב מועט ביותר, ואפילו אם הלחלוחית ניכרת על התבשיל, נחשב לתבשיל יבש ומותר לחממו בשבת אפילו אם הוא קר לגמרי, אבל תבשיל שיש בו רוטב לח וצלול העומד בפני עצמו, כגון חתיכות תפוחי אדמה או שאר ירקות, אפילו אם הרוטב הוא מועט ביחס לתפוחי אדמה או הירקות, אסור לחממו בשבת, כיון שרק אם המיעוט שייך אל הרוב והוא חלק מהתבשיל כגון בשר או דגים עם מעט רוטב, נחשב בטל לדבר היבש, אבל אם עומד בפני עצמו, אינו מתבטל ברוב, ואסור לחממו (ה"ב סימן שיח' רכד', רל').

תבשיל שרובו יבש ורוצה להנות מהרוטב - האם מותר לחממו על הפלאטה בשבת?

תבשיל שרובו יבש שהתבשל כל צרכו ויש בו מעט רוטב, מותר להניח את התבשיל על הפלאטה בשבת, אפילו אם רוצה להנות ממיעוט הרוטב, כיון שעיקר כוונתו לרוב התבשיל הנמצא בסיר שהוא הדבר היבש (שו"ת הראשון לציון ח"ב סימן נח').

תבשיל שרובו לח - האם מותר לחמם על הפלאטה תבשיל לח או רובו לח?

תבשיל לח שיש בו הרבה מרק הניכר לעין שהתקרר, אסור לחממו על מנת שיגיע לחום שהיד סולדת בו, כיון שיש בישול אחר בישול בדבר לח, (אם התבשיל הלח עדיין חם בשיעור שהיד סולדת בו, אפילו אם כבר אינו רותח ממש, אין בו משום בישול אחר בישול - ה"ב סימן שיח' רט') ואם עבר והניח תבשיל של מרק שנצטנן על פלאטה והגיע לחום שהיד סולדת בו, בדיעבד אין התבשיל נאסר, כיון שכל דבר השנוי במחלוקת כגון תבשיל לח, מותר בדיעבד (ד' שלז', תכב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

225. והמחמיר בתבשיל שרובו יבש ומיעוטו לח תבוא עליו ברכה. דעת המנוחת אהבה (ח"ב פ"י סעיף מז') שיש להחמיר בתבשיל שרובו יבש ויש בו מעט רוטב כגון דגים מבושלים שיש בהם מעט רוטב, שלא לחממם במקום שיכולים להגיע לחום שהיד סולדת בו.

תבשיל יבש קר ויש בו שומן או רוטב קרוש - האם מותר לתת על הפלאטה?

תבשיל יבש קר המבושל כל צרכו, ויש בו שומן או רוטב קרוש, מותר להניח אותו בשבת על פלאטה חשמלית כדי לחממו, אפילו שאחר כך נימוח השומן או הרוטב, כיון שנחשב כתבשיל שרובו יבש שאין בו בישול אחר בישול, והולכים אחר ההתחלה שהניח אותו יבש (כרך ג' רכ').

הזזת התבשיל - האם מותר להזיז תבשיל רותח ממקום למקום בפלאטה?

תבשיל מבושל כל צרכו רותח שנמצא על הפלאטה, מותר להזיזו מצידי הפלאטה למרכז הפלאטה, ואין בכך משום בישול, כיון שמבושל כל צרכו, וגם אם התבשיל לח, אין איסור, כיון שהתבשיל רותח (כרך ג' רכג').

נתינת תבשיל שרובו לח על פלאטה או תנור כבויים עם שעון שבת - האם מותר בשבת?

תבשיל שנתבשל כל צרכו, אבל רובו רוטב, מותר להניחו על פלאטה כבויה או בתוך תנור חשמלי לאחר שהסיר ממנו את הכפתורים באופן שלא יוכל להגביה או להנמיך את חום התנור, ועל ידי שעון שבת היא נדלקת אחר שעה מסוימת מזמן הנחתה כדי לחמם את התבשיל, כיון שנחשב גרמא, אבל תבשיל שאינו מבושל אסור להניחו על פלאטה שתידלק לאחר זמן על ידי שעון שבת (ד' שמח', שנח', כרך ג' רלא', יבי"א ח"י או"ח סימן כו').

תבשיל שאינו מבושל כל צרכו - האם מותר לתת על הפלאטה מערב שבת?

מותר לתת בערב שבת תבשיל שאינו מבושל כל צרכו על פלאטה חשמלית, גם אם התבשיל משתבח כל הלילה, לצורך סעודת שחרית (א' מד', יבי"א ח"ו או"ח סימן לב').

תבשיל שאינו מבושל כל צרכו - האם מותר בערב שבת לתת אותו על פלאטה כבויה?

מותר לתת בערב שבת על פלאטה כבויה תבשיל שאינו מבושל כל צרכו, ובשבת תידלק הפלאטה ויתבשל התבשיל[226] (כרך ג' רלה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

226. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

האם מותר לתת בתוך מרק חם הנמצא על הפלאטה מאכל מבושל?

תבשיל של מרק חם הנמצא על הפלאטה, מותר לתת לתוכו מאכל יבש המבושל כל צרכו כגון בשר, כיון שאין בישול אחר בישול, ולא שייך בפלאטה איסור של נראה כמבשל (ד' שמח').

סופגניה עם ריבה - האם מותר לחממה על הפלאטה?

סופגניה המטוגנת בשמן עמוק, ולאחר הטיגון מזריקים לתוכה ריבה נוזלית מבושלת ומרוכזת במקום אחד בסופגניה, מותר לחממה עד כדי שתגיע לחום שהיד סולדת בו, כיון שרובה יבשה, ואין בישול אחר בישול בדבר יבש[227] (ד' שמג'-ד).

עוגת סופלה עם שוקולד - האם מותר להניחה על הפלאטה?

הרוצה להניח עוגת סופלה עם שוקולד על הפלאטה, כדי להוסיף על אפייתה, וגם כדי להמיס את השוקולד לעשותו נוזלי חם, אם העוגה אפויה שראויה לאכילה לרוב העולם, מותר להניחה על הפלאטה, אך אם העוגה אינה אפויה לגמרי, שאינה ראויה לאכילה לרוב העולם, אסור להניחה על הפלאטה[228] (כי בו שבת ח"ג רנח').

האם מותר להוציא מהתבשיל הנמצא על הפלאטה בכף או מצקת?

מותר להכניס כף או מצקת לתוך התבשיל המבושל כל צרכו בשבת כדי להוציא מהתבשיל, אפילו אם התבשיל נמצא על האש[229] (מותר לכתחילה להגיס בתבשיל מבושל כל צרכו המונח על הפלאטה[230] - ה"ב סימן שיח' תקיא'). ואין נחשבת

המחמיר תבוא עליו ברכה

227. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

228. תהליך השוקולד והצימקאו: מערבבים חומרים שכל מרכיביהם עברו בישול, ואין בשוקולד מים בשום אופן, יחד עם השוקולד והצימקאו שהוא שומן דקלים ושמן עם קקאו, במשך שתים עשרה עד ארבע עשרה שעות, ואחר כך מכניסים את השוקולד להקפאה להיות קשה, ונחשב כדבר יבש, ואין בו בישול אחר בישול.

229. נכון להקפיד בזמן שמכניס כף או מצקת לתוך סיר שיש בו מרק או תבשיל חם בחום שהיד סולדת בו, לנגב את הכף או את המצקת מטיפות המים שעליהן, כיון שהטיפות מתבשלות בזמן שמכניס אותן לסיר (מנוחת אהבה ח"ב פ"י סעיף לד').

230. האשכנזים נוהגים להחמיר לכתחילה שלא להגיס על הפלאטה, אך להוציא ממנו מותר.

המצקת ככלי ראשון, ולכן אם שופך ממנה לכלי אחר נחשב כעירוי מכלי שני, אבל אם שהתה המצקת בכלי ראשון זמן מסוים עד שעלו רתיחות התבשיל בתוכה, דינה ככלי ראשון (ד' שסב').

כלי שני - האם יש בכוחו לבשל?

כלי שני אינו מבשל אפילו אם חם בחום שהיד סולדת בו, ואפילו בחום של מאה מעלות, ואין הבדל בין אם הוא מרק הנמצא בכלי שני שהוא דבר לח, לבין דבר גוש כגון אורז או חתיכות בשר וכדומה, ולכן מותר לשפוך מרק צונן לתוך אורז חם שהיד סולדת בו שניתן בכלי שני, ואין הבדל בין דברים רכים או קשים, בכל אופן אינם מתבשלים בכלי שני, ולכן מותר לתת חלב קר לתוך כוס קפה חם בחום שהיד סולדת ונכווית בו[231] (שסז', שעו', שעח', שצד').

פשטידה עם בשר ושומן - האם מותר לתת על הפלאטה פשטידה מלאה בבשר ושומן?

מותר לתת על הפלאטה במקום שהיד סולדת בו, פשטידה המלאה בחתיכות של בשר ושומן, אפילו שעל ידי כך השומן נמס ונימוח, כיון שברגע שנתן אותו על הפלאטה הוא יבש, אין בישול אחר בישול בדבר יבש (ד' שעא').

הטמנת ביצים או שקית עם אורז וכדומה בחמין - האם מותר להטמין מערב שבת?

מותר להטמין בערב שבת ביצים וכן שקית ניילון או נייר כסף ובתוכו אורז ובשר בתוך סיר החמין, כיון שאינו עושה כן כדי להטמין אלא כדי שלא יתערבב עם האוכל. מותר להטמין גם בשבת בשר מבושל כל צרכו וכדומה בתוך סיר הנמצא על הפלאטה (א' סא', סג'. ד' שמח').

הטמנת הסיר - האם מותר להטמין את הסיר בערב שבת במגבת וכדומה?

מותר להטמין את כל הסיר מערב שבת בדברים שאינם מוסיפים חום אלא רק שומרים על החום כגון מגבת או שמיכה וכדומה[232]. אם כיסה את הסיר מערב

231. והאשכנזים מחמירים שלא לתת דברים רכים שמתבשלים בתוך כלי שני שהיד סולדת בו.

232. והמחמיר שלא לכסות את הסיר מערב שבת, תבוא עליו ברכה.

שבת בדבר שאינו מוסיף חום, ובשבת התגלה הכיסוי או שהוציא אותו כדי למזוג אוכל, מותר לחזור ולכסותו, וכן מותר להוסיף כיסוי נוסף, ובתנאי שהתבשיל מבושל כל צרכו, אבל אם אינו מבושל כל צרכו, אסור להוסיף על הכיסוי, כיון שתוספת החום גורמת לתבשיל להתבשל. אך בשבת אסור להטמין את הסיר אפילו בדבר שאינו מוסיף חום, ואין לכסות את הסיר אם הכיסוי יורד לדפנות הסיר (א' סו', יבי"א ח"ו או"ח סימן לג', ח"א תרכו', תרלד').

חימום בקבוק חלב קר בתוך מים חמים - האם מותר להטמינו בשבת?

בקבוק שיש בו חלב קר, מותר לתת אותו לתוך כלי שני שיש בו מים חמים כדי לחמם אותו, אפילו אם יגיע לחום שהיד סולדת בו[233] (א' סו', סח').

הטמנת מים רותחים בטרמוס - האם מותר לשפוך לתוכו מים בשבת?

מותר לשפוך בשבת מים רותחים מכלי ראשון לתוך כלי הטרמוס כדי לשמור על חום המים (א' ע').

האם מותר להניח על המיחם מרק או דייסה צוננים כדי להפשירם?

מותר להניח מרק או דייסה צוננים שנתבשלו כל צרכם מערב שבת על המיחם כדי להפשירם, ובתנאי שיבדוק שלא יתחממו בשיעור חום שהיד סולדת בו, אלא מיד אחר שיפשירו יסירם מהמיחם, והיתר זה הוא רק לצורך חולה או תינוק (ד' שעה').

האם מותר לשפוך מים חמים על כוס רטובה?

כוסות וצלחות ששטפו אותן וכעת יש עליהן טיפות מים צוננים, מותר לשפוך עליהן בשבת מים חמים מכלי ראשון, כיון שאין עירוי מכלי ראשון מבשל, ובפרט שלא איכפת לו בבישול, וגם שהלחות שעל הכוסות בטלים במיעוטם[234], ומכל מקום ינער את רסיסי המים שבכלים (ד' שפב', שפז', יבי"א ח"ד או"ח סימן לג', כרך ג' קעו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

233. ומי שרוצה להחמיר לא יטמין את כל הבקבוק בתוך המים החמים לגמרי אלא רק עד צוואר הבקבוק, שכיון שמקצתו מגולה, לא נחשב הטמנה.

234. והמחמיר על עצמו לנגב את הכוס או את הצלחת לפני ששופך את המים החמים, תבוא עליו ברכה (כרך ג' קעו').

האם מותר לשפוך מים רותחים על תבשיל שהורידו אותו מהאש?

אסור לשפוך מים רותחים לתוך תבשיל שהצטמק לאחר שהורידו אותו מהאש, כיון שהמים שיצאו מהכלי ראשון ירדו מהחום שלהם ועכשיו חוזרים ומתבשלים בתבשיל, ויש בישול אחר בישול בדבר לח, ובדיעבד אם שפך לתוך התבשיל, מותר לאוכלו בשבת, והאשכנזים המקלים בכך יש להם על מה שיסמוכו, ואם שפך את התבשיל לתוך כלי שני, מותר לשפוך עליו מים חמים, כיון שכלי שני אינו מבשל (ד' שפח', שצ', שצב').

האם מותר לשפוך מים חמים מכלי ראשון לתוך מים קרים שבכוס?

מותר לשפוך מים חמים מכלי ראשון כגון מיחם לתוך מים קרים הנמצאים בכוס אפילו אם אינם מבושלים, ומתחממים בכך, כיון שתמיד התחתון גובר על העליון, וכאן המים הקרים גוברים על המים החמים[235] (כרך ג' קצ').

האם מותר לשפוך מים קרים לתוך מים חמים בכלי ראשון?

אסור לשפוך מים קרים לתוך מים חמים הנמצאים בכלי ראשון, אפילו אם העבירו אותו מהאש, ועכשיו הוא חם בחום שהיד סולדת בו, אבל אם המים הקרים מרובים, שאין אפשרות שיתבשלו בשפיכה זו, אלא רק יתחממו קצת, מותר לשפוך לכלי ראשון כשאינו על האש, ומותר אפילו אם שופך אותם מעט מעט, כיון שאין לו כוונה לבשל אותם[236] (כרך ג' קצא'-ב').

פלאטה חשמלית שכבתה - האם מותר להעביר את הסיר לפלאטה אחרת?

פלאטה חשמלית שהיה עליה תבשיל של מרק, וכבתה, ועדיין התבשיל חם בחום שהיד סולדת בו, מותר להעביר את הסיר לפלאטה אחרת כגון של השכן, ואם התבשיל יבש כגון אורז ותפוחי אדמה, מותר להעביר לפלאטה אחרת אפילו אם התבשיל נצטנן לגמרי (ד' שצד').

המחמיר תבוא עליו ברכה

235. ונכון להחמיר במקרה שהמים הקרים הם מועטים, כיון שהמים החמים המרובים שבאים עליהם מבשלים אותם.

236. ואם אפשר טוב להחמיר לשפוך את המים הקרים לתוך המים הרותחים בבת אחת.

פתח סיר של תבשיל שאינו מבושל כל צרכו - האם מותר לאכול מהתבשיל?

אם פתח את כיסוי הסיר בשבת, והתברר לו שהתבשיל לא נתבשל כל צרכו אלא רק נאכל בשעת הדחק, אסור לחזור ולכסות את הסיר, ואם החזירו, צריך להסיר את הכיסוי, אבל אם עבר על ההלכה וכיסה את הסיר, מותר בדיעבד לאכול את התבשיל (כרך ג' עח').

בחש בתבשיל שלא נתבשל כל צרכו - האם מותר לאכול מהתבשיל?

מי שעבר על ההלכה ובחש בתבשיל שלא נתבשל כל צרכו אלא רק נאכל בשעת הדחק גדול, מותר לאכול את התבשיל, אפילו אם עמד על האש, אבל אם התבשיל לא היה ראוי לאכילה גם בשעת דחק גדול, אסור לאכול מתבשיל זה כלל (כרך ג' עח').

כיסוי סיר שיש בו עצמות שאינן מבושלות - האם מותר לכסות?

מותר לכסות בשבת סיר שיש בו עצמות שלא התבשלו לגמרי, אבל אם מתכוון בזמן הכיסוי לגמור את הבישול של המוח שבתוך העצמות, אסור לכסות את הסיר (כרך ג' רמו').

האם מותר לפתוח ברז של מים חמים שהוחמו על ידי דוד שמש או בוילר חשמלי?

מותר לפתוח ברז של מים חמים שהוחמו על ידי דוד שמש לצורך שטיפת כלים, רחיצת פניו וידיו וכדומה, אפילו שמיד ביציאת המים החמים נכנסים מים קרים ומתבשלים ביחד עם המים החמים[237], כיון שהוא תולדות חמה ואינו מתכוון לבשל התירו (ד', תה', תט', תיד', יבי"א ח"ד או"ח סימן לד'-ה'). (בוילר חשמלי עיין בהערה למטה).

חמין שעומד להישרף - מה אפשר לעשות כדי לשמור עליו שלא ישרף?

אם רואה בשבת שתבשיל החמין הולך להישרף, אין לשפוך מים חמים מכלי ראשון לתוך סיר החמין, אלא יתן את סיר החמין מעל סיר ריק, או שישפכו את החמין לכלי שני, ועליו מותר להוסיף מים חמים. וכן יכול לתת מערב שבת בתוך סיר החמין, שקית ניילון סגורה ובתוכה מים, ובשבת יעשה חור בניילון,

237. ואם אפשר כדאי להחמיר לעשות באופן מסוים שלא יחדרו המים הקרים לתוך הדוד של המים החמים.

והמים שבשקית יצאו לתוך החמין וכן יכול להכניס מצקת למים חמים וישהה אותה בתוך המים כמה רגעים, וישפוך את המים בתוך הסיר אבל לא ישפוך מהאויר כדי שלא יתקררו (ח"א תקנב', כרך ג' רכט', רלא'). וכן רשאי לקחת את הסיר ולהגביה אותו ממש עד ברז המיחם, והמים ישפכו ישירות לתוך הסיר ולא מהאויר, ויחזיר את הסיר לפלאטה (הוראת הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א).

טפטוף על הפלאטה - האם צריך להזהר כשמסיר את מכסה התבשיל מהפלאטה?

מי שהרים את מכסה התבשיל או לקח קומקום מים מעל הפלאטה, ונטפו כמה טיפות על הפלאטה, לא עשה בכך איסור, כיון שאינו מתכוון לבישול, ובפרט שהוא מתעסק בכך[238] (כרך ג' רמד').

תנור אפיה - האם מותר לתת בתוכו תבשיל מערב שבת?

תנור חשמלי המופעל מערב שבת, ויש בתוכו גוף חימום הפועל בדרגת חום קבועה הנקראת "מצב שבת", שלא באמצעות טרמוסטט, מותר לתת בתוכו מערב שבת תבשיל שהתבשל כל צרכו, אפילו אם הוא מצטמק ויפה לו[239], או מצטמק ורע לו, או סיר שיש בתוכו חתיכת בשר שאינה מבושלת (כרך ה' רד').

תנור עם טרמוסטט - האם מותר להניח בתוכו תבשיל מערב שבת?

תנור חשמלי הפועל על ידי טרמוסטט (המווסת את החום שבתנור, כשהחום מגיע למעלה מסוימת, התנור כבה מאליו, עד שבמשך הזמן יורד החום שבתנור למעלה מסוימת, ואז באופן אוטומטי דולק התנור וחוזר לדרגת החום שהיתה בו קודם), מותר להניח בתוכו תבשיל שהתבשל כל צרכו אפילו אם הוא מצטמק

המחמיר תבוא עליו ברכה

בוילר חשמלי - טוב להחמיר שלא להשתמש במים חמים שבתוך בוילר חשמלי, כיון שגזרו בתולדות האש יותר מתולדות חמה שהם אסורים מהתורה, אך מותר לבקש מגוי לשטוף את הכלים מהברז של המים החמים שהוחמו בבוילר.

238. וטוב ונכון ממידת חסידות, לתת פדיון תענית של ארוחות היום לצדקה, ויקבע עיתים לתורה.

239. ונכון להחמיר בתבשיל שמצטמק ויפה לו, לכתוב על פתק "שבת", ולהניח את הפתק סמוך לכפתורים.

ויפה לו, ומותר לפתוח את התנור בשבת (אפילו שנכנס אויר הגורם להפעלת התנור, כיון שלא נוח לו בכך), כדי להוציא מתוכו את התבשיל[240] ורשאי אחר כך לסגור את התנור לגמרי אבל אם יש בתנור תבשיל שלא התבשל כל צרכו, אין לסגור את התנור (ח"א תצא', כרך ה' רה').

החזרת תבנית עופות ותפוחי אדמה לתנור דולק - האם מותר להחזירה בשבת?

אין להחזיר בשבת תבנית עם עופות או תפוחי אדמה אפויים וכן כל דבר שרגילים לבשל בתנור אפיה לתוך תנור חשמלי הדולק מערב שבת, כיון שנראה כמו שהוא מבשל בשבת, אבל אם עדיין לא הניח את התבנית על הקרקע או על מקום שרגיל להניח לאחר השימוש בו, מותר להחזירו לתנור (ח"א תצג', תק').

240. ונכון להניח סמוך לכפתורים פתק שכתוב עליו "שבת".

מלאכת צובע

צחצוח נעליים - האם מותר לצחצח בשבת נעליים נקיות הראויות לנעילה?

אסור לצחצח נעליים בשבת במשחת נעליים אפילו אם הן נקיות וראויות לנעילה גם בלי הצביעה, ואם צבע בשוגג, רשאי לנעול אותן בשבת, ואם צבע במזיד אין לנעול אותן עד מוצאי שבת (ה' ב').

צבע או פודרה על הפנים - האם מותר לאשה לתת צבע או פודרה על פניה בשבת?

אסור לאשה להעביר צבע על פניה או לכחול את העיניים בשבת, אבל מותר לתת בשבת אבקת פודרה ואפילו צבעונית על פניה, כיון שלא נחשב דבר המתקיים לאורך זמן מפני שהזיעה מעבירה את הפודרה, ובפרט שיש בכך היתר שלא יתגנו על בעליהן, ובתנאי שלא יהיה מעורב בה משחה או קרם[241] (ה' ה'-ו', י', יבי"א ח"ו או"ח סימן לז'). כיום מצוי בחנויות איפור מיוחד לשבת, שלא מעורבים בו משחה או קרם, וניתן להשתמש בו בשבת.

אודם על השפתיים - האם מותר לאשה לצבוע את שפתיה בשבת באודם?

אסור לאשה לצבוע את שפתיה באודם בשבת (וגם אם השפתיים היו צבועות לפני השבת, אסור לחזור ולצובען בשבת ויום טוב - כרך ב' קצט'), אבל מותר לה לאכול תותים ושאר פירות או אוכל הצובע את השפתיים, כיון שמתכוונת לאכילה ולא לצביעה[242] (ה' י', טו',יז', כב'-ג').

המחמיר תבוא עליו ברכה

241. ויש להזהר מאוד בזמנינו, כי חלק גדול מאבקות הפודרה הנמצאות כיום בשוק, עשויות מגרגרים קטנים ביותר, והן כעין אבקה יבשה, ויש בהן שמנונית המדביקה אותן אל עור הפנים, ואסור להשתמש באבקות כאלו בשבת (ה"ב סימן שג' סעיף לג').

242. וטוב להחמיר שאם אוכל פירות הצובעים או שנחתך באצבעו או יורד דם מאפו, שלא לנקות פיו וידיו במפה, שמא יצבע את המפה מהצבע שבידיו או מהדם, אלא ישטוף במים, אבל תחבושת המיוחדת לכך וכן אם אין לו מים, מותר.

נתינת "יוד" על המכה - אם נחתכה אצבעו על ידי כלי מזוהם וחושש לזיהום, רשאי לתת "יוד" על מקום המכה, ועדיף לנקות בבגד אדום, אך מעיקר הדין אפשר לנקות גם בבגד לבן.

לקה על הציפורניים - האם מותר לצבוע ציפורניים ב"לקה" בשבת?

אסור לאשה לצבוע את ציפורניה ב"לקה" בשבת, בין לקה צבעונית או שקופה, וכן אסור להסיר את הלקה בשבת (ה' יא').

משקפיים שמשתנה צבע הזגוגיות שלהם באור השמש - האם רשאי להרכיבם?

משקפיים אשר צבע הזגוגיות שלהם משתנה על ידי חומר הרגיש לקרני האור, שביציאתו לרחוב נעשות כהות, וכאשר חוזר לביתו מתבהרות, מותר להשתמש בהם בשבת, כיון שאין חומר ממשי כמו שהיה במשכן, ואין דרך צביעה בכך, ואין קיום לצבע (ה' כג'-כה').

שיזוף בשמש - האם מותר להשתזף בשמש בשבת?

מותר להשתזף זמן לא ארוך בשמש בשבת, כיון שגם בריאים עושים כן לחזק בריאותם, ובפרט שאינו מתכוון לצביעה, אבל אם מתכוון לצביעה אסור, ואם יושב זמן ארוך בשמש ומצטער בכך, אסור, כיון שאין לגרום צער ועינוי בשבת (ה' כו').

צביעה באוכל ומשקה - האם יש איסור צובע באוכל או במשקה?

איסור צובע אינו שייך באוכל או במשקה, ולכן מותר לתת כרכום בתבשיל או במרק הנמצא בכלי שני שהיד סולדת בו, אבל בכלי ראשון אסור כיון שהוא מבשל, וכן מותר לתת פטל לתוך מים או למזוג יין אדום ליין לבן וכדומה[243] (ה' לב', לו').

סבוניה בשירותים - האם מותר להזרים עליה מים בשבת?

מותר לתת בשירותים סבוניה לצורך חיטוי וניקיון, שכאשר מורידים את המים, נצבעים המים בצבע כחול, כיון שכוונתו לחיטוי ולא לצביעה (כרך ג' שעה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

243. והמחמיר לתת בהתחלה את הפטל, ואחר כך לתת את המים תבוא עליו ברכה (כרך ג' שעג').

טיטול מחליף צבעים - האם מותר להשתמש בטיטול שמשתנה הצבע כשהתינוק מרטיב?

מותר להשתמש בשבת בטיטול שיש עליו מבחוץ פס בצבע מסוים וכאשר התינוק מרטיב, משתנה צבע הפס לצבע שונה, כדי שידעו ההורים שהתינוק הרטיב, וכאשר הצבע לא השתנה, הם יודעים שהטיטול יבש, כיון שהתינוק לא מכוון כלל לצביעה וגם ההורים ששמים את הטיטול לתינוק לא עושים מעשה ממש אלא רק גורמים לצביעה[244] (שולחן שלמה סימן שמג' ס"א).

244. ויש אוסרים להשתמש בטיטולים אלו בשבת אפילו אם אינו מכוון לכך ולא אכפת לו מהצביעה אלא אם כן צובע את הסימן מערב שבת שמותר (שבות יצחק ח"יד פרק יט' ס"ז בשם הרב אלישיב זצוק"ל). דעת הפסקי תשובות (סימן שכ' סעיף כח') שרק במקום צורך גדול יש להקל אלא אם כן אינו עוקב אחר שינוי הצבע ולא אכפת לו מכך כלל מותר.

מלאכות קושר ומתיר

אלו קשרים אסור לקשור או להתיר בשבת?

הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן (כמו קשר גמלים או ספנים) אסור מן התורה.

הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן אלא מעשה הדיוט או קשר שהוא מעשה אומן אך אינו קשר של קיימא אסור מדרבנן.

הקושר קשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן מותר לכתחילה לקושרו בשבת.

כל קשר שאסור לקושרו בשבת אסור להתירו, וכל קשר שמותר לקושרו בשבת מותר להתירו (ה' מג'-ז').

בכמה ימים נחשב הקשר כקשר של קיימא?

כל קשר שאין בדעתו להשאירו למשך שבעה ימים אינו קשר של קיימא ומותר לקושרו בשבת (ה' מז').

האם מותר לקשור שני קשרים זה על זה?

מותר לקשור שני קשרים זה על זה בשבת כאשר אינו עושה כן לקיימא אלא להתירו בתוך שבעה ימים[245] (ה' סב').

האם מותר להוסיף על קשר הקשור מערב שבת?

קשר בודד שהיה קשור מלפני השבת, יש להזהר שלא להוסיף עליו קשר נוסף בשבת כדי לחזקו היטב, ולכן אסור להדק את הקשר העליון של הציצית שהתרופף (ה' סה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

245. והמחמיר תבוא עליו ברכה. דעת המנוחת אהבה (ח"ג פרק יד' ס"ה) שאם הקשירה נעשית בחוטים או בחבלים דקים שהקשר מהודק מאוד, נכון להחמיר בכך, אבל אם הקשירה נעשית בדברים עבים כמו בבגדים, מותר, כיון שהקשר אינו מהודק כל כך, אך בכל אופן המחמיר גם בזה לעשות קשר ועניבה על גביו, תבוא עליו ברכה.

האם מותר לקשור קשר ועניבה על גביו?

מותר לקשור קשר ועניבה על גביו (כמו קשר של נעליים), אפילו שבדעתו לקשור על מנת שיתקיים[246] (ה' סו').

עניבה לכבוד שבת - האם מותר לענוב עניבה בשבת?

הרוצה ללבוש עניבה לכבוד שבת, אם היתה קשורה מבעוד יום, יכול ללובשה ולמשוך בקצה כדי להצר אותה לצורך הלבישה או להרחיב אותה לצורך הפשיטה. אם העניבה אינה קשורה ורוצה לקושרה בשבת כדי שתהיה ראויה ללבישה, מותר לעשות קשר זה בעניבה, ובתנאי שעומדת להיפתח תוך שבוע[247] (כרך ב' תתקח').

האם מותר לאשה לקשור שני קשרים במטפחת ראש שעליה?

מותר לאשה לקשור שני קשרים בשבת במטפחת ראש שעליה, כיון שאין הקשר חזק כל כך, ובפרט שהקשר עומד להתירו באותו יום, אך גם אם אינה פותחת את הקשר כל יום אלא פושטת אותה עם הקשר, מותר (ה' סט'-ע').

אזיקונים - האם מותר להשתמש באזיקונים בשבת?

מותר להשתמש באזיקונים בשבת, כאשר קצה חוט אחד מרצועה צרה העשויה מפלסטיק נכנס בקצה השני ונתפס בו, ונועדו לתפוס בהם דברים יחדיו, ואין בכך איסור של קושר או תופר (ה' עה').

קשירת שקית אשפה - האם מותר לקשור את השקית לפני זריקתה לאשפה?

שקית שקושרים אותה קשר על גבי קשר לפני הזריקה לאשפה, מעיקר הדין מותר לקושרה במקום ששורפים אותה באשפה, ובפרט אם קושר את השקית כדי שלא יטפטף הלכלוך בדרך[248] (כרך ב' תתמז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

246. וטוב להחמיר שלא לקשור קשר כזה אלא רק אם עומד להתירו בתוך שבעה ימים, אבל עניבה בלי שום קשר או קשר אחד בלי עניבה מותר אפילו על דעת להתקיים לעולם.

247. דעת המנוחת אהבה (ח"ג פרק יד' סעיף יג') שאסור לקשור קשר עניבה בשבת לנוי, כיון שאין דרך להתיר קשר זה עד שמתקלקל, ונחשב לקשר של קיימא, אבל אדם הרגיל להתיר את הקשר כשמוריד את העניבה, מותר לקושרו בשבת ואינו נחשב קשר אומן האסור בשבת, כיון שאינו קשר חזק כל כך, שהרי במשיכה קלה ניתר הקשר.

248. והמחמיר לפתוח את הקשר לפני שזורקו לאשפה בחוץ, תבוא עליו ברכה.

מלאכת גוזז

גזיזת שערות או ציפורניים - האם מותר לגזוז בשבת בכלי, בידיו או בשיניו?

אסור לתלוש שערות או ציפורניים בשבת, ביד או בכלי או בשיניו, בין לעצמו או לאחרים (כרך ה' קה').

ציפורן או רצועות עור שפירשו מהאצבע - האם מותר לתלוש אותן בשבת?

ציפורן שפירשה רובה מהאצבע ומצערת אותו, מותר לתלוש אותה ביד בשבת, אבל רצועות עור שפירשו רובן מהאצבע, אין לתלוש אותן בשבת (הליכות עולם ח"ג רא').

קינוח האף - האם מותר לקנח נזלת יבשה בשבת?

מותר לקנח את האף בשבת, אפילו אם הנזלת יבשה, ואין לחשוש משום תלישת השערות[249] (כרך ה' קז').

ניקיון שיער הבנות - האם מותר לנקות את השיער מהלכלוך בשבת?

מותר לנקות את שיער הבנות מהלכלוך בשבת, אפילו אם יש להן שיער ארוך, ואין לחשוש לתלישת השערות[250] (כרך ה' קח').

סירוק וחלוקת השיער - האם מותר להסתרק או לחלוק את השערות בשבת?

אסור להסתרק במסרק בשבת, כיון שאין אפשרות שלא ייתלשו השערות, אך מותר לסדר את השיער במברשת רכה (ויש לייחד מברשת מיוחדת להשתמש בה בשבת - ה"ב סימן שג' סעיף מד'). וכן אסור להתיז ספריי או למרוח קרם המשמר את עמידת התסרוקת, ומותר לחלוק את השערות בידיים בשבת ולעשותן כמין

המחמיר תבוא עליו ברכה

249. והמחמיר על עצמו לקנח בנחת כדי שלא יתלשו שערות, תבוא עליו ברכה.

250. ומידת חסידות להמנע מכך.

שביל (ה' יא', יד', כרך ה' קט') ומותר לחלוק את השערות בין כשעושה כן בידיים ובין כשעושה כן באמצעות כלי, אך לא על ידי מסרק[251] (ה"ב סימן שג' סעיף מא').

חפיפת השערות - האם מותר לחפוף את השיער עם מים וסבון?

מותר לחפוף את שערות הראש בנחת במים בשבת, ומותר להשתמש בסבון לצורך כך, כיון שלא בטוח שישיר שערות הראש על ידי החפיפה, וגם אינו מתכוון להשיר את השערות, אך בתנאי שלא ישתמש בסבון שבודאי משיר שערות[252] (ה"ב סימן שג' סעיף מו').

שפשוף שערות הזקן - האם מותר לשפשפן כששוטף את פניו?

מותר לשפשף את שערות הזקן בזמן ששוטף את פניו[253] (כרך ה' קז').

גירוד השערות - האם מותר לגרד את השערות בשבת?

מותר לגרד את הראש או את השפם בשבת, ואין לחשוש לנשירת שערות, כיון שאין זה בטוח שיתלשו שערות, וגם משום שלא נוח לו בכך (אשרי האיש תג').

המחמיר תבוא עליו ברכה

251. והאשכנזים מחמירים שלא לחלק את שערות הראש באמצעות כלי אך באמצעות הידיים מותר. וכתב המנוחת אהבה (ח"ג פרק כג' סעיף מו') נכון להחמיר שלא לעשות שביל באמצע השערות על ידי כלי אבל ביד מותר.

252. ורבינו האר"י ז"ל החמיר מאוד בשפשוף שערות הראש והזקן בידיים, והעידו על האר"י ז"ל שפעם אחת שכח והניח ידו על זקנו בשבת, ולא הוציא את ידו עד צאת השבת מפני החשש שמא יתלוש שיער כשיוציא את ידו. ואפילו ביום חול לא יניח ידו בזקנו כדי שלא יתלוש אפילו שערה אחת.

253. והמחמיר על עצמו לשטוף את הזקן בנחת, תבוא עליו ברכה.

מלאכת קורע ומחתך

חיתוך נייר טואלט - האם מותר לחתוך בשבת?

לכתחילה צריך לנקות את עצמו לאחר שירותים במים ואם אין לו מים, ינקה היטב בנייר על ידי שיכין מערב שבת נייר טואלט חתוך, אבל אם אין לו נייר חתוך, מותר לחתוך את הנייר (אם אין גוי) כדי לקנח בו[254], ובתנאי שלא יקפיד לחתוך במקום הנקבים, ובכל אופן אם נקרע במקום הנקבים בלי שהתכוון לכך, אין בכך איסור[255] (כרך ב' תשצז'-ח', ה' קמו').

שירותים מלוכלך - האם מותר לנקותו בשבת?

שירותים שהתלכלך בשבת, מותר לנקותו על ידי שפיכת מים ושאר חומרי ניקוי בלי להשתמש במטלית[256], ומותר לנקות את השירותים במברשת העשויה מפלסטיק או מגומי או בעזרת נייר (כרך ב' תשצח', שש"כ פרק כג' סעיף טז', שולחן שלמה ח"א תסד').

מכשיר חשמלי לייבוש הידיים וכדומה - האם מותר להשתמש בו בשבת?

לכתחילה צריך להזהר בכל סוגי המכשירים למיניהם כגון מכשיר חשמלי לייבוש הידיים וכן כאשר מקרב את הידיים לברז ויוצאים מים באופן אוטומטי, וכן כשיוצא האדם מהשירותים ומתרחק מהאסלה ויוצאים מים באופן אוטומטי, יש לנטרל את הזרם מערב שבת ממקומות אלו, ובדיעבד אם נמצא במקום שהשירותים פועלים באופן כזה, ואין לו שום אפשרות להתפנות במקום אחר, רשאי להתפנות שם, אפילו שיודע שכאשר יתרחק מהמקום, ירדו מים באופן

254. וטוב שיעשה כן בשינוי כגון ביד שמאל או במרפק או ברגלו וכדומה.

255. לכתחילה יתלוש פעם אחת נייר ארוך שיספיק לו לקינוח כמה פעמים בלי לתלוש שוב, ונכון שירטיב קודם לכן מעט במים את מקום התלישה.

256. אם יש גוי במקום, עדיף שיעשה על ידו, ואם מעצמו ישתמש במטלית, אין צורך לגעור בו, כיון שעושה כן להקל על עצמו.

אוטומטי, כיון שהוא איסור מדרבן ואינו מתכון לכך, ואפילו אם נוח לו בכך מותר משום כבוד הבריות (ילקוט יוסף ברכות כרך א' עמוד ריא').

עוגה שכתוב עליה אותיות - האם מותר לחתוך אותה בסכין?

עוגה שכתוב עליה אותיות מצבע מאכל, מותר לחתוך אותה ביד או בסכין[257], וכן אם האותיות נעשו מגוף העיסה כמו שעושים כן בביסקויט או בשוקולד, מותר לחתוך ביד או בסכין, בין אם האותיות שוקעות או בולטות (ה' רו', רכה', יבי"א ח"ד או"ח סימן לח').

קריעת שקית מאכל - האם מותר לקרוע במקום האותיות?

מותר לקרוע שקיות אוכל אפילו במקום האותיות, כיון שאין דרך מחיקה בכך, ואינו מתכוון למחיקה[258] (כרך ה' קיז').

חיתוך פירות, ירקות ועוגה - האם מותר לחתוך אותם בגודל מסוים?

מותר לחתוך פירות, ירקות, לחם ועוגות לפרוסות, אפילו אם מקפיד לחתוך אותם בגודל מסוים, כיון שאין איסור מחתך באוכל (מנוחת אהבה ח"ג פרק כא' ס"ו).

המחמיר תבוא עליו ברכה

257. ועדיף להחמיר לשבור אותה בפה בדרך אכילתו, ותבוא עליו ברכה.

258. ואם אפשר צריך להזהר שלא לקרוע במקום שכתובים אותיות משום איסור מוחק (מנוחת אהבה ח"ג פרק טז' ס"ד).

מלאכת תופר

מתיחת חוט שהתרופף - האם מותר למתוח אותו בשבת?

אסור למתוח חוט של תפירה שהתרופף כדי להדק את התפירה[259] (כרך ה' קלח').

השחלת שרוך בנעל - האם מותר להשחיל שרוך בנעל?

שרוך שיצא מהנעל, מותר לחזור ולהשחילו, והמיקל להשחיל שרוך בנעל חדשה שבזמנינו שמסביב לחורי הנעל יש טבעות קטנות של ברזל, וניתן בקלות להעביר את השרוך דרך אותם החורים, יש לו על מה שיסמוך (ה' עח').

סיכת ביטחון - האם מותר לחבר חלקי בגד על ידי סיכת ביטחון?

מותר לחבר חלקי בגד על ידי סיכת ביטחון ואפילו אם תוחב תחיבות רבות, וכן רשאי לחבר שני חלקי בגד על ידי תחיבות מחט בלי חוט (ה' פ').

רוכסן - האם מותר להשתמש בשבת עם רוכסן (ריץ' רץ')?

מותר לחבר את הביטנה לבגד (כגון שמחבר את הכובע למעיל) על ידי רוכסן (ריץ' רץ') אפילו אם כוונתו להשאיר את הביטנה מחוברת לבגד לזמן מרובה, כיון שאין דרך תפירה בכך (ה' פג').

טיטולים - האם מותר להשתמש בטיטולים בשבת?

מותר להשתמש בטיטולים בשבת, ומותר לפתוח את המדבקה של הטיטול כדי להדק את הטיטול על גוף התינוק, כיון שבשעת הייצור במפעל לא התכוונו בהדבקה שישאר לעולם אלא כדי להסירן בשעת השימוש[260] (ה' פה', צב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

259. וטוב להחמיר שלא למתוח את החוט המחבר את הכפתור לבגד שהתרופף.

260. וטוב ונכון לפתוח את המדבקה בערב שבת.

סגירת טיטולים וקופסאות - האם מותר לסגור אותם ולזורקם לאשפה?

מעיקר הדין מותר להשתמש בטיטול הנסגר על ידי הדבקה בשבת, ולאחר השימוש לסגור אותו ולזרוק לפח, ואינו נחשב הדבקה לעולם, כיון ששורפים אותו במקום איסוף האשפה[261], וכן בקבוקי שתיה ריקים או מאכלים שהיו בקופסא, כגון ממרח חומוס וכדומה, מותר לסגור אותם לפני שמשליכים לאשפה (כרך ב' תתמג', הליכות עולם ח"ד רלב').

261. נכון להזהר שלא לסגור את הטיטול בהדבקה לפני שזורק אותו לפח, כיון שיש פוסקים שמחשיבים אותו כהדבקה לעולם.

מלאכות צד וחובל

סגירת חלון על ציפור - האם מותר לסגור חלון על ציפור שנכנסה לבית?

ציפור שנכנסה לבית שהיה בו חלון פתוח, ורוצים לסגור את החלון מפני הרוח והקור וכדומה, מותר לסגור את החלון, כיון שהבית גדול, והציפור לא נחשבת עדיין לניצודה, ואין כוונתו לצידת הציפור (ה' צט').

האם מותר לסגור קופסא שיש בה זבובים, יתושים ופרעושים?

המיקל לסגור קופסא שיש בתוכה זבובים, יתושים או פרעושים, יש לו על מה שיסמוך, כיון שאין רגילות לצודם ואין בכוונתו לצודם[262] (ה' קי').

הריגת פרעוש, פשפש וצירעה - האם מותר להורגם בשבת?

אם היה פרעוש או פשפש על גופו ועוקץ אותו, מותר ליטלו ולהשליכו, אך אסור להורגו, וצירעה הנמצאת בקרבתו של תינוק ויש חשש שתעקוץ אותו, מותר להורגה (ה' קי', קיד', קכד').

הריגת זבובים ויתושים - האם מותר להורגם בשבת?

אסור להרוג זבובים או יתושים בשבת, אפילו אם הם עוקצים אותו (כרך ב' תתעא').

סם מוות - האם מותר להניחו לפני זבובים ויתושים?

מעיקר הדין מותר להניח סם המוות לפני זבובים ויתושים המצערים אותו בשבת[263] (כרך ב' תתעו'). (שימוש ב"פליט" עיין במלאכת זורה).

262. וטוב להחמיר לגרום לכך שיצאו מהקופסא לפני שיסגור את הקופסא.

263. נכון להחמיר שלא להשתמש בסם מוות בשבת.

הריגת כינים - האם מותר להרוג כינים בשבת?

כינים שהוציאם בידו מראש הילדים מותר להרוג אותם (ה' קכח').

תולעים בפי הטבעת - האם מותר להרוג אותם?

תולעים הנמצאים אצל התינוק סמוך לפי הטבעת וגורמים לו צער, מותר לתופסם ולהוציאם בידו, רק יזהר שלא להורגם. אם לאחר שהוציאם מתו, אין בכך איסור, כיון שאין כוונתו בשעה שמוציאם להורגם אלא רק להציל את התינוק מצער, ובפרט שאינו הורגם בידיים (ה' קיד', כרך ב' תתצג').

הריגת נחשים או כלב שוטה - האם מותר להורגם בשבת?

נחשים ארסיים או כלב שוטה שיש סכנה בנשיכתם, מצוה להרוג אותם בשבת אפילו אינם רצים אחריו, מפני שיש בכך ספק פיקוח נפש, אבל אם הוא יודע שהנחש אינו ארסי, מותר להרוג אותו רק אם הוא רץ אחריו, אך אם הוא עומד במקומו, רשאי לדרוך עליו ולהורגו אפילו בכוונה כשהוא מראה עצמו שהוא הולך לתומו, כדי שיהיה קצת שינוי בהריגתו או שיכסה אותו בכלי (ה' קכב'-ג').

הריגת נמלים - האם מותר לדרוך על נמלים בשבת?

רמשים שאינם מזיקים כגון נמלים, אסור לדרוך עליהם בשבת, אפילו שאינו מתכוון להורגם[264], אך אם אין לו אפשרות אחרת מותר (ה' קכד').

האם מותר להעמיד מצודה או רעל כדי לצוד עכברים?

מותר להעמיד מצודה בשבת כדי לצוד בה עכברים[265], וכן מותר להעמיד רעל במקום מסוים כדי לגרום להרעיל אותם, כיון שגרמא בשבת מותרת אפילו שלא במקום הפסד ובפרט שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה, ואין בכך איסור מוקצה, כיון שהוא טלטול לצורך גופו שהוא ראוי לצורך שבת, ואם נתפס שם עכבר, אין לפתוח את המצודה סמוך מאוד לפי החתול, אבל אם יש מרחק מסוים באופן שיכול העכבר לברוח מותר לפתוח את המצודה (ה' קיח'-ט', קכא'-ב').

264. וטוב להזהר בזה במקום שהן מצויות.

265. למ"ב (סימן שטז' ס"ק יח') יש להזהר לא להניח מצודת עכברים בשבת. למנוחת אהבה (ח"ג פרק יז' סעיף יד') אסור להניח מצודת עכברים בשבת.

חרקים הנמצאים בחלל האסלה האם מותר להזרים מים עליהם?

חרקים וזבובים הנמצאים בחלל האסלה, מותר להוריד את המים עליהם, כיון שהוא דבר מאוס, ויש בכך כבוד הבריות (ה' קכה').

צביטה חזקה לילד - האם מותר לצבוט לחי של ילד?

אסור לתפוס בראשי אצבעותיו בבשר האדם בחוזק (לדוגמא: כשרוצה להראות אהבה חזקה לילד, אך אם עושה כן בגלל עצבים, גם ביום חול אסור, וצריך להתייעץ עם מחנך מקצועי כיצד לחנך), כיון שעל ידי כך הדם נצרר תחת העור, ועובר על איסור חובל (כרך ב' תתצ').

מלאכת ממחק וממרח

מריחת משחה - האם מותר למרוח משחה על מכה של חולה?

איסור ממרח שייך רק במקרה שבכוונתו שישאר מרוח ולא יבלע בגוף אבל אם רצונו שיבלע בגוף מותר, ולכן מותר בשבת למרוח אפילו משחה עבה על מכה של חולה שאין בו סכנה עד שתיבלע המשחה בגוף החולה, כיון שכוונתו שתיבלע המשחה בגופו (ה' קלד').

קרם ידיים, ווזלין או קרם פנים - האם מותר לאדם בריא למורחם?

אדם בריא הסובל מיובש בידיים או בשפתיים, ויש לו פצעים הניכרים על ידיו או על שפתיו, אסור לו למרוח משחה או ווזלין, כיון שניכר שעושה כן לרפואה, אבל מי שרוצה למרוח קרם ידיים או משחת וולוטה ענוגה על עור יבש או ווזלין וכדומה על השפתיים (וכן קרם פנים - הליכות שבת ח"ב תקלט'), ולא ניכר שעושה כן לרפואה, כגון שיש לו סתם יובש, מותר למרוח את המשחה או הקרם על ידיו ושפתיו כשהמשחה נבלעת בגוף, כיון שאין זה רפואה אלא המשחה רק מרככת את העור והסדק מתרפא מאליו, ומקילה על תחושת הכאב (כרך ב' רא'-ב').

ג'ל לעיצוב השיער - האם מותר לתת ג'ל על השיער?

אסור לתת על השיער בשבת ג'ל הגורם לעיצוב השיער, משום איסור ממרח (שש"כ פרק יד' סעיף נד').

סיכת ידיו בשמן לתענוג - האם מותר למרוח על ידיו?

מותר לאדם לסוך את ידיו בשבת בשמן לתענוג, כאשר אין עורו סדוק בכפות ידיו, כיון שאין עושה כן לרפואה (כרך ד' עט').

ממרח באוכל - האם מותר להחליק תפוחי אדמה מרוסקים, חומוס וכדומה?

אין איסור ממחק באוכלים, כיון שהאוכל ראוי לאכילה גם בלי המיחוק, ולכן

מותר להחליק פני גוש של תפוחי אדמה מרוסקים (פירה) או חומוס וכדומה כדי להגיש אותם לאכילה[266] (מנוחת אהבה ח"ג פ"כ סעיף יא').

ממרחים - האם מותר למרוח ממרחים על פרוסת לחם?

מותר למרוח ממרחים שונים כגון שוקולד, חמאה, מרגרינה וכדומה על פרוסת לחם[267] (מנוחת אהבה ח"ג פ"כ סעיף יב').

מזרק קצפת - האם מותר לעשות ממנו צורות מיוחדות?

מאכל הנמצא בתוך שפופרת, מותר להוציאו משם על ידי לחיצה בשפופרת ולקשט את העוגה וכדומה בצורות פשוטות כגון עיגול וכדומה ואין בכך איסור ממרח, אך אסור לעשות צורות מיוחדות כמו כוכב או פרח וכן אסור לעשות צורת אותיות או שאר צורות קישוט מסויימות על העוגה וכדומה (שש"כ פרק יא' סעיף יד', פס"ת סימן שכא אות לג', חוט שני פרק יד' סוף ס"א).

המחמיר תבוא עליו ברכה

266. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

267. והמחמיר שלא להחליק פניהם לאחר שמרח אותם על הפרוסה, תבוא עליו ברכה, כיון שבכך שמתכוון למרוח ולהחליק את הממרח על הלחם, דומה למלאכת ממחק.

מלאכות כותב ומוחק

האם מותר לרשום אותיות או להעביר קו על חלון שיש עליו אדים?

אסור מדרבנן לכתוב באצבעו על חול או אפר, וכן אסור לכתוב באצבעו שטבל אותה במשקה, על שולחן או נייר אפילו שהוא דבר שאינו מתקיים, וכן אסור לרשום אותיות או לצייר על חלון של זכוכית בימי הקור כשיש עליו לחות מהקור, אבל להעביר קו בלבד על החלון מותר (ה' קמח', כרך ה' קכו').

האם מותר לרשום אותיות באצבעו על שולחן נקי או באוויר?

מותר להעביר אצבעו על שולחן נקי בצורה של אותיות, וכן מותר לרשום כעין אותיות באוויר (ה' קנ').

האם מותר ללכת על חול עם נעליים שחקוק עליהן אותיות?

נעליים שבסוליה שלהן חקוקים צורות או אותיות, וכאשר הולך על חול וכדומה, נחרטות האותיות על החול וניכרות לעין, מותר ללכת בנעלים אלו בשבת, כיון שאינו מתכוון לכתיבה, ואין הכתיבה מתקיימת לאורך זמן (ה' קנב', יבי"א ח"ה או"ח סימן כח').

האם מותר לפתוח ספר שכתובים אותיות על חודי הדפים שלו?

ספר שכתבו על חודי הדפים שלו אותיות, מותר לפתוח ולסגור אותו בשבת[268], וכן ארון קודש שכתובים על דלתותיו פסוקים, וכאשר פותח או סוגר את הארון, נפרדות או מתחברות האותיות, מותר לפותחו ולסוגרו (ה' קנט', קסב').

268. ולכתחילה אין לרשום או לחתום על חודי הדפים, כיון שיש פוסקים האוסרים לפתוח או לסגור את הספר (כרך ה' קל').

האם מותר לרשום בציפורן על ספר או לקפל קצה הדף לסימן?

מותר לרשום בציפורן סימון מסוים על ספר במקרה שרוצה לסמן דבר מסוים וכדומה, וכן מותר לקפל בשבת את קצה הדף מהספר שלומד בו לצורך סימן, אפילו שבמקום הקיפול נוצר רושם, כיון שאין זה דבר המתקיים (ה' קסח', קעא').

מנעול מספרים - האם מותר להשתמש בו בשבת?

מנעול מספרים הבנוי באופן שעל ידי כיוון נכון של הגלגלים לספרות מסוימות, ניתן לפתוח את המנעול, מותר להשתמש בו בשבת (כרך ה' קלג').

האם מותר לרחוץ ידיים שכתובים עליהן אותיות?

הכותב בימי החול אותיות על ידיו ולא מחקם, מותר לרחוץ ידיו בשבת, כיון שיש אפשרות שלא ימחק הכתב במים[269] (ה' רכה').

משחק הפאזל - האם מותר לילדים לשחק בו בשבת?

מותר לילדים שלא הגיעו לגיל מצות לשחק במשחק הפאזל בשבת, אפילו שמחברים את האותיות וכדומה זה לזה עד שנעשה ככתיבה או שמצייר ציור שלם, כיון שאין כאן כלל חיבור (כרך ב' תתה', אור לציון ח"ב רעב').

המחמיר תבוא עליו ברכה

269. וטוב שלא ינגב את ידיו כיון שבוודאי ימחק אותם, ולכן כשרוצה ליטול ידיים יטול רביעית מים בבת אחת כדי שלא יצטרך לנגב ידיו, אבל אם התלכלכו ידיו בדיו או בצבע מותר ליטול ידיים ולנגב אותם כרגיל.

מלאכת בונה

האם מותר להסיר או להחזיר את החלונות או הדלתות ממקומם?

אסור להוציא בשבת את החלונות או את דלתות החדר ממקומם, אפילו אם חם בחדר ורוצה לאוורר את המקום, משום איסור סותר, וכן אסור להחזירם, משום איסור בונה, וכן אסור לטלטלם משום מוקצה, אבל על ידי גוי מותר להוציא או להחזיר (ה' רפג', כרך ב' תשפד').

האם מותר להגביה ולהנמיך סטנדר או כסא?

סטנדר או כסא שניתן להגביהו או להנמיכו, מותר להגביהו ולהנמיכו בשבת, כיון שהוא עשוי לכך, ואין בו צורך אומן, ואפילו אם משאירו לזמן ארוך (ה' רצא'-ב', כרך ב' תתז').

חיבור מקל למטאטא - יצא המקל ממקומו האם מותר להחזירו?

מקל מטאטא או מגב שיצא ממקומו, אסור לחברו בחזרה למברשת או למגב בכל דרך שהיא, ואפילו אם המברשת עדיין מחוברת למקל, והחיבור התרופף, אסור להדקו על ידי ההברגה או על ידי מסמר, ואסור גם לטלטל את המקל, אבל אם המקל משמש לפעמים למטאטא ולפעמים למגב, מותר להחליפו לפי הצורך (שש"כ פרק כג' סעיף א' ובהערות).

משחק לגו - האם מותר לילדים לשחק בלגו בשבת?

מותר להרשות לבניו הקטנים שלא הגיעו לגיל מצות לשחק בשבת בלגו (ומותר לתת להם את המשחק בידיים - ה' רנט', רסא'), שמחברים אותם זה בזה בחוזק, ועושים מהם צורות שונות, ומפרקים אותם אחר כך, כיון שהבניין אינו בר קיימא ועומד להתפרק בכל שעה, ואינו מחברם על ידי ברגים או מסמרים, ואינם נחשבים כלי, ואין בכך מעשה אומן, וכן יכולים להשתמש במשחקים שאין בהם איסור מוקצה, ובתנאי שלא יהיו משחקים המופעלים על ידי סוללה (ג' קא'-ג', ה' רצב'-ד').

עשיית אוהל - איזה אוהל אסור לבנות בשבת?

אסור מהתורה לעשות אוהל קבוע, כיון שהוא תולדה של מלאכת בונה, וחכמים אסרו לעשות אוהל עראי כגון אם פורס מחצלת על ארבעה עמודים מפני השמש

או הגשם, אפילו אם לא עשה מחיצות אסור, וכן אסור לסתור אפילו אוהל עראי, ועיקר איסור אוהל הוא התקרה, אבל לעשות מחיצות בלבד מותר (ה' רצז').

אוהל שהיה פתוח מערב שבת - האם מותר להגדיל אותו?

אם היה האוהל פתוח קצת מערב שבת בשיעור טפח (8 ס"מ) מותר בשבת להרחיב את האוהל ולפתוח אותו כמה שירצה, כיון שתוספת אוהל מותרת בשבת, ושולחן שיש לו לוחות, מותר להאריכו או לקצרו בשבת (ה' רצט', שכ').

עגלה של תינוק - האם מותר לפרוס עליה סדין או לפתוח את הגגון?

אסור לפרוס סדין או ניילון על עגלה של תינוק בשבת כדי להגן עליו מהשמש או מהזבובים, אלא אם כן היה פתוח מערב שבת בשיעור טפח (8 ס"מ), ומותר להסירו בשבת כאשר נשאר הטפח שהיה פתוח מערב שבת. עגלה של תינוקות שיש עליה גגון שנמתח ומתקפל, כדי להגן מהשמש או מהגשם, מעיקר הדין מותר לפותחו או לסוגרו בשבת, אפילו אם הגגון היה מקופל מערב שבת ולא פתח אותו בשיעור טפח[270] (ה' שב'-ג', כרך ב' תתנז').

קמטים וכיווצים - האם מחשיבים את הקמטים והכיווצים לשיעור טפח?

אם הגגון של העגלה היה פתוח בשיעור טפח מערב שבת, ובטפח עצמו היו גם קמטים וכיווצים של הגגון, נחשב לטפח פתוח מערב שבת (ה' שב').

פריסת שמיכה - האם מותר לעשות אוהל משמיכות?

אסור לעשות בשבת אוהל משמיכות, כדי להשתמש בחלל שתחת השמיכות, אפילו במקום שיש שם תקרה (כרך ב' תתנא').

מטריה פתוחה מערב שבת - האם מותר להשתמש בה?

אסור לפתוח מטריה בשבת כדי להגן עליו מפני הגשם או השמש, ואפילו אם הייתה פתוחה מערב שבת אין להשתמש בה, כיון שמיוחדת לאוהל, וכל שכן במקום שאין עירוב כמו שצריך ברשות הרבים (ה' שז', שי').

המחמיר תבוא עליו ברכה

270. טוב ונכון להחמיר לפתוח את הגגון מערב שבת בשיעור טפח, ובשעה שחוזר ומקפל את הגגון, נכון להחמיר שלא לקפלו לגמרי אלא ישאיר שיעור טפח (כולל הקיפול).

וילון או פרוכת - האם מותר לתלותם בשבת?

מותר לתלות וילון לפני הפתח אפילו אם מתכוון להשאירו שם, וכן מותר לתלות פרוכת לפני ארון הקודש, ובתנאי שיזהר בשעה שפורס את הוילון או הפרוכת שלא יעשה אוהל, כיון שבשעת פריסתם, לפעמים נוצר קיפול ברוחב הוילון, ואם יהיה בקיפול טפח, הרי הוא עושה אוהל, לכן יתלו שניים את הווילון או הפרוכת כדי שלא יתקפל (ה' שיד', כרך ב' תתסא').

כסא, מיטה או שולחן מתקפל או עריסת תינוק - האם מותר לפותחו בשבת?

מותר לפתוח בשבת כסא מתקפל לכתחילה, כיון שהוא כבר עשוי לפני השבת, ועכשיו הוא רק פותח אותו כדי לשבת עליו, וכן מותר לפתוח שולחן מתקפל או מיטה מתקפלת בשבת, כיון שאין כוונתו לשם אוהל אלא להשתמש על גביהם מלמעלה, ורק ממילא נעשה אוהל למטה בלי מחיצות, אין בכך איסור אוהל, וכן מותר לפתוח לול של ילדים או עריסה של תינוק, ולהניח את הקרש על גביה, ומותר לסגור אותם לאחר השימוש (ה' שטו', שיט', כרך ב' תתנט').

מפת שולחן - האם מותר לפרוס אותה על השולחן בשבת?

מותר לפרוס מפה על השולחן, אפילו אם שולי המפה מגיעים לרצפה, כיון שאינו צריך את האויר שמתחת לשולחן, ובפרט שבמפה המונחת על השולחן אין בה אוהל, שהרי אין חלל בינה לבין השולחן, לכן גם מה שיוצא ממנה מותר (ה' שכא').

ניילון על כובע - האם מותר להניחו על הכובע להגן מהגשמים?

אנשים הנוהגים לצאת בשבת בניילון העשוי כמידת הכובע כדי להגן מפני הגשמים שלא יתקלקל הכובע, מותר לצאת עם הניילון, כיון שהוא דרך מלבוש (ה' שכה').

קליעת שיער - האם מותר לקלוע את השיער בשבת?

אסור לאשה לקלוע את שערה בשבת כדי לעשות צמות, משום שהוא דומה לאיסור בונה, וכן אסור להתיר את הקליעה, משום שהוא דומה לאיסור סותר, ואם נתנה האשה בערב שבת סיכות מיוחדות כדי שהשערות יהיו מסולסלות, מותר להסירן בשבת. ומותר לאשה לאסוף את השיער ביד, ולקשור אותו עם גומי או עם קשת וכדומה (כרך ב' רי').

מסרק - האם מותר להסתרק בשבת? עיין במלאכת גוזז.

מלאכת מלבן

ניקוי כתם - האם מותר לנקותו במים בשבת?

אסור מן התורה לכבס בגדים בשבת, משום תולדת מלבן, ולכן אסור לנקות כתם בין במים ובין בשפשוף או עם אבקה וכדומה, אלא יעביר עליו את ידו או על ידי סמרטוט יבש, אך בלי שפשוף (כרך ב' קמו').

בגד או נעל שהתלכלכו - האם מותר לנקותם בשבת?

נעל שהתלכלכה באבק, מותר לנקותה בשבת, רק לא על ידי משחת נעליים. בגד או כובע שהתלכלך באבק או בעפר, מותר לנקותו גם במברשת בגדים[271] (כרך ב' קנ', קנז'-ח').

בגד שנרטב במים - האם מותר לטלטלו בשבת?

בגד שנרטב במים, אסור לסחוט אותו בשבת, משום איסור מלבן, ואם נפל הבגד למים, אסור לטלטלו בשבת, שמא יסחוט אותו, אבל על ידי שני בני אדם מותר, ואם לא מקפיד על המים שבתוכו או אם נשרה במעט מים, מותר לטלטלו, אבל אם נרטב משאר משקים, אפילו נרטב הרבה, מותר לטלטלו, כיון שאין דרך לסחוט בגד משאר משקים שבו. ופשוט שאם נרטב בגשם, אין צריך להסיר את הבגד מעליו, אך לא ילך לכתחילה עם בגד רטוב אם יש לו בגד אחר (כרך ב' קלג'-ד', קמז'-ח').

שטיפת ידיים על סמרטוט בכיור - האם מותר לשטוף עליו ידיים?

סמרטוט הנמצא בכיור, אסור לשטוף עליו את הידיים, כיון שיש בכך איסור כיבוס, ומותר להוציא אותו מהכיור בשינוי, אפילו אם הסמרטוט רטוב מאוד (אשרי האיש קנב').

271. וטוב להחמיר לנקותו בשינוי כגון בשרוול החולצה וכדומה, והאשכנזים מחמירים שלא לנקות את האבק שעל הבגד, אלא מנקים בנחת בכף היד או בבגד יבש.

תליית כביסה - האם מותר לתלות בסתר?

אין לתלות כביסה רטובה בשבת כגון בגדים או מגבות רחצה על חבל כביסה בשבת, אפילו אם תולה בצנעה ולא רואים אותו כגון בחדר אמבטיה וכדומה, שכל דבר שאסרו חכמים משום מראית העין, אסור אפילו בחדרי חדרים, אבל בגדים יבשים מותר לתלות על חבל כביסה, וכן אם נפל ממתלה הכביסה בגד מסוים, רשאי להחזירו למתלה[272] (כרך ב' קלז'-ט').

מגבת ידיים - האם מותר לנגב את ידיו במגבת ידיים?

מותר לנגב את ידיו במגבת ידיים יבשה, כיון שאין כוונתו כלל לכיבוס המגבת[273], ואפילו אם המגבת לא ממש נקיה מותר. ויש ללמוד מכך שאין צורך להקפיד להפשיל שרוולים כדי שלא ירטבו ממי הנטילה, וכן אין צורך להקפיד כאשר מניח תבשיל על המפה או כאשר שופך משקה לתוך כוס הנמצאת על המפה, שלא תירטב המפה, כיון שאינו מתכוון כלל לכיבוס (ה"ב סימן שב' סעיף סא'-ב').

תליית מגבות - האם מותר לתלות מגבות שנרטבו בשבת?

מגבות שנרטבו בשבת מחמת הניגוב בהם, מותר לתלות אותן על חבל כביסה בשבת, אם ניכר למי שרואה אותן קצת לכלוך (כרך ב' קמג').

בגד שנרטב מעט או שיש בו זיעה - האם מותר לתלותו בשבת?

אם נשפך מים על מקצת מהבגד או שנרטב מחמת זיעה, אסור לתלותו בשבת או לפרוס אותו על כמה כסאות כדי לייבש אותו, אבל מותר להניח את הבגד על גב הכסא כדי שיתייבש, כיון שלא ניכר שמתכוון לייבש את הבגד (כרך ב' קמ').

מפת ניילון, פיטמת בקבוק או מוצץ - האם מותר לשטוף אותם בשבת?

מפת שולחן העשויה מניילון, מותר לשרותה או לשוטפה במים כדי להשתמש בה בשבת, ומותר לנער בחוזקה את מפת הניילון ולשפשף את חלקי המפה זה בזה

272. וטוב ונכון לשטוח את הבגדים היבשים שלא כדרך ששוטחים בגדים מכובסים, ולכן יפרוס את הבגד על כמה כסאות או יתלה אותם בלי לפרוס.

273. וטוב שקודם שינגב ידיו במגבת, ישפשפן בכח זו בזו, כדי שישארו על ידיו רק מעט מים.

וכדומה. וכן פיטמת בקבוק של תינוק או מוצץ העשויים מפלסטיק, מותר לשרותם או לשוטפם במים, וכן מותר לשפשף את חלקי הפיטמה זה בזה[274] (כרך ב' קעו', קעח').

בגד או מעיל גשם שנרטב מהגשם - האם מותר לתלותו?

בגד שנרטב מהגשם אין לתלותו בשבת כדי לייבשו, שמא יחשדו בו שכיבס בשבת, אבל רשאי להניחו במתלה וכדומה במקום שרגיל להניחו שם, אך במעיל גשם שניכר יותר שנרטב מהגשם, מותר לתלותו אפילו על חבל כביסה (כרך ב' קמ'-א').

הורדת בגדים מחבל כביסה - האם רשאי להורידם בשבת?

מותר להוריד מחבל הכביסה בשבת בגדים שכיבס אותם מערב שבת כדי ללובשם בשבת, ואפילו אם היה הבגד קצת רטוב בבין השמשות ויש אפשרות שיתייבש עליו במהלך השבת, רשאי להורידו וללובשו, ואם חושש שירד גשם על הבגדים התלויים בחבל כביסה, רשאי להורידם בשבת, כיון שאין כוונתו להרוויח זמן במוצאי שבת (כרך ב' קמא'-ב').

תבשיל או נוצה שנדבקו לבגד - האם מותר להוציאם?

מותר להסיר מעל כובעו או בגדו, נוצות או תבשיל שנדבקו לבגד, אפילו אם הבגד חדש לגמרי, ובצבע שחור, ואפילו אם מקפיד שלא לצאת כך מביתו (ו', צח'-ט').

274. ויש מחמירים שלא לשפשף ניילון ופלסטיק כדי לנקותם.

מראכות מכבה ומבעיר

נר הדולק ליד הדלת - האם מותר לפתוח או לסגור את הדלת?

נר הדולק קרוב ממש לדלת, אסור לפתוח את הדלת כדרכו, שמא תכבה הרוח את הנר, אבל אם הנר רחוק מהפתח מותר לפתוח את הדלת, ואם הדלת פתוחה והרוח נושבת, ולא רוצה שיכבה הנר, מותר לסגור את הדלת, ואין איסור בכך שגורם להמשך ההדלקה (ו' קי', קיב'-ג').

שכח להסיר את הנורה מהמקרר - האם מותר לפתוח את המקרר?

מקרר חשמלי שיש בו נורה הנדלקת בפתיחת דלת המקרר, ושכחו להסיר אותה מערב שבת, אסור לפתוח ולסגור את המקרר בשבת כדי להכניס ולהוציא אוכל, אפילו אם אינו מתכוון להדלקת הנורה, ורשאי לומר לגוי לפתוח את המקרר, ואם אין גוי, אינו רשאי לומר לילד קטן אפילו אם לא הגיע לחינוך שיפתח את המקרר, אלא יאמר לילד שיוציא את התקע מהשקע כשהמנוע פסק, אבל על ידי גדול אסור אפילו בשינוי (ו' קיג', כרך ב' תכו').

מסופק אם הוציא את הנורה - האם רשאי לפתוח את המקרר?

אם הוא מסופק אם הסיר את הנורה מערב שבת, יאמר לגוי שיפתח את המקרר, ואם אין שם גוי, רשאי לומר לילד קטן לפתוח את המקרר כדי להוציא את האוכל[275] (ו' קיד').

פתח בטעות את המקרר שיש בו נורה דולקת - האם רשאי לסוגרו?

אם שכח ופתח את דלת המקרר שיש בו נורה דולקת, אסור לסגור את הדלת משום שמכבה את הנורה, אלא ישים דבר החוצץ בין הדלת למקרר כמו מגבת וכדומה, ואם אי אפשר, מותר לסגור את המקרר כלאחר יד, וכן אם מסלק את

275. ונכון לומר לקטן שהוא פחות מגיל שלוש עשרה שנה ויום אחד לפתוח את המקרר בשינוי (מנוחת אהבה ח"א פרק כד' ס"כ).

ידו מהמקרר, והדלת נסגרת לבד, מותר, או שיאמר לילד קטן לסגור אותה, ופשוט שאין האוכל שבמקרר נאסר (ו' קיג'-ד', יבי"א ח"י או"ח סימן כח').

פתיחת המקרר כשהמנוע פועל - האם מותר לפתוח את המקרר?

מותר לפתוח את דלת המקרר החשמלי בשעה שהמנוע פועל, כדי להוציא ולהכניס אוכל לצורך השבת, ואפילו שבשעה שפותח את המקרר נכנס חום הבית למקרר, וגורם להקדים את הפעלת המנוע, מותר, כיון שהוא רק גורם להפעלה[276] (ו' קטז', יבי"א ח"א או"ח סימן כא').

הפעלת מזגן או מאוורר והזזת המאוורר - האם מותר על ידי גוי? עיין לעיל בהלכות מוקצה.

מצלמות המוצבות ברחוב ובבית - האם מותר לעבור שם?

מצלמות המוצבות ברחוב למטרת ביטחון, וכן בית שמותקן בו "וידאו ביטחון", שכל מי שרוצה להיכנס לבית, צורת תמונתו מופיעה על המסך, והמצלמות פועלות באופן אוטומטי במשך כל שעות היום, מותר לעבור שם בשבת, כיון שלא אכפת לאדם בצילום, והוא הולך בהיתר, אין בכך איסור, וגם על בעל הבית אין איסור, כיון שמטרתו לצורך ביטחון (ו' קנ', קנו'-ח', יבי"א ח"ט או"ח סימן לה').

הפסקת חשמל - האם מותר לאכול מהתבשילים שהתחממו?

כשיש הפסקת חשמל בליל שבת, מחמת תקלה בתחנת כח החשמל, וטכנאים יהודים תיקנו את התקלה על ידי מלאכות האסורות מהתורה, ועברו כמה שעות, ובינתיים התבשילים שהיו בתנור החשמלי או על הפלאטה החשמלית הצטננו, ולאחר שחזר החשמל, חזרו והתחממו, מותר לאכול את התבשילים האלו[277], כיון שיש בעיר חולה שיש בו סכנה, והטכנאים מתקנים את התקלה גם לצורך פיקוח נפש, לכן מותר לכולם להנות מכך, ואפילו אם אינם מתכוונים לצורך פיקוח נפש בלבד (ו' קנח'-ט').

המחמיר תבוא עליו ברכה

276. והמחמיר שלא לפתוח את דלת המקרר בשבת אלא רק בזמן שהמנוע פועל, תבוא עליו ברכה (כרך ה' רא').

277. והמחמיר על עצמו להוריד את הסירים מהפלאטה כדי שלא יתחממו, ויבוא להנות ממעשה שבת, תבוא עליו ברכה (כרך ג' מט').

מלאכת מכה בפטיש

חוטי ציצית שהסתבכו - האם מותר להפרידם בשבת?

חוטי ציצית שהסתבכו בשעת קשירתם, אסור להפרידם בשבת, משום איסור מכה בפטיש, אבל אם הסתבכו חוטי הציצית לאחר מכן מותר להפרידם בשבת (ה' של').

כיור שנסתם - האם מותר לפותחו עם משאבה או מים רותחים?

אסור לפתוח בשבת כיור שנסתם והמים לא יכולים לצאת ממנו בכלל, על ידי משאבת גומי (פומפה), אבל אם הכיור לא נסתם לגמרי אלא המים יכולים לעבור דרכו לאט לאט, ועל ידי השימוש במשאבה יגרום למים שיזרמו בתוכו באופן תקין יותר, מותר, כאשר עושה כן במשאבה ביתית, כיון שאין כאן מעשה אומן, ואין בזה מעשה של יום חול, וכן מותר לשפוך מים רותחים לתוך הכיור שנסתם על ידי שומן שנקרש בצינור משאריות המאכל, ועל ידי שפיכת הרותחים, השומן נמס, וחוזרים המים לזרום באופן תקין (ה' שלא', יבי"א ח"ה או"ח סימן לג').

טלית - האם מותר לקפלה בשבת כרגיל?

מותר לקפל את הטלית בשבת שלא כדרך שמקפל ביום חול, אפילו לצורך מחר, כיון שניכר שאינו מקפיד על תיקונה, והמיקל לקפל את הטלית כמו שהוא רגיל ביום חול, יש לו על מה לסמוך, ואם הטלית מגוהצת היטב, וניכר קיפולה הראשון בקו עמוק של הגיהוץ, והוא מקפלה בכל שבת בצד השני, עדיין נחשב שלא כסדר קיפולו הראשון, ואפילו אם יחזור לקפלו כך בכל שבת, עדיין ניכר קו הגיהוץ ומותר[278] (ה' שמג'-ד', שמז', שנ').

278. כתב הבן איש חי (שנה א' פרשת נח סעיף טז') שכל אדם יקפל את טליתו בעצמו לאחר התפילה ולא יתן לאדם אחר לקפל את טליתו, משום שהוא קשה למזל שלו.

כובע שהתקמט - האם מותר לסדר אותו?

כובע או מגבעת שישבו עליהם והתקמטו, מותר להחזירם בשבת למצב הקודם, כיון שאסרו קיפול רק אם מתקן, אבל אם מחזיר למצב הקודם כדי להשתמש בו מותר (ה' שנא').

עדשות מגע - האם מותר לשמור אותן בתוך הנוזל שלהן בשבת?

עדשות מגע שהרופאים ממליצים שלא לישון עמהן, ומסירים אותן לפני השינה, מותר לתת אותן בשבת בתוך הנוזל שלהן כדי לשמור אותן שלא יתייבשו ויתקלקלו (ה' שנב').

רוכסן שנתפס בו חוט - האם מותר להוציא את החוט?

רוכסן (ריץ' רץ') שנתפס בו חוט שמונע את השימוש ברוכסן, מותר להוציא את החוט (ה' שנג').

שקית חלב ושקיות מזון - האם מותר לחתוך אותן במספריים?

מותר לחתוך שקית חלב או שקית מיץ פירות וכדומה, כדי למזוג מהן המשקה, בין ביד בין במספריים, וכן מותר לקרוע שקיות שיש בהן מוצרי מזון שונים או חבילת טישו[279] (ה' שסה', כרך ב' תתכח'-לא').

"קנקומט" - האם מותר להשתמש בו בשבת?

כלי שמחזיקים בו את שקית החלב הנקרא "קנקומט" שכאשר רוצים להשתמש בשקית חלב חדשה, מכניסים אותה לקנקומט, ואוחזים בפינת השקית ומעבירים אותה מעל להב הסכין הנמצא בקצה הקנקומט, והשקית נחתכת בצורה שמאפשרת למזוג את החלב, מותר להשתמש בו בשבת (ה' שסז').

בקבוקי שתיה ומיץ ענבים - האם מותר לפתוח אותם בשבת?

פקק של בקבוקי שתיה או מיץ ענבים המהודקים לבקבוק עם טבעת, וכאשר פותח את הבקבוק, נפרדת הטבעת מחלקו התחתון של הפקק, מותר לפתוח את הבקבוק בשבת, ואין בכך איסור של מכה בפטיש, כיון שנעשה לכתחילה כדי

279. אם יכול לקרוע את חבילת הטישו דרך קלקול או מהצד ולא דרך הסימון הקבוע, תבוא עליו ברכה, כיון שמשתמשים בחבילה זו במשך כמה ימים, נראה כמו שעושה כלי ובית קיבול לטישו.

להפריד אותו, וחיבורו לא נעשה לקיום, ועוד שמתכוון רק לקחת את המשקה, ואף אם על ידי הסרת הפקק, נראה כעושה כלי שיוכל עכשיו להשתמש בפקק, מכל מקום היה נקרא שם של פקק עוד לפני הידוקו בבקבוק, וגם לאחר הידוקו, לא ירד ממנו שם כלי[280] (ה' שסח', שעא', שעה').

קופסאות שימורים או סרדינים - האם מותר לפתוח אותן בשבת?

מותר לפתוח בשבת קופסאות שימורים או סרדינים, ואפילו על ידי פותחן, כיון שרוב בני אדם זורקים את הקופסאות לאחר השימוש בהן, אין עליהם תורת כלי[281] (ה' שעה').

פחית שתיה - האם מותר לפתוח אותה בשבת?

מותר לפתוח פחית שתיה בשבת, שעל ידי משיכת הלשונית והסרתה, נוצר פתח יפה, ודרכו שותים את המשקה שבפחית, ואחר כך נזרקת הפחית, כיון שאינו מתכוון לעשות לכלי פתח יפה, אלא רק פתח לשתות את המשקה, והלשונית שנפתחת עומדת לכך, ולדעת כן נעשתה (ה' שפד').

הפרדת גביעי אשל וכדומה - האם מותר להפרידם בשבת?

מותר להפריד בשבת גביעי אשל וכדומה, כיון שחיבורם לא נעשה לקיום אלא על דעת שהצרכן יפרידם בזמן אכילתו, ולאחר השימוש בגביע האשל, מותר למעוך אותם לפני שיזרקם לאשפה[282] (כרך ב' תתלח').

חתיכת פלסטיק המחברת זוג גרביים או כפפות - האם מותר לחתוך אותה?

חתיכת פלסטיק המחברת זוג גרביים או כפפות זה לזה, ושכח לחתוך אותה מערב שבת, מותר לחתוך אותה בשבת[283] (שולחן שלמה ח"ב רנו'-ז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

280. וטוב להחמיר ממידת חסידות לפתוח את הבקבוק מערב שבת ותבוא עליו ברכה (כרך ב' תתכג').

281. ואם אפשר לפתוח אותן מערב שבת, טוב ונכון לעשות כן (כרך ב' תתלא').

282. והמחמיר להפרידם מערב שבת תבוא עליו ברכה.

283. ויש אוסרים לחתוך את הפלסטיק בשבת (חוט שני ח"א רלב').

קיפול מפיונים - האם מותר לעשות בשבת קיפולים במפיות נייר?

מותר לעשות בשבת קיפולי נייר בצורות מיוחדות וכן מותר לקפל מפיונים בשבת בצורות מיוחדות לכבוד השבת או האורחים, ולסדר אותם על השולחן לפני הסעודה, כיון שאינם עומדים לזמן ארוך, ולאחר הסעודה הולכים לאיבוד, לא שייך בהם איסור מתקן מנא[284] (כרך ב' קסד'-ה', תשובת רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל הובא בספר מעשה השבת ח"א תנח').

עשיית צורות מיוחדות על אבטיח וכדומה - האם מותר לעשותן בשבת?

מותר בשבת לחתוך פירות כגון אבטיח, תפוז וכדומה, בצורה מרובעת, עגולה או משושה, אך אין לעשות צורות מיוחדות על הפרי כגון צורה הנראית כמו דג או כמו חיות משונות וכדומה (כרך ב' קסה').

הדבקת מתלה בשבת - האם מותר להדביקו על ארון וכדומה?

אסור להדביק בשבת מתלה הנדבק באמצעות דבק הנמצא על המתלה וכדומה, על הארון או הקיר, וכן אסור להסירו ממקומו בשבת (כרך ב' תתמא').

קוביות קרח - האם מותר להכניס מים לתבנית הקפאה כדי שיצא קרח?

מותר לתת מים לצורך השבת בתוך תבנית הקוביות של המקפיא או לתוך שקית ניילון[285] כדי שהמים יקפאו ויהפכו לקרח. מותר לקרוע את השקית כדי להוציא מתוכה את הקרח (כרך ב' תתיט').

המחמיר תבוא עליו ברכה

284. והמחמיר להכין ולקפל אותם מערב שבת תבוא עליו ברכה.

285. נכון להחמיר שלא לקשור בשבת את השקית שבתוכה המים בשני קשרים, אלא יקשור קשר ועניבה על גביו, אך במקום הצורך מותר לקשור שני קשרים זה על זה.

הנאה ממעשה שבת

אוכל שהובא ברכב לבית הכנסת - האם מותר לאכול ממנו?

מחלל שבת בפרהסיא שהביא אוכל לבית הכנסת בשבת, כגון לברית מילה או שבת חתן וכדומה, מעיקר הדין מותר לאכול ממנו בשבת כיון שלא נעשה איסור באוכל עצמו, אלא רק הובא באיסור, ובפרט אם הדבר יעורר מחלוקת גדולה בבית הכנסת וכדומה[286] (כרך ג' צד').

מים שמגיעים לבית על ידי משאבה - האם מותר להנות מהם בשבת?

מים המגיעים לבתים על ידי משאבה חשמלית בשבת, מותר להנות ממים אלו בשבת, אפילו אם הדבר נעשה על ידי מלאכת איסור שיהודים עובדים שם[287] (כרך ג' צה').

286. ויש לכל בעל נפש להמנע ולא לאכול מאוכל שהובא באיסור לבית הכנסת.

287. והמחמיר שלא להשתמש במים אלו עד מוצאי שבת, ובפרט בקומות הגבוהות, תבוא עליו ברכה.

הלכות השמעת קול

שריקה בפה - האם מותר להשמיע קול בכלי שיר בשבת, וכן לשרוק בפה?

אסור להשמיע קול בכלי שיר בשבת, משום גזירת חכמים שמא יתקן כלי שיר, אך שירה בפה מותרת, ומצוה לשיר שירים ותשבחות לכבוד שבת, ומותר לשרוק בפיו בשבת אפילו אם עושה כעין שיר, כיון שאינו עושה מעשה בשריקה[288] (ה' רלה'-ו').

שימוש בפעמון או משרוקית - האם מותר להשתמש בפעמון, משרוקית, ופעמון לחולה?

אסור להשתמש בשבת במשרוקית או בפעמון, אבל חולה המאושפז בבית חולים והוא מרותק למיטתו, ועל ידו יש פעמון שאינו חשמלי, רשאי להשתמש בפעמון כדי לקרוא לרופא או לאחות, כאשר זקוק לעזרה מיידית (ה' רלו').

השומע בדרכו קול רדיו, שירים וכדומה - האם רשאי להנות?

ההולך בדרך בשבת ושומע קול רדיו או שירים, אסור לו להטות אזנו ולשמוע את הקול, כיון שאסור להנות ממעשה שבת הנעשה באיסור, וכן אסור להכין מערב שבת על ידי שעון שבת שירים שיפעלו בשבת (ה' רלח'), אך אין צריך לעזוב את המקום כדי שלא יהנה מהרדיו או מהשירים (כרך ג' סז').

כבד שמיעה - האם רשאי להשתמש במכונת שמיעה?

מי שהוא כבד שמיעה, מותר לו להשתמש בשבת במכונת שמיעה כשהיא מופעלת מערב שבת, ורשאי לצאת בה לרשות הרבים כשהיא מהודקת באזנו, וכאשר יש צורך, רשאי לשנות בשבת את עוצמת הקול (ה' רמד').

288. והמחמיר בשריקה, ובפרט אם הוא בן תורה, תבוא עליו ברכה (כרך ה' ע').

פעמוני ספר תורה - האם מותר להוליך ספר תורה כשיש לו פעמונים המשמיעים קול?

מותר בשבת להוליך ספר תורה מההיכל לתיבה כשמונחים עליו רימונים שיש בהם פעמונים המשמיעים קול, כיון שאינו קול של שיר, ומצוה לכתחילה לעטר את ספר התורה ברימונים, ונהגו לעשות רימונים כדי שהשומע את קול הפעמונים יעמוד לכבוד התורה (ה' רנג', רנה').

דלת שתלויים בה פעמונים - האם צריך להסיר את הפעמונים?

דלת שתלויים בצידה הפנימי פעמונים, כדי שבני הבית ידעו על כניסת אדם לבית, ונשמע בפתיחתה קול נגינה, מותר לפתוח אותה בשבת, כיון שאינו מתכוון לנגינה[289] (כרך ה' עה').

האם מותר להקיש על טבעת הקבועה בדלת ומשמיעה קול?

טבעת הקבועה בדלת, ואפילו אם היא מיוחדת לכך, מותר להקיש עליה בשבת כדי שישמעו ויפתחו לו, כיון שאינה בכלל כלי שיר, ואינו מתכוון לשיר (ה' רנה'-ו').

משחקים המשמיעים קול - האם מותר לתת לילדים משחקים המשמיעים קול?

מותר לתת לילדים שלא הגיעו למצות, צעצועים שמשחקים בהם ומשמיעים קול, ואפילו אם משמיעים רעש גדול, כיון שאין איסור בהשמעת קול בלבד אלא רק בקול של שיר, אך צעצועים המופעלים על ידי סוללה אסור לשחק בהם בשבת (ה' רנט', רסא').

שעון מעורר - האם מותר לכוון שעון מעורר שיצלצל בשבת?

מותר לכוון מערב שבת שעון מעורר כדי שיצלצל בשבת ויעיר אותו מהשינה, כיון שהוא רק גרמא, ובפרט אם משמיע קול רעש בלבד (ה' רסא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

289. והמחמיר להסיר את הפעמון מהדלת מערב שבת תבוא עליו ברכה, ואם הפעמון חשמלי, פשוט שצריך להסירו מערב שבת, כדי לא לגרום חילול שבת בפתיחת הדלת.

מחיאת כפיים וריקוד - האם מותר למחוא כפיים או לרקוד בשבת?

אין למחוא כפיים בזמן ששרים שירים בפה, אך מחיאת כפיים בשינוי שמכה פעם אחת על גב היד ופעם בדרך רגילה או שרוצה להעיר אדם ישן, מותר (אפילו אם עושה כן בקצב מסוים כמו שיר - מנוחת אהבה ח"ג פרק כד' סעיף כא'). אסור לרקוד בשבת, גזירה שמא יתקן כלי שיר, אבל אם הולכים במעגל בהליכה רגילה ומנענעים את גופם, אך לא עוקרים את רגליהם מותר[290], ואיסור מחיאת כפיים וריקוד הוא גם בסעודת מצוה כמו שבת חתן או ברית מילה (ה' רסב', רסט', רעא', רעג', כרך ב' טז', כרך ה' סז').

הכאה על השולחן - האם מותר להכות בעזרת כף או מזלג וכדומה?

אין להכות בשבת על השולחן או על צלחת, בעזרת כף או מזלג לפי קצב השירה, אלא אם כן רוצה להשתיק את קהל המסובים או שמוחאים כפיים לאחר דרשה או נאום, שאין זה לפי קצב של שירה מותר (כרך ה' סח'-ט').

האם מותר להכות באצבע האגודל עם האצבע האמצעית?

אסור להכות באצבע האגודל עם האצבע האמצעית בכח כדי להשמיע קול מיוחד כמו שעושים המשוררים, גזירה שמא יתקן כלי שיר, ואפילו אם רוצה להשתיק תינוק הבוכה, אבל אם מתכוון להעיר אדם ישן מותר (ה' ערה', רעו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

290. והמחמיר גם בהליכה, תבוא עליו ברכה (כרך ה' פו').

טבילת כלים בשבת

האם מותר להטביל כלים בשבת?

כלי אכילה חדשים שקנו אותם מהגוי הטעונים טבילה, מותר להטבילם בשבת כדי להשתמש בהם בשבת[291], ולפני הטבילה יברך בשם ומלכות ברכת "על טבילת כלים"[292] (ד' תלג', כרך ד' כז'-לא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

291. ולאשכנזים אסור להטבילם בשבת, אבל אם הוא כלי שראוי לשאוב בו מים מהמקווה, מותר לשאוב בו ולהטבילו בדרך זו, ויברך בלחש על הטבילה. כלי שיש ספק אם טעון טבילה, רשאי להטבילו גם לדעת האשכנזים. ובדיעבד אם הטבילם, מותר להשתמש בהם בשבת, כיון שדבר השנוי במחלוקת, מותר להשתמש בו בשבת.

292. ולכתחילה יתן אותם במתנה לגוי, ויחזור וישאיל ממנו, ואז אין הכלי צריך טבילה לעולם.

כבישת מאכלים בשבת

מליחת בשר וביצה מבושלים - האם מותר למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת?

אסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת כדי להניח אותם לאחר זמן כגון לסעודה אחרת בשבת, כיון שדומה לכובש כבשים (אסור מדרבנן לכבוש בשבת במי מלח או בחומץ כל ירק שיש דרך לכובשו, כגון מלפפונים, קישואים, חצילים וכדומה, אפילו שרוצה לאוכלם לאלתר, כיון שנחשב כמו בישול, אלא יטבל במלח כל חתיכה בפני עצמה ויאכל) אך לצורך אותה סעודה מותר (ד' תמז', תנד', כרך ג' תב').

מליחת סלט ירקות - האם מותר למלוח סלט שיש בו עגבניה ומלפפון?

מותר לתת מלח על סלט עגבניות ומלפפונים כדי לאכול אותו לאלתר באותה סעודה, כיון שהסלט ראוי לאכילה, והמלח בא לתת טעם בסלט, אבל צנון, בצל וכדומה שהם חריפים ומרים, והמלח בא לתקן אותם מחריפותם ומתקנם לאכילה אסור[293] (ד' תנה'-ז').

האם מותר לפזר סוכר על תותים?

מותר לפזר סוכר על תותי שדה כדי להמתיקם, ואפילו להשאיר אותם כך זמן מסוים על דעת לאוכלם באותו יום[294] (ד' תנז', תנט').

המחמיר תבוא עליו ברכה

293. והמחמיר לתת עליהם לאחר מליחתם שמן או מי לימון וכדומה, תבוא עליו ברכה.

294. והמחמיר לפזר עליהם סוכר ולאוכלם לאלתר, תבוא עליו ברכה.

עשיית חפציו בשבת

טעם האיסור - מה הטעם שחכמים אסרו לעשות פעולות מסוימות בשבת?

חכמים למדו (מסכת שבת קנ.) מהפסוק "ממצוא חפציך" שלא יהיו חפציך בשבת כמו חפציך של יום חול. חכמים לא רצו שהאדם יעשה בשבת כל מיני פעולות שהוא רגיל לעשות אותן ביום חול, כדי שלא יגיע מכך לידי כמה איסורים, שהרי פעולות אלו רגיל לעשות גם ביום חול, ואם יתירו לו לעשותן, בקלות יבוא לידי איסורים כמו מקח וממכר או שיבוא לכתוב דברים מסוימים וכדומה. ולכן אסרו חכמים לעשות כל מיני דברים שיש חשש שיוכל האדם להגיע מהם לידי איסור.

חלון ראווה - האם מותר להסתכל בו בשבת כדי לקנות לאחר השבת?

מותר להסתכל בסחורות המוצגות בחלון ראווה, אפילו אם כוונתו לקנות לאחר השבת מהסחורות שרוצה בהן, אך בתנאי שלא יתבונן במחירים, ולא יאמר "מחר אקנה את הסחורה הזו" (ו' ג', כרך ב' רכג'). מותר לפתוח חלון ראווה של חנות מערב שבת ולהשאיר את האורות דולקים[295] (כרך ב' רעג').

קניית והשכרת דירה - האם מותר ללכת לראות אותה בשבת?

מי שמעוניין לקנות או לשכור דירה, אסור לו ללכת בשבת לראות אותה אם היא מתאימה לו ולמשפחתו (ו' ג'), וכל זה כשניכר שרוצה לקנותה או לשוכרה כגון שהיא חדשה או ריקה מדיירים וכדומה, וכן אם בונה בית, אסור להיכנס לשטח הדירה בשבת כדי לעמוד על התקדמות הבנייה (כרך ב' רכג').

בית שגר בו - האם מותר לראות מה חסר בבית כדי לקנות לאחר השבת?

מותר לעיין בבית שגר בו, ולראות מה נחוץ בבית, כדי לתקן וכדומה לאחר השבת, כיון שאינו ניכר שמעיין בה לצורך תיקונים ושיפוצים[296] (כרך ב' רכג').

295. והמחמיר לכבות את האורות בחנות בערב שבת, תבוא עליו ברכה.

296. וראוי שלא להרהר בכך בשבת.

בייבי סיטר - האם מותר לקבל כסף על שמירת ילדים בשבת?

חכמים אסרו לקבל שכר שבת, גזירה משום מקח וממכר, לכן אין לקבל כסף על שמירת ילדים בשבת, אבל אם השמירה מובלעת ביחד עם ימים אחרים של שמירה על הילדים בימי חול, כגון שסיכמו ביניהם על שמירה של שבוע או חודש וכדומה, מותר לקבל כסף (ו' ג'). וכן אם תשמור עליהם מעט קודם השבת מותר, וגם כאשר נעשה הדבר בהבלעה, לא יפרט ויאמר שתקבל כסף על עבודתה בשבת אלא יאמר באופן כללי שיתן לה כסף על כל עבודתה (ה"ב סימן שו' סעיף יא').

חזנים ומשגיחי כשרות בבית מלון - האם רשאים לקבל כסף?

חזנים שמקבלים כסף על החזנות שלהם, וכן משגיחי כשרות בבית מלון, מותר להם לקבל כסף, כיון שבמקום מצוה לא גזרו חכמים (ו' ג', יבי"א ח"ה או"ח סימן כה'), ומכל מקום אינם רואים סימן ברכה מאותו כסף, ולכן כדאי שיקנה בכסף זה דבר מצוה, כגון ספרי קודש ללמוד בהם או תפילין של רבינו תם וכדומה[297] (כרך ב' רכו', רכח').

רופא או מיילדת - האם רשאים לקבל כסף על טיפולם בשבת?

רופא שטיפל בחולה בשבת, וכן מיילדת שטיפלה ביולדת בשבת, מותר להם לקבל כסף על טיפולם, כיון שיש בכך מצוה, ונחשב כמו חפצי שמים המותרים (ו' ח'), אך אסור לדבר על הכסף בשבת, ויתן לו משכון עד מוצאי שבת ויבוא אליו לשלם לו, ואפילו אם הרופא לא מסכים לכך, ואם לא ישלמו לו, הוא יכתוב את החוב בפנקס שלו, בכל אופן אסור לתת לו את הכסף בידיים (כרך ב' רמז', רנ').

השכרת מלון או דירה - האם רשאים לקבל כסף על שהות האורחים במקום?

אורחים הבאים לבית מלון או שוכרים דירה לשבת, ובמוצאי שבת משלמים כסף על שהותם במקום, מותר לקבל את הכסף, כיון שהאיסור הוא רק אם משכיר את עצמו למלאכה, אבל אין איסור כאשר משכיר את ביתו או את כליו (ו' ט', יא').

המחמיר תבוא עליו ברכה

297. והמחמיר לקבל את הכסף בהבלעה על ידי שיעמוד שליח ציבור גם ביום חול או שיעבוד במלון גם ביום חול, תבוא עליו ברכה.

נקודה למחשבה!!!

"סליחה אדוני! מה אכפת לך מה אני עושה בדירה שלך?"

תגיד לי! איך היית מגיב אם המקרר בבית שלך שבק חיים וסיים את הקריירה שלו בעולם הזה?! מה עושים במצב כזה? אתה נכנס בתמימות לקנות מקרר חדש, אין לך שמץ של מושג בקניית מקרר, הרי בינינו! מה שיגידו לך אתה תגיד בפשטות "אמן אמן". המוכר הממולח מרגיש שיש לו כאן "דג שמן" ואפשר לעשות עליך קופה. הוא פונה אליך בידידות: "כן אדוני! אני שלך ובשבילך! עד שאתה לא מרוצה עד השמים אני לא הולך לבית! מצידי לישון כאן בחנות!". וכמו כל ישראלי מצוי אתה אומר לו: "תן לי מקרר זול וטוב" (תרתי דסתרי) "וואו! באת בזמן! בדיוק הרגע נחת מקרר משוויץ, אחד לאחד תפור עליך!", ובחיוך מאוזן לאוזן אתה משלם טבין ותקילין ונכנס לבית מבסוט! אבל... פתאום אתה מגלה שהנוכל הפיל אותך בפח, הוא יותר מחמם ממקרר... אני מאוד מקווה בשביל המוכר שאתה באמת תמים, ולא תראה לו את הכיוון בצעקות ובחוויות לא נעימות... על כך שהכשיל אותך בזמן שהיית עיוור בתחום המקרר!.

ואם בדבר גשמי אסור להכשיל, ברור שבדבר רוחני אסור להכשיל יהודי אחר, אתה פשוט הורס לו את הנשמה הטהורה שנתן לו ה'. לכן! אסור להשכיר חנות ליהודי אם הוא יפתח אותה בשבת או חס ושלום לתת את הרכב לבן שלך שנוסע בשבת קודש, כיון שברכב שלך הוא עושה איסור, אבל מותר להשכיר דירה למחלל שבת כיון שהוא לא עושה איסור בגוף הבית עצמו אלא בחלל הבית (הבנתם את ההבדל הדקיק?) ואפילו שהוא משתמש במזגנים ובתאורה שהם מגוף הבית, מותר, כיון שישנה אפשרות להשתמש בהם בדרך היתר כמו לדוגמא על ידי שעון שבת או שידליק את החשמל והמזגנים לפני שבת.

תרשו לי לשתף אתכם בסיפור אישי: התקשר אלי יהודי שרצה לשכור את הדירה שלי לשבת, סגרתי אתו על הזמן והמחיר, אך לפתע הוא זרק לי: "אני אגיע עם האשה שלי! אמנם אנחנו לא נשואים אבל נגיע יחד (ה' ישמור!) בשעה 14:00". הזדעזעתי עד עמקי נשמתי ואמרתי לו: "מתוק

שלי! אני ממש מצטער, אני מבטל את העסקה". "למה? קרה משהו? אולי אתה רוצה עוד כסף?" שאל הבחור הנבון. "ממש לא! אתה מאוד יקר לי ואסור לי לתת לך להיות ביחד עם אשה שאינה נשואה לך בדירה שלי! האם אתה יודע כמה צער ועוגמת נפש נגרם לקב"ה בעבירות שעושה האדם, ובעיקר בעבירות של חוסר צניעות?!" "סליחה? מה מעניין אותך מה אני עושה בדירה שלך?"

"ידידי! אני כל כך אוהב אותך ואיני רוצה שתכשלו חס ושלום באיסור "יחוד" ובעוד המון איסורים נוספים... שהם מאוד חמורים! תדע לך שאסור להתייחד עם אשה שהיא לא נשואה לך, ואם אתן לך את הדירה אהיה שותף בעבירה, ואיני רוצה לתת מכשול לפני העיוור!" (זוכרים את המקרר?!) הבחורצ'יק ממש התעצבן וניתק את הפלאפון בעצבים!! נו.. מה אני יכול לעשות? סך הכל באתי לעזור לו ולהציל אותם מעבירה! אך לאחר כמה שבועות שוב פעם התקשר אלי הבחורצ'יק, והפעם הוא הקדים ואמר: "זהו! עכשיו אנחנו נשואים! (כמובן בדקתי אותו מאחורי הקלעים) הבנתי את המסר! אנחנו מגיעים אליך עכשיו כזוג נשוי עם שמירת כל כללי הטהרה! "אשריהם ישראל!!.

חלוקת כרטיסים לילדים - האם מותר לחלק בשבת עבור תהילים וכדומה?

מותר לגבאי לחלק כרטיסים לילדים בשבת בעבור קריאת תהילים וכדומה, על ידי שכרטיס זה יזכה אותם בפרסים ביום חול, וגם מותר לחלק להם מתנות, כיון שעל ידי כך מחנכם ללימוד ויראת שמים, וכתב הרמב"ם בפירוש המשניות (מסכת סנהדרין פ"י משנה א') שיש לתת לקטן מתנות כדי למשוך אותו ללימוד כל ילד כפי שכלו (כרך ב' רלא').

מתנה - האם מותר לתת בשבת מתנה לחבירו?

אסור לתת בשבת חפץ לחבירו במתנה, אפילו אם לא עשו שום קנין, אלא רק העבירו מיד ליד, משום שנראה כמו מקח וממכר, ולכן אם רוצה להעניק מתנה שאינה מוקצה בשבת (במקום שיש עירוב), יזכה לו את המתנה מערב שבת על ידי אדם אחר, בכך שהמזכה יגביה את המתנה ויאמר: "אני זוכה לפלוני מתנה זו" (ו' יד', יט').

מתנה לצורך מצוה - האם מותר לתת אותה בשבת?

מתנה הניתנת בשבת לצורך מצוה מותרת, ולכן בתי כנסיות שנותנים לחתן בר מצוה ספרי קודש (במקום שיש עירוב) מותר, כיון שיש אפשרות שילמד בהם בשבת, ונחשב צורך מצוה[298] (ו' יד', יט').

מכירת עליות לספר תורה - האם מותר למכור מצוות בשבת?

מותר למכור בבית הכנסת בשבת לפני פתיחת ההיכל את העליות לספר תורה, וכן פתיחת ההיכל והגבהת ספר התורה, כאשר הכסף מיועד להחזקת בית הכנסת, וכן מותר לתרום למוסדות תורה וחסד בשבת, כיון שהם צרכי מצוה[299] (ו' כז', כט', לא').

לימוד פרטי - האם מותר לדבר עם תלמיד חכם שילמד עם בנו ביום חול?

מותר לדבר בשבת עם תלמיד חכם שיהיה מוכן ללמד את בנו תורה ביום חול, או שילמד את בנו אומנות, וכן לדבר עם שדכן שימצא שידוך מתאים לבנו או בתו, אך לא יזכיר סכום כסף (ו' נה').

הרהור בשבת - האם מותר להרהר בעסקיו בשבת?

מותר להרהר בעסקיו בשבת, אך יש מצוה שלא יחשוב כלל בעסקיו, אלא יהיה בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה (ו' נה'). מי שחושב על מלאכה מסוימת ביום שבת שיעשה אותה ביום חול, אין המלאכה מתברכת, כיון שחשב עליה בשבת (כרך ב' רפא').

תכנון בשבת - האם מותר לדבר בשבת על דברים שיעשה לאחר השבת?

אסור לומר על דברים האסורים בשבת "אעשה דבר פלוני למחר" או "אקנה סחורה פלונית מחר", אך אם זה דבר מצוה כגון "מחר אכתוב ספר תורה או תפילין" מותר[300], ומותר לומר לחבירו בשבת "מחר אני הולך לעיר פלונית", "בוא

298. ונכון יותר שגבאי בית הכנסת יזכה לחתן את המתנה מערב שבת על ידי אדם אחר, באופן שיגביה את המתנה, ויאמר: "אני זוכה לפלוני מתנה זו", ואפילו אם עדיין לא מלאו לו שלוש עשרה שנה, רשאי לזכות לו או שהחתן יכוון בדעתו שאינו זוכה במתנה עד למוצאי שבת.

299. וטוב וישר שלא לדבר בבית הכנסת בזמן מכירת המצות, ואם יש לו אפשרות, ילמד בזמן הזה.

300. לכתחילה ראוי להמנע אפילו בדבר מצוה אלא אם כן הוא חושש שיתרשל במצוה, מותר לו לזרז את עצמו (כרך ב' שט').

אתי מחר לעיר פלונית", כיון שיש אפשרות ללכת בדרך היתר, אבל לא יאמר בשבת "אני נוסע מחר ברכב לעיר פלונית" (ויש מתירים) (ו' נז', ס').

דברים בטלים - האם מותר לדבר בשבת?

אסור להרבות בשבת בשיחת דברים בטלים, אפילו אם אין בהם זכר לעשיית מלאכה ועסקים כלל, ואם יש בהם דברי גנאי וקלות ראש, אסור אפילו ביום חול ואפילו מעט[301] (כרך ב' שג'-ד'). אם אינו נהנה מהדיבור, אך חבירו שומע ונהנה מכך, אסור לספר בשבת אלא אם כן המספר נהנה מכך שהשומע נהנה מהסיפור (משנה ברורה סימן שז' ס"ק ו').

נקודה למחשבה!!!

"תגיד לי ר' יואל! האם אתם מנתחים אנשים בשולחן שבת?"

יואל הגיע לבית רבו האדמו"ר מגור שבור ומיוסר! הוא לא מבין מה קורה בתקופה האחרונה! כל שבוע צצה בעיה רפואית חדשה! אחד הבנים שלו עבר ניתוח שקדים, לאחריו ערכו ניתוח לבן נוסף, ושוב פעם הבן השלישי צריך לעבור בקרוב ניתוח ארוך ומסובך! "ריבונו של עולם! עד מתי?!" הוא נכנס לחדרו של הרב בהכנעה וביראת כבוד. הרב חייך אליו חיוך רחב ושאל: "כן בני היקר! אתה נראה לי עצוב וכאוב! במה אוכל לעזור לך?" דמעות רבות טפטפו מעיניו של יואל! הוא פרץ בבכי קורע לב וסיפר לרב מה קורה לו ולמשפחתו בזמן האחרון. הרב השתתף בצערו של יואל, ולאחר שנרגע, שאל אותו הרב: "תגיד לי ר' יואל! האם אתם מנתחים אנשים בשולחן שבת?"

יואל לא הבין מה הרב רוצה ממנו ולהיכן הוא חותר! והרב המשיך: "ר' יואל היקר! האם אתה ובני משפחתך מדברים על אנשים בשולחן שבת?" "כן הרב! זה הזמן שכולנו יושבים ביחד על שולחן השבת, ומעלים המון נושאי שיחה מעניינים, ועל הדרך מדברים על החבר הזה ועל השכן ההוא, מאיפה יש כסף למשפחת קליין לקנות דירה? הם בקושי גומרים

301. וראוי לכל מי שקדושת שבת קרובה ללִיבו, שידבר בדברי תורה ובדברים הצריכים לו.

את החודש! איך יוני קנה רכב חדש? הוא כל הזמן מתבכיין שהפרנסה שלו קשה!"

הרב הסתכל בפניו של יואל במבט אוהב ומרחם והציע לו: "תקשיב ר' יואל! אם תפסיקו לנתח אנשים אחרים בשולחן שבת, לא תזדקקו יותר לניתוחים ולא לכל מיני בעיות רפואיות קשות וכואבות!" יואל כינס את בני משפחתו והודיע להם חגיגית: "משפחה אהובה! תקשיבו טוב! מהשבת הקרובה, אנחנו מקבלים על עצמינו לא לדבר על אף אחד בעולם! לא דברים טובים ולא דברים רעים! שום דבר! מותר לנו לדבר יחד, לשיר שירי שבת ולדבר דברי תורה, אבל! לא מעלים על השולחן שום שם בעולם!" כולם הסכימו פה אחד לקבלה המיוחדת הזו, וראו איזה פלא! בבדיקה נוספת שנערכה בגופו של הבן הקטן, התברר שברוך ה' הכל עבר ואין צורך לעבור שום ניתוח! הכל הסתדר! בני המשפחה הפסיקו לנתח אנשים אחרים, ובזכות זה הם ניצלו מניתוח קשה נוסף!! אני מציע לכם מלב אוהב ומרחם! אנא! תעשו טובה! אל תדברו על אף אחד בעולם!! אתם פשוט תהנו מחוויה מדהימה של שבת! גן עדן בעולם הזה!.

הוצאות שכבר שילם - האם מותר לחשב כמה שילם?

מותר לחשב בשבת חשבונות שכבר שילם אותן, או חפץ שכבר קנה ושילם עליו או אפילו אם כבר קנה אך עדיין לא שילם עליו, והמחיר קבוע. ומותר לחשב חשבונות שאין בהם צורך כלל, כגון כמה כסף היה לו בשנה שעברה או כמה הוצאות הוציא על חתונת בנו וכדומה[302] (כרך ב' שי'-יא').

חבר השואל "כמה עלה המוצר הזה" - האם מותר לענות לו?

אם יודע שחברו רוצה לקנות דבר מסוים, אסור לומר לו בשבת כך וכך עלה לי חפץ זה, אבל אם חברו לא מעוניין לקנות את החפץ, מותר לומר לו כמה עלה החפץ[303] (כרך ב' שיא').

302. אך יש להמנע מכך משום שיחה בטלה בשבת.

303. וראוי להמנע מכך בשבת.

חישוב סעודות מצוה - האם מותר לחשב כמה יעלו לו הוצאות מצוה?

מותר לחשב בשבת כמה הוצאות יצטרך להוציא עבור סעודת מצוה כגון חתונה, ברית מילה, סיום מסכת וכדומה (כרך ב' שיב').

מחלל שבת הנוסע ברכב - האם מותר לעזור לו בחיפוש כתובת מסוימת?

מחלל שבת הנוסע ברכבו בשבת, ומחפש כתובת מסוימת, אסור לסייע לו בחיפוש הכתובת, אף על פי שבכך ירבה בנסיעה (כרך ב' שי').

תחנת אוטובוס - האם מותר להמתין שם לפני צאת שבת?

אסור להמתין בתחנת אוטובוס מבעוד יום כדי לנסוע מיד בצאת שבת, אלא אם כן נכנס לתחנה מפני הגשם או השמש או כדי לשבת על הספסל בתחנה, כיון שניכר שלא ממתין לנסיעה, אך לא יעיין בלוח זמני הנסיעות הנמצא בתחנה, שבזה ניכר שממתין לנסיעה, וגם יש בכך איסור של קריאה בשטרי הדיוטות בשבת, אבל לדבר מצוה מותר להמתין בתחנה (כרך ב רכג').

דברי צער - האם מותר לספר לחבירו דבר המצער?

אסור לדבר דברים של צער כגון שמספר על מישהו שהוא מכיר שנפטר או לספר לחברו על מישהו מסוים הנמצא בצער, כדי שלא יצטער בשבת, ואפילו סתם דיבורים שאינם שייכים לשבת, אסור להרבות בהם (ו' נח').

נקודה למחשבה!!!

"שמעת? יוסי חטף התקף לב בגלל החתונה של הבת שלו!"

אתם מכירים את הסיפור (לא היה ולא נברא) המפורסם על נפוליון?! הוא שמע שהיהודים יודעים כל דבר שזז וקורה בעולם לפני כולם. הוא הסתובב סהרורי ואמר לעצמו: אני חייב לדעת מאיפה הם יודעים כל דבר?! נפוליון התחפש לאדם פשוט, והסתובב ברחוב היהודי. הוא ראה חסיד הולך במהירות, עצר אותו ושאל: "תגיד לי ידידי! מאיפה אתם שואבים את כל המידע שיש לכם? אין לכם אינטרנט ואתם לא מחוברים לרשתות חברתיות? ממש תעלומה!" החסיד הסתכל עליו בתדהמה:

"אתה חדש כאן במדינה? כל המידע שאנחנו סופגים ויש בידינו מגיע ממקום אחד! מהמקווה!! שם זה המקור הכי אמין שיש! כל מה שתרצה לדעת נמצא שם!"

נפוליון לא ויתר. הוא תכנן מחר על הבוקר ללכת למקווה ולראות מה המקום המסתורי הזה. למחרת בבוקר הגיע נפוליון למקווה, שילם 10 ש"ח ונכנס עם הקרוסלה למקווה, אבל הוא היה ממש מופתע "מה זה השקט המוזר הזה? אני לא שומע אפילו מילה אחת!" הוא תפס חסיד אחד אחרי הטבילה שלו, ושאל: "תגיד לי! מה השקט התעשייתי שיש כאן?" אמר לו החסיד: "לא שמעת? אמרו שנפוליון צריך להגיע למקווה, וצריך לשמור על השקט..."

כמעט לכל אחד מאיתנו יש יצר של סקרנות לדעת כל דבר! להיות עדכני בכל מה שקורה בארץ ובעולם. שחס ושלום לא יהיה מצב שלמישהו יש ידיעת זהב שהוא עדיין לא יודע. הסקרן חייב לדעת הכל לפני כולם. "איציק! שמעת? שלומי ורחלי התגרשו!! לא חבל על חמישה ילדים אומללים שיהיו מסכנים כל החיים?!" "עקצו את קובי בכמה עשרות אלפי דולרים! איזה איש פתי הוא! איך הוא מאמין לכל אחד!" "יוסף חטף התקף לב בגלל החתונה של הבת שלו! הוא שוכב בבית חולים במצב קשה! אמרתי לו אלף פעם שלא יעמיס יותר מדי על עצמו!".

צריך לדעת! אסור לבשר שום בשורה רעה! גם אם יש לך ידיעה עסיסית ואתה יודע שאם תפרסם אותה, תגרום לכולם להיות נסערים ולהגיד "וואי... שמעתם מה קרה?" ויש לך מזה תענוג, שבזכותך כולם יודעים! תתאפק! תתגבר על היצר שלך! בידיעה הזו אתה גורם לעצב ודכאון! אתה יכול לגרום לבכי ולצער גדול! בגלל ידיעה מרעישה ומצערת כזו אנשים יכולים למעט בעבודת ה'! התפילה שלהם תהיה "על הפנים!" הריכוז שלהם בלימוד התורה יפחת! במקום ללמוד שעה רצופה, הוא ידבר עם החברותא שלו על מה שקרה, ויהיה בכך ביטול תורה גדול, וחבל!! לא סתם אומר שלמה המלך (משלי י' יח') "ומוציא דיבה הוא כסיל", אין חכמה לפרסם שמועות קשות ורעות! אבל אם יש לך בשורה טובה יש מצוה לפרסם לכולם! אתה גורם לשמחה גדולה! השמחה הזו תגרום לאנשים לקיים את המצות בשמחה, וללמוד תורה עם חשק גדול,

ובזכותך יתגבר בעולם לימוד התורה וקיום המצות בשמחה!! (חיד"א ציפורן שמיר אות קעא').

ביקור חולים וניחום אבלים - האם יכול לבקרם בשבת?

מותר לבקר חולים ולנחם אבלים בשבת, וכאשר יוצא מבית החולה יאמר: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא", וכאשר יוצא מבית האבל יאמר: "שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד", ויגיעו הציבור לאחר תפילת מוסף לבית האבלים, ויקראו תהילים, ויאמרו קדיש "יהא שלמא" ויעשו השכבה לעילוי נשמת המנוח[304] (ו' נח'-ט'). ולא יפה עושים אותם אנשים שבמשך השבוע לא הולכים לבקר חולים או לנחם אבלים ומחכים לכך לשבת (מ"ב סימן רפז' ס"ק א').

השאלת חפצים - האם מותר להשאיל חפצים בשבת?

השואל חפץ מחבירו לצורך השבת, כגון פירות, יין וכדומה, לא יאמר לו בלשון הלוואה ("אשמח אם תוכל להלוות לי"), אלא בלשון השאלה ("אשמח אם תוכל להשאיל לי"), ואם בא הלווה למלווה, ומחוסר ידיעה אמר בלשון הלוואה, יאמר לו המלווה אסור לי להלוות אלא רק להשאיל, ואז יוכל לתת לו את חפצו (ו' ס'-א').

304. לכתחילה נכון יותר לנחם את האבלים ביום חול, אבל אם לא מסתדר לו, רשאי לנחם בשבת (כרך ב' שג').

קריאה בשטרי הדיוטות

שטרי חובות וחשבונות - האם מותר לקרוא בהם בשבת?

שטרי הדיוטות שהם שטרי חובות וחשבונות של מקח וממכר כגון חשבונות של העירייה, ארנונה, גז, מים, חשמל, בנקים, חוזה שכירות וכדומה, אסור לקרוא או לעיין בהם בשבת, וכן אסור לעיין במחירים המוצגים בחלונות ראווה של חנויות או בעיתוני כלכלה ומסחר או חדשות מהבורסה, ושטרות אלו נחשבים כמוקצה, ואסורים בטלטול, והטעם הוא משום: א' - שלא ימחוק. ב' - אין בהם צורך לשבת, לכן אינם ראויים לטלטול. ג' - שלא יהיה דיבורך וחפצך כמו יום חול (ו' סא', כרך ב' שטז').

מודעות בענייני מצוה או מסחר - האם מותר לקרוא בהן בשבת?

מותר לקרוא בשבת מודעות של מצוה המתפרסמות בלוח המודעות שבבית הכנסת כגון זמני תפילה ושיעורים וכדומה, אבל מודעות העוסקות בענייני מסחר, אפילו מסחר של מצוה, אין לקוראן בשבת[305] (כרך ב' שכה').

לוח מודעות דיגיטלי - האם מותר לקבוע את המסך בבית הכנסת?

מותר לקבוע לוח מודעות דיגיטלי בבית הכנסת, שבו מופיעים זמני תפילות ושיעורים וכדומה, ומשלבים בו פסקי הלכות כדי לזכות את הרבים שידעו את ההלכה למעשה, ומניחים את המסך בבית הכנסת, ואף שהכיתוב מתחלף כל הזמן באופן אוטומטי, אין בכך זלזול בשבת, כיון שכולם יודעים שהכל נעשה מאליו, אבל אם עיקר התוכן המופיע במסך הוא על פעילות ביום חול או פרסומות של קניה ומכירה, אין להראותם בשבת, כיון שמכשיל את הרבים בקריאת דברי חול, ולכן ינתק אותו מערב שבת[306] (כרך ב' שכה').

המחמיר תבוא עליו ברכה

305. וטוב ונכון שגבאי בית הכנסת יכסה במפה מערב שבת את החלק העוסק בענייני מסחר שבלוח המודעות.

306. יש להקפיד מאוד לא להניח את המסך מול המתפללים, כדי שלא יהיה להם היסח הדעת בתפילה אלא ימקמו את הלוח במזדרון וכדומה.

שמות של רחובות וחנויות, ואריזות מזון - האם מותר לקוראם בשבת?

מותר לקרוא בשבת בשלטים הרשומים בהם שמות הרחובות וכן מותר לקרוא את שמות החנויות[307] ומותר לקרוא מה שכתוב על אריזות המזון והשתיה (כרך ב' שכו'-ז').

קיר שיש בו צורות עם כיתוב - האם מותר לקרוא בהם?

כותל או וילון שיש בו צורות של חיות משונות או דמויות של בני אדם ומעשיהם, ותחת הדמות כתוב "זו צורת פלוני" או "זו דמות פלוני", אסור לקרוא בהם בשבת, גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות, והמיקל לקרוא בהם בשבת ומתענג בכך, יש לו על מה שיסמוך (ו' סז'-ח').

אלבום תמונות או תמונות של רבנים - האם מותר להסתכל בהם בשבת?

מותר להסתכל בשבת באלבום תמונות משפחתי (ומותר לקרוא את שמות האנשים הכתובים מתחת לתמונה - ה"ב סימן שז' סעיף פד') או בתמונות של רבנים, שתחת התמונה כתוב את שם הרב, כיון שהאיסור הוא לקרוא תחת תמונה שעיקרה הוא סיפור שאירע, אבל סתם תמונה מותר, ובפרט שכדאי להסתכל בתמונות של רבנים שעל ידי כך לומד ממעשיהם וצדקתם (ו' סח', כרך ב' של'- שלב').

קבלות של בית הכנסת והזמנה לחתונה וכדומה - האם מותר לחלקן בשבת?

גבאי בית הכנסת המחלק בשבת את הקבלות למתפללי בית הכנסת, יש ללמד עליו זכות, כיון שנעשה לצורך מצוה, ובמקום שאין עירוב, אסור לחלקן בשבת שמא יוציאו מרשות לרשות, ואפילו שמטלטלים בין כך בשבת, מכל מקום אסור להוסיף עוד דברים על מה שכבר מוציא, ולכן ישלח להם ביום חול. והזמנה של סעודת מצוה כגון חתונה או בר מצוה, במקום צורך מותר לחלק בשבת במקום שיש עירוב[308] (כרך ב' שלד'-ה').

ספרי קריאה וקומיקס - האם מותר לקוראם בשבת?

מותר לקרוא בשבת בספרי קריאה, ספרי קומיקס ובספרי צדיקים, ואין לאסור משום שמא יכתוב או שמא ימחוק, כיון שבדברים המודפסים בספר, אין חשש שיכתוב או

307. והמחמיר בכך תבוא עליו ברכה.

308. ונכון יותר לחלק את הקבלות או את ההזמנות ביום חול.

ימחוק, ובפרט אם יש בהם דברי מוסר ויראת שמים וגם מתענג בקריאתם. ספרי היסטוריה של מלכי העמים או ספרי מלחמות עתיקים שעכשיו אין בהם שום צורך, אסור לקרוא בהם ביום חול ובשבת, משום מושב לצים, ואם הם ספרי חשק, יש איסור נוסף שמגרה בעצמו יצר הרע, ומי שחיבר או הדפיס אותם, הוא מחטיא את הרבים. אסור ללמוד בספרי נהיגה בשבת (ו' סט'-ע', עג', כרך ב' שנ').

עיתונים - האם מותר לקרוא בהם בשבת?

עיתונים דתיים שכתוב בהם חדשות או מודעות ברכה או הזמנה לשמחות, וכן עלונים או ירחונים של דברי תורה, מותר לקרוא בהם בשבת[309], אך אין לקרוא בענייני פרסומות של מסחר או בענייני מסחר, הצעות קניה ומכירה, הצעת עבודה וכדומה, אבל בעיתונים חילוניים אסור להביט בהם אפילו ביום חול, ויש בהם דין מוקצה[310] (ו' עא'-ב', כרך ב' שלו', שלט', שמב').

ספרי בישול - האם מותר לעיין בהם בשבת?

מותר לעיין בהרהור בספרי בישול בשבת, כיון שלמדים רק איך יהיה התבשיל טעים יותר, ובפרט שיש תענוג לאשה בקריאתו[311] (ו' עג').

דף קשר לתלמידים - האם מותר לכתוב בו גם מקצועות חול?

מורה שמעביר דף קשר לתלמידים שילמדו בשבת, מותר לו לכתוב בדף הקשר יחד עם דברי התורה גם מקצועות חול הנלמדים בכיתה, כגון חשבון, היסטוריה, דקדוק, כיון שאין הכרח שילמדו בהם בשבת, שהרי ניתן ללמוד בהם ביום שישי או במוצאי שבת[312] (כרך ב' שנ').

המחמיר תבוא עליו ברכה

309. וטוב ונכון שלא לקרוא בעיתון דתי בשבת ובפרט בני תורה, כדי למנוע ביטול תורה, ואם קורא את החדשות, טוב שיקרא את החדשות בעיון בלבד ולא יוציא את המילים בפיו.

310. צריך לדעת שיש איסור חמור בקריאת עיתונים חילוניים, שיש בהם פריצות וניבול פה, ומלאים בדברי כפירה וזלזול בתורה ובתלמידי חכמים, ואסור להכניסם לביתו כלל, ואסור להדפיס או למכור עיתונים אלו אפילו אם יש חנויות שמוכרות אותם, שהרי הוא מסייע בידי עוברי עבירה ומחטיא את הרבים, ואפילו אם זה פרנסתו, ובפרט אם יש לו ילדים בבית, שנמצא מכשילם בקריאה בעיתונים אלו.

311. וטוב להחמיר בכך.

312. כדאי לציין בדף הקשר שאת מקצועות החול ראוי להחמיר ללמוד ביום חול ולא בשבת, ואם בכל זאת ילמדו בשבת, יש להם על מה לסמוך.

רחיצה בשבת

מקלחת - האם מותר להתקלח בשבת?

אסור לרחוץ את כל גופו במים חמים או פושרים בשבת, ואפילו אם התחממו המים בערב שבת, אבל אם רוחץ רק פניו, ידיו ורגליו או שאר איברים ולא את כל גופו או רובו, מותר במים חמים, וכן מותר להתקלח במים צוננים בשבת ואפילו כל גופו[313], רק יזהר שלא יבוא לידי סחיטת השער או המגבת, וימתין עד שינטפו המים מעליו, וינגב בנחת[314] (ו' עד', פד', כרך ד' נז', סא'). (שימוש במסרק - עיין במלאכת גוזז).

דוד שמש או שעון שבת - האם מותר להשתמש במים שהתחממו בשבת?

מים שהתחממו בשבת על ידי דוד שמש או על ידי שעון שבת, מותר להשתמש במים לרחיצת כלים וכדומה אפילו שהם חמים בחום שהיד סולדת בו[315], ואפילו אם פתחו את הברז בשבת כדי להשתמש במים החמים, ונכנסו לתוך הדוד מים צוננים והתחממו בשבת, כיון שהמים התחממו בהיתר (ו' פז', כרך ד' סג').

בוילר חשמלי - האם מותר להשתמש במים שהתחממו בו בשבת?

טוב להחמיר שלא להשתמש במים חמים שהיד סולדת בהם שהוחמו על ידי בוילר חשמלי, כיון שגזרו בתולדות האש יותר מתולדות חמה שהם אסורים מהתורה, אבל אם המים פושרים שאין היד סולדת בהם או שסגר את ברז המים הקרים, באופן שבפתיחת המים החמים אין נכנסים מים צוננים לדוד, מותר להשתמש בהם בשבת לרחיצת פניו וידיו, וכדומה, אך מותר לבקש מגוי לשטוף

313. והאשכנזים נוהגים לא להתקלח אפילו במים צוננים, אבל אם יש לו צער מהחום או שהזיעה מרובה, מותר.

314. צריך להזהר שלא לרחוץ בספוג או בליפה ספוגית וכדומה (מנוחת אהבה פ"י סעיף נב').

315. והמחמיר על עצמו תבוא עליו ברכה.

את הכלים מהברז של המים החמים שהוחמו בבוילר (ד' תה', תט', תיד', כרך ד' סג').

טבילה במקווה בשבת - האם מותר לטבול במקווה חם בשבת?

אין לטבול במקווה חם בשבת אבל מותר לטבול במים צוננים בשבת, ויזהר שלא יבוא לידי סחיטת השיער, ואין למחות במי שטובל במים פושרים בשבת[316] (כרך ד' סו').

רגיל להתקלח כל יום - האם רשאי להתקלח בשבת?

מי שרגיל להתקלח בכל יום כל גופו, ואם לא יתקלח בשבת, יצטער מאוד, רשאי להתקלח בשבת כל גופו במים שהתחממו מערב שבת, ובתנאי שיזהר שלא יסחוט את שערותיו (ו' פח').

הטובל בשבת או רוחץ פניו - האם רשאי לסחוט את השערות?

מי שיש לו זקן ורוחץ את פניו וכן מי שטובל בשבת, יזהר שלא יסחוט את המים שבשערות הזקן, אלא ינגב במגבת בנחת, ולא ינגב בחוזק[317] (ו' צ'), אך בשיער שעל גב היד או שיער העפעפיים שהשערות נפרדות זו מזו, אין בהם דין סחיטה (כרך ד' סב').

צחצוח שיניים - האם מותר לצחצח שיניים בשבת?

מי שרגיל לצחצח שיניים בכל יום, ואם ימנע מצחצוח השיניים, יצטער מחמת ריח הפה וכדומה, מותר לצחצח שיניו על ידי מברשת שיניים, ובתנאי שאין הדבר ברור שעל ידי הצחצוח יצא דם מהחניכיים[318] (כרך ב' קעו'. כרך ד' עד'-ה', יבי"א ח"ד או"ח סימן ל').

המחמיר תבוא עליו ברכה

316. ונכון להחמיר שלא לטבול במים פושרים בשבת, כיון שטבילה במקווה הוא מנהג טוב, ולא כדאי להיכנס לחשש איסור שבות בגלל מנהג טוב שאינו חיוב מעיקר הדין.

317. וטוב להמתין כמה רגעים כדי שהמים שעל גופו ינטפו ואחר כך יתנגב במגבת.

318. ועדיף להשתמש במשחת שיניים נוזלית כגון מי פה וכדומה, ונכון להחמיר לייחד מברשת שיניים לשבת כדי להנצל מחשש שלא יעשה כמו שעושה בחול (עובדין דחול) ויש מחמירים שלא לשטוף את המברשת לאחר השימוש, משום הכנה משבת לחול אלא אם כן רוצה להשתמש בה באותה שבת, ונכון להניח את המברשת בכיור וישטוף ידיו על המברשת. וכתב בספר ה"ב (סימן שב' סעיף נה') שאם חושש שמא תתקלקל המברשת אם תתייבש כאשר לא ינקו אותה, יש להקל לשרותה בשבת בכלי שיש בו מים.

כלי שיש בו מים חמים - האם מותר לתת אותו בשבת על בטנו?

אסור לתת בשבת על בטנו, כלי שיש בו מים חמים, שמא ישפכו על כל גופו, ונמצא מתרחץ בשבת, ואפילו ביום חול אסור, שמא ישפך על גופו ויבוא לידי סכנה, אבל אם הכלי סגור היטב, מותר (ו' פט').

רחיצת פניו, ידיו ושער ראש וזקן במי בושם - האם יש איסור ברחיצה זו?

מותר לרחוץ פניו וידיו וכן את שער הראש והזקן במי בושם כיון שהריח הטוב לא מתקיים לאורך זמן (ו' צב'-ג', יבי"א ח"ו או"ח סימן לו').

ניקוי אבק מהרהיטים או מהנעליים - האם מותר לנקותו בשבת?

מותר לנקות בשבת את האבק הנמצא על הרהיטים או על הנעליים במטלית יבשה[319] (כרך ד' פא') ומותר לנקות בשבת שולחנות וכסאות ושאר חפצים העשויים מעץ או מפלסטיק או משיש או זכוכית, ומותר לשפוך עליהם מים עם סבון ולשפשפם ביד כדי לנקותם, ואם שפך מים מרובים, ינגב תחילה את המים על ידי מגב גומי או בידו, ואם עדיין נשארה רטיבות על השולחן, רשאי לנגבה במגבת או בסמרטוט המיוחד לכך (ה"ב סימן שב' סעיף נז').

319. וראוי שלא לנקות את הרהיטים אם הדבר כרוך בטורח גדול.

ריצה והתעמלות בשבת

ריצה - האם מותר לרוץ בשבת?

אסור לרוץ בשבת, בין ריצה קלה ובין ריצה רגילה, ואפילו פסיעה גסה[320] אסורה בשבת[321], אבל אם רץ לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כדי להיות מעשרה ראשונים בבית הכנסת וכדומה, מותר, כבר מזמן שיוצא מפתח ביתו, ולא רק כאשר מתקרב לבית הכנסת, כדי להראות חיבתו למצוה[322] (כרך ב' א', ג', ה').

ריצה מחשש לגשמים או מפחד של כלב או מפני פריצות - האם מותרת בשבת?

מי שהולך בדרך, וחושש שמא ירדו גשמים, מותר לו לרוץ כדי שלא ירד עליו הגשם, וכן מותר לו לרוץ מפני כלב הרץ אחריו וכדומה, וכן אם הולך בדרך שיש שם נשים לא צנועות ואין לו דרך אחרת ללכת, רשאי לרוץ, כיון שניכר שריצתו אינה בשביל עסקיו (כרך ב' ז'-ט').

נקודה למחשבה!!!

פתיחת חשבון בנק - האם עדיף ללכת לפתוח חשבון במקום רחוק וצנוע?

אתה עומד לקראת פתיחת חשבון בנק, ויש לפניך שתי אופציות: קרוב לבית שלך יש בנק! אתה רק יורד מהבית ומיד נכנס לבנק! פשוט תענוג!

המחמיר תבוא עליו ברכה

320. שיעור פסיעה גסה יותר מאמה שהוא יותר מחצי מטר, כולל כף הרגל, ונמצא שיש חצי אמה בין רגל לרגל, וזהו באדם בינוני, אך באדם גדול, שיעור הפסיעה יותר גדול (רמ"א סימן שא' ס"א מ"ב סק"ג).

321. פסיעה גסה ביום חול - יש מחלוקת ראשונים אם יש איסור וכן היזק לאדם כאשר פוסע פסיעה גסה ביום חול (ה"ב סימן שא' ס"ב).

322. עלייה במדרגות - ראוי להקפיד בעלייה במדרגות בשבת שלא לעלות שתי מדרגות בבת אחת אלא יעלה כל מדרגה בנפרד.

במקום להסחב למקומות רחוקים ונידחים, יש לך בנק מתחת לאף! אך הפקידות בבנק לא לבושות בצניעות! לעומת זה יש לך סניף בנק יותר רחוק מהבית, אבל הפקידות באותו סניף לבושות בצניעות! עכשיו אתה נכנס לדילמה גדולה! מה עדיף לעשות? האם לטרוח וללכת לסניף הרחוק והצנוע כדי לא להכשל במראות אסורות בבנק ולא להביא את עצמך לידי נסיון, או אין צורך להרחיק נדוד למחוזות רחוקים ואפשר להסתפק בסניף הבנק הקרוב לבית?

דע לך אהובי! שווה לך לטרוח ולהשקיע לפתוח חשבון בנק בסניף רחוק יותר, אפילו שיש לך טורח גדול בהליכה לשם (כמובן כאשר בדרך אין בעיה של חוסר צניעות), אבל אתה מרוויח רווח אדיר ועצום בשמירת העיניים שלך! אל תשכח שבזמן שאתה עומד מול פקידה וצריך לדבר איתה בנושא פתיחת החשבון וגם אחר כך בכל פעם שצריך להגיע לסניף לסדר כל מיני עניינים, אתה נכנס לנסיון של שמירת העיניים והמחשבה! על כל פסיעה ופסיעה שאתה משקיע לכבודו של הקב"ה בכך שאתה שומר את העיניים שהוא נתן לך, אתה מרוויח חיי נצח ויש לך בכך שכר פסיעות, אפילו אם אתה נוסע ברכב! אדם צריך לעשות כל מה שהוא יכול כדי לא להביא את עצמו לידי נסיון! אל תלך למקומות מסוימים שאתה יודע שיש שם כל מיני פיתויים או תמונות מסוימות שגורמות צער איום ונורא לקב"ה! תרחיק מעצמך ומילדיך הטהורים כל מיני סוגי מכשירים שנראים לך תמימים, אך יש בהם גירויים ופיתויים! אסור להיות תמים ופתי בדברים המסוכנים האלו! אין לך מושג איזה מתוחכמים הילדים של ימינו! אתה לא חולם לאיזה מקומות הם נכנסים בזמן שאתה לא נמצא בקרבתם!

חוץ מזה צריך לדעת! הילד/ה לא טיפש! הוא עושה חשבון לעצמו! אם האבא או האמא שלי מחזיקים פלאפון כזה מדהים ומרשים ולהורים שלי מותר, אז למה לי אסור? אם יש להורים שלי תירוצים "חזקים" שמותר להם להחזיק את הפלאפון לכל מיני צרכים מסוימים, גם לי יש צרכים מסוימים! כל אחד והצרכים שלו! אני מסכים שיש קושי לוותר על מכשיר כזה "חכם" אבל צריך לקחת אחריות על התוצאות שיוצאות מכך! נזכור היטב! אין אף אדם בעולם שהוא חסין מהאש של יצר הרע! היצר שלנו ממש מתוחכם! בקלי קלות האדם יכול ליפול ברשת שלו ולהגיע

למקומות אסורים! אל תסמוך על עצמך ועל ילדיך! התרחק מהאש!!. (כרך ב' ט').

ריצה למנוע מחלות לב וכדומה - האם מותר לרוץ בשבת?

מי שרגיל לרוץ בכל יום ריצה קלה כדי למנוע מעצמו מחלות לב וכדומה, אין לו לרוץ בשבת לשם כך (אלא אם כן נהנה מהריצה), כיון שהפסקת ההתעמלות ליום אחד לא תפריע ליעילות הכללית, אבל מי שעבר התקפת לב או שיתוק בגופו, ומרגיש שהוא נעזר יום יום על ידי ההתעמלות, מותר לו לעשות התעמלות בשבת, כיון שנחשב חולה שאין בו סכנה (כרך ד' קעב').

דיאטה - האם מותר לעשות דיאטה בשבת?

מותר לעשות דיאטה בשבת, על ידי שמצמצם באכילתו, ובתנאי שיאכל בסעודות שבת פת בשיעור כביצה (כרך ד' קעג').

טיול - האם מותר לטייל בשבת?

מותר לטייל בשבת[323], אפילו אם מתכוון לצורך בריאות[324], כגון שהולך[325] אחר אכילתו להורדת כבדות האוכל או לפעולת מעיים וכן לשאר מיחושי הגוף השונים וכדומה, אך לא ירבה בטיול בשבת, כיון שהשבת ניתנה כדי שיעסקו בתורה, ויזהר שלא לטלטל חפצים בזמן הטיול במקומות שאין בהם עירוב[326] (כרך ב' ט'-י').

בחורים, ילדים ומבוגרים המתענגים בריצה - האם מותר להם לרוץ בשבת?

בחורים ומבוגרים המתענגים בקפיצתם ובריצתם, מותר להם לרוץ בשבת (וגם אם ראובן רץ רק לצורך חבירו שמעון כגון ששמעון רוצה לעשות אתו תחרות

המחמיר תבוא עליו ברכה

323. כשיוצא לטייל בשבת, ילבש בגדי שבת נאים ומכובדים, ולא ילבש בגדים שרגיל בהם כשהולך לטייל ביום חול (ה"ב סימן שא' ס"ח).

324. ויש מחמירים שלא לטייל בשבת כאשר כוונתו לצורך רפואה (מ"ב סימן שא' ס"ק ז').

325. יש להמנע מהליכה בצעדים מהירים ובתנועות הגוף באופן שניכר בהליכתו שהולך לצורך בריאות אלא אם כן הוא חולה, ומרגיש שעל ידי התעמלות זו משתפר מצבו.

326. וראוי להחמיר בזה גם במקומות שיש בהם עירוב.

ריצה, וראובן נהנה מכך ששמעון מתענג בכך שמשתתף איתו בתחרות מותר - אדני שלמה ח"ג צב'), וכן מותר לילדים לרוץ, ולשחק מחבואים, תופסת וקפיצה בחבל, אך אין לקיים חוגים המיוחדים לכך בשבת (כרך ב' יא', באר משה ח"ו סימן לג').

ריצה לצורך ראיית דבר שמתענג בו - האם מותר לרוץ בשבת?

אסור לרוץ בשבת לצורך ראיית דבר שמתענג בו, כיון שההנאה תגיע רק לאחר הריצה אך אין לו הנאה בריצה עצמה (כרך ב' יא').

תרגילי התעמלות - האם מותרים בשבת?

אסור לעשות תרגילי התעמלות בשבת, כאשר מתכוון להזיע, כיון שהוא בכלל איסור רפואה בשבת, ומותר לפתוח ולסגור במהירות את כפות הידיים, אפילו אם עושה כן כדי לחזק את שרירי כף היד[327] (כרך ב' יב', יז').

בריכת שחייה - האם מותר להיכנס לבריכה בשבת?

בריכת שחייה שיש מסביבה שפה גבוהה ואין המים יוצאים מהבריכה, ונחשבת הבריכה כמו כלי, אף שמעיקר הדין מותר להיכנס לתוכה בשבת כאשר הרחיצה נפרדת לחלוטין, וכידוע שיש איסור חמור ברחצה מעורבת גברים ונשים, מכל מקום להלכה לא ירחץ בבריכה בשבת, ובפרט אם נכנס עם בגד ים (כרך ב' יח'-כז').

נקודה למחשבה!!!

"חוף משפחות" - האם מותר ללכת עם המשפחה להנות שם?

בשנים האחרונות התחילה תופעה חדשה! כמה משפחות שחס ושלום לא מתקרבות לבריכה מעורבת או לחוף ים מעורב, כיון שהם יודעים שיש איסור חמור להתקרב למקומות כאלו, הפריצות שם חוגגת, והקב"ה מכריז בקול: "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך!" בניי אהובייי! אני אוהב אתכם יותר מכולם! אתם הבנים הכי מובחרים שיש לי בעולם! לא עוזב אתכם לרגע! אבל דעו לכם! במקום שיש חוסר צניעות אני בורח!! אני

327. וראוי להחמיר שלא לעשות בכל אופן תרגילי התעמלות בשבת אפילו אם אינו מתכוון להזיע, כיון שהשבת ניתנה כדי שיעסקו בה בתורה.

שונא פריצות! לא מסוגל להיות שם שניה אחת! אנחנו יודעים ומאמינים באמונה שלימה שאם הקב"ה לא שומר עלינו אנחנו אבודים! אי אפשר להסתדר בלי השמירה של הקב"ה אפילו רגע אחד! אז יש משפחות שלא מעיזות להכניס את בניהם ובנותיהם למקומות פרוצים כאלו, אז יש להם פתרון חדש! חס ושלום לא ניכנס למקום מעורב בנים ובנות, אבל אנחנו יכולים לעשות לעצמנו חוף משפחות, או לקחת בריכה פרטית לכמה משפחות ולהיכנס כולנו יחד לים או לבריכה! והקב"ה עומד מהצד ושואל בצער רב וביגון קודר! "ילדים אהובים שלי! אני מאוד שמח שהחלטתם לא להגיע לים או לבריכה מעורבת! אבל! יקיריי ואהובייי! מה עשיתם בזה? מה הרווחתם? שוב פעם נכנסתם למקום מעורב בנים ובנות יחד! שוב פעם הכנסתם את עצמכם ואת ילדיכם הטהורים למקום שיצר הרע משתולל! הגעתם למקום שאני ממש שונא! אני מצטער! לא מסוגל להיות כאן! אני בורח! המקום הזה מסוכן מאוד לנשמה שלכם!!!! הנשמה הטהורה שלכם לא יכולה להיות במקום שיש פריצות! אתם לא מבינים מה עובר במוח שלכם ושל בניכם ובנותיכם כאשר הם חשופים לכל מיני מראות אסורות! איזה חשק יהיה להם אחרי ראיית מראות תועבה כאלה לשבת ולהנות מלימוד התורה הקדושה?! אנא! מתחנן אליכם! אל תתקרבו למקומות פרוצים כאלו! אל תתרצו שום תירוצים: "אנחנו רוצים להיות עם כל המשפחה ביחד" "לא מפריע לנו להיות במקום כזה" "יש עוד משפחות איכותיות שנמצאות איתנו" "האם אתה רוצה שנתקע בבית ולא נצא לאף מקום?" אלו טענות של יצר הרע! תחפשו מקומות צנועים ותהנו שם יחד! תשמרו על עצמכם ועל כל עם ישראל! אם תשמרו על הצניעות, מבטיח לכם! לא אעזוב אתכם רגע אחד! אתן לכם שפע שאין כמוהו! אני מתחייב לשמור עליכם! כל הברכות שיש, אשפיע עליכם!" (כרך ב' כה').

נקודה למחשבה!!!

שייט בקייאקים - מותר או אסור? האם יש בעיה בכך?

אשאל אתכם שאלה תמימה: האם תלכו לחוף ים מעורב? כולם יצעקו עלי: "תגיד אתה נורמלי? ללכת למקום מעורב שיש שם בנים ובנות? זה

שיא הפריצות! אין לך מקום יותר גרוע מזה!" יפה מאוד! מעולה! עכשיו תרשו לי לשאול שאלה נוספת: האם אתם הולכים לכל מיני סוגי נחלים, נהרות, מפלים, מאגרי מים למיניהם, קייאקים וכדומה?" אני משער שהרבה אנשים יוצאים להנות שם בימי הקיץ הלוהטים, הם אומרים: "מה אתה רוצה? עכשיו יש חופש! אם לא נלך בזמן הזה מתי נלך? בשביל מה יש חופש? כדי להנות!"

אחיי אהובייי! אל תחשבו שאני אדם מסוגף שלא אוהב להנות! גם אני אוהב כל מיני הרפתקאות ומקומות עם מים! אבל ברצינות ובתמימות אני שואל: "כל מה שאפשר לראות בחוף ים מעורב או בבריכה מעורבת שכבר סיכמנו שאנחנו לא מעזים להתקרב לשם, הרי יש בכל מקום עם שלולית קטנה של מים! כל מקום עם מים מזמין אליו את כל סוגי האוכלוסיה שלא היינו רוצים להיפגש איתם בגלל חוסר הצניעות שיש להם! אני ממש מרחם ומתפלל עליהם שיזכו להכיר את האמת! אבל בינתיים אסור להיות במחיצת אנשים שלא שומרים על כללי הצניעות! הם לא מבינים איזה כאב, וצער איום ונורא יש לקב"ה מלבוש לא צנוע! אז איך מותר ללכת למקומות כאלה שהפריצות שם חוגגת! מקומות שיצר הרע רוקד עם כל התזמורת שלו! כל ראיה אסורה מפריעה לעבודת ה' בקדושה ובטהרה! כמה בנים ובנות איבדו את החשק ואת המתיקות בעבודת ה' בגלל מראות אסורות כאלה! בחורים לא רוצים לחזור לישיבה אחרי בין הזמנים שלם שלצערנו הם נחשפו לכל מיני מקומות בעייתים! בנות צדיקות איבדו את הצניעות בגלל מראות של פריצות שהן ראו במהלך החופש! מי יחזיר להם שוב פעם את החשק לעבוד את ה' בשמחה ובהתלהבות? זכיתם להיות אנשים יראי שמים! אכפת לכם מהצער שיש לקב"ה! תחשבו על זה בהגיון ובלי תירוצים מוזרים: מה ההבדל בין ים מעורב לבין שיט בקייאקים? בינינו! עם יד על הלב! בפעם האחרונה שעשית קייאקים או ביקרת באיזה נחל! כמה מראות אסורת יצא לך לראות בטעות ובלי כוונה? (כמה עם כוונה...?)

ברור לי לגמרי שזו מסירות נפש ענקית לוותר על מקומות אלו שאתם כל כך נהנים בהם! אבל תחשבו איזו שמחה אתם עושים לקב"ה בכך שאתם מקריבים את ההנאה שלכם למענו! כמה טובה וברכה הוא ישפיע על בנים אהובים שעושים לו נחת רוח! איזה נחת תזכו לראות מהילדים שלכם בזכות הקדושה שלכם! איזו פרנסה טובה תקבלו מידו הרחבה של

הקב"ה! תזכו לשלום בית אמיתי ולכל דבר שרק תבקשו בזכות הויתור שלכם לכבוד ה' יתברך!

אין לכם מושג איזו הבטחות מבטיחים חז"ל לכל אחד ואחת מאיתנו שדואג לשמור על הקדושה והצניעות, בין בלבוש שיהיה צנוע ולא ללבוש בגדים צמודים/ קצרים ובולטים, בין במכשירים כשרים בלבד שיהיו בבית שלנו ובין בהליכה למקומות שהקב"ה רוצה בהם. צריך ללכת להנות ולכייף! זה הזמן להחליף כח אחרי שנה שלמה של עבודה ולימודים! היציאה הזו תתן כח גם להמשך ולזמן הרחוק! אבל תנסו לחפש מקומות צנועים ושמורים ולהקפיד על כל הכללים! ולא לחשוב שיש זמנים מסוימים בשנה שחס ושלום התורה הלכה לנוח ועכשיו אפשר לעשות כל מה שמתחשק! תהנו במקסימום! אבל רק במקומות שאתם בטוחים שהקב"ה יאהב אותם!! תשבו יחד כל בני המשפחה ותנסו לחפש מקום חלופי! אני בטוח ומשוכנע שתמצאו המון מקומות כאלו! תתפללו לה' שימציא לכם מקום שתהנו ממנו פי אלף יותר מנחלים ומאגרי מים למיניהם! מי שהולך בתמימות עם הקב"ה לעולם לא מפסיד! מאחל לכם הנאה מושלמת וחוויתית!!.

הוצאה בשבת

טלטול במקום שיש עירוב - האם מותר להוציא חפצים לרשות הרבים?

מותר להוציא חפצים מרשות לרשות, ולטלטל חפצים וכדומה במקום שיש בו עירוב בצורת הפתח[328], ואפילו אם מחמיר בהוצאה במקום שיש עירוב, רשאי לתת את הסידור, חומש וטלית לבניו הקטנים כדי שיביאו אותם לבית הכנסת[329] (כרך ב' כט', מ') וניתן לסמוך על העירוב גם אם החוט לא מתוח היטב, אלא יורד מעט למטה (כרך ה' קעג').

טלטול במקום שאין עירוב או מי שלא סומך על העירוב - מה מותר להוציא?

דרך מלבוש - כל הוצאה שהיא דרך מלבוש כגון שני כובעים כגון כיפה ועליה מגבעת המהודקת יפה לראשו או יציאה עם טלית מתחת למעיל, או צעיף מסביב לצוואר, וכן שרוולים מקופלים, מותר[330] (כרך ב' מה-מו', קכז'-קכח', נג', נח').

תכשיטים לאשה - האם מותרת לצאת בהם לרשות הרבים?

מותר לאשה לצאת לרשות הרבים עם תכשיטים לנוי וקישוט, כגון טבעת, צמיד, שעון, שרשרת, עגילים וכדומה, אך לא תחזיק אותם ביד או בכיס אלא תענוד אותם על גופה[331] (כרך ב' קצו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

328. וראוי ונכון לחשוש לכתחילה שלא לסמוך על העירוב, ולכן יניח מערב שבת את הטלית וכדומה בבית הכנסת או שיצא לבית הכנסת כשהוא עטוף בטלית.

329. למחמירים בעירוב - אם קרה איזה מקרה שהוכרחו לטלטל בשבת, אינם צריכים לעשות התרה על המנהג, כיון שרוצים להמשיך במנהגם, ומותרים בטלטול (כרך ה' קעב').

330. וראוי ונכון שלא לצאת עם חליפה המונחת על כתפיו גם בקיץ, כיון שאינו דרך לבוש. כפפות - במקום שאין עירוב, ראוי להחמיר שלא לצאת עם כפפות העשויות להגן מפני הקור, שמא יסירם מידיו, אבל במקום שיש עירוב, מותר גם למחמירים לצאת עם כפפות.

331. והמחמירה שלא לצאת כלל עם תכשיטים שנמצאים עליה בשבת תבוא עליה ברכה.

דבר המשמש את הבגד - האם מותר לצאת בו בשבת?

דבר המשמש את הבגד - כל דבר שמשמש לבגד כגון כפתורים המחוברים לבגד או כפתורי רזרבה המחוברים לבגד בצידו הפנימי וכן סיכת ביטחון המחוברת לבגד, או סיכת ראש המחוברת לכיפה, או גומי, סרט, קשת, סיכה שהבנות קושרות לשיער, מותר לצאת בהם בשבת, וכן כובע המחובר למעיל עם רוכסן וכדומה, וכן מתלה התפור בבגד כדי לתלות בו את הבגד או תווית שכתוב עליה את שם החברה מותר לצאת בהם בשבת (כרך ב' מו', מט'-נ', נב'-ג', נז', קצח').

כיסוי לבגד - מותר לצאת לרשות הרבים עם מעיל ניילון העשוי להגן עליו מפני הגשמים, ואם המעיל ארוך וחושש שלא יתלכלך, רשאי להגביה את שולי המעיל, וכן רשאי לצאת עם כיסוי ניילון המיוחד או עם פלסטיק על הכובע כדי להגן מהגשמים[332] (כרך ב' נד'-ה', יבי"א ח"ה או"ח סימן כד').

משקפיים - מותר לצאת לרשות הרבים עם משקפיים או משקפי שמש על אפו, וגם עם הגומי או החוט הקשורים למשקפיים, וכן עם עדשות מגע שבעיניו, אבל אם עדיין לא התרגל לעדשות ורגיל להוציאם מדי פעם, אסור. ומי שיש לו משקפי קריאה שבדרך כלל מניחם בכיסו, אסור להוציאם לרשות הרבים, אפילו אם מניחם על אפו (כרך ב' סט'-עא').

שמיעה - מי שהוא כבד שמיעה, מותר לו לצאת עם מכשיר שמיעה המונח באזניו, ויהדק את המכשיר היטב בתוך אוזנו, ויפעיל את המכשיר מערב שבת, וישאר פועל עד מוצאי שבת (כרך ב' עד').

שיניים - מותר לצאת בשבת לרשות הרבים עם פלטה ממתכת הנתונה על השיניים שנועדה ליישור השיניים, וכן עם סתימה זמנית וכדומה, ומותר לצאת עם שיניים תותבות[333] (כרך ב' קו').

רגליים - מותר לקיטע לצאת עם פרוטזה שהרכיבו לרגלו, וכן נכה ההולך עם קביים ונזקק להם, מותר לצאת בהם לרשות הרבים. וכן זקן או חולה שאינם יכולים ללכת בלי מקל, רשאים לצאת כך לרשות הרבים, אבל אם

332. וראוי להחמיר שלא לצאת עם כובע העטוף בשקית ניילון רגילה כדי להגן מהגשמים.

333. ואם עדיין לא התרגל, ולפעמים נותן אותם בכיסו, נכון להחמיר שלא להניחם בפיו ולצאת בהם במקום שאין עירוב, שמא יוציאם מפיו.

יכולים ללכת בלי מקל, אלא שהמקל עוזר להם יותר, אסור לצאת בו (כרך ב' קה', קיח').

צורך רפואה - מותר לצאת לרשות הרבים עם תחבושת או גבס, וכן עם חגורת בריאות או חגורת גב, ומותר להניח בתוך אזניו צמר גפן שתחב אותו היטב, לכאבי אוזניים או מחמת הקור. ואם נשברה ידו ונותן בגד סביב לצווארו כדי לתת את ידו בתוך הבגד, מותר לצאת עם בגד זה[334] (כרך ב' עו'-ח').

נעליים - מותר לצאת לרשות הרבים עם נעלי בית, קבקבים וסנדלים, וכן מותר לצאת עם נעליים שיש בהם ספידה או מדרסים, ואם נכנס עפר לנעליו, מותר להמשיך בהליכתו בשבת (כרך ב' נט', סא').

מאכל בפיו - מי שיש לו אוכל בפה או מסטיק, אסור לצאת כך בשבת לרשות הרבים[335] (כרך ב' סו'-ז').

הוצאת ילדים - במקום שאין עירוב, אסור לקחת ילד בידיים, ולהוציאו מרשות לרשות או להעבירו ארבע אמות ברשות הרבים, וילד בריא הנמצא בעגלה, אפילו אם יכול ללכת לבד, לא יסיעו אותו בעגלה, אך לצורך מצוה כגון ללכת לסעודת שבת, מותר על ידי גוי[336] (כרך ב' קכא'-ג').

טלטול מפתח בשבת - אין לטלטל את מפתח הבית בשבת ברשות הרבים במקום שאין עירוב, ואפילו אם מחבר את המפתח לחגורה (כרך ב' צח'). [337]

המחמיר תבוא עליו ברכה

334. ולכתחילה טוב להזהר לצאת עם הבגד זמן מסוים לפני השבת, כדי שיהיה נחשב כמו בגד.

335. בשר בין השיניים - יש מחמירים לנקות את השיניים מהבשר שנכנס בהם לפני שיוצא לרשות הרבים במקום שאין עירוב.

336. ונכון להחמיר ולא לסמוך על העירוב, ולא להרים ילד קטן ולא לקחתו בעגלה ברשות הרבים, אלא אם כן אין אפשרות אחרת, ועדיף ששניים ידחפו את העגלה.

337. גבאי בית הכנסת - ראוי ונכון במקום שאין עירוב, להניח טישו וכדומה בבית הכנסת, כדי למנוע מהבאים לטלטל אותם בשבת, וגם במקום שיש עירוב, המחמיר להניח טישו בבית הכנסת תבוא עליו ברכה. (כרך ב' צו'). עלונים - עלונים המחולקים בבית הכנסת, ראוי ונכון להביאם לביתו על ידי ילד קטן אפילו במקום שיש עירוב או שיניח אותם בבית הכנסת עד מוצאי שבת (כרך ב' קכט').

הכנה משבת לחול

האם מותר להכין משבת לחול או לשבת הבאה?

אסור להכין משבת ליום חול או לשבת הבאה, שיש בזה זלזול בכבוד שבת, ואפילו אם רק טורח ולא עושה מלאכה כגון שטיפת קערות וצלחות, אסור, ולכן אם מתקיימת במוצאי שבת מסיבה, אסור להתחיל בהכנת המסיבה בשבת כגון סידור מפות ושולחנות וכדומה (כרך ב' שנא', שסה').

שטיפת כלים - האם מותר לשטוף כלים בשבת?

אם נשארה לו עוד סעודה לאכול, מותר לו לשטוף את הכלים בשבת, אבל לאחר סעודה שלישית, שכבר לא אוכל יותר, אסור לשטוף את כלי הסעודה, ואם רוצה לאכול בכלים אלו לאחר סעודה שלישית בתוך שבת, מותר לשטוף אותם[338], אך כלי שתיה מותר לשטוף אותם בכל היום, כיון שכל היום ראוי לשתיה, אלא אם כן ברור לו שלא ישתה עוד במהלך השבת. ואם רוצה שהמקום שנמצא בו ייראה מסודר, רשאי לפנות את הכלים מהשולחן ולנקות את השולחן, שהרי אין כוונתו להכין משבת לחול (ו' ק', כרך ב' שנט', שסב', שסד').

שטיפת כלים לצורך סעודה הבאה וצריך רק חלק מהם - האם מותר לשוטפם?

מותר לשטוף כלים לאחר הסעודה לצורך סעודה הבאה, אפילו שצריך רק חלק מהם, ואפילו אם צריך רק אחד מהם, כיון שכל אחד ואחד ראוי לשימוש בסעודה הבאה (מ"ב סימן שכג' ס"ק כו'), אך אם כמות הכלים מאוד גדולה, אסור לשטוף את כל הכלים בטענה שכל כלי ראוי לשימוש, כיון שניכר שעושה כך לצורך חול (משנה הלכות ח"ו סימן פ').

338. מערכת כלים נוספת - ראוי להחמיר שלא לשטוף כלים שאכל בהם בשבת בבוקר, כאשר יש לו מערכת כלים נוספת נקיה (כרך ד' כא').

שטיפת כלים כשמסופק אם ישתמש בהם - האם מותר לשוטפם?

מותר לשטוף כלים בשבת, אפילו אם הוא מסופק אם ישתמש בהם בשבת, כל עוד שאינו יודע בצורה ברורה שלא ישתמש בהם עוד (מ"ב סימן שכג' ס"ק כח', מנוחת אהבה ח"א רמב').

הכנה למבחן - האם מותר להתכונן בשבת למבחן?

מותר ללמוד בשבת גם בדברים שצריך אותם ליום ראשון כגון הכנה למבחן בדברים שמותר ללמוד בהם בשבת וכן להכין שיעור בשבת בגמרא או בהלכה לצורך יום חול (כרך ב' שנה').

הכנת ספר תורה - האם מותר להכין ליום שני?

אסור להכין את הספר תורה מיום שבת לצורך קריאתו ביום שני משום הכנה משבת לחול (כרך ב' שנו').

שינה בשבת לצורך מוצאי שבת - האם מותר לומר שישן כדי להיות עירני?

לא יאמר אדם בשבת "אלך לישון כדי שלא אהיה עייף במוצאי שבת ואוכל לעשות מלאכה" וכדומה, ואפילו אם כוונתו ללמוד תורה במוצאי שבת, אבל מותר לישון בשבת אפילו אם כוונתו להיות עירני במוצאי שבת, כיון שאינו ניכר שעושה כן למוצאי שבת (כרך ב' שנח').

נקיון הכלים - האם מותר לנקות את הכלים בשבת?

אין לנקות כלים על ידי ספוג, אבל מותר לנקות את הכלים ולשפשף אותם על ידי פלסטיק או על ידי ליפה הנקראת "ננס" העשויה מחומר סינטטי שאינו בולע כלל, אבל על ידי צמר פלדה אסור, משום שהוא ממחק מהכלי, אך אם משפשף את הכלים בצמר פלדה בקלות ולא בחוזק מותר, ורשאי לנקות את הכלים בסבון נוזלי או בחומרי ניקוי, אפילו אם מעלים קצף, ומותר להשתמש גם בעזרת כפפות גומי[339] (ו' קד', כרך ד' כד').

המחמיר תבוא עליו ברכה

339. ניקיון חלונות או משקפיים - ראוי לכתחילה שלא לנקות את החלונות עם ספריי המיוחד לניקוי חלונות, אבל מותר לנקות משקפיים בשבת (כרך ד' כו').

שטיפת כוס הקידוש - האם מותר לשטוף אותה בשבת?

כוס שמשתמשים בה לקידוש של שבת בלבד, מותר לשטוף אותה בשבת לצורך שבת הבאה, כשכוונתו שלא תשחיר הכוס משאריות היין[340], או שמתכוון להניח אותה בארון זכוכית ליופי וקישוט הבית, כיון ששטיפה לבד בלי שפשוף ביד, לא נחשבת הדחה שהחמירו בה משום טורח[341] (ו' קב', כרך ד' יט').

סיר שנשאר בו אוכל - האם מותר לשפוך לתוכו מים כדי שלא ידבק האוכל?

סיר או כלי שנשארו בו שיריים של אוכל לאחר שהוציאו ממנו את התבשיל, מותר לשפוך לתוכו מים, כדי למנוע דיבוק האוכל בכלי, ובכך יהיה לו יותר קל לשטוף אותו במוצאי שבת (ו' קב') ולא יאמר בפירוש שמתכוון לכך שיהיה לו יותר קל במוצאי שבת (מנוחת אהבה ח"א פרק יא' ס"ו). אך אם כבר נדבקו שאריות התבשיל בכלי והתייבשו, אסור לשרותם במים בשבת, כיון ששרייה זו באה רק להקל עליו את נקיון הכלים במוצאי שבת, ונחשב הכנה לחול (כרך ב' שס').

מדיח כלים - האם מותר להניח בתוכו כלים לאחר הסעודה?

כלים שלאחר סעודת שבת אינם נקיים, מותר להניח אותם במדיח כלים, כדי להדיחם לאחר השבת, ואין בזה איסור של הכנה משבת לחול, אבל אין לסדר אותם בתוך המדיח (ו' קד') ובתנאי שדרכו להניח אותם כך ביום חול, ואין מטרתו כדי לחסוך זמן במוצאי שבת (כרך ד' כו').

החזרת אוכל למקרר - האם מותר להחזירו לאחר סעודה שלישית?

מותר להחזיר למקרר אוכל ושתיה לאחר סעודה שלישית, אפילו שאינו רוצה לאכול עוד, ואין בזה איסור של מכין משבת לחול, ובפרט אם יש חשש שהאוכל יתקלקל מחוץ למקרר (ולא יאמר בפירוש בזמן שמכניס את האוכל למקרר, שמטרתו כדי לשמור את האוכל לאחר השבת - מנוחת אהבה ח"א פרק יא'

340. ונכון להחמיר במקרה שכוונתו רק כדי שלא תשחיר הכוס.

341. ומי שרוצה להחמיר, יכול להדיח את הכוס לאחר הקידוש כדי לשתות ממנה מים, ועל ידי כך תישאר נקיה.

סעיף יא'[342]), וכן מותר להחזיר חלה למקפיא כשאין לו עוד צורך בה בשבת (כרך ב' שסד').

סידור המיטות - האם מותר לסדר אותן בשבת?

אסור להציע את המיטות ולסדר אותן בשבת, לצורך מוצאי שבת, אם אין בדעתו לישון עוד בשבת, ונחשב מכין משבת לחול, אבל אם מגונה בעיניו לראות מיטה שאינה מסודרת, מותר לסדר אותה בשבת, אך אם החליט לא להיכנס עוד לחדר בשבת, אין לסדר את המיטה והשמיכות (כרך ב' שסה').

החלפת בגדים לפיג'מה - האם מותר להחליף בשבת?

מותר להחליף לילדים לפני צאת שבת בגדי שבת לפיג'מה, אפילו אם הולכים לישון לאחר צאת השבת, אם הדרך בבית להלביש אותם כל יום בשעה זו[343] (כרך ב' שסה').

הכנסת בגדים למכונת כביסה - האם מותר להכניסם בשבת?

המקילים להכניס בגדים בשבת למכונת כביסה יש להם על מה שיסמכו, ובפרט אם עושים כן כדי למנוע ריח רע היוצא מהבגדים המלוכלכים ומתפשט בבית[344] (כרך ב' שסו').

המחמיר תבוא עליו ברכה

342. לדעת המנוחת אהבה - אסור להכניס אוכל למקרר לאחר סעודת שלישית אפילו אם אינו אומר כלום, כיון שניכר שמחזיר את האוכל לצורך מוצאי שבת.

343. אך אם האמא חוששת שלא יהיה לה זמן במוצאי שבת, ורוצה לחסוך זמן, יש להחמיר.

344. ונכון להחמיר שלא להניח אותם במכונה, כיון שאין דרך להכניסם למכונה בגמר הלבישה, ונראה כמכין משבת לחול.

שקילה ומדידה בשבת

טעם האיסור - מה הטעם שאסרו חכמים לשקול ולמדוד בשבת?

אסרו חכמים לשקול או למדוד בשבת, אפילו בכלי שאינו מיוחד למדוד בו, בין לצורך מקח וממכר, בין לצורך שימוש עצמי, כגון לצורך הכנת מאכלים בשבת וכדומה, והטעם הוא: משום שמא יבוא לכתוב בשבת (שש"כ פרק כט' סעיף לד' הערה צא') וכן משום שנראה כעושה מעשה של יום חול (מ"ב סימן שו' ס"ק לד').

הכנת אוכל לתינוק - האם מותר למדוד את הכמות?

המכין אוכל בשבת לתינוק, וצריך לדעת את כמות האוכל שהתינוק אוכל, מותר לשקול או למדוד את האוכל, אך לא על ידי משקל חשמלי. בקבוק של תינוק שרשומות עליו מידות מסוימות, מותר למדוד בו בשבת[345], כיון שתינוק נחשב כמו חולה שאין בו סכנה, ומותר למדוד לצורך מצוה או לצורך חולה (כרך ב' רחצ').

כפית המיוחדת למדידה - האם מותר למדוד בה בשבת?

מותר למדוד תרופה נוזלית בכפית המיוחדת למדידה ולשתות מכפית המדידה עצמה, אבל אסור להעביר מכפית המדידה לכפית רגילה ולשתות ממנה (מנוחת אהבה ח"א רכא').

משקל מכני - האם מותר לשקול בו בשבת?

מותר לשקול בשבת במשקל מכני שאינו מופעל על ידי חשמל או בטריה, לצורך מצוה, כגון שרוצה לדעת אם יש בפת שיעור כביצה בשביל סעודת שבת[346] (כרך ב' רצג').

345. ובכל מקרה טוב לעשות על ידי אומד הדעת והערכה.

346. ואם אפשר טוב שישקול מערב שבת, ורק אם אי אפשר או ששכח לשקול מערב שבת, מותר לשקול בשבת.

מדידת גביע - האם מותר למדוד את הגביע לצורך קידוש?

מותר למדוד את הגביע כדי לדעת אם הוא מחזיק רביעית לצורך קידוש וכדומה, ולכן מותר לשפוך את היין לתוך כוס שמסומנת בדפנותיה סימנים לשיעור רביעית או לתוך בקבוק תינוק שיש בו סימנים, אפילו אם אחר כך שופך את היין לכוס אחרת כדי לקדש עליה (כרך ב' רצה').

שעון חול - האם מותר להשתמש בו בשבת לצורך משחק וכדומה?

מותר להשתמש בשבת בשעון חול לצורך משחק וכדומה (כמו משחק "אליאס"), כיון שאין איסור מדידה בזמן[347] (ג' לו'-ט').

347. לדעת הרה"ג אופיר מלכא שליט"א שעון חול נקרא כלי שמלאכתו לאיסור ומותר לטלטלו רק לצורך גופו או מקומו.

מעלית מדרגות נעות ודלת חשמלית בשבת

שימוש במעלית - האם מותר להשתמש במעלית בשבת?

אסור להשתמש במעלית רגילה בשבת, אבל מעלית אוטומטית, שעולה ויורדת ללא מגע יד אדם, ונפתחת ונסגרת ליד כל קומה, מותר להשתמש בה במקום הצורך, ויזהר לא להיכנס למעלית בזמן שהדלת נסגרת, וכן אסור לגעת בדלת המעלית או לעצור את הדלת בגופו בזמן שהדלת נסגרת, כיון שמפעיל מעגל חשמלי הגורם שוב לפתיחתה[348] (כרך ה' קצב'-ד').

מדרגות נעות - האם מותר להשתמש בהן בשבת?

מדרגות נעות הפועלות באופן אוטומטי, מותר להשתמש בהן בשבת במקום הצורך, ואם המדרגות פועלות כאשר האדם מתקרב למשטח שלידן, אסור לעלות בהן בשבת, כיון שמפעיל את החשמל כאשר מתקרב למשטח[349] (כרך ה' קצה').

דלת חשמלית - האם מותר להתקרב אליה בשבת?

דלת חשמלית שכאשר מתקרבים אליה, היא נפתחת על ידי עין אלקטרונית, לא יתקרב לדלת, אלא ימתין עד שיכנס גוי, ואז יכנס יחד איתו, וכן יעשה כאשר רוצה לצאת, ואם הגוי פתח את הדלת לצורך ישראל, המיקל להיכנס כאשר יש כניסה אחרת, יש לו על מה שיסמוך (כרך ה' רז').

המחמיר תבוא עליו ברכה

348. ונכון להחמיר שלא להשתמש במעלית אוטומטית בשבת, ותבוא עליו ברכה.

349. ונכון להחמיר במקום שאפשר, שלא לעלות ולרדת בהן בשבת.

בס"ד

וזאת הברכה

תודה גדולה ועצומה לכל מי שסייע בהוצאת הספר "נוי השבת" לאור עולם, ייתן לכם הקב"ה שפע טובה וברכה ברוחניות וגשמיות, יפתח ה' לכם את אוצרו הטוב וכל משאלות ליבכם יתגשמו לטובה ולברכה, שתרוו נחת מכל יוצאי חלציכם, ותזכו לגדל אותם לתורה ויראת שמים טהורה, מתוך בריאות והצלחה.

הוריי היקרים יוסף ושמחה נוי

חמי וחמותי היקרים מרדכי ושולמית חיה מור יוסף

אחיי ואחיותיי היקרים

בניי האהובים יוסף ומרדכי נוי

לירון ופרידה ששונקר

רמה רוחמה בת שושנה

שבתאי ומיה פרי

יצחק אלחנן וזוהר לוי

פנינה בת לאה

תודה מיוחדת לאנשים מיוחדים אוהבי תורה ולומדיה, רודפי צדקה וחסד שי שמילוב הי"ו ולרעייתו אנאל מסודי הי"ו וכן נחשון בראל הי"ו ולרעייתו ימית הי"ו על תרומה הגונה ומכובדת להוצאת הספר לאור עולם, יתן להם ה' שפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות, ויחזיר להם בכפל כפליים בנחת מהילדים, ויזכו לגדל אותם לתורה ויראת שמים טהורה מתוך פרנסה בריווח ובישוב הדעת לעבודת ה' יתברך.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

אליהו בן טאוס	שושנה בת במוני רבקה
שמואל בן חנה	מוהתרם רבקה בת אשרף תמר
מזל בת מוהתרם רבקה	זהבה בת מוהתרם רבקה
חנה בת אברהם ושרה בורשטיין	מרדכי בן מזל
חיים בן נדיה	אליהו פחימה בן זוהרה
אורי אוליאל בן מזל טוב	רדיק בן תמרה
גבריאל בן זוהר	רמונד רוחמה בת דינה
יחזקאל עזרא בן עזיזה	שמעון בר ימנה
עיישה בת רחמה	ימנה מדלן בת עיישה
יוסף אליהו בן עיישה	מקסים ניסים בן עיישה
גבריאל בן עיישה	אילנית אלגריה בת לואיזה עווישה
ברוך בן איטו	ציון בן מסעודה
סימי שמחה בת פרחה	ניסן בן סימי שמחה
שלמה מזרחי בן תמם	מרים מזרחי בת סעדה